

श्रीगणेशायनमः ॥ कैलासेपूर्णराकाहिसकररुचिरेवीक्ष्यबिंबस्वकीयंभूयोऽपिधावत्प्रतिभटकरटिस्पर्धयाचंडशंडः साधावत्वत्वेदाघ्निप्रहरति-
भिरतोधूयतेसौधरित्रीत्यंबावाग्भिर्निरुद्धा कपटकरटिनःकेलयोनःपुनंतु १ सुहूर्तचिंतामणिसंज्ञिकस्यस्वयंकृतस्यप्रमिताक्षरारब्ध्याम् रामोविधत्तेवि-
वृत्तिप्रणम्याविष्वक्करुद्रान्पितरोरुक्तंश्च २ प्रारिष्वितस्पर्शस्यनिर्विघ्नपरिसमाह्यर्थशिष्टान्चानुमितश्रुतिबोधितकर्तव्यताकंस्वाभीष्टगणेशदेवताशीर्षवत्
रूपसंगलमिंद्रवज्रयोपनिबध्नाति गौरीश्रवइति द्विपस्यगजस्य आस्यंमुखंयस्येतिद्विपास्योगणेशोविघ्नहरतुनाशयतु युष्माकमितिशेष कीदृशोगणेशःगौ-
रीश्रवकेतकपत्रभंगहस्तेनाकृष्य सुखात्रेददत् गौरीयार्चनीतस्याः श्रवणयोः कर्णयोः स्थितंकेतक्या. पुष्पंकेतकतस्यपत्रपर्णतस्यभंगखंडंहस्तेनशुडादंडेनाकृ-

श्रीगणेशायनमः गौरीश्रवकेतकपत्रभंगमाकृष्यहस्तेनददन्मुखवात्रे विघ्नंसुहूर्ताकलितद्वितीयदंतप्ररोहोहरतुद्विपास्यः १

अनेनगणेशस्यबाललीलासूचिता बालोपिमातृसमीपवर्तित्यकिंचित्त्वेष्टवस्तुबलात्कारेणगृहीत्वा
प्यहदादृहीत्वास्वमुखवात्रेददानिस्त्रापयतीतिददत् अनेनगणेशस्यबाललीलासूचिता बालोपिमातृसमीपवर्तित्यकिंचित्त्वेष्टवस्तुबलात्कारेणगृहीत्वा
मुखेभिक्षिपतीति अतएयसुहूर्ताकलितद्वितीयदंतप्ररोहः सुहूर्तक्षणमात्रंआकलितोनि सूतोद्वितीयदंतप्ररोहोद्वितीयदंतोद्रमोयेनसः अनेनकेतकपत्रस्यमु-
खस्थापनसमयेयावन्निगिरणनकरोतितावद्गणेशोऽपिद्विदंतएवालौकिकैरित्यभूतोपमेयम् १ अथज्योतिषग्रंथमारभमाणोविषयप्रयोजनसंबंधाधिकारि-
णःसूचयन्कर्तव्यंउपजातिकयाप्रतिजानीते क्रियाकलापेति अनंतारव्यज्योतिर्वित्पुत्रःसः प्रसिद्धः रामोमुहूर्तचिंतामणिमुहूर्तानांदिनशुद्धिविशेषाणां लक्ष-
णयान्तुपलक्षितः कालोसुहूर्तशब्देनीच्यते तस्यचिंताशुद्धाशुद्धिस्तज्योतिषग्रंथमातनोति निषेधतिनामाधारस्तथाथमपित्रंथो-
निखिलसुहूर्तानामाधारइत्यन्वर्थनामानं सुहूर्तचिंतामणिज्योतिषग्रंथमातनोति निषेधविध्यादिसंनिवेशोविशेषणनिरूपयतीत्यर्थ ननुजीर्णग्रंथैरेवसुहूर्तविचा-

रतिहे किमनेत्यत आह शिदर्थमुहूर्तनितामणि क्रियाकलापप्रतिपत्तिहेतुं किम्याजातकर्मादिकास्तासाकलाप समूहः तस्य अमुकस्मिन्शतप्रदिने कार्यमेतद्-
 स्मिन्नशतप्रदिनेन कार्यमित्येवरूपा द्रुततरप्रतिपत्ति सम्यक्ज्ञानवत्स्पृहेषु कारण अयमर्थे अन्यग्रथेषु तिथ्यादिप्रकरणेषु तिथ्यादि शक्तिरुक्ता तत्ज्ञानतत्त्वं
 प्रकरणानाम्। धुनरात्तोडनेन सिद्धेदिविगीरवम् अत्रतु एकस्मिन्नेव पद्येयोमुहूर्ते निवार्यते तस्य तत्रैव निर्याह इति वाद्यवम् नन्नयेष्वपि ग्रथेषु एव विधिसुहूर्तनिकृ-
 त्पणान् व्यर्थाऽप्यभ्युक्त्याह पुनाकीरशामुहूर्तनिनामणि सक्षिससाराथीक्लिप्तगर्भम् संक्षिप्तसाराथीक्लिप्तगर्भम् अत्रिक्तसार्थस्तस्य विकास प्रकारा सा
 गर्भेयस्यासी अत्रशब्दलाप्येनिष्ठार्थस्य निरूपणात् यथाशुरुमुत्सर्गिनेवार्थज्ञानसद्यो मनसि जागर्ति तथा नान्यार्थे तेषु तत्र शब्दकाठिन्यादुक्तमुत्सादपि द्वादित्य

क्रियाकलापप्रतिपत्तिहेतुसक्षिससाराथीक्लिप्तगर्भम् अननतदैवज्ञसुत सरामोमुहूर्तवितामणिमातनोति २ ४ ७

र्पज्ञाननभरतीत्येतदर्थमस्यारंभइति न्युसवभादित्त्वरुद्यमक्यनविन रुच्यश्रोतृप्रवृत्ति उक्तत्वसिद्धिः श्रोतृप्रवृत्तानासर्वधक्यनाद्यत तस्मात्सर्वेषु शास्त्रेषु सर्षप
 दूरमुच्यते किमेवाप्याभिधेयस्यादिविष्टृष्टवृत्तेन चित् यास्त्ययोगनगोक्ततावर्त्तेन प्रवृत्तइति उच्यते मुहूर्तवितामणिमित्यनेन पदेनैव सर्वसूत्रिनम् तथा च नारद
 अस्य शास्त्रस्य संशोधेवागमिति धावृत्तइति यद्वा अत्राभिधेयपदार्थापामुहूर्तनायथस्य च प्रतिपाद्यप्रतिपादकभार सच धः प्रयोजनशुरुतत्राशुभनिस्तूपर्गन्त्रि
 त्वादिकास्तनिर्णयश्च यदाहनारदः प्रयोजनेन नगतं कृत्वाशुभनिस्तूपणमिति कस्यप्यपि ग्रहणग्रहसम्प्रतियज्ञाध्ययनकर्मणाम् प्रयोजनवतोद्ग्रहक्रियाणां का
 तनिर्णयइति तज्जिज्ञासुरधिकारी सत्किल्लिखान्त्वं उक्तनारदेन सिद्धवत्सहिताहोरोरोपस्कंधचयात्सकम् हेदस्य निर्मलचसुज्योतिः शास्त्रमकस्मर्ष विनेम
 दस्किभीतस्मान्कर्मपसिद्धमिति तस्मात्तज्जगद्विज्ञेयतायेदत्र त्स्मणा निर्भिक्षुरा अनपुण्ड्रिज्ञैरितदध्यैतत्कर्मफलतः अथैवकारस्य पाठकमेवायोजनेन प्रयोजनं रित्रैक्योक्तिः

शास्त्राध्ययनस्यावश्यकत्वप्रतीयते द्विजरेवेतिव्याख्यानेद्विजव्यतिरिक्तैः शूद्रेर्नाध्येयमितिचप्रतीयते आख्यानद्वयमपियुक्तमेव ननु कथंश्रीतस्मार्तकर्मोप-
योगिज्योतिषमितिचेदुच्यते अष्टवर्षब्राह्मणमुपनयीत् वसंतेब्राह्मणोऽग्निनादधीत् दर्शपीर्णमासाभ्यांयजेतेत्यादिश्रुतय संति तत्रवर्षादिज्ञानं वसंताद्युतुज्ञानदर्शपूर्ण
मासयोज्ञानंचज्योतिषंविनासर्वथाननिर्वहतीत्यवश्यमध्येतव्यंज्योतिः शास्त्रम् उक्तंचवेदांगज्योतिषे वेदाहियज्ञार्थमभिप्रष्टत्ताः कालानुपूर्वाविहिताश्वयज्ञाः तस्मादि-
दंकालविधानशास्त्रंयोज्योतिषंवेदसवेदयज्ञान् यथाशिरवामयूराणांनानागानामणयोयथा तद्वहेदांगशास्त्राणांज्योतिषंमूर्धनिस्थितम् तस्मात्कर्मोपयोगिकतयाऽ
वश्यमध्येतव्यंज्योतिः शास्त्रम् तच्चसुपरीक्षितशिष्यायदेयं तदुक्तंश्रुतौ विद्याहवैब्राह्मणमाजगामगोपायमाशेषधिष्ठेहमस्मि असूयकाद्यानृजवेहितायनमाब्रू-
यावीर्यवतीतथास्याम् अन्यच्चनैतद्द्वयदुर्विनीतायजानुज्ञानं गुप्तं तद्विसम्यक्फलाय अस्थानेहि स्थाप्यमानैववाचां देवीकोपान्निर्देहेतं विराय विनयावनताय दी-
यमानप्रभवेत्कल्पलतेवसत्फलाय उपकृत्यनुचितकानिशास्त्राप्युपकारस्यपदं हि साधुरेवेति शूद्रपाठेचमहान्दोषः गर्गः स्नेहाल्लोभाच्चमोहाच्चयोविप्रोज्ञानतोपिवा
शूद्राणामुपदेशं तु दद्यात्सनरकप्रजेदिति ज्योतिःशास्त्राध्ययनेफलमाहमाडव्यः एवंविधस्यश्रुतिनेत्रशास्त्रस्वरूपभर्तुः स्यलुदर्शनं चैनिहंत्यशेषकलुषंजनानांपडब्दज
धर्मसुरवास्मदंस्यात् अत्रज्ञानविशेषेणज्योतिर्विदः पूजातारतम्यंजीर्णैरभ्यधाधि दशदिनकृतपापंहतिसिद्धांतवेत्तात्रिदिनजनितदोषंतत्रवैशिष्टएव करणाभगण
वेत्ताहंत्यहोरात्रदोषंजनयति धनमंहस्तत्रनक्षत्रसूची नक्षत्रसूचिविठक्षणां वराहसंहितायाम् आवित्तैवयःशास्त्रं देवज्ञत्वप्रपद्यते संपत्किदूपकः पापोसेयोनक्षत्रसू-
चक तिश्च्युत्यात्तिनजानतिग्रहाणांनैवसाधनम् परवावयेनवर्तेतेतेनक्षत्रसूचकाः नक्षत्रसूचयतीतिनक्षत्रसूचकोद्विष्टमुपवासं करोति यः सप्रजत्य-
धत्तामित्यसार्धमृसाविडंबिना नक्षत्रजीवनं पापंभिषज्ज्बुल्कजीविनम् तादृक्फौसाणिकार्दीअवाड्यात्रेणापिनार्चयेत् ऋक्षविडंबिनानक्षत्रसूचकेनसहांधत्ता-
मित्संनरकव्रजति अतश्चायथाशास्त्रमादेशकएव नक्षत्रसूचकः नतुसंपूर्णशास्त्रपरिज्ञानदेवज्ञत्वंप्रपद्यत इत्युक्तत्वात् पूर्वकर्मजितसदसत्कर्मविपाकोदेवंत-

ज्ञानातीतिदेवज्ञः तस्यभावोदेवज्ञतुष्टु देवज्ञो शास्त्रतत्वज्ञैर्मुहूर्तानिष्यतेयदि सन्मुहूर्त समन्वेद्येनान्यैर्नसमसूत्रकैरिति अतएवकश्यपेवेदपारग
 साहित्येर्षेयनक्षत्रसूत्रकस्यभाद्रभोजनमाह अरिबिम्बमहानव्यगोनक्षत्रसूत्रकः कणा कुञ्जभद्रत्रिभ्रुमूर्त्तश्चकुठवान् सर्वभ्राह्मिनियोक्तव्याभिधिता
 वेदपारगेरिति वसिष्ठः त्रिस्त्रपारगमस्वपूज्यः श्रद्धेसदभ्रुवृदमध्येनक्षत्रसूत्रिस्तुपापकृत्योद्देहः सदा सर्वसुधर्मकृत्ये वराहोपि ससावत्सस्तिकेदेशेवस्तव्य
 भूमिनिच्छता चक्षुर्मूर्त्तौहिस्रैपपापतधत्तरियते मुहूर्तनिधिनस्तत्रवन्नायनामित्र सपीण्येवाकुलानिस्युर्नस्यात्सावत्सरोयदि भनोगणकानायदपाक्ते यत्वम-
 भ्यणपिधर्मप्राक्त्यतमसूत्रक्यभिधायेषामेषम् महामयोजामनुरत्तच्छास्त्रस्यसम्यग्ज्ञाताद्द्रुससायुज्यमिति तथाचर्माः ज्योतिश्चक्रेतुल्येकस्यसर्पस्योक्तकरुमा-
 शुभम् ज्योतिर्ज्ञाननुपोषेदसयातिपरमागतिम् सूर्येस्त्विने दिव्यचक्षुर्गृहाणानुवर्तिनंज्ञानभुजमम् विज्ञाकार्पादिलोकैपुस्थानप्रामोतिष्णरत्नम् वराह नसाप
 त्सरपाधीचनरकेपरिपच्यते ब्रह्मलोकप्रतिष्ठावनमतेर्देवचितकइति तस्मात्त्व्योति शास्त्रमवश्यमध्येतव्यमितिस्थितम् तच्चव्यार्पवाक्यानापाठभाषेणापिफलमसि
 स्मृत्यादिपठनपरिति मयमुहूर्तप्रयोजनमाह सन्धानार्थः शक्तप्रसापकियारंभजनितार्पवसंभवा सपद सर्वलोकानाभ्योतिस्तत्रप्रयोजनमिति तेनशक्तप्रमुह
 तौरव्यकार्यसिद्धेदरुहमसुहूर्तरव्यह्वनसिद्धे दितितन्नयुज्यते येननुपत्तासव्यतस्यविपाकसने शसन्निचोपि यःसाक्षाच्चिपतिज्ञ सौंषिनशक्तोऽन्यथाकर्तुमिति
 तीव्रकोक्ते यातीनसदसत्कर्मरूपादपस्यावस्यमापित्वादिविचेन्न विचाहादिपुधिहितकल्लस्यपुरुषप्रयत्नसाध्यत्वाद्दुभययोगेसत्येवकार्यसिद्धिर्नकेवलदेवेनेति त-
 दुक्त केरावार्किणा क्लेषादिमात्ममेवतत्किञ्चिदप्याद्युपायेषुपरः प्रयत्नतः श्रुतिः स्मृतिश्चापिनृणानिषेधपरिष्यात्सकेकमणिक्रियण्येति यरितुर्देवमेवफकेसदास
 र्वेजनाकृत्याद्युपायेषुपुरुषप्रवर्त्तेनेति किञ्च स्मृतिस्मृत्यादयोपिनिषधपरिष्यात्सकानिरर्थका स्युर्नदृष्टमायेहेन्नबाहुभ्यानर्दानरेन्नसंशयमभ्यापयेतेत्यादीनामाश्रया
 पनादियचनानाभिक्रित्ताशास्त्रस्येपरवेव्यर्थमसम्भ स्यादित्यर्थः याज्ञवल्क्योपि देवेषुठपकारेपिकर्मसिद्धिर्भवस्थिता तत्रदेवमभिव्यक्तपौरुषवीर्यैर्देहिकमिति क

मसिद्धिः फलावासिरिष्टानिष्ठा च लक्षणं साचकेवलदेवेन अवस्थिता अपितु पुरुषकारेऽपि पुरुषकारः प्रथमः पुरुषकाराभावेऽपि पूर्वमेव नास्तीत्याह तत्र देवमिति पूर्वदेहा
 जितपारुषमेवैवमित्युच्यते तच्चाल्पपुरुषप्रयत्नानंतरं महाफलोद्भवेन अभिव्यक्तं भवति अतएव वसंतराजः पूर्वजन्मजनितं पुराविदः कर्मदेवमिति संप्रवक्षते उद्य
 मेन समुपाजितं तदा वांछितं फलतिनेवकेवलमिति देवप्रयत्नयोरन्यतरेण सिद्धिर्भवतीत्यत्र हृष्टांतमाह याज्ञवल्क्यः यथाद्येकेन चक्रेण रथस्थनगतिभवेत् तद्वत्सु
 रुषकारेण विना देवनसिद्धयति केशवाकौपि प्राक्कर्मबीजं सलिलानलोर्वसिस्कारवत्कर्मविधीयमानम् शोषायपोषाय च स्थतस्मात्सदान्चारवतानहानिरिति यत्प्राक्कर्म
 जन्मानरोपाजितं कर्मदेवरूपतस्य विधीयमानं अयुना क्रियमाणं कर्मशोषाय च भवति किं वद बीजं सलिलानलोर्वसिस्कारवत् यथासदीजं शक्रभसालिलादिसस्कारैः
 संस्कृतं सदुदेति वर्धते च तद्वत्प्राक्कर्मपिरोहिकेन सत्प्रयत्नेन वर्धते अन्यथा क्षीयते इत्यर्थः तस्मात्पूज्योतिः शास्त्रविहितकाले विवाहादिकुर्वतां शांतिचिकित्सादिसदा
 चारवतां पुरुषाणां सदानहानिः स्यात् अन्यच्च देवं हि पुरुषनिष्ठं तद्देशकालवशात् एव विपच्यते दुष्टमपि दुष्टातरसाहित्येनैतत्तु दुष्टकारिभयति यथा दुर्जनोरं द्रान्चेषणेन
 अतएव वसंतराजः सर्पवन्द्दिविषकटकादिकेन देवशरणीपिमानवः दूरतस्थजतिपौरुषतदा तेन नः स्फुरति देवतोधिकम् पौरुषेण तद्दयेप्सितांगतिप्राप्तुवंति पुरुषाः सु
 मेधसा यांति देवशरणालयं तथा पादपाज्वलति दावपावके इति शकुननिमित्तादिभिः सूचितमशुभं देवफलं शरुभेन प्रयत्नेन वंच्यत एव तथा च वसंतराजः तन्निरूप्य शकु
 नेन दुःखवचयंति नियतं समुद्यतम् पौरुषेण पुरुषाः कुमेधसः संश्रयंति पुनरात्मनो हितमिति तदेव फलं दुःखं समुद्यतं शकुनेन निरूप्य ज्ञात्तारः पुरुषाः पौरुषेण वंचयं
 तीत्यर्थः यथा येन ग्रहेण यावती दशा तर्दशा वादत्ता तस्याः फलपरिपाकाः तावन्तं कालमभिव्याप्य भवेदेवेति स्थिते दशा प्रवेशकालीनं च द्राघच्छुभाशुभफलनिरूपणमथथात्
 स्य दशा फलस्थान्यथात्वमल्पत्वमाधिक्यं वारुंधपति तद्देतदपि बोद्धव्यम् न च नंतरोक्तसर्पविषवेद्यादिदृष्टानेन पौरुषमेव फलसाधनं कथं न स्यात् तथा च बृहद्वात्राणां
 ब्राह्मणं तथा परसुपेक्ष्येव देवधेयविलंबिनः प्रत्यक्षतः क्रियासिद्धौ केवलं जगुरुधमम् उत्थानहीनो राजा हि बुद्धिमानपि सर्वदा प्रथर्षणीयः शत्रूणां भुजंग इव निर्विषः वि

धानगणनाजडः पुठपकारमुक्तादारोमनोरथपरिभ्रमैर्नपरिवृत्तनिश्रीमुरपम् पराक्रमविनिधिनेकसनयोहिसद्य कृतहरिर्मदसुवासितपिवतिकुजरासूक्ष्मपुइत्या
 दि ठञ्यते समानमूमिमुसमानसस्त्रिादिप्रयत्नेपिफलवैषिभ्यदशीनातृकारणातरकल्यतेतदेवदंबमिति भतठभयोयोगेसत्येवफलसिद्धिरिति एतदपितत्रैव कृकि
 वृष्टिसमायोगादृश्यतेफलसिद्ध्या आस्मिन्नर्थेष्टृणुस्तेकान्हेपाभनमुरोद्गतान् कृषिपौरुपवृष्टिर्देवकर्पक पीरुवेणाकृषिकरोतिताम् देववृष्ट्यासाधयति अथकृषि-
 करोतिनेत्तदाष्टषाविनानकिरिफ्लभामोति यदिसुनाः कर्पकावीर्जवपतिदैपचवर्पिततदाफलमधिकमुत्पद्यते एवदैवपुठपकारपो समपोर्यत्फलसिद्धयीदृश्यते अत्र
 र्थेष्ट्रीव्याससुसोद्गताश्मेष्कोकाः गविनाभानुपदेण्द्वैवंवामानुयाहिना नैक्यनिवर्तयत्पर्यमेकारणिरिबानलमिति कैरिद्धि कर्मानुसारिणीतिसन्यमानाः प्रयत्नोपिदैव
 क्तुइतिहत्वावैवमेवफलसिद्धे कारणमितिपदंतितन्न अनरस्यादोषप्रसगात् तथाहिप्राक्कर्माजिनपीरुषमेषकिल्लदैवशब्देनोच्यते अत्रत्यप्रयत्न प्रार्त्ननिपौरुपठ
 क्षणेनदैवेनजन्यते तदपितत्प्रारीनपीरुषमथमित्यनरस्थाऽत प्रयत्नोपिदैवप्रैरितइत्यनुपपन्नम् ननुपीजाकुरन्त्यायेनानरस्यादोषोनभयतीतिचेन्न नहिबीजाकुर
 न्यायेनदैवमेवमूळमितिनिश्चीयतेनापिप्रफल भतः सत्पुत्रययोगेफलसिद्धिरितितत्त्वम् एवंचेत्तर्हिपूर्वोक्तानांशीनकादिवास्याना येनतुयस्यासत्यम्वस्यविपाकंसु
 रेशरात्रिबोपि कःसास्यान्निपतिज्ञ सोपिनशक्तेऽन्यथाकर्तुमित्सादिकानाकागतिऽञ्यते देवंतुष्टकर्मजमरुटकर्मजचेतिद्विविध तच्चदृटकर्मसस्यात्पर्यभाषित्वात्
 ग्रहगत्यादिरूपापूर्वप्रयत्नादपितन्वियारयतुनरास्यते दृढमूलत्वात्प्रबलवाताघातेपिदृढमूलपादपवत् अदृढकर्मगतृदैवप्रयत्नेननिर्बल्यअतिशिथिलपादपवत् त
 धात्रजावकेयेधर्मकर्मनिरताविसिर्तेद्रियायेयेपथ्यभोग्ननुवोदिनदेवभक्ताः लोकेनराटपतियेकुलशीलन्नीचानेपामिदकथितमासुठदारधीभिरिति प्रयत्नाप्रा
 वेतुषिपञ्यते तथाचतत्रैवपापिष्ठायेदुरात्नारादिवत्राह्मणनिवका अपथ्यभोगिनस्तेषामकालेमरणामुषमिति वैद्यकेपि पूर्वन्न्मकृतपापव्याधिस्तूपणथापते इति
 सर्वव्यापीचासाधारण्येनकर्मजत्वेपिसाध्यासाध्यत्वेनहेविध्यम् तत्रापिहृक्क्रेोपाय सुतोपायोद्विविधः साध्यऽञ्यते असाध्याद्विविधोज्ञेयोसाध्यायभ्याप्रतिक्रिम

साध्यायात्प्रमायांनित्याव्याश्रासाध्यतातथाघ्ननिप्राणानसाध्यास्तुनराणामक्रियावतामित्यादिनाऽविकित्सव्याधेदृढमूलत्वमन्येषामदृढकर्ममूलत्वंनिश्चीयते ततोदेयेस्येदृशंक्षेपिध्यमस्ति अत शौनकवाक्यानामयमर्थ येनत्विति येनपुरुषेणयत्यासव्यंअवश्यंभोक्तव्यदृढकर्मोपाजितमितियाचत् तदन्यथाकर्तुंलहस्पतिरपिनशक्तः अथदिन्यदृढकर्मोपाजितमन्यथाकर्तुंशक्तइत्यर्थः अतोनिमित्तशकुनादिभिर्दुष्टफले ज्ञातेबोधायनादिविहितेनतच्छातिदानादिरूपधर्मेणप्रयत्नेनतन्निवर्त्यतेशुभंवर्धते अतएवतेनेवोक्तम् सुपरीक्षितंविलग्नंधर्मार्थसुरवायदंपत्योः अपरीक्षितंविलग्ननाहिदेयपडितेनदेवविदा अयशोबुनिधौमज्जतिशास्त्रमविज्ञायथो

तिथीशाबन्धिकौगौरीगणेशोहिगुहोरकिः शिवोदुर्गांतकोविध्वेहरिः कामः शिवः शशी ३ नंदाचभद्राचजयाचरिक्तापूर्णेनितिथ्योऽशुभमध्यशस्ताः सितेऽसितेशस्तसमाधमाः स्युः सितज्ञभौमार्किगुरौचसिद्धाः ४ नंदाभद्रानंदिकाख्याजयाचरिक्ताभद्रापूर्णासंज्ञाऽधर्माकर्तृयास्यत्वाभ्रवैश्वदेवंधनिष्ठार्यम्णाज्येष्ठांतरवर्दग्धभंस्यात् ५

दद्यादितिबृहस्पतिरपींद्रंप्रत्याहस्वभावादेवकालोचशुभाशुभसमन्वितः अनादिनिधनः सर्वोनिर्दोषोनिर्गुणः तस्मान्निर्दोषकालार्थमुहूर्तमधिगच्छतामूकालः शुभगुणैर्युक्तोबलवद्भिः शुभप्रदः दोषैर्युक्तोपिचाप्राप्यैर्बहुभिव्यत्यंहयोरिति अतःशुभमुहूर्तबलेनपूर्वकर्मोर्जितमशुभमपिदेवफलंनिवार्यते इतिअनवद्यं ३ अथतिथीशाननुष्टुभाह तिथिशा इति एतेतिथीशाः तिथीनांस्वामिनः वन्दिश्वकश्च कोत्रह्या शेषः स्पष्टं प्रयोजनंनुतत्तदेवतापूजाप्रतिष्ठादि अथसुहूर्तधिचारस्यप्रतिज्ञातत्वात् संवत्सरादिकथनंनोक्तंततएवावधार्यम् ३ अथतिथीनासंज्ञासफलामाह नंदेतिप्रतिष्ठादिपंचतिथयोर्नंदाभद्राजयारिक्तापूर्णासंज्ञाः स्वस्वनामसदृशफलदाः स्युरिति एवंप्रकारेणसर्वा षष्ठ्यादयोज्ञेयाः ताः शक्यपक्षे अशुभमध्यमशुभफलदाः स्युः असिनेकृष्णपक्षेशुभमध्याधमफलदाः स्युः ताएयनंदादिति अथः शुक्रबुधमंगलशनिगुरुवारेषुसिद्धिकाराः स्युः यथानंदाशुक्रवारैरेवंभद्राबुधवारैजयाभौमेरिक्ताशनोपूर्णा-

तुतेइति ४ अथसूर्यादिचारेपुष्यमीसंस्मनिष्कृतिथीदंघनक्षत्राणिचराठिन्याह नैदिति अर्कमार्भ्यनदादिक्रमविधिरधमास्या
 द्यथासूर्येषरेनदाधमाएवसोमेप्रदा सोमेनदाबुधेजया गुरोरिक्ता भ्रंकेमद्रा शनीपूर्णेति इदमाधुमिकानांमाज्याणामर्गवस्तुतस्तुतेऽहमा भमृतयोगा तयास्वभि
 ष्टा नदाभोमाकपोर्भद्राश्रंकेदोऽकजयाबुधे शक्रयोगागुरोरिक्तापूर्णांमदेऽमृताक्या गुरुरपि आदित्यभोमयोर्नदाभद्राशक्रशराक्योः नद्याज्ञेनगुरोरिक्तापूर्णां
 कीचामृनाश्रमाइति नारदवाक्येशनीपूर्णांमृत्युदेतिकल्पितपाठः नसिद्धादिवन्तविसषदात् नहुपुपुस्तकेसुरशनीपूर्णाऽमृताश्रमेतिपाठाच्चपूर्णसंज्ञाऽमृताक्येदिति
 पाठः साधु वयारविचारादिपुष्याम्यषरणीतदादीनिनक्षत्राणियया क्रमेणदधनसत्राणित्स्म्युः यथारविचारेभरणीदग्धा सोमेरिनाभोमेउत्तराषादाबुधेधमिष्ठा गुरावु
 त्तराकान्युनी श्रंकेज्येष्ठा शनीरेवतीनारद आदित्यभोमयोर्नदाभद्राशक्रशराक्योः अयासीम्येगुरोरिक्ताथनीपूर्णांमृताश्रमाइतिनारद समक्षमर्कवारेऽभे
 रिषाभोमेष्टुश्चभम् बुधेअरिष्टार्यम्यासंगुरीज्येष्ठाश्रुगोदिनेरेवतीशानिचारेतुदग्धयोगाभवत्सभो एतान्येषनसत्राणिरव्यादीनाजन्मभानीत्युक्तमनितान्यपिभिष्मि
 न्यरःकृत्वा याम्यत्वाज्ञेचराषाटपनिष्ठेत्तरफाल्गुनीज्येष्ठाचरे वतीचिचजन्मसंभानुत भ्रंमात् क्रमात्सर्सेद्रशसूर्येनवाशीपौर्णिमास्यमा ७, १४, १७, १२, ९, ८,
 १५, २० सूर्योदिजन्मतिथयः सत्याम्था शक्रकर्मणिजन्मर्सेजन्मतिथियुक्तकर्मश्चिर्जयेत् क्यञ्चेत्कुस्तोर्कर्मनवत्फलमवाप्तुधादिति ५ अथक्रकचादिनिघयोगल
 नुष्टुभाह पक्ष्यादीनि क्रमेणपक्ष्यादितिथयाः मदात्तन्नेत्रराह्विठोर्मविपरीतगणनयाः ध्याः स्युः यथाराशौषधीअधमाश्रकेसप्तमीगुरावष्टमीबुधेनयमी भोमेद
 रामी सोमेएकादशी रथौहादधीएलेयोगाक्रकन्तारव्याः ज्ञेयाः नथाप्रविपद्बुधवासरेसप्तमीरविचारेस्वर्तयोगाअधमस्यान् अथषष्ठीआद्याप्रतिपत् अमा अमावस्या
 रदथायनेदुतानाकाष्ठादिभिर्मलनिराकरणे अथमा निविद्यास्यु कृत्स्नियमीरविचारयोरपिर्भेध कारीखडेप्रतिपद्गमीषष्ठीनवम्यारविचासरेदतानांका ४
 सयोगोदहेदासतमकुलमिति ६ अथकृत्यरिशेयेपुनिविद्धतिथीरिद्रवराहदसाह पक्षयष्टम्योप्रसिद्धे भूतभ्रतुर्दशीविषुसयोः अमावास्याएतासुतिथिपुनापु

रूप. तैलपलं मासं क्षुरंक्षीरम् रतंमैथुनं नोसेवेत यथावच्छ्यांतेलं अष्टम्यांमांसम् चतुर्दश्यांक्षीरं अमावास्यायामैथुनमूनसेवेतेत्यर्थ. विधुक्षयः सर्वोपलक्षक-
वसिष्ठः स्त्रीसेवनं पर्वसुपक्षमध्येफलं चषष्ठीषु चसर्वतैलं नृणां विनाशाय चतुर्दशीषु क्षुरक्रियास्था दसकृत्तदा सुनारदः व्यतीपाते च संक्रांतावेकादश्यां च पर्वसु अर्क-
भौमदिने विष्ट्यानाभ्यंगनचवैधृताविति पर्वाणिवसिष्ठ आह चतुर्दशयष्टमीकृष्णा अमावास्या च पौर्णिमा पुण्यानि पंचपर्वाणिसंक्रांतिर्दिनपस्यचेति अत्रतिथिस्ता-
त्कालिकीयाह्या उक्तंचस्नानेवाभ्यंजनेवैदंतथावनमैथुने तिथिस्तात्कालिकीयाह्या तथा मरणजन्मनोरिति अथविश्वेत्रयोदशी दशदशमीद्विके द्वितीया एतासु ति-
थिषु अभ्यजनअभ्यंगमलापहारित्वंनसेवेत अयंनिषेधोब्राह्मणव्यतिरिक्तस्य तथाचभट्टभास्करो निर्णयामृते त्रयोदश्याद्वितीयायासप्तम्यां च विशेषतः शूद्रपिद्-

षष्ठ्यादितिथयोसंदाहिलोसंप्रतिपद्धये सप्तम्यर्के ऽधमाः षष्ठ्याद्यामाश्रयदधावनं ६ षष्ठ्यष्टमीभूतविधुक्षयेषु नोसेवेत नातेलपले क्षुरब्र-
तम् नाभ्यंजनं विश्वदशद्विके तिथीधात्रीफलैः स्नानसमाद्रिगोष्वसत् ७

क्षत्रियाः स्नानं नचरेद्युः कदाचनेति अथधात्रीफले रामलकैः स्नानममादि-
गोषु अमावास्यासप्तमीनयमीषु असत्निषिद्धमित्यर्थः अत्रवासिष्ठादिमतेत्रयोदश्यादितिथिषु आमलकस्नानस्यैवनिषेधोनाभ्यंगस्य वसिष्ठः कामदुर्गंतिकरविन-
ष्टेर्दृक्दिनेषु चसकृदा मलकस्नानं संपत्तुत्रविनारानम् भट्टभास्करस्तु नवम्यादिष्वेवामलकस्नानं निषेधति सप्तम्यचंद्रानवमीषु देहश्रीसंततीरामलकैर्नरस्य स्नानं
निहत्यस्यदिनेतुत्तैल्ले श्रियंपुण्यकरंसदैवेति ७ अथसूर्यादिवारेषु दग्धादियोगचतुष्टयमिद्रवज्जोपजातिकाभ्यामाह सूर्येति सूर्यादीति सूर्येशंपंचाग्निरसाष्ट-
नंदा तिथयः सूर्यादिवारे दग्धसज्ञापवंतियथाद्वादशीरविवारे दग्धा सोमैरकादशीभौमेपंचमीषु धेनुतीया गुरौषष्ठी शुक्रेष्टमीशनौनवमी उक्तचनारदेन एकादशी-
चेंदुवारेद्वादशीचार्कवासरे षष्ठीबृहस्पतेर्वारैरृतीयाबुधवासरे अष्टमीशुक्रवारचनवमीशनिवासरे पंचमीभौमवारैचदग्धयोगाः प्रकीर्तिताः अथविषयोगाः वदे-

नित्यतुर्थादिनिधयः अर्कादिचारेषु विपाख्याप्रथमिति यथारवोचतुर्थीविचारव्या नद्रेषु भीमेसप्तमी बुधेद्वितीयापुषेऽद्वास्तु सप्तमीद्वादशयोऽपरि-
 तार्थ एव नवमीशान्यादावपि गुत्तावसमी शक्रेनवमी शनीसप्तमी शनीसप्तमी तथानवतुः पक्षीशशाकेनवमी चरुके बुधेद्वितीयातपनेचतुर्था जीषेष्टमीसीरिक्तुजेऽन्तिस्त
 तमीबोगाविपाख्याः कुलनाशनाः स्याः अथदुताशानारव्या सूर्योगेतिद्वादश्यादितिषय सुबादिवारेषु दुताशानारव्या स्यु वसिष्ठः सप्तषष्ठ्यादितिथयः सामबारा
 भिक्षुना अग्निजिह्वा सप्तयोगार्गखेवविर्गाहता ८ अथयमपंटा मघाशिशारथादिशु यमपंटसंज्ञानिस्सु यथा अर्कानोरुमघाप्रमघद्य एवसो
 मवारेशिशास्वाइत्यादिर्गन् गवाशिशस्वाआर्द्राशमूलमृक्षरुत्तिकाशोहिणीहस्तइत्युक्ताथमप्टा क्रमाद्रेके एतेदधादिपोगा शरुभविवाहादिक्रयैवर्ज्या गमनेतुयात्रा

सूर्यशपचाग्निरसाहनदावेदागससाशिविगजाकरीला सूर्यागससोरगगोदिगीशादग्धाविपाख्यात्रदुताशानात्र ८ यामवरयवर्ज्याः एयाय

पवादेवसिष्ठेनोक्तः दिवाभूत्सुभदाप्यापदोभस्तेनणत्रिपुशभकर्मप्रसूतौचसर्पदापरिवर्गयेदिति आवश्यक कृत्स्नीपिकाया यमपटेत्पजेदष्टौमृत्योद्वादशनाडिकाइ
 ति अल्पेणपापयोगामध्यन्दात्परतः क्रममिति ९ अथशैत्रादिमासेयून्यतिथीः शार्दूलविचिडिनेनाब्दनुष्ठुमाह माद्रेश्वि रुद्रइविच भाद्रपदादित्रयोक्त
 मासेषुचद्रशौभतिपट्टिनीपे इत्यादिक्रमोक्तविषयः उभयपक्षगा एककृष्णपक्षगताः सून्यसप्तका बुधे कीर्तिना कर्मिना अथाभाद्रपदेप्रतिपट्टितीयेउभयपक्षे
 शून्ये पर्वनमसि भावणेउभयपक्षेत्रितीयाद्वितीययून्येइत्यादि अनुक्रमत्तानाउज्जैशरुत्तपस्यरुत्तपसाकार्तिकषाटज्येष्ठफाल्गुनमाधानाकृष्णपक्षेक्रमे
 णशरुत्तगव्यय शक्राः पचएतास्तिथयः शून्याः यथाकार्तिककृष्णोपचमीशून्या एवमाषाढकृष्णोपष्ठीफाल्गुनकृष्णोचतुर्दशीमाघकृष्णपचमी अ
 षोमिचकार्तिकदिमात्तानाशुक्लपक्षेशरुत्तक्राधानिश्चरत्साः क्रमाच्छून्याः यथाकार्तिकरुक्लेचतुर्दशीशून्या आषाढरुक्लेसप्तमीफाल्गुनरुक्लेनृतीयाल्पेष्ठशरुक्लेनयोदशी

माघशुक्लषष्ठी चैति वसिष्ठः अष्टमिानवमी चैत्रे पक्षयोरुभयोरपि माधवे द्वादशीत्याज्यापक्षयोरुभयोरपि ज्येष्ठत्रयोदशीनिद्यासिते कृष्णे चतुर्दशी आषाढे कृ-
 ष्णापक्षस्य षष्ठीशुक्ले तु सप्तमी द्वितीया च तृतीया च त्रयोविंशति कृष्णयोः प्रथमा च द्वितीया च नभस्ये मासि निदिने दशम्ये कादशीनिद्यामासीषे शुक्लकृष्णयोः ऊर्जे
 चतुर्दशीशुक्ला कृष्णा पक्षे तु पंचमी सप्तमी चान्नाष्टमीसौम्ये पक्षयो रुरुभयोरपि षोडशे त्रयोदशे चतुर्थी पंचमी तथा माघे तु पंचमी षष्ठीशुक्ले कृष्णे यथाक्रमम् तृतीया च
 चतुर्थी चिफाल्युने सितकृष्णयोः तिथयो मास शून्याख्या वंशविनिनाशनाः आसु आह्वं प्रकुर्वीते नैव मंगलमाचरेदिति १० अथ नक्षत्रसंबन्धिदोषानुसार्थानुसुद्ध
 सूर्यादिवारे तिथयोऽप्रवन्ति मघा विशारवा शिवमूलबन्धिः ब्राह्मं करोर्काद्यमद्यंतकाश्च शरभे विवर्ज्या गमने त्ववश्यम् ९ भाद्रे चंद्रदृशौ नभस्य नलनेत्रे
 माधवे द्वादशीषोषे वदशाराइषेदशशिवामार्गेऽद्रिनागामयो गाक्षी चोभयपक्षगाश्चति यथः शून्याबुधैः कीर्तिता ऊर्जाषाटतपस्य शक्रतपसा कृष्णे
 शरंगगब्धयः १० शक्राः पंचासितेशक्राः द्यम्निविशरसाः क्रमात् तथा निद्यं शरभे सापे द्वादश्यां वैश्वमादिसे ११
 नित् च शरभे कृत्ये द्वादश्यां सार्पमाश्लेषानिद्या आदिसे प्रतिपदि वैश्वसुचराषादाराक्षसमूलम् लल्लः द्वितीया चानुराधाश्रुतरा च तृतीयया पंचम्या च मघाश्रुक्ता चित्रा-
 स्वात्योस्त्रयोदशी प्रतिपद्युतराषादानवम्यां कृतिका यदि सप्तम्या हस्तमूले च षष्ठ्यां ब्राह्मं प्रवेद्यदि पूर्वाभाद्रपदाष्टम्यामेकादश्या च रोहिणी द्वादश्यां च यदाश्लेषात्रयो
 दश्यां मघायादि इत्यादि एषु कार्ये कृते वेत्स्यात्पणमासान्मरणं ध्रुवमिति ११ १२ १३ अथ चैत्रादिमासेषु शून्यनक्षत्राण्यनुसुद्धयेनाह कदास्त्रभेति कदाश्रभे रौहिण्याश्चि-
 न्यो चैत्रे शून्ये नक्षत्रे एषु शरभकार्ये न कार्यं यतो विचिनाशदाः धननाशकरा इत्यर्थः एवं वैशाखे त्वापुवापू चित्रा स्वात्यौ शून्यमे पाशीवरुणास्तद्भ्रंशततारा अजपा
 सूर्याभाद्रपदावसिष्ठः अश्विनी रौहिणी चैत्रे शून्यमे परि कीर्तिते चित्रास्वती च वैशाखे ज्येष्ठे षष्ठि ज्येष्ठतारके भगवासवमाषाढे आवर्णे हरि विश्वसे नभस्ये वारुणात्यर्क्ष

मजपादचयुन्यपि कार्तिकेपितृवन्द्यर्षसौम्येचित्राद्दिवने वीपेदत्वकराद्रौ स्युर्मापेमूलचविष्युभम् तपस्येशरुक्भरणीभून्यभान्याहुरग्रजाः एषुयचुकुर्नक
 र्मधने सहधिनरयनि १४ १५ अयचैत्रादिमासेषुभून्यराशीननुसुभाह घटइतिवसिष्ठ पटमस्यरुपापुम्भमेपकन्याःसतृम्भिकाः तुलाचापकुन्दिरारज्यामृगसिं-
 हाभरायय वैशादीमासशून्याख्यायशधिनविनारानाइति १६ अथविषमतिथिपुटग्भन्गर्नार्नाद्रवज्याद् प्रसादितश्नि कक्कपक्षकृष्णपक्षादितःप्रतिपदमारभ्य-
 अज्जनियौविषमतिथौप्रतिपत्तिषोषटेणीवृत्तामकरो तृतीयायामृगेद्रनभ्रैसिहमकरोपचम्भामिथुनकन्ये सप्तम्यान्वापटुभेपटुःकूर्कनिपम्याकर्कहरीकर्कसिहोए

अनुराधाद्वितीयायापचम्यापिच्यभतया श्रुत्तराभतृतीयायावेकदश्याचरोहिणी १२ स्वातीचित्रेवयोदश्यासप्तम्याहस्ताराक्षसे नवम्याकु-
 न्जिकाटस्यापूर्णापष्ठान्तरोहिणी १३ कदात्वभत्वाष्ट्वाश्रुभेज्योभगचासवी वैश्वभुतीयाश्रिपोष्योअत्रपादग्निपिच्यभे १४ चित्राद्दीशोशिवो
 श्व्यक्तो श्रुतिमूलेयमद्रभे चैत्रादिमासेभून्यास्यास्तारावित्तस्त्रिनाशदा १५ पटोद्गर्वागोभिथुनमेपकन्यालितौलिनः पशुकर्कमृग सिंहभ्वे
 आदोभून्यराशय १६ पक्षादितस्त्वोजतिथौषटेणोमृगेद्रनकीभिथुनागनेच चापटुभेकर्कहरीहयास्यौगोस्त्रीचनष्टेतिथिशून्यलगने १७

कादरचाहयंस्त्रीधनुर्मानो त्रयोदश्यागोत्वोवृषमीएवतिथिरुन्यत्तनेतस्यातस्यातित्यौमिष्टेनिफिच्वसिष्ठः मृगसिंहोवृतायायाप्रथमायांतुलामृगौपचम्यानुपराशी
 होसप्तम्यान्वापचद्रभे नवम्यासिहकीटारव्यावेकादश्यागुरोगृहे वृषमीनीषपोदथावग्भसज्ञास्त्वमीग्रहा दग्धसम्भनियत्कर्मरुजसर्वेप्रणस्यावि १७ अथैर्पादुष्टयोगान्
 श्रमकृत्यावरयकृत्सतिपरिस्त्रमाह नारद विषयोमासभून्याइतिद्वाभ्यापम्वचक्षणलानानिस्वाहप्रकरणेवस्यते चद्रभैरविकीर्णेशरुभेत्पुपचमेपिना एक्यपिबल
 चाभ्यापिभून्यनिथ्युडुनाशाकइति १८ १९ अथहज्जार्कदिसिद्धियोगानानिथिशिशेषेणानानिथिबन्वयनुष्टुब्धेनाह वर्जयेदितिनुधानुराधाभितिचम्भीपतिः हस्तेरशेष

शधरेचमृगोत्तमांगभौमेऽश्वेनावुधादनेचतथानुराधा पुष्योगुरौभृगुसुतेपिचपौष्यध्रिष्यचरोहिण्यथार्कतनयेऽमृतसिद्धियोगा. एतेपचम्यादितिथिषुचैन्द्रवंति
नदावज्या यथापचम्याहस्नाकोवज्य. एवमत्रेपिषष्ठ्यादौअन्येऽक्तं च अर्केहस्त. पचमीचसोपेषधीचंद्रभम् आश्विनीसप्तमीभौमेत्रतथाष्टमी गुरौपुष्यंचन
वमीदशमीरेवतीभृगौ एकादशीशानोब्राह्मवर्जयेत्सर्वदाबुधैरिति २० २१ अन्यदप्याह गृहप्रवेशइति ननुभौमाश्विन्यादीनांगृहप्रवेशादौस्वतएववानक्षत्रदोषाद
प्राप्तेः किमर्थमिदं वचनं उच्यते यदिविष्विर्द्येतीपातोदिनंवाप्यशकंभवेत् हन्यतेऽमृतयोगेनभास्करेणतमीयथेतिवचनान्कार्यमात्राप्राशस्त्यप्राप्तेऽवश्यत्वेप्र

तिथयोमासशून्याश्रशून्यलग्नानियान्यपि मध्यदेशेषिवज्यानिनदव्याणीतरेषुतु १८ पवंधकाणलग्नानिमासशून्याश्रराशयः गौडमाल
वयोस्त्याज्याअन्यदेशेनगहिताः १९ वर्जयेत्सर्वकार्येषुहस्ताकेपंचमीतिथौ भौमाश्विनीचसप्तम्याषष्ठ्याचंद्रैद्वंतथा २० बुधानुराधामष्टम्या
दशम्याभृगुरेवतीं नवम्यागुरुषुष्यचैकादश्यांशानिराहिणीम् २१ गृहप्रवेशेयात्रायांविवाहेचयथाक्रमं भौमाश्विनीशानोब्राह्मगुरौपुष्य
विवर्जयेत् २२ आनंदारव्यः कालदंडश्वधूम्रोधातासौम्याध्वाक्षकतूक्रेण श्रीवत्सारव्योवज्यकमुद्गरश्रच्छत्रंमित्रमानसंपद्मलुबौ २३ .. छ

वेशादिसंभावनस्थानदर्थमपवादवचनंयुक्तमेव २२ अथानदादियोगान्शालिन्युप्रजातिकाश्यामाह आनदइति उत्पातइतिच २३ २४ अथैषांगणनोपायमनुषुभाह
दास्वादिति अथनक्षत्राणांसाभिजितांगणनाकार्या यथाष्टाविंशतियोगाः यथार्कदिनेआद्यदिनक्षत्रंश्रवणस्तदाश्विनीतः साभिजिद्रणनयात्रयोविशतिसंख्यमास्ति तथा
सत्यानदादियोगेषुत्रयोविशतिसंख्योगदयोगोजात. एवमिंदुवारेमृगशीर्षाद्रणनयाआनदादयोज्ञेया. २५ अथैतेषुकियतांदुष्टयोगानासावश्यककृत्वेपरिहारंशालिन्या
ह ध्वाक्षइति ध्वाक्षवज्यमुद्गरयोगेषुआद्याइषुनाड्य पंचघटिकावज्याः पद्मलुंबयोर्वेदाश्रतस्त्रः एवंगदेऽश्याः सप्त धूम्रभूरैकैवंकाणेघटिद्वयं मुसलेद्वेघटिके राक्षस

मृत्युत्पानकालाः सर्पयष्टिघटिकात्मकापत्न्याः कालः कालदूडः अत्रासुक्तेपिचरेयोगेघटिकाप्रवरन्व्य उक्तचज्योतिःसागरे ध्रुवसिद्ध्युगमुद्गरेपुषटिकस्त्याज्यास्तुपंच
 दिन पचत्युक्कयोश्चतस्रउदितापूम्नेसदैकाशुन द्वेक्षणमुसन्नाय्येपिचगदसंमेषनिस्रभरेमृत्युत्पानकरसुसार्सादिनगतास्ताः कालदड्डतया २६ अथदोषापपादमृत्युत्पान्
 ययोगाननुदुभाह सूर्यभादिति सूर्यापयत्ननसुत्रमारप्रयचद्रक्षैदिननसत्रेचतुर्नवपट्टशअयादशाशियानिसंस्त्याकेस्तनिरथियोगा स्फुः केनरोपसमृहानानाशकरा उ
 क्तं सूर्याचतुर्पदशमेनपधेक्विन्सकेशियविमेनवर्से सवतिपद्मालुसदक्षयोगः कुम्भोगशिध्नसकराः प्रदिसा २७ अथसूर्यादिवारेपुनक्षत्रविशेषैः सिद्धियोगानिद्रस्त्या

उत्पातमृत्युक्लिफाणसिद्धीशुभोऽमृतास्थ्योमुसलुगदश्च मातगरक्षभरसुस्थिरास्थ्यप्रवर्धमानाः फुलदाः स्तनान्ता २४ दास्तादकैःसुगुगुदिदौ
 सार्पद्विमेकराद्युधे भेत्त्राद्रौभृगीव भ्राद्रूण्यान्मदेचचारुणात् २५ ध्राक्षेक्ज्येमुद्गरेचेषुनाड्योक्वज्योवेदाः पद्मलुवेगदेस्वा धूम्रक्षणमीसल-
 भूहयद्वैरसामृत्युत्पातकालोश्चसर्व २६ सूर्यभाद्वेदगोतकेदिग्भिश्चनस्वसमिते चद्रक्षैरनियोगाः स्युर्देपिसयक्विनाशका २७ पञ्चानिकाभ्यामाह

सूर्यशिविजीवेशनिरारिषारेहस्तमूलशुभरापुष्याभिनीनसत्राणिपूर्वैराचार्यैः सवार्यसिद्धोकधितानिएवचद्रेअवणादीनिएतेसिद्धियोगा दास्तादकैःसुगुगुदिदाधित्या
 दिप्रकरणेण आनदादिस्मीचीनीनसद्योगसर्वपिनक्षत्रैरुपनिक्त्वा भीमपराक्रमेणकुयोगाअप्युक्तयः ल्यधत्वस्त्रिमपाशित्त्वसपमेत्रयमास्त्रंरवीसाभेरीचबिशारत्
 पुष्यपवनाग्निभ्रातृपाल्यहस्य भीमेक्विन्नेलेशमिचनसव प्राग्भाद्रसार्यैशिवभूलीरेवतिपूर्वभीनिभरणीयस्वशिवमूलापुधे जीपेमूलमपाद्रैपाम्यवरुणापूपाशशी-
 रोहिणी शक्रेल्वातिधुजगदैषतमथापुष्योत्तरोरोहिणीसीरापर्येममूलहस्तवरुणापादाहयरेवती चिन्नाशिष्णुमषाभ्वसर्वसमपेत्वाज्याअयोगासुधैरिति २८ २९
 अथवर्यकवर्जतेन स्रटित्युपस्वित्यर्षेउत्पानमृत्युकाणसिद्धियोगान्शालिन्याह दीशादिति शिशास्तादिचतुर्नक्षत्रैरुत्पातमृत्युकाणसिद्धियोगा रविचारेस्त्युः यथार

वाविशाखाउत्पातः अनुराधामृत्युज्यष्ठाकाणः मूलसिद्धिरिति एवमसोमवारादौपूर्वाषाढादितोज्ञेयम् तत्कलन्नामसदृशं उत्पातमृत्युकाणानिषिद्धाः सिद्धिः शक्रभइ
 त्यर्थः नारदः विशारवादिचतुर्वर्गमर्कवारादिषुक्रमान् उत्पातमृत्युकाणारब्धयोगाश्वा मृतसंयुताइति ३० अथदेशविशेषेणकुयोगानोपरिहारमनुषुभाह कुयोगाइति
 तिधिचारोत्थाः कुयोगाः ऋक्चादयः तिधिभोत्थाः अनुराधाद्वितीयायामित्यादयः भवारजाः आम्यत्वाध्वैधदेवमित्यादयः तत्रान्नियजाः तिथिवारनक्षत्रजाः
 वज्रयेत्सर्वकार्येषुहस्तांर्कपंचमीनित्याविलेवमादयस्तेसर्वेहूणवंगखशदेशेष्वेववज्र्याः अन्यदेशेननिषिद्धाइत्यर्थः नारदः तिथिचारोद्भवानिष्टायोगावारर्क्षसंभवः

सूर्येर्कमूलोत्तरपुष्यदास्रंचंद्रेश्रुतिब्राह्मशशीज्यमैत्रं भौमेष्वहिर्बुधकृशानुसांपेज्ञेब्राह्ममैत्रार्ककृशानुचांद्रं २८ जीवेत्यमैत्राश्रव्यादिति
 ज्यधिष्ण्यंशरुक्लेमैत्राश्रव्यादिनिश्रवोभं शनौश्रुतिब्राह्मसमीरमानिसर्वाथीसिद्धेकथितानिपूर्वैः २९ द्विशान्तायाद्वासवात्पौष्ठाभाञ्चब्रा-
 ह्मातुष्व्यादर्थमक्षाच्चतुर्भैः स्यादुत्पातोमृत्युकाणोचसिद्धिवरैः ३० कुयोगास्तिथिवारोत्थास्तिथिभोत्थाभ-
 वारजाः हूणवंगखशेष्वेववज्र्यास्त्रितयजास्तथा ३१

हूणवंगखशेष्वेववज्र्यास्तथा ३१ अथसमस्तशक्रभप्रदाइति ३१ अथसमस्तशक्रभकृत्वेवज्र्यान् शार्दू-
 लधिक्रीडितेनाह सर्वस्मिन्निति सर्वस्मिन्शक्रभेकार्येएतानिवैनिश्रव्येनत्यजपरिहरेत्यर्थः विधुनापापेनवा पापैः क्षीणेद्वर्कमहीसुतार्कितनयेर्वायुजौयुक्तौतनु-
 लचौलग्ननवांशौत्याज्यौ पूर्णः क्षीणोपिवाचंद्रोलनेसर्वत्रगंहितइतिकथयोक्तेः चापेंदुलग्नगोवांशगमौवज्र्यौशक्रभेसदेतिच निशान्होरर्द्धरात्र्यर्धेदिनाद्धैवघटी-
 त्र्यंशंविंशतिपलानिदशपूर्वदशपञ्चाच्चपरिहर उक्तंच मूर्तः कालोनिवसतिमहानिशायाचदिनदलेयस्मान् दशपूर्वदशपरतस्तस्माद्धज्यीनिचपलानि कुनवांश-
 कपापग्रहनवांशकंपरिहर अथग्रहणतः पूर्वेदिनानांत्रयंपरिहर उत्पातग्रहणः उत्पाताः दिव्यभौमांतरिक्षास्तेयस्मिन्दिनेभवन्ति ततोद्ग्रहांश्वससादिनानि

वज्यानि महोमहणात्स्मादपिसप्तदिनानिषज्यानि उत्तव चंद्रसूर्योपरागेपुन्यहपूर्वफलेत्सजेत् ससाहमरुभपश्चात्समूर्तमहणासूतकम् विधिधोत्सातत-
 भोर्भेसिहिक्रपूनुदरानि ससरात्रनकुर्वनित्याधोहाहादिमगठामिति अंगिराअपि सर्वथासेतुससाहमरुभ्यासेदिनअयम्भिव्येकोरुठनोप्रासे दिनमेकविषर्ज-
 येन् वसिष्ठः सर्वथासेदिनान्यद्योसर्वकार्येषिषर्जयेत् पट्टदिनानिभिभागनेअधीधासेवतुर्दिनम् चतुर्थीरोविरामस्याद्द्वहणेचंद्रसूर्ययोःअत्रकार्यस्यावश्यकत्वे
 परिहारेज्योविनिर्वधे पशदिनानिवासिषस्त्रिदिनगर्गत्रकौशिकस्त्रेकम्पयन्तार्थस्यभंतर्पचमुहूर्तानि दूषयतिराहुशिति अर्धचनिषेधोनित्यनैमित्तिकादिकस्या

सर्वस्मिन्निधुपापयुक्तनुलवाकर्तुं निरान्दोर्धदीच्यशुर्वैकुनवाशकमहणात् पूर्वदिनानांअयम् ३२ उत्यातमाहतोऽग्रहाश्वरुभदोत्पाते
 अहुर्दुर्दिनपरमासग्रहाभिन्नभंत्यजरुभयोर्दुर्दुर्तयोत्पातभम् ३२ त्रिष्कविषयः गुरुः निदनेमिन्निकेकाम्ये जपहोमभिन्नासुच उपाकर्मणिवात्स

र्गमहत्तेधेनरिष्यतइति शरुभद्येत्सातेभ्रदुसदिनमितिरुप्तदेस्तावाचराहसहिताभोम् चंद्रानिमहीकपसध्यानिर्घातनित्स्नापरिषपरजोभूमरुत्त्वर्धस्तमनोदद्या दुर्मे
 ध्यानरसस्नेहमधुपुष्पफलोद्रमा गोपासिमददृष्टिभ्रुक भायमधुमाधवेइत्यादयः ऋतुपरत्वनोक्त्य एतेयदिनेमपतितदिनमेवत्सज अथग्रहाभिन्नभयहेभोभा
 दिभिर्भन्नभेदितंतथायोर्द्वयहयोर्दुर्दुयस्मिन्दिननक्षत्रेयुज्जाव तथा उत्पातभयास्मिन्नक्षत्रेदिव्यातर्क्षभोमास्त्रिधिधोत्साता समृता एवानिपहमिन्न
 योर्द्वोत्पातनक्षत्राणिपणमासत्यन भेदस्ताराशेदयोर्धयथास्यादिति विवाहचंदावने नारद महणोत्पातमत्याज्यमगलेपुभ्रुनुचयमिति ननुनक्षत्रसधौ-
 जायमानेग्रहणोक्तिंक्षमदूपयेदित्यनाह शार्ङ्गधरायास्मिन्भिर्पुंराहुशिनंचधिष्येगुण्हाणित्त्याज्यमृनुअयंस्यात् पाणिग्रहेपुमरणधिपतेहयोर्भयोत्रेहूय
 मेवजत्पान् अन्यच्च पक्षांतरेणग्रहणादयस्याघदातसातद्ग्रहणोपगमम् पक्षाद्विषण्डंभवतिद्वितीयंपाणिग्रहेसुखतिभोगपट्कविति ३२ अथग्रहणनस

त्रासभेदेननिघान्मासदिवसाश्वेद्रवज्याह नेष्टमिति ग्रहर्क्षग्रहणनक्षत्रं क्रमात्संपूर्णार्धचतुर्थं शत्रासेसतिषट्त्र्येकमासान्नेष्टमगुरुः सर्वत्रासेषुषणमासांस्त्री
न्मासास्तुदलेग्रहे आपादग्रहणेधिष्येमासमेकं विवर्जयेत् अथक्रमाद्गस्तेऽस्त्रगेग्रहणार्धत्रासेऽभयोः प्राकृपश्चाच्चत्रिभिद्यस्त्रानेष्टाः तथा अर्धखंडे ग्रस्तास्तत्र
स्नीदयथोरभावेपि अर्धत्रासेऽभयोः प्राकृपश्चाच्चत्रिभिद्यस्त्रानेष्टाः गुरुः अस्तास्त्रोत्रिदिनं पूर्वपश्चाद्गस्तोदयेतथा खंडत्रासेत्रिभिदिनंनिःशेषेसप्तसप्तचेतिक
श्यप ग्रस्तोदयेपरोदोषोत्रस्तास्तेऽवाकृशशीनयोः द्युनिशाखैतूभयतत्खंडीखंडव्यवस्थयोरिति ३३ अथसामान्यतोवश्यवर्ज्यानिपंचांगदूषणादीनिवसे
तनिलकानुषुब्ध्यामाह जन्मर्क्षेति परिघार्धेनित् जन्मनक्षत्रजन्ममासजन्मतिथयः शतकर्मसुवर्ज्याः अयंनिषेधआद्यगर्भस्थैवनारदः त्रजन्ममासेजन्म

नेष्टग्रहर्क्षसकलाह्वेपादत्रासेक्रमात्तर्केगुणेंद्रुमासान् पूर्वपरस्तादुभयोस्त्रिद्यस्त्राअस्तेस्तगेवास्त्युदितेर्द्धखंडे ३३ जन्मर्क्षमास
तिथयोव्यतिपातभद्रावैधृत्यमापितृदिनानि तिथिद्वयस्यै न्यूनाधिमासकुलिकप्रहरार्धपातविष्कंभवज्यघटिकात्रयमेववर्ज्य ३४

र्क्षेनजन्मदिवसेपिवा आद्यगर्भस्तुतस्याथदुहितुर्वाकरग्रहइति जन्ममासः सविज्ञेयोवर्जितः सर्वकर्मसुवस्तुतस्तुयत्रशतकृदिचांद्रमासेचैत्रादौजन्माभूत्सर्वा-
द्रोमासोजन्ममासस्त्याज्यः इंद्राग्नीयत्रहूयेतेमासादिः संप्रकीर्तितः अग्नीषोमौस्मृतौमध्येसमासः पितृसोमकइतिहारीतोकमासलक्षणत्वव्यतीपानादयश्च-
ज्याः पितृदिनंमातापित्रोर्मरणदिनंश्चाह्णदिनमित्यर्थः तिथिद्वयस्यैर्द्धीतिथिद्वयस्यैर्द्धीतिथिद्वयस्यैर्द्धीतिथिद्वयस्यैर्द्धीतिथिद्वयस्यैर्द्धीतिथिद्वयस्यैर्द्धीतिथिः
तिथिर्वारत्रयेचैकात्रिद्युस्पृद्धेपिनिदिने न्यूनमासः अधिमासश्चवर्ज्यः संप्रक्रमद्वयसहितः क्षयमासः अधिकमासोऽसंक्रांतः कुलिकार्धप्रहरोवक्ष्यमाणौपातोसहापा-
तः विष्कंभयोगवज्ययोगयोराद्यघटिकात्रयमेववर्ज्यम् एवंप्रकरणकैश्चिह्नज्ययोगेनघटिकावर्ज्याइत्युक्तं अथाविष्कंमाद्यघटिकात्रयं चनचकं व्याधातवज्योर्द्धवेइति-

दृत्तरतेतया व्यापानेवञ्चककाइतिगणशब्दोक्तिरिदुक्तिरपिस्त्रागिक्मकञ्चयोस्त्रिषु पट्वगदातिगडयो व्यापानेनचशूलेगुपचनाद्धोषिगर्हिताइतिके
 स्पयोक्ते परिपःस्याद्यर्ह्वर्ज्यमूलस्याद्या पचगडातिगडयोरगद्या पडपवृपटिका व्यापानेवादिमानचघटिकाचर्ज्या ३४ ३५ अथपक्षरेप्रतिधीरावश्यकत्वे
 तनिष्ठवर्ज्यपटीभ्वानुषुमाह वेदागेति चतुर्थीपिष्ठीअष्टमीनवमीद्वादशीन्तुर्देशीएताः पक्षरप्रतिपयोशेषा आसुराभक्त्यस्मावश्यकत्वेसति आदिमाञ्च
 मात् एत्सकमनुतत्ताराशयनाभीस्त्वजेत् यथाचतुर्ध्याः आदिमाअष्टपटिकाः पष्ठानपअष्टम्यान्चतुर्दशनचम्पानेविशानि द्वादश्यादश चतुर्दश्यापचघटिकास्तथा

परिषार्हपचशूलेपट्वचंगडातिगडयो व्यापानेनवनाड्यश्रवर्ज्याः सर्वेषुकर्मसु ३५ वेदागाष्टनर्षार्कद्रपक्षरेप्रतिधीत्यजेत् वस्वकमनुतत्त्वा
 शाशरानाडीपरा श्रमा ३६ कुलिक कालषेलाचपमपटश्रकटक चाराद्विघ्नकमान्मदेषुधेजीवेकुञ्जस्मण ३७ ज्यादृत्यर्थे पराउचरिताः

रक्षाशेषा वसिष्ठचतुर्दशी चतुर्थीचि भस्मीनवमीतथा पष्ठीचद्वादशीचैषर्षसृष्टिद्राक्वाइमा कमादेतासुतिथिषुबर्जनीयाश्रनाडिक्य भूताष्टमनुतत्त्वाफदशये
 यास्तुशोभना दोपनाडीपुयत्कर्मकृतसर्वैस्त्रिनस्यतीत्यादिकर्षपेनसर्वसाधारणेनदशीवर्जिताः ३६ अथकुलिककालवेदायमपटककटकवोपाननुषुमाह कुन
 त्तिकइतिवर्तमानपराश्रमदेश्मीभरेगणितेसतिचोक्तोभचतितस्मिन्द्दिगुणयोः कस्तत्तस्तस्यालक्षणेमुहूर्त्तैः कुलिक्येभवति स्वबुधेजीपेभीमेषर्षमानपाराद्वभिते
 थाऽप्येभयतिससद्विमाः क्रमान्क्वलेत्तायमपटककसरावृष्टमुहूर्त्तस्त्युः यथारविज शानि सससरज्याकः तस्मिन् द्विगुणेचतुर्दशानाता तेनरथैचतुर्दशोमुह
 र्त्तैः कुलिक एषुधाः सख्याचत्वारः तद्दिगुणोऽष्टमोसुहूर्त्त कालबलाजीवेपचद्विघ्नदशायोयमपट भीमेवृतीपेद्विघ्नपद्योमुहूर्त्तैः कत्कसज्ञाइत्यर्थ एवसोमवाषादावा
 अथरक्तभस्त्वावरपक्त्वेसतिदेशाभेदेनकुलिकादिदोषपरिहारमाह गर्ग भिष्यस्योत्तरकूलेतुयापनातुहिमापकम् यमर्षटकदोषोस्त्रिनान्यदेषुप्रियतेमल्यागभाग

धांप्रेषुयमघटस्तुदोषकृत् काष्मीरेकुलिकं दुष्टमर्धयामस्तुसर्वतइतिकेचिन्मतेस्यात्कालवेलारवितः शराक्षितफनलांगंबुधयो ५ २ ६ ३ ४ गजेदू ८ १ दिन
 निशायामुतुयेनेत्रनगेपुरामा ६ ४ २ ७ ५३ विधुदंतिनी १८ चगजेदूइत्यर्धग्रहरद्वयशनीयात्रायांमरणंकालेवैधव्यपाणिपीडनेत्रनेब्रह्मवधः प्रोक्तशरभकर्मतत
 स्त्यजेत् गौडाः सूर्येवेदशरी ४ ५ चंद्रेहयपक्षौ ७ २ कुजेक्षिभूः २ १ ज्ञेवाणाग्नी ५ ३ गुरौदंतिहयौ ८ ७ शक्रेकत्रिवेदकौ ३ ४ संदेतर्कगजौ ६ ८ ज्ञेयौयामार्द्धवशरभौ
 सदेनि ३७ अथसूर्यादिवारेषुशिष्याणांसद्यएवदोषज्ञानार्थमुहूर्त्तानिदिनामकान्मुहूर्त्तान् शार्दूलविक्रीडितवसंततिलकाभ्यामाह सूर्येइति दिग्भास्कराइति
 च रविवारेषुसप्ताष्टमदशमचतुर्दशमुहूर्त्तानिद्या एवसर्वत्र अथमर्थोमूलन्यासतः स्पष्टएव एषुमुहूर्त्तेषुकश्चिदुमुहूर्त्तः कश्चित्कुलिकः कटकः कालवेलारव्यः आ

सूर्येषट्स्वरनागदिङ्मनुमिताश्रंटे ऽब्धिषट्कुंजरांकार्काविश्वपुरंदूराक्षितिरुतेव्यब्ध्यग्नितर्कादिशः सौम्येव्यब्धिगजांकदिङ्मनुमिता
 जौवेद्विषड्भास्करा शकारव्यास्तिथयः कलाश्रभृगुजेवेदेषुतकग्रहाः ३८ दिग्भास्करामनुमिताश्रशनीशशिहिनागादिशाभवदिवा-
 करसंमितोश्च दुष्टक्षणाः कुलिककटककालवेलाः स्युश्राद्धयामयमघटगताः कलांशः ३९ विपाशेराधतीतीरेभुतुन्धाश्रत्रिपुष्करे विवा-
 द्नादिशुभेनेष्टहोलिकाप्राग्दिनाष्टकम् ४० मृत्युक्रकचदग्धादीनिदौशस्तेशुभान्जगुः केचिद्धामोत्तरचान्यथात्रायामेवनिंदितान् ४१

र्धयामास्थः यमघंटरव्य स्यात् तत्प्रमाणंकलांशः ३८ ३९ अथविवाहादिशरभकृत्येहोलिकाष्टनिबेधदेशपरत्वेनाह विपाशेति विपाशाइराव-
 तीशतदूः एताः पश्चिमदेशप्रसिद्धाः नद्यः तासांतीरेउपयततवर्तिदेशेत्रिपुष्करेदेशेचहोलिकाफाल्गुनशकूपौर्णिमाततः प्राक्दिनाष्टकंविवाहादिशरभकृत्येनेष्टनि-
 पिद्धम् अर्थादन्यदेशेननिबिद्धम् ४० अथमृत्युयोगादिदुष्टयोगपरिहारमनुष्टुभाह मृत्युक्रकचेति मृत्युयोगादाश्रादकं इत्यादिनाआनंदादिभूक्तः क्रकचाः पष्ट्या

दितिययोमदारिद्र्योमभिसुखा दग्धादियोगा सूर्येशपचाग्नीत्यादिनोक्ता चद्रेपस्तेकर्तुर्गोचरेणसमीचनिसतिएतान्थागान्शकमान्शकप्रफलदान्जगु उरु
रजस्यार्जुनं कृकचातृल्युयोगास्व्याविमदग्धतथैषच चद्रेरुमेसपयतिवृसावन्वइताइवअथकेचिदान्चायी आमोचरप्रहरोत्तरमृत्यु कृष्णवग्धादीन् फमान्ज
ए सएगाह उलाभेयमपटेष्काणेचक्रकचेतषा निधीदग्धेचकलेचभाषामात्सरत शुभमिति अधान्ये आचार्या मृत्युककचदग्धादीन्थात्रायाभिवभित्तान्
जगु धिवाहादौमुनदोषा लछु शरस्रनिधियोगेषुयाश्रानेचविवर्त्तयेत् स्निहादीमिकुशीगगर्वादीनाभिदवच निधोश्चितिशेष अन्यत्र अयोगेषुचसर्पेषुकर्जयेद्व
रिक्कद्वपम् उत्पानमृत्युकाणानापेचपदसप्तनादिकाः ४१ पुनस्वयपचादभुजंगप्रयातेनाहअयोगेइति अयोगेककनादोसतिचेत्सुयोग सिद्धियोगोपिस्थान्त्तदाए

अयोगेषुयोगोपिनेत्स्थान्तदानीमयोगानिहृत्येषसिद्धित्वेति परेल्मन्शुद्ध्याकुयोगादिनाशादिनाशूर्त्तर्बिष्टिपूर्वचशस्तम् ४२ शुक्लेपूर्वोर्द्धे
एमीपचदशयोर्भद्रिकादशपाचतुर्थ्यापराद्धृक्कोऽत्यार्थस्याचृतीयादशस्योःपूर्वभागसमीशाशुतिय्यो ४३

इत्यसिद्धितनोतिनिष्पादयतिमार्क्तः अयोगः सिद्धियोगमहावेतीभ्रवतोयदि अयोगोहन्यतेतत्रसिद्धियोगःप्रवर्त्ततेपरेआचार्या लमन्शुद्ध्याकुयोगादिनाशमा
इ यदाहसएव यन्मन्त्रिनाकिस्त्रियतेशकसंज्ञकम् तत्रतेषामयोगानामप्रधान्नायतेफलम् अध्यापककृत्येकालातराभावेपरिहारमाह सिद्धिपूर्वमिति वि
ष्टिर्भद्रासापूर्णास्यविख्यादिकमभ्या हानतरशक्तमाहुः उक्तं सिद्धिरगारकश्चैवव्यतीयाता सपैष्टति प्रत्यखन्मनसमभ्यान्कात्सरतशकप्रमिति ४२ अथमवा-
शात्किन्त्यह शक्तेइतिशुक्लेरुक्तेपतेऽद्यम्याशुर्निमायाचपूर्वर्द्धिभद्रात्स्यान् एकादश्याचतुर्थ्याचउत्तरर्द्धिभद्रा कृष्णोपसेवृतीयायाचदशस्यन्वर्म्मत्पार्द्धेउत्तरार्द्धेस
मन्योराशुनिधोषतुर्दशपाचपूर्णादपूर्वभागेभद्रात्स्यान्भद्रास्वत्परसमालायाम् उरुशब्देददतरेत्यादि४३ अपचतुर्थ्यादितिचिभद्रायाामुलपुन्ककिभागाशार्द्धे

चिकीडितेनाह पंचह्यद्रोति चतुर्थ्यादितिथीनांपंचादिप्रहरेषु आदिघट्यः शराः पंचसंख्याविष्टेर्भद्राया आस्यं सुरवम् यथा चतुर्थ्याः पंचमप्रहरेः आदिभूताः पं
 चघट्योभद्रामुखं एवमष्टम्यां द्वितीयप्रहरे एकादश्यांससमप्रहरे षोडश्यां तृतीयेदशम्यां षष्ठे चतुर्दश्यां प्रथमे प्रहरे भद्रानु
 रंस्थान् तदसन् अशुभमित्यर्थं अथपुनश्चतुर्थ्यादितिथीनां क्रमेण गर्जो द्वित्यादिप्रहरेषु अंत्यभवंघटीत्रयं पुच्छं संज्ञं तच्छुभकरम् यथा चतुर्थ्यां अष्टमप्रहरेः स्या
 त्यघटीत्रयं भद्रापुच्छम् एवमष्टम्यादिषु प्रथमादिप्रहरस्यां त्यघटीत्रयं पुच्छं ज्ञेयम् तत्र भद्राकर्माणि वसिष्ठः वधबंधविषाग्न्याप्सु छेदनोच्चाटनादियन् तुरंगमहि
 गोत्रादिकर्मविष्ट्यां नुसिद्धति अंगविभागः कश्यपसंहितायाम् मुखेपंचगलेत्वेकावक्ष्येकादशस्मृताः नाभौ चतस्रः षट्कट्यां तिस्रः पुच्छे तु नाडिकाः का

पंचह्यद्रिकृताष्टरामरसभूयामादिघट्यः शराविष्टेरास्यमसद्गजेन्दुरसामान्द्यश्विबाणाब्धिषु ग्रामेष्वंत्यघटीत्रयं शुभकरं पुच्छं तथा वासरे वि
 ष्टिस्तिथ्यपरार्द्धजाशुभकरीरात्रौ च पूर्वार्धजा ४४ कुंभककंठ्यमर्त्यस्वर्गेऽजेजात्रयेऽल्लिगे स्त्रीधनुर्जूकनकेऽधोभद्रातत्रैव तत्कलम् ४५

र्यहानिर्मुखे मृत्युर्ग्लिवक्षसिनिःस्वता कट्यामुन्मत्ततानाभौच्युतिः पुच्छे ध्रुवोजयः अथविष्टिपरिहारमाह तथेति तिथ्यपरार्द्धजातिथ्युत्तरार्धभूताविष्टिर्वासरे दिव
 सेयदिस्यान् तदाशुभकरी तथातेनैवप्रकारेण तिथिपूर्वात्थारात्रौ शुभकरी नारदः निषेधमाह पूर्वार्द्धोत्थायदानिशितत्तदाविष्टिः शुभायेतिकमलासनभाषितम्
 ४४ अथभद्रानिवासंतफलंचानुष्टुभाह कुंभककंति अजेचंद्रे कुंभद्वये कुंभमीनस्थे कर्कद्वये कर्कसिंहराशिस्थिते मनुष्यलोके तिष्ठति अथमेवात्र येमेषु षमि
 थुनास्थिते आल्लिगे वाश्विकस्थे च त्रैचस्वर्गलोके भद्रातिष्ठति कन्यातुलाधतुमकरराशिषु चंद्रे अथः पाताललोके भद्रातिष्ठति तत्रैव मर्त्यस्वर्गपातालेषु फलंचोक्तं
 शुभाशुभं भद्राददातीत्यपवादद्वारा प्रथोजनमुक्तं भवति उक्तं च मेघोक्षकीर्णमिथुने घटसिंहमीनकर्केषु चापमृगतौ लिषुता सुचंद्रे स्वर्गमर्त्यनागनगरीत्रयशः प्रथा-

निरिष्टिः फलान्यपि ददाति हितत्रदे रोऽक्तं भूपालवल्लभे ऋकं कुम्भद्वये सूस्थाकोर्ध्वे जत्रितये ध्रुगा कन्माना पादूये च द्वे मद्रा पातालवासिनी ४५ अथ फल
 दोभिः प्रपत्सु निशादूलिक्रीडितेनाह वाप्यारामेति वापीर्हावेति आरामठपपनम् तडागः पुष्करणी कुपः प्रसिद्धः एतेषामारंभप्रतिष्ठा आरभो निर्माणम् प्रति
 षाऽन्सर्गं तत्र गृहप्रतिष्ठा गृहप्रवेशोऽस्य धतानामनवन्नतादीनामारभ महणऽऽत्सर्गऽऽस्थापनम् महादानानितुना पुरुषादीनि सोमः सोमयाग अष्टका अष्टकाम
 हू गोदानकेशागसज्ञकर्मआग्रयणनवान्नेष्टिः प्रपञ्चशालाप्रथमकोपाकर्मैवेद्यतमहानान्यादित्रय महानाग्नीघ्नर्नऽपनिपहृत
 वेदघ्नननीनाद्वाह काम्यहृपोत्सर्गः अतिपन्ना शिशुसस्काराः अतिष्ठाता जातकर्मदय शिशूनासस्काराः देवस्थापनं ४६ अथान्याशिशुदूलविक्री

वाप्यारामतडागकुपभवनारुभप्रतिष्ठेद्यतारभोत्सर्गवधूप्रवेशानुमहादानानिसोमाष्टके गोदानाग्रयणप्रपाप्रथमकोपाकर्मवेद्यत्रय
 नीनाद्वाहमयातिपून्शिशुसस्कारान्शुरुस्थापनम् ४६ दीक्षामौजिवाहमुडनमपूर्वदेवतीर्थेक्षणसन्व्यासानिपरित्राज्ञौनृपतिसदशा
 भिषेकोगम चातुर्मास्यसमाहृतीश्रवणशर्वपरीक्षास्यजेद्दुहृत्वास्तशिशुससितयोन्पूर्नाधिमामेसत्या ४७ रितेनाह दीक्षामौजीति दी

क्षामत्रग्रहणादिका मौजिवाहादौ प्रसिद्धो मुहन नैत्सम् अर्ष्यदेवेक्षणतीर्थक्षणचसन्व्यासः प्रसिद्धः अग्निपरित्राज्ञोऽग्निहोत्रम् अपूर्धराजवशीनराज्ञाभिरुभग
 मगमनप्रपूर्वमेप चातुर्मास्यचातुर्मास्ययानः समाहृति मौजिवासर्गः श्रवणशर्वेपः कर्णशेषपापरीक्षातसमासादिस्त्पादिव्यमितियावत् एतानिकर्माणि युधो नकु
 यान् कर्त्वा इत्यसितयोर्दुहृत्पतिराहक्रयोर्दुहृत्वे अलेचशिगुलेथान्येचतथान्पूर्नाधिकमासेस्यमासे अधिकमासेन कुर्वाण् अचमूढ्यन्नामि शान्तातप अस्त
 गते गुरोरुक्चनेष्टेस्मिन्नुने ऋष्यापनमुपारभभतानं निषकारेपेर् ऋशोश्चयः चापीकूपतडागयागभनक्षीरमविष्ठाप्रतंथियामेदिरकर्णैरेषनमहादानपनसि

नमूर्तीर्थस्मानविवाहदेव प्रचनंमंत्रादिदेवेक्षणंदूरेणैवजिजीविषुःपरिहरेदस्तंगतेभार्गवे उपनयनंगोदानपाणिग्रहणंगृहप्रवेशगमनाभिउत्समितेषुन कुर्वात्सु
रगुरुभृगुपुत्रचंद्रेषु अस्तमयादिफलमाहबादरायणः गुरोरस्तेपतिहन्त्याच्छक्रास्तेचैवकन्यकाम् चंद्रेनष्टे उभौहन्त्यात्तस्मादस्तंविवर्जयेत् बालभावेस्त्रियं हन्त्या
दृष्टभावेनरतथा तस्माद्बाल्येचबाल्येचविवाहनैवकारयेत् अथाधिमासेवर्ज्यानिगृह्यपरिशिष्टे सोमयागादिकर्माणिनित्यान्यापिमलिस्तुचे तथैवात्रयणाथा
नचतुर्मास्यादिकान्यपि महालयाष्टकाश्राद्धोपाकर्माद्यतिकर्मयत् स्पष्टमासविशेषारब्धाविहितंवर्जयेन्मले गर्गबृहस्पती अग्न्याधानंप्रतिष्ठाचयज्ञदानप्रता-
निच वेदप्रतदृषोत्सर्गचूडाकरणमेरवला सांगल्यमभिषेकंचमलगसेविवर्जयेत् मरीचिः गृहप्रवेशगोदानस्थानाश्रयमहोत्सवम् नकुर्वान्मलमासेतुसंसर्पाहस्पतौत
था वसिष्ठ वारीकूपतडागादिप्रतिष्ठायज्ञकर्मचनकुर्वान्मलमासेतुसंसर्पाहस्पतौतथा यदाक्षयमासोभवति तदाक्षयमासस्य पूर्वोत्तरावधिमासोभवतः तत्र
पूर्वः संसर्पः द्वितीयोऽहस्पतिः एतानिगुरु शक्रथोरस्तादावपिवर्ज्यानीत्याहुः गार्ग्यः बालेवायदिवावृद्धे शक्रेवास्तंगतेगुरौ मलमासइवेतानिवर्जयेद्देवदर्शन
म् अपूर्वदेवताह्रस्वाशुचः स्युर्नष्टभागवे मलमासेप्यनादृत्ततीर्थयात्राविवर्जयेत् अनादृता अपूर्वतीर्थयात्रा अत्रनियतकालानिसीमंतनामकरणादीनिपूर्वाद
स्तादिसत्वेपिस्वस्वकालएवकार्याणि गुरुः मासप्रयुक्तकार्येषुभूढत्वंगुरुशक्रयोः नदोषकृन्मलमासेगुर्वादित्यादिकंतथा अन्यत्रापि सीमंतजातक्रादीनिप्रा
शान्तानियानिवै नदोषोमलमासस्यमौढ्यस्यगुरुशक्रयोरिति वसिष्ठः अतीतकालान्यस्विलानितानिकार्याणिसौम्यायनगेदिनेशो सितेगुरौवाप्यथह
श्यमानेतद्रुक्तपंचांगदिनेष्वरवंडे अतएवातिपन्नशिशुसंस्कारानित्युक्तम् ४७ अथसिंहमकरस्थगुर्वादिव्यतिदेशमाह अस्तेवर्ज्यामिति यदस्तेगुर्बस्तेवर्ज्य
निभिद्धमुक्तं तत्सिंहस्थेगुरौ मकरस्थेचगुरौवर्ज्यनिभिद्धम् देवीपुराणे सिंहसंस्थेगुरौ यत्नात्सर्वारंभान्चिवर्जयेत् पुत्रप्राप्तुकलत्रं हि हन्त्या च्छीघ्नं न संशयः
कारकोव्रजतेनाशंसंतानाम्भियतेऽस्विरात् देवारामतडागानिप्रयाधानगृहाणित्व विवाद्द्वयज्ञोपनयचूडादिचनसिद्धयति यथासिंहस्थतोजीपस्तथैवमकरस्थि

तः अयमपिनिपेयोनिपातस्त्वानानसग्रहः शसिष्ठः नीचराशिगतोजीवाप्रशस्तः सर्वकर्मसुनीचेनीचाशकस्त्याज्योपस्मादशेषुनीचता विशेषोमाड्येनोक्तः देवीपु
 णे मकरस्थोयदाजीपोर्जापेत्यवमाशकम् शेषेष्वपिचभागेपुत्रियाह शोभनोमनः तोडरानद अभिनारेसप्तदिनवक्रेद्वादशमेकच नीचस्थितेपिवागीशोमासमे
 केधिकर्जयेत् ज्योतिर्नियधे हरिनीचारीभागेपिप्रतोद्वाह्यदिमगलम् नभिफिदुपादिस्वोच्चेस्वमेवासास्थितोयुक्त मर्थास्तप्यदागच्छेत्सल्लुनीच बृहस्पतिः पुत्रिण
 धनिनीकल्यासी भाग्यस्करषमश्रुतेइति कश्चिदूर्ध्वतीर्थयात्रायामौट्यादिदोषोनास्ति गोदाथर्यागथायाचभी शौलेमहणद्वये सुरासुराणागुर्वीभ्रमौट्यदोषोनधिद्य
 ते वायुराणोत्रिस्थलीसेतो गयायासर्वकाष्ठेषुपिडद्यादिधानत अधिमासेजन्मदिनेद्व्यलेचगुरुकक्रयोः नत्यक्त्यगमाभ्राद्धसिहस्येचबृहस्पती अधि-

अस्तेवर्ज्यसिहनक्रस्थजीपेवर्ज्यकेचिद्वृकपेचातिचारे गुर्वादित्येधिष्वघत्त्रेपिपक्षेप्रोत्सुस्तद्वृतरत्नादिभूप्याम् ४९

मासेसिहयुरापलेचगुरुकक्रयोः तीर्थयात्रानकर्तव्यागघागोदानशीभिनेति अथगुर्धोद्यत्सेयद्वर्ज्यतदूक्रगेगुरीअतिचारगेपिगुरीचर्ज्येम् चाल्म्यः धामोद्वाहप्रति
 धांचगृहद्वारादिकम् वर्जयेद्यत्ततभैवजिबभ्रतिचारगे अस्थापवादोराजमार्गदे वक्रानिचारगेजीषेवर्जयेन्नदनतरम् व्रतोद्वाह्यादिद्वृहायामद्याशिविवासर
 न्दीपिकायाम् भिक्षोणजायापक्काभराशीरभ्रतिचारेणगुरु प्रयातः अदातदाप्राहशक्तंशिलन्मविवाहपाणिमहणस्यसिद्धः अथकेचिद्गुरुसहितेआदित्येएक
 राशिगतोगुरुसूर्योविनियायत् गुर्वादित्येपिसर्वैरुभकर्मपञ्चशीनकः एकराशिगतैस्सूर्यनीयोस्यात्त्रयदापुन व्रतवधविवाह्यादिसुभंरुमोर्दिलत्यनेत् अथकेचि
 दिष्वपस्त्रेपिपक्षे यस्मिन्पक्षेभिधिव्यनाराः सन्नयोद्दरादिनाः पक्षः सोनिनिद्यः उक्तं पक्षस्यमध्येद्वितियाषपेत्तानदाभवेद्वीरबकालयोगः पक्षेभिनष्टेसकलदिन
 द्यमित्याहुरानार्थपरासमस्ता तथाभयोद्दरादिनेपक्षेत्तदासंहरनेजगत् अपिषर्वसहस्रेणकालयोगः पक्षीतिइतितास्मिन्पक्षेःकर्मवर्ज्यं भित्याहुः नडेभ्र

त्रयोदशदिनेपक्षेविवाहादिनकारयेत् गगीदिमुनयः प्राहुः कृतेमृत्युस्तदाभवेत् उपनयनपरिणयनवेशमारभादिपुण्यकर्माणि यात्रां द्विक्षयपक्षे कुर्यान्नज्जिगी-
 विषुः पुरुष अथतद्वृत्तेन प्रकारेण दत्तरत्वाभिभूषाम् दंताहास्तिदत्तास्तत्संबंधिनीभूषाम् रत्नसंबंधिभूषाम् आदिशब्दान् स्फुटं मणिं संबन्धिनीं त्विभूषां व-
 ज्यं प्रांतु पूर्वस्मिन्निषेधकाले इत्यर्थः राजमातंडः यात्राचूडां विवाहं श्रुतिविवरविधिं शंखसद्यप्रवेशप्रासादोद्यानहर्म्यं स्फुरनरभवनारं भाषिद्याविधाने मौजीबंध-
 प्रतिष्ठामणिकनकरदाधारणं कुर्वते ये मृत्युः सिंहास्थिते ज्ये गुरुदिनकरयोरैकराशिस्थयोश्चेति सिंहस्थगुरोरुपलक्षणत्वात् गुर्वस्तादावपि प्रथमकर्तव्यसुव-
 र्णादिधारणनिषेधइत्यर्थः ४९ अथसिंहस्थगुरोः प्रकारत्रयेण परिहारमुपेद्रवज्वयाह सिंहे गुराविति अत्र प्रथमं शभेदेन परिहारः सिंहस्थे गुरोस्यपि सिंहा-

सिंहे गुरोसिंहलवे विवाहोनेष्टोऽथगोदोत्तरतश्चयावत् भागीरथीयाम्यतदं हिदोषो नान्यत्र देशे तपनेऽपि भेषे ५०

शेषं २० भ्यानंतरं सत्र्यं शमं शत्रयम् ३ २० पचमोनवांशः सिंहांशस्तत्रगुरोसतिविवाहोनेष्टः सिहराशौ तु सिंहांशे यदाभवति वाक्पतिः सर्वदेशेष्वयं त्याज्योदप-
 त्योर्निधनप्रदइति राजमातंडोक्तेः अतोवसिष्ठांशेषु विवाहादि शक्यं भवतीत्यर्थः सिंहेपि भगदैवत्ये गुरो पुत्रवती भवेत् अत्यंतसुभगासाध्वी धनधान्यसमृद्धिद्वया-
 दितत्रैवोक्ते अथदेशभेदेन द्वितीयपरिहार उच्यते अथगोदोत्तरतः गोदावरी नदी तस्या उत्तरतीरमारभ्य भागीरथीयाम्यतदक्षिणकूलं मर्धादीकृत्य गोदावरी गंगात-
 रालवत्तीयोदेशः तत्रसिंहस्थगुरुर्बज्यः नान्यदेशे लल्लुः गोदावयुत्तरैतीरे यात्रागरीरथी तदयाम्यमृतत्रविवाहोनेष्टः सिंहस्थे देवपतिपूज्ये अर्थाद्गोदावरीदक्षिणा-
 तटे भागीरथ्युत्तरदेशे च सिंहस्थगुरुदोषो नास्ति वसिष्ठः भागीरथ्युत्तरकूले गौतम्यादक्षिणे तथा विवाहो व्रतबंधो वा सिंहस्थे ज्ये न दुष्यतीति अत्र विवाहव्रतबंधाव-
 वननिवृद्धौ आप्यामन्यानि शक्यं भर्तुः अपवादस्य संकोचाश्रयत्वा दुपलक्षणाद्योगान् अथतृतीय परिहारः तपने सूयं भेषशौ विद्यमाने सति वा

शेषं २० भ्यानंतरं सत्र्यं शमं शत्रयम् ३

भिदत्प्रगुरारादोपेनास्तिज्योतिर्निर्वापेमगलानीहकुर्षमिसिहस्योवास्वतिर्यदा भानोभेपगतेसम्यगित्याहु शौनकादयइति ४९ सिहराशिगनगुरुनिपेयथा
 स्मानात्रनिदसवचास्मानाननिर्मन्निनार्यमनुपुच्छयेनाह मषादिपचपादेखित्यादि ५० मेयकंइत्यादिव ५१ अथमकरस्थगुरोः प्रकारदूयेनपरिहारं शालिन्या
 इ रेबापुषइति रेगमा नर्मदायाः पूर्वदेशोगडकीनद्याः पश्चिमेविभागेशोणनदस्यउत्तरदक्षिणभागेनीचईज्य मकरस्थगुरुनर्वज्य लह्यु नर्मदापूर्वभागे
 तुरोणस्यात्तरदक्षिणेगडस्याः पश्चिमेभागेमकरस्थोनदोपभाक् अन्यदेशेषुनिषिद्धस्तमनिषिद्धदेशानाह अथमिति अथमकरस्थगुरुः कौकणदेशोगीहदे

मषादिपचपादेपुगुरुः सर्वत्रनिदिन गगागोदानरहिल्लारोषामिपुनदोपकृत् ५१ मेपेकंसन्म्रनोह्यहोगगागोदातरेपिच सर्वः सिहगु
 रूर्पज्यः फलिंगेगोडगुर्जरं ५२ रेगापूर्वगडकीपश्चिमेचशोणस्योद्दक्षिणेनीचईज्य वज्येनार्येकौकणमागधेचगौडेसिधोवर्जनीय रक्तस्यु
 ५३ गोजान्यकुभेतरमनिचारगोनोपूर्वराशिगुरुरेतिवक्रिज

शोसिपुदेशेचरुमकृत्येपुवज्योनिषिद्धः उक्तच मागधेगोडेदेशेनसिपुदेशेचकोकणे
 भगनुद्यानिबाह्नचर्जयेन्मकरेगुरो एभ्योन्यदेशेषुमगलमर्यान्मध्यमम् ५२ अथलुमसपत्सरदोपसापवादवशम्यवृत्तेनाह गोमात्येति गौर्वेष अन्तोभेपः
 अन्यार्मान कुम्भः प्रसिद्धः अस्यइतरभेगान्यराशोमियुनादीअनिचारगोरु महानिचारेणसमागतः सन्पश्चात्किम्यद्दिर्निचक्रिन यदापूर्वराशिनोएति
 भुक्तराशिनागच्छतिनदाधिनृसाय्द लुप्तसवत्सर उच्यते सलुप्तसवत्सरः रक्तभक्त्येजनिदिन निषिद्धः उक्तच अतिचारगतोमीवस्तेराशिनैतिचेत्सुनः
 तुम्भः सवत्सरोद्वायोगर्हितः सर्वकर्मरु यदातुगोजान्यकुभेपुपूर्वराशोः सकाशान्मात्पनिचारेणापानिपूर्वराशिबनैतितदानलुप्तसपत्सरदोपः गुरुः मेयेद्येइपकु
 भयपनीनारणेगुरुः नतत्रफलच्छापः स्यादित्याहमगनान्यमः ६१ मासभोगानं तरं अतिचारैषिम्भमन्त्रगेकेज्जाडिञ्जानः मायाञ्जयोत्तगारापठनाभाभेर्ह

दाराशिशुपैतिजीवः भुक्तेनपूर्वचपुनस्तथापिनलुप्तसंवत्सरमाहुरार्याः पूर्वराशिभेदेनपरिहारमुक्तेदानीदेशभेदेनपरिहारमाह लुप्तसंवत्सरोरेवानर्मदास्करनिम्नगा
 भागीरथीतयोर्नद्योरंतरे ऽतिनिषिद्धकः उक्तञ्च लुप्त्वाब्ददोषो ऽत्रिमतेनमध्येसोमोद्गवाथाः इतिनारदेनसमससकदोषोविवाहेवार्जितः समदृष्टि-
 गुरोः शक्तेतन्मासेतुप्रयत्नतः विवाहादिनकुर्वीतनर्मदातीरुच्यते ५३ अथवारप्रवृत्तिमुपजात्याहपादोनेतिरेखाभूमध्यरेखापुरीराक्षसीदिवकन्याअकाची-
 त्याद्युक्तालंकातआरभ्यक्रमेरुमस्तकदत्तसूत्राधोवर्तिदेशास्तेमध्येरेखाशब्देनोच्यते अस्मिन्देशेवारप्रवृत्तिश्र्विकीर्षितासदेशोरेखातः प्राक्पश्चिमेया-
 वंतियोजनानिभवन्तिनानिस्वचतुर्थांशोनानिकृत्वातावद्भिः पलैः तिथ्यः पंचदशघटिकासुक्तोनाकार्याः यदामध्यरेखातः प्रत्यग्योजनानितदायुक्ताः यदानुप्रा

तदाविलुप्ताब्दइहातिनिर्दिताः शुभेषुरेवास्करनिम्नगांतरे ५४ पादोनेरेखापरपूर्वयोजनैः पलैर्युतोनानास्तिथयोदिनार्द्धतः

ग्योजनानितदोनाः कार्याः अथयद्दिनेवारप्रवृत्तिरिष्टातद्विसेयद्विनार्द्धेचरपल्युतहीनानाडिकाः पंचचंद्रा इत्यादिप्रकारसिद्धम् तस्मादिनार्द्धात्संस्कारवि-
 शिष्टाः पंचदशउनाधिकाश्चैवन्तितदातद्विचरोद्भवैः पलैर्दिनार्द्धस्थसंस्कारविशिष्टपंचदशानाचद्विवरं अंतरतत्संबंधेनोत्थैरुसन्धैः पलैस्त्वर्ध्वतथाधोदिन
 पस्थवारस्यप्रवेशः यदासंस्करविशिष्टाः पंचदशदिनार्द्धतश्चेदूनाः स्युस्तदासूर्योदयादूर्ध्ववारप्रवृत्तिः यदासंस्कारविशिष्टाः पंचदशदिनार्द्धतोभ्यदिकास्तदा-
 सूर्योदयात्प्राक्वारप्रवृत्तिरित्यर्थः यथावाराणशीरेखाभिधानान्कुरुक्षेत्रान्प्राक्त्रिषष्टियोजनानि ६३ पादेनचतुर्थांशोनानि ४७ १५ प्राग्योजनत्वादे-
 नैः पलैस्तूनाः पंचदशघटिकाजाताः १४ १३ दिनार्द्धं १६ ३० अस्मान्ब्यूनाइतिविवरम् २ १७ तेनाभिघटिकाभिः सूर्योदयादूर्ध्ववारप्रवृत्तिः यदादिनार्द्धं १३ १५
 अस्मादधिकाइतिविवरम् ० २३ एताभिर्घटीभिः सूर्योदयात्प्राक्वारप्रवृत्तिरित्यर्थः ५४ अथवारप्रवृत्तियोजनपुरःसरं कालहोरामनुषुभाह वारादेशरितिवारप्रा

सिंहस्थपुरोदोषेनास्तिज्योतिर्निर्बिम्बेभगलानीहकूर्पानसिंहस्थोवाक्स्वतिर्यदा भानोभेषगतेसम्यगित्साहु शोभकारदयइति ४९ सिंहराशिगनगुरुभिषेधया
 क्मानाप्रतिभ्रसववाक्मानाचनिर्मलितार्थमनुष्टुभ्येनाह मपादिपचपादेव्कित्यादि ५० मेषकेइत्यादिच ५१ अधमफरस्थगुरोः प्रकारह्येनपरिहारं शाळिन्या
 ह रेनात्रैर्इति रेवाया नर्मदायाः पूर्वदेशेगहकीनघाः पश्चिमेविभागेरोगनदस्यउत्तरदक्षिणभागेनचिद्विज्य मफरस्थगुरुर्नवज्यं ललु नर्मदापूर्वभागे
 तुरोगस्थोत्तरदक्षिणेगहक्या पश्चिमेभागेमकरस्थोनदोषभाक् अन्यदेशेषुनिषिद्धस्तभनिषिद्धदेशेनाह अयमिति अयमफरस्थगुरु कौकणदेशेगौहदे

मपादिपचपादेपुगुरु सर्वत्रनिहित गगागोदागरहित्वाशेषाघिपुनदोषकृत् ५१ मेषकेसन्ब्रनोद्वाहोगगागोदातरेपिच सर्वसिंहगु
 र्वर्ज्यंक्कसिगेगौहगुर्जरं ५२ रेवापूर्वगंडकीपश्चिमेचशोणस्योद्दक्षिणेनचिद्विज्य वर्ज्येनायकौकणेमागधेचगौडेसिधोचर्जनीय शरभेषु
 ५३ गोज्जास्यकुभेतरभनिचारगानोपूर्वराशिगुरुरतिषक्ति

शेसिधुवेशेचकृमकृत्सेपुवज्योनिषिद्धः उक्तं मागधेगौहदेशेचसिधुदेशेचकौकणे
 भ्रतदूढापिवाहचर्जेयेन्मकरेपुरी एभ्योन्यदेशेषुमगलमर्यान्माभ्रमम् ५२ अथलुप्तसप्तसरदोषसापवादवशास्थवृत्तेनाह गोआत्येनि गौरुष अमोभेष
 अस्यामीन कुभं प्रसिद्ध एभ्यइतरभेभान्यराशौमिक्षुनादीअतिचारगोपुरु महातिचारेणसमागतसन्पञ्चात्किथज्जिद्विनैःवक्ति यदापूर्वराशिनोएति
 भुक्तराशिनागच्छतितदायिदुसाब्दं छुप्तसवत्सरठच्यते सप्तुप्तसवत्सर शरभकृत्येअतिनिदिता निषिद्ध उक्तं अतिवारगनेमीवस्तेराशिनैतिषेतुन
 छुप्तं सवत्सरोशेषेगहितासर्वफर्मसु यदातुगोज्जाभ्यकुभेपुपूर्वराशे सकाशान्मस्यभिवारेणायातिपूर्वराशिनैलिततुनलुप्तसवत्सरदोष गुरु मेषेषेषेस्यपकु
 भेषघतीचारणेगुरु नतप्रफाळोपस्थादित्याहभगवान्यम दशमासभोगानंतरंअतिचारेपिष्टसाष्टदोषेनास्तिच्यपनः मासान्वशौच्यवशयात्प्रभुम्पराशेषे

तेनाह मन्वाद्याइति सितैशुक्लपक्षे एता मन्वाद्यः मधौ चैत्रे त्रिनिथी तृतीयापौ णिमे ऊर्जे कार्तिके तिथि रवी पूर्णिमा द्वादशयो शुचौ आपाटे दिक्कृतिथी दशमा
 पूर्णिमे ज्येष्ठे अंत्ये फाल्गुने च तिथिः उभयत्र पूर्णिमैव इषे आश्विने नवमी तपसि साघे अश्विः सप्तमी सहस्ये यौषे शिवा एकादशी भाद्रपदे अग्नि स्तृतीया तु इ
 तिपुन नभसः श्रावणस्य कृष्णपक्षे अमावास्या अष्टमी अथ युगाद्या श्रवणार बाहुल राधयो बाहुलः कार्तिकः राधो वै शाखः नयोः शुकुपक्षे गोगीनी नवमी तृतीये यु
 गादि कार्तिक शुकुनवमी कृत युगादि वैशाख शुकु तृतीयात्रेतादि भाद्रमायासिते मदनदेशे युगादि मदनस्त्रयोदशीदर्श अमावास्या भाद्रकृष्णत्रयोदशीक-

सैकास्तृष्टानगैः कालहोरे शादिन पात्रक्रमात् ५६ वारे प्रोक्तं कालहोरासु तस्य धिष्ये प्रोक्तं स्वामिति थ्यं शकेऽस्य कुर्याद्विक्कू भूलादि चिंत्यं
 क्षणे बुने यो ल्लुध्मः पारिधश्चापि दंडः ५७ ल्लियुगादिः माघकृष्णा अमावास्या ह्यपारादिः अत्र शुकुदादयो मासात्राद्याः कार्तिके शुकुनवमी चादिः कृतयु
 गस्यसा त्रेतादिर्माधे शुकु तृतीया पुण्यसंमिता कृष्णापंचदशीमाघे द्वापरादिरुदीरिता कल्पादिः स्यात्कृष्णपक्षे न भस्यैव त्रयोदशीति नारदोक्तेः ५७ इति श्री

देवज्ञान तसु तदैवज्ञा विरचितायां स्वकृत मुहूर्त चिंतामणि टीकाया प्रमिताक्षरायां शभाशुभप्रकरणम् समाप्तम् १ ७ अथनक्षत्रप्रकरणं व्याख्यायते
 तत्रादौ नक्षत्रस्वामिनः शार्दूलविक्रीडितेनाह नासत्येति एतेनासत्यां तकादयः नक्षत्रेशाः क्रमात्स्युः १ अथ ध्रुवनक्षत्राणितत्कृत्यचानुष्टुभाह उत्तर
 त्रयेति उत्तरात्रयं रोहिणी च एतानि नक्षत्राणिरविवारश्च ध्रुवसंज्ञानि चेतिसंज्ञा द्वयम् एवमुत्तरत्रापि व्याख्येयम् ध्रुवेनक्षत्रेषु स्थिरादिकर्मकार्यम्
 आदिग्रहणां न्मृदु नक्षत्रोक्तत्राद्यं वसिष्ठः मृदु वृंदे कथितान्यपि स्थिरवृंदे तानि कार्योणीति २ अथ चरभानितत्कृत्यचानुष्टुभाह स्वास्यादित्येति आदिशब्दाल्लु
 धुनक्षत्रोक्तमपि ३ अथोग्रनक्षत्राणि चानुष्टुभाह पूर्वोत्रयमिति आदिशब्दाद्धारुणनक्षत्रोक्तमपि ४ अथ मिश्राण्यनुष्टुभाह विशाखेति आदिग्रहणादु-

वृत्तिप्रकारेणयस्मिन्सणेवारप्रवृत्तिर्जातानतद्दृष्टयाद्विगुणाकार्या नाद्विस्थानेस्थाप्या तत्रपत्रभिर्भक्तैयस्तुब्धतत्याज्यम् यच्छेर्षतद्विगुणापटीमध्ये
 वर्जितकार्पम् एवविधापव्यसैक्यएकपुक्ताकार्या सप्तभिल्लष्टाअनभिष्टाकालहोरेशाःस्यु तेदिनपातृवायट्कमानुगणनीया यथारविचारेदृष्टमटिका०६
 द्विगुणा १२पृथगक्षा ५ सशेष २ वर्जिता ० सैका ११ नगे ७ स्वधारोष ४ रविचारेक्रमणा द्रूणनयान्तुर्थोपुधस्यहोराइत्यादि विवाहदृदावने उदयमारभ्यहोराउ
 क्तःपयातत्कालार्केनूनलन्नाशापिंडोभक्तःपत्रक्षोणिभिषुक्तहोरा भास्वच्छुक्रक्षौद्रुसौरेज्यभौमासंख्यायेरन्वारतस्तेतदीशाइति भनयोर्धिवयविभागो
 वसिष्ठसहिनायाम् बारप्रवृत्तिविज्ञानक्षणवारण्यकार्येषुदिमादिक्रुदयाद्भवेत्क्षणवार कालहोराकूप तदर्थवारप्रवृत्ति अन्यकार्येषु

ऊनाधिकास्तद्विवरोद्भवै प्लैरूर्ध्वतथाधोदिनपत्रवेशनम् ५५ वारादर्घटिकाद्विघ्नास्वाक्षत्च्छेषवर्जिता

रत्रपुकेपुवापोगपुधसूर्योदयादेववारोमात्प ५५ अथकानहोराप्रयोजनशाठिन्याहवारेप्रोक्तमिति यत्कर्मपास्मिन्वारेप्रोक्ततद्दिनस्यसदोपत्वादत्यावरयकफू
 त्येनस्पृक्तहोरापाकतेज्यम् नारदयस्यरेटस्पयत्कर्मवारेप्रोक्तविधीयते ग्रहस्यक्षणवारेपितस्यतत्कर्मसर्षदाअत्रकेचित्पुस्तकयोरेकमप्रोक्त तस्यबलिना
 नवारोसूर्यभद्रोरान्तेनिष्ठानितदानत्कर्मकार्यमित्याहु उक्तव यस्यग्रहविनेकर्मयत्किञ्चिदभिधीयतेयस्याशसस्थितेवद्रेसूर्येवानद्विधीमत इतिभयपिण्ये
 नद्वानयत्कर्मबस्त्रपरिधानादिकमुक्ततदत्यारयकलेअस्यपिण्यस्यस्वामिनिष्यराकेस्वामिनोमुहुर्नैकुर्यात् नारद यस्मिन्नुक्षेत्रेनुयत्कर्मनिखिलकषिण
 नपन्नुद्देपत्यतन्मुहुर्नैकार्यमादिकतयेति सुहूर्तस्वामिनोविवाहप्रकरणेनस्यनेक्षणेषुमुहुर्नैपुदिकभूलाष्टदिकभूळवारम्भूलनक्षत्रयत्कर्मवित्यवित्त्वार
 जीपम् एवगरिपादक क्षणेपुमुहुर्नैपुनैषोष्यदिकभूलादिकमसिष्ठपारिषदंटादिविज्ञेयविधिसिञ्जेके ५६ अथमन्वादीप्युगादीश्वरादृढविश्विदि

रिकभूलादिपुनियिवा

नामौकादीनां प्रवाहणाम्पार्ष्वेषु यानिकार्योणिकुर्थीदिषु चतान्यपि इदं च नक्षत्रविशेषविहितानां कर्मणामावश्यकर्तव्यत्वे मुहूर्तोलब्धौ सत्यां कर्मणाः अधोमुरवाद्या
कारं ज्ञात्वा तत्तन् नक्षत्रेषु तानिकर्माणि कार्याणित्वात् नक्षत्रेषु कार्याणीत्येतदर्थमुक्तम् ९ अथ प्रवालादिधारणमुहूर्त
वसंततिलकेनाहपौष्पाश्रुवेतिरेवत्यादि नक्षत्रेषु तथारिक्ता तिथिशनिचंद्रभौमवर्जिते न्हिदिवसे प्रवालं विद्रुमं शंखः शंखवलययादिवस्त्रं श्वेतम् एतानि धार्याणि र-
क्तं मंजिष्ठादि रंजने रंजितं वस्त्रं भौमवारे पिधार्यम् अथ स भगासभर्तृकाधुवादि तिथुगे रोहिण्युत्तरात्रयेषु अदितिद्युगे पुनर्वसौ पुण्ये च प्रवालादिकं नदध्या

उत्तरात्रयरोहिण्योभास्करश्चरुवंस्थिरम् तत्र स्थिरं बीजगेहशांत्यारामादिसिद्धये २ स्वात्यादित्येश्रुतेः स्त्रीणि चतुश्चापि चरंचलं तस्मि-
न्जादिकारोहोवाटिकागमनादिकम् ३ पूर्वात्रययास्यमघेऽत्रं क्रूरं कुजस्तथा तस्मिन्धाताग्निशादद्यानि विषशस्त्रादिसिद्धयति ४ विशाखा
ज्नेयभेसौ स्यो मित्रं साधारणं स्मृतं तत्राग्नि कार्यमिश्रं च वृषोत्सगादिसिद्धयति ५ हस्ताश्विपुष्यामिजितः क्षिप्रः ऋधुगुरुस्तथा तस्मिन्पण्य
रतिज्ञानभूषाशिल्पकलादिकम् ६ मृगांत्याचित्रामित्रक्षेमृदुमैत्रं भृगुस्तथा तत्रगीताबरक्रीडा मित्रकार्यविभूषणं ७ त्वक्चिच्छततारायां स्त्र्या

नमपि निषिद्धम् उक्तंचरोहिणीगुरुपुनर्वसूतरेयाविभर्त्तिनवस्त्रविभूषणम् सानयोषिदबलं बतेपतिं स्नानमाचरति वारुणेपियाइति १० अथ नवधाविभक्तस्य वस्त्र-
स्यदग्धादिदोषेषु शक्राशुक्रफलशादूलकिंकीडितेनाह वस्त्राणामिति वस्त्राणानवभागाः कार्याः कोणचतुष्टये अमरादेव्यः स्थाप्याः राक्षसामध्यगतां शगतां श-
भाः नराः दशासहिते पाशे च पुनर्मध्ययोरंशयोर्ज्ञेयाः तत्र त्रेद्वक्षीं शीनवतरे नूतने वस्त्रे देवाद्दग्धे अग्निस्पृष्टे स्फुटिते पाषाणाद्याघातादिभिर्हिते पंके न फर्दं मन
आदिशब्दान् गोमयादिभिरुपहृते सति तद्वस्त्रं न सत् शक्रफलजनकं न भवतीत्यर्थः नृकरांशयोः एवं वस्त्रदाहादिके सति शुभं कल्याणं स्यात् अथ सर्वांशकेरा

प्रभोक्तमपि ५ अथलपुनसपाण्यनुष्टुभाहहलेति शिल्पवर्षकविच्छत्यादिकलानृत्यादिसम्प्राप्तु षष्टिः आदिशब्दाच्चरभोक्तमपि ६ अथमुदुनसत्राण्यनुष्टुभा
 हृमृगालेति ७ भयतीक्ष्णभान्यनुष्टुभाह मूलेतिअभिचारः फर्मणास्यकरकृत्यमारणादिपशुदम पशुशिक्षाआदिशब्दाब्दधनादिकस्त्रिचरचट अथाधामु
 स्तोर्ध्वमुरवतिर्यञ्जुवनसत्राणद्विषज्याह मूलाहीति मूलअहिः आम्लेषामिअकृतिकाविशारकेउग्रपूर्वाद्यमपाभरणया एतानिनवभानिअधोमुरवानिज्ञे
 यानिआर्द्रापुष्य श्रवणपयरोहिणपुत्तराश्रपवनवभान्यूर्ध्वमुरवनिभैषाणिविशारेवत्यनुषथाहलसवातीपुनर्वसुज्येष्ठाअभिनीएतानिनवभानिनिकर्षञ्जु

मन्वाद्यास्त्रिनिधीमधौतिथिरवीरुर्जेशक्तौदिकृतिथीज्येष्ठेत्वेचतिथिस्त्रिषेनवतपस्यश्वा सहस्येशिवा भाद्रेग्निश्वसितेत्वमाह
 नभसः कृष्णोयुगाद्यासितेगोनीचाहलराधयोमदनदर्शोभाद्रमाघासिते ५८ इतिमुहूर्त्तचित्तमणौप्रथमशुभाशुभप्रकरणसमासम् १
 अथनक्षत्रप्रकरणम् नासत्यातकवह्निधातुशरसुहृद्रादित्तिज्येष्ठाशक्रक्षशापितरोभगोऽर्यमरनीत्वष्टासमीरः क्रमात् शक्राग्निसि
 लुमिनइन्द्रनिर्ऋति क्षीराणिविश्वेविधियोविदेवसुतोयषाजन्तरणाहिर्वृथ्यपूषामिधा १

षोमुरवोर्ध्वमुरवतिर्यञ्जुवतकृत्यसत्प्रवति गरुडपुराणेभरणीकृत्तिकाश्लेषामघामूलविशासिका निस्य पूर्वस्तथात्रैवअधोवक्रः प्रकीर्तिता एषुषापीतडागाविकूप
 भूमितृणानिचन्देपागारस्यस्वननिधानरसनतथा गणितज्योतिषारंभरवनीरिक्तप्रवेशनम् कुर्यादधोगताल्वेवकाशीणिषुषमञ्ज रोहिण्यार्द्रतयापुष्योधावि
 ष्णानोरभयम् गारुणध्वगचैवनवोर्ध्वमुरास्तया एषुरन्याभिषेकनपटुबभचकारयेत् ऊर्ध्वमुरास्त्युच्छिन्नमूर्त्वानिसर्वाण्येषुनकारयेत् रेवतीचापिनीरिवा-
 त्नीहस्त पुनर्वसुः अनुराधामृगोज्येष्ठाएतासिर्यञ्जुवरा स्मृता गजोऽश्वक्थवर्देदमनमाहिपस्वष बीजानोवपनं कुर्याद्दमनागमनादिकमन्त्रकथयत्ररथादी

नानौकादीनांप्रवाहणाम्प्राग्भेषुथानिकार्थोणिकुर्थदिषुचतान्यपि इदंचनक्षत्रविशेषविहितानांकर्मणामावश्यकर्तव्यत्वेसुहृत्तिलब्धौसत्यांकर्मणा. अधोसुराद्या
 कारंज्ञात्वान्तन्मक्षत्रेषुतानिकर्माणिकार्थोणिकार्थानिबलप्रवेशादीभितान्येष्वेवनक्षत्रेषुकार्योणीत्येतदर्थमुक्तम् ९ अथप्रवालादिधारणमुह
 र्त्तंबसंतिलकेनाहपौष्पाश्रुचेतिरेवत्यादिनक्षत्रेषुतथारिक्तातिथिशनिचंद्रभौमवर्जितेहिदिवसेप्रवालंविद्रुमंशंरवः शंरववलयादिवस्त्रंश्वेतम् एतानिधार्योणिर-
 क्तंमंजिष्ठादिरगेनरंजितंशस्त्रंभौमवारेपिधार्यम् अथस्फभगासभर्तृकाधुवादितियुगेरोहिण्युत्तरात्रयेषु अदितियुगेपुनर्वसौपुण्येचप्रवालादिकंनदध्या

उत्तरात्रयरोहिण्योभास्करश्चंद्रवंस्थिरम् तत्रस्थिरंबीजगेहशांत्यारामादिसिद्धये २ स्वात्यादित्येश्रुतेःस्त्रीणिचंद्रश्चापिचरंचलं तस्मि-
 न्नाजादिकारोहोवाटिकागमनादिकम् ३ पूर्वात्रययाम्यमघेउग्रक्रूरकुजस्तथा तस्मिन्धाताग्निशादयानिविषशस्त्रादिसिद्धयति ४ विशाखा
 म्नेयभेसौम्योमित्रंसाधारणंस्मृत तत्राग्निकार्यमिश्रंचतृबोत्सगादिसिद्धयति ५ हस्ताश्विपुष्याभिजितःक्षिप्रलघुगुरुस्तथा तस्मिन्पण्य
 रतिज्ञानभूषाशिल्पकलादिकम् ६ मृगांत्याचित्रामित्रर्क्षेमृदुमैत्रंभृगुस्तथा तत्रगीतांबरक्रीडामित्रकार्यविभूषणं ७ तं क्वचिच्छततारायांस्त्रा

नमधिनिषिद्धम् उक्तंचरोहिणीगुरुपुनर्वसूत्तरेयाविभक्तिनवस्त्रविभूषणम् सानयोधिदबलंबतेपतिंस्नानमाचरतिवारुणेपियाइति १० अथनवधाविभक्तस्यवस्त्र-
 स्वदग्धादिदोषेशरुभाशुभफलंशार्दूलविक्रीडितेनाह वस्त्राणामिति वस्त्राणांनवभागा कार्याःकोणचतुष्टये अमरादेव्यः स्थाप्याः राक्षसामध्यगतांशगताज्ञे
 याः नराः दशासहितेपाशोचपुनर्मध्ययोरंशयोर्ज्ञेयाः तत्रचेद्रक्षींशेनवतरेनूतनेवस्त्रेदेवादृग्धे अग्निस्मृष्टे स्फुटितेपाषाणाद्याघातादिभिर्निहनेपंकेनकर्मन
 आदिशब्दान्गोमथादिभिरुपहतेसतितद्वस्त्रंनसन्शुभफलजनकंनभवतीत्यर्थः नृकरंशयोः एवंवस्त्रदाहादिकेसतिशुभंकल्याणंस्थान् अथसर्वीशकेरा

क्षसमनुष्यदेवारोकेषु प्रातः प्रातः भातभागे अस्तत् अमिषफलगमक इदं सर्वैर्य्यापादुकास्वपि ज्ञेयमुञ्जीपतिः कञ्जलकर्दमगोमयलिसेवात्ससिदग्धवतिस्फु
 रितेचरित्यमिदमपधाविहितेऽस्मिन्निष्टमनिष्टफलमृचसुधीभिः अनराक्षसाशोधजलचचादिसदृशीच्छेदाकृतिः कृष्णफलासियादेवमनुष्यारोऽपिकाकोस्तृकसदृ
 शीच्छेदाकृतिरकृष्णफला कस्यप शंस्वस्वाजुजलचत्रध्वजतोरणसन्निष्ठाश्रीरत्नसर्पतोभद्रनेद्यावर्तप्रहोपमा कर्धमानेस्वस्तिकेभमृगकूर्ममपाकृति छेदाकृ
 त्तिद्वैत्यभागेप्याधुर्यप्रदानृणाम् स्वरोद्रोद्रकृष्णकाक्कादिजडूकरवृक्षेषमा भिकोणसूर्यस्तुतयोदेवभागेप्यशोभना भिदितवसनदद्याद्विजेभ्य स्वर्णसयुनआशिपो
 वाचनकृत्वात्वन्यदुल्लवचपारयेदिति ११ अत्रफरिदुष्टदिनेपिवस्त्रपरिधानमनुष्ठुमाह विभास्येति षिण्णयेनक्षत्रेचारादीनारंतिथियामादौव्यतीपानभद्रादिवुष्टयोगे

मूलेद्राद्रौहिभसौरिस्त्रीक्ष्णादाकृणसज्ञकम् तत्राभिचारघातोद्यमेदा पशुद्रमादिक ८ मूलाहिमिभोप्रमधोमुखभवेदूर्ध्वीस्यमाद्रैज्यह
 रित्रयभुवै विर्येकमुखमैत्रकरानिलादितिल्येष्वास्त्रिभानीदृशकृत्यमेषुसत् ९ पाष्ठाधुवाञ्चिकरपचकचासवेज्यादित्येप्रवीलरदर्शस्वस्रवर्ण
 वस्त्यम् धार्यैरिक्तशानिचंद्रकुब्जेहिरक्तभीमेदिवादितियुगेक्तभगानदद्यात् १०

दत्तस्वधार्यमित्युपाजगुः १२ अथपादपारोपणराजदर्शनमद्यगोविक्त्यसुहृत्तान् शार्दूलविभ्रिद्धिनेनाह राधामुक्तेति राधाविशारवापनदादिननुदर्शनसम्बैर्ल
 तानावस्त्रीनापादपानाहृद्वाणानारोपोपाककार्ये अथराजदर्शने धुवमृदुक्षिमधवोवासर्बे चयोदशर्भीः क्षर्प अथमर्धमधारंभातीक्ष्णोर्मावुपभीपुनवनसम्बेपुडा
 तः कथितः अथर्गयां क्रयोमूल्येनपरस्माद्गृहणविक्रयोमूल्यमहणपूर्वकदानसिमोत्पवन्तीदुष्मादित्येद्रावुपवासबेपुहिनवनसम्बेपुशाल्मप्रशस्त अत्रभीमपराक्रमे
 णपचदशामाभि अभिहितानि हलेनुराणाभिनयेसपोकाभृगेचपूरांस्त्रिभिरास्वभेषु पुर्व्येपनिष्ठाहितयेदित्तीरोगर्षोऽक्रयविक्रयमामनति १३ अथपशुनारक्षामुहर्त्त

स्थितिनिवेशानिबेधमुहूर्तचंद्रवज्रयाह लग्नेशरुभेइति शरुभेशरुभस्वामिकेलग्ने अष्टमशतद्विसंयुते शरुभपापाकताष्टम भावरहितेसतिपशूनांरक्षारक्षणं प्र-
 वेशादिकंचसत् तथास्वीययोनिनक्षत्रेचरभेचसत् यथाऽश्वानायोनिभंअश्विनीशततारके तत्रचतुष्पदानारक्षाशस्ता तीक्ष्णेषुपशूनांरक्षारक्षणं तृतीयेषुपशूनांरक्षारक्षणं
 मितिषचनान् अथरिक्ता ४९ १४ ५ सुमीटदशोमावास्या कुजोभौम. श्रव. श्रवणं ध्रुवाण्युत्तरात्रयरोहिण्य. त्वाष्ट्रं चित्राएषुपशूनांयानगृहाहृदिहिः सारणं स्थितिगोष्ठो
 दिवेशनंसत्शशभंनव्यवहारोच्चयेपूर्वोच्चये धनिष्ठेद्रपौष्णेसौम्यविशाखयो. आश्लेषायामथाश्विन्यांयात्रासिद्धिश्चतुष्पदामिति १४ अथौषधसूच्योमुहूर्तमंदाक्रांतया

यस्त्राणांनवभागकेषुचत्तुःष्कोणेऽमराराक्षसामध्यत्र्यंशगतानरास्तुसदशोपाशेनमध्यांशयोः दग्धेवास्फुटितेऽबरेनवतरेपंकादिलि
 सेनसद्रक्षोर्वीनृकरांशयोः शरुभमसत्सर्वीशकेप्रांततः ११ विप्राज्ञयातथोद्गहाराज्ञाप्रतीत्यापितंचयत् निद्येपिधिष्ययेवारदौवस्त्रंयार्थजगुर्बु
 धाः १२ राधासूलसूदुधुवक्षवरुणाक्षिप्रैलतापादपारोपोथोनृपदर्शनं ध्रुवमुदक्षिप्रश्रवोवासवैः तीक्ष्णोत्रांबुपभेषुमद्यमुदितोक्षिप्र्रात्यवन्हादु
 भादित्येंद्रांबुपवासवेषुहिगवांशस्तः क्रयोविक्रयः १३ लग्नेशरुभेचाष्टमशतद्विसंयुतेरक्षापशूनांभिजयोनिभेचरे रिक्ताष्टमीदर्शकुजश्रवोध्रुव

त्वाष्ट्रेषुयानंस्थितिवेशनंसत् १४ ह भेषज्यंसदिति भेषज्यंओषधं प्रारब्धंभक्षितंचसत् लघुमुदुचरनक्षत्रेमूलेचह्यंगलग्नेद्विस्वभावराराशिषुमिथुनक
 न्धाधनुर्मनिषुलग्नगतेषुसत्सुशक्रेंदीज्यबुधेषुद्विस्वभावलग्नस्थेषुसत्सुचपुनस्तेषांशक्रेंदीज्यबुधानारवेश्चदिवसेवारेसन्तिथौरिक्तामारहितिथौभेषज्यंसत्
 शरुभंस्यात् दीविकायां ह्यगोदयेगुरुबुधेंदुसितेप्रशस्तेतेषारवेश्चस्कविधोस्तितिथौसक्योगे भेषुत्रपन्नगविशाखशिवितरेषुजन्मर्क्षेविष्टिरहितेषुकृतः शरुभायइति अथरि
 कधुनमृतिगृहेलग्नान्द्वादशससमाष्टमगृहेषु शरुक्षेषुशरुभपापग्रहरहितेषुसत्कओषधंतुवर्षफलप्रश्नादिनाआयुर्निश्चयेचसत् धूनशत्रुनिधनव्यथासिद्धोसद्गृहेषु

नितरावलक्तु आयुपञ्चद्वितकारिण्योगेकीर्तितानियतमीपपसेवेतिश्रीपदभद्रोक्ते अभजनेर्भजन्मनक्षत्रेनोभैपज्यसत् जन्मनक्षत्रगतश्रद्धप्रशस्तःसर्व
 कर्मसु शौरभोपजरादाध्वकर्मनेपुषिषर्जपेन्द्रतिरचनात् अभसूक्तिर्मसूच्यसर्वाधिकर्मपदनसीतनादि अदिति वसुभ्रत्वाष्टमिआभ्रिपुष्येनसनेसत्स्यात् व्यव-
 हारोअपे अदितिषीसवत्पापमैपभेदववाजिनः सूचीकर्मतनुभाणमिर्मसै प्रशस्यतइति १५ अथान्यदनुष्टुभाह कयसैइति कयसैपस्यमाणक्रयनसचैविक
 यानकार्ये दीपिकया यमाहिराफ्यनिशियास्वपूर्वनेषा क्रयेविक्रयणेतिशस्ताः पौष्णाभ्रिचित्रासृतविष्णुवाताशस्ता क्रयेषिक्रयणेनिश्रिद्धाशतिननुयदा येनक्रयः

सैपज्यसल्लुपुष्टुदुचरेमूलमेक्यगतुनेशक्रेहीज्येधिदित्त्वसेवापितेपारवेअशुद्धेरि फेपुनमृतिगृहेसतिथौनोजनेर्भिसूचीकमीप्यदिति
 वसुभ्रत्वाष्टमिआभ्रिपुष्य १५ क्रयसैविक्रयोनेष्टेविक्रयसैकयोपिन पौष्णावृपास्विनीवात श्रवाभ्रिआक्रयेशक्रमा १६ कर्तव्य तदाअन्येनरि

क्रय कर्तव्य तत्रक्रयविक्रयनसभाणामहमेरादुमयविषमुहूर्तानुपपति उच्यते विक्रेतायशामुहूर्तविक्रयार्थेगृह्यतेतदावस्तुपृथक्क्रियतेतत्कर्मविक्रयशब्द
 च्यन् पदाक्रयिणाक्रयार्थमुहूर्तं भाष्यतेतदाविक्रयेमूल्याद्व्यदत्तापृथक्कृतविक्रेष्टवस्तुयात्य तत्कपशब्दवाच्यमितिमत्वाप्यक्रयचित्समापेय तत्रक्रयमुहूर्तः
 रेवतीशतताराआम्बिनीस्वातीश्रवणचित्राएतानिभानि क्रयेशक्रमानि विक्रयेनिश्रिद्धानिच १६ अथविक्रयविषण्येर्षीमुहूर्तशार्दूलविक्रीहितेनाह पूर्वाश्रिथेति
 हीशमिशास्वपूर्वोदिनसक्रेपुकेद्रेपुमथमषसुर्षससमेतुद्वितीयेकोणनवापनमेकसैःसद्भिःपद्व्यापेपुपापग्रहैःसद्भिःपदतनुंक्रुमसग्नविनात्यत्कासतिथीरिक्त
 मारद्वितिवीविक्रयःसन् क्रभोरपि अथविपणि पण्यवीथिकागृहेस्थिताकयविक्रयास्वैकर्मरिक्तानिथिभौमराकु मळग्नानिपर्मपितान्येपुतिथिपारकनेपु-
 मिआगिमृगेरेवतीविमानुराधा मुचाणिरोदिप्युत्तरामयाक्षिमाणिहस्ताभ्रिपुष्याः एनेर्षी रजनेचद्रस्थितेमूर्तेर्नद्रेक्षिनेचसतिव्याघासराहिनोपापग्रहेः सद्भिः शरभैः

यरवेद्विनीथैकादशदशमेपुसाद्रिर्विपणिः शक्रभास्यात् १७ अथाश्वगजमुहूर्तेमिंद्रवज्रयाह क्षिप्रान्तेतिक्षिप्रदिनक्षत्रेषुरिक्ताभौमव्यतिरिक्तदिनेवाजिहृत्समभ्वा
 नांक्रयविक्रयशिक्षास्थानाभरणादिकार्यप्रशस्तंस्यात् श्रीपतिः पुष्यश्रविष्ठाश्विनिसौम्यभेषुपौष्णानलादित्यक्रराह्येषुसवारुणार्क्षेषुबुधैः स्मृतानिसर्वाणिकार्यो
 णितुरंगमाणांअश्वारोहणेचक्रं अश्वकारं लिखेच्चक्रंसाभिजिद्रानिविन्ध्यसेत् स्कंधेतुसूर्यभातंपंचपृष्ठेचदशभानिचपुच्छेद्वेस्थापयत्प्रासंश्रुतुध्यादेचतुष्टयं-
 उदरेविन्ध्यसेत्पंचमुखेद्वेदुरगस्थच अर्थलाभोमुखेसम्यग्वाजीनशयतिचोदरे चरणस्थेरणभंगःपुच्छेपत्नीविनश्यति अर्थसिद्धिर्भवेत्पृष्ठे स्कंधेस्कंधपतिर्भ
 वेदिति अथविद्वान्ज्ञानामृदुक्षिप्रचरनक्षत्रेषुरिक्ताभौमवर्जितदिनेचहस्तिरुत्तंगजानांकार्यक्रयविक्रयभूतादिकुर्यात् वसिष्ठःहस्तत्रयेसौम्यहरित्रयेचपौ

पूर्वादीशकृतानुसार्पयमभेकेंद्रत्रिकोणेशक्रभैःषट्श्रयायेष्वशक्रभैर्विनाघटतनुंसन्चिक्रयःसत्तियौ रिक्ताभौमघटान्विनाचविपणिभिन्नघ्रुवक्षि
 प्रभैर्लग्नेचंद्रसितव्ययाष्टरहितैःपापैःशक्रभैर्हर्माथरवे १७ क्षिप्रान्त्यवस्वीदुमरुज्जलेशादित्येष्वरिक्तादिनेप्रशस्तं स्याद्वाजिहृत्तथहस्ति

कार्यंकुर्यान्मृदुक्षिप्रचरेषुविद्वान् १८ व्याहृयेपुष्यपुनर्वसौच भैत्रेचसर्वाण्यपिपुंजराणांकर्माणिशस्तान्यखिलानियानीति १८ अथभूषणघटनमुहूर्तशा-
 दूलविक्रीडितेनाहस्याद्भूषेति त्रिपुष्करदिनलक्षणं भद्रातिथिरविजेल्यादिनावक्ष्यति एवविधेत्रिपुष्करदिनेचरक्षिप्रभ्रुवनक्षत्रेषुभूषा घटनमाभरणघटनंशक्रभंस्या
 त् वसिष्ठः क्षिप्रान्तलचरंश्रमेरिक्तासावर्जितेषुदिवसेषुनिखिलेष्वपिवारेष्वपित्रिपुष्करेभूषणंकार्यं अथतद्भूषणंरत्नयुतंमाणिक्यादिद्युतंवेत्तदातीक्ष्णोद्यविही-
 नभ्रै तीक्ष्णानिमूलज्येष्ठाद्रिभ्लेषारख्यानिउन्नाणिपूर्वात्रयमघाभरण्य एतद्व्यतिरिक्तेस्वष्टादशनक्षत्रेषुतथारविभौमवारपिकार्यं तथाभेषवृश्रिकसिंहलग्नेषुच व
 सिष्ठः स्थिरसाधारणानरभैर्लघुभैत्रेष्वैककुजवारतेषामेवविलग्नेसाणिक्यमयभूषणंकार्यमिति कर्करुषतुलालग्नेषुकार्यमित्यपिज्ञेयम् वसिष्ठः क्षिप्रमृदुध्रुवचर

भेराशिशिष्योर्षोसरेपुतस्रग्नेमुक्ताफलरजनमपभूषणभरितसवज्यककार्यम् अथतीक्ष्णाणि मूलज्येष्ठाद्रौश्लेया ऽध्यागिन्पूर्वोच्यभरणीमघा अभि
 नीमगौ द्विदेवशिरास्तादहस कृत्निकायपुनक्षत्रेषुपाटितंशुभशुभस्यात् अदिनिर्वासत्सप्तमेभैदववाजिनः सूचीकर्म ननुत्राणमेभिर्भक्तैः प्रशस्यन्इति न सो
 अर्थेत्के अथसर्वणरूप्यादिपामेभोअन्मुहूर्तमाह वसिष्ठः लघुभैत्रभ्रुवन्भेसितेदुवुधनीचवारेपुहेमरुजादिभाजनभाजनमारोग्यामृतयोग्येषु १९ अ
 धमुद्रापातनमुहूर्तंवल्लक्षालनमुहूर्तंवल्लग्धरपाह मुद्राणामिभिश्रुवमृदुन्तरसिप्रसन्नैर्कनसत्रैः कृत्वारराज्यमुद्राकिनुसवर्णरूप्यादि भिष्यादनमुद्रापात

स्याद्द्रुपाघटनत्रिपुंकरन्तरस्त्रिप्रभुधेरलसुकततीक्ष्णोग्राविहीनभेरधिकुजेमेपालिसिंहेतनी तन्मुक्तसहितचरभ्रुवमृदुक्षिभेशुभे
 सत्तनीतीक्ष्णोआशिवृग्गेद्विदवदहनेशुभशुभंषडितम् १९ मुद्राणापातनसत्भ्रुवमृदुन्तरभासिम्रभैवीदुसारेघत्त्रयूणाजयारुव्यन्-
 चगुरुभृगुजास्तेविलग्नेशुभैः स्यात् वक्राणाशास्त्रनैस हसकहयेदिनकृत्स्नवकादित्यसुव्येनेरिक्तपर्वयष्टीपितृदिनरफिजशेषुकार्यकरा

पि २० मिसुन्यते एकसालेतिभापया वीहूसीरेपक्षेन्द्रशनैत्ररवर्जितवारेतथापूर्णाज्यास्ये पूर्णापचमीदशमीपूर्णिमा अथास्तृतीयाष्टमीत्रयोदस्य
 एतास्क्रुतिपिबिद्यर्थः शुभस्य्यात् तयामुरुशुक्रालेभशुभमृषिचनेशुभौः लनेशुभमग्रहैः सद्दिरित्यर्थ उक्तं मृदुभुवक्षिम्बरेपुमेपुयोग्यप्रशस्तेशानिबद्बः
 वारेनिषीपूर्णजयाख्येचमुद्रामन्त्रिसारुतमदानराणाम् गुर्वल्लेपासितास्तेवा मुद्राणाघटनकृत्वात् क्रूरग्रहक्षारालम्बनकार्यभूतिमिच्छता अथवसुधनिष्ठाह
 त्रिनीदिनकृत्हस्तगतस्मात्पंचकेहस्तविभास्वातीविशास्वानुराधासुआदित्यपुनर्वसुः पुष्येवस्त्राणास्त्रात्नस्त्रकथपौनार्थदानसत्शुभस्मात् रिक्तपयोणिपू
 र्णैकाभिनिधिप्रकरणे पष्ठीपितृदिनआहदिनएतेषुरविजज्ञेषुराग्निभुवारेषुकदापिषस्त्रसास्त्रनोकार्यम् २० अथस्वद्गादिधारणयैय्याद्युपभोगभुहृत्सेचस्त्र

ग्धरत्राह संघार्थाइति विरिक्तेरिक्तावर्जितशक्रदृहस्यनिरविवारे तथा मैत्रश्रुवलघुसंज्ञकनक्षत्रसहितपुनर्वसुज्येष्ठाधिगारवाचनक्षत्रेषु कुतादयः संधार्याः
 कुंतोमल्लवर्मकवचमृडषवोवाणाअस्थतेअनेनेतीष्वसनंधनु शरोबाण. खड्ग असिपुत्रीछुरिकासन्नाहोपीनिकचित् तथास्थिरारज्येवृषसिंहवृश्चिककुंभा-
 रज्यलग्ने चंद्रेअपिशब्दान्तलग्नेपिशभग्रहदृष्टशभै. केद्रगैःसद्भिः. कुतादिधारणहितम् क्रक्षोच्चयेपुष्येचादितिचित्रपद्मतनयेशक्रोत्तरारेवतीवाजीहस्तविशा-
 रवमित्रसहितेभानौगुरो प्राग्वि कुभेकीटगृहेवृषेसृगपतौचंद्रेशभैर्वीक्षितेसन्नाहशरखड्गकुंतछुरिकाधार्यानृपाणांहितेति यत्तुदीपिकायाम् मूलेंदुपूर्वात्रय

संधार्याः कुंतवर्मेष्वसनशरकृपाणासिपुत्र्योविरिक्तेशक्रकेज्याकेन्हिमैत्रश्रुवलघुसहिताल्यशाक्रह्रिदैवे स्युर्लग्नेहिस्थिरारज्येशशिनि
 चशक्रभट्टष्टैःशक्रभैःकेद्रगैःस्थ्याद्दागःशैव्यासनादेभ्रुवमृदुलघुहयंतकादित्यइष्टः २१ अद्याक्षवस्कुपुष्ययातृजलमहीशादीमात्याभिधंमंदा
 क्षरविधिचित्रमित्रजलपाश्लेबाश्विचंद्रभवेत् मध्याक्षंशिवपित्रजैकचरणत्वापुद्रविध्यंनकस्वक्षस्वात्यदितिभ्रवोदहनभाहिषुध्वरक्षोभगमूर् २२

याम्यपित्र्यशक्राश्विसार्पनलशूलिनश्च शक्रादिसंधारणमेषुकुर्थात्तियौविलग्नेचशक्रभैशक्राहेइमितदासनशुद्धादिविषयम् अथश्रुवमृदुलघुनक्षत्रेषुहरीश्रवणे
 अतकेभरण्याआदित्येपुनर्वसोरपुशख्यासनादे. शख्यारवद्वादिरूपाआसनपीठमृगत्वगादि आदिशब्दात्पादुकानेषामुपभोग इष्टः हितः दीपिकायाम् मैत्रेदुपुष्ययम-
 भादिनिवज्जिन्त्राहस्तोत्तरात्रयहरीज्यविधातृभ्रानि एतेष्वतीवशयनासनपादुकानासंभोगकार्यसुदितंमुनिभिः. शक्रभाहेइति २१ अथाधादिनक्षत्राणिशार्दूल
 चिक्रीडितेनाह अधाक्षमिति धातारोहिणीविधिरभित्तिदहनभंक्तिकाभगः पूर्वाफाल्गुनीअन्यत्स्पर्धम् २२ अधादिनक्षत्राणांफलमनुशुभाह विनष्टार्थइ-
 तिअंधनक्षत्रेषुविनष्टस्थायपहृतस्यार्थस्थलाभः शीघ्रंभवतिमदनक्षत्रेषुविनिष्टार्थस्थप्रयलतोलाभोभवतिमध्येमध्येमध्यनक्षत्रेविनष्टार्थदूरस्वनगरादतीवदूरदेशे

भवणत्तरीयद्रव्यममुकेनत्तत अमूकस्यतेतिपृथीतिलोकात्प्रवतिलवृधिसुनास्ति सल्लाचननक्षत्रेषुश्रुत्यासीनभयणमपिलब्धिरपिनप्रवतीत्यर्थ २३ अथयथ
 नप्रयोगेभिविबुनक्षत्राण्यनुष्टुप्साह तीक्ष्णेति एतैस्तीक्ष्णादिनक्षत्रैर्यद्रव्यस्वरणादिद्रव्यकाकात्तरविनादत्तनस्वसत्तापरित्यागेननिचेधितस्वेष्टसमीपेप्रत्यपार्थ
 स्थापितप्रयुक्तकालात्तरतीतिपुरःसरम् कस्मैश्चिद्वनधिनष्टचौरादिनात्ततस्वयमेवचाक्कचित्स्पर्कद्रव्यद्रव्यनिअपेनकराफिनाप्यतेनथाविष्णामद्रायापातेव्यतीपाते
 महापातेपात्तद्रव्यनाप्यते चकाराण्यहणेपिबसिष्ठ ध्रुवोत्रसापारणदारुणार्सेनिहिसमर्थत्वयथाप्रनष्टम् चौरैर्दूतं दत्तमुपप्लुवराविष्णान्वपातेननक्षत्र्यतेतदि
 ति अत्रेदमनुसंधेयम् तीक्ष्णमिअदिपक्षशभेषुमध्येरौहिण्यर्थमविभजलमहिरोपुदजनिवेशितमयुक्तद्रव्यस्येषाऽप्राप्तिचौराप्लुतस्यत्वतोततस्यवाधन-

विनिष्टार्थस्यलाभोऽधेशीत्रमदेप्रयत्नत स्याद्वेराश्रवणमध्येश्रुत्यासीनस्कलोचने २३ तीक्ष्णमिअश्रुवोत्रैर्यद्रव्यदुत्तनिवेशित प्रयुक्त
 चविनष्टवविष्ठापातेचनाप्यते २४ मित्रार्कश्रुपर्वसवावुपप्रधानोपात्यपुष्येदृशि पापैर्हानचलेस्तनीस्करगुरोद्देवाभृगोस्वैविधौ आप्येसर्वे
 जलशायस्थरवनंन्यभोमथेसेद्रभैस्ती नृसहिषुकेरुभस्तनुगृहशेअद्वाराशौरुस २५

मथ्यादिविभ्राव २७ अथजलशायरवनचनृत्यारभयोर्मुहूर्तशार्दूलबिन्धीदिनेनह्मिअर्केति अनुसंधादिअयोदशानक्षत्रैः सद्भिः पापग्रहैर्हानवलेर्बकरहिते
 सद्भिः तनीतग्नेस्करगुरोसतिपुष्येपासतित्सेपशभेषुगौरुकेसपि आप्येजलशायोरिथीसतिसर्वतोयारायानावापीकूपतडागादिनातोयाधाराणास्वननहितस्या
 न् आप्याशुपात्थपितृमित्रवसूनराकेकेहीव्यभेषुखननसलिलाशयानामितिव्यवहारतत्तोक्ते म्पीपति ल्मनेजीवेशेयबादुर्बलैश्चक्रैः शक्रैवापिमेपूर्णस्व
 आप्येचद्रेसर्षतोपाराशयानामारसाः स्युःसिद्धयेनिर्षिकल्पमिति अथनृत्यारभ ते प्रागुक्तेनसचिर्खभोमयैः पूर्षापाठामपारहितैःसेद्रभैर्ज्यैश्चासहितै मिया-

कधुववासवांबुपांत्यपुर्व्येदुज्येष्ठानक्षत्रे नृत्यारमः शरभः स्यात्शरभोहिबुकेचतुर्थस्थानेज्ञेसति अजेनंद्रेइराशौमिथुनकन्याश्चेसनीत्यर्थः २५ अथसेवकस्य
 स्वामिसेवायांमुहूर्तशास्त्रिन्याह क्षिप्रैतिसिप्राणिहस्तामिजिदधिपुण्याः मैत्रा णिमृगरेवतीचित्रानुराधाः एतेषुनक्षत्रेषुबुधशक्रसूर्यगुरुवारसौम्येशरभत्रहलग्ने
 सतिअर्केभौमेवारवलाभेदशमेएकादेशेचस्थितेसतिसेवकेनस्वामिनः सेवाकार्या तत्र स्वामिसेवकनक्षत्रयोभ्यांनक्षत्रपुनः राशिपौः सेव्यसेवकयोराशिस्वामिनोभ्यो
 न्यांप्रीतौसत्यांसेवाकार्या अन्यथानकार्या २६ अथद्रव्यप्रयोगः ऋणग्रहणमुहूर्तशास्त्रदूलाधिकीडितेनाह स्वात्यादित्येतिस्वात्याद्येकादशनक्षत्रेषुचरेभेपकर्कतूलासक
 रणामन्यतमेलग्नेधर्मनवमम् ऋतः पंचमम् अष्टमम् एतेपांशुः नवपंचमयोः पापग्रहराहित्यम् अष्टमेतुरशभपापराहित्यमेवंरूपाशुद्धिस्तथासहितेलग्नेद्रव्यत्र

क्षिप्रैत्रेवित्सितार्केज्यवारेसौम्येलग्नेर्केकुजेवारवलाभे योनेमैत्र्यांराशिपोश्र्वापिमैत्र्यांसेवाकार्यास्वामिनःसेवकेन २६ स्वात्यादित्यमृदुहि
 देवगुरुभेकणत्रयाशेचरेलग्नेधर्मसुताशुशुद्धिस्तहितेद्रव्यप्रयोगः शरभः नारेग्राह्यमृणतुसंक्रमदिनेष्टुद्धौकरेऽर्केहित्यतदंशेषुभवेदृणानचबुधेद
 यकदाविच्छनम् २७ योगः ऋणदानंशरभंस्थान् भीमपराक्रमे मृदुपुष्याश्विनीचैवविशास्वाश्रवणत्रयम् पुनर्वसौचशंसंतिधनादिनिधिवर्तनम् वर्तनंऋणादि
 रूपेणदानम् मिश्रनक्षत्रत्वाद्दिशास्वायांनिषेधेप्राप्तेऽऋणदानेएवविधिः हृतंनष्टादौनिषिद्धेव शरुद्धेषुधर्मात्मजनैपनेषुचरेविलग्नद्रविणप्रयोगइति अथारेभौमवारेऋ
 णंनग्राह्यम् ऋणंभौमेनगृणहीयान्बदंयषुधवासरे ऋणछेदंकुजेकुर्यात्संचयंसोमनंदने अथतुविशेषेसंक्रमदिनेसंक्रांतिदिवसेष्टुद्धौष्टुद्धौयोगेकरेहरत्तनक्षत्रे अर्के
 ऽन्हिरविषारेइतिवत् तत्रापिनग्राह्यमित्येवंसंबंधः यत् अस्माद्धृतोः तदृणंतदंशेषुऋणगृहीतुः कुलेषुभवेत् तत्पुत्रपौत्रादिभिरपिपरिहर्तुंमशक्यमित्यर्थः हस्तेऽर्के
 वारेसंक्रांतौग्रहणंस्यात्कुलेषुतत् वृद्धियोगेत्तथाशेषमृणच्छेदंतुकारयेदितिज्योतिःप्रकाशोक्तेः बुधवारेऋणं कदापिनदेयम् २७ अथहलप्रवाहमुहूर्तशास्त्रदूलविक्रीडि

अपणत्तरीयद्रव्यममुकेनत्ततअमूकस्यलेतिपृथीक्लिक्कृषार्तामपतिलबृधिल्लुनास्तिस्फ्लोचननक्षत्रेषुश्रुत्यासीनअषणमपिलध्विरपिनप्रवतीत्यर्थं २३ अथ
 नप्रयोगेनिषिद्धनसत्रापथनुदुमाह तीक्ष्णेनि एतैस्तीक्ष्णादिमसत्रैर्यद्रव्यस्वरणादिदूतकालातरिनादजनस्विसजापरित्यागेननिवेशितस्वेष्टसमीपेप्रत्ययार्थं
 स्यापितप्रयुक्तकालासररीतिपुरःसरम् कस्मैचिद्धनविनष्टचौरादिनात्ततस्वयमेववाक्चिस्व्यक्तद्रव्यद्रव्यनिश्चयेनकदापिनाप्यतेतथाविष्याप्रद्रायापानेच्यतीपाने
 महापानेवात्तद्रव्यनाप्यते चकारात्ग्रहणेपिवासिष्ठः ध्रुवोअसाधारणदाकणक्षेनिस्त्रिसमर्थतयवाप्रनष्टम् चौरैर्दूतं दत्तमुपप्लुववाविष्याचपातेननलप्यतेतदि
 ति अत्रदमनुसंधेयम् तीक्ष्णामिन्द्रादिपचदशभेषुमध्येयीहिण्यर्थमविन्धजलमद्रियेषुदत्तनिवेशितप्रयुक्तद्रव्यस्यैवाऽप्राप्तिश्चीरापत्ततस्यस्वतोततस्ववाधन-

विनिष्टार्थस्यलाभोऽधेरीश्रुमदेप्रयत्नत् स्याद्देअवर्णमध्येश्रुत्यासीनस्फलोचने २३ तीक्ष्णामिश्रश्रुवोत्रैर्यद्रव्यदूतंनिवेशित प्रयुक्त
 चविनष्टचविस्थापानेचनाप्यते २४ मित्रार्कद्रुयवासवावुपमयातीयात्प्रयुध्यदुमि पापैर्हानिवलेस्तनीस्तरगुरोद्देवाभृगोस्वैविधौ आप्येसर्व
 जलारायस्वरवनव्यभोमयेःसेद्रभीस्ते नृस्यहिवुकेशकस्मस्तनुगृहशेखेइराशौरुम २५

मर्थ्यादितिभाव २७ अफजत्वाशयस्वननृत्यारभयोर्मुहुर्तरादुर्लभिकीद्विनेनाहमिआर्केति अनुराधादिभयोद्गानक्षत्रे सद्दि पापग्रहेर्हानिबलेर्वेत्तरहिते
 सद्दि तनीकन्नेस्तरगुरोसविषुधेयासतिरेष्यमेधुगौरुक्तसति आप्येजत्तराशौर्षिषीसतिसर्वतायाशयानाषपीकूपनडागादीनातोपाधाराणास्वननहितस्या
 न् आप्यावुपाह्यपितृमिभरसूत्रार्ककेहीन्यमेधुस्वननसकिलाशयानामितिव्यरहारतलोक्ते श्रीपतिःलग्नेजीविशेयबादुवैलैश्चकुरैः शुक्रेवापिमेप्रणस्
 आप्येचद्रेसर्वतोपारायानामारमा स्युःसि ह्येनिर्षिकल्पमिति अथनृत्यारभ तै प्रागुक्तेनस्यैर्व्यभोमपैः प्रयोगाटामपारहितैःसेद्रभैर्व्येषासहिते मिमा

द्दिसितात् भातृनक्षत्रात् क्रमेणत्रीणि असंसतिअश्रुभानिततोऽष्टभानिसंसतिश्रुभानि ततोऽष्टौभानिसति यथासूत्र्यथाद्रायांभुक्तभं
 मृगः ततआरभ्यत्रीणिअश्रुभानिततपुष्यतोऽष्टभानिश्रुभानिततोविशारवातोनवभान्यश्रुभानि ततः शततारकतोऽष्टभानिश्रुभानिएवमष्टाविंशतिभानिजा
 तानि तथावसिष्ठः अर्कगतागतसंस्थेभत्रितयनेषुसुभयतास्त्विष्टम् षोडशधिष्यनवकंशिष्टमनिष्टचलांगलेचकेकश्यपो प्रत्रिष्वष्टसुनवर्क्षेषुसप्तस्वर्कविष्टु
 क्तभाक् हानिवृद्धिः कर्तृनाशोलक्ष्मीप्राप्तिर्यथाक्रमादिति एवंबहुमुनिसंवादेसतिइनम्रोद्दिसितर्सात् त्रिवन्दित्रिष्टुत्रिष्टुरामा ३ ३ ५ ३ ३ ५ ३ ३ ५
 निकमाल्हांगलारव्यैरिति यदुक्तं गणेशदेवद्वैमुहूर्त्तत्वे तत्त्रित्वं क्रषिवाक्यमूलाभावात् ननुश्रीपातिवाक्यम् अर्ककांतगतागतान्यनडुहानाशायभान्यत्र-
 नोवृद्धौ मत्रितयं ततस्तु कृषि कृत्घाताय मूलत्रये धिष्यथानवकं तदंतरगतस्याताश्रियैपंचकेयद्यान्यश्रितयं तदन्नगदितंचके श्रुभेलांगले इति मूलं चैत्
 नत्द्यपाश्रयति वाक्यशब्दार्थः किंतु मूलवाक्याबोधेन स्वाज्ञानप्रकारकः वाक्यार्थस्तु अर्काकांतगतानि त्रीणि भानि वृषनाशकराणि स्थुः ततस्त्रीणि वृ-
 ल्धेततः पंचनक्षत्राण्यपास्य अत्रिमाणिनवभानिशूलत्रये त्रिकं त्रिकं कृषिकृ द्धानायस्थाप्यानि नन्वत्रपंचनक्षत्रत्यागे काहेतुरित्यत आह तदंतरगतेप
 चकइति तच्छब्देन हलार्थं दंडशूलोर्ध्वदंडानुच्यते अर्काकांतगतागतान्यनडुहानाशायभान्यत्रतो वृद्धौ भानितयं अयमंतरस्य पूर्ववधिः मध्येततः पदो-
 पादानात् तुशब्दस्तु आनंतयद्योतनार्थः तुअनंतरं शूलत्रये धिष्यथानां नवकं कृषिकृ द्धा तायेति अंतरस्थोत्तरावधिः तदंतरगते मध्ये विद्यमानानां धिष्यथानां प
 चकंपंचकंच श्रियैस्थाप्यनक्षत्रदशकमितियावत् यच्चान्यत्रितयं हलदंडोर्ध्वभागेश्रुभ फलदले रब्धम् एवं च सति कृषिवाक्यैः सहास्यैकार्थैते वसपद्य
 अनेन महेश्वरादयोऽपि प्रत्युक्ताः २९ अथशिरामोचनविवेचनादिसुहूर्त्तेशादूलविक्रीडितेनाह त्वाप्रादितित्वाप्राह्वये चित्रास्वात्यौ मित्रभाह्वये अनुराधाज्ये
 ऽभाह्वयोरौरोहिणीमृगौ श्रौत्रं श्रवणः चित्रादिषु एका दशस्कनक्षत्रेषु भौमार्कं गुरुवारेशिरामोक्षणं रुधिरवाहिनीनाडिकाशिरातस्याः सूक्ष्मशस्त्रघातेन

तेनाह मूलहीशेति एते नूलादिपिरकोनविशानिसम्भेः विनार्कशानिरविरागनिवारोच्यते चदेज्जराशिनघाशाकेसति शब्देन
 द्वेचमासनेपुष्टसतिगदितइत्यर्थः गुरोरुग्नेचसति तदाप्रथमहलप्रवहणशस्तस्यात् कस्यपः गुरोर्बग्नगतेरुक्तेबलिन्याप्योदयेविधौशस्ताकृपिक्रियातत्रदुर्वले
 क्रूरतेनैरेः मयसिद्देघटेकुंभेककेअजेमेपेणोमकरे धटेतुलायातधारिक्तमसुषुष्याम् तयोशब्दोऽनुक्तसमुष्यपार्थस्तेनाधम्यामपिनशास्तम् यस्मात्सक्षयकर
 म् २८ अथबीजोसिमुहूर्तेफणिवज्जशार्बुलधिककाडितेनाह एतेष्विति पूर्वोक्तसन्नेपुष्टुतिचारुणादिति विशास्वेतुनिविनाश्रवणादिवर्जितेपुमूलमपाभुषमुदु-
 क्षिप्रधनिष्ठास्वानीपुमोमरिनामीमथारव्यकिरिक्तचारेपुबीजोसिः बीजनापनरुक्तप्रज्ञेयम् नारदः सृष्टुभुवक्षिप्रतद्युपितृषायुवसूइषु समूलभेषुबीजोमिरत्यु

मूलहीशमथावरभुवमृदुक्षिप्रैर्षिनार्केशर्षिपपैर्हनिक्लेर्षिधेजललेवैरुक्तेविधौमासले लम्नेदेवगुरोर्हलप्रवहणंशास्तनसिद्देघटेकवर्षेजेणथ
 देतनोक्षयकररिक्तयस्कपूर्व्यातद्या २८ एतेपुष्टुतिचारुणादिति विशास्वाङ्गनिर्भोमंकिनाबीजोसिर्गदितारुक्तात्पुमनोसाम्नीदुरामेदवः रामेहृन्नि
 युगान्यसच्छुभकराण्युतेहलेकेष्वसितद्द्राद्रामाएनवाटमानिर्मुनिर्षिः प्रोक्तान्यसत्संतिच २९

तस्मादिनप्रयतप्रबीजवापपरिल्लचेदितिराजमार्गिडे आर्द्रप्रथमदिनमयनिषेधः अथबीजोसौम्यस्वक्रम् अगुभ्रनोनविष्टतेगोवोयस्थेति अगुः राहु तस्यमत
 दाक्रभनसप्रतस्मादादौअदौभानिअसति असमीपीनानिततर्वाणिरुभकराणि तत एकमरुभमम् ततस्त्रीणिरुभक्तः तत एकम् ततस्त्रीणिरुभक्तः त
 तत्रत्वार्येकभानि एवंबीजोसौसतरिरातिमसनाणारुभा कभलमुक्तम् एस्मात्वाधाम् शुद्धिर्गणिगलेभयंजठरेपिष्यमानिनद्यादशोत्सादि कृन्नशक्तदि-
 माहपसिष्ट भवरिपुसहजेपापैस्त्रिरुणकेन्द्रस्थितेभशक्तैः कथितेरुभपिष्येपिनरुभलन्नेबीजवापनकार्यम् अथहलन्नकमुच्यतेहलेइतिहलन्नकेण

ततिलके याह क्षिप्रिति क्षिप्रादिनक्षत्रेषु पौष्टिकमंगलाभ्यां सह पौष्टिककर्मणा ग्रहशांत्या मंगलकर्मणा विना यकशांत्या सह शांतिके दुष्टफलदं मूलादिनक्षत्रोत्पल्लं
शांत्यादिशक्रभस्थान् लग्नान्खेदशमेके सति विधीचद्रे स्वरवगते चतुर्थे गुरौ लग्नस्थे सति तत्शांतिकं मोढ्यादिदुष्टसमये गुरुशक्रक्रास्तादिदुष्टकाले नो शक्रभदम् तथा
निमित्ते केत्वाद्युत्पातदर्शने सति गुरुशक्रास्तादावपिशक्रभस्थान् उक्तं च शांतिकर्माणि कुर्वन्ति रोगे नैमिनिके तथा गुरुभार्गवमोढ्ये पिदोषस्तत्र न विद्यते ३४ अथ हो
माहुति शक्रुष्टि मचुष्टुभाह सूर्यभादिनि सूर्याक्रान्तनक्षत्रास्त्रिभे नक्षत्रत्रयमध्ये चंद्रे चंद्रनक्षत्रे दिननक्षत्रे सति क्रमात्सूर्यादिमुखे होमाहुतिः पतति यथासूत्रा

मित्रो ग्रोद्रभुजगेंद्रविभिन्नभेषुककर्जाजतौ लिरहिते चतनौ शक्रभाहे धान्यास्थितिः शक्रभकरीगदिताद्युवेज्यद्वीशेंद्रदूस्त्रचरभेषु च धान्य
वृद्धिः ३३ क्षिप्रध्रुवांत्यचरमैत्रमघास्तरास्तस्याच्छांतिकं सह च मंगलपौष्टिकाभ्याम् स्वेके विधौ स्वरवगते तनुगे गुरौ नो मोढ्यादिदुष्टसमये
शक्रभवं निमित्ते ३४ सूर्यभास्त्रिभेत्वाद्द्रसूर्यविच्छुक्कपगवः चंद्ररेज्यागुशिरिनो नैष्ठाहोमाहुतिः खले ३५

क्रान्तनक्षत्रात् नक्षत्रत्रयमध्ये हो
मारंभे सूर्यमुखे होमाहुतिपातः ततो नक्षत्रत्रयेषु बुधस्थततः शक्रस्थततः पंगोः शनेः ततश्चंद्रस्थततः आरस्थभौमस्थ तत ईज्यस्थगुरोः ततः अगोः राहोः ततः
शिरिनः केतोः एवं सति अद्विने खले पापग्रहमुखे होमाहुतिः पतति साने क्षानशक्रभराअर्थच्छुभग्रहमुखे शक्रभासूर्यनक्षत्राच्चंद्रनक्षत्रपर्यंतं गणना ३५ अथ अदि
ने होमास्त्रिर्कीर्षितस्तद्विने वह्निवांसवशेन शक्रभाशक्रभफलमिंद्रवज्रयाह सेकेति शक्रादिगणनया वर्तमानतिथिर्गणया एकयुता वर्तमानवारयुता चतुर्भक्ता

द्रुणयितं त्रिमितभून्यमितं च तदा भुवि भूमौ वन्देर्वासोवसतिः फलमाह सौरव्यायहोमे होमादिने भूमावनेर्वासे सति सौरव्यं भवति अथ शशिशुग्मशेषे
भितशे इग्निवासो दिवि स्वर्गे फलं कर्तुः प्राणना द्विमितेशेषेऽग्निवासो भूतले तत्फलं कर्तुं रथनाशः उक्तं च तिथि वारयुतिः सैकावेदभक्तावशेषकान् निवासा

नरशिरानोरक्तमादाशुणकूर्यान् अथबुधार्कविनाशुधागनिवारोत्यक्कान्यवारेषुपूर्वोक्तनक्षत्रेपुनर्विरेकवमनाद्यम् औषधेनसुत्वप्रवृत्तिविरिकः वमनवातियत्
दापंक्र्यात् मित्रक्षिप्रवरध्रुवपुत्रयादशनक्षत्रेपुरविनारेकप्रथहवारेचक्रिदेबुधस्यलम्नवर्गेजीवस्थापिलगनवर्गेयास्मिन्कस्मिन्निलुग्नेपिगुरुबुधभोःपुङ्गुस्तिति
ननोन्नशुरोन्नसतिकर्णुगुरुबलेवसतिधर्मक्रियाफाटिहोमकद्रानुष्ठानादिरूपाभिगदिताकथिता ३० अथधान्यच्छेदनवसतल्लिख्याह तीस्याजपादेति एते
नेकोनविशानिदनेषु गथाभोमशानिरिक्तावर्जितदिनेस्थिरलम्नसतिधान्यादीनायवादीनाछिदाछेदनभिगदिताकथिता ३१ अथकणमर्दनसस्यरोपणचव

व्याघ्राभित्रकभाहृयेऽबुपुलपुत्रोत्रेशिरामोक्षणभौमार्केज्यादिनेविरिकवमनाद्यस्याहुधार्कविना मित्रक्षिप्रवरध्रुवेरधिगुमाहेलम्नव
गेनदोजीपन्यापितनागुरोनिगदिताधर्मक्रियातहले ३० तीक्ष्णाजपादकरवन्किवसुसुर्तुदुस्वानीमयोत्तरजलोत्कतक्षपुच्छे मंदाररि
करहितेदिवसेऽतिरास्ताधान्यच्छिदाभिगदितास्थिरभैरिल्लन्ने ३१ भाग्यार्थमश्रुतिमर्घद्राविधातुमूलमैत्रास्यभेषुकाशिनकणमर्दनसत्
क्षिरानपाब्जिनतिधातृरानार्थमर्दसस्यस्थरोपणमिहाकिंकुजोविनासत् ३२

नानपणकादीनामर्दनयष्टिषातादिनाविष्टपीकरणतत्तमीचीनस्यान् अथपिरातादिषणक्षमैःआर्किंकुजौकिनाशिनभौमतोऽन्यवारेषुसस्यस्थधान्यस्य
रोपणसत्कृभम् ३२ अथधान्यस्पितिधान्यवृद्धिचरसंनल्लिकयाह मिश्रोमेति मिश्रोपादिविभिन्नेषुमिमादिदरानक्षत्रेषो न्येषुससवरानक्षत्रेषुतथास्तं
नेषुनुन्मरहितेनन्नेमकरस्थिरद्वित्वभाबलन्नेषु कभाहेचद्रपुपगुरुरक्तकरेधान्यानास्पितिः एकत्रस्यनेस्थापनसाकृमकरीनिगदिता अन्यध्रुवेज्यादि
त्रयोदरानक्षत्रेषुधान्यवृद्धिः मध्यमेनावह्यान्यदेहि ततोभासद्वयानंतरसपादसाहैषादास्यामीत्येवरूपाष्टदिर्निगदिता ३३ अथशातिकपीष्टिकादिकस्तं

ने निषिद्धस्थानस्थे निषिद्धस्थानानिगोचरप्रकरणे तथा पापग्रहे भवेत्कादेशकेंद्रे प्रथमचतुर्थसप्तमदशमे १ ४ ७ १० कोणेन च पंचमस्थाने स्थितैः सद्भिः ए
 वं विधे लगे रुजाविरहितस्थरोगनिमुक्तस्थजनस्य स्नानं शस्त्रं शभमूनारदः स्थिरेज्यादिति सार्पत्यापितृवारुणभेषु च न कुर्याद्रोगसुक्तस्तु स्नानं वारे ५ अशुक्र
 योरिति ४० अथ शिल्पविद्यामनुषु भाह मृदुधुवेति मृदुधुवादिनक्षत्रेषु धेदशमेलने वासति अथ वागुरोदशमेलने वासति तथा विधौ चंद्रबुधगुरुबङ्गस्थे च स
 नि शिल्पविद्यानाचर्णादिनिर्मितमूर्त्यादिकतद्दिधायाः प्रारभः प्रशस्यते ४१ अथ संधानमनुषु भाह सुरेज्येति पुव्यादिनक्षत्रे तथा ५ एम्यातिथौ हरो द्वादश्याच तिथौ
 भे निलकरणे च तथा शक्रकृष्टेयुते च लगने तथा शक्रमग्रहाणां वारे संधानं संधिर्भैत्री नियावत् इष्यते तथा च कश्यपः भाग्ये पुव्ये स मंत्रे च लगने शक्रे क्षिते युते करणे तेति

अंत्यादिनिधुवमघानिलसापेधिष्येरिक्ते तिथौ चरतनौ विकवीदुवारे स्नानं रुजाविर हतस्य जनस्य शस्त्रं हीने विधौ रवलरवगे भवुकेंद्रको
 णे ४० मृदुधुवक्षिप्रचरेज्ञेगुरोरेवाखलगने विधौ ज्ञजीववर्गस्थे शिल्पविद्याप्रशस्यते ४१ सुरेज्यमित्रभाग्ये बुचाष्टम्याते तिलहरो शक्रकृ
 ष्टे तनौ सोम्यवारे संधानमिष्यते ४२

लेष्टम्याद्वादश्यां संधिरिष्यते ४२ अथ परीक्षासुहूर्त्तवसंततिलक्याह त्यक्तति भूतश्चतुर्दशीजनुर्भमासौ जन्मर्क्ष
 जन्ममासश्च जन्मशेषरष्टमं सूयं चंद्रं च नाड्याः भानि जन्मभकर्मभादिनक्षत्राणि नाडीनक्षत्राणि एतानि त्यक्त्वा चंद्रं गृह्णित्वा च तिलक्याह त्यक्तति भूतश्चतुर्दशीजनुर्भमासौ जन्मर्क्ष
 क्षीताराशुद्धौ गुरुशुद्धौ च सत्यां करोहस्तः अदितिः पुनर्वसुः हरिः श्रवः इंद्रो ज्येष्ठा कंकजलंतत्स्वामी वरुणः तस्थनक्षत्रं शततारका एषु भेषु परीक्षा कार्या अन्यत्स्पष्टम्
 परीक्षणामस्त्वर्णस्नेयादिपातका भिशस्तस्य शरुद्धं शरुद्धि विचारपूर्वकं तसमापादिरूपादिव्यामिति यावत् उक्तं च दीपिकायां नो शक्रास्ते ५ एमार्के गुरुसहितरा
 वोजन्ममासेष्टमं दीविष्ये मासे मलारव्ये कुजशानि दिवसे जन्मतारासुक्त्वाथ नाडीनक्षत्रहीने सरगुरु रजनीनाथतारा विशुद्धो प्रातः कार्या परीक्षा द्विगतनुचरगृहांशोदये

प्रेषोन्नि कृमे विना प्राणा विना शयनं पातालैर्दिकशेषेण धनसत्त्वयनाराना गुणतदावशेषेण भूमौ रिपुलसौत्व्यद सस्कारेषु भिवाशे स्थनकार्यो नापि वैष्णवे नित्य
 भैभिककार्यनचाद्ये सुनिमित्ति स्मृतः कैम्बिस्तेरस्तमपिशोमेपन्त्यमित्युक्तद्यथा अर्कश्चन्द्रादष्टमज्ञाच्चतुर्थे मदाः शक्रादष्टमे गारफम्वराहुर्षमे जीवतः खेदसु
 मेहोमेनाशः पुत्रवाराधनागामिति ३६ अथप्रतिपत्तयन्वनरात्नमसणमनुष्टुभाह नयन्त्वामिति चरादिद्वादशभेषुसत्तनीसमीचीनलनेरुत्तमप्रहयुतेदृतेत्यर्थः
 नदातिथय १६ ११ विषपदीपिवाहप्रकरणोक्तः मधुश्रेयःपीपाः आर्किः शनिः घूमिजोभीम एणां विनापजयित्वा नवान्मसण शक्रमम् ३७ अथनीकाघटनमनु
 षुभाह याम्यत्रयेति याम्यप्रथमरणीकृत्निकुरोहिण्यः ईशभाद्रोअन्यानिमसिद्धानि ऐस्योभिन्नक्षेत्रेषु शक्रगुरुरविवारेसत्तनी शक्रमयुतदृष्टेलग्नेनीकाघटननी

सैकान्तिथिर्वायुना कृतासाशेषे गुणे म्नेषु विवक्तिवात् सौख्याय होमेशाशिशुगमरोपे प्राणार्थे नाशौदिधिभूतलेच ३६ नषान्नुस्याश्चरसिप्र
 मृदुससत्तन्वीशक्रं विना नंदाविषपदीमधुपीपाः किष्कूमिजान् ३७ यास्यत्रयावशारेद्रसापिपित्र्येशाभिन्नमे भृग्वीज्याकदिनेनोकाघटनेस
 तनीशक्रमम् ३८ मूलाद्रीभरणीपित्र्यमृगेसौम्येघटेतनी मत्सेशुक्तेऽष्टमे शक्रेऽसिद्धिर्वाराभिचारयो ३९

गमनमूहर्तौ दीपिकाया शक्रभाहे विष्णुयुग्मेदु भागमीत्रास्तिपाणिषु बालनपदनस्थानान्नाच शक्रमतिथौदुषु अस्किरेत्यसकथाभिधिपुकी मित्रधनायुतभेषु म्ल
 स्नेतारकयोगतिथीदु विशक्रद्वेनोकागमनरुमदं शक्रभयारे २८ अयपीरसापनाभिन्वारयोर्मुहूर्तमनुष्टुभाह मूलेति मूलादिनक्षत्रपेनके तत्राघटननी कृत्तम्लने
 मीम्येबुधेसतिथारुमे सुतेचतुर्थे अष्टमे शक्रेऽष्टमे शक्रेऽसिद्धिर्वाराभिचारस्य फमण शिद्धिः निष्यस्ति २९ अथरोगनिर्धुक्तस्वानवमंगतिब
 कयाह अत्येति शिगान्यं त्यावीनिनपधिष्ययाति केम्बोत्त्रेजपताकगतिषुषएफने तथाशा फन्धद्रयजिगगारे तथाययोभेदेति

जोरोगस्थिरताबहुकालेनरोगनिवृत्तिः स्यात् तथा मरणश्रवणशतताराः तदक्षमंत्रिना एतेषु नक्षत्रेषु शिवाद्यस्त्रा एकादशदिवसा रोगः द्वाधिपंविशा-
 खाअर्कोहस्त वासवंधनिष्ठा एषु त्रिषु भेषु पंचदशदिवसा रोगः ४५ मूलं अग्निः कृत्तिका दास्यः पितृभ्यो मघायां नखाः विंशतिदिवसाः
 बुधश्च उत्तराभाद्रपदा अर्थमा उत्तराफाल्गुनी पुष्यपुनर्वसुरोहिणी पुनगाः सप्तदिवसारागः अशुभैश्च मृगशिराशुक्रादिना रोगस्थैर्यततो
 रोग निवृत्तिः अत्र शांतिर्वसिष्ठोक्ता ऋक्षेरास्तृपकनेककृत्वा तल्लिगमंत्रैश्च सुगंधपुष्पैः वस्त्राक्षतैर्गुग्गुलधूपदीपनैवेद्यतांबूलफले श्वसम्यक् पूजां च कृत्वा म
 यनाशनाय ह्निजाय दद्यात्तुलं शिवाय आमयोरोगः अतुलमपरिमितद्रव्यम् अथानंतरममाहिमूलभैरण्याश्लेषामूले पुकृत्तिका विशाद्रामघासुच ससन

स्वातींद्रपूर्वाशिवसार्पभेमृतिज्वरं त्यमेत्रे स्थिरता भवेद्द्रुजः याम्यश्रवो वारुणतक्षभेशिवा ११ घस्त्रा हि पक्षो १५ द्वाधिपार्कवासवाः ४५
 मूलाग्निदास्त्रेन वपितृभ्यो नखा २० बुध्मार्थमज्यादिति धातुभेनगाः ७ मासो अश्वैश्च यमाहिमूलभैरण्यापितृभ्यो फणिदंशने मृतिः ४६ रौ
 द्राहिशाक्रांबुपथाम्यपूर्वाह्निदेववस्त्राग्निषु पापवारे रिकारिस्कंददिने च रोगेशीघ्रं भवेद्द्रोगिजनस्य मृत्युः ४७ क्षत्रेषु यस्थकस्थचित्फणिदंशने स

पंदशने मृतिर्भवेत् अत्र सर्पदंशे यस्थ एतेषु गोचरवशेन चंद्रबलं न भवति तस्थेव सर्पदंशेन यद्यत्र चंद्रस्तस्थेव गोचरे वा शक्रभद्रः तदानूनं भवेन्मृत्युः स्रधास
 सिक्तदेहिन इति ४६ अथ शीघ्ररोगिसरणविशिष्टयोगद्वितीयोपजातिकथाह रौद्राहीति रौद्रादिनक्षत्रेषु पापवारे सति रिक्ताः प्रसिद्धाः हरिर्द्विदशीस्कंददिने
 षष्ठी एताषु तिथिषु एवं विधे विशिष्टयोगे यस्थ रोगोत्पत्तिर्भवति तस्थ रोगिजनस्य शीघ्रं मृत्युर्भवेत् ४७ अथ प्रेतदाहमुहूर्ते प्रेतदाहादिनिवेद्यं चोपेन्द्रवज्रया
 हक्षिपेति क्षिप्रादिनक्षत्रेषु प्रेतक्रिया प्रेतानां मृतानां क्रिया उत्तमलोकप्रास्थर्थ आह्लादिक्रिया स्यात् यदि दाहसमये कारणवशांन्नाख्या अथ अथ कुंभगोविधौ

शस्तान्ने इतिव्यपहारोचये अष्टम्यात्तच्च दृष्टे रथा प्रायश्चित्तपरीक्षणो नपरीक्षाधिवासप्रशानिभीमदिनेमवेत् ज्येष्ठश्रवणहस्तध्वतथाज्ञेय पुनर्वसु तद्वच्छत
 क्रियाप्रोक्तात्प्रमित्युक्तचिन्तारणे इतिनाहीनक्षत्राणिदीपिकाक्षरवचनात् जन्मकर्म्याद्यदशमचकर्मसघातिकेपीडशभ्रंभमानसम् स्यात्पचविरासमुदायमष्टादशत्र
 योविराशनिभविनाशकम् एवपदभोजनः सर्वजातिदेशाभियेकभी नबभौनृपविशैयोनाहीनाराः स्मृताअमूरिति नृजातिनक्षत्राणिबराहसहिताभाम् पूर्वत्रयस्या
 न्नमत्रजानाराशात्पुष्येणसहोत्तराच्च सपौष्यामंत्रेपितृदेवतचक्रजापवेर्भक्तकृपेवलानाम् आदिभ्रहस्ताभिजिवस्विनानिषाणिजनस्वाम्यमुपागतानि मूढभि
 नेत्रानिलचारुणानिभान्यत्रजाने प्रभविष्णुताया सोम्यद्रवित्रावसुदेवताभिसेयाजनस्वाम्यमुपागतानिसार्पेशात्वाभवणेभ्ररण्याम्बाडाठजातेरभिनिदिश-
 त्यक्काष्टुत् भूत १४ शानिजीविकुजानुर्भमासौत् मृतोरविविधूअपिभ्रानिनाड्या हुगोचरेतनुलवेशशिजीवताराशब्दोकरादितिहरी
 द्रकपेपरीक्षा ४३ व्ययाष्टमुद्धोपचयेलग्नगेशरुभट्टयुते चंद्रेत्रिपदृदरायस्येसर्वारभः प्रसिध्याति ४४
 रातपदचक्रोक्तम् यथाचाराणस्या नक्षत्ररोहिणीतिआभियेकमेयस्मिन्पुष्यादिकेनक्षत्रे राजाभियेकोजातस्तदभियेकक्षमिति राशानभ्रानि इतरेपापदेव
 भानि ४३ अथसामान्यत शरभकार्येपुल्लग्नशरुहिसुनृप्राह व्यपेतिव्ययोद्वादशामष्टमएतत्स्थानदूर्यशरुभंमहरहितयस्मिन् एतादृशोस्वजन्यराशेर्जन्मलग्ना
 द्राउपचयभ्रवनेत्रिपदेकादरादशामराशौलग्नगतेरुभेष्टेयुतेनतयाचंद्रेत्रिपदृदरायस्येसुतिसर्पेपौरुभकार्याणामारभाः सिध्यतितयाचवसिष्टु उपपद्यते
 योगेद्रवअयानाह स्वानीदिनि मूलानीति स्वानीख्येष्टापूर्वाषष्ठादींस्तेषा सुन्दरेन्वरोत्पत्तीसक्यामक्रिहर्षणत्पान् अथोभ्यमिन्वेरे नकासुराथयोर्भकेषोभ्येपीठ

द्रायां विषमपादमुक्षेचेत् त्रैपुष्करारव्ययोगस्त्रिगुणफलोद्युगुलभेद्विगुणपदानियन्क्षत्रस्यैवचरणः पूर्वराशौचरणत्रयमपरराशौभवति तानिविषम
 चरणानि द्वाशार्धमित्यादीनि अथवस्फुधनिष्ठा तक्षं चित्रा चाद्रमृगः एतानिभानि भद्रानिभौमवाराश्च अत्रापि विषिष्टयोगेद्विपुष्करनामयोगो
 भवति तत्फलं मृत्युविनाशवृद्धौ द्वैगुण्यकृद्भवति तत्रशातिमाहनारदः दद्यात्तदोषमाशायगीत्रयं मृत्युमेव वा द्विपुष्करेद्वयं दद्यान्नदोषस्तृक्षमात्रतइति अत्राग्नि
 पुष्करेकश्यपेनरविस्थानेष्टहस्पतिवारोत्युक्तः भद्रानितिथिः शनीज्यारवारेचेद्विषमांघ्रिभम् त्रिपुष्करत्रिगुणवद्विगुणह्यंघ्रिभंमृताविनि इदमेवदृष्ट्वात्रीप
 तिनाप्युक्तम्विषमचरणं विषम्यमित्यादि अत्रकश्यपवाक्यंमृतावेवत्रिगुणफलतोक्ता अथकृतातु श्रीपतिवाक्यानुरोधान्मृत्युविनाशवृद्धावित्युक्तम् ५० अथा

त्रैपुष्करो भवति मृत्युविनाशवृद्धौ त्रैगुण्यदो द्विगुणकृद्भूतक्षत्रां ५० शक्रकारार्कित्पुदशीभूतमदनेन दासकनीक्ष्णोत्रभेपोष्णो वारु
 णभे त्रिपुष्करदिने न्यूनानाधिसासयने आम्बेऽब्दात्परतश्चपातपरिधेदेकेज्यशक्रास्तके भद्रावधृतयोः शवप्रतिकृतदाहोनपक्षेसिते ५१

शवप्रतिकृतिदाहेनिषिद्धकालं शार्दूलविक्रीडितेनाह शक्रारेति एवंविधेदिने शवस्यप्रतिकृतिः पणशरादिना सावयवत्वकल्पनंतस्यदाहोनकार्यः कुतः
 द्विविधोहिप्रेतसंस्कारः प्रत्यक्षशरीरस्यैका तत्रप्रतिकृतेरन्यः तस्यप्रत्यक्षशरीरसंस्कारेदिनधिवाराभावः प्रत्यक्षशवसंस्कारेदिनेनैवविशोधयेदिति
 प्रतिकृतिसंस्कारेकालत्रयं आशौचमध्येवर्षमध्येवर्षानंतरंचेति आशौचमध्येक्रियतेपुनः संस्कारकर्मचेत् शोधनीयदिनतत्रयथासंभवेवत् आशौचवि
 निवृत्तौचेत्पुनः संस्क्रियतेमृतः संशोध्यैवदिनं त्र्याह्यमूर्ध्वं संवत्सराद्यदीतिगार्थवचनादिनशुद्धिसुख्यते शक्रकारार्कित्दिने शक्रभोमशानिवारे शवप्रतिकृ
 तेदाहोनकार्यइतिप्रत्येकसंबंधः दर्शोमावास्याभूतश्चतुर्दशीमदनस्त्रयोदशी नंदाः प्रतिपत्पष्ठैकादशः आसुतिथिषु तथातीक्ष्णोत्रभेमूलाद्रज्येष्ठाश्लेषा

मीनकुंभास्थिते च देपनिष्ठो जराहूर्णादिपचनक्षत्रे प्रेतस्य वा हो न्बलनत्यजेत् स्थुनः यमदिभामंदक्षिणादिशिगमनयात्राम् तथा शौच्याया खट्वाया विना नवष
नम् तथा गृहगोपन गृहाच्छादन आदिशब्देन वृणकाष्टसंयहचत्यजेत् ब्रह्मपुराणे पचके मरणमपि निषिद्धम् कुम्भमीनस्थिते च देमरणयस्य जायते नर्तस्यो
ध्वगतिर्दिष्टा सतनेर्न राक्षसभवेदिति तेन पचके मृतस्य पचके दाहप्राप्तीसत्यां तपुजलविपिष्ठत्वादाहः कार्यः पञ्चादाशीच निवृत्त्यनतर शौतिककार्यम् यदि पच
कमृत्तैः नागेपमृत्न प्रतिबधवशात्पचके दाहप्राप्तीपुजलविपिष्ठत्वादाहः कार्यं आशीच निवृत्त्यनतर शौतिककार्यम् यदि पच
क्षिप्राहिमूर्ले दुहरीशवायुभ्रुमेतक्रियास्यात्सपकुभगेविषी प्रेतस्य दाहयमदिगमत्यजेच्छेय्यावितानगृहगोपनादित्त् ४८ सूर्यरुषी
द्रसुभैरधस्थलगने पाकोरसं संयुत शीर्षयुगममर्तः रावस्य दुहनमध्ये युगैः सर्पभी प्रागाशादिषु वेदभीः स्वसुहृदास्यत्सगमारोगभीः क्का
यादे करणस्वरवगदितकाष्ठादिसंस्थापने ४९ मद्रातिथीरविजभूतनयार्क्वारे हीशार्थमाञ्चरणादिति वान्द्वेष्वे

आशीच निवृत्त्यनतर रातिरेव कर्णामरणनियेपदाहनिषेध प्रविषादक वचनद्वयसद्भावादिति ४८ अथ काष्ठानां गोमयपिष्टानां च संयहमुहूर्तम् शार्दूलविक्रीडि
नाह सूर्यसोदसभैरिति स्पष्टार्थम् ४९ अथ त्रिपुष्करयोगसफलवसंततिलकथाह मद्रातिथिरिति भद्रासप्तकतिथिद्वितीयासप्तमीद्वादशी शानिभोमस्त
र्यवारे भवति तथा द्वीशाविशाखा अर्धमासराफालुनी अजचरण पूर्णाभाद्रपदा अदिति पुनर्बसः वन्दिः कृत्तिका वैश्वमुन्नरापादा एषु नक्षत्रेषु उक्त्यातिवि
चारनक्षत्ररूपे विशिष्टयोगे सति त्रिपुष्करः त्रिपुष्कर एव त्रिपुष्करः स्वार्थैः ण् त्रिपुष्करस इक्ष्वेयोगो भवति कीदृशः मृत्युविनाशाश्चैषी गृण्यदः गतिनेयदिक
न्विषेन न हायादात्मयोष्वीयेरन् यदिकिं विद्वस्तु विनष्टतदा तस्य तद्दस्तु प्रयनाशा मया किं विद्वस्तु लब्धतदाभिगुणस्व इत्युक्ताः मः वसिष्ठः शशिरविजभीमवारिभ

कार्योः नपुस्तकविधिः
शानिभोमस्त
उक्त्यातिवि
मृत्युविनाशाश्चैषी
गृण्यदः गतिनेयदिक
मया किं विद्वस्तु लब्धतदाभिगुणस्व इत्युक्ताः मः वसिष्ठः शशिरविजभीमवारिभ

द्रायां विषमपादमुसंचेत् त्रैपुष्करारव्ययोगस्त्रिगुणफलोद्युगुलभेद्विगुणपदानियन्नक्षत्रस्थैचरणः पूर्वराशौचरणत्रयमपरराशौभवति तानिविषम
 चरणानि द्वाशाब्धमित्यादीनि अथवसुधनिष्ठा तक्षं चित्रा चान्द्रमूगः एतानिभानि भद्रातिथयः रविशनिभौमवाराश्च अत्रापि विशिष्टयोगे द्विपुष्करनामयोगो
 भवति तत्फलं मृत्युविनाशवृद्धौ द्वैगुण्यकृद्भवति तत्रशातिमाहनारदः दद्यात्तद्दोषमाशयगोत्रयं मूल्यमेव वा द्विपुष्करेद्वयं दद्यान्नदोषस्तृप्तमात्रतइति अत्रात्रि
 पुष्करेकश्यपेनरविस्थानेष्टहस्पतिवारोत्युक्तः भद्रातिथिः शनीज्यारवारेचेद्विषमाग्निभम् त्रिपुष्करत्रिगुणद्विगुणद्वयं द्विभंमृताविति इदमेवदृष्ट्वाश्रीप
 तिनाप्युक्तमविषमचरणंधिष्यमित्यादि अत्रकश्यपवाक्यंमृतावेवत्रिगुणफलतोक्ता त्रयंकृतातुश्रीपतिवाक्यानुरोधान्मृत्युविनाशवृद्धावित्युक्तम् ५० अथ

त्रैपुष्करो भवति मृत्युविनाशवृद्धौ त्रैगुण्यदो द्विगुणकृद्भक्तक्षत्रं ५० शक्रकारार्किषुदर्शभूतसूदनं नदास्वनीक्ष्णोत्रभेषौष्णो वारु
 णभेषेत्रिपुष्करदिनेन्यूनार्धिसासयने याम्येऽब्दात्परतश्चपातपरिधेदेकेज्यशक्रास्निकेभद्रावेधृतयाः शवप्रतिकृतेदाहोनपक्षेसिते ५१

शवप्रतिकृतिदाहेनिष्कृकालं शार्दूलविक्रीडितेनाह शक्रारेति एवंविधेदिनेशवस्थप्रतिकृतिः पर्णशरादिनासावथवत्वकल्मनंतस्यदाहोनकार्यः कुतः
 द्विधिद्योहिप्रेतसंस्कारः प्रत्यक्षशरीरस्थैका तत्रप्रतिकृतेरन्यः तस्यप्रत्यक्षशरीरसंस्कारेदिनविचाराभावः प्रत्यक्षशवसंस्कारेदिनं नैवविशोधयेदिति
 प्रतिकृतिसंस्कारेकालत्रयं आशौचमध्येवर्षमध्येवर्षानंतरंचेति आशौचमध्येक्रियते पुनः संस्कारकर्मचेत् शोधनीचदिनं तत्रयथासंभयमेवतु आशौचवि
 निवृत्तौचेत्पुनः संस्क्रियतेमृतः संशोध्यैवदिनं त्र्याह्यमूर्ध्वं संवत्सराद्यदीतिगार्थवचनादिनशुद्धिरुच्यते शक्रकारार्किदिनेशक्रभौमशानिवारे शवप्रतिकृ
 तेदाहोनकार्यइतिप्रत्येकसंबंधः दर्शोमावास्याभूतश्चतुर्दशीमदनस्त्रयोदशी नंदाः प्रातिपत्तुषष्ठैकादशः आसुतिभिषु तथ्यातीक्ष्णोत्रभेषूलाद्रज्येष्टाश्लेषा

मीनकृत्वास्थिते चंद्रे धनिष्ठोत्तराहोर्दिपचनसमेतस्मवाहो न्यलनत्यमेत् चसुन यमदिमामंदसिणदिशिगमनयात्राम् तथाशौच्यायाः खट्वायाः विताननय
नम् तथागृहगोपने गृहाच्छादनमादिशब्देनचणकाष्टसंयहचत्यनेत् ब्रह्मपुराणेपचकेमरणमपिनिषिद्धम् कुम्भमीनास्थितेचंद्रे मरणयस्यजायते नतस्त्वो
ध्वगतिर्दृष्टासतनेनरुक्मप्रवेदिति तेनपचकेमृतस्यपचकेदाहमासीसत्यागत्युत्तलसिपिष्ठत्वावाहः कार्यं भाशीचनिवृत्त्यनंतररागतिककार्यम् यदिपंच
कम्पृत्तैः प्रागेयमृत पतिचधवशात्पचके दाहमासीपुत्तलसिपिष्ठत्वावाहः कार्यं भाशीचनिवृत्त्यनंतररागतिर्नकार्यं एवरेवत्व्यममृतस्यरेवती मपहीयदाहः

क्षिप्राहिमूलेदुहरीशवायुमेतत्रिक्रियास्वाज्जसूपकुभगेविधौ प्रेतस्यदाहयमदिग्गमंत्यजेच्छेय्यावितानगृहगोपनादित्त्वं ४८ सूर्यक्षी
द्रसर्पैरधस्थलगनैःप्याकोरसंसंयुतः शीर्षसुगममर्तःशवस्यदुहनमध्येयुगैःसार्पभी प्रागाशादिषुपेदभी स्वसृष्ट्वादस्यात्सगमोरोगभीः का
यादे करणसखचगदितकाक्षादिसंस्यापने ४९ मद्रातिर्षोरिक्जभूतनयार्कवारेद्वीशार्थमाजचरणोदितिवान्हवम्ब्वे

आशीचनिवृत्त्यनंतरशातिरेवकार्यामरणनियेषदाहनिषेप प्रविपादक स्वनद्वयसद्भावादिति ४८ अपचकाक्षानांगोमयपिच्छनचसंयहसुहूर्तम् शार्दूलविष्कीडिते
नाह सूर्यक्षीद्रसर्पैरित्स्वष्टार्यम् ४९ अधभिपुष्करयोगसफलवसंततिलकपाह मद्रातिथिरिति भद्रासंशक्तविधिद्विमीयाससमीहादशी शानिभोमस
र्थवारेभवति तथाद्वीशारिष्यत्वा अर्थमोक्षराफालुनी अजचरणःपुषीभाद्रपदा आदितिपुनर्वसुःबन्धिः कुनिकचैश्वमृत्तरापादा एपुनस्तत्रेषु उक्ताविधि
वारनदासक्तपेविशिष्टयोगेसतित्रैपुष्करत्रिपुष्करएवथैपुष्करः स्वार्थैःण् त्रिपुष्करसकस्ययोगेभवति कीदृशः मृत्युविम्वाराशुद्धीभिर्गुण्यदाः तदिनेषादिक
न्धियेननदायादात्मयोभीयेरन् यदिकिरिदुल्लुभिनदंनदातस्यतदस्तुअपनाराः तथाकिरिदुल्लुब्धतवाभिगुणास्तदुल्लुब्धः बसिष्ठः यशिराभिगभीमपरिण

ज. सार्षपघानक्षत्रयोरपि अयमेवमुख्यः पक्षः कश्यपादिबहुसुनिसंवादात्तुक्तश्यपः ज्येष्ठात्यमूलयोरंतरालयामोद्भवः शिशुः अभुक्तमूलजः सोयत्वश्ले
 षापित्र्ययोरपि वसिष्ठोपि भुजंगपौरदरपौष्पाभानांतदंतराले अभुक्तमूलग्रहरप्रमाणं त्यजेत्सुतंतत्रभवास्तंतंचेति वसिष्ठ एकद्विघटीमितंज
 गोज्येष्ठाते एकघटिका मूलाद्यघटिका द्वयमित्यर्थः इदं वसिष्ठेन केचिन्मतमुक्तं यतस्तद्वाक्यकेचित् अपरे इति पदेक्तेः तद्वाक्यंच ज्येष्ठात्यपादघटिका मितं
 मेवकेचिन्मूलं त्यभुक्तमपरे पुनरामनंति मूलाद्यपादघटिका द्वितयेन सार्द्धमष्टौ समाः परिहरेदिह जन्मभाजमिति बृहस्पतिस्तु एकघटीप्रमाणकं जगौ ज्येष्ठा
 त्यार्धघटिका मूलाद्याच्चाधघटिकेत्यर्थः गुरु ज्येष्ठात्यघटिका र्धे च मूलादौ घटिकार्धकम् तयोरंतरगतानाडीत्याभुक्तमूलमुच्यते इति ५३ अथान्ये आचार्या उप

अथोचुरन्ये प्रथमाष्टद्वयो मूलस्य शक्रांतिमपन्ननाड्यः जातं शिशुं तत्र परित्यजेद्दामुखं पिता स्याष्टसमानपश्येत् ५४ आद्योपिता
 नाशमुपैति मूलपादे द्वितीये जननी नृतीये धनंचतुर्थे स्वशक्रमोथशांत्या सर्वत्र सत्स्यादहिभौ विलोमम् ५५ जातिकयाहु अथोचुरन्य इति आ

चार्याः प्रोचु मूलस्य प्रथमा अष्टघटिकाः शाकस्य ज्येष्ठायाः अंतिमाः पंचनाडिका एवमुभयोरंतराले त्रयोदशघटिका अभुक्तसंज्ञकाः प्रोचुः उक्तंच ज्येष्ठात्याघटि-
 काः पंचमूलाद्यावस्कनाडिकाः अभुक्तमिति तद्देशं तत्र जातं शिशुं त्यजेदिति तत्फलमाह तत्राभुक्तमूले जातशिशुं बालं बालां चापितापरित्यजेत् त्यागाशक्तौ वा
 पिता अस्य बालस्याष्टसमाः अष्टौ वर्षाणि मुखेन पश्येत् नारदः अभुक्तमूलजं पुत्रं पुत्रीमापि परित्यजेत् अथवाब्दाष्टकं तातस्तन्मुखं विलोकयेदिति अत्रघटी
 नान्तूनाधिक्यकथनदोषस्याधिक्याल्पत्वकथनार्थे ज्ञेयम् ५४ अथमूलाश्लेषाजातस्य चरणवशेन फलमुपजातिकयाह आद्योपिति मूलप्रथमचरणो जातस्य-
 बालस्य पिता नाशं प्राप्नोति द्वितीयचरणे जननी आतानाशं प्राप्नोति सापत्नमातरि मातृशब्दो गोणः तेन गोणमुरव्ययोर्मुख्ये कार्यसंप्रत्यय इति जननी पदप्रयोगः

स्तीक्ष्णानि पूर्वोन्नयमघा भरणीउद्याणि वीष्यारेवनीवरुण शततारा पूर्वोक्तेत्रिपुष्करदिनेन्यूनानिमासेक्षयमासे अधिकमासे अथने याम्ये अब्वात्सरन
 अद्ममध्येयाम्यायनेपिकार्ये न्दामदनभूतामापातवैद्युतिविधिषु शक्रकार्येभौमपरिषुधुवमिभोग्रमेभ्रमे कर्तुंश्वदेवदेवात्सेजन्मप्रत्यरितारिकेधिपादुभेसितेपस्ते
 5 यनेयाम्येऽब्दतपरम् शत्रप्रविकृतेदीहः शक्रैज्यास्ताधिमासकेनष्टोमध्योद्विपानुमैत्रिद्विशदिविभगध्रुवेइतिनिर्बधोक्ते दिनस्योपियज्य वर्जयेत्तुदिनस
 यभितिगायेक्ति पातपरिषेपातोव्यतीपातोमहापातश्चपरिघश्च एतेषुदाहोनाकार्ये देवेष्यशक्रस्तकेदाहोनाकार्ये भद्रायावैधृतौचतथासितेशुक्लपक्षेइति
 59 अथतेनैवउदसास्त्र्येतराण्यह जन्मघ्नत्प्रितारयो रिति कर्तुं जन्मघ्नत्प्रितारयो जन्मनाराउत्पत्तिनक्षत्रदशमेकोनविंशचेति प्रत्यरिवाराजन्मभात्पत्रमन्तु

जन्मप्रत्यरितारयोर्मृत्तिस्फुरवात्येऽत्रैवकर्तुंनसन्मध्योमैत्रप्रगादितिध्रुवविशास्वाह्यप्रिमेऽशेषिच श्रेष्ठोर्कज्यविधोदिनेश्रुतिकरस्तात्यधि
 प्रुष्येतथात्वाशोचात्परुतोविचार्यमखिलमध्यययासुभवम् 52 अभुक्तमूलघटिकानतुष्टयज्येष्ठात्यमूलप्रदिभवहिनारद चैसिष्ठएकद्विघटी
 भित्तजगोष्टहस्पतिस्त्वैकघटीप्रमाणकम् 53

वंशत्रयोविशानक्षत्रम् तथाकर्तुर्मृत्तिकस्वात्येकेष्वस्मन्तुष्टयद्वाराशस्येचद्रेसविदाहोनसत् नप्रश-
 स्ता अथमभ्यनक्षत्राणि भैत्रमनुराधा भगःपूर्वाफल्गुनी अदिति पुनर्वसु ध्रुवाणिरोहिण्युतराभयम् विशास्वाह्यप्रिमृगानिभाधनिष्ठा इेषुपेपि शत्र-
 दाहोमध्यम अधीजमानि अर्कैज्याभ्यासाहितोविषुः अर्क्युष्टंद्रवारेतथाश्रवणहस्तसात्यम्बिनीपुष्येपुष्येनक्षत्रेपुशत्रप्रतिकृतेदीहः श्रेष्ठ इदमस्त्वि-
 माशीचात्सरतः अन्तरम् मध्येतुययासमपकिनिद्रुणागीकारणेविचार्यम् 52 अथमूलनक्षत्रजातस्याविशेषमुपमातिकयाह अभुक्तमिति नारदः अभु-
 क्तमूलक्षणन्येष्ठात्यमूलादिभवघटीचतुष्टयजगोज्येष्ठावघटीचतुष्टयमूलप्रदिपटीचतुष्टयनेत्यर्थे नारद योज्येष्ठा मूलचौरंतरालमहरजः शिशुः अभुक्तमूल

जः सार्षपघानक्षत्रयोरपि अयमेवमुख्यः पक्षः कश्यपादिबहुभुनिसंवादात्तु कश्यपः ज्येष्ठांत्यमूलयोरंतरालयामोद्भवः शिशुः अभुक्तमूलजः सायत्याम्
 षापिच्ययोरपि वसिष्ठोपि भुजंगपौरंदरयोष्ठाभानां तदत्रभानाच्च तदंतरालअभुक्तमूलप्रहरप्रमाणत्यजेत्सु तंतत्रभवांसक्तोचेति वसिष्ठ एकद्विघटीभित्तंज
 गौज्येष्ठांते एकघटिका मूलाद्याघटिका ह्ययमित्यर्थः इदं वसिष्ठेन केचिन्मतमुक्तं यतस्तद्वाक्यैकेचित् अपरे इति पदोक्तेः तद्वाक्यंच ज्येष्ठांत्यापादघटिकाभित्तं
 मेवकेचिन्मूलं त्यभुक्तमपरंपुनरामनंति मूलाद्यापादघटिका द्वितयेन सार्द्धमष्टौसमाः परिहरे दिहजन्मभाजमिति बृहस्पतिस्तु एकघटीप्रमाणकं जगौ ज्येष्ठां
 त्यार्धघटिका मूलाद्याच्चार्धघटिकेत्यर्थः गुरु ज्येष्ठांत्याघटिकार्धचमूलादौघटिकार्धकम् तयोरंतरगतानाडीस्थाभुक्तमूलमुच्यते इति ५३ अथान्ये आचार्या उप

अथोचुरन्येप्रथमाष्टघटयो मूलस्यशांक्रांतिमपंचनाड्यः जातं शिशुं तत्रपरित्यजेद्वा मुखं पिता स्याष्टसमानपश्येत् ५४ आद्योपिता
 नाशमुपैति मूलपादे द्वितीये जननी नृतीये धनंचतुर्थे स्थशक्रभोथशांत्यासर्वत्रसत्स्याद्दहिभो विलोमम् ५५

जातिकयाह अथोचुरन्यइति आ

चार्थी प्रोचु मूलस्यप्रथमाष्टघटिकाः शाकस्यज्येष्ठायाः अंतिमाः पंचनाडिका एवमुभयोरंतरालत्रयोदशघटिका अभुक्तसज्ञका प्रोचुः उक्तंच ज्येष्ठांत्याघटि-
 का पंचमूलाद्यावस्कनाडिकाः अभुक्तमिति तद्ज्ञेयं तत्रजातं शिशुं तज्जेति तत्फलमाह तत्राभुक्तमूले जातं शिशुं बालं बालांयापितापरित्यजेत् त्यागाशक्तौ वा
 पिता अस्य बालस्याष्टसमाः अष्टौ वर्षाणि मुखं न पश्येत् नारदः अभुक्तमूलजं पुत्रं पुत्रीमपि परित्यजेत् अथवाब्दाष्टकं तातस्तन्मुखं न विलोकयेदिति अत्रघटी
 नान्मूनाधिक्यकथनं दोषस्याधिक्याल्यत्वकथनार्थं ज्ञेयम् ५४ अथमूलांश्लेषाजातस्य चरणवशेन फलमुपजातिकयाह आद्योपितेति मूलप्रथमचरणे जातस्य-
 बालस्य पितानां शंभ्राभौति द्वितीयचरणे जननी मातानां शंभ्राभौति सापत्नमातरिमातृशब्दो गौणः तेन गौयामुख्ययोर्मुख्ये कार्यसंप्रत्ययइति जननीपदप्रयोगः

५८० त्वरणेपननरथति चतुर्थश्रवणोचालस्यशुभ्र अत्रशिरोपोनारदेनोक्तः दिवजातस्तुपितरराश्रीनुजननीतथा आत्मानसध्ययोर्हतिनास्तिगडोभि
 रामयः वसिष्ठस्तु मूलाद्यपादोयदिराभिभागेतवात्मनोनास्तिपिहृविनाशम् द्वितीयपादोद्दिनगोधदिस्यान्ममानुरल्पोपितदास्तिदोष अधानंतरशात्यामूला
 श्लेषारात्यास्त्वनुष्ठितयासर्षत्ररणत्तुष्टयेषिक्रमम् अनिष्टफलनाशककल्याणस्यात् शास्त्रोक्तरीत्यास्त्वस्तुतकानेमासेतृतीयेप्यथवत्सरातेइतिका
 लत्रयम्वसिष्टेपोक्तम् गडेतुशिरोपः मातृगडेस्केजानंतसूतकानेविचक्षण कुर्याच्च्यवर्तितहृषेवात्तदोषस्यानुपनये शिष्टास्तु सर्वत्रापिमन्नक्षत्रेजन्मत
 न्नक्षत्रस्वशातिरितिक्महरति अथाहिमोर्विबोममिति आश्लेषायामूलपादोक्तफलविलोमविपरीतज्ञेयम् मूलस्यप्रथमपादपितृनाशइत्युक्तस आश्ले
 पानचतुर्थपादोत्पन्नस्य द्वितीयपादेमातृनाशः सआश्लेषातृतीयवरणे तृतीयवरणेधननाशोक्त सआश्लेषाद्वितीयवरणे चतुर्थवरणेराश्रममुक्त तदाश्लेषा
 प्रथमवरणेज्ञेयम् अत्रबहुविचारोस्तित्रयभूपस्त्वमवात् नलित्वाते अथकैश्चिन्मूलतृक्षादिविनारोक्त जयाणीषे मूर्च्छस्तमत्वनाशास्वाफ्रप्रपुष्यफलंशिखा
 मूनयोष्टीदिशोरुद्राःसूर्योपवाच्ययोमयः सूतेनुमूचनाराःस्यात्स्तमेवशाविनाशनम् तत्रिमातृभवेत्केशः शास्त्रार्थामातुलस्यच पत्रेराज्यंविजानीयात्पुष्ये
 मैत्रिपदंस्तृतम् फलेचविपुञ्जलस्मीः शिखायामस्मज्जीरितम् अथसूतपुरुषयोगेषटीन्यासस्तत्रैव मूळस्यघटिकन्यासोमूर्ध्निपषट्पुषोभवेत् मुत्सेससमृति पि
 त्तोःस्कर्षेवेदामहाबक्रः बाह्योरष्टीक्लीपाभ्योस्तिस्त्रोहस्यान्विनोभवेत् त्वादित्सेदाभूमंपत्रीनाभौद्रोब्रह्मकिद्वेत् गुल्फेदशातिकामीस्याज्जानुनो पण्महा
 ति पदयोःपण्मृतिस्तस्येत्यक्तवान्कमअसनइति अथमूलेऽद्रुतकन्यायाफलाभ्येमुलागविभागस्तत्रैवचतस्रोनाडिकाःशीर्षेकुर्वेतिपरकनाशनम् सुरवेपद
 धनहाभिः स्यात्कठेपचघनागमाः कौटिल्यरदयेर्षवाहोर्षिन्नागमतत वेदायाण्योर्दयाधर्मपेदरुत्पेतिकाभिनी ज्येष्ठमातुलनाशाश्वजपयोर्गुनाडिका
 ज्येष्ठत्वानृविनाशाश्वचग्नोजानुपुग्मे पादयोर्दशमाङ्ग्यश्चतत्रैघव्यमादिरोत् इतिमूळप्रमृतायामुनिभिःफलमीरितम् अथाश्लेषपत्न्यातयो पुत्रकन्ययोर्

गविभागेन फलं तत्रैव मूर्ध्नि पंच सरज्यासिमुखे सप्तपितृक्षयः नेत्रे द्वे जननीनाशोत्रीवायां स्त्रीबुलंपदः स्कधे वेदगुरोभक्तिर्हस्तेष्टो न बली भवेत् लृद्येकादश
 भिश्चात्मघातीसंजायते नरः स्त्रीचानामोभ्रमः षड्गुदेन वतपोधनः पादेपंचधनं हंति सापीदेतत्फलं क्रमात् अथाश्लेषा वृक्षोपितत्रैवोक्तः फलंपुष्पदलं शाखा
 त्वलतास्कंध एव च सार्पवल्यादशाक्षां कस्वरविश्वार्कसागराः नाडिकास्तद्भवेवाले फलं ज्ञेयं यथाक्रमम् श्रीः श्रीराजभयं हानिमातृपित्रात्मसंक्षय इति
 अथविभागोनक्षत्रस्य षष्ठिघटिकात्मकोद्देश्यः न्यूनातिरिक्ते अनुपातः ५५ अथमूलनिवासं सफलमिंद्रवज्रयाह स्वर्ग इति शक्रचिराषाटः प्रोष्ठपदो
 भाद्रपदः इष आश्विनः माघः प्रसिद्धः एषु मासेषु मूलनक्षत्रं स्वर्गोस्ति श्रावणकार्तिके च त्रयोपेषु भूमौ तिष्ठति तपस्यः फाल्गुनः शक्रो ज्येष्ठः फाल्गुनमार्गशीर्षे

स्वर्गेश्च प्रोष्ठपदे षमाधे भूमौ नभः कार्तिके च त्रयोपेषु मूलं लृद्यथस्तात्तु तपस्यमार्गवैशाखशुक्रेष्वश्रुभंच तत्र ५६

शाखज्येष्ठेषु अधः पाताले मूलं तिष्ठति तत्फलं च यदा मूलनक्षत्रं यस्मिन्मासे यत्र भवति तत्रैव स्वर्गमृत्युपातालेष्वेव प्रोक्तं शक्रभाश्रम फलं ददाति तेन द्रव्याद्यभा
 वे स्वर्गपातालस्थे मूले दोषाभावात् शांतेरनावश्यकत्वं ज्ञेयम् यदा तु भूमावेव मूलं तदा शांतिरवश्यं विधेयेति शक्तेन उक्तं च ज्योतिषाणं च मूर्ध्नि संदोषवहुलं स्व
 ल्पमन्यत्र संस्थितमिति ज्योतिर्निर्वेधे मूलाश्विपित्र्यचरणे प्रथमे नूनं पीष्णो द्रयोश्वफणिनश्चतुरीयपादे मातुः पितुः स्ववपुषोपिकरोति नाशं जातो यदानि
 शिदिनेष्वथसंधयोर्वीति तत्रापि शांत्याश्रुभं भवतीति ज्ञेयम् ५६ अथमूलप्रसगाद्दृष्टे बुगंडांतादिनिमित्तेषु जातस्यारिष्टपरिहारं च शार्दूलविक्रीडितेनाह
 गंडांतद्रभेति एतेषु शिशोरुत्सत्तिर्नोशस्ता दुष्टफलदा गंडांतं तिथिनक्षत्रलनानां संधिः तल्लक्षणं ज्येष्ठापौष्ठाभेत्यादिनावक्ष्यति इंद्रभज्येष्वानपत्रशूल
 योगः पानो महापातः परिघव्याघातगंडयोगाः अवमस्तिथिक्षयः संक्रांतिः सूर्यसंक्रमणपुण्यकालः व्यतीपातवैधृतियोगो सिनीवालीदृष्टदुरमावास्या

नेहूनन्यस्तशातच्छिद्रेप्रदेस्मितम् ततश्चनिर्मितिदेवमर्चयेत्पश्चिमासुत्वम् सोपुणस्तिमश्रेणरुद्रकृवस्त्वा क्षतादिभि मूलरूपविधानव्यरयामकुणपवा
प्यात् रवद्वत्वेत्थरयोयद्विमुजं चशुकानम स्थापयेत्तमहाश्रीं चरुव्रगधादिभिर्भजेत् चरुव्रप्रपयेत्तत्रनेत्रतदु कुतापद्रुम् तत्रत्वार कुंभाश्वतुर्दिसुस्थाप्या
गिन्कुंभोरुद्रस्थापनार्थमन्यस्थाप्यः एकः शतछिद्रः कुंभः तस्मिन्कुंभे देववारु रौलेयमित्यापीषधानि तद्यासुवर्णमूलव्यष्टादशायवपरिमितानि क्षिप्य तद्रुद्र-
पगगादिप्राभितदुपरिवस्त्रनिधापयतमनिर्कतिप्रतिमाइंद्रप्रविमाजलप्रतिमासहितांस्थापयेत् ततः पेशुपचारैः पशुपचारैर्विपूजयेत् उक्तवशीनकं
पुण्यैर्निर्मोधिनेस्तीर्थैः प्राक्षितायाः क्षितीगतः तमोदकुंभसकृद्व्यस्तं प्रणवविजितम् अकृष्णमूलनिर्णक्तिपूरयेन्निर्मलांभसा आकलशोवित्पनयाकलश
स्थापनशतम् इममश्रुतिमश्रेणपूरयेत्तीर्थवारिणा कुंभचवस्त्रगधाद्यैस्तन्मन्त्रैः प्रपूजयेत् याकलिनिरित्यनयाक्षिपेद्रुद्रलोपथादिकम् वस्त्रावगुठिनकुर्मात्सुर
येतीर्थवारिया कुंभहेमसमायुक्तचूतपद्मपुत्रसयुतम् स्वस्तिकोपरिविन्यस्यक्षीरद्रुमसपह्वैः द्रोणव्रीहीश्रानिसिष्यैर्द्रोणानेचनिधापयेत् पंचरत्नानिनि
व्यसर्षोपधिप्रमनितम् अर्धितगधपुष्याद्यैः श्रीरुद्रतत्रसजयेत् तथाप्रतिरथसूक्तशतरुद्रानुवाककम् रक्षामत्रतथापु रक्षोघ्नचस्पृशानुजपेत् श्वव
कजपेत्सम्यगष्टोत्तरसहस्रकुम् एकवारतथाजापी पावमानीस्पृशनूजपेत् अपस्थपचकुंभाश्वद्वयबातदलाभत श्रीरुद्रस्यैककुंभच सर्वसूक्तानि
त्रनु तथान्यपचमकुंभसूक्तैः सणैः युतम् चतु प्रस्मथणकुर्मात्पचवक्त्रचतद्रेत् वस्त्रावगुठिनकुर्मात्सुरभेत्तीर्थवारिणा पंचरत्नसमायुक्तमान्प्रपुष्टव
सयुत एतस्मिन्पिपशरलसप्तमूलिकारातमूलदेवदारुप्रभृत्योषपहेमसूक्तानि क्षिपेत् तत्रशतमूलाकाशेविष्णुकांतासहदेवीतुलसीचशतावरी सू
लानीमानिगुणहीयाच्छनालाभेविरोपतः तस्योपरिन्यसेत्पाशसर्णवारोप्यमृन्मथम् शरद्वस्त्रेणसंछाद्यशतमूलानि क्षिपेत् कुंभापरिन्यसेद्विहान्सू
नसत्रदेवतम् अधिमत्यधिदेवीषदाक्षिणात्तरदेशयोः अधिदेवजपेदादौ ज्येशानक्षत्रदेवतम् एवप्रत्यधिदेवपुर्वापाटसदेवतम् स्वर्दिगोक्तेः २४मवीष्यम्

धानादीन् प्रपूजयेत् पचामृतेन संस्नाप्य आवाह्याथ समर्चयेत् उपचारैः षोडशभिर्यद्वापंचीपचारकैः रक्तचंदनगंधाद्यैः पुष्पैः कृष्णासितादिभिः मेषशृंगा-
 दिधूपैश्च घृतदीपैस्तथैव न सरापोलिकमांसाद्यैर्नैवेद्यैर्भोजनादिभिः मत्स्यमांसकरादीनि ब्राह्मणानां विवर्जयेत् सरास्थाने प्रदातव्यं क्षीरं सैधवमिश्रित-
 म् पायसं लवणीपेतं मांसस्थाने प्रकल्पयेत् उक्तगंधाद्यलाभे तु यथा लाभं समर्चयेत् पुष्यात्तु समभ्यर्च्य होमं कुर्याद्यथोदितम् निर्वीपघ्नोक्षणगोदीनि चरोः कुर्या-
 द्यथाविधि हविर्गृहीत्वा विधिनानैर्ऋतेर्वचक्रमाहुवेत् अत्र वसिष्ठेन विशेषोऽभिहितः मूलप्रजामिति मंत्रं ब्रह्मस्य कण्वऋषिः निऋतिर्देवता अनुष्टुप् छंदः मूलाय
 स्वाहा प्रजापतये स्वाहेत्युपहोममंत्रौ पलाशसमिदाज्येन च रुणाष्टसहस्रकम् अथवा षोत्तरशतं प्रत्येकं सुहुयात्ततः मूलं प्रजामित्यष्टाभिरवाक्यैर्मंत्रद्वयेन च
 सावित्रसौम्यनैर्ऋत्यमंत्रैश्च तथसंभक्तैः समिद्धिश्च तिलग्रीहीन् हुत्वा व्याहृतिभिस्ततः मूलप्रजामित्यष्टौ च वाक्यान्वाचार्यकोजयेत् अष्टोत्तरसहस्रवाशत
 वानियतात्मवान् अयं होमप्रकारस्तु शाखातरविषयोऽध्येयः सोषुणः परापरैरित्यत्ते देवैति वापुनः पायसं घृतसंमिश्रं हुनेदष्टोत्तरं शतम् समिदाज्यचरुं
 पश्चाच्छक्तिः संख्यया हुनेत् अधिदेवतयोश्चैव जुहुयात्स्वस्वमंत्रकैः नक्षत्रदेवताभ्यश्च पायसेन तु होमयेत् कृणुष्वेति पंचदशभिर्जुहुयात्कृसरंततः गा
 पश्चात्तवेदसे त्र्यंबकमिति क्रमात् सीरायुं जतितामग्निं वास्तोष्यत्यग्निमेव च क्षेत्रस्य पतिना गृणानाग्निंदंततथैव च श्रीसूक्तेन तथा विहान्सा मिदाज्य-
 कृन्नुक्रमान् अष्टोत्तरशतैर्वीथ अष्टाविंशतिभिः क्रमात् अष्टाष्टसरख्यया वापि जुहुयाच्छक्तिं तोबुध त्वं नः सोमं न पायसं जुहुयात्तु त्रयोदश चतुर्गृहीतमाज्यं च
 रुद्रेति मंत्रतः सुव्रेण जुहुयादाज्यमहाव्याहृतिभिः क्रमात् हुत्वा स्विष्टकृतपश्चात्प्रायश्चित्ताहुती हुनेत् आचार्यो यजमानो वा अग्नौ पूर्णाहुति हुनेत् होमशे
 म् प्रायश्चित्त्वादिमारोपयेत्ततः कुभाभिमंत्रणं कुर्याद्दक्षिणेनाभिमंत्रयेत् मृत्युप्रशमनार्थं यजपेत्स्वयं च केशतम् रुद्रकुंभोक्तमार्गेण रुद्रमंत्रं स्पृशन् जपेत्
 षात्पंचनैवेद्यां कंभयुग्मे निवेदयेत् प्रसादयेत्ततो देवमभिवेकार्थमादरात् भद्रासनोपविष्टस्य यजमानस्य ऋत्विजः दारपुत्रसमेतस्य कुर्युः सर्वेभिर्भेषचनम्

धनन्यस्तशतच्छिद्रेपटेस्थितम् ततश्चनिर्भ्रान्तिदेवमर्चयेत्पश्चिमामुखम् मोषुणस्त्रिभिर्मन्त्रैः सतादिभिः मूलरूपविधानव्यरथामकुणपवा
 ष्यात् खड्गखेटधरवोमृद्विगुजवृक्षकानन स्थापयेत्तत्रमहाभ्रैववृक्षगथादिभिर्पेजेत् नक्षत्रप्रपचेत्तत्रनेत्रगतदुकृतापहम् तत्रचत्वारः कुभाश्वतुर्दिसुस्थाय्या
 गिन्कुम्भोरुद्रस्थापनार्थमन्यस्याप्यः एकः शतच्छिद्रकुम्भात्तस्मिन्कुम्भेदेवदारुकीलेयमित्याद्यौषधानि तथासुवर्णमूलअष्टादशयधपरिमितभिसिष्य तदुप
 पन्नादिपाथनिधायतदुपरिषस्त्रनिधायतत्रनिर्भ्रान्तिप्रतिमाइद्रप्रतिमाजलप्रतिमासहिनास्थापयेत् ततः पोरुशोपनारौ पत्रोपचारैर्विपूजयेत् उक्तत्रशौनकेन
 पुण्यैर्निर्ममंथिलेस्तोये प्राक्षितायासितीततः तमोदकुम्भसकृदृष्णस्कप्रणविवर्जितम् अकृष्यामूलनिर्गिक्तपूरयेन्निर्मलाससा आकलशोवित्कनधाकलरा
 स्थापनरुद्र इममइतिमंत्रेणपूरयेत्तीर्थवारिणा कुम्भचवृक्षगथाद्यैस्तत्तन्मन्त्रैः प्रपूजयेत् याकलिगीरित्यनयासिपेद्रलोपधादिकम् वस्त्रावगुठितकुर्पात्सुर
 येतीर्थवारिणा कुर्नहेमसमायुक्तभूतपट्टवृत्तसयुतम् स्वस्तिकोपरिविन्यस्यक्षीरद्रुमसपस्रवैः द्रोणव्रीहीश्वनिसिष्यैर्दशानेचनिधापयेत् पत्ररत्नानिनिदि
 व्यसर्वोषधिसमन्वितम् अर्चितागपपुष्पाद्यैः श्रीरुद्रतत्रसजयेत् तथाप्रतिरयसूक्तरातरुद्रानुवाककम् रक्षामनतथापु रशोघ्नवस्पृशानूजयेत् अथव
 कजपेत्सम्यगष्टोत्तरसहस्रकम् एकवारतथाजापीपावमानीस्मृशानूजयेत् जपस्यपचकुम्भांश्वद्वयवातदलाभत श्रीरुद्रस्यैककुम्भचसयसूक्तमित
 त्रनु तथान्यपचमकुम्भपूर्वकैल्लक्षणपुतम् चतुःप्रखषणकुर्वात्येचकञ्चतद्भवेत् कल्पावगुठितकुर्वात्सूरयेत्तीर्थवारिणा पंचरत्नसमायुक्तमात्रपल्लव
 सयुत एतस्मिन्नापिपरलसतमृत्निकाशतमूलदेवदारुप्रभृद्यौषपहेममूलानिसिषेत् तत्ररातमूलाकाशेऽपिप्युक्तातासहदेवीपुलसीचरातावरी मू
 लानीमाभिगृण्णीयाच्छतालाभेर्विशापतः तस्यापरिन्यसेत्पात्रस्वर्णबिरोप्यमृन्मयम् शङ्खवस्त्रेणसंछाद्यशतमूलानिसिषेत् कुभापरिन्यसेद्विद्वन्मूल
 नसत्रदैघतम् अधिमत्याधिदेवीषदक्षिणात्तरदेशयोः अधिदैवजपेदादौ ज्येष्ठानक्षत्रदैघतम् एषप्रत्याधिदेवपूर्वापाटसदैवतम् स्वकिगोक्तैश्चमन्त्रैश्चम

तापित्रोर्धनस्य च भ्रातृज्ञातिकुलस्थानां दोषसर्वव्यपोह तु पितरः सर्वभूतानां रक्षं तु पितरः सदा सार्पनक्षत्रजातस्य वित्तं च ज्ञातबोधवान् सर्पोर्धीशनमस्तु
 भ्यनागानां च गणाधिप गृहाणार्घ्यं मथादत्तं सर्वांरिष्टप्रशांतये इत्यर्घ्यमंत्रः मूलनक्षत्रचतुर्थ्यात्सर्वदोषोस्वनामतः एतच्च मूलाश्लेषांशानिकद्वयं विवाहे उप-
 स्थितेषु शरस्वश्रवाश्रवसत्वे मूलाश्लेषोत्पन्नयोरपिवधूवरयोस्तत्तदरिष्टनिवृत्त्यर्थं विधेयम् उपलक्षणत्वाच्च ज्येष्ठाविशाखोत्पन्नायावध्वावरस्य ज्येष्ठबधु क
 सुशांतये च नारदः मूलजाश्वशरं हंतिव्यालजाचतदंगनाम् ऐंद्रीपत्यगजं हंति देवरं नु द्विदेवजा शांतिर्वीपुष्कलान्वेत्स्यात्तर्हि दोषो न कश्चनेति इत्याश्लेषांशान्-
 तिः अथ गंडांतशांतिः गंडशांतिं प्रवक्ष्यामि सोममंत्रेण भक्तिमान् कांस्थपात्रप्रकुर्वीत पलेः षोडशाभिश्च तनुर्भिर्वा द्वाभ्यां वाशोभनंत आ
 तन्मध्ये पायसं शंखेन वनीतेन पूरिते राजतं चंद्रमभ्यर्च्य सितपुष्पसहस्रकैः देवज्ञः शक्रुवासास्तु शक्रुमाल्यां वरार्चितः सोमो ह मिति संवित् पूजां कुर्वीदत्त
 द्वितः दद्याद्देवदक्षिणामिष्टांगं दोषप्रशांतये शक्रुं वा गन्धिरं चैव तात्र पात्रसमन्वितम् गंडदोषप्रशांत्यर्थं दद्याद्देवविदेरुचिः अत्रापि पूर्ववत्प्रतिमाकल
 शांतिः शिवेऽपि शिवेकार्यम् तिथिगंडे त्वनडूहं नाक्षत्रे धनु रूच्यते कांचनं लग्नगंडे तु गंडदोषो विनश्यति आद्यभागे पितुं गंडे त्रयाणामभिषेचनम् इतरत्र शि
 दोषानुराभिषेकं च कारयेत् अन्यच्च उत्तरातिथ्यधियासु पूर्वाषाढोद्भवस्य च कुर्याच्छांतिं प्रयत्नेन नक्षत्राकारजांबुधैः चित्राद्यर्द्धपुष्यपादे द्वितीये पूर्वाषाढाधि-
 २) ३) ४) ५) ६) ७) ८) ९) १०) ११) १२) १३) १४) १५) १६) १७) १८) १९) २०) २१) २२) २३) २४) २५) २६) २७) २८) २९) ३०) ३१) ३२) ३३) ३४) ३५) ३६) ३७) ३८) ३९) ४०) ४१) ४२) ४३) ४४) ४५) ४६) ४७) ४८) ४९) ५०) ५१) ५२) ५३) ५४) ५५) ५६) ५७) ५८) ५९) ६०) ६१) ६२) ६३) ६४) ६५) ६६) ६७) ६८) ६९) ७०) ७१) ७२) ७३) ७४) ७५) ७६) ७७) ७८) ७९) ८०) ८१) ८२) ८३) ८४) ८५) ८६) ८७) ८८) ८९) ९०) ९१) ९२) ९३) ९४) ९५) ९६) ९७) ९८) ९९) १००)
 न्यत्तत्सत्तथाश्लेषामूले चार्हो समाः स्मृताः ज्येष्ठामासे पंचदशेषु त्रदर्शनवर्जिता उत्तरं रिलपात्रं स्थानिष्ये गोदानमिष्यते अजाचित्रासु चैदेया पूर्वाषाढे तु कांचन
 म् अर्वाभ्यग्नीहिमाषांश्चितिलसु द्वांश्च दापयेत् यथा विनानुसारेण कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् पितुरायुष्यवृद्ध्यर्थं शांतिरत्र विधीयते इति गंडांतादिशांतिः अथ ज्ये
 ष्ठाशांतिः भरद्वाजः ज्येष्ठादीमातृजननीमातामहं द्वितीयके तृतीयं मानुलं हंति चतुर्थे जननी तथा आत्मानं पंचमेहं तिषष्ठे गोत्रक्षयो भवेत् सप्तमे कुलनाशस्या

१। प्रियाभितिसूक्तेन पाबमानीभिरेव च आपोहिष्ठेति न षष्ठिन षष्ठिन षष्ठिन षष्ठिन सह आसृत्तुर्वनापि देवस्य त्वेति मत्रके शिवसकल्पमत्रेण वस्वमाणे श्रमं
 २। ७८ योसो रज्ज्वधरो देवो महं द्रो गजवाहनः मूलज्जात शिशोर्दोषमातापित्रोर्व्यपो हस्तु योसो शक्तिधरे देवो हस्तु मुञ्जो पवाहनः सप्तजिह्व भवते वाग्निमूलदोषव्य
 ३। हस्तु योसो दण्डधरो देवो धर्मो महि पवाहनः मूलज्जात शिशोर्दोषव्यपो हस्तु यमो मम योसो रज्ज्वधरो देवो निष्कनी राक्षसाधिपः प्रशामयतु मूलस्य दोषं गच्छत सम
 ४। म योसो पाराधरो देवो वरुणश्च अलेम्बरः नक्षत्राहा प्रचेताक्लो मूलो स्याधव्यपो हस्तु योसो देवाजगत्प्राणो मारुतो मृगवाहनः प्रणमयतु मूलात्स्य दोषं बालस्य
 ५। शोतित योसो निधिपतिर्देवः परङ्गमृन्मरवाहनः मातापित्रो शिशो श्रेय मूलदोषव्यपो हस्तु योसो पशुपतिर्देवः पिनाकधिवृषवाहनः आग्नेय मूलगडान्त दोषमाशु
 ६। व्यपो हस्तु भिमेशः श्लेभपो दुर्गल्लोकपालानवग्रहा सर्वदोषप्रशामनसर्बकुर्वतु रातिदा तच्छयोरभिषेकतु सर्वदोषोपशान्तिदम् सर्वकामप्रदं दिव्यमगलानां च म
 ७। गलम् कर्त्तारित कुम्भान्यापमानु स्यापयेद्दुग्धं तत रक्तुं वरपर रक्तुं माल्यानुलेपून यजमानो दक्षिणाभिस्तोषयेद्दृत्विगादिभ्यन् धेनुपयस्विनीदद्यादा
 ८। नार्थाय सवत्सकामं निष्कृतिप्रतिमाकुम्भं यत्स्नेहं मन्दापयत् महारथैबल्भमतिमालस्मेदद्यात्प्रयत्नतः श्रीरुद्रजापिनेदेयः कृष्णो निङ्गान्प्रयत्नत तर्कुं भवत्स्य प्र
 ९। तिमालस्मेदद्यात्प्रयत्नतः क्लृप्तस्वभे ततो दद्यात्प्रायश्चित्तस्य अतिजाम् क्लृप्तस्य प्रदातव्यं शान्त्यावाभप्रदापयेत् दद्यादभ्यपायसादि ब्राह्मणान् भोजयेच्छतमू
 १०। अन्नाभे सति पचारद्वारा कतदलाभत सर्वशान्तिश्च पक्वमा शिष्यग्रहणतया गृहीसमापयेद्दिद्वान्निष्कृति प्रीयतामिति इति शीनकीये मूलशानि अप्याग्नेया
 ११। शान्तिरप्येवमेव कथया तत्राविभवे पूर्वोक्तवत्पञ्चकुम्भाः स्थाप्या असंप्रयेकं प्रहस्यम् एकत्र रुद्रस्थापनम् द्वितीये आग्नेयाप्रतिमास्थापनम् अभिमन्त्रादिपुर्षे
 १२। वत् तत्राग्नेयाप्रतिमासर्पाकारा आचिदैवतसु हस्त्यनिप्रतिमा मत्स्यभिदैवतपितृप्रतिमा स्थाप्या पूरुष्यात् नमोऽस्तु सर्पेभ्य इति पुजानं च इतीरिक्त सर्पैस्सत्स्वित्ति
 १३। नेत्रश्च द्विपुजः पीतबल्भकः फणकाधिप रस्तीस्त्रो दिव्याभरणशृषितः एवभ्याताततोऽप्यर्च्ये होमकर्मसमारभेत् अभिषेके विशेषतः आग्नेयाप्रक्षजानस्यमा

तापित्रोर्धनस्य च भ्रातृज्ञातिकुलस्थानां दोषं सर्वव्यपोहतु पितरः सर्वभूतानां रक्षतु पितरः सदा सार्पनक्षत्रजा तस्य वित्तं वद्वान् बोधवान् सर्पोधीशनमस्तु
भ्यंनगानां च गणाधिप गृहाणाध्यमयाद तं सर्वा रिसृष्टप्रशातये इत्यर्घ्यमंत्रः मूलनक्षत्रवत्कुर्यात्सर्वदोषोस्वनामतः एतच्च मूलाश्लेषाशांतिकद्वयं विवाहे उप-
स्थितेषु शरस्य श्वश्रवाश्वसत्वे मूलाश्लेषोत्पन्नयो रपिवधूवरयोस्तत्तदरिष्टनिवृत्त्यर्थं विधेयम् उपलक्षणत्वाच्च ज्येष्ठाविशाखोत्पन्नायावध्वावरस्य ज्येष्ठबधुक
सुशांतये च नारदः मूलजाश्वशरं हंतिव्यालजात्तदंगनाम् ऐंद्रीपत्यगर्जहंति देवरं तु ह्रिदेवजा शांतिर्वीपुष्कलाचेत्स्यात्तर्हि दोषोनकश्चनेति इत्याश्लेषाशां-
तिः अथ गंडांतशांतिः गंडशांतिं प्रवक्ष्यामि सोमं त्रेण मक्तिमान् कांस्थपात्रप्रकुर्यात्तपलेः षोडशभिश्चतुर्भिर्वाद्वाभ्यां वाशोभनं तथा
तन्मध्ये पायसं शंखेन वर्णयति राजतं चंद्रमभ्यर्च्य सितपुष्पसहस्रकैः देवज्ञः शकृवासास्तु शकृमाल्यां वराचिंतः सोमो ह मिति संचित्य पूजां कुर्यादतं
दित्येव दद्याद्द्वैदाक्षिणामिषां गंडोषप्रशांतये शकृवागीश्वरं चैव ताम्रपात्रसमन्वितम् गंडदोषोपशांत्यर्थं दद्याद्द्वैदविदेरुचिः अत्रापि पूर्ववत्सतिमाकल
यात्तु पितुरभिषेकं च कारयेत् अन्यच्च उत्तरातिष्वभिवासात्पूर्वाषाटोद्भवस्य च कुर्याच्छान्तिं प्रथमेन नक्षत्राकारजांबुधैः चित्राद्यर्द्धपुष्पपादे द्वितीये पूर्वाषाटाधि-
मूर्ध्नि तृतीये जातः पुष्यश्चोत्तराद्यौ विधाती मातापित्रोर्भ्रातुरव्यात्मनश्च द्विमासश्चोत्तरादोषः पुष्यश्चैव त्रिमासकः पूर्वाषाटाष्टमे मासि चित्राषणमासिकं फलम्
मूर्ध्नि तृतीये जातः पुष्यश्चोत्तराद्यौ विधाती मातापित्रोर्भ्रातुरव्यात्मनश्च द्विमासश्चोत्तरादोषः पुष्यश्चैव त्रिमासकः पूर्वाषाटाष्टमे मासि चित्राषणमासिकं फलम्
स्वशांतिके शरराजः ज्येष्ठादौ मातृजननीमातामहं द्वितीयके तृतीयं मातुलं हंति चतुर्थे जननी तथा आत्मानं पंचमे हंति षष्ठे गोत्रक्षयो भवेत् सप्तमे कुलनाशस्या

नष्टमेत्येवसोदर नयमेव्यशुरहति सर्वस्वदशमेतयेति प्रत्येकघटिकापद्धस्य फलमुक्तम् अत्रापिमूलशाशिवत्सर्वकार्यम् तत्रविशेषत घटिकेकाचमे
 नेग्यसादोघटिकाह्वयम् तयोः सधिरिति शेषि रत्नगढानपीरितम् ज्येष्ठत्वात्पादस्तुपितु स्वस्थचाभिनिशक ज्येष्ठर्सेकन्यकाजाताहनिशीप्रथवाग्रजम्
 इरतिनम्यप्रवदस्यामिगडोपत्रशातये तत्रचतुर्दिसुकुम्भचतुष्टयसस्याप्यनम्यशातछिद्रर्षचमकुम्भसस्याप्यपूर्ववत्सूजादिविधाय तत्रवज्राकुशाधर
 ामिराुपतगजान्निनम् कुर्याच्चनीपतिरम्यदेवद्रसुरनायकम् शालितुलसपूर्णकुम्भस्योपरिपूजयत् इद्रायेदोमठत्वत इति मंत्रेण वाग्यतः पूजयेद्विधिना
 सम्पन्नाकपानगणानिनम् रक्तपत्रहृद्योपेनदेवराजशनीपतिम् पूजयेद्वारुणैर्मन्त्रे कुम्भान्धीबान्प्रयत्नत तन्मोअभ्नेजपेदादीसत्त्वान्चोपिहितीयके समुद्रज्य
 ष्टाद्विचिमेगगेचतुर्येकम् पूजयेद्वत्स्यगोधायेश्वतुरक्लशानपि आनीभद्राजपचादोभद्राअन्नेहितीयकम् इद्रसूक्तद्रजाप्यजपेन्मृत्युनर्पतत समिद्धिद्रे
 ह्यष्टस्यशतमहोत्तररातम् सर्षिपाचरुणाचिवमूलमंत्रेण आज्याबलोकनम् पुनर्दवतापूजनकृत्वा नमोस्तुसुरनाभापनभक्तुभ्यशचीपते गृहाणाप्यमयादत्तगद्दोष
 यैक तनोत्तपत्तमिति मंत्रेण तच्चक्षुरिनिमंत्रेण तच्चक्षुरिनिमंत्रेण आज्याबलोकनम् पुनर्दवतापूजनकृत्वा नमोस्तुसुरनाभापनभक्तुभ्यशचीपते गृहाणाप्यमयादत्तगद्दोष
 परागपये असानरार्तसस्याकुर्याद्भ्रास्राणसोजनम् अन्यत्सर्वतुपूर्ववत् इति ज्येष्ठशशाति दिनस्येव्यतीपातेव्यापातेभित्तियैधृतौ गृहेगडेचपरिधेवज्जेवय
 मर्षरके कान्द्रदेमृत्युयोगेदपयागसमान्त्रिने तस्मिन्नाहदिनेमासेप्रसूतिर्यदिजायते अतिदोषकरीभोकातत्रपापयुतेसति विचार्यत्तत्रदेवज्ञ शान्तिपुण्याधिया
 विधि यजनदेवताभावगृहाणाचिवपूजनमृदीपशिवस्त्रयेभक्त्यागोष्टेनप्रदापयेत् अभियेकशक्यापअश्वत्थस्यमदक्षिणाम् अभीष्टफलसिद्धयर्थेकुर्याद्वा
 सृणभो जनम् गाणपत्यपुरुपसूक्तसौरमृत्युजयशक्तम् शान्तिनाप्यपुनश्चैवकृतामृत्युजयीभवेत् इत्युत्तरगागर्घदुस्योगशाति कुमारजन्मकालेतुल्यती
 पावश्चैधनि सक्रान्तिश्चरवेस्तप्रगतोदारिच्यकारक नवग्रहमखकुम्भान्तस्यदोषस्यशातमे प्रथमंगोमुरबाज्जन्मगतता शान्तिसामान्त्रेत् गृहस्थपूर्वादिग्ना

गेगोमयेनानुलिप्यच्च अलकृतस्वदेशेतुग्रीहिराशिप्रकल्पयेत् पंचद्रोणमितंधान्यंतदधंतदुलेनच तदधर्धतुतिलैःकुर्यादन्योन्योपरिकल्पयेत् द्रव्यत्रितय
 राशौतुअष्टपत्रलिखेद्बुधः पुण्याहवाचयित्वातुआचार्यवरयेत्पुरा राशौप्रतिष्ठितंकुंभमग्रणंस्कमनोहरम् तीर्थोदकेनसंभृत्यसप्तदोषधिपल्लवम् पंचगव्य
 पंचरत्नवस्त्रयुग्मेनवेष्टयेत् तस्योपरिन्ध्यसेत्पात्रंसूक्ष्मवस्त्रेणसंयुतम् प्रतिमास्थापयेत्पश्चात्अधिप्रत्यधिदैवताम् चंद्रादित्याकृतीपार्श्वेमध्येवैद्युतिमा
 चयेत् एवमेवव्यतीपानशांतौसंक्रमणस्यच अधिदैवभवेत्सूर्यश्चंद्रःप्रत्यधिदैवतम् तत्तद्व्याहृतिपूर्वेणतत्तन्मंत्रेणपूजयेत् त्र्यंबकेनमंत्रेणरुद्रपूजांसमा
 चरेत् उत्सूर्यइतिमंत्रेणसूर्यपूजांसमाचरेत् आप्यायस्वेतिमंत्रेणसोमपूजांसमाचरेत् तत्राष्टोत्तरसहस्रंअष्टोत्तरशतंवाअष्टाविशतिसंख्याजप सर्वसौर
 जपंच आनीभद्राअग्नेरितिस्मृक्तपुरुषस्मृक्तं त्र्यंबकं एतान्मंत्रान्कुंभान्स्पृष्ट्वाचतुर्दिक्षुजपंकुर्युः त्र्यंबकेनमंत्रेणसमिदाज्यचक्रनूहुनेत् अष्टोत्तरस
 हस्रकम् अष्टोत्तरशतं अष्टाविंशतिर्वा मृत्युंजयेनमंत्रेणतिलहोमसमाचरेत् ततःसमुद्रज्येष्ठाश्चआपोहिंसृत्येनच अक्षीभ्यामितिस्मृक्तेनपावमानी-
 षि त्र्यांबकेन उत्सूर्येति आप्यायस्वेतिवैदिकमंत्रैः सरस्वामिषिंचत्वेत्यादिकैः पौराणमंत्रैश्चाभिषेकंकुर्यात् ततआज्यावेक्षणम् अन्यदृक्षिणादानादि
 कर्तव्यत् इत्युत्तरगार्थेव्यतीपातवैद्युतिसंक्रांतिशांतिः अथकुहूसिनीवालीदर्शशांतिः तत्रयस्याः कस्याश्चिदमावास्यायाः अष्टौभागान्कृत्वाप्रथमविभागे
 चंद्रदर्शनमास्तिनवेतिविचार्यम् यदाचंद्रदर्शनंतासिनीवालीयदाचंद्रादर्शनंतादर्शः सकलचंद्रक्षयस्तदाकुहूरित्यर्थः तदुक्तंछंदोगपरिशिष्टे इंदुक्षयका
 लः आर्द्रकालइतिप्रस्तुत्येदुक्षयकालपरिगणनमुक्तम् अष्टमेशेचतुर्दश्याः क्षीणोभवतिचंद्रमाः अमावास्याष्टमेभागेपुनःकिलभवेदणुः अत्रंदुराद्यप्रह
 र्वनिष्ठेत् चतुर्थभागेनकलावशिष्टः तदंतएवक्षयमेतिकृत्स्नएवांहिज्योतिश्चक्रविदोबदंतीति एतत्कारिकाव्याख्यानंतद्वाख्यकारेणकृतम् प्रहरनवात्म
 कश्चांतक्षयकालइति तत्रामाया. ससमाष्टमप्रहरोकृत्स्नक्षयकालः चतुर्दशीशेषयामदर्शादियामौचंचंद्रसूक्ष्मताकालइति तत्रायमंत्रविषयविवेकः यस्या

ममावास्यायाप्रथमप्रहरे शारुन्मात्प्रसक्षतोवाचद्रदर्शनस्यात्सासिनीवालीसर्वदासिद्धा तत्रोत्पन्नस्यशिनीवालीशातिर्विधेया अथतस्यामेवामावा
स्यापायदानदेदुक्त्वात्तसचवृत्तसक्षयकालोभावास्यायाअतिमक्षणएव तस्यचसक्रातिसमयवदितिसूक्ष्मत्वेनदुर्ज्ञेयत्वात् अमावास्याया सप्तमाष्टम
प्रहरयो. वृत्तसक्षयकालस्यभाव्यकारेणपरिभाषितत्वात् सप्तमाष्टमप्रहरात्मक कालःकुहुराब्दवाच्यस्तत्रोत्पन्नस्यकुहुराति पुनस्तस्यामेवामावास्याया-
अथमप्रहरानंतरसप्तमप्रहरादवाकुरप्रचालक कालोदर्शशब्दाच्चइति तत्रोत्पन्नस्यदर्शशातिर्विधेयेति एवमेकस्यामेवामावास्याभाकालभेदेनमय
समनति यदातामावास्यायाचद्रदर्शनाभाव तदाहयमेषदर्शत्कुहुरूपसमवतीति अत्रकेचिच्चतुर्दशीशेषेचद्रदर्शनेसतिपरदिनेयाः मावास्यासासिनीचा
लीइत्याहुन्मन्न इस्मद्रोपस्यामिति अन्यपदार्थस्य अमावास्यारूपस्यैव सामानाधिकरज्येनग्रहणान् किंच सिनीशब्देनश्वेतान्वेतात्तद्वकलावर्णनाच्चिन् श्वेत
शब्दाहुर्णादनुदानोपधानो नइतिङ्गीपूनाकारौसिनीतावकतेमामोतीति सिनीवालीव्युत्पत्तिश्च चतुर्दस्युदितषट्त्रयाथाममावास्यायानयुज्यतेइति न
तरमाहुर्दुःसिनीवालीत्यमायास्यैवाग्निधीयतइत्येवज्यायः अथगोलगतविदोः न्यथासमादधुतत्रस्माहुर्दुःसिनीवालीत्यादौऽदयास्ताधिकारात्करी
त्याहकमइयसक्तत्पदर्शनयोग्यत्वेसतिप्राकृक्षितिकम्भवतिवृत्तसवधवत्वमहादेर्दर्शनशब्दाच्चमेवाद्यावरणेनु शाब्धीपदशनेदृष्टिर्वर्तते आत्माद्रष्टव्य
इत्यादिवत् तयेवदर्शनायोम्यत्वेसतिप्राकृक्षितिजसंघपवत्वमर्दनशब्दाच्चमित्यदर्शनलक्षणम् अतश्चद्रदर्शनलक्षणधत्वमावास्यासिनीचात्प्रिनाम च
द्रदर्शनलक्षणवत्पमायास्याकुहूर्नाम लक्षणद्वयेनाफ्रानाः मावास्यादर्शशब्दाच्चइति अयमाशयः पवामावास्यासूत्रोदपात्पाकृष्टिकाभयवतीतदा
इकमेतस्त्वरथेनचद्रस्यदृश्यत्वमागतत्वेनदासासपूर्णाः मावास्यासिनीवालीनामतादृश्याममायाद्वितीयसूर्योदयाबधिकायामुत्पन्नस्यादिष्ट शानयेसि-
नीवालीशातिसत्त्वत्वादेरयम् अथनिधिपिच्छीवातस्याअमावास्यायाद्वितीयसूर्योदयानंतरमषरिष्टामावास्याघटीपूत्पन्नस्यकुहुरातिरेव चद्रादर्शनल

क्षयात् अदिसेवाभावात्सूत्रोदयात्क्रुघटिकात्रयत्तुष्टयवाप्रतिपत्संबंधा तदासिनीवाल्येव अथ तोहृश्यांन्यूनायाभाविक्रयांवाः मावास्यायांतुहृ
 कर्मसंस्कारवशेनचंद्रस्याहृशत्वसागतसामावास्यासंपूर्णकुहूर्नाम चंद्रादर्शनलक्षणसत्त्वात् तत्रापिकुहृशांतिरादेश्या यदातुसूयोदयानंतरं कियतीषु द्वि-
 त्रिघटिषु अतिक्रान्तास्करामावास्याप्रवृत्तिः पूर्ववत्तुर्देश्येवास्वित्तातस्यासुषसिहृक्षमवशतश्चंद्रोदयोभावादशीं तथाप्यमावास्यायांचंद्रदर्शनलक्षणानाक्रान्त-
 त्वात्सासंपूर्णमावास्यादर्शनाम तत्रदर्शनजननशांतिविधेयेति एवममावास्याभेदेनसिनीवालीकुहूर्दशरूपक्षत्रयंसावकाशमितिगोलज्ञानांमत् अथप्रका-
 शंतरेणसिनीवालीसर्ववादिस्त्रिसैव कुहूर्स्तु पारिभाषिकी यदाहवसिष्ठः नक्षत्रेयस्यदर्शतोविषनाड्याभवेद्यदि कुहूथयोगइतिरव्याताव्याधिमृत्युभयादि
 कृत् अयमर्थः तस्मिन्नक्षत्रेयाविषनाड्यौत्कस्तस्मिन्कालेद्यदिदर्शस्यचरमघटिकाभवे तन्वक्षत्रंचयस्य पुरुषस्यजन्मनक्षत्रजन्मकालेकालान्तरे वास्या
 तस्यपुंसोव्याधिमृत्युकुहूथयोगोज्ञेयः तत्रकुहूर्जननफलं शांतिश्चस्यत् कालान्तरेपिकुहूथयोगसंभवे शांतिविधेया अतएवजगन्मोहने यस्यजन्मक्षगंश्वंद्रो
 विषनाड्यांकुहूर्भवेत् अभिचारेणकितस्यस्वयमेवमरिष्यतीति अतोविषघटिकान्तपूर्वकमलोदर्शशब्दवाच्यइति एवंप्रकारत्रयेणसिनीवालीकुहूर्दशानांभेद-
 उपपादितस्तत्रयथासंप्रदायं व्यवस्थोत्पलमतिप्रसंगेन अथशांतिप्रकारः सिनीवाल्यांप्रसूतास्थाद्यस्थभार्थापशरस्तथा गवाश्वमहिषीचैवशक्रस्थापिश्रियंहरत्
 येवसंतिद्विजान्वाच्येस्वप्रसादोपजीविनः वर्जयेत्तानशीषास्तुपशुपक्षिमृगादिकान् द्विजःपक्षिणःकुहूर्प्रसूति रत्यर्थसर्वदोषकरीमाता यस्यप्रसूतिरेतेषां तस्यायु-
 धननाशिनी नारीविनाच शेषाणांपरित्यागोविधीयते परित्यागात्तत्रशांतिकुर्याद्द्रक्त्याविचक्षणः प्रतिमांकारयेच्छमोश्चतुर्भुजसमन्विताम् त्रिशूलवद्भुवदा-
 भयहस्तांयथाक्रमान् श्वेतवर्णांश्वेतपुण्यांश्वेतांबरवृषस्थिताम् त्र्यंबकेनमंत्रेणपूजांकुर्याद्यथाविधि इंद्रश्चतुर्भुजोवज्रांकुशचापससायकः रक्तवर्णो गजासूतो-
 यतइद्रेतिमंत्रतः पितरः कृष्णवर्णांश्चतुर्हस्ताविमानगाः यस्यक्षसूत्रकमहल्वभयानांचधारिणः येसत्याइतिमंत्रेणपूजांकुर्यादंनंतरम् कलशस्थापनपूजा

दिपूर्वेषु समिदाज्यचरोर्हामितिलमापैश्वरसर्पिः अश्वत्यप्लक्षपाठाशसमिद्धिरादिरे रक्षौ अशोत्तरशतमुरव्यप्रत्येकजुहुयाहुध त्र्यंबकेनमश्रेणामिल्लप्र
न्याहृतिभिर्हितन् शकस्त्याभिपेकनकुर्यादाज्यावलोकनम् अन्यत्सर्वमभिपेकादिपूर्वेषु इतिसिनीवालीकुहुरांति अथदशशान्ति अथदशशान्ति अथदशशान्ति
नामानाभिभेदिरिद्रता तदोपपरिहारापशाक्तिवक्ष्यामिनाद तपसकल्पविधायतन्मध्यकठशसस्याप्यतन्मध्यनिक्षिपेद्व्यदधिक्षीरघृतादिकम् न्यग्रोधो
दुवरोश्वत्य सतूतानिबकस्तथा एतेषादसमूहानालगादीर्नक्षत्रास्तथा पक्ष्मनिक्षिप्यकस्युग्मेनरेण्येत् तत्रसर्वसमुद्रा इति आपोहिष्ठातृबेनेनिक
यानग्नित्रइत्युना यत्किञ्चैदमृचाचैषसमुद्रज्येष्ठाइत्युना अभिमन्व्योदकुर्मतमन्नेपूर्वेभिर्भाषयेत् दर्शस्थदेवतायाश्चसोमसूर्पस्वस्त्वप्लवः प्रतिमास्वर्णजान्स्त्र्य
राजर्तानाम्त्रांतथा आप्यायस्तेतिमश्रेण सारितापत्र्यात्तमेव न उपचरिस्समाराध्यततोहोम समाचरेत् सभिधश्चरुद्रव्यक्रमेणजुहुयाद्दही इतेत्सवितुम्
भेणसोमोपेनुषमत्रतः अशोत्तरशतनापिअष्टाविशतिसख्यया अभिपेकादिपूर्वेषु हिरण्यरजतवैवरुष्णापेषुभ्रुमदक्षिणा ब्राह्मणानुभोजयेत्तत्रकारक-
त्वस्तिवाचनम् इतिदशशान्तिः कृष्णापक्षेत्रतुदर्याप्रसूते षड्विधफलम् चतुर्दशैश्चिपद्गाङ्गाम्बुदादीफलंस्तृतम् द्वितीयेपितरहृतिवृतीयेमातरतया चतुर्थे
मागुलहृतिपचमेबरानाणम् षष्ठे तु धनहानिःस्मादात्मनोर्वशानानम् तस्मात्सर्वप्रयत्नेनशागिकुर्याद्विधानतः प्रतिमाकारयेच्छभी कर्षमानसकवर्णत-
तदर्थाईनवाकुर्यात्सर्वे लक्षणसपुनाम् वृषभेचसमासीन्वरवाभयपाणिकम् शकृत्कटिकसूकाराश्वेतमाल्थीबराश्वितम् त्र्यंबकेनमश्रेणपूजाकुर्या-
द्विधानतः तत्रमूलशातिवत्कलशास्थापनादिकृता तत्रशोभुपूजाविधाय तमापात्यवारुणेभैत्रेनेनचविधानतः इममेवरुणेत्यनयातत्वायामित्युवा
तथा त्वन्नोअग्नेरत्नयासत्वनश्रुतिर्मत्रतः आनेर्यकुम्भमारभ्यपूजाकुर्याद्यथाक्रमम् अनोमद्राश्चसूतेनमद्राभ्यन्नेभ्यसूक्तम् जत्वापुरुषसूक्तं चतुद्र
नुक्त्वाज्जपेत् ईश्वरस्याभिपेकं च ग्रहपूजाचकारयेत् समिदाज्यचरुश्वैवतिलमापाश्वरसर्पिपान् अश्वत्यप्लक्षपाठाशसमिद्धिरादिरे रक्षौ अशोत्तर

सहस्रंवाअष्टोत्तरशतंतुवा अष्टाविंशतिभिर्वाविहोमंकुर्वात्पृथक्पृथक् त्र्यंबकेनमंत्रेणतिलान्ध्यादृतिभिः क्रमात् ग्रहाएवंचहोतव्याश्चास्मदुक्तविधानतः
अन्यत्सर्वमाज्यावलोकनादिपूर्ववत् इतिकृष्णाचतुर्दशीजननशांतिः एकस्मिन्नेवनक्षत्रेभ्रात्रोर्वापितृपुत्रयोः प्रसूतिश्चतयोर्मृत्युर्भवेदेकस्थनिश्चयात् तत्रशा
निप्रवक्षामिसर्वाचार्यभतेनतु अग्नेरीशानभागेतुनक्षत्रप्रतिमांततः तन्नक्षत्रोक्तमंत्रेणचार्चयेत्कलशोपरि रक्तवस्त्रेणसंछाद्यवस्त्रशुभेनवेष्टयेत् स्वस्वशा
खोक्तमार्गेणकुर्वाद्यग्निमुखंततः अनेनैवतुमंत्रेणहुतेदष्टोत्तरशतम् प्रत्येकंसामिदन्वाद्यैः प्रायश्चित्तांतमेवच अभिषेकंततःकुर्वादाचार्यःपितृपुत्रयोःवरु
लंकारगोदानैराचार्यपूजयेत्ततः ऋत्विग्भ्योदक्षिणादद्यान्माभन्नयस्त्वणकम् देवताप्रतिमादानंधान्यवरुत्वादिभिःसह दानशय्यासनादींश्चदद्यात्तद्वेषशा
तये भोजयेद्वाह्मणान्सर्वान्बित्तशाक्यविवर्जितः इत्येकनक्षत्रशांतिः अत्रैकस्मिन्नेवनक्षत्रेभ्रात्रोर्वापितृपुत्रयोरित्यत्रभ्राताचभ्राताचभ्रातरावितिभ्रा
तृपुत्रीस्वसृदुहितृभ्यामिति एकशेषेसोदयोभ्रातृभगिन्योरेवनिषेधःस्यान्नतुपुत्रभ्रात्रोः एवंपितृपुत्रयोरित्यत्रापिपिताचपुत्रश्चेतिद्वंद्वेपितापुत्रयोरैकनक्ष
त्रजनननिषेधः स्यान्नतुमातृपुत्रयोः नचमाताचपिताचपितरौमातापित्रेत्येकशेषेतथापुत्रश्चदुहित्वाचपुत्रौपितरौचपुत्रौवेतिद्वंद्वेपितृपुत्राणामितिबहु
वचनंस्यात् तथापिवचनांतरानुरोधान् इष्टविषयोपिसंगृहीतोभविष्यति यद्ग्राहवसिष्ठः पित्रास्तुजन्मनक्षवेजातस्तुपितृमातृहा जन्मर्क्षेशेचतल्लुग्ने
जातःसद्योमृतिप्रदः देवकीर्तिः यद्येकस्मिधिष्यंजयतेदुहितरोथवापुत्राःपित्रारंतकराःस्युर्थद्यपरेप्रीतिरतुल्यास्यात् अपरेअन्यनक्षत्रेगर्गः यस्यैवज
न्मनक्षत्रेजायेद्ग्रातासतोपिवा सजातीयःसजात्यावासोस्थप्राणान्प्रसाधयेदिति अथमूलउपलक्षणत्वेनसर्वशांतिशेषभूतोगोमुखप्रसवोभिधीयते गर्गः
प्रणिपत्यरविंवक्ष्येप्रायश्चित्तमनुस्मरन् सर्वोरिष्टविनाशाययदुक्तंज्योतिषार्णवे पित्ररिष्टसुतारिष्टेमात्ररिष्टेतथैवच पौष्णाश्विन्योर्गुरोसाप्यमघाचित्रेद्र
मूलभे एषुऋक्षेषुजातस्यकुर्वाद्भ्राजननतथा जन्मर्क्षेवात्रिजन्मर्क्षेशभवारेशभेदिने कृत्वाभ्यं गादिकंसर्वगृहालंकारपूर्वकम् गोमथेनोपलिप्याथयथावि-

मानुसारत् नवशूर्पितुतन्मध्येरत्कम्बप्रसारयेत् स्यापयित्वाशिरक्तप्रपुनसूत्रेणवेष्टयेत् प्राञ्जमुखस्तमवाक्मादस्त्रिलदर्भगर्नशिरुम् गोसुरादर्थमि
 त्वापुनर्जाततुगोमुरात् विष्णुर्धोनीतिसूक्तेनगव्येनस्नापयेच्छिरक गन्धामगपुमनेणगवामगेषुसस्पृशेत् विष्णोः श्रेष्ठेणमन्त्रेणगोप्रसूतेतुबालकम् आत्मा
 यस्तुसमादायपश्यान्मात्रेददानदा मावाजपन्यभागस्थाशिरुमानीपतन्सुत्वात् तत क्षिप्तदादद्यान्नतोभात्रेप्रवापयेत् वस्त्रेसंस्थाप्यनुवितापुत्रस्यमुख
 मीक्षयेत् गोभूत्रगामभक्षीरदधिसर्पिकृशोदक आपोहिष्ठादिभिर्मन्त्रैराभिमन्त्रेत्तत् शिरक मूर्ध्निचाघायतेपुत्रं तन्मन्त्रेणतदापिता अगादंगाल्संभवसिद्ध
 यादधिजायसे आत्मावैपुत्रनामासिसंजीवशरदशत मूर्धोनिभिरघायन्तशिरकस्थापयेन्नत पुष्याहचत्त्रमेत्यब्राह्मणैर्वेदपारंगे दरिद्रायाभविभ्रा
 तागानास्यन्व्यदापयेत् गावल्बस्पर्णधान्यादिदद्यादर्थदिव क्रमात् यथाशक्तिभ्यनदद्याद्ब्राह्मणेभ्यस्तथापिता ततोहोमं प्रकुर्वन्तिस्वस्तशारवोक्तमार्गतः
 उष्टुरनदिकेकृत्वाचञ्चभागातभ्यरेत् होमस्यैशानदिग्भागेधान्योपरिशरुमघट सप्तगव्यसस्थाप्यतिलास्तत्रविनिक्षिपेत् क्षीरदुमकपायाअपंपरस्त
 निनिक्षिपेत् वल्बसुग्मेनसचायक्षीरादिभिरयान्येत् विष्णुरुणमभ्यर्च्यप्रतिमान्चविधानतः आपोहिष्ठितिसृभिरसुमेसोमइत्यथै तद्विष्णो परमपद
 मक्षीप्त्याभिमिसूक्तकः क्रामिराभिः प्रसृचंचअद्याविशतिसत्यया अशक्तौवाहसत्यपादधिमध्याज्यससुत आदित्यादिगृह्याणाचहोमकुर्यात्सर्मत्रकम् इह
 गोमुखप्रसपरगति अथप्रसगाभीतरथातिः कृतप्रथेकृतानेत्स्यात्कमेवास्तोपदि मातापित्रोः कुलस्थापितदारिष्टमहद्वेत् जातस्यैकादशोवापिह
 दशाहंशमेदिने आचार्यमृत्तिजादृतायदयशपुरासरम् ब्रह्मविष्णुमहेशोद्रमतिमाः स्वर्णतः कृतः पूजयेद्वा न्यराशिरथकन्धोपरिशक्तिता पंचमेकलशेरुद्रं
 पूजयद्द्रुद्रसंस्थया रुद्रसूक्तानिचत्वारिणातिसूक्तानिसर्वेषां द्विजएकजम्बूमफलेककनिसमाहितः आचार्याञ्जुहुयादनसमिदाज्यतिसाम्बकन् अष्टोत्तरसा
 न्नवारातचारिशतियुवा देवताभ्यम्भतुर्वक्त्रादिभ्योमहपुरासरम् कास्याज्यवीक्षणकृत्वाशेषपुनवदाचरेत् इतिचौत्तरशीतिः अथन्वद्वसुर्यग्रहणसमपजननश

तिः ग्रहणे चंद्रसूर्यस्य प्रसूतिर्यदि जायते व्याधिपीडास्तदास्त्रीपामादौ तु क्रतुदर्शनात् शांतिस्तेषां प्रवक्ष्यामि नराणां हितकाम्यया यस्मिन् नृक्षेत्रेषु विशेषणग्रहणं
संप्रजायते तद्दक्षाधिपते रूपं स्वरुपेण प्रकल्पयेत् यथाशक्त्यनुसारेण पितृशतृत्वनकारयेत् सूर्यग्रहे सूर्यरूपं सुवर्णेन स्वशक्तिः चांद्रं चंद्रग्रहं धीमान् रजतेन
विशेषतः राहु रूपं प्रकुर्वति नागेनैव विचक्षणः नागेन सीसकेन शरुचौ देशे प्रयत्नेन गोमयेन प्रलेपयेत् तस्योपरि न्यसेद्धीमानं वस्त्रं सुशोभनम् त्रयाणां चैव
रूपाणां स्थापनं तत्र कारयेत् रक्ताक्षतं रक्तगंधं रक्तपुष्पं बराणि च सूर्यग्रहे प्रदातव्यं सूर्यप्रीतिकरं च यत् श्वेतवस्त्रं श्वेतमाल्यं श्वेतगंधाक्षतादिकम् चंद्रग्र-
हे प्रदातव्यं चंद्रप्रीतिकरं च यत् राहवे चैव दातव्यं कृष्णापुष्पांबराणि च दधान्नक्षत्रनाथाय श्वेतगंधानुलेपनम् सूर्यसंपूजयेद्धीमाना कृष्णेनेति मंत्रतः चंद्रग्रह
शपालाशैः समिद्धिर्जुहुयान्नरः दूर्वाभिर्जुहुयाद्धीमान् राहोः संप्रणनाय च सयवाः समिद्धिर्ब्रह्मवृक्षोत्थैर्भैशाथजुहुयाद्बुधः भैशाद्यनक्षत्राधिपतये आ
ज्येन चरुणा चैव तिलैश्च जुहुयात्ततः पंचगव्यैः पंचरत्नैः पंचत्वक्पंचपल्लवैः जलैः शेषधिकल्के अस्सहितैः कलशोदकैः ओषधिकल्कैः सर्षपधिकल्कैः अग्निषे
कं प्रकुर्वीति यजमाने प्रयत्नतः मंत्रैर्षारुणदैवत्यैरापोहिष्ठादिभिः सह इर्ममेगंगे पितरस्तत्त्वायामीति मंत्रकैः अभिषेके निरुत्ते तु यजमानः समाहितः अनेन-
विधिना शांतिं कृत्वा सम्यग्विशेषतः अकालमृत्युशोकं च व्याधिपीडा च नामुयात् सौरव्यसोमनसं नित्यं सौभाग्यलभते नरः इत्थं ग्रहणजातानां सर्वारिष्टवि
नाशनम् कश्चितं भागचेनेदशौनकाय महात्मने इति शौनकोक्ता ग्रहणजननशांतिः अथ ज्वराद्युत्पत्तिकालीन नक्षत्रशांतिः तत्र साधारणो विधिः यस्मि
नक्षत्रे ज्वरादिपीडा भवति तन्नक्षत्राधिदेवताप्रतिमां स्वरुपेण कारयित्वा असुकनक्षत्रसभूतव्याधिशान्तिं च शांतिं करिष्ये इति संकल्प्य शकृच्चिप्र-
देशो गोमयेनोपलिसेतं डुलेश्च तुरस्रं मंडलं निर्माय तन्मध्ये तत्तद्देवतावर्णवस्त्रद्वयवेष्टितं ग्रंथि चंदनादि चर्चिंतं कलशो धान्यस्योपरि विन्यस्य तत्र सर्षोष-
धीः पंचरत्नानि पंचगव्यानि सप्तमृत्तिकाः पंचपल्लवान् स्वस्वमंत्रेण कलशो निक्षिप्य सर्वे समुद्रा इति तत्र तीर्थान्यावात्स्यतत्त्वायामीति वरुणमावात्स्य संपूज्य स्व-

नष्टोक्तविधिनानिप्रतिप्राप्य आज्यभागान्तेतन्नक्षत्राधिदेवतामन्त्रेणतन्नक्षत्रपूर्वोत्तरनक्षत्रदेवतामन्त्रेणतत्तद्व्येणचहीमंकृत्वानिवरुणकलशो
यजमानाभिपेकेरिद्विनेता प्रतिमारोगीव्यास्रणाग्यदद्यात् असीसाधारणोविधि उक्त्य यस्मिन्नक्षेत्रेवेत्सीद्व्यतन्नक्षत्रस्यदेवताम् स्तवर्णोनिर्मिताह
त्वाश्रजपदयत्न रक्षति गोमयेनानुलिसेवेमंडलरुमलक्षणम् कार्मितचतुरस्रचतंदलेष्वकृताकृते कृत्वानुस्वद्विलतभयलत कृष्णायामुदा मृत्याश्चै
चस्वधी कुर्यात्तदुलानामहचयम् तत्रप्रमाणस्वारीपाद्रोणावादशायकित अभावेपैववाद्रोणाद्रोणघातदभावत् ईशानकोणदेशेनुकलशस्थापये-
स्तुधीः निधायद्रविणतत्रकलशोराच्यपेक्षया पीठतुपूर्वतस्थायनवर्त्तणेणससुतम् स्वास्तिकतदुलानोत्रशभानोतत्रसंलिखेत् तन्मध्येदेवतास्तित्थो
क्षत्रभित्तयस्यै यस्मिन्क्षेत्रेप्रोगत्तस्यपूर्वापरैस्वधी उड्निपूजयेद्यत्लादधिप्रत्यधिदेवते देवतायस्यऋक्षस्थमत्रस्तस्त्रिगएवच इत्यत्रतस्ययत्थो
क्षेत्रमभंनकृतंतथा तत्सर्वरिदुवानीयहोमतत्रमकल्पयेत् स्वर्ग्योक्तविधानेनकुर्वादिग्निमुखस्वधीः कलशजलपूर्णचवक्त्रधुग्मेनवेष्टितम् निधाय
नौपधीस्तत्रपत्रपल्लवसंयुताः सप्तस्थानमृद कुम्भे आक्तवालमकल्पयेत् इममेवरुणइत्येकजूलमयेणषाणुन सर्वसमुद्राः ससितइतिमन्त्रचसस्मरेत्
यच्चिरितेविशोययेत्यादिसूक्तजपेत्पुन आवाहयेद्द्वंद्वेवरुणपयसापतिम् एवमक्षत्रशोत्यभविदध्यात्पूर्वपीठकम् सामान्यायविधिः प्रोक्तो नक्षत्रा-
णान्नपूजने सर्वोपधीनाहु प्राप्तीभेपदे कारतापरी सर्वधामपिगधानामभापेचदनमतम् शतपत्रकमनसाधुपाभापेचगुग्गुलु भैवेधानामभावेतुपा
यससृष्टतस्मृतम् मन्त्राणामप्यभावेतुगायत्रीमन्त्रमुजम होमद्रव्यस्यदुःप्राप्तीतिला प्रोक्तामनीपिभिः भक्षोत्तरसहस्रत्रतयाशतमुदात्तमिति अथ
नक्षत्रदेवताध्यानानिदेवतेऽभिनीतयद्विसुजीशकूपर्णिकी कथाकलशसयुक्तो कमंडलुधरौ शक्तौ १ यमस्तु देवता कम् कृष्णार्णो दिवाहुक लुलायवा
हन श्रीमान्पारादडपर महु २ अग्निस्तु देवता नभस्वरुर्णो जबाहन चतुर्भुजोऽप्युता माचस्तु वस्तुग्धरदा सय ३ स्तवर्णोऽभनुर्वाहुर्हसास्तुः ४ मुरुकः प

द्वाक्षसूत्रवरदाभयहस्तोनिरामयः ४ सोमोहिदेवतातस्यश्वेतवर्णशक्रभाकृतिः दशाश्वरथमास्तुटः श्वेतांश्वोपिभिगद्यते ५ रुद्रोहिदेवतायस्यपृषास्तुट-
 श्वतुर्भुज त्रिशूलखट्वावरदाभयहस्तश्वकीर्तितः ६ चतुर्भुजादिति पीतसाक्षसूत्रकमडलुः वरदाभयहस्तासाकार्यीस्वर्णमयीशक्रभा ७ चतुर्भुज पीतवर्णो
 देवतास्यबृहस्पति दंडाक्षसूत्रपाणिस्तुसाभयः सकमडलुः ८ सर्पस्तुदेवतातत्रमहामंडलस्तूपष्टकृ सुविस्तृतशिरः श्रंडोमकपिंगलद्रोचनः ९ पित
 रोदेवतास्तत्रकृष्णवर्णा श्वतुर्भुजाः भद्राक्षसूत्राभयदाकमडलुधराशक्रभाः १० पूर्वाफाल्गुनिकायाचभगोदेवः प्रकीर्तितः रक्तवर्णोबुजासीनोद्विभु
 जोभयपद्मकः ११ अर्धमादेवतापद्ममध्यस्थः पद्मवर्णकः पद्माभयकर श्रीमान्स्वर्णमूर्तिर्महाद्युतिः १२ सवितादेवतातस्यससाश्वरथवाहनः द्विभुजो
 रक्तवर्णः स्यात्पद्मासनसमाश्रय १३ त्वष्टापद्मस्थितश्वित्रवर्णः स्यात्सचतुर्भुजः पद्माक्षसूत्रवल्लय पद्मालः पद्मकरः प्रभुः १४ वायुश्वदेवतातत्रमृगास्तु
 त्श्वमोचकः अजाचर्मधर श्रीमान्द्विभुजः परिकीर्तितः १५ इंद्राग्नीदेवतातत्रगजाजावाहनावुभौ चतुर्बाहुरक्तवर्णोनिजशस्त्रधरोतथा १६ चापाकुशा
 भयैर्युक्तौ तथासमविराजितौ पद्मासनोस्तवर्णोभित्रस्तस्थानुदेवता पद्माभयकरः श्रीमान्द्विभुजः परिकीर्तितः १७ शक्रेरावतास्तुटोदिव्यसिंहास
 नोविभुः श्वेतवर्णोवज्रधरोऽभयपाणिर्महाभुज १८ निर्ऋतिदेवतातत्रत्रेतास्तुटश्वमोचकः खड्गखेटकधारीचद्विभुजः परिकीर्तितः १९ जलंतुदेवतातस्य
 शक्रवर्णशक्रभाकृतिः वरुणोस्यजलस्यापिस्वामीपूज्यतमोमतः २० मकरेवाहनैर्षिष्टोभवेत्पद्मकरोध्रुवम् विश्वेदेवादेवताश्वेतवर्णोश्वतुर्भुजाः वरदा
 भयहस्ताश्वसाक्षसूत्रांबुभाजनाः २१ विष्णुस्तुलुष्पावर्णः स्यात्पन्नगशानवाहनः शंखचक्रगदापाणिः पीतवासाश्वतुर्भुजः २२ वसवोदेवतास्तत्रश्वेत
 वर्णाश्वतुर्भुजाः वरदाभयहस्ताश्वसाक्षसूत्रांबुजासनाः २३ वरुणोदेवतातत्रमकरोपरिसंस्थितः यष्टिपाशधरः श्रीमान्गदापद्मधरस्तथा २४ अजैकच
 रणोरुद्रोदेवतास्यप्रकीर्तिता खड्गचर्मधरोवाग्मीभुजहृदयसमावृतः २५ अहिर्बुध्याभिधोरुद्रोदेवतास्यप्रकीर्तिता श्वेतः श्वतुष्करः पद्मवरदाभयपाशभृत्

२५ पुणानुदेवतातत्रपद्मवर्णाऽऽसुजासन द्विसृज पद्मपाणिः स्यात्पयोगर्भप्रियोविमुः २७ इतिनक्षत्रदेवताध्यानम् अथोपभुक्तान्त्वारदीयोक्ताका-
 कर्मपुनर्दयेनशाति दियापायदियाराश्रीयः पश्येत्कामैषुनम् सनरोमृत्युसामोतिद्ययबास्थाननाशनम् कमकघातध्रतयद्दविदधीतायपत्सरम् पितृन्दे-
 वान्द्विजान्प्रत्तयाप्रत्यहवाभिवादयेत् नितेद्रियोनितकोधाः सत्यधर्मपरायणः तद्दोषशमनार्थायशातिकर्मसमारभेत् गृहस्येशानदिग्भागेहोमस्थानं प्र-
 कल्पयेत् गृह्योक्तविधिगतप्रतिष्ठाप्यहुतारानम् प्रतिमन्त्रत्र्यबकेनअथमृत्युजयेन्त्र व्याहृत्याभिर्वाहिविच्छेर्जपाद्युतप्रकल्पयेत् पूर्णाहुतिश्शुद्धयात्क-
 र्ताशुभिरलंकृतः स्वर्णशुगारौप्यसुरारुष्याधेनुपयस्विनीम् वस्त्रालकारसयुक्तांनिष्कहादशसयुताम् तदर्धेनतदर्धेनद्घादक्षिणयायुताम् यथावि-
 त्तानुसारेणन्यूनाधिकृतकल्पना अन्तार्यायश्रोत्रियापतर्गादद्यात्कुदुपिने यस्मात्वंपृथिवीसर्वाभेनोर्वेरुष्यासन्निभे सधर्मृत्युहुरानित्यमतः शान्तिप्रस-
 च्छुम् ब्राह्मणेष्व्योविशिष्टेष्वथोयपारात्तपान्दक्षिणाम् ब्राह्मणान्भोजयेत्पञ्चान्नपूर्वकम् एष्यः कुरुतेसम्यक्तस्माद्दोपात्ससुच्यते इतिका-
 कर्मैयुनशातिः तत्रैवकपोतादिशातिः आरोहयेद्गृहयस्यकपोतोवाप्रवेशयेत् स्थानहानिभवेत्तस्ययहानर्धपरपरा बोषामधनिनागेहेदरिद्राणाशिवामन्त्र-
 तस्यशांतिश्चकर्तव्याऽपहोमविधानतः ब्राह्मणान्चरयेत्तत्रस्वस्तिवाचनपूर्वकम् पौडशाद्वादशाष्टीचश्रीतस्मान्तंक्रियापरान् देवाःकपोतइत्यादिभक्तवाभि-
 यं चभिर्जप लक्षं कृत्वाप्रयत्नेनस्वगृह्योक्तविधानतः ईशान्याद्वापयेद्गृह्णिसुरागेऽष्टोत्तरशानम् प्रत्येकसमिदाज्यान्त्रैः प्रतिप्रणयपूर्वकम् यतइद्रभयामहेस्व-
 तिदेनि श्यपके अभिर्भवेत्त्रगृह्णयानिभान्यात्तुतिभिस्ततः जपाद्गृहीतस्ततोहुत्वाहुकुर्यात्पुण्ड्रित्स्वयम् विभेष्योदक्षिणादघादौः शांतिश्चततो नयेत् प्रा-
 ह्मणान्भोजयेत्पञ्चास्तयशुजीतर्षधुभिः एवयः कुरुतेसम्यक्तस्माद्दोपात्समुच्यते पिंगलाद्या स्वरेष्वेवंमधुघल्मीक्योरपि सपूर्णमंदिरेष्वानि मून्यस्सभनि-
 मगलम् प्राकारेचपुरद्वारेदेवागारेचवीथिषु मामस्थतत्कलत्रैःपगुस्कल्पनयातन शांतिकर्माखिलकार्यपूर्वोक्तेनक्रमेणानु इतिकपोतपिंगलामधुघल्मीक-

दिशांतिः अथपल्लवाः पतनेसरतस्थवारीहणेफलशांतिश्च पादयोर्जघनेपाण्यागुदेरुद्वयचजघयाः पल्लवाः पातत्पाराह ५५३
 श्मभदंपपश्चात्सचैलुस्नानमाचरेत् दत्वाशिवालयेदीपंमुखमाज्येविलोकयेत् पल्लीसरतयोस्तुसुवर्णेनविनिर्मितम् तदर्धप्रमाणेनवित्तशाठ्यविवर्जि
 तः वस्त्रयुग्मेनसंवेष्ट्यओत्रियायनिवेदयेत् इतिपल्लीसरतयोः शांतिः ५७ अथनक्षत्रप्रसंगादेवाश्विन्यादीनांभानां तारका उपजातिकयाह त्रिच्यंगेति
 तथाचश्रीपतिः वह्नित्रिकल्पियुगेतु कृताग्निभूतबाणाश्विनेत्रशरभूकुयुगाब्धिरामाः रुद्राब्धिरामगुणवेदशतद्विद्युमदंताबुधैर्निगदिताः क्रमशो
 भताराइति नन्वत्रसंमतिवाक्यसप्तविंशतिभानिप्रतीयते मूलेष्वष्टाविंशतिरिति विरोधः उच्यते उत्तरार्द्धं रुद्राब्धीत्यत्राब्धयश्चतस्रस्ताराः पूर्वाषाढो
 ताराषाढयोर्ज्ञेयाः द्वेपूर्वाषाढायाभितिनार्देनापितथैवाभिधानात् तत्राश्विन्यास्तिस्त्रस्तारा एवभरण्यादीनांसाभिजितम् तारासंज्ञाज्ञेया तारा-

त्रिच्यंगपंचाग्निकुवेदवन्हयः शरेशुनेत्राशिवशरेंदुभूकृताः वेदाग्निरुद्राश्वियमानिवन्हयोऽब्धयः शतं द्विद्विरदाभतारकाः ५८

मानोक्तिप्रथोजनमाहवराहः नक्षत्रजमुद्गाहेफलमब्देस्तारकामिते सदसद्विवसेर्वरस्थनाशोव्याधेरन्यस्यत्रावाब्ध्यइति ५८ अथाश्विन्यादीनामा
 कृतिमुपजातिकरथोद्धृताभ्यामाह अप्त्यादिस्वपमितिअश्विन्यादिनक्षत्राणांरूपमाकृतिरुच्यते तत्राश्विन्यास्तुरगास्थ आश्वमुखसदृशं स्तूपंभरण्यायो
 निर्भगसदृशं कृत्तिकायानापितक्षरसदृशंरोहिण्याअनः शुकटसदृशमृगस्थंहरिणामुखसदृशंआर्द्रायामणिसदृशंपुनर्वसार्गुहसदृशं पुष्य
 स्थपृषकोबाणस्तत्सदृशं आश्लेषथाश्वक्राकारंमघायाभवनगृह सदृशंपूर्वाकाल्युन्याः मंच. रवद्राकारउत्तराफाल्युन्याः शैव्याकारहस्तस्थहस्ताकारवि
 त्रावसौक्तिकाकारंस्वात्याविदुमभ्रवालसदृशम् ५९ तौरणंबलिनिभमिति विशारवायास्तौरणाकारम् अनूराभायाबलिनिभंभक्तपुंजाकारम् ज्येष्ठायाः

तेः मूलस्थसिंहपुच्छाकार पूर्णोद्यदायागजदत्तसदृशम् उत्तराषाढायामशुकसदृशम् अभिजितस्त्रिकोणाकारम् श्रवणस्यत्रिचरणसदृशम् धनिषायामदंष्टसदृशं शततारायावृत्तवर्तुळम् पूर्णभाद्रपदायामशुकसदृशं उत्तराभाद्रपदायाममलाभम् रेवत्यामदंष्टं मृदंगाकारस्वरूपमित्यर्थं ६० अथजलाशयारामदेष प्रतिष्ठासुहृत्सामान्यतालम्नफल्दिदेषताविरोपेणलम्नशक्तिनक्षत्रविशेषतोपजाविक्रमयेणाह जलाशयेतिरिक्तारोति रिक्तो ननुसुमेतिच जलाशयाः बापीकूपतटागादयः तेषामप्रतिष्ठास्तर्गं आरामउपवनम् तस्याप्युत्सर्गं सुरादेवाविष्वादयः तेषामप्रतिष्ठापनम् सौम्यायनेउत्तर

अश्व्यादिरूपनुरगस्ययोनिहृत्तरोनणास्यमणिर्गृहत्वं पृष्कृतक्रेमवनचमन्वःशब्द्याकरोमीत्तिकविद्रुमत्वं ५९ तोरणवृत्तिभिन्नच कुडलसिंहपुच्छगजदत्तमंचका अश्विचभित्रणाममदंष्ट्रेवृत्तमचकयमाभिमदंष्ट्रा ६० जलाशयाारामस्तरप्रतिष्ठासौम्यायने जीवशशाकरुक्कं दृश्येमृदुक्षिप्रचरध्रुवेत्यात्पक्षेसितेस्वर्क्षतिथिदशनेवा ६१ रिक्तारकर्जदिवसेऽविशस्ताशशाकपापेस्त्रिभभागस स्थैः व्यत्याहृगोसस्त्वचरं मृगद्वसूर्यपिपटेकैयुवतोत्वाधिष्यु ६२

तथासितेशुकूपसे तथास्वर्क्षतिथिदशनेवा ६१ तथारिक्तवर्ज्यदिवसेरिक्तभूतिथिभौमपारव्यतिरिक्तनिधिवारेषुएषधिदिनेप्रतिष्ठा जलाशयायामदेवाना क्रमेणकम्माहृत्वापभोग्यत्वपूजायोग्यत्वरूपाअतिशस्तास्थान् तथात्वगाग्यो देवतारामथाप्यादिप्रतिष्ठासुत्तरायणे मषादिपचमासेपुकृष्णेव्यापत्वमीदिनम् दक्षिणेत्ययमेकुर्षम्भनत्फलमवाधुयात् यदाहुदक्षिणास्नएकजलस्थितिसंभवः तदानकालभियम नकालनियमस्तत्रकारणमितिभविष्यपुराणोक्ते ७४ धन्कुरप्रकृतीनादक्षिणायनेपिस्थापनकार्पमित्युक्तं वैरपानसंसंहितायाम् मातृभैरववाराहनरसिहनरसिहाधिविक्रम्मात् महिपास्करहृमीन्वस्थाप्यावैदक्षिण

यने नारदः विश्वेष्वैवमाषेकमाधादिषु च पंचसक यद्दिनं यस्य देवस्य तद्दिनं तस्य संस्थितम् अथलग्नशरद्धैः शशांकपापैः चंद्रसूर्यभौमशानिराहुकेतुभिः
 त्रिभवांगसंस्थैः तृतीयपष्ठैकादशस्थानस्थितैरुपलक्षितैरुपलक्षितैरुपलक्षितैरुपलक्षितैरुपलक्षितैः शक्रबुधगुरुभिः व्याख्यायैः द्वादशाष्टमव्यतिरिक्तखिलस्थानस्थैः सद्भि-
 देवाधिप्रतिष्ठाअतिशस्ताअथसूर्योमृगेंद्रैः सिंहलग्नेस्थाप्यः तथाकोब्रह्मघदेकुंभेविष्युयुवतौकन्यायाम् ६२ शिवोमहादेवो नृयुगमेभिथुनेच पुनर्देव्यौदुर्गाद
 योद्धितनौहिस्वभावरशौमिथुनकन्याधनुर्मीनलग्नेषु कद्रादेव्यश्नुः षष्ठियोगिनीप्रभृतयः चरलग्नेमेषकर्कतुलामकरभुसर्वे इमे उक्तानुक्ताश्चास्थिरक्षेत्र

शिवोनृयुगमेद्धितनौचदेव्यः कद्राश्वरेसर्वे इमेस्थिरक्षेत्रे पुष्येग्रहाविघ्नपथक्षसर्पभूतादयोत्येश्वरणोजिनश्च ६३ इतिमुहूर्तचिंता
 मणौद्धितौयंनक्षत्रप्रकरणं समाप्तम् २ षसिंहवृश्चिककुंभेषु अथपुष्येगृहाइति ग्रहाश्वंद्रादयोस्तौपुष्यनक्षत्रेस्थाप्याः उपलक्षणमेतत् सूय-
 स्यहस्तनक्षत्रेस्थापनम् इंद्रब्रह्मणोः पुष्यश्रवणाभिजित्सुकुबेरसंकथयोरनु राधायाद्दुर्गादीनांमूलेसप्तर्षीणांस्वधिक्षितनक्षत्रे लक्ष्मीव्यासवाल्मीकागस्त्या
 नांपुष्येस्थापनम् तदुक्तंरत्नमालायां पुष्यश्रुत्याभिजित्सुचेश्वरकयोर्विन्नाधिपस्कंदयोर्मंत्रेतिगमरुचेः करेनिक्रतिभेदुर्गादिकानांरुभम् सप्तर्षयोयत्रवसं
 तिधिछायेकार्याप्रतिष्ठाखरवलुतत्रतेषाम् श्रीव्यासवाल्मीकिघटोद्भवानां तस्मात्वाक्पतिभेदुहाणामिति अथविघ्नपागणेशः यक्षोदेवयोनिः सर्पावासुक्व्या
 दयः भूतोदेवयोनिः विद्याधरोप्सरोयक्षरक्षोगंधर्वकिन्भराः पिशाचो गृह्यकः सिद्धो भूतोमीदेवयोनर इत्यमरः आदिशब्देन राक्षसास्करप्रथमसरस्वतीप्रभृतयः
 अंत्येरेवत्यास्थाप्याः तथाश्रवणोजिनोषोध्यश्वस्थाप्यः उपलक्षणंचैतत् इंद्रकुबेरवर्जितानां लोकापालानां धनिष्ठायांस्थापनं तथाच श्रीपतिः गणपरिवृटरक्षोच
 क्षभृतांकराणांप्रथमफणिसरस्वत्यादिकानांचपौष्ठीश्रवसिसगतनाम्नोवासवे लोकापानां गदितमाखिलानांस्थापनं हि स्थिरेषु ६३ इति श्रीदेवज्ञानंतसुत

देवद्वारमविरसितायास्वकृतमुहूर्तचिन्तामणिटीक्याप्रमिताक्षरायानक्षत्रप्रकरणसमासम् २ ७ अथसर्कातिप्रकरणव्याख्यायते तत्रप्राभाशितोप
राराणौसंक्रमणनामगमनसंक्रमणसंज्ञाफलवसाद्धयसततिलकक्याह पोरार्कैति भिन्नाश्चेति अर्कसंक्रमणमर्क-
संक्रमति उग्ररबीठग्रनक्षत्रेषुरविवारेचेत्यात्तदापोरेतिसंज्ञा सायद्रान्स्कत्वयेत् करषसुत्सादयेन् उग्ररवाधितिउग्रै सहितोरधि उग्ररधि तस्मिन्
प्रवाधितिमध्यमपदलोपीतत्पुरुष तत सप्तम्येकषट्चनम् अथवासमहारदृढे अनित्यसागमशासनमिति मुमभाव एवलघुविधावित्यादिष्वपिसा
माधेयम् अथलघुनक्षत्रेषुविधौसोमवारे सूर्यसंक्रमतिभ्योक्षोनास्त्रीविशोवैरयान्स्कत्वयेत् परर्क्षेभौमेत्वरनक्षत्रेभौमवारेवासूर्यसंक्रमणनेन्महोदरपुत्र

योरार्कसंक्रमणमुग्ररबौद्द्विद्वान्ज्वाक्षीविशोलघुविधौचचरर्क्षेभौमे चौरान्महोदरपुत्रानृपतानृपतीन्इमैत्रेमदाकिनीस्थिरगुरौसुखये-
चमृदा १ विभाश्चमिश्रमभृगीतुपभूमृश्रमिभ्रातीष्टणार्कजैत्यजसुस्वारवल्लुगदससीच अशोदिनस्यनृपतीन्प्रथमेनिहंतिमध्येद्विजानपिबिशो
परकेत्वरद्वान् २

महोदरीसद्वक्त्रचोरान्स्कत्वयेत् क्षमेभुधवारैभैत्रसशानक्षत्रेषुबाऽर्कसंक्रमतिर्मदाकिनीनास्त्रीनृपतीन्राज्ञसुखयेत् स्थिरगुरौस्थि
रुगक्षत्रेषुसुखारेचार्कसंभ्रतिर्मदानास्त्रीविभ्रान्ब्राह्मणान्स्कत्वयेत् मिश्रमभृगीमिभ्रनक्षत्रयोर्घृगुवारैवाऽर्कसंक्रातिर्मिभ्रानास्त्रीपयान्सुखयेत् तीर्
क्जेतीष्टणसशकनक्षत्रेषुभर्कजेशनिवारैवाराक्षसीनास्त्रीर्षत्यजस्करा अत्यजान् बाहाजान्स्कत्वयतीति अत्यजस्कत्वास्मात् १ अथोदिनरात्रिभिभागे
नसंक्रात्यरुद्रमफलम्उत्तरायणदक्षिणायनसशाचसार्द्धवसततिलकक्याह अशोइति अस्तेइति अत्रार्कसंक्रमणमित्यनुवर्तते दिनमानेत्रिभिर्भक्ते
अशोप्रवति तत्रादिनस्यप्रथमेर्षयोऽर्कसंक्रमणमृपतीन्हति मध्येद्वितीयअर्थोद्विजान्ब्राह्मणान्हति अपरेतृतीयेर्षयोवैरयान्हति इत्येर्षसर्षज्वा

ख्येयम् अस्तेसूर्यास्तमये ऽ केसंक्रमणं शूद्रान् हति २ अथरात्रिसंक्रान्तिफलम् रात्रिप्रथमप्रहरे पिशाचकान् आद्रिशब्देन भूतान् द्वितीयप्रहरे नक्तं च
 रान् राक्षसान् तृतीयप्रहरे नटान् नर्तकान् चतुर्थप्रहरे पशुपालकान् आभीरान् सूर्योदये समकाले ऽ केसंक्रमणसकललिङ्गिजनं पारवड्यादिकं हंतीत्य
 र्थः पारवडाः सर्वलिङ्गिजन इत्यभिधानात् क्रूरसौम्यवारपरत्वेन फलमाहवसिष्ठ. रविरविजभौमधारे संक्रांतौ दिनकरस्य तन्मासे पित्तकफानिलजामय
 नरपतिकलहस्त्वृष्टिश्च बुधगुरुस्सितचंद्राहैसतिसंक्रातावनामयं नृणाम् क्षितिपतिनिकरक्षेमसस्य विष्टिर्विधर्मिणां पीडा जन्मनक्षत्रे संक्रातिफलं
 दीपिकायाम् यस्थजन्मकर्मसाधरविसंक्रमणं भवेत् तन्मासाभ्यन्तरे तस्य रोगकृशधनक्षयाः तगरसरोरुहपत्रैरजनीसिद्धार्थलोघ्रसंयुक्तैः स्नानजन्म

अस्तेनिशाप्रहरकेषु पिशाचैकाक्षेत्रं च रानपिनटान् पशुपालकांश्च सूर्योदये सकललिङ्गिजनं च सौम्ययाभ्यायनं मकरकर्कटयोर्नि
 रुक्तम् ३ षडशीत्याननचापनृयुक्कन्याक्षये भवेत् तुलाजौ विषुवं विष्णुपदसिंहालिगोधटे ४ संक्रांतिकालादुभयत्र नाडिकाः पुण्याम-
 ताः षोडशषोडशोष्णागो. निशीथतो ऽर्वागपरत्रसंक्रमपूर्वापराहातिमपुण्यभागयोः ५

न्यक्षेरविसंक्रांतौ नृणाशुक्रदम् अन्यच्च वासिष्ठ अजक

न्याझपककिणिसंक्रांतौ यदिनचेद्वर्षम् आमयमरणं भूभृद्युद्धमननर्घ्यत्वृष्टिश्च दृषदृष्टिकतुलामकरे दृष्टिः स्यात्सक्रमविषये विस्फोटा मयतरकरपीडा दृष्टिः
 कशानुभयम् अथसौम्ययाम्यायनमिति मकरकर्कटयोः संक्रांतिश्चेत्तदाक्रमेणसौम्ययाम्यायनेनिरुक्तम् मकरे उत्तरायणमूर्केयाम्यायनं स्यात् ३ अथावसिष्ठ
 संक्रातिषु षडशीत्यादिसंज्ञानुष्टुभाह षडशीत्याननमिति धनुर्मिथुनकन्यामीनेषु अर्कसंक्रमणं षडशीत्याननं षडशीमुखसंज्ञं स्यात् तुलामेषयोः संक्रांतिविषुव
 सज्ञा दृषसिंहदृष्टिककुंभेष्यकसंक्रांतिविष्णुपदसंज्ञका ४ संक्रांतौ गौणमुख्यकाल उपजात्याह संक्रांतिकालादिति गणितमार्गेण य उष्णगोः सूर्यस्य संक्रांतिका

लआगतः ततऽप्रथमपूर्वतः परतश्चापोऽरापोऽशानाऽषोषटिकाः पुण्यसपादकत्वान्पुण्यामवाः ब्राह्मसिद्धान्तसम्भ्रान्ते प्राक्परस्तात्रसाब्दी घोडशानाडिका मयस्त्रिशत्सक्रमस्यपुण्याःसर्पस्यनाडिकाः अनेनसम्भ्रान्तेः पुण्यकालस्तुषोडशोभषितः कलाइविस्मृतिषास्त्रेपूर्वतः परतश्चाब्दौअष्टौषटिकाइत्येवं षोडशोतिव्यात्त्वान्तदपाकृतप्रवृत्तिः सूर्यसिद्धान्तेऽपि अर्कमानकलाः षष्ठ्याशुणितानुक्तिमाजिताः तदर्धनाड्यः संख्यतेरर्वाकपुण्यतयापरेइति अथानिशीयतइति निशीयतोऽर्धरात्रान् अर्वाकपूर्वपरमपूर्वपश्चात्सत्कालेसतिपूर्वापरगृह्यातिमपूर्वभागयोः क्रमेणातिमपूर्वभागयोःरुभयप्रपोऽरापोऽरापटिका पुण्याश्चिपूर्वणसंबन्धः अथमर्कः षष्ठ्यर्धरात्रात्प्राक्सेकातिस्तद्यपूर्वदिनस्यऽन्यसर्द्धपुण्यम् यद्यर्धरात्रादुपरिसंख्यतिस्तदोत्तरदिनस्यपूर्वदिनेमेव

पूर्णेनिशीयेयदिसक्रमस्यादिनद्वयपुण्यमथोदभास्तान् पूर्वपरस्ताद्यदियाम्यसोम्यायनेदिनेपूर्वपरेतुपुण्ये ६ सध्यात्रिनाडीप्रमितार्कविवादयोर्दितस्तादधऊर्ध्वमत्र

पुण्यमित्यर्थः ५ अथार्द्धरात्रसक्रमणेमकरकर्कटपोश्चक्रात्पुण्यप्रजातिकयात् पूर्णेइतिपूर्णेनिशीयेअर्धरात्रेयदिसक्रमः स्थानदादिनद्वयपूर्वदिनपरदिनपुण्यमुक्तं उक्तं यद्यर्धरात्रपुण्यस्तत्पूर्णेसंक्रमोरेव तदादिनद्वयपुण्यस्तानदानादिकर्मसु अथेति अथानन्तरमुदयास्तान्सूयादयास्तसूयास्तात्रपूर्वपरस्तात्रयद्विचाम्यसोम्यायनेकर्कटमकरसंख्यतीप्रथतः तदापूर्वदिनेपुण्येस्थातां अथमर्कः सूर्योदयात्पूर्वकर्कटसंक्रमणस्या तदापूर्वदिनपरपुण्यकालानोत्तरदिनेनथापदिसूयात्त्वानन्तरमकरसंख्यतिं स्थानदोत्तरदिनएवपुण्यकालेनपूर्वदिनेगार्भ्यः यदास्तमानवेत्तायामकरयातिमा स्त्रः प्रदोयेत्तद्वारात्रेवात्मानदानपरेऽहनि अर्द्धरात्रेनदूर्ध्वेवात्सर्पनातीवशिष्याग्ने पूर्वमेवदिनयात्कालोदयतेरविरिति वाइवार्धे प्रदोषसंख्यणंस्कादेभिर्दूर्ध्वं प्रदोषस्याद्द्रवापस्तगनेसतीति ६ अथेव्ययास्तादितिषचनस्यापरादमिद्द्रकञ्जयाह सध्याचीति अर्कमठलादर्धोदितादर्धात्तात्रापऊर्ध्वंअमाकिस्तिर्नाडी

मिर्मितासंध्यासंध्याकालः स्यात् अर्धोदितार्कषिवाग्पूर्वेत्रिनाडीमिताप्रातः संध्या तथा र्धोस्तादकषिवाग्पूर्वरिभिनाडीमितासायंसंध्येत्यर्थः तत्प्रपौजनमाह
 अत्रेति अत्रप्रातः संध्यायांसायसंध्यायांचक्रमात् यास्यसौम्ये अयनेस्तः तदानीपरपूर्वदिवसोपुण्यो यदिप्रातः संध्यायांदक्षिणायनप्रवृत्तिः तदासूर्योदयानंतर
 संपूर्णमहःपुण्यम् तथायदिसायंसंध्यायांउत्तरायणप्रवृत्तिस्तदासूर्यास्तात्पूर्वसंपूर्णमहःपुण्यंस्यादित्यर्थः तदाहनारदःसूर्यास्तमनसंध्यायायादिसौम्यायनंभ
 वेत् तदोदयादहःपुण्यंपूर्वाहःपरतोयदीति उदयसंध्यास्तसंध्ययोलेक्षणं तत्रैव अर्धोकास्तमनासंध्याघटिकात्रयसंमिता तथैवाहोदयात्प्रातर्घटिकात्रयसंमि
 तेति एवंसत्यर्कषिचस्थार्धोस्ताधोदयाद्वाक्रमात् पश्चात्प्राक्भिघटीमिताअस्तसंध्योदयसंध्ययोव्यते तत्रास्तसंध्यायांयदिमकरसंक्रमः स्यात्तदातद्दिनएव-

चेद्यास्यसौम्ये अयने क्रमास्तः पुण्यो तदानीपरपूर्वघस्यौ ७

पुण्यकालोत्तरदिने यद्यस्तसंध्यामतिक्रम्यमकरसंक्रांतिस्तदोत्तरदिने एवपुण्यकालोत्तरदिने एवंयद्युदयसंध्यायांकार्कसंक्रांतिस्तदासूर्योदयानंतरमेवपु
 ष्यकालोत्तरदिने यद्युदसंध्यातः प्राक्कार्कसंक्रमस्तदाप्राग्दिने एवपुण्यकालोत्तरदिने इति निष्केशोर्थः अथरात्रीस्नाभंमकरार्कसंक्रांतिद्वेषत इति रात्री-
 स्नानदानादिनिषेधेपि नैमित्तिकं तु कुर्वीतस्नानदानंचरात्रिष्विति स्मृतुवाक्यशेषात् सकृत्जनने संक्रांता तु परागोसूर्ये चंद्रयौ नित्यम् रात्रावपि कर्तव्यं स्नानं-
 दानं विशेषतो नृणां मिति वासिष्ठवचनात् राहुदर्शनसंक्रांतिविवाहात्पुस्तानदानादिकं कार्यं निशिकाम्यत्रनेषुवेति रात्रीसंक्रमणरात्रीस्नानं प्राप्तं तत्क
 र्कमकरसंक्रांतौ स्नानदानादौ देशप्रसिद्धशिष्टाचारिण्यवस्थावगतव्या तत्रगीर्जरास्तु ग्रहणवदयनइतिस्वीयसूत्र स्नानदानं ग्रहणवत्सौम्यथाम्यायनहृद्य
 इतिकथपसंहितोक्तंचानुसृत्यरात्रावयनसंभवे सति रात्रावेव स्नानादिकं कुर्वेति दाक्षिणात्यासुकामुं कतुपरित्यज्यद्भ्रंषंथातिदिवाकर इत्यादिभविष्योत्तरा

दिवाभ्यमगीकृत्यदिवस एव स्नानादिकुर्वेति तत्रापिनारदोक्तसध्याकालसकमेविशेषोध्येयइत्यल ७ अथपूर्वापरा षोडशघटिका पुण्याइतिपूर्व
 समान्येनोक्तमिदानींविष्णुपदादिविशेषमनुष्ठुमाह याम्यात्यनइति कर्कसक्रीतीविष्णुपदे तृपसिहृद्विककुभसक्रीतिषुसक्रीतिकालाद्या प्रथमा षो
 डशघटिका अतिपुण्यदा स्नानदानादौअनंतपुण्यदाज्ञेया अविमास्तुनतथास्तुलानयो जुलामेषयो मध्याउभयतः षोडशघटिका सत्र्यतिकर-
 लान्मागदौपरतश्चाष्टाविति दीपिकाकारेणव्याख्यात यदुक्तगुरुणाबतमानेतुल्यभेवेनाऽद्यस्तुभूयतोदशेतिमध्यमनृतीयाशाभिप्रायेणेतिज्ञेयसयाषड
 शीस्थाननमिधुनकन्याधनुर्मनिसक्रीतिषुसोम्येयनेमकरसक्रीतौतसक्रीतिकालात्यराभिषोडशघटिकाअतिपुण्या प्रथमास्तुनतथा एषभिणोतिपुण्यकाले

याम्यायनेविष्णुपदेवाद्यामध्यास्तुलाजयो षडशीत्स्थाननेसोम्येपरानाह्योतिपुण्यदा ८

स्नानाद्यवरयविधेयम् तत्रस्नानापकूर्षत प्रत्यवायमाहवसिष्ठ विषुषत्वयनेग्रहणेसंक्रांतौपुण्यादिवसेवा पिष्टृतृत्तिनकरोतिहिदत्वाशापत्रजवितस्यपितापड-
 रीत्सानुपदानविषुवरूपे दृश्यतेसागरस्वातस्तस्मान्तेनैषदृश्यतइतिभरद्वाजोक्ते अयंचनिर्णयश्चद्रादीनामपिसकमेज्ञेयः तत्रहेमान्मादौकालनिर्णयकरा
 दिभिःयाःपुण्यकालघटिकाः उपनिब्रूस्ताः स्मृत्यास्तेनपश्चिद्विषयप्रहसुक्तिभक्तमित्यादिप्रकरणग्रहमध्येषु मुक्तिमध्यमविक्रान्तीना सूस्माघटिकातिथ्यतेस्तु
 दमतिस्फुटविबिम्बेत् साध्यतेता अनिसूस्मासासमविपातत्वात् स्तोत्रकअनुपातिचपः मध्यमास्तुयथा नाख्यारामरुणा १२ रंयेरथविषोःफडोःपलेर्युग्वर्ष २ २६
 भीमस्याधिपलेर्युतानत्र ९ ४ विदोयुक्ता पलेरथाधिभिः पण्णाशो ६ २० वृगजा ८८ गुरोरथभृगोर्मिदा पलेरदृष्टिः ९ ८ पुण्यान्सुस्वनृपा १६० शनैरुभयतीना
 रास्तृसयोः सक्रमेरिति ८ निरयनीशसक्रीतिमभिधायेदानीसायनापसक्रीतिसपुण्यकालामुपनात्साह तथेतिथ्याराशिसंक्रमाबहुपुण्यदास्तथान्तसंक्रमाअ

पीतिव्यवहितस्तथाशब्द. अथनाशाः षष्ठ्यागुण्याः स्पष्टसूर्यगत्यावित्तालब्धेदिनाद्यैः दिनघटीपलेः कृत्वामेषादिद्वादशसंक्रमाः स्युस्तेचलसंक्रमादानेजपा
 दोजपश्चाद्दोमादौबहुपुण्यदाभवंति पुलस्त्यः अथनाशासंस्कृतोभानुगोलेचरति सर्वदा असुरव्याराशिसंक्रांतस्तुल्यः कालविधिस्तयोः स्नानदानजपश्चाद्
 जपहोमादिकर्मणि. सुकृतंचलसंक्रातावक्ष्यपुरुषो ऽश्रुतइति जावालिरपि संक्रांतिपुण्यथाकालस्तदीयेष्यथनेतथा अथनेविंशतिः पूर्वामकरेविंशतिः परेति
 अत्रमकरायणेपूर्वाविंशतिर्घटिकाः पुण्याः मकरसंक्रांतौतुपराविंशतिर्घटिकाः पुण्यकालः मकरव्यतिरिक्तैकादशसंक्रांतिषुतत्संक्रमवत्पुण्यकालोऽप्यः
 अथनांशानयनादिविचारः सिद्धांतादवगंतव्यः ईश्वरेच्छालोकादृष्वशात्तदाश्यादिविभागस्यसूर्यतेजः संपर्कश्चलसंक्रमः मंडलसंक्रमश्चराशिसंक्रमइ-

तथाथनांशाः खरसाहताश्चस्पृष्टार्कगत्यावित्तादिनाद्यैः मेषादितः प्राक्चलसंक्रमाः स्युर्दानेजपादौबहुपुण्यदास्ते ९ समं
 मृदुक्षिप्रवसुश्रवोनिमघात्रिपूर्वास्त्रपमबृहत्स्यात् ध्रुवद्विदेवादितिभंजघन्यसापैर्बुपाद्रानिलशाक्रयाम्यम् १० तिषिषयधिवैकः

तत्रनिरयनगणनयैवसकलव्यवहासाध्यः सायनगणनानुनियतविषयैव अथनांशैः प्रदातज्यौलग्नेकांतौचरागमे वित्रिभेसत्रिभपातेतथादृक्कर्मपातयोरिति
 एवंद्वयोरपिमानथोरसंकीर्णोव्यवहारइतिसर्वमनाकुलम् पुण्यकालस्तु उभयविधसंक्रमेपिज्ञेयः पूर्वलिखितवाक्यस्यस्वरसात् ९ अथसंक्रांतुपयोगाज्जघन्य
 बृहत्समनक्षत्राण्युपजात्याह सममिति मृदुक्षिप्रवसुश्रवोनिमघात्रिपूर्वास्त्रपमंसमम् अत्रापमंसूलः एतानिपंचदशभानिसमसंज्ञानिज्ञेयानि ध्रुवद्विदेवादि-
 निभंबृहत्स्यात् ध्रुवादिषड्भानिबृहत्संज्ञकानि सापैर्बुपाद्रानिलशाक्रयाम्यंजघन्यसंज्ञानि १० अथसंज्ञाप्रयोजनमुपेद्रवज्ज
 याह जघन्यमेसति जघन्यनक्षत्रैकसंक्रमणोपंचदशमुहूर्ताज्ञेयाः बृहन्क्षत्रे ऽर्कसंक्रमणेपंचदशमुहूर्ताज्ञेयाः समनक्षत्रैकसंक्रमणेरवरासं-

स्यात्स्त्रिशान्मूहृताशियाः उक्तवनारेतेन तासाभमाणेनघटिकास्त्रिशान्बनिपषयइतिफलमाह महर्षसमर्षसाम्भमितिपचदशमुहृतायासक्रातीतीसर्वमन्ममह
 यदुष्प्रापभवति पचत्वारिंशन्मुहृतेसक्रातीसमर्षत्रिशान्मुहृतीयासक्रातीसमपथास्मितभवतिविधुदशनेपीतिचद्रशनिष्येवमेवफलबान्ध अयमर्थः जपन्त्य
 मषद्रदशनेमहर्षे रहन्नासनेचंद्रदशनेसमर्षम् समभेषद्रशनेसाम्यम् ११ अथप्रसगात्कर्कसक्रातीमषविंशोपकाननुषुभाह अकारादिति कर्कसक्रातीअर्का
 दियारसति एतेशब्दविरोपकज्ञयाः यथारविषारेसक्रातीदशविंशोपका एवसोमेविंशति श्रीमेष्टोशेष्टादश गुरोथत्सोष्ठादश शक्रेष्टादश शनोपचेत्यर्थः १२
 अथष्टादशस्यरेसक्रामोजानस्तत्सकमिद्रवज्वयाह स्यात्तैतिलेऽत्रिति रधित्तैतिलेकरणेनागकण्ठेचतुष्यदचकरणेसुप्त सक्रमित स्यात्गरादिपचकेगरेव

जघन्यससक्रमणेमूहृता शरैर्द्वोषाणकृतावृहत्क स्वामसरव्यासमभेमहर्षसमर्षसाम्यविधुदर्शनेपि ११ अर्कादिवारेसक्रा
 तीककृत्याब्दविशापैका दिशानस्वागजाःसुषाथृत्योष्ठादशसायका १२ स्यात्तैतिलेनागचतुष्यदरवि सुप्तोनिषिष्टस्तुगराविर्पच
 के किन्तुमूहृते शकुनीमकीलवेऽनिष्टसम. श्रेष्ठइहार्षवर्षणे १३ सिंहव्याघ्रधराहरासभगजावाहहिषट्पातका श्वाजोगीश्वरणा
 युधश्चवतोवाहारव सक्रमे

नोभद्रायात्वेनाठवेचनिषिष्टः सक्रमित स्यात् फिस्तुभेसकीलवे शकुनीचउर्ध्वउर्ध्वस्थित सक्रमित स्यात् इहकरणा
 धिकरणकसप्रयतोरविः अर्षवर्षणे अर्षमूल्येवर्षणेवृष्टे उफ्लसगत्वादनेपिफल्मावनिष्टसम श्रेष्ठा स्यात् अयमर्थः सक्रमितसक्रमाअर्षवर्षणाथान्येष्वनिष्टः महा
 पृतुल्याभावधान्याभापकरकः एवंविनिष्टः समसयोर्ध्वः श्रेष्ठाः उक्तचमीपतिनाथान्यार्षवर्षणिवेत्कमरात्त्वनिष्टमध्येऽस्तेति १३ अथरविसक्राते करणपत्ते-
 नवाहनवस्त्रायुधसस्यकेपनजातिपुष्याणिसप्तमनिशार्द्रकविन्धितमर्षेणापजातिकम्यात्वाह सिहेति स्वद्रेति यापयेति स्यान्मद्विकृतिबवतेबवमारभ्येका

दशकरणेषुक्रमेणवाहनादीनिस्त्युः वाहनानिस्त्रिहादीनिराजसभोगर्दभः वाहद्विपन्महिषः लुलायोमहिषोवाहद्विषत्कासरसैरिभाइत्यमरः अजोमेषः चरणायु
 धः कुक्कुटः नारदेनतुविशेषउक्तः स्वशावाल्हिकवंगेषुसंक्रातेर्घृष्टियवाहनम् अन्यदेशेषुतिथ्यर्धवाहनाः स्युर्ववाद्यइतिअश्विन्यांअंदासंक्रातिस्तदाश्विन्याः
 योअश्वस्तद्वाहनंस्यात् स्वशादिदेशेषुएवंसर्वनक्षत्रेषु अथवस्त्रंश्वेतादि हारितकंनीलवर्णपांडु अरुणवर्णम्कालश्यामलंअसितंश्वेतवर्णरहितम् गर्दभवर्ण
 भित्यर्थः दिग्बस्त्राभावः घनाभंमेघवर्णं अथशस्त्रं शुशुक्लवादीनिआयुधानिप्रसिद्धानिअथभक्ष्यम् अन्नंभक्तः परमान्नंपायसं भैक्ष्यंभिक्षासमूहः पक्वा

वस्त्रंश्वेतसुपीतहारितकपांडुारक्तकालासितंवित्रंकेवलदिग्धनाभमथशस्त्रंस्याद्दुःशंडीगदा १४ रवद्गोदंडशारासतोमरमथोकुं
 तश्वपाशोकुशोस्त्रबाणस्वथभक्ष्यमन्त्रपरमान्नंभैक्ष्यपक्वान्नकम् दुग्धंदध्यापिषिञ्चितान्नगुडमध्याज्यतथाशर्कराऽथोलपोमृ
 गनाभिकुंकुममथोपाटीरमृद्रोचनम् १५ यावश्वोतुमदोनिशांजनमथोकालागरुश्रंद्रकोजातिदेवतभूतसर्पविहगाः पश्वेणविप्रास्ततः

न्नमपूयादिवित्रितान्नहरिद्रादिरंजितम् अथलेपोविलेपनंमृगनाभिः कस्तूरीकुंकुमंकेशरंपाटीरंचंदनंमृतप्रसिद्धारोचनंगोरोचनमिति १४ १५ यावोलक्तकः
 ओतुमदोमार्जारधर्मः भाषयाजवादिरितिनिशाहरिद्रा अंजनंकज्जलम् कालगरुगविशेषः चंद्रकः कपूरः अथजातिः संकरभवा अनुलोमजाः प्रतिलोमजाश्च
 अथपुष्पम् पुन्नागकनागर्केशरपुष्पम् मल्लिकार्जुनपुष्पम् जसवनम् शेषाणिप्रसिद्धानिसर्वत्रक्वचिद्वयोप्युक्तम् शिशुः कुमारश्चगतालकायुवा-
 प्रोटाप्रगल्भान्ततश्चतृद्वावंध्यातिवंध्याचस्तार्थिनीचप्रत्राजिकचित्तिबवादिकानामिति तथाक्वचिद्रोजनपात्रमप्युक्तम् स्वर्णरौप्यताश्चाणिलोहसी
 संत्रपुस्तथा कांस्यपाषाणकाष्ठंचमृत्पात्रेषुपात्रकमिति एवंसंक्रमकालेद्यानिवस्त्रानवाहनदीन्यभिहितानि आदिशब्देनायुधलेपनजातिपुष्पाणिने

स्म्यात्त्रिशन्मुहूर्तगोशोया उक्तन्नारदेन तासाप्रमाणेनघटिकास्त्रिशन्नवनिघण्टयइतिफलमाह महर्षिसमर्षसाम्यमितिपत्तदशामुहूर्तायासक्तौसर्वमन्त्रमह
 ष्टुप्यापभवति परन्त्वारिगन्मुहूर्तसम्भ्रजीसमर्षात्रिशन्मुहूर्तायासक्तर्वीसमपथास्थितभवतिविषुदर्शनेपीतिचद्रदर्शनेप्येवमेवफलबन्ध्य अयमर्थः जघन्य
 मन्त्रद्रदर्शनेमहर्षे बृहन्नक्षत्रमन्त्रद्रदर्शनेसमर्षम् सममेचद्रदर्शनेसाम्यम् ११ अथप्रसगात्कर्कसक्तर्वीमघर्षिशोपकाननुषुभाह अकार्दाति कर्कसन्क्रातीअर्का
 दियाहन्ति एतेगन्धुविशोपकाशयाः ययारविबारे सक्तांवीदशविशोपका एवसोमेविशति मोमेसौशेहादश गुरौष्टसोषादश शक्रेष्टादश शनौपंचेत्यर्थः १२
 अथर्षष्टमस्यरवे मन्त्रमोजानमात्सल्लमिद्वज्वयाह स्यान्नैतिलेइति रवित्तैतिलेइति नागकरणेचतुष्यदेचकरणेसुप्त सक्रमित स्यात् गरादिपचकेगुरेवर्षि

जघन्यपसक्रमणेमुहूर्ता शरेद्वोवाणसृ तावृहत्क स्वरासख्यासमभेमहर्षसमर्षसाम्यविषुदर्शनेपि ११ अर्कादिवारेसक्ता
 तीककस्यावृद्विशोपका दिशानखगजासूयाधृत्योष्टादशसायकाः १२ स्यात्तैतिलेनागचतुष्यदरविःसुतोनिविष्टस्तुगरादिपच
 के किन्तुमूर्ध्व शकुनोमूर्ध्वेऽनिष्टःसमः श्रेष्ठइहाधिपपणे १३ सिंहव्याघ्रवराहसभगजावाहद्विषट्पाटकाः श्वाजोगौश्वरणा
 युधश्रववतीवाहारवे सक्रमे

मोमद्रायावरेवाळवेचनिविष्ट सक्रमितःस्यात् किन्तुभेसक्तौकवे शकुनीत्वर्ध्वउर्ध्वस्थितः संक्रमितः स्यात् इहकरणः
 धिकरणकसक्तानोरदि अपचपणे अर्षमूर्त्येवपणेवृक्षे उल्लक्षणत्वादन्लेपिक्रमावनिष्टःसमः श्रेष्ठः स्यात् अयमर्थः सप्तारिसक्तमाभर्षवर्षणाधान्येष्वनिष्ट मन्त्रा
 पृष्टयाभात्रधान्यामापकारका एवमिनिष्टः समानयोर्ध्वः श्रेष्ठः उक्तन्धीपतिनाधान्यार्षवृष्टिपुमवेत्क्रमरास्त्वनिष्टमध्येइतेति १३ अथरविसक्ताने करणपरत्वे
 नवाहनरत्वायुधमस्यलपनजातिपुप्याणिसम्भानिराद्वैलरिक्कीहितमपेणोपजातिक्यान्वाह सिहेति स्वहेति यावन्मेति स्यान्मद्विकेतिवचतीववसारभ्येका

दशकरणेषु क्रमेण वाहनादीनि स्युः वाहनानि सिंहादीनि राजसभोगर्दभः बाहद्विषन्महिषः लुलायोमहिषोवाहद्विषत्कासरसैरिभाइत्यमरः अजोमेघः चरणायु
 धः कुक्कुटः नारदेनतु विशेष उक्तः खशबाल्हिकवंगेषु संक्रांतेषु तिथ्यर्थवाहनाः स्युर्ववाद्यइति अश्विन्यां अंदासंक्रांतिस्तदाश्विन्याः
 योअश्वस्तद्वाहनं स्यात् खशादिदेशेषु एवं सर्वे नक्षत्रेषु अथ वस्त्रं श्वेतादि हारितकं नीलवर्णपांडु अरुणवर्णं मुकालं श्यामलं असितं श्वेतवर्णरहितं गर्दभवर्ण
 अित्यर्थः दिग्ब्रह्मा भावः घनाभमेघवर्णं अथशस्त्रं सुशंकुद्धादीनि आयुधानि प्रसिद्धानि अथ भक्ष्यं अन्नं भक्तः परमान्नं पायसं भैक्ष्यं भिक्षासमूहः पक्वा

वस्त्रं श्वेतसुपीतहारितकपांडुरक्तकालासितं चित्रं कंबलदिग्घनाभमथशस्त्रं स्याद्दुःशंटीगदा १४ खड्गोदंडशरसतोमरमथोकुं
 तश्वपाशोकुशोस्त्रबाणस्त्वथ भक्ष्यमन्वपरमान्नं भैक्ष्यपक्वान्नकम् दुग्धदध्यापिचित्रितान्नगुडमध्वाज्यतथाशर्कराऽथोलपोमृ
 गनाभिकुंकुममथोपाटीरमृद्रोचनम् १५ यावश्वोतुमदोनिशांजनमथोकालागरुश्रंद्रकोजातिदेवतभूतसर्पविहगाः पश्वेणाविप्रास्तनः

न्नमपूपादिचित्रितान्नं हरिद्रादिरंजितम् अथलेपोविलेपनं मृगनाभिः कस्तूरीकुंकुमं केशरं पाटीरं चंदनं मृतप्रसिद्धारोचनं गोरोचनमिति १४ १५ यावोलक्तकः
 ओतुमदोमार्जारघर्मः भाषयाजवादिरिति निशाहरिद्रा अंजनं कज्जलम् कालगरुरगरु विशेषः चंद्रकः कपूरः अथजातिः संकरभवा अनुलोमजाः प्रति लोमजाश्च
 अथपुष्पम् पुन्नागकनागकेशरपुथ्यम् मल्लिकावलिः जपाओंड्रपुष्पम् जासवनम् शेषाणि प्रसिद्धानि सर्वत्र क्वचिद्व्योप्युक्तम् शिशुकुमारश्वगतालकायुवा-
 प्रौढाप्रगल्भान् च ततश्च वृद्धां ध्याति वंध्या च सुतार्थिनी च प्रव्राजिका च तिववादिकानामिति तथा क्वचिद्रोजनपात्रमप्युक्तम् स्ववर्णरौप्यताम्राणिलोहसी
 संत्रपुस्तथा कांस्थपाषाणकाष्ठं च मृत्यांत्रवेषु पात्रकमिति एवं संक्रमकाले ध्यानि वस्त्राशनवाहनदीन्यभिहितानि आदिशब्देनायुधलेपनजातिपुष्पाणि ते

वानाशोभवेत् नपुनस्तादृत्युक्तीविन्नाचस्त्वादितृत्युक्तीविन्नाशोभवेत् स्थितोपविष्टः स्वपताचस्यात्तेतिष्ठे इत्यादिनासुसत्वादीत्युक्तानितदुणाभिशिष्टा
 नोनागाः स्यादित्यर्थः १६ १७ अथसक्रान्तिबोधप्रतिस्नुव्यक्तमारुहप्रमुफ्जात्याह सक्रान्तीति सक्रान्तिर्यस्मिन्नक्षत्रेस्यातत्तोऽधरपिष्ययपूर्वनक्षत्रतस्मात्त्व
 अपुनरगमे अंशकचस्त्वादित्प्रति तवस्त्रिभेसभेः पर्याभि त्वोरसभेस्त्वभेदनागमोधनमासिः स्यादित्यर्थः अरुहप्रफुटदायासंक्रांतीदानमाह नारद गिलो
 परिखिरेचक्रंकिशुलंभिकोणकम् तत्रहेमाभिभिसिष्यदपारोषपनुत्तयेदति १८ अथकार्यभिरापत्रहविशीषचक्रमूसामान्यतीप्रहवलं चोपजात्याह नृपे

द्वित्रापैरयकरूद्रसकरूप्रवाः पुष्यचपुब्जागकजातीवखुल्लंकेतकानिचतयाविल्वार्कपूर्वेषुजम् १६ स्यान्मल्लिकार्कपाटलिकजपान्वस
 क्रांतिवस्त्राशान्वाहनाद् नाराश्वतइत्युपजीविनाचस्थितोपविष्टः स्वपताचिनाशः १७ सक्रान्तिधिष्ययाधरधिष्ययतस्त्रिभेस्वभे
 निरुक्तगमनततोऽगमे सुरवधिभेपीठनमगभेशुकभ्रिभेयद्दानीरसभेधनागमः १८

निकामीणि ययारणे अर्कपलेचारेणानृपेक्षणराजदर्शनरिषेयम् एवंबद्रादावपिष्यास्येयम् चंद्रेसर्वकृतिः सर्पिकृत्यानि भीमेसंगरेसुद्रम् सुधेयात्ममप्येयम् अ
 ध्याप्यबाधुरौषिचाहाः शुक्रेगमनशनीदीक्षणाम्यागमादिदीक्षाविषेयारत्यर्थो अथेतिनाराकठतोषिपुशुक्रभीक्षुपा यदाचंद्रसकर्मणस्यापदानाराचक्रमृषिसवा
 सपाददिनद्वयचंद्रोऽरुहोपिरुहः तारादीस्येपरुहोप्यरुहः एवंरिषोस्वस्त्राद्रिशिसंक्रमणेः शुक्रेपिमासपर्यंतरुहः शुक्रेस्तुसुतरोमनीषिन्मएव चंद्रवीर्य
 रुहोप्यरुहभद्रुत्यर्थः परेभीमादयः सक्रान्तिस्त्रिषिषस्तनद्वल्लतः सूर्ययन्त्रादरुहभाष्यपिक्रमाशेषः रविदीर्घेऽनुकामाजप्यरुहः १९ अथाधिमासस्ययमास

योर्लक्षणमुपजात्याह स्पष्टार्कति शक्यप्रतिपदिदर्शितश्चांद्रोमासः सचेत्स्पष्टसूर्यसंक्रांत्याचिहीनोरहितो भवेत्तदाधिमासउक्तः चांद्रोमासोत्थसंक्रांतोमल
 मासः प्रकीर्तितइतिब्रह्मसिद्धांतोक्तेः तुविशेषकदान्चित्सचांद्रोमासो द्विसंक्रमः द्वोसंक्रमोयस्मिन्मासो द्विसंक्रमः स्पष्टसूर्यसंक्रांतिद्वययुतस्तदाक्षयमाससज्ञ
 कउक्तः आद्यंतदर्शयोर्मध्येभानोरेवतयोर्ददा संक्रांतिद्वितयचेत्यात्क्षयमासः सउच्यतेइतिविसिषोक्तेः तत्रक्षयमासेजानानांवर्धापनेमृतानोश्राद्धेचतिथेर्विभा
 गयोः पूर्वोत्तरदलयोःसंबंधेनप्रथमांतसज्ञोमासोस्तः स्यातामृतिथिपूर्वाद्धजानानामृतानांचपूर्वमासेवर्धापनंश्राद्धं चविधेयम् तिथ्युत्तराद्धैजानानामृतानांचो
 त्तरमासेवर्धापनंश्राद्धं चविधेयम् तिथ्यर्थेप्रथमेपूर्वोऽ परस्मिन्नपरस्तथा मासावितिबुधैश्चित्योक्षयमासस्यमध्यगाविति मासादिलक्षणमेदविचारस्तुग्रंथ

नृपेक्षणंसर्वकृतिश्चसंगरः शास्त्रंविवाहोगमदीक्षणरेवेः वीर्येथताराबलतः शक्रोविद्युर्विद्योर्बलेऽर्कोर्बलेकुजादयः १९ स्पष्टा
 कसंक्रांतिविहीनउक्तामासोधिमासः क्षयमासकस्तु द्विसंक्रमस्तत्रविभागयोस्तस्तिथिर्हिमासोप्रथमात्यसज्ञौ २० इतिमुहूर्तचिंताम
 णौतृतीयसंक्रांतिप्रकरणंसमाप्तम् ३ ६३ गौरवप्रथान्लिखितः २० इतिश्रद्धैवज्ञानंतस्तदेवज्ञरामविरचित० प्रमिताक्षरायांसंक्रांतिप्रकरणंसमा

ष्टम् ३ ७ अथग्रंथांतरसंग्रहः योगिनीस्थितकाषातः संक्रांतेरागमोमतः चंद्रस्थदिशिदृष्टिः स्याद्रमनंवारदिक्स्मृतभित्तिक्वित् रवौसंक्रमणपूर्वमुरवंजीवेतुउ
 तरे प्रत्यङ्मुखंशनौसोमशेषेदक्षिणतोमुखमिति ववेपूर्वमुरवंप्रोक्तंवालवेयमदिङ्मुखम् कौलवेपश्चिममुरवंतैतिलेचोत्तरेमुखम् गरेवाथव्यदिग्वक्त्रंघणि-
 ज्यान्नेयदिङ्मुखम् भद्रायामीशादिग्वक्त्रंशकुनौनेर्कतौमुखम् चतुर्थादिचपातालनागेचोर्ध्वमुखीभवेत् किंस्तुमेसर्वदिग्वक्त्रसंक्रांतिमुखलक्षणम् अथदृष्टिः
 चंद्रशुभदृष्टिदिक्कृशानोसूर्ध्वसितेनेर्कतिकोणगाहक धात्रीसुकतेदृक्पवनेनिरुक्ताबुधेशनौरुद्रदिशीक्षणंभवेत् अथगमनंमंदेचंद्रगमःसौम्येबुधेभौमेचवान

रुण रशौककेगमोयाम्येगुरीप्रामामनेस्मृतमिति ७ अथगोचरप्रस्तणव्याख्यायते तत्रजन्मराशौ सकाशात्प्रहाणात्वारवरोनयच्छुभ्ररुमफलभूतत्तो
 नरफलमित्युच्यते तत्ररवित्रयोर्गोचरफलमुपगतिकयाद् सूर्यइतिरसात्वेइत्यादीसमाहारद्वः शिवाक्षयोरित्यादावितरेतरयोग अक्षराब्धावित्यमामगम्
 शासनमितिनुमभाषोध्येय एतसर्पत्रस्वजन्मराशोरितिपत्रमन्त्रेकस्यमभाष्याहार्यम् ततःसूर्यमन्त्रमातृरसात्थेयशक्रोविह्वस्यान् सूर्योजन्मराशोः सका-
 शात्पृष्ठस्थानरुमः यदिततएवजन्मराशोर्हृदिशस्थानस्थाअन्येघ्ना तदाक्विः सूर्यं शमीष्वरुमफलवाताजअशनेः सूर्यपुत्रत्वान्तद्वेषीनागीरुज यत्.
 पितुर्जनकस्यस्वजनसंबधिवेधनवेधनाहुः स्वमस्यापिपितृसर्वधिनवेधनाहुः तथारवसुगेजन्मराशोर्वशमिसूर्यः कृमभ्रैत्रतुयस्थानेशाभिर्जिता अन्येग्रहा-

अथगोचरप्रकरणप्रारम्भ सूर्योऽरसात्थेःषुद्युगेऽग्निन्देशिवाक्षयोर्भौमुशनीतमन्त्र रसाकयोर्लभ्रशुरेगुणात्त्येवद्वोबराब्धौगुण
 नदयोश्च १ लाभाष्टमेचाद्यशरैरसात्थेनगाद्वयज्ञोद्दिशरेब्धिराम रसाकयोर्नागविधीस्वनागलाभव्ययद्वगुरु शाराब्धौ २ ॥ ७.

स्युक्तदाधिद्वइत्येपन्त्रोक्तद्वयमूसम्यग्यास्येयम् तथान्निन्देऽतृतीयनमयोः शिवाक्षयोस्त्रिदशार्पनमयोः क्रमाच्छुभोविह्वस्येयः भीमेति श्रीमशनी तमोरुम्भु
 नयेपिगन्मराशितरसाक्योः लाभाशरेगुणात्थेक्रमाच्छुभाविद्याभ्येत्यथी परतुरानोः सूर्यवेधोनालीत्युक्तप्राक् चद्वोबराब्धीद्वत्यधि १ अथबुधशुरुशक्रगुणाणां
 नरफल उपजातिकेद्ररुजाभ्यामुप्लानिक्रपूर्वनाह चद्रइतिजन्मभात् अक्षराब्धीगुणानन्दयोः लाभाष्टमेआद्यशरैरसात्थेनगाद्वयैर्षद्रः क्रमाच्छुभो
 द्वभ्रमशया चद्रस्यषुधवेधोनास्ति अथशइतिद्दिशरेऽब्धियमरसाक्योः नागविधीस्वनाभेऽभ्ययवेधोषुपा क्रमाच्छुभोविह्वस्येयः अभन्त्रवेधोना
 अथद्वगुरुरितिजन्मभात् शाराब्धाव्यत्येनराशौ अद्रिगुणेशिवाहीदेवगुरुद्वहस्यतिक्रमाच्छुभोविह्वस्येयः अथशक्रफइतिजन्मराशोः सकाशात्पृष्ठस्थाने

नगे अग्निस्त्वेवेदांबरेपंचनिधौ गजेषु नंदेशयोः भानुरसेशिषागनौ शक्रः क्रमाच्छुभो विद्धश्च ज्ञेयः अत्रेदं तात्पर्यम् सूयोरिसंख्ये इत्यादि प्राकृपठितस्थानेषु
 विद्यमानः सप्तग्रहः शक्रमदः तदनंतरं पठितस्थानेषु स्थितो ऽश्रमफलदाता अर्थादेवानुक्तस्थानेषु नशक्रभोगाप्यशक्रभइति ३ अथवागवेधं शक्रपक्षे चंद्रब
 लम् चोपदात्युत्तरार्द्धेनाह दुष्टोपीति दुष्टोपि स्वजन्मराशेः सकाशादं नंतरं पठितविरुद्धस्थानस्थितापि विपरीतवेधाद्द्वामवेधाच्छुभः यथासूर्योद्वादशोऽनिष्टइ
 त्युक्तं प्राक्सयदि शनिवर्जितैर्ग्रहैः षष्ठस्थानस्थितैर्विद्धः सन् शक्रमफलदाता एव मुनरस्थानस्थितो यः काश्चिद्गृहः प्राकृपठितस्थानस्थितैर्ग्रहैः विद्धः शक्रम-

कृत्यं त्येन वांशे द्विगुणे शिवाहौ शक्रः कुनागे द्विनगे ग्निस्त्वे वेदांबरे पंचनिधौ गजेषु नंदेशयोर्भानुरसे शिवागनौ ३ क्रमाच्छुभो विद्धइति
 ग्रहः स्यात्पितुः सतस्थानत्रनवेधमाहुः दुष्टोपि रवेतो विपरीतवेधाच्छुभो द्विकोणे शक्रमदः सितेजः ४ इति सर्वत्र व्याख्येयम् अथमेव वामवेध

इत्युच्यते कश्यपः अपविद्धो ग्रहः किंचिन्मददाति शक्रमफलम् वामवेधविधानेन त्वशक्रभोगापि शक्रमदः द्विकोणे इति सितेशक्रपक्षे अश्रं द्रो द्वितीयनवपंचमे
 शुस्थितः शक्रमदः अत्रापि क्रमेण षष्ठाष्टमचतुर्थस्थानस्थितैर्बुधवर्जितैर्ग्रहैर्द्विदिनविद्धः तदाशक्रमइति ध्येयम् नारदः शक्रपक्षे शक्रमश्रं द्रो द्वितीयनवपंचमे रि
 पुमृत्युबुसंस्थैश्च नविद्धो गगने चरेशिति ४ अथ द्विविधमत्सुफजात्याह स्वजन्मराशेशिति इह द्विविधवेधविधौ अन्ये नारदादयः स्वजन्मराशेः सकाशात् द्विवि
 धमपि वेधमाहुः तथा चोभयत्रापि नारदेन जन्मत इत्युक्तम् अन्ये कश्यपादयः सपुनर्द्विविधो ग्रहाधिष्ठितराशितः ग्रहो यस्मिन् राशौ तिष्ठति न त एव क्रमाद्द्वयो-
 वामवेधश्च भवति यथासूर्यो जन्मराशेः षष्ठस्थितः शक्रमः ससूर्याच्चान्तराशेः द्वादशस्थानस्थितैः शनिवर्जितैर्ग्रहैर्न विद्धः तथासूर्योद्वादशस्थानस्थितो ऽनिष्टः
 सूर्यः स्वाक्रान्तराशेः षष्ठस्थानस्थितैः शनिवर्जितैर्ग्रहैर्विद्धश्चेत्तदाशक्रमफलदइत्यर्थः अथ द्विविधवेधस्यैव विषयकल्पनोच्यते हिमाद्रीति हिमाचलविंध्यान्चलयो

मप्रयतिन्वेवदेशोसंबोधेज्ञेयः नसर्वदेशोवितिक्रयपोक्ति कास्यपवचनेयदाहज्ञातव्यजन्मराशोस्तुनिखिलपह्लाचलंहिमाद्रिविध्ययोर्मध्येवैधजंतद्र
 हान्यम् अपरतुमूर्धारसात्यइतिक्रामिकेकेषोणन्मराशोरेवज्ञेय विपरीतरेपस्तुमहाधिष्ठितपशितएवोतिवदतिगुरु जन्मत अन्नबोधस्त्याहाहमेवेधोधहाल्य
 दिनि इदमपिहिमाद्रिविध्यांतरविषयमेवेत्यन्ये एतद्दानदुर्घटमित्याहनारद अज्ञात्वाद्धिधेययोअहज्ञोक्त्वदत्त् समृपावचनाभापीहास्मयाविजनेसदेति
 एवगोचरवोष्टेयाभादिनन्पर्यम् तत्रशातिमाहनारद अहंपुविपमस्येषुशानिथत्वात्समाचरेदिति सीम्येक्षितेनिष्टफळ श्रुमद् पाप्मीक्षित निष्कलीतीमही
 स्नरासुणान्नावलोकित नीत्तराशितान स्वस्यशमु क्षेत्रगतोपिवा शभाशुभफलनैवदद्यादस्तगतोपिवेति एतादृशस्यलेदुष्टत्वाभावावेवशात्याभावइति

स्वजन्मराशोरिहवेधमाहुरन्येगृहाधिष्ठितराशित स्मः हिमाद्रिविध्यातरएववोधेनसर्वदेशोवितिक्रयपोक्ते ५

क्रमितीर्थः ५ अयगोचरप्रस्तावान् ग्रहणीयनक्षत्रफलमग्रहणीयरहुगोचरफलग्रहणाशुभमतीकारचतुष्टुचमङ्गणदर्शननिषेधस्वशादूलविस्मिदितेनाह ज
 न्मदेशेति यस्यनन्मनक्षत्रेग्रहेयहणेसतिनिधनमरणस्यात् वसिष्ठः यस्येवजन्मनक्षत्रेयस्तेतेशाशिभात्करौ तस्यव्याधिमयघोरजन्मराशोभनक्षयइति
 विशेषोभार्गवीयेयस्यराज्यस्यनक्षत्रेत्तर्भानुरूपरुज्यते राज्यभंगस्तद्वन्नाशमरणवाचनिर्दिशेत्इति राब्धनक्षत्रेराब्ध्याभिपेक्त्नक्षत्रे अथराशिफलम्
 जनिभनाइनि गन्मराशोरारस्यग्रहणसविक्रमणयातादिकफलमूत्रवति यथाजन्मराशोप्रहणेसतिपाल शरीरपीडाद्रितीयराशोक्षितिर्द्रव्यनाशः दुतीफ
 राशोर्थात्तस्मीमासि चतुर्थराशौव्ययाशरीरपीदापंचमराशौचिन्तापुत्रादीनाम् पञ्चराशौसौरव्य सप्तमराशोकीकलत्रदीस्वयत्कीकष्टम् अष्टमराशोमृति-
 मरणम् नवमराशोमाननाश दशमराशोसुरवम् एकादशराशौलाभःमासि द्वादशराशौअपायोनाश आत्मनइतिकेचित् द्रव्यस्येव्यपरे इदंपञ्मासपर्य

तमितिद्वियम् तदनंतरं ग्रहणांतरं संपावनाय उक्तं च वैवज्ञमनोहरे घातं हानिमथाश्रियं जननभास्वस्तिंचिंताक्रमात्सौरव्यंदारवियोजनंचकुरुतेव्याधिंच
 मानक्षयंसिद्धिलाभमपायकर्मशशिनोः षण्मासमध्येग्रहइति अथाशुभसूचकग्रहणप्रतीकारमाह तदशुभेति तस्यग्रहणाशुभस्यध्वस्त्यैनाशायजपस्वर्णा
 गोदानजपोगायत्र्यादिमंत्राणां स्वर्णसुवर्णगोर्धेनुः भूमिर्वा उपलक्षणत्वादन्येषां स्तुत्यादीनां यथाशास्त्र्यादानं कार्यामिति शेषः तदौस्थ्यप्रणुकदुक्तवज्जपवि
 धिस्वर्णादिदानं भवेदित्युक्तेः दानं ज्योतिर्विंधे सुवर्णनिर्मितं नागं सति लंताम्रभाजने सदाक्षिणं सचस्त्रं च औत्रियाय निवेदयेत् मंत्रं च तमोमयं महाभीम-
 सोमसूर्यविमर्देन हेमनागप्रदानं मशांतिप्रदो भवेत्तिकां देगोदानं भूमिदानं च स्वर्णदानं विशेषतः ग्रहणे कुशनाशाय देवज्ञाय निवेदयेत् इति व्यासेनोक्तम्

जन्मर्क्षनिधनं ग्रहेजनिभतो घातः क्षितिः श्रीव्यथांचिंतासौरव्यकलत्रदौस्थ्यमंगयः स्तुर्माननाशः सुरवग्
 लाभोपायइतिक्रमात्तदशुभध्वस्त्येजपः स्वर्णगोदानं शांतिरथोग्रहं त्वशुभदनावीक्ष्यमाहुः परे ६ ॥ ६९ ॥

सर्वंगासरित्तोयसर्वब्रह्मसमाहिजाः सर्वभूमिसमदानं ग्रहणे चंद्रसूर्ययोरिति अन्यच्च अस्तमाने भवेत्त्मानं ग्रस्तेहोमोविधीयते मुख्यमाने भवेद्दानं सुक्तेरमानं विधी
 यतइति सूर्येदुग्रहणं यावत्तु यज्जपादिकमिति शिवरहस्योक्तेः जपयादिशब्दाद्देवार्चनादिकार्यम् अथरत्नानविशेषेण ग्रहणमशुजनकमित्युक्तम् तदृष्ट
 सुपाइष्टमपीतिसंशये निर्णयमाह अथोइति तु विशेषे परे आचार्याः अशुभदग्रहणं तु नोवीक्ष्यं न द्रष्टव्यमित्याहुः उक्तं च जन्मससाष्टरिः फांकदशमस्थे निशाक
 रे दृष्टोरिष्टप्रदोरहुर्जन्मर्क्षनिधनतथा जन्मर्क्षजन्मनक्षत्रानि अनवधतारासप्तमी अत्र दृष्टइति पदं अत्र दृष्टं च विवक्षितमिति तेषामाशयश्चास्तुष-
 ज्ञानएवहरोमुख्यत्वेइति परेषामतम् तदसत् अदृश्यरूपाः कालस्थमूर्तयो भगणाः श्रिताः शीघ्रमंदोच्चपातारव्याग्रहाणां गतिहेनवेइतिसूर्यसिद्धांते पातानाम

मध्यवर्तिन्वेवदेशोसप्रेषोज्ञेयः नसर्वदेशोविविक्तास्यपोक्तिः कास्यपक्वनेयदाहसातव्यजन्मराशोस्तु निखिलमहलाचलहिमाद्रिविध्ययोर्मध्येवैधजंतद्र
हालयम् अपरेतुसूर्यस्तोस्यइतिक्रमिकेकेषोयोगन्मराशेरवज्ञेय विपरीतवपस्तुग्रहापिष्ठिवराशितएवेतिवर्दतिगुरुः जन्मतः क्रमवेषस्याहामेवेषीग्रहालय
दिति इदमपिहिमाद्रिविध्यांतरविषयमेवेत्यन्ये एतद्दानदुर्घटमित्याहनसद् अज्ञात्वादिभिधेययोअहज्ञोक्त्वदेत् समृषावफनाभापीह्यस्ययातिजनेसदेति
पुत्रगोचरवोस्थेषाभारिनकर्मम् तत्रशांतिमाहनसदा ग्रहेषुविषमस्थेषुरातियत्वात्समाचरेदिति सीम्येक्षितेनिष्ठफल शक्यद् पापबीसित निष्कलोतीतीग्रही
स्त्नराशुणान्चलोक्तिः नीत्रराशितः स्वस्थशशु क्षेत्रगतोपिवा शक्यशक्यनैवदद्यादस्सगतोपिवेति एतादृशस्थलेदुष्टत्वाभावादेवशात्साभावइति

स्वजन्मराशेरिहवेधमाहुरन्येगृहाधिशितराशितः सः हिमाद्रिविध्यांतरएववोधोनसर्वदेशोविविक्तास्यपोक्ते ५

कस्मिन्नार्थः ५ अथगोचरप्रस्तावान् ग्रहणीफन्सत्रफलमृग्रहणीयराहुगोचरफलग्रहणाशक्यमतीकारंचतुष्टुचमद्ग्रणदर्शनविषेधस्वशादूलविकिर्दितेनाह न
न्सैइति यस्मनन्मनक्षेत्रेग्रहेग्रहणेसतिनिषनमरणंस्यात् बसिष्ठः यस्येवगन्मनक्षेत्रेग्रहणाशक्यो तस्यव्याधिप्रपघोरंजन्मराशोधनक्षयइति
विशेषोभार्मरीयेयस्यराज्यस्थनक्षेत्रेत्सर्भानुरुपुरुष्यते राज्यमसक्तुः चारायमरणपाचनिर्दिशेत्इति रान्धनक्षेत्राज्याभिपेक्यन्क्षेत्रे व्यधाराशिकल्म
अभिभनाइति जन्मराशेरारभ्यग्रहणोसतिक्रमेषावादिफलमभवति यथाजन्मराशौप्रहणसतिपालः शरीरपीडाद्वितीयाशौक्षितिर्द्रव्यनाशः तृतीये
राशौर्धन्केष्मीमासिः चतुर्थेराशौच्यथाशरीरपीडापंचमराशौस्वितापुत्रादीनाम् षष्ठराशौसौरभ्यः सप्तमराशौकच्छत्रदीस्वयस्वीकक्षम् अष्टमराशौगुक्ति
मैरणाय् नवमराशौमाननाशः दशमराशौसुखम् एकादशराशौत्वाम मासिः द्वादशराशौ अपायोनाशः आत्मनइतिकेचित् द्रव्यस्येव्यपरे इदंपण्मासपक्षे

तमितिज्ञेयम् तदनंतरं ग्रहणांतरसंभावनाय उक्तंचदेवज्ञमनोहरे घातं हानिमथाश्रियं जननभास्वस्तिंचिं ताक्रमात्सौरव्यं दारविभयो जनंच कुरुते व्याधिं च
 मानक्षयं सिद्धिं लाभमपायकर्मशशिनीः षण्मासमध्ये ग्रहइति अथाशुभसूचकग्रहणप्रतीकारमाह नदशरुभेति तस्य ग्रहणाशुभस्य ध्वस्त्यैनाशा यजपस्वर्ण
 गोदानजपोगायत्र्यादिमंत्राणां स्वर्णसुंधर्णं गीर्धनुः भूमिर्वा उपलक्षणत्वादन्येषां रूप्यादीनां यथाशान्त्यादानं कार्यमिति शेषः तदौस्थ्यप्रणुकदुकवज्जपवि
 धिस्वर्णादिदानं भवेदित्युक्ते. दानं ज्योतिर्विंधे सुवर्णनिर्मितं नागसतिलं ताम्रभाजने सदाक्षिणंसवस्त्रं च श्रोत्रियाय निवेदयेत् मंत्रं च तमामय महासमि-
 सोमसूर्यविमर्देन हेमनागप्रदानमशांतिप्रदो भवेत्स्कांदे गोदानं भूमिदानं च स्वर्णदानं विशेषतः ग्रहणे कुशनाशा यदैवज्ञाय निवेदयेत् इति व्यासेनोक्तम्

जन्मर्क्षनिधनं ग्रहेजनिभतो घातः क्षितिः श्रीव्यथा चिंता सौरव्यकलत्रदोस्थ्यसंग्रहः स्युर्माननाशः सुरवम्
 लाभोपायइति क्रमात्तदशुभध्वस्त्येजपः स्वर्णगोदानं शांतिरथो ग्रहत्वशुभदनावीक्ष्यमाहुः परे ६ ॥ ६ ॥

सर्वंगगासरित् नोयसर्वब्रह्मसमाहिजा. सर्वभूमिसंदांगं ग्रहणे चंद्रसूर्ययोरिति अन्यच्च अस्तमाने भवेत्त्मानं अस्तेहोमोविधीयते मुख्यमाने भवेद्दानं सुक्तेत्मानं विधी
 यतइति सूर्येदुग्रहणं यावत्तुर्व्यावत्तुर्व्याजपादिकमिति शिवरहस्योक्तेः अपभादिशब्दाद्देवान् चर्चनार्थम् अग्रस्तानविशेषे पात्रहणामारिष्टजनकमित्युक्तम् तदृष्ट
 मुपाइष्टमपीति संशये निर्णयमाह अथोइति तु विशेषे परे आचार्याः अशुभं ग्रहणं तु नोवीक्ष्यं न द्रष्टव्यमित्याहुः उक्तंच जन्मसप्ताष्टरिः फांकदशमस्थे निशाक
 रे दृष्टोरिष्टप्रदो राहुर्जन्मर्क्षनिधनतथा जन्मर्क्षजन्मनक्षत्रानि जनवधतारासप्तमी अत्र दृष्टइति पदश्रवणाद्दर्शनात् फलं विवक्षितमिति तेषामाशयश्चास्तुष-
 ज्ञानएवहेशे मुखत्वइति परेषामतम् तदसत् अदृश्यरूपाः कालस्य मूर्तयो भगणाः श्रिताः शीघ्रमंदोच्चपातारव्याग्रहाणां गतिहेतवे इति सूर्यसिद्धांते पातानाम

दृश्यतोका पातोराहुअपर्यायः दक्षिणोत्तरोत्तरेषातोराहुअरहस्ता विक्षिपत्येवविदोषर्षद्रादीनामथश्रमादितिसूर्यसिद्धातोक्तेः अत पातानामदृश्यत्वान्
राहुदर्शनमेषानुपपन्नम् ननुयद्दण्डेनद्रसूर्यबोन्ध्वादकोराहुर्दृश्यतएव अतएवराहुभस्ते निशाकरेद्रुत्यादिपुराणोक्तिरेपीतिचेन्न भानोभाङ्गेमहीच्छायातनु
व्येकसमेपिना सशकपातेग्रहणाधिभ्येनकइत्युपक्रम्य छादकोभास्करस्येदुरधस्थापनवद्भवेत् मूलायाप्राङ्मुख्यद्रोविशत्यस्यमवेदसी
भसौमूलायाप्रस्यबद्रस्यछादकाभवेदित्यर्थे सूर्योसिद्धते छाद्यछादकभावोऽभिहितस्मष्टएवपुराणधरोपपरिहारस्तुभास्करेणैवराहुः कुभामठ
लग्नः शशाकमित्यादिनाक्तं चराहुणापितस्मिन्कालेसाभिध्यमस्येतेनोपचर्यतेराहुरित्युक्तान्स्माद्राहोदर्शनास्येव तन्मतेदर्शनासुषसेत्रविचक्षि-
तम् एवचराहुदर्शनराहुदर्शनमितितत्पुरुषोनुपपन्न तस्माद्दर्शनशब्देनोपरागोक्त्यते राहुदर्शनराहुपरागस्तस्मिन् राहुदर्शनेनभवेतिअयमर्थः राहुन
मपातस्तत्सर्वेनदर्शमसुपरागइति नवराहुरेषुलक्षणयोपरागपरस्तुस्यदर्शनमितिपूर्वपक्षामिमताथेसिद्धिरितिवाच्यम् लक्षणयानुअर्थान्तरासंभवे
सतिक्कच्य अक्षतादर्शनाराहोतथान्वास्तदर्शने प्रजापीडाविनिर्देश्याव्याधिदुर्भिक्षकारकैरितिषिव्याधुर्मन्त्रराविषाक्यपुपदातरा सन्निभानाब्राह्मरा
व्देनोपरागोक्त्यते इहचराह्यं पाताख्यग्रहगतिक्रमयोत्तरमस्तीत्यतो राहुदर्शनग्रहपातयोः समानार्थकेनास्तीत्येवसिद्धमिति प्रागुक्तानांसर्ववचसां
ग्रहणीस्थानादित्येकशाक्यार्थं फलितोभवति केभिरनुदर्शनाद्रीनिषिमक्योस्तुविध्योस्तुल्यबलत्वात्सकृद्वास्नायादितिषदति तदसत् नन्मससाष्टरि
फाकेत्यादिनासामान्यतोनिष्कृि स्मउपरक्तदर्शमस्त्वनसेतोद्यतमादित्योनास्तीत्यातकदाचन नोपरस्तनर्धरिस्थेनमध्यमभसोगतमितिमनूक्तेपर
दर्शिमस्यपुनर्निकेधातुपपत्तेः प्रागुक्तदिशाराहुदर्शमपवस्यराहुपरागलक्षकत्वेनतुल्यबलत्वाभावात् तस्माद्दुपरक्तयोः सूर्यार्बद्रमसोर्भस्यकस्या
दर्शननिषेधसत्त्वान् ग्रहणेचस्नानदानाद्युक्तेस्ताहानचज्योति शस्त्रेकदेशगणितमंभ्योषुज्वातस्मिन्कालेवानादि विधेयमितिभिसिद्धांत भतएषमेपाय

एतेषूपरोस्नानादिविधेयमेव रात्रौसूर्योपरागेदिवान्वेद्रोपरागेचस्नानादिकंतुवचनान्भवति तदुक्तंनिगमे सूर्यग्रहोयदारात्रौदिवान्वेद्रग्रहोयदि तत्रस्नानंन
 कुर्वन्निदद्याद्दानंनचक्वचिदिति तादृशेग्रहणेदुष्टेपिदोषोनास्तीत्यपिसूचितम् जावालिवचनंतुसंक्रांतेःपुण्यकालस्तुषोडशोभयतःकलाःचंद्रसूर्योपरागे-
 तुयावदर्शनगोचरइति ग्रस्तस्थास्तमयनपर्यंतदर्शनगोचरत्वात्तावत्कालः पुण्यकालोभवतीतिव्याचरव्युः तदुक्तं विश्वरूपनिबंधे दिवान्वेद्रग्रहारात्रौसू-
 र्यपर्वनपुण्यदम् संधिस्थंपुण्यवज्ज्ञेयंयावदर्शनगोचरइति अन्येतु सूर्यस्थादर्शनरात्रिर्दिनंतद्दर्शनात्मकम् भुजएत्तादुपरिचस्थितोर्कोदर्शनस्मृतमि
 तिवसिष्ठसिद्धांतैवचनान्मेघावृतेऽनावृतेचोपरागेगणितागतस्थितिघटिकापुण्यकालइत्याहुः यत्राकाशाभूम्यासहस्रलग्नमिवदृश्यते सप्रदेशोशु-
 जशब्दवाच्यः अर्कइत्युपलक्षणंचंद्रादिग्रहनक्षत्राणाम् विष्युधर्मोत्तरे अहारात्रनभोक्तव्यमचंद्रसूर्यग्रहोयदा मुक्तिहृत्स्वारुभोक्तव्यस्नानंकृत्वातत-
 परमिति,ग्रस्तास्तेगुरुः ग्रस्तायेवास्तमानतुरवीदूत्रामुतोयदि तयोःपरेद्युरुदयेस्नात्वाभ्यवहरेन्नरः इत्यनयोर्वाक्ययोर्दशानोदयशब्दौभुजएतोपरिस्थि
 तत्वलक्षकौ अन्यथामेघाद्यावरणेनपरदिवसेपिदर्शनाभावेउपवासः प्रसज्येत तथायत्रस्पशकालेग्रहणंहृत्स्नानंधिहितत्रांतरेमेघावरणाद्रविचंद्रयो
 दर्शनाभावोदिवसद्वयंत्रयवास्थानत्राप्युपवासप्रसंगः स्यात् नचशिष्टास्तथाचरंति तस्माद्दर्शितार्थेण तस्मान्छास्त्रीयग्रहणज्ञानेसतिमेधेना
 धृतेपित्रहणेग्रहणमदृत्सैवचक्ष्मता अर्धेनगंतुमशक्तेनचदृष्ट्वादादिनासच्छास्त्रीविधेयमितितात्वर्थार्थः अतएवभागवतेकुरुक्षेत्रेस्नानार्थमिलिता-
 नांपांडवीयलोकानामध्येद्युतराष्ट्रोपिपरिगणतइतिशिष्टाचारोव्येवमेवास्ति एवंचारिष्टजनकत्वेतस्माज्जन्मसंसांकेतिपद्यनिर्मूलत्वाद्दुपेक्ष्यम्किंचमत्स
 श्लोकलब्धवसिष्ठमत्स्यपुराणादिवान्वेदर्शपदाभावाच्च अतएवमूलेपरे इतिपदप्रयुक्तंशांतिस्तुदर्शनाभावेपिबिधेया यतोरिष्टयोगानांस्वरूपसत्तामेवा
 रिष्टजनकत्वान् अथग्रहणशांतिः येषांतुविषमस्थानेराहुश्चंद्रमुपक्रमेत् कर्मक्षयपरिक्लेशान्प्राप्तुवन्तिचतेजनाः पितृपक्षविनाशायसूर्यस्थानेभवेद्ग्रहः

होरायागृह्यतेपस्यनसत्रेचानिराकरं प्राणसदेहमाप्नोति अथधारणमिच्छति यस्यश्रिजन्मनसत्रेग्रहणेशशिभास्करे तज्जातानाभवेत्सीद्वायेनरा शाविचर्ज्म
ता सक्रमइनस्ययेवाज्जन्मवृत्तीयेथबाग्रहण बहुरोममृत्युजननोक्तवानाहुतथोजपाम्नकर्वव्या तस्माहानंचहोमचदेवार्चनजपीतथा उपरागाभिषेकंचहुय्यांका
तिर्भीविष्यति नक्षत्रदानमथास्तुविधापयुजगस्मृतुंकांचनेनपिष्टेनषाहिमकरेद्विषसाधियेच प्रस्लेभितन्मदिवसेतमसाप्रदघाद्विप्रायवेदविदुषेस्फपरीक्षि
ताय यस्वराशिसमासायभेद्वृणसप्रव तप्रस्नानप्रवक्ष्यामिमत्रौषधिसमन्वितम् चंद्रोपरागसंप्राप्यकुर्वाद्वाह्मणवाचनम् सपूज्यचतुरोविप्रान् रुक्म
ल्यानुकेपने पूर्वमेवोपरागस्यसमानोयौषधादिकम् स्थापयेच्चतुर कुम्भानभ्रतासागरानिच गजान् चल्मीकसमत्तुद्दगो कुलात् यजद्दारप्रदेशान्चि
मृदमानीयानिक्षिपेत् प्वगज्ज्वत्कुंभेषु कर्षसूकाकलानिच रोत्तर्नपत्पूक शंखंपचरत्नसमन्वितम् स्फटिकेनदनश्वेवंतीयेचारिचपल्लवान् गजवतकुंभ
सर्षपोशीरगुगुलून नत्सर्वेभिसिपेत्सूर्कुंभेष्वबाहयेत्करान् सूषेसमुद्रास्रितस्तीर्थानिरुदानदा आधोतुममशात्वर्चदुरितक्षमकारका ति
लहोमज्वाहृतिभिः सहस्रचाष्टसप्तम् एषरुक्साप्रफलेनस्नानकर्मसमारभेत् आमज्यनषभिमर्चैः कुम्भान्सकस्यपूर्वकम् योसोषज्यधरोदेवोद्यादित्या
नांप्रभुर्मन सहस्रनयन शक्रोभ्रह्मपीडाव्यपोहंतु सुखयसर्षदेवानोससाचिरमितपुक्ति चद्रोपरागसंभूतामग्निपीडाव्यपोहंतु चकर्मसाक्षीलोकाना
धर्मोमहिपवाहनं यमभद्रोपरागात्याग्रहपीडाव्यपोहंतु निर्भक्तिः कोणपोदेव प्रलथानलसन्निभः स्वहृद्व्यग्रोतिभीमम्बरस पीडाव्यपोहंतु नागपाशधन
रोदेव सदामकरवाहनं सजलापिपति अद्रोग्रहपीडाव्यपोहंतु प्राणरूपोहिकोकानासदारुष्यामृगप्रिय वायुभद्रोपरागोत्थाग्रहपीडाव्यपोहंतु योस
निपिपतिदेवस्वहृदुगुलगदाधरं चद्रोपरागकक्षुपथनक्षेत्रेव्यपोहंतु योसाविदुयुतोदेवोभबानीपतिरोम्बरं चद्रोपरागजापीडासनाशापतुराकर त्रैलोक्ये
याभिभूतानिचततोमप्राबिस्त्रिस्वकावितान् वल्मेपट्टेऽथवा भूर्जपंचरत्नसमन्वितान् यजमानस्यशिरसिनिदध्मुस्तेरिजोत्तमा ततोनिषाहपेठेव्यमुपरा

नुमानिनी प्राड्भुखपूजयित्यातेनत्वाचाप्रीष्टदेवते चंद्रग्रहेविनिवृत्तेकृतशौचात्मसंगलः कृतरुमानंचतत्सर्वब्राह्मणायानिवेदयेत् अनेनविधिनाथापुत्रह
 स्नानसमाचरेत् नतस्थग्रहपीडास्थान्नचबंधुधनक्षयः सूर्यग्रहेसूर्यनामसदान्नेत्रेषुकीर्तयेत् यद्दंभृणुप्राणित्वाश्रावयेद्वापिवानरः सर्वपापविनिमु
 क्तः सर्वत्रस्वरवान्भवेदिति इतिमत्स्यपुराणोक्ताग्रहणशांतिः अथौषधीभिर्ग्रहणशांतिः रोचनपद्मकशखकुकुमरक्तचदनम् शक्तिसफटिकतीर्थोषु
 सितसर्षपगुगुलून् मधुकंदेवदारुंचविष्णुक्रांताशतावरी वलांचसहदेवींचनिशाद्वितयमेवच दूर्वाकुरोशीरशमीशिलाजित्सर्वार्थसर्वौषधिपंचमृद्धि
 स्नानविदध्याद्ग्रहणरथीद्वीः पीडाकरंशांतिवहचयस्थेति ६ अथचंद्रबलीविशेषमनुषुपृच्छदसाह पापातइति श्रुमफलदोषचंद्रः पापांतः पापहृयमध्य

पापांतः पापयुग्धने पापाच्चंद्रः श्रुभोप्यसत् श्रुभांशेचाधिभिन्नांशेगुरुदृष्टोऽश्रुभोपिसत् ७ सितासितादोसदृष्टेचंद्रेपृष्टो
 श्रुभावुभो व्यत्यासेचाश्रुभाप्राक्तोसूकटे अ बलंत्विदम् ८ वज्जेश्रुक्रञ्जसूकटाप्रवालभोमैऽगौगोमेदमाकारु नीलं कर्ता
 वैदूर्यगुरीपुष्यकंज्ञेपाचिः प्राड्भाणिक्यमकेतुमध्ये ९ वर्ती पापयुक्पापग्रहयुक्तः पापात्तूनेससमेवतीमानस्तदाश्रुभोपिअसत् अश्रुमएव अदाल

श्रुभोपिचंद्रः श्रुभांशेश्रुभग्रहनवांशेअथवाधिमित्रनवांशे तथागुरुणादृष्ट सत्श्रुमफलदाताभवेत् ७ अन्यदप्यनुषुभाह सिति श्रुभोपक्षादौप्रतिपदि
 समीचीनचंद्रेसतिसंपूर्णः श्रुकुः श्रुभः आसितादौकृष्णपक्षप्रतिपदिदुष्टेचंद्रेसतिसंपूर्णः कृष्णः श्रुभः व्यत्यासेचपूर्वोक्तादथाद्वैपरित्येद्वावपिपक्षावनिष्टौ य
 दाश्रुकुप्रविपदिचंद्रोदुष्टश्चेतदासकल्पक्षोऽनिष्टः कृष्णप्रतिपदिचंद्रः श्रुभश्चेतदासंपूर्णः कृष्णपक्षोऽनिष्टः इदमेतावत् अत्रबलंचंद्रबलंचंद्रेविसंकेदेविवाहयात्रा
 दौ अवश्यकल्पयेतात्कालिकचंद्रबलाभावेचत्रात्थम् नान्यथेत्यर्थः ८ अथग्रहदोष्यपरिहारपूर्वकं तुष्टिसंपादनार्थेनवरत्नसमुवायधारणंशालिन्याह

अथशेषक्रमेणसकलास्तारासंज्ञाअनुष्टुभाह जन्मारब्धेति स्पष्टोर्थ १२ अथावश्यकृत्येदुष्टताराणांप्रकारद्वयेनपरिहारंशार्दूलविक्रीडितेनाह मृ-
 त्योस्वर्णतिलानिति मृत्योवधतारायांस्वर्णतिलानृथथाशक्तिब्राह्मणायदद्यात् विपदिविपत्तारायांगुहमिक्षधिकारंदद्यात् त्रिजन्मसुमित्सृष्टुजन्मता-
 रासकशाकंपृताकादिदद्यात् अथोप्रत्यरितारकासकंपंचमतारायांलवणंदद्यात् नारदः जन्मत्रिंपंचससारव्यातारानिष्टफलाः स्मृताः शाकृगुहचलवणं-
 सतिलान्कांचनंक्रमात् अभिष्टपरिहारायदद्याद्द्वानंद्विजातयेइति अथद्वितीयःपरिहारः तत्रादिमपर्थयेप्रथमावृत्तौविपत्सत्यरिमृत्युश्चतृतीयपचमीसस-
 म्यस्ताराः सर्वाअपिसामान्यतः षष्ठिघटिकात्मिकानशक्तभदाःस्युः अथद्वितीयेपर्थयेद्वितीयावृत्तौविपत्सत्यरिमृत्यूनांआदिप्रारंथतृतीयकाअंशानशक्तभदाः

जन्मारव्यसंपह्विपदः क्षेमप्रत्यरिसाधकाः वधमैत्रातिमैत्राःस्युस्तारानामसदृक्फलाः १२ मृत्योस्वर्णतिलान्विपद्यपिगुडंशाकंअ-
 जन्मस्वथोदद्यात्सत्यरितारकासकलवणंसर्वोविपत्सत्यरिः मृत्युश्चादिमपर्थयेनशक्तभदोर्थेषाद्वितीयेशकानादिप्राल्यतृतीयका-

अथशुभाः सर्वे तृतीयेस्मृताः १३ विपत्तारायामाद्यांशः प्रथमचरणोनिषिद्धा प्रत्यरितारायांप्रत्यांशश्चतुर्थचरणस्त्याज्यः मृत्युतारायांतृतीयोशः तृ-
 तीयचरणस्त्याज्यइति अथतृतीयावृत्तौविपत्सत्यरिमृत्युश्चैतेसर्वेषष्टिघटिकात्मिकाअपिशुभाः उक्तंचद्वीपिकायाम् पर्यायेप्रथमेवज्याविपत्सत्यरिनैधनाइति
 १३ अथचंद्रावस्थागणनोपायमनुष्टुभाह षष्ठिघ्नमिति अश्विनीमारभ्यगतभानिषष्ठ्यागुण्यानिवर्तमाननक्षत्रशुक्लघटीशुतानितानिपुनशुगैश्वरुभिराहता-
 नि शराब्धिहृत् ४५पंचचत्वारिंशताभाज्यानियल्लुब्धमागतगतायस्थास्ताः शेषवर्तमानावस्थायाः तत्रलब्धांकस्यापिद्वादशाधिक्येद्वादशाभिर्भागशेषंप्रवा-
 साद्यवस्थाचंद्रस्थगताःस्युः ताअवस्थामेषराशोःपुंसः प्रवासादिसंज्ञाः वृषराशेर्नष्टादिसंज्ञाः एवमिथुनादिदशराशिषुमृतादिसंज्ञावस्थादिनोद्वादशावस्थाः

रव्यमिति अत्रस्तुपर्णमुद्रिकायानवपाप्तत्वाप्रागादिक्रमेणनवरत्नानिनिधेयानि तन्मप्रागितिपचम्यतमव्ययपचमीनेयल्यब्दोपे तेनप्रागादिदिक्तइत्य
 यमर्थोजानां तन्मरुत्कवीतयेपूर्वस्यादिशिवज्यन्त्रेतन्नीरकनिधेयम् एवचद्रुम्रीतयेस्कमुक्ताशोभनमुक्ताफलमाग्नेय्याम् भौमप्रीत्यर्थेदक्षिणस्वामप्रवालम्
 अगोरहोनेर्नित्यागोमेदम् आर्क्षीशानीपभिमायाशोभननीलकेतौवायव्यारैद्वयम् गुरौऽन्तरस्यापुष्पकपुष्परजम् बुधेर्इशान्यापाविःमध्येमज्यमकोष्ठेअर्कप्री
 त्येमाणिक्यनिधेयम् ९ अथसतिसामर्थ्येनवरत्नसमुदायधारणमुक्तम् इदानीमसतिसामर्थ्येयद्रुहस्तद्वहस्तधारणमिद्रवज्यपाह माणिक्येति
 सूर्यप्रीत्यर्थमाणिक्यधार्यम् एवचद्रस्यमुक्ताफलम् भौमस्यभिद्रुमप्रवालम् बुधस्यगक्तमकरुडपावि गुरौ पुष्पकपुष्परजःशक्रस्यकज्जहीरक शनेनीलि

माणिक्यमुक्ताफलविद्रुमाणिगारुत्तकृपुष्पकवज्जनीलम् गोमेदवैद्वयकमर्कत स्यूरत्नान्यथोज्ञास्यमुदेसुवर्णम् १० धार्येलाजा
 वर्तकराहुकेत्वोरौप्यशक्रक्रेहोभ्युक्तगुरोस्तु लोहमदस्यारभान्वो प्रवालताराजन्मक्षात्रिरावृत्तितस्थान् ११

मेद केतोर्वैद्वयमित्येवमर्कतोऽर्क्षीर्नाग्रहगारत्नाभिधार्याणिस्तुः तत्रयद्रुहस्तदोक्षपतस्यग्रहस्यतु ध्वैतद्रुलनेषधार्थमित्यर्थः अथोज्ञास्यमुदे सुवर्णमित्यपि
 मण्डोक्तेनसर्वेषु १० अथमहामूल्यरत्नधारणस्यासानर्थेअल्पमूल्या निस्तानितारावलमन्त्रशालिन्याह धार्पमितिअथोज्ञास्यमुदेसतोपार्थसकषण
 यथाशक्तिधार्यम् राहुकेत्वोस्तु ध्वैत्लाजावर्तकमाणिशिशोधार्प शक्रक्रेहोस्तु ध्वैत्तुल्यम् गुरोस्तु ध्वैत्सुक्ताफलम् शनेस्तु ध्वैत्लेहम् आरभान्वोस्तु ध्वैत्प्रचा
 लंधार्यम् तारेति यद्विनिगाराबलनिर्धीर्षितं तद्दिनेयातारासाजन्मक्षत्रान् भिरावृत्तितः पुनः पुनरावृत्तित्रयेणगणनीयास्यात् भिरितिसकजतमव्ययज
 न्नस्यत्रान् दिनमहसप्रगणितेनपभिर्मर्केतिलमआवृत्तयाभवति अवाशिष्टताराया शक्रमरुत्तमन्त्रव्यारज्यातमितिकलितोऽर्थः ११

क्वसुणिचा राक्षेर्गो

यांसुवर्णयथाशक्तिदद्यात् एवंसर्वत्रशेषंस्पष्टम् १८ अथचसंततिलकयान्यदाह राश्यादीतिपूर्वार्धेस्पष्टम् अध्वान्हेति यास्मिन्मासेस्वजन्मनक्षत्रप्र
 वेशेसूर्यादिवाराश्वेत्स्युस्तास्मिन्मासेअध्यादीनिफलानिवाच्यानि यत्रमासिरविवारेजन्मनक्षत्रेसति अध्वामार्गोभवति एवंचंद्रवारेअन्नंमद्व्यप्राप्तिरि
 त्यादि १९ इतिश्रीदैवज्ञानंतंस्कतदे० प्रमिताक्षरायांचतुर्थेगोत्रप्रकरणं समाप्तं ४ अथसंस्कारप्रकरणं व्याख्यायते तत्रसांख्यिक्यतेअनेनश्रौत-
 स्मानेनवाकर्मणापुरुषइतिसंस्कारः स्वीयस्वीयजातौसामान्यविशेषविहितवैदिकस्मार्तकर्मानुष्ठानद्वाराहृष्टविशेषाधाचकइतियावत् लक्षणया
 तदर्थोक्तादिनशुद्ध्यादिसंस्कारशब्देनोच्यते तस्यप्रकरणमुपक्रमः तेचसंस्कारागर्भाधानादयोद्धवत्वारिशत् तत्रगर्भाधानप्रथमसंस्कारः सचरज

सूर्यारसौम्यास्युजितोक्षनागससाद्विघ्नान्निनाडीः तमोयमेज्यास्त्रिसाश्विमासान्गंतव्यराशेःफलदाःपुरुस्तात् १७ दुष्टेयो
 गेहेमंचंद्रेचशरवधान्यतिथ्यर्द्धेतिथोतंडुलाश्र्व वारेरत्नंभेचगाहेमनाड्यादद्यात्सिंधूत्थंचतारास्तराजा १८ राश्यादिगौरविकुजोफलदो
 सितेज्यौमध्येसदाशाशिसुतश्र्वरमेज्जमदौ अध्वान्हवन्हिभयसन्भतिवस्त्रसौरव्यदुःखानिमासिजनिभेरविवासुरादौ १९ इतिचतुर्थेगोत्र
 रप्रकरणंसमाप्तम् ४ अथसंस्कारप्रकरणंप्रारभ्यते आद्यंरजःशतंभाघमार्गाराधेषफाल्गुने ज्येष्ठश्रावणयोःशुक्लसहारेसत्तनौदिव १

स्वलास्व्यधीनः ततोरजोदर्शनाच्छुभाशुभफलसुक्तंवसिष्ठेनप्रथमरजोदर्शनतः शुभाशुभंभवतिसर्वलोकानामिति तत्रशुभसूचकरजोदर्शनमनुष्टुभाह
 आद्यमिति राधोवैशारवः इषआश्विनः अन्येप्रसिद्धाः एषुमासेषुआद्यंरजः प्रथमोद्गंरजोदर्शनं स्त्रीधर्मः शुभंभविष्यच्छुभसूचकं तथाशुक्लशुक्लपक्षेक
 ष्यापक्षेतुदशमीपर्यंतमध्यमंज्ञेयम् कृष्णपक्षस्यदशमीमध्यमफलमादिशेदिति यावदितिशेषः सहारेसतांचंद्रबुधगुरुशुक्रकाणांवारं सत्तनौसमीचीनिल

क्रमेणसर्वतीत्यर्थं १४ अथ द्वादशरात्रस्थानामानिसफलान्याह प्रवासनाराधाविति स्पष्टार्थम् १५ अथप्रहाणावैकृतपरिहारार्थसौपस्थानदक्षिणाश्र
 शार्दूलकिरीटित्नाह कानाकुधेति त्रजाश्रधृशालप इतिकेरित्वस्तुअपीषधीसाहचर्याचुत्वाजाशब्देन लज्जावतीगृह्यतेकुष्ठप्रसिद्धम् क्लायरीषामि
 यगुक्लिनीपनोमुस्तासिद्धर्याः सर्पपाः निशाहरिद्रा दारुदेवद्राठ पुस्वाशरपुरालोप्रप्रसिद्धम् एतैरीषधेयुर्वेजले स्नानप्रहोत्यापत्तत् दुष्टग्रहसूचिना
 शिरनाशकस्यात् सप्रिमणु रजनीहृयमासीकुष्ठछाजतिबसर्पपरकै चारिभिःसहवनेोसहलाप्रौ स्नानमतिनिश्चिप्रहपीडामित्कफे अघरवे रविमार

पट्टि६० घगतभृक्तघटीयुक्तयुगा ४हतम् शराब्धित्प्लुव्यतोऽर्केशेषिवस्याः क्रियाद्विधौ १४ प्रवाशनाशौमरणजयम्बहासुयारति
 कीडितससभक्त्य ज्वरास्यकपस्थिरताक्षवस्थामेषात्कमान्नामसहकृफला स्यु १५ लाजाकुष्ठबलाभियंशुघनसिद्धार्थेनिशादा
 रुभिः पुरवालोभ्रयुतेर्जलेनिगदितस्नानग्रहोत्यापत्तत् धेनुःकैव्वरुणावृषश्चकनकेपीतावरघोतकं श्वेतोगीरसितामहासिरजइत्येतार

वेदक्षिणा १६ अद्दक्षिणाऽन्वतेसूर्योपधेनुम् चणयक्खु शरव शंख स्यात्खनु रस्त्रियाभिस्त्रम् भौमायास्तणोवृष बुधायस्तर्णम् गुरवेपीतावर तच्चयबा
 श्चिभक्त्यापिसकोरजवाशुक्लायन्वेतोषोटक शनयेस्यामवर्णागीः राहवेमास्रासिर्महामृत्पस्त्रम् केतवेलागोमेपपुत्रा दक्षिणा १६ अथग्रहागंतव्यराशो प्राह
 क्रियद्विदिने फलदपुत्रित्येतदुफजात्साह सूर्येरेति जिगमिषिनराशो पुरस्तात्सूतततस्तस्वघटीदिवसमासान् शतमारुतमफलदा स्युः यथासूर्योगतव्यराशो
 प्राक्पचदिनाभिकल्पद भौमीष्टदिवसान्बुध सप्तदिवसान् शुक्रोपिसप्तदिवसान् चद्रोग्निनाष्टीमयम् राहुः गंतव्यराशोःपूर्वेभिमासान् शनिःषष्मासान्गुरु
 भौसहयम् पूर्वफलदस्यर्थं १७ अभावशयकृत्येतिभ्यादीराकित्त्वादानमाह दुष्टेधोगइति रागादुष्टेव्यतीपातादित्येभे तथानाख्यापत्किंवायादुष्टेहर्तोदिवुष्ट

यांसुवर्णयथाशक्तिदद्यात् एवंसर्वत्रशेषस्पष्टम् १८ अथवसंततिलकयान्यदाह राश्यादीतिपूर्वार्धेस्पष्टम् अध्वान्हेति यस्मिन्मासेस्वजन्मनक्षत्रप्र
 वेशीसूर्यादिवाराश्वेत्स्युस्तास्मिन्मासेअध्वादीनिफलानिवाच्यानि यत्रमासिरविवारेजन्मनक्षत्रेसति अध्वामार्गोभवति एवंचंद्रधारेअन्नं भक्ष्यप्राप्तिरि
 त्यादि १९ इतिश्रीदैवज्ञानंतस्मत्तदे० प्रमिताक्षरायांचतुर्थेगोचरप्रकरणसमाप्तं ४ अथसंस्कारप्रकरणंव्याचयते तत्रसांख्यिक्यतेअनेनश्रौत-
 स्मानेनवाकर्मणापुरुषइतिसंस्कारः स्वीयस्वीयजातौ सामान्यविशेषविहितवैदिकस्मार्तकर्मनुष्ठानद्वाराहृष्टविशेषा धायकइतियावत् लक्षणया
 तदर्थोक्तादिनशुद्ध्यादिसंस्कारशब्देनोच्यते तस्यप्रकरणमुपक्रमः तेचसंस्कारागर्भाधानादयोष्टचत्वारिंशत् तत्रगर्भाधानंप्रथमसंस्कारः सत्वरज

सूधारसौम्यास्युजितोक्षनागसप्ताद्विघ्नान्विधुरग्निनाडीः तमोयमेज्यास्त्रिरसाश्विमासान्गंतव्यराशेः फलदाः पुरस्तात् १७ दुष्टेयो
 गेहं मंचद्रेचशरवधान्यतिथ्यद्धृतिथ्योत्तुलाश्र्व वारेरत्वंभेचगाहेमनाड्यादद्यात्सिधूत्थचतारास्कराजा १८ राश्यादिगारविकुजोफलदौ
 सितेज्यौमध्येसदाशाशिसुतश्र्वरमेअमदौ अध्वान्हवह्निभयसन्मतिवस्त्रसोरव्यदुःखानिमासिजनिभेरविवासरदौ १९ इतिचतुर्थेगोच
 रप्रकरणंसमाप्तम् ४ अथसंस्कारप्रकरणंप्रारभ्यते आद्यंरजःशतंमाघमार्गारा धैषफाल्गुने ज्येष्ठश्रावणयोः शकृत्सहारेसत्तनौदिव १

स्वलाख्यधीनः ततोरजोदर्शनाच्छुभाशुभफलसुक्तं वसिष्ठेनप्रथमरजोदर्शनतः शतभाशुभंभवतिसर्वलोकानामिति तत्रशुभसूचकरजोदर्शनमनुष्टुभाह
 आद्यमिति राधोवैशाख. इषआश्विन. अन्येप्रसिद्धाः एषुमासेषुआद्यंरजः प्रथमोद्भवंरजोदर्शनं स्त्रीधर्मः शतभंभविष्यच्छुभसूचकं तथाशकृत्शकृत्पक्षेक
 ष्णापक्षेतुदशमीपर्यंतमध्यमंइथम् कृष्णपक्षस्यदशमीमध्यमंफलमादिशोदिति यावदितिशेषः सहारेसतांचंद्रबुधगुरुशुक्राणांवारं सत्तनौसमीचीनल

ग्नेरुप्रस्वामिकलान्नेदिवावियसेआद्यस्त्रोदर्शनरुप्रमित्यर्धे अन्नाशरुप्रफलापवादमाहवसिष्ठ अशरुप्रमपिसमस्तन्वासेवसप्रसूतसुरयुरुसितसुक्तै
 वीक्षितेवापलान्ने तिमिरमिवकठोरज्योतिरुत्पत्तिकालेक्षपमयसमुपेतिसामुद्रादीक्षितानिकठोरज्योतिसूर्ये १ अथात्रशुभमध्याशरुप्रमनसत्राणयुनुष्टमाह
 मृनिचयेति ऋणग्रयमृदुक्षिप्रध्रुवस्वातीनक्षत्रेषुसितावरेश्चेतवस्त्वेचाद्यरज शरुप्रमितिपूर्वेणसमघः मूलदितिप्रपूनवस्तु पितरोमपा भिभेकविकारिशा
 स्त्राएतेपुनश्चत्रेषुमध्यमम् परेषुभरणीज्येष्ठाद्राग्नेयापूर्वात्रयेषु असन् अनिष्टम् अत्रापिशास्त्रामूलयो मध्यमत्वाभिधानवसिष्ठवाक्येदुष्टफलप्रचणात् रि

मृनिअयमृदुक्षिप्रध्रुवस्वातीसितावरे मध्यत्रमूलादितिभेपितृमित्रेपरेष्वसत् २ भद्रानिद्रासूक्तमेदर्शरिक्त्वासध्यापवीद्वादशीवे
 धृतपु रोगष्टस्यात्त्रसूर्यापरागोपातेचाद्यनोस्त्रोदर्शनसत् ३ हस्तानिलाश्विमृगभैत्रवसुध्रुवारज्ये शरुप्रकान्तिते शरुप्रमतिथेशरुप्रभवत्वात्
 रेच स्त्रायादथात्तववतीमृगपौष्पाबाहुहस्तान्श्विधातृभिररुप्रलभतेचगर्भम् ४

कहीनसत्वाय्यसूर्येपुलोद्गतदोषन्तिनेति २ अथनिष्परजोर्दशनशालिन्याह भद्रेति भद्राप्रसिद्धानिद्रानिद्रापस्थापाम् सध्याभ्रातमेध्यान्सुसाधसध्याउपरागे
 ग्रहणपातेव्यर्तापातमहापातेचरोफस्पष्टम् आद्यरजोदर्शनोसत्अनियुक्तमित्यर्थः ३ अपरजखलास्तानमुद्गतेवसततिलकयाह हस्तानिलेति एषुएका
 दरानक्षत्रेषुशरुप्रभिविष्योरित्तमारहित्विथी शरुप्रवारे चंद्रद्युत्युरुशरुप्रकारे आर्तषवतीकतुमतीस्त्रीस्त्रायात् अथविशेषमाह मृगतिमृगरेवतीस्वातीहक
 श्विनीरोहिणीनक्षत्रैस्त्रातात्तपुमती अरशीघ्रगर्भेकमते लघुक्षिप्रमरुद्रुतमिसमरोक्तेः दाक्षिणात्वास्तुचतुर्थदिवसएवस्नानं कुर्वति अन्येविहितदिनेकुर्वति
 त्रदेशान्वारतौध्यपस्याइति ४ अथगर्भाधानगार्दूलविक्रीडितशालिनीभ्यामाह गंढंतामिति अत्रस्वपत्नीगमगर्भाधानेएतान् दोषास्त्यजेदिति संबध ए-

तान्कान्कान्त्रिधियंतिधिनक्षत्रलग्नानांगंडांतंश्रीपतिः नक्षत्रतिथिलग्नानांगंडांतंत्रिविधंस्मृतम् नवपंचचतुर्थीनां द्वेकार्धघटिकामितमिति निधनजन्मक्षे
 निधनतारांजन्मतारांचमूलंअंतकंभरणिदाश्रमश्विनीपौष्णंरेवतीमघाम् उपरागंग्रहणंपातव्यतीयातसाहापातववैद्युतिम् पित्रोःमातापित्रोःश्राद्धदिनमृदि-
 वादिवसेपरिघयोगस्याद्याद्यार्धम् उत्त्यातहतानिदिब्धभौमांतरिक्षेस्त्रिविधोत्यातेर्हतानिद्रुषितानिभानि जन्मक्षतःजन्मराशेर्जन्मलग्नाहोमृत्युभवनमष्टम
 लग्नंपापयुतं३५ भद्राषष्ठीतिपर्वाणिविष्णुपुराणेचतुर्दशष्टमीचैवअमावास्याचपौर्णिमा पर्वाण्येतांनिराजेंद्ररविसंक्रांतिरेवचेति स्कांदेतु कृष्णाष्टमीचतु

गंडांतंत्रिविधंत्यजेन्निधनजन्मक्षेचमूलांतकंदास्त्रंपौष्णामघोपरागदिवसान्पातंतथावैद्युतिम् पित्रोःश्राद्धदिनंदिवाचपरिघाद्यर्धेस्वप
 त्नीगमेभान्युत्यातहतानिमृत्युभवनजन्मक्षतःपापभम् ५ भद्राषष्ठीपर्वरिक्ताश्रसंध्याभौमाकार्कानाद्यरात्रीश्र्वतस्त्रः गर्भाधानंश्रुत्तरे

दूर्कमेत्रब्राह्मस्वातीविष्णुवस्वबुपेसत् ६ दृश्यापौर्णिमादर्शसंक्रमइति संध्याद्वयम् भौमसूर्यशनिवारान् आद्यरात्रीः रजोदर्शनमारभ्यदिनचतु
 ष्यंत्यजेत् कालविधाने षष्ट्यष्टमीपंचदशीचतुर्दशीमप्युभयत्रहित्वा शेषाः श्रुभाः स्युस्त्रिथयोनिषेकेवाराः शशांकार्धसितेकुजेनामिति गर्भाधानमिति श्रु
 त्ताराः इंद्रमूर्गः अर्कोहस्तः मैत्रमनुराधारीहिणीस्वातीश्र्वणधनिष्ठाशततारकास्त्रगर्भाधानंस्तृश्रुभंगुरुः हरिहस्तासुराधाश्र्वस्वातीवरुपावासवम् उत्तरा
 त्रितयसौम्यरोहिणीचक्रभाःस्मृताः आधानेमूलसार्पैत्यमश्रुभंसममन्यभमिति ६ अथगर्भाधानेलग्नमिंद्रवज्रयाह केंद्रेतिश्रुभैः केंद्रत्रिकीणेषुसद्भिः
 पापत्रयहैस्त्रयाचारिणैः सद्भिःपुंग्रहैः रविभौमगुरुभिर्दृष्टेलग्नेसति तथाऽजेचंद्रेओजांशगेविषमराशीनांनवांशगेसति अपिशब्दाल्लुग्नेपिविषमांशगेशु
 ग्मरात्रौसमरात्रौगर्भाधानंकार्यम् मध्यमभान्याहचित्राद्वितीज्याश्विबुतद्गर्भाधानंमध्यमंस्यात्गुरुः चित्रादित्येतथातिष्येतुरगेचेतिमध्यमाशेषाण्यु

आगत्या निस्युतिरिक्ता... अशुभमापिसमस्नेचासेर्वसप्रघृतसुररुचितयुक्ते
अशुभमापिसमस्नेचासेर्वसप्रघृतसुररुचितयुक्ते

अशुभमापिसमस्नेचासेर्वसप्रघृतसुररुचितयुक्ते
अशुभमापिसमस्नेचासेर्वसप्रघृतसुररुचितयुक्ते

अशुभमापिसमस्नेचासेर्वसप्रघृतसुररुचितयुक्ते
अशुभमापिसमस्नेचासेर्वसप्रघृतसुररुचितयुक्ते

अशुभमापिसमस्नेचासेर्वसप्रघृतसुररुचितयुक्ते
अशुभमापिसमस्नेचासेर्वसप्रघृतसुररुचितयुक्ते

भिषेकेरवलजन्मधिष्ययम् शकभंत्वनिष्टसततंविवाहसीमंतयात्रादिषुमगलेषु गुरु. मासप्रयुक्तकार्येषुमूढत्वंगुरुशक्रयोः नदोषकृन्मलोमासोर्गुर्वादित्यादिकं
 तथा यद्यपिपुसवनस्यप्रथमकर्तव्यत्वात्पूर्वनिरूपणमाचश्यकम् तथापिक्वचित्सीमंतेन सहेवविधानात् बहुश्रुतथैवाचारदर्शनात् सीमंतमुहूर्तएवप्रथम
 मुक्त नृसिंहः सीमंतोन्नयनस्योक्ततिथिवारभराशिषु पुंसचकारयेद्विद्वान्सहवैकदिनेअवाइति ८ अथमासेश्वराः स्त्रीणांचंद्रबलचवसततिलकयाह मासेश्व-
 राइति अष्टममासेआधानलग्नाधिपः स्त्रीणामिति विवाहेगर्भसस्कारगर्भाधानपुंसवनसीमंतादिरूपेस्त्रीणामपिचंद्रबलंआत्थं इतरकर्मस्त्वस्त्राल
 कारादिधारणादिषुभर्तुरैवचंद्रबलंआत्थं यदाभर्तामृतस्तदापुनः स्त्रीणामेवराजमार्तडः विवाहकार्येषुक्रमप्रतिष्ठाचनिताविशकौ अन्यानि

सीमंतोष्टमषष्ठमासिशकभदैः केंद्रत्रिकोणेरवलेर्लाभारित्रीषुवाश्रुचांत्यसदहेलग्नेचपुंभांशके ८ मासेश्वराः सितकुजेज्यरवींदुसौर
 चंद्रात्मजास्तनुपचंद्रदिवाकराः स्युः स्त्रीणांविधोर्बलमुशतिविवाहगर्भसस्कारयोरितरकर्मसुभर्तुरेव ९ पूर्वोदितः पुंसवनविधेय
 मासेतृतीयेत्वथविष्णुपूजा मासेष्टमेविष्णुविधातृजीवैलग्नेशकभेमृत्युगृहेचशक्रे १०

कार्याणिधवस्यशक्रेद्वौपत्योविहीनेप्रमदात्मशक्या
 ९ अथयेषांपृथगेवपुंसवनमित्याचारः तदर्थंपुंसवनमुहूर्तेविष्णुपूजामुहूर्तेचंद्रवज्रयाह पूर्वोदितैरिति पूर्वोदितैः सीमंतकर्मण्युदितैस्तिथ्यादिभिरुपलक्षि
 ततृतीयेमासिपुंसवनारब्धकर्मविधेयम् पुमान्सूयतेऽनेनेतिपुंसवनकर्मणः पुंस्त्वहेतुना अथेति सीमंतानंतरमष्टमेमासिविष्णुविधातृजीवैः श्रवणरो-
 हिणीपुष्यैः उपलक्षितेदिवेत्थालग्नेशकभेश्चमासिकेश्चपुतेदृष्टेवा मृत्युत्रहेअष्टमस्थानेशक्रे सर्वत्रहरहितेचसतिविष्णुपूजाकार्या १० अथजातक-
 र्मनामकरणयोर्मुहूर्तमुपजात्याह तज्जातकर्मादीति जातकर्मथद्यपिजन्मनेनंतरमेवविहितं तथापिसंक्रांतियतीपातादि दुष्टदिवसतयापित्राद्येसन्नि

धानेऽपान्कृततदामुहूर्तपिचारेणकार्पम् गर्गी व्यतारातर्षक्रातौग्रहणेवैद्यतावपि श्राद्धविनारक्तमकर्मप्रासेकच्छेपिनाचरेदिति अतएवकालविकल्पो-
 क्तोनारदन तास्मिन्जन्ममुहूर्ततुसूतस्मृतसदाशिशो जातकर्मवक्तव्यपितृपूजनपूर्वकमिति अतएवजातकर्मादीनितस्यजातस्यशिशोर्जातकर्म आदि
 शब्दान्नामकर्मोच्यते पर्वाणिचतुर्दशपृथ्मीरूप्येत्यादिपूर्वोक्त्यानि रिक्त्याभिभूतमतिथौवर्जितमिथौ शकमेन्द्रिशकभवारे तथाएकादशेद्वादशेषाषिषस्त्रेदिव
 से तथासृष्टुषुवक्षिप्रचरनक्षत्रपुश्लस्य्यादनिष्कान्तजातकर्मादिविधेयकर्तव्यम् तच्चश्रवणानतरसर्वैलस्नानं कृत्वाकार्यम् वसिष्ठं भुत्वाजातपितापु-
 त्रसन्तलस्नानमाचरेत् उज्जराभिमुखो भूत्वा नद्यावादेवस्नानंके तच्चशीतादकेन कुर्यान्नमितिकस्नानरीतामि काम्यमेवचेति रात्रावपिकार्यम् वसिष्ठ-

तज्जातकर्मादिशिशोर्विधेयपर्वाख्यरिक्तोनतिथोशसेन्द्रि एकादशेद्वादशकेपिघस्येसृष्टुषुवाक्षिप्रचरोद्गुषुस्यात् ११
 पुत्रजन्मनिपश्चतथासक्रमणेरेके राहोश्चद्वर्धनस्नानमशालनान्यथानिशीति सूतकेतुसमुत्सन्नेपुत्रजन्मयदाभवेत् कर्तुंस्तात्कालिकीशकृद्दिपू-
 यारोचनेनशब्दमिति रात्रौजलाशयेगमनाराक्तोसाख्यायनं दद्यात्तदाहृतनीयकृत्वास्वर्णसुततुतत् रात्रिस्नानेतुसत्रासेस्नायादनलसन्निधाभिति जा-
 तकर्मप्रयोजनमाह गुरु जातकर्मक्रियाकुर्व्यात्पुत्राद्यु भीविष्टुहये ग्रहदोषविनाशायसूतकारकप्रविच्छिदे कुमारमहनाशायपुसासत्वविष्टुहयइति वसि-
 ष्ट एकादशेन्द्रिविप्राणास्तत्रियाणांत्रयोदशो वैश्यानांशोदशेनमासातेशुद्रजन्मनइतिवसिष्ठेनमासनामास्तुक्तानि वैशादिमासनामानिवैकुण्ठोद्यज-
 नार्त्वेन उपेदोयज्ञपुत्रपोवास्तुदेवस्त्रिभिक्रमः योगीशःपुहरीकाक्षःरुष्णानतोऽव्युत्स्तथा चरुधारीतिवैतानिक्रमादाहुर्मनीषिणइति११ अथसू-
 तिकासुहूर्तचसततिलकयाह पोष्येतिहयोअश्विनी एपुरेयत्यादिनक्षत्रेषुसमिन्त्रभरथन्पिकुजेषु अनुराधानक्षत्रसूर्यगुरुभौमवारसाहितपुसूर्या प्रसू-

ताया. स्नानं शस्त आर्द्रात्रये अरणमघाभरणीमिश्रे कृत्वा शिवे मूलचित्रास्नानशस्तम् बुधवारेशनिवारिवस्करसृमीषट्पञ्चीरविर्द्वादिशीरि-
 क्तातिथिषु चन शस्तं स्नान्यपातमुहूर्तदैवज्ञावस्तुभे रिक्तांभौमपरित्यज्यविष्टिपातसप्तधृतिम् मृदुध्रुवस्तिप्रसेषु स्नानपानंहितशिशोरिति १२ अथग्र-
 संगाल्पमादिमासोत्पन्नदंतफलशादुलविच्छेदितेनाह मासेचेदिति चान्द्रश्रेज्जन्मानंतरं प्रथमे मासेचेत्सदशानोदंतयुक्तो भवेत् तदास्वयं बालो
 नश्येत् ततो ह्यादिके द्वितीयादिमासे अनुजातभगिनीमात्रं जानूक्तमाहुति द्वितीये मासे यदिदं तोत्पत्तिस्तदानुजातं कनिष्ठभ्रातरं हति एवं त्रितीये
 भगिनीम् चतुर्थेमातरं पंचमेज्येष्ठभ्रातरं षष्ठादिमासेषु अतुलं भोगलभते सप्तमे तातात्पितुः करवं अष्टमे पुष्टताम् नवमे लक्ष्मीम् दशमे सौरव्यम् अत्रे

पौष्णाध्रुवेन्दुकरधातुहयेषु सूतीस्नानं समित्रभरवीज्यकुजेषु शस्तम् नार्द्रात्रयश्रुतिमघांतकमिश्रमूलत्वाष्टे इत्सौरिवस्करषड्विंशति
 क्ततिथ्यां १२ मासेचेत्प्रथमभवेत्सदशनो बालो विनश्येत्स्वयं हन्यात्सत्कर्मतोऽनुजातभगिनीमात्रं जानूक्त्यादिके - विस्करवाधिक्य

मेव अथो इति अथोजनौ जन्मकाल एव सदशन दत्तयुक्तः स्वपित्रादिहा स्वमात्मानं पितरं च आदिशब्दान्मातरमपि नाशयतीति स्वपित्रादिहा बोधव्यमिति
 वा अथवा ऊर्ध्वं ऊर्ध्वपंक्तौ जन्मानंतरं विहिते निषिद्धे पिकाले सदशनश्रेत्स्यात् तदापि स्वपित्रादिहा आत्मपितृनाशक इति उक्तं च विष्णुधर्मोत्तरे उपरि-
 प्रथमं यस्य जायंते च शिशोर्द्विजाः तैर्वासहचाघस्यस्याज्जन्मभार्गवसत्तम मातरं पितरं चाथस्वदेहात्मानमेव चेति तत्रैव शांतिरपि गजपृष्ठगतं आलं-
 नौस्थं वास्मापयेद्विजः तदभावे तु धर्मज्ञाकाचने तु वरासने सर्वेषु धैः पुण्यैः फलेस्तथा पंचगव्ये नरैर्भवमृत्तिकाभिश्च भार्गव स्थालीपाकेन
 धातारं पूजयेत्तदनंतरं ससाहं चात्र कर्तव्यतथा ब्राह्मणभोजनम् अष्टमे हनि विप्राणां तथा देयान् च दक्षिणा कंचनं रजभागाश्च भुवं वासनमेव चेति १३ अ

यदोनचक्रमनुसुभाह दोलेति तत्रबालस्यदोलाधारोहेदीच्छायास्थापने अर्कभात् सूर्वाक्रान्तनसत्रात् पचनक्षत्रैर्नरुज्यम् तदग्निमपचनक्षत्रैर्मरण
 म् तदग्निमपचनक्षत्रैर्देहकार्यम् कृशत्वस्यात् तदग्निमैरिपुभिः पचनक्षत्रैर्व्याधिः रोगः ततः समनक्षत्रे सौरव्यम् शिशोरेव फलसंस्कार्यत्वात् ठक्तवसुर्ध
 भाच्चंद्रमयावत्पचपचनुदिराम् मध्येतुससमेयादिदोलिकावक्रमुत्तमम् पूर्वभागेनिरोगित्वदाक्षिणे मरणधुपम् पश्चिमेतु कृशो बाल उत्तरे व्याधिसम-
 र् शोपुससधिष्येपुनालकः शयनेसुरी १४ अथदोलारोहणमुहूर्तेपसततिलकापूर्वादि नोत्तरादेन निष्कामणमुहूर्तनाह दत्ताकैतिदत्ताद्वाभिंशत् अर्का
 दादशधृपा षोडश एतयोः षादशादिशोदश एतस्मिन् दिक्से तथा शक्रभवारे मूदुलपुत्रवसक्षेत्रुपलक्षिते बालानोदोलादिस्त्रुटि दोलायामधिस्त्रुटिरारोह

यसादोलभते हि भोगमगुलनातात्सुखपुष्टतात्सौख्यमथोजनो सदशनो बोध्वेसपित्रादिहा १३ दोलारोहे ऽर्कभात्पचशरप
 चेपुससंज्ञे नरुज्यमरणकार्यव्याधिः सार्व्यक्रमाच्छिरो १४ दत्ताकैभूपधृतिदिक्क्षितवासरे स्याद्द्वारशभे मूदुलपुत्रवभैरिशय
 नाम् दोलाधिस्त्रुटिरथनिक्रमणत्तुर्थमासगमोक्तसमये ऽर्कमिते ऽन्हियास्यात् १५ कवीज्यास्तत्रैवाधिमामेन पौ फलपूजयेत्
 निष्कामासपूर्वो बुधेहीज्यवारविरिक्तैति योहि त्रुतीज्यादितीह्कृत्नेऽनस्यमेत्रे १६

स्यात् अथचतुर्थमासेगमोक्तसमयेपात्रामाप्रकरणोक्तसमी
 णिकालेशिरूतानिष्कामणोरव्यसस्कारपूर्वकमूघहाहृदिगमनस्यात् वा अथवा अर्कमिते ऽन्दिष्टदशादिपसंकुर्थात् ग्रहाभिक्रामणसूत्रोत्तुर्थमासि
 कारयेत् यमोक्तसमयेमासितृतीयेद्वादशोऽन्हिवेतिगुरुवचनात् १५ अथजलपूजामुद्रतशुजगप्रयातेनाह कवीज्यास्तति शक्रगुर्वोरस्तत्रैवेवाधिमामे
 षोपेमाससमाप्तौ सूतिकाभसूतास्मीजलनपूजयेत् एतद्व्यतिरिक्तकाले तथापुष्यद्रगुरुवारैरिष्कावर्जिततियोहिनिश्चितभचणपुष्यपुनर्वसुमुगाहस्त

मूलानुराधा एभिर्नक्षत्रैः सहिते दिने जलं पूजयेत् अथ क्वचिद्गुग्घपानमुहूर्तः एकत्रिंशो वासरे वा द्वितीये जन्मर्क्षे वा शकृद्गुग्घेऽनुकूले शंखेक्षीरं सन्निदध्या
 च्छिशूनां च केधात्रीपूज्यपूजाविधाय १६ अथान्नप्राशनं स्त्रग्घे रयाह रिक्तानंदेति अथोनि क्रमपानं तं रमेवं विधे काले बालकानामन्नप्राशनं सत्शुभं
 स्थात् तत्रैतान् हित्वा एतेषु ज्यैः रिक्तानंदाष्टदशाः ४ ९ १४ १६ १९ ८ ३० हरिदिवसं द्वादशी उपलक्षणत्वात् तिथिदक्षयं हित्वा शनिभौमरवि वारां-
 श्वहित्वा जन्मर्क्षे लग्नाष्टमगृहलवंगंलग्नं च हित्वा जन्मर्क्षे जन्मलग्ने ताभ्यामष्टमलवोऽष्टमगृहं अष्टमलवोष्टमनवाशस्तौ गच्छति प्राप्नोति एवं विधं ल
 ग्नं त्यजेदित्यर्थः जन्मराशि विलग्नाभ्यां नैधनेऽशेषवर्जयेदिति कश्यपोक्तेः तथा मीनमेषालिकं च अलिर्वृश्चिकः एतानि लग्नानि हित्वा गोचकुंभतिलाक-

रिक्तानंदाष्टदशैर्हरिदिवसमथोसौरिभौमार्कवारानूलग्नं जन्मर्क्षे लग्नाष्टमगृहलवंगं मीनमेषालिकं च हित्वा षष्ठात्समेसास्य
 यहिमृगदृशापंचमादौ जमासे नक्षत्रैः स्यात्स्थिरारव्यैः समृदुलघुचरैर्वीलकान्नाशिलंसत् १७

न्यासिंहकर्कटयुग्मकाः शक्रभदाराशय

श्वैतेन मीनमेषवृश्चिकाइतिकश्यपोक्तेः षष्ठादिति षष्ठमासमारभ्य समसासेषष्टाष्टमदशाद्वादशमासेषु बालानामन्नप्राशनं कार्थम् पुं बालविषयमेतत्
 अथानंतरं हिनिश्वयेन मृगदृशांकन्यानां पंचमादौ जमासे पंचमसतमनवमैकादशेषु अन्नप्राशनम् तथा च वसिष्ठः युग्मेषु मासेषु च षष्ठमासास्सांवत्स
 रे वा नियतं शिशूनाम् अयुग्ममासेषु च कन्यकानानवां न्नसंप्राशनमिष्टमेतदिति अत्रानेककालाभिधाने पिस्वगृह्योक्तकूलोसुरव्यस्तत्र शक्रकास्ता
 दिविचारोनास्ति इतरेषु गौणकालेषु शकृत्कास्तविचार आवश्यक एवेति नक्षत्रैरिति मृदुलघुचरमहितैः स्थिरनक्षत्रैः कुर्यात् १७ लग्नबलं वसंतति
 लक्याह केद्रत्रिकोणइति लग्ने खदशमशकृत्साहिते सर्वत्र हरहिते दशमे इत्यर्थः केद्रत्रिकोणसहजेषु शकृत्सैः पद्भिः त्रिकोणपरिपुगेः पापैः सद्भिः लग्ना

एषष्ठस्थानरहितत्रद्रव्द्वलभाशनेप्रशस्तवदंति नारदः दशमशतद्धिसंयुक्तेरुमलनेशुभाशके शुकूपक्षेन्वपूर्वाणहेसीम्पयुक्तनिरीसिते भिषष्ठ
 त्याभौन्यापेकेद्रपीधमगीररुषौ व्यत्यारिनिधनस्येनवेद्रेप्रशार्धनशुक्रमम् विशेषमाहुरुरुः शुककारज्ञाभ्रमाद्याताः सप्तमाष्टमधमगा भोज्यभोक्तुर्नव
 त्तेनुसर्पदामरणमदाइति सौन्यमन्वगाधुमादितस्यनवत्सेनप्रक्षणीयत्वैसति भोक्तुरन्वद्राशानकर्तुर्पलित्स्वयनवलेसतिवाशक्तः सप्तमः सौमोऽष्टमः
 क्षीपानवमः एतेग्रहाः मरणप्रदाइत्यर्थे भैत्रेतिस्मृराशानतारकास्वातीजन्मनक्षत्राणिकेचित् असहृवंति श्रीपतिनाभनुक्त्यादितिभाषः जन्मनक्षत्रानि
 येषोगुरुणोक्तं जन्मर्सेकर्मनक्षत्रेआधानर्सेवर्जयेत् कणविधत्आधानक्षरकर्मिन्प्रोजनमिति जन्मनक्षत्रान्स्वभोजनमिति तन्वान्स्वभोजनमित्यु

केन्द्रभिकोणसहजेषुररुषौ रनशक्तुलनेत्रिलाभरिषुगैश्रवदतिपापै लम्माष्टषष्ठरहितशशिनप्रशस्तमैत्रानुपानिलजनुर्भिमसस्वकेवि
 त् १८

तस्त्वावार्तिकनवान्प्रोजनरिष्यमेतत् नपुनर्बालान्प्रशानपरम् तन्ननारदेनाविभाषास्थ्याभिधानात् तन्वात्नारदाः पट्टबधनवीलाभ्नप्रशाने-
 नोपनायने शुकप्रदेजन्मनक्षत्रमशुभत्वम्यकर्मणीति १८ अथग्रहाणोस्थानधरात्कल्पन्त्यनुषुब्दयेनाह क्षीर्णेदिति भिक्षेणव्यपेकेद्राणिदरामरहित
 नि ९ ५ १२ १ ४ ७ अष्टौ ८ एषुस्थिते क्षीर्णेद्विविधिः अष्टमिभिः सारीत्यादिफलंभवति यथा एषुस्थानेषुस्थितः क्षीणवर्धस्वेत्तदान्प्रशानकन
 वातोभिक्षारीदिरिद्रः स्यात्पूर्णाश्वद्रस्वेत्तदज्योतिषोमादियशकृत् तुल्य्वेदीर्षनीवीशुभस्वेत्तुल्यनीभौमज्येत्पित्तुरुक्पिनकृतारुगस्यासौषिषरुक्
 क्श्मेत्तुल्यीआर्कि शानिश्चेदन्नाभावसधिक्षेयोऽन्त्रेरा वातप्रधानोव्याधिर्वातव्याधिः एतौविद्येतेयस्यसोऽन्त्रेक्षयातव्याधिमाम्स्यात् राहुकेत्वोर
 येतदेयफलम् शुकस्त्रेदोगमाकृस्यात् क्षीणत्वद्रपूर्णत्वेद्रयोर्लक्षणमाहवसिष्ठः सपूर्णदुभयाष्टमयोर्मध्येदुः पूर्णसप्तकः भिनष्टदुभयाष्टमयोर्मध्ये ९

क्षौक्षीणसंज्ञकइति १९ २० अथभूम्युपवेशनंवसंततिलकयाह पृथ्वीमिति कुजेविश्रुद्धेभौमबलेसतिरिक्तावर्जितेतिथौपंचममासित्रजतिल-
 नेसतिशुभेऽन्हिशुभत्रहवारेतथाश्रुवमृगैज्यानुराधालघुनक्षत्रैरुपलक्षितेकालेकटिसूत्रंपट्टसूत्रादिनिर्मितंकटिस्थलेबध्वाकोपृथिव्यांबालमुपवे-
 शयेत् मंत्रपाठपुर संरुपवेशनारब्धसंस्कारकुष्यात् मंत्राश्रपद्मपुराणेरक्षेनंवसुधेदेविसदासवंगंतशुभे आयुःप्रमाणंसकलंनिक्षिपस्वहरिप्रिये
 अचिरादायुवस्तस्थयेकेचित्परिपंथिनः जीवितारोग्यघृतेषुनिर्देहस्वाचिरैणानान् धारिण्यशेषभूतानामातस्त्वमधिकात्वासि कुमारपाहिमातस्त्वब्रह्मा-

क्षीणेंद्रुपूर्णचंद्रैज्यज्ञभौमार्काकिंभागवैः त्रिकोणव्ययकेन्द्राश्रुस्थितैरुसंकलंग्रहैः १९ भिक्षाशीयज्ञकृद्दीर्घजीवीज्ञानीचपिन
 रुक् कुक्षीचान्केशवातव्याधिमान्भोगभागिनि २० पृथ्वीवराहमभिपूज्यकुजेविश्रुद्धेरिक्तेतिथौब्रजंतिपंचममासिबालम् व
 ध्वाशुभेन्हिकटिसूत्रमथश्रुवेंद्रुज्येषुक्षमैत्रलघुभैरुपवेशयेत्को २१ तस्मिन्कालेस्थापयत्तत्पुरस्तादस्त्रशस्त्रंपुस्तकलखनीच स्व
 णैरोप्ययच्चगृह्णातिबालस्तैराजीवैस्तस्यवृत्तैःप्रदिष्टा २२ वारेभौमार्किहीनेशुवमृदुलघुभैर्विष्णुमूलाद्रितौद्रस्वातीवस्वभ्यु-
 येतैर्मिशुनमृगसृताकुंभगोमीनलग्ने सौम्येकेन्द्रत्रिकोणैःशतुलाभात्रिसस्थैस्तांबूलसाईमासह्यमितसमथ

प्रोक्तमन्वाशिनेवा २३ तदनुमन्थताम् तस्योपवेशनंकृत्वाभूमौब्राह्मणभोजनम् ततः कृत्वाततः कुर्यादुत्सवंपूर्ववद्विजइति उत्सवोनीराजनादि
 इदंकन्यापुत्रयोःसाधारणम् विशेषामावात् इतिभूम्युपवेशनम् २१ अथजीविकापरिक्षाभूम्युपवेशनकालएवशालिन्याह तस्मिन्कालइतिस्यधार्थ
 म् आज्जीवैजीविकाभिः आज्जीवैजीविकावार्ताइत्याभिधानान् २२ अथशिशोस्तांबूलसुहूर्तस्मग्धरयाह वारेभौमार्किहीनेइतिभौमशानिवाजितिवारे

अथामूलपुनरुक्तज्येष्ठान्तातीथनिष्ठासहितैः ध्रुवमृदुलपुनस्तनेरुपलक्षितकाले मिथुनमकरकन्यासुकुमरुधमीनाना अन्यतमेषुगनेसोम्यग्रहैः
केन्द्रधिकीणगते अशुभगाने पापग्रहेषु क्वारानुतीयगे सार्द्धमासद्वयेसमयेषां कस्यां वृत्तदानेप्रोक्तम् वा अथवा अन्वयाने अन्वयप्रदाने
समयेप्रोक्तम् २३ अथकणविक्षुभग्रहर्तृस्वग्रहपर्याप्तं हस्तितानिति एतान् पदार्थान् हित्वा कर्णवेधप्रशान्तइत्यन्वयः हरिशयन व्याघादशुकैकादशीमास
भ्यकार्तिकशुद्धैकादशीपर्यन्तम् जन्ममासधस्मिन् चाब्रुमासेत्वेत्तदौ जन्मसूत्रमास केचित् आरभ्यजन्मविवसंध्यास्त्रिंशद्दिनभवेत् जन्ममास स
हित्वेताश्चैत्रपौषावमहरिशयनजन्ममासचरित्राद्युग्माब्दजन्मतारासुदुसुनिवक्तृभिः समितेमास्ययोषाजन्माहुत्सूर्यभूपै
परिमितदिवसेने ज्येष्ठशुद्धैकादशीमासदिक्कर्मकार्येषु कर्णवेधप्रशान्त २४ समुद्धे मृतिभवेनेत्रिकोणेकद्द्रव्याद्ये
शुभरवचरे कर्तृज्यलम्ने पाषाण्वैररिसहजायोगेहसस्थल जन्मस्थानेतिदशागुरोरशुभावह स्यात् २५ विशेषोच्यते सर्वकर्मसु इति ल
क्षणैः सधितेमासि षष्ठसमासमासमार्गेषु अथोवानन्माहत्सूर्ये हादशाभिः सूर्ये षोडशाभिः परिगणितेदिवसेसौरसावनेषु भृगुरुध्नुःपुनर्वसु
जाब्देविपमवर्षाविक्षुभग्रहपरिषु सुनर्वसुमृदिमृगरेवतीविशानुराधाः कर्णुहिहस्ताभिरुष्णाम्बिषुष्याभितरनेन सन्ने कर्णवेधप्रशान्तः २६ अथ
कर्णवेधे लग्नाशुद्धिर्महर्षिण्याहु संशुद्धिः कर्णवेधमृतिभवेनेऽष्टमस्थाने संशुद्धिः अहरहिते सति शुभयदौः अत्रिकोणकेन्द्रव्याप ९ ५ १४ ७ १०
२ ११ स्फैः सदिः कर्तृज्यलम्नेरुक्तगुर्बालंनेत्यनुत्सुप्रनुर्वानारब्धेः ग्रहेः तृतीयपक्षेकादशास्थानस्थेः गुरौलग्नेस्थे सति कर्णवेधः शुभमावह

शुभजनकः स्यात् अथाब्दपूर्तिमुहूर्तः प्रसंगात् विधिरले अब्देनसोरेणशिशीः समानेबालंस्फसंस्माप्यन्जन्मधिष्येकृत्वायुषोवृद्धिकरंचकर्म
तद्धारयेद्वृत्स्वस्वचर्णसूत्रम् तत्ररवडनक्षत्रेर्गः उदयव्यापिजन्मक्षेत्रेर्गः उदयव्यापिरचंडर्से तत्रजन्मकरंशुभम् दाक्षिणात्यास्तु
जन्ममासीद्यजन्मतिथावब्दपूर्तिकुर्वतीति २५ अचूडाकर्ममुहूर्तविवक्षस्तन्निषेधकप्रसंगतोऽन्यकर्मनिषेधकंचकालंस्मग्धरयाह गीर्वाणेति गीर्वाणाः
देवाः अंबुजलजलाशयः तयोःप्रतिष्ठाउत्सर्गः परिणयोविवाहः दूहनाधानमग्न्याधानम् गेहप्रवेशोयहप्रवेशः चीलराजाभिषेकौप्रसिद्धौ व्रतमुपनयनम्
इदंसर्वयाम्यायनेदक्षिणायने शुभदंनस्यात् तथागुरुशुक्रबौर्वात्येअस्तवार्धक्येचपूर्वाकंनशुभदंनस्यात् अथकेतूदयेधूमकेतोरुदयेपिपूर्वोक्तंनशुभ

गीर्वाणांबुप्रतिष्ठापरिणयदूहनाधानगेहप्रवेशाश्रौलंराजाभिषेकोव्रतमपिशुभदंनैवयाम्यायनेस्यात् नोवाबाल्यास्तवाद्धेर्सेसु
रगुरुसितयोर्नैवकेतूदयेस्यात्पक्षार्द्धंचकेविज्जहति तमपरेयावदीक्षान्तदुग्ने २६ स्यात् चंडेश्वरः केतोरस्तदिनादूर्ध्वससाहंमंगलंयजे

त् यावत्केतूदयस्तावदशुक्रः समयोहिसः अत्रकेचित्केतूदयेजातेसतिपक्षंपंचदशदिनानिजहतिवर्जयति वराहः दृष्टः षोडशवासरान्शुभदः कैश्चित्स
दृष्टः शिखीति केचित्तुपक्षांतरे अर्धपक्षार्धसप्तदिनानिकेतूदयानतरंजहति इदमपितत्रैव केतूदयेसप्तदिनानिचोर्ध्वविहायत्रादिषुगहितानिदि-
नानिशेषाणिशुभानिनूनवदंति रैभ्यप्रमुखामूर्नीद्राः तमिति अपरेआन्वार्थाः तंकेतुंयावदीक्षायावदृशनंयज्जहति तदुग्नेकेतोद्वित्रिचूडोजामसकील
कादावतिदुष्टफलंद्रष्टव्यम् तेषालक्षणमाहर्गः त्रिशिरवाश्र्वत्रिताराश्र्वरकलोहितरश्मयः प्रायशस्तूत्तरामाशांसन्वतेनित्यमवहीति वयंतुयावदृशनंकेतू
दयेभिषिद्धमित्युक्तं तदुग्नेब्रह्मपुत्रारव्येकेतोज्ञेयम् ज्योतिर्निबन्धेकेतोरस्तदिनादूर्ध्वसप्तरात्राणिवर्जयेत् ब्रह्मपुत्रोद्गमेवर्ज्येन्नतयात्रान्चमंगलमृतल्लक्षणमा

हवराह ब्रह्मसूक्तएषमिशितोर्वर्णैस्त्रिभिर्भुगान्तकर अनियतदिबसप्रभवोपिज्ञेयोम्रह्मद्वारव्यइति २६ अथरक्तगुरुर्बोर्बाल्यबार्धक्यमयोर्दिनससख्या
 मनुसुभाह पुर पञ्चादिवि मृगो रक्तस्थपुर पूर्षस्यादिशुदितस्यपञ्चमदिशुदितस्यत्रयथासंख्यमिदुशाहर्बालत्वस्यात् पूर्वस्याभिदिनपञ्चाह
 रादिममित्ययं चपुनः घृगोषार्द्धकपूर्षस्यामल्लपक्षपचदशदिनानि पञ्चादत्तेपेत्तदिनानिगुरोरस्तेबाल्यवार्द्धकेपक्षपंचदशदिनानिउदात्तेकथिते २७
 अथापरमतेनबाल्यवार्द्धकत्वानुदृमाह तेदशाहमितिदिश्रिक्रियमत्यस्कादयोर्गुरुशक्तयोः तेबाल्यवार्द्धकेदशाहंदशदिनप्रोक्तेकैश्चित् अपरेस्तुससदिन
 बाल्यवार्द्धकेप्रोक्ते अन्यैर्यहत्रिदिवसतेबाल्यवार्द्धकेप्रोक्तेपरतुआत्यपिकेकार्यस्यावश्यभाव अत्यय सप्रमाननमस्येतिआयधिकतस्मिन् लज्जा

पुर पञ्चाहर्गोर्बाल्यत्रिदशाहं चवार्द्धकम् पक्षपचदिननेद्गुरो पक्षमुदात्ते २७ तेदशाहद्वयो प्रोक्तेकैश्चित्ससदिनपरै
 श्र्यहत्वात्यधिकेप्यन्यैरद्वैहचव्यहविधो २८

तसभावेसति अतिकालस्युचते अवश्यदेवाया कन्यायानायथासभवदशासप्तभिदिनानि
 वज्याभिनान्ययेत्यर्थे अथदेशाभेदेनराव्यवस्थार्गं शक्तोगुरु प्राकृपरतश्चबालोविध्यदशावनिधुससत्रामन् षगेपुहृणेषुचपचपंचशेषेद्युदेशेभिति
 ननिक्किसु चद्रस्यभिरापमाह अथोहमितिविधोरस्तेबाल्यवार्द्धकेक्रमणाद्धैह्यहचभवताबाल्यमर्द्धदिनवार्द्धकभिदिनचद्रस्येत्यर्थ उक्तत्ववसिष्ठेनवृ
 क्तत्वभिदोल्भिदिनदिनार्द्धबालत्वमसलमर्द्धपचापिनोक्तमेकदिवसशिखरुत्त्वमित्येनदिदोक्तदसुक्तमेवेति कस्यपेनबालोपीदुःशुभप्रएवोक्त वृद्धचद्रुक्ति
 यंरुनिपतिहेत्यस्तमागत यतस्त्वमृतरश्मित्वाद्बालोपिरुभद शशीतिअनएवसंपूर्णोयामपिमतिपदिद्वितीयदिनेद्वितीयायामासिर्षज्ञोपरीतादिक्रमि
 टाः कुर्यति २८ अथशीलुधुहृचअग्धरारयोद्धताभ्यामाह बुद्धावर्षीदिति क्षीणत्वद्रेति तृतीयादूर्पादिति न्यच्छोपेपचमी तेनगर्भोधानकाळाज्जन्यकाल

ह्यतृतीयेषु पंचमेवानुहाकरणं प्रभवति कृतं शक्रभोदकं भवतीत्यर्थः तृतीये च्छिशोर्गर्भाज्जन्मतो वा विशेषतः पंचमेससमेवापि त्रिधाः पुंसोपि चासम-
मिति मनुना प्रथमेव वैष्युक्तम् चूडाकर्म द्विजातीनां सवेषामेव धर्मतः प्रथमे च्छे तृतीये वा कर्मव्यंश्रुतिनोदनादिति अत्र बहुकालोक्तौ च भागूरघं वयस्या
स्वयं च्छे विशेषकाला तु कौतुसुमवलत्वात्सर्वेषां विकल्पः असुमी अर्कोद्दृशी रिक्ता आद्यापतिपत् पृष्ठीपवर्णाणि पूर्वोक्ता निचतुर्दश्यष्टमीत्यादीनि एते रू-
नेरहितेऽन्दिगुरुणालग्नग्रहापि निषिद्धः विद्यारंभं प्रतोद्दिशं क्षौरं चैव विशेषतः गलयहेनकर्तव्यं यदीच्छेत्पुत्रज्जीवितमिति विचैत्रइति चैत्ररहितेऽनरा
यणे चूडास्थात् शक्राशक्रभप्रकरणोक्तो जन्ममासनिषेधोत्रापि ध्येयः तथा इदं शुक्रके ज्यकानावा रे लग्नां शयोश्चेति सोम्यग्रहाणां वारे सोम्यग्रहाणां लग्नेते

चूडावर्षात्तृतीयात्प्रभवति विषमेऽसुकरिक्ताद्यषष्ठीपवर्णानाहे विचैत्रोद्गयनसमये इदं शुक्रके ज्यकानाम् २९, वामे वनचांशे च नू-
डास्थात् पापग्रहाणां वारेपि विप्राणां तु शक्रभोरपिः क्षत्रियाणां तु भूस्कनुर्विट्भूद्राणां शनिः शक्रप्रइति प्रयोगपरिजातोक्तेः तथा स्वभनिधनतनोभंलग्नरा-
शिश्च स्वस्थभे स्वस्वभाभ्यां निधन असुंलग्नतन्वविद्यते यास्मिस्तनौ स्वजन्मलग्नजन्मराशिभ्यामसुंलग्नराहिते लग्ने चूडास्थात् तथानौ धने असुंमस्था-
ने शक्रियुक्ते शक्रकव्यतिरिक्तसर्वग्रहरहिते लग्ने चूडास्थात् असुंमस्थाग्रहाः सर्वे निष्ठाः शक्रकस्तु निधने चोले सर्वसंपत्करः शिशोरिति पराश-
रोक्तेः ज्येष्ठाद्युक्तेरनुराधारहितैर्मृदुचरलघुभेर्द्वादशानक्षत्रैः अथ लग्नबलम् एकादशषष्ठतृतीयस्थानस्थैः पापग्रहैः सद्भिः तथा क्षीणचंद्रो भौमशानिसू-
र्यकेंद्रगतैः कर्मण्यथा सरव्यमृदुः शस्त्रान्मृतिः पंगुतारवजत्वमृज्वरः एतानि फलानि स्युः शुद्धजीवभागवैसुकेन्द्रस्थैः शक्रं फल्याणं स्यात् वसिष्ठेन लग्नादि-
विषये विशेषतः कर्मभेदुः स्वीमृगेन्द्रचंद्रश्चिके व्यसनं भवेत् राजा बोधे च धनुषि शक्रमयुक्तेन दुष्यति विषशस्त्रजले चौरैः पीड्यते मर्णा न्वितः क्षौरैर्मृत्युर्घटे लग्न-
कारे रत्नज्ञां शयोश्चास्वमनि दानतनोने धने छद्दि युक्ते शाक्रोपेत्तेर्विमैजे मृदु चरनघुभे नायषट्त्रिंशस्य पापे २९

शुभपुंके पिससतः जाभिन्नेभास्करेक्षीरेमृत्यु स्माद्रुमिजेतथा शक्रेस्तीरव्यविनाश स्यान्मदभाग्यशानैश्वरेइनिनक्षत्रेषुविशेषमाहयुरु हस्तादि
 विष्णुपाष्वाभिन्नादिदित्युप्यसम् सौम्याभिन्नेतथाक्षीरेउन्नमानवतारका श्रीण्युनराणिचायध्यरोहिणीवारुणंतथा क्षीरेषण्मध्यमा-प्रोक्ता शे
 पाद्वादशगार्हितानि क्षीरादिषुजन्मलग्नरुद्रमाह घृणु कृपिप्रयाणक्षीरंचविवाहः प्राशनतथाशिशोर्वक्त्रचपानक्जन्मराशौकमभवेत्जन्मलग्ने
 रुभक्षीरंमध्येन्यप्यथेष्टमइति गर्गस्तु आत्मरारयुदयेषेद्वाद्दशोनिधनेतथाशुक्षेत्रेचनीचिव क्षीरंनैवप्रशस्यते जन्मलग्नसतिसभवेवर्ज्यमि-
 त्यनयोर्व्यवस्था चपुनरिष्टतारयागोचरप्रकरणोक्तयारुद्रास्यात् केशवमन्त्रपुरपाटलिपुत्रपुरीमहिच्छत्रम्दिनिमदितिचस्मरताक्षीर

क्षीणतुद्रकुजसौमिभास्करेर्दृत्युशुल्भमृतिपगुताञ्चरा स्युः क्रमेणबुधजीवभार्गवै केद्रुगैश्चरुभमिष्टतारया ३० पंचमासाधिकेमा
 नुर्गभनीलरिशोर्नसत् पंचवर्षाधिकश्चतुर्गभिण्यामपिमातरि ३१ तारादीष्ट्येष्टेत्रिकोणोच्चगोवाक्षीरसत्स्यात्सौम्यमित्रस्ववर्ग -

विधोभवतिकल्प्याणामिति २९ १० अथसर्गाभिन्नात्स्कार्यमातरिविशेषमनुशुभाहपंचमासाधिकेति संस्कार्यमातुर्गर्भेपंचमासेभ्योधिकेसति चैलशुभ-
 नस्यात् पंचमासेभ्यःपूर्वचैलशुभमित्यर्थः गर्भमातुः कुमारस्यनक्षत्राधिककर्मच पूंचमासादधः बुध्यादितऊर्जनकारयेदितिवसिष्ठोक्ते अस्यापवाद-
 माह पंचवर्षाधिकस्येति उल्लिखितपंचवर्षस्यशिशोर्मातरि गर्भिण्यामसत्यांपंचमाहूर्ध्वमपिचैलमिष्टम् नारद सुनोर्भतारिगर्भिण्याचूडाकर्मनकारयेत्
 पंचमाद्वात्मागर्थोर्ध्वगर्भिण्यामपिकारयेत् सहोपनीत्याकुर्याच्चैतदादोषेनयिद्यतेइति अथतुपंचवर्षीयान्युनाधिकमापोनापेक्षितः सर्पोपपादकलात्
 ३१ अधनीलेताराबलमावश्यकमित्युक्ततदुष्टतारापवादशालिन्याह तारादीष्ट्येति दुष्टतारायामपिसन् अत्रेचैत्रेभिकोणोच्चगोभिन्नेणोच्चगोवासादि

क्षौरसतु शक्रंस्थान् वा अथवा सौम्यमित्रस्वर्गसौम्यानां बुधगुरु शक्राणां षड्गर्गं चंद्रे सति अथवा स्वसैच्य षड्गर्गसति क्षौरसत्त्यात् सौम्येति सौम्ये प्रेश
 भद्रहराशोचंद्रे सति स्वस्य गोचरेण शोभने सति दुष्टतारापि क्षौरयात्रादिकृत्ये शोभनासमीचीनाज्ञेया ३२ अथ विशेषमनुष्टुभाह ऋतुमत्याइति ऋतुमत्या रजस्वला
 याः तथा सूतिकाया ज्ञानापत्यायाश्च सूनेश्वैलोपनयनविवाहादिकृत्यं बालस्य बालिकायाश्च वानाचरेत् न कुर्यात् उक्तं च प्रचेतसा यस्य मांगलिकं कृत्यं तस्य मातारजस्व
 ला तदासमृत्युमाप्नोति पंचमं दिवसं विनैति विवाहोत्सवकार्येषु माता चैव रजस्वला वैधव्यं जायते तत्र नृनार्योः पाणिपीडने इति ज्येष्ठापत्यस्याद्यगर्भसूतस्य कन्यायाश्चाशु
 भकृत्यं चैलादिकं ज्येष्ठे मासि न भवति कैश्चिदिति मार्गशीर्षे विकेश्विदन्वार्यैराद्यगर्भसूतकन्ययोर्भगलकृत्यं नेष्यते भरद्वाजः मार्गशीर्षे तत्राज्येष्ठे क्षौरपरिणयं व्रतम्

सौम्ये भेजे शोभने दुष्टताराशस्ताज्ञेया क्षौरयात्रादिकृत्ये ३२ ऋतुमत्याः सूतिकायाः सूनेश्वैलादिनाचरेत् ज्येष्ठापत्यस्य नज्येष्ठे कैश्चि
 न्मार्गेषि नेष्यते ३३ दंतक्षौरनखक्रियात्रविहिता चैलादिदेवारभेषपातं ग्यारैर्वीचिहायनवमं घस्य न्वसध्यातया

आद्यगर्भदुहितोश्च यत्नेन परि
 वर्जयेदिति ३३ अथ सामान्यतः क्षौरसुहृत्तं तन्निषिद्धं कालं च शार्दूलविकीडितेनाह दंतक्षौरैरिति चैलादिदेवारे नक्षत्रे दंतक्रियाघर्षणादिका क्षौरक्रियाविहिता उक्ता
 निषिद्धकालमाह पातंगीति पतंगस्य सूर्यस्यापत्यपातंगिः शनिः शनिभौमरविवारानृत्यत्कानवमं घस्यं यद्दिने क्षौरं कृतततो नवमदिने पुनः क्षौरनकार्यम् तथासा
 व्याप्रातः सायकालौ विहाय तथारिकाम् पर्वणि पूर्वोक्ता निनिशां रात्रिं च विहाय अथाधिकारिणः हितं प्रेक्ष्य भिः स्वशुभमिच्छद्भिः एतादृशैर्हि निश्चयेन क्षौराक्रि
 यानकार्यैर्कैरिासनैः आसनरहितैः रणः संग्रामः ग्रामप्रयाणमर्थयात्रा एतदर्थमुद्यतैः कृतोद्योगैः स्नातैः कृतस्नातैः अभ्यर्क्तैः कृततैलाभ्यंगैः कृताशनैः कृतभो
 जनैः स्ववर्णाद्यलंकारधूपितैरित्यपि ध्येयम् ३४ अथ मंजु भाषिण्या विशेषमाह ऋतुपाणिपीडिति ऋतौ यज्ञे तथा पाणिपीडो विवाहस्तत्र शमश्रुकर्मादौ मृतौ माता

पिषोर्मरणेवपमोक्षणेका रागहेबद्धस्यमोक्षणेस्त्रिंशत्या ब्राह्मणाज्ञयावपमोक्षणेराज्ञाज्ञया दृष्टेपिवारनक्षत्रौक्षीरन्तरेतुकुर्यात् अन्यच्च गगामाभास्करक्षे
 त्रेमातापित्रोर्मृतेः हनिआपानसोमपानेच पदसुक्षीरंविधीयते अन्यच्च राजकार्यनियुक्तानंदानोक्तपत्नीरिनाम् स्मधुरोमनसच्छेदेनास्तिकाकविशोधनमि
 तिअथशनेनिगभिणीगर्भवतीतस्या भर्ताशाववाहंमृतकबहनम् तीर्थगर्मतीर्थयात्राम् उपलक्षणत्वादिदेरागमनमपिसिधुमज्जनसमुद्रस्नानम् क्षीरंरएतामि
 कर्मणिनाचरेतृनकुर्यात् उक्तसिधुस्नानद्रुमच्छेदंबपनमेतवाहनम् विदेशगमनंचैवनकुर्याद्गभिणीपत्नि रत्नायोगीपुरंधीचमातापित्रोस्तुजीवितो मुहुनसुसर्वाति
 र्धेयुनकुर्याद्गभिणीपति नारदाः वपनंमैयुनेतीर्थकर्जयेद्गभिणीपतिः आर्द्रवससमान्मासादूर्ध्वचान्यभवेदपितृ ३५ अथराज्ञाक्षीरेविशेषंसर्वथापख्येनक्षत्र

रिक्तापूर्वेनिशानिरासनरणग्रामप्रयाणोद्युतस्नाताभ्यक्तकृताशनैर्नृहिरुनःकार्याहितप्रेप्सुभिः ३४ ऋतुपाणिपीडमृतिबंधमोक्षणे
 स्करकर्मचद्विजनपाज्ञयात्वरत् शबवाहृतीर्थगमसिधुमज्जनक्षुरमाचरन्तरक्षुगभिणीपति ३५

नृपाणापचमेपचमेदिनेक्षीरनक्षेत्रेऽशुक्रमेहितस्यात् पचमेदिनेयदिक्षीरनक्षत्राभाषत्तदर्थमाह अस्वीदयेवेति अथनाः स्वक्षीरभस्यउदयेभ्यशुक्रमकर्मम्
 उदयशाब्देनतन्न क्षत्रस्यस्वाभिनीमुहृत तेषानर्गि क्षीरकर्ममहीयाणापचनेपचमेः हनिकर्तव्यक्षीरनक्षत्रेप्यथवातन्मुहर्तकेइति उतकेनतुवाराहपद्यव्या-
 र्त्मानचासरे अस्थऽद्वयेअस्थक्षीरभस्यउदयेछन्नेइतिव्याख्यातम् तथामेपकचनचिरद्गागलकतत्राध्याख्ययोदराभागाविशतिकलाधिकायावताकमले
 नमेपलनेउदययातिनावदम्भिनीनक्षत्रमुदययातीतितदनंतर यावत् स्वीशायावताकालेनोदयंयानिताचद्वरणपुदपइत्थनेनन्यायेनसर्वेयानक्षत्राणामुद
 याज्ञेया भ्नातरत्तुएवव्याकुर्गुरक्षुयस्मिन्कालेअभिन्याउदयसितिजसबध सपद्यतेतत्समयमारभ्ययाक्द्वरणपाउदयंसितिजसबंधाः तदंतरेयाचान्काले

सोऽश्विन्याउदयउच्यतेएवंसप्त्युदयलग्नद्वयांशातरालात्गणितमार्गेणयावानिष्टकालआगच्छत् सएवतन्नक्षत्रोदयइतिनिष्कृष्टोर्थः षड्ग्निरितिआग्निः कृत्ति
 काक्षौरावृत्त्याषड्वारं कृत्तिकायस्यसः एवत्रीणिमैत्र. अनूराधायस्यअष्टौक रोहिण्येयस्यपंचपित्र्याणिमघायस्यअब्दश्रवत्वार. अर्यमाणउत्तराफाल्गुनी-
 यस्यसएनादृश क्षौरकृदब्दतोवर्षानंतरंनृत्युमरणमिति प्राप्नोति वसिष्ठः अष्टाअर्क्षः पितृपंचकश्रवड्वन्दिधिष्वयाश्रतुर्यमर्क्षः त्रिमैत्रभः पद्मजसन्निभोपि-
 क्षौरीनरोऽब्दान्निधनगतः सइति क्षौरम् ३६ अथप्रासकालत्वादक्षरारंभमुहूर्त्तप्रपंसाभरच्छदसाहगणेशेति गणेशविष्णुप्रसिद्धौवाकृसरस्वतीरमालक्ष्मी-
 एतादेवता प्रपूज्यपंचमेवर्षेसतिशिवएकादशीद्वादशीदशमीद्वितीयाषष्ठीपंचमीतृतीयाआसामन्यतमतिथौरचाबुदकृत्तरायप्रागतेसति तथालगुन-

नृपाणांहितंक्षौरभेश्मश्रुकर्मदिनेपंचमेपंचमेस्थोदयेवा षड्ग्निरिस्त्रिमैत्रोष्टकः पंचपित्र्योऽब्दतोऽब्दय्यमाक्षौरकृन्मृत्युमेति ३६

क्षत्राणिहस्ताश्विपुष्य. श्रवणस्वातीरेवतीपुनर्वसु. ईशआर्द्रातथाचित्राः मित्रमनुराधाएषामन्यतमनक्षत्रेसतिनथासतांसोमश्रुगुरुशक्राणांदिनेदिवसेतंधान
 रराशयोमेषकर्केतुलामकरास्तद्रहितशक्रभस्वामिकेचुषमिशुनक न्याधनुर्मिनामन्यतमेलनेसतिशिशोर्लिपिग्रहोन्नतनाक्षरालेखनप्रारंभः कार्यः ३७ अथ
 विद्यारंभमुहूर्त्तप्रपचारैणाह मृगादितिमृगाअयेमृगाद्रापुनर्वसुहस्ता अयेहस्तचित्रास्वातीषुश्रुतेः श्रवणाअयेश्रवणधनिष्ठाशतभेषुअश्विन्यामूसू
 लेपूर्वात्रयेगुरुद्वयेपुष्याश्लेषयोः तथासूर्यगुरुबुधशक्राणांदिनेतथाषष्ठीपंचम्यादितिथिषुशक्रभैः केद्रत्रिकोणैः सद्भिः आधीतिः शक्रभास्मृताअधीति रथ्यथ
 नम् परैर्ध्रुवांत्यमित्रभेअधीतिः शक्रभाप्रोक्ताइदं वचनंविद्याविषयमितिदीपिकोक्तेः विद्यारंभेश्रवणत्रयोपादानंमहेश्वरादिमताम् वसिष्ठादिभिः श्रवणस्य
 केवलस्यनोक्तत्वान् इतिविद्यारंभः ३८ अथव्रतबंधइतिविंशतिपद्यैः प्रोच्यतेइतिशेष. तस्यत्रिविधोपिकालोनित्यः काम्योगौणश्रकर्मणतंशादूलविन्ना

विशेषणेषु पमोक्षणेका रागुहेबहुस्यमोक्षणेद्विजाज्ञया ब्राह्मणाज्ञयाबधमीक्षणेराज्ञाज्ञया दृष्टेपिचारनक्षत्रोक्षीरन्तरेतुकुर्यात् अन्यच्च गगाभाभास्करक्षे
 त्रेमातापित्रोमृतैः हनिभाषानेतोमपनेत्रपट्टकक्षीरंशिधीयते अन्यच्च राजकार्येनियुक्तानानदानोरूपजीविनाम् क्षमसुरोमनसच्छेदेनास्तिकाब्धिशोधनमि
 तिप्रथमशैविर्गभिणीणर्षवतीतस्या भर्ताशासबाहमृतकचहनम् तीर्थगमंतोर्ष्याभ्राम् उपलक्षणाद्विदेशगमनमपिसिधुमज्जनंसमुद्रस्नानम् क्षीरंएतानि
 कर्माणिनातरेतुनकुर्यात् उक्तसिधुस्नानदुमच्छेदेवपनमेतवाहनम् विदेशगमनंचैव नकुर्याद्गभिणीपतिः राज्ञायोगीपुरंश्रीचमातापित्रोस्तुजीविनोः मुंडनसर्वती
 र्थेयुनकुर्याद्गभिणीपति नारदः वपनमीथुनतीर्थेयजंयेद्गभिणीपतिः मादृत्तसप्तमान्यासादूर्ध्वचैन्यभ्रवेदवित् ३५ अथराज्ञाक्षीरेविशेषंसर्वथायर्ज्येनक्षत्र

रिक्तापर्येनिरागानिरासनरणग्रामप्रयाणोद्यतस्नाताभ्यक्तकृताशनैर्नृसिधुनः कार्योहितम्रेप्सुभिः ३४ ऋतुपाणिपीडमृतिबंधमोक्षणे
 द्दकरकमन्त्रद्विजन्त्रपाज्ञयानरेत् शत्रुवाहतीर्थगमसिधुमज्जनंसुरमात्ररेत्स्वरबलुगभिणीपति ३५ गितिसुनंगप्रयातेनाह नृपाणामिति

नृपाणापत्रमेपनमेदिनेक्षीरनक्षत्रेश्मशुकर्महितस्यात् पंचमेदिनेयदिक्षीरनक्षत्राभासत्तदर्थमाह अस्योदयेवेति अथवा १ स्वक्षीरभस्यउदयेभ्यश्चुकर्मकार्यम्
 उदयशब्देनतन्नक्षत्रस्यस्त्वामिनोमुहृत तेषानर्गक्षीरकर्ममहीशानापत्रमेपत्रमे १ हनिकर्तव्यक्षीरनक्षत्रेष्वत्सुहृत्केन्दृति इत्येतेनतुवाराहपद्यव्या-
 र्त्व्यानवासरे अस्यउदयेअस्यक्षीरभस्यउदयेप्लग्नेइतिव्याख्यातम् तत्रामेपलग्नेइतिव्याख्यातम् तत्रामेपलग्नेइतिव्याख्यातम् तत्रामेपलग्नेइतिव्याख्यातम् तत्रामेपलग्नेइतिव्याख्यातम्
 नमेपलग्नेउदयेयातितावदग्निनीनक्षत्रमुदयेयातीति तदनंतरं फलं तस्वीशायापताकालेनोदयर्थातितावद्दरण्युदयश्चनेनन्यायेनसर्पेयानसथाणामुद
 याज्ञेया भ्रातरस्तुएवव्याकुर्युरस्युपास्मिन्कालेअभिन्याउदयसितिअसर्पेयः सपद्यतेतत्समयमारभ्ययावद्दरण्यारदर्थसिद्धिमसर्पेयः तदन्तरेयाथान्काल

चोष्येतेयथाकालमसंस्कृताः सावित्रीपतिताब्राह्मीभवत्यपिचगर्हिताइतिकेशवः स्वस्वमौजीमुख्यकालेऽश्रेष्ठमध्याधमाः समाः तिस्रः केशवदेवद्वै प्रोक्ता-
 मौजीनिबंधनेइति १९ अथव्रतबंधनक्षत्रादिकंवसनतिलकथाह क्षिप्रप्रतिगिर्वाणानुप्रतिषेत्त्यादिनादक्षिणाग्रननिषेधादुत्तरायणमासषट्कप्रशस्तमितिमा
 सानामुक्तत्वान्क्षत्रादिकमेवोक्तम् तत्रकश्यपः ऋतौवसंतेविप्राणां ग्रीष्मेराज्ञाशरद्यथा विंशामुअचसर्वेषां द्विजानांचोपनायनं साधारणचमासेषुमाघादि
 शुचपचस्क क्षिप्रैतिक्षिप्राणिहस्ताश्विपुष्याः ध्रुवाणिरोहिण्युत्तरात्रयम् अहिराश्लेषाचराणिश्रवणधनिष्ठाशततारापुनर्वसुस्वात्यः मूलम् मृदुनिमृगरेवती-
 वित्रानुराधाः तिस्रः पूर्वरोद्रेऽभद्रायां एषुह्लाकिंशतिभेषुव्रतबंधनमूसन् उक्तंच प्राजापत्यादिषडृक्षेभगर्क्षादिषुपंचसु मूलादिदशकेचैवसमेत्रव्रतबंधनमि

क्षिप्रध्रुवाहचरमूलमृदुत्रिपूर्वरोद्रेकविद्रुसितेंदुदिनेव्रतंसत्

ति अथद्रुणीकृत्निकामयाविशाखज्येष्ठासनकार्यमित्यर्थः एतानिसर्वशाखानक्षत्रमेलकाभिप्रायेणोक्तानिक्वचिज्येष्ठाशततारापिगृहीता श्रीपतिनि
 बंधे अश्विनीमृगश्रिआसुहस्तेस्वात्यांचशक्रभे पुष्येचपूर्वाफाल्गुन्यांश्रवणेपौष्णभेतथा वासवेशततारासुव्रतबंधः प्रशस्यते भुजबलराजमार्तंडयोरपि हस्त
 अथैत्यरिपुत्रयेचशाक्रेंदुपुष्याश्विनिरैवतीष्विति हस्तेशक्राश्वित्रिआदितिवसवरुणोपेंद्रपुष्येंदुपौष्णास्वतिष्वआहतासुसृतसुपुनयनं भार्गवाद्येर्मुनीन्द्रैरि
 तिच अर्केति सूर्यबुधगुरुशुक्रचंद्रदिवसेषुव्रतंसत् अर्थात् भौमशनीनिषिद्धोनारदः आचार्यसौम्यकाज्जानां वाराः शस्ताः शरीनयोः वारौतौमध्यकलदावि-
 तरोर्निदितोव्रते तत्राप्यस्मंगतेबुधस्यवज्यः अस्तगतस्यसौम्यस्यवारोचज्योर्द्विजन्मनीतिनारदोक्तेः द्वित्रीष्विति द्वितीयातृतीयापंचम्येकादशीद्वादशीदशमी
 संज्ञासकतिथिषुचव्रतंसत्स्यात् नारदेनसप्तमीत्रयोदशयोः प्राशस्यमुक्तंतद्वसंताभिप्रायेणोतिश्रेयम् उक्तंचतेनैवविनर्तुनाथसंतेनकृष्णपक्षेगलग्रहे अपराण्हे

डिनेनाह विभाणामिति गर्भदिनमारभ्याष्टमेसीरेवर्षेयवाजनेरुत्पन्निदिनात्सौत्सर्षेऽष्टमेसतिविभाणात्रतदधनंनित्यगदित अधकास्यम् विभाणाभेवगर्भा
 ज्जनेपापचमेवर्षेकार्यम् एवक्षितिद्युजासाक्षिवियाणागर्भोक्त्तमेवर्षेपद्येकार्यम् गर्भज्जनेवर्षेएकम्दशेसौरवर्षेनित्यवैरयानापुनस्तथैवाष्टमेकाम्यम् तथैवगर्भा
 ज्जनेवर्षोद्वादशेनित्यमृत्नारद आधानावष्टमेवर्षेगर्भतोषाग्रजन्मनाम् राक्षामेकादशेर्मौज्जीवधनद्वादशेविशासिति अन्नफलाभ्रपाणान्तिथमित्यवसीयतेमनु
 ब्रह्मवत्सकामस्यकार्यविभस्यपत्रमे राक्षोबलापिनाः पद्येवैश्वस्यायाश्चिनोष्टमे अन्नफलभ्रवणात्काम्यतापैठीनसिनागर्भपत्रमेव्रतवर्धनस्तुक्तम् गर्भपत्रमे-

गणेशोविष्णुवाग्रमा प्रपूज्यपत्रमाब्दकेतियोशिवाकदिद्विषट्शरत्रिकेरवावुदक इधुभ्रवोभिलात्यभादितीशतक्षमित्रमेचरोल
 सप्तमोशिरोलंपिनुह सतादिने ३७ मृगात्कराक्कुतस्त्रयाश्विमुलपुर्विकान्नयगुरुहयऽकजीववित्तिनेऽन्दिषट्शरत्रिकेशिवाकदि
 त्तिकेतियोध्रवात्यमित्रभेपुर् शर्मरधीतिरुत्तमात्रिकाणकेद्रगे स्मृता ३८ विभाणाभ्रतदधनंनिगदितगर्भज्जनेपाष्टमवर्षेवाप्यथपत्र
 मेक्षितिद्युजापद्येनैकादशे वैरयानापुनष्टमप्यथपुनस्याद्वादशेवत्सरेकालंथाद्द्विरुणगतनिगदितगोणतदाहुर्बुधा ३९ मास्यसुप-

मेदिति गर्भपद्येष्टमेचक्षत्रियविशोर्ज्ञेय गर्भादिसत्स्वाचर्षोणाभितिस्मृतेअजापत्नवसूत्रेगर्भाष्टमेपुत्राह्यणमुपनयेद्गर्भेकादशेषुवैरभाभितियहुत्वान्ययानु
 पत्यागर्भपद्यसप्तमाष्टमेवित्तिद्युजात्क्रियास्थानाभ्रयाणामपिनित्यकालता एवगर्भेकादशेवित्यादापिव्यास्त्येथम् एतच्चतच्छास्वाध्यायाविषयश्रयम् अथ
 णकालञ्च्यते निगदिनेप्रोक्तेगर्भज्जनेवर्षोष्टमेइत्यादिकेकालेनस्मिन्शिरुणेगतेसवित्तद्वतवधनगोणमाहुः अथात्राह्यणस्मयोदशवर्षपर्यंतम् क्षत्रियस्यद्वा
 शत्रियवर्षपर्यंतम् वैश्यस्यचतुर्विंशतिवर्षपर्यंतमृगोणमित्यर्थं मनु आपोदशाद्वाह्यणस्यसाक्षिनीनास्त्वितने आद्याविशाद्ब्रह्मवेधोरान्चतुर्विंशः अन्तञ्च्य-

योष्येतेयथाकालमसंस्कृता. सावित्रीपनिताब्राह्मीभवत्यपित्वगर्हिताइतिकेशव. स्वस्वमौजीमुख्यकालेऽश्रेष्ठमध्याधमाःसमाःतिस्रःकेशवदेवद्वैःप्रोक्ता-
 मौजीनिबंधनेइति ३९ अथव्रतबंधेनक्षत्रादिकंवसंततिलकथाह क्षिप्रतिगीर्वाणंबुप्रतिषेत्थादिनादक्षिणायननिषेधादुत्तरायणमासषट्कप्रशस्तमितिमा-
 सानामुक्तत्वान्नक्षत्रादिकमेवोक्तम् तत्रकश्यपः ऋतौवसंतेविप्राणांश्रीष्मेराज्ञाशरद्यथा विंशामुख्यं च सर्वेषां द्विजानां चोपनायनं साधारणचमासेषुमाघादि-
 शुचपंचसक क्षिप्रतिक्षिप्राणिहस्ताश्विपुष्याः ध्रुवाणिरोहिण्युत्तरात्रयम् अहिराश्लेषाचराणिश्रवणघनिष्ठाशततारापुनर्वसुस्थत्यः मूलम् मूढुनिमुगरेवती-
 चित्रानुराधाः तिस्रः पूर्वरोद्रेऽर्द्राद्याम् एषुद्वाविंशानिभेषुव्रतबंधनमूसन् उक्तं च प्राजापत्यादिषडृक्षेभगक्षीदिषुपंचसक मूलादिदशकेचैवसमेतत्रव्रतबंधनमि-

क्षिप्रध्रुवाहिचरमूलमूढुत्रिपूर्वरोद्रेकविद्गुरुसितेंदुदिनेव्रतंसत्

ति अथर्द्रणीकृत्निकामथाविशाखाज्येष्ठासकनकार्यमित्यर्थः एतानिसर्वशाखानक्षत्रमेलकाभिप्रायेणोक्ताः निष्कचिज्येष्ठाशततारापिगृहीता श्रीपतिनि-
 बंधे अश्विनीमृगश्रिन्नासकहस्तेस्वात्यांचशक्रभौषुष्येचपूर्वाफाल्गुन्यांश्रवणेपौष्णाभेतथा वासवेशततारासुव्रतबंधः प्रशस्यते ध्रुजबलराजमार्तंडयोरपिहस्त-
 त्रयेदैत्यरिपुत्रयेचशक्रेंदुपुष्याश्विनिरैवतीष्विति हस्तेशक्राश्विचित्रादितिवसुवरुणोपेंद्रपुष्येंदुपौष्णास्वातिष्वज्याहतासुतमुपनयनं भार्गवाद्यैर्मुनींद्रैरि-
 तिव अर्केति सूर्यबुधगुरुशक्रचंद्रदिवसेषुव्रतंसन् अर्थात् भौमशनीनिषिद्धोनारदः आचार्यसौम्यकाज्यानां वाराः शस्ताः शशीनयोः वारौ तौ मध्यकलदावि-
 त्रौर्निंदितौव्रते तत्राप्यसंगतेबुधस्यवर्ज्यः अस्तगतस्यसौम्यस्यवारोचर्ज्योर्द्विजन्मनीतिनारदोक्तेः द्वित्रीष्विति द्वितीयातृतीयापंचम्येकादशीद्वादशीदशमी-
 सज्ञासकतिथिषुचव्रतंसत्स्यात् नारदेनसप्तमीत्रयोदश्योः प्राशस्यमुक्तंतद्वसंताभिप्रायेणोतिज्ञेयम् उक्तंचतेनैवविनगुनावसंतेनकृष्णपक्षेगलग्रहे अपराण्हे

नोपनीत पुन सस्कारमर्हवीणि कृष्णादिमेति कृष्णादिमेति विहितमासानाकृष्णापक्षस्यादिमत्रिलवकेपचमीपर्यन्तं व्रतं सत् त्यक्त्वा चतुर्थीमपि कृष्णापक्षेत्वाद्येभिर्भागैश्च
 मद्रं व्रतसदेतिवासिद्धोके. नचेति त्रिधाविभक्तदिनस्य त्रयोविधागा क्रमेण पूजापराणहसंज्ञकाभवति तथापराणहभागे व्रतनसन् अपराणहे
 पनीत पुनः सस्कारमर्हनीतिनारदोक्ते त्रिधाविभक्त्यदिवसतत्रादौ कर्मदेविकहितीयोमानुपकार्ये तृतीयेरोतुपेवृकभितिनारदोक्ते ४० अथ व्रतबधेसा-
 मान्यगोलम्नगयोगप्रमाणिक्रमाह कवीन्येति रिपौपथे मृताबलमस्थानेचेच्छुक्र्युरुचंद्रलम्नस्वामिनोभवति तदा अभामरणकारकः मन्मार्गवोचंद्रश-

द्वितीयुद्धरविदिकुप्रमितेति यौचकृष्णादिमत्रिलवकेपिनचापराणहे ४० कवीज्यचंद्रलग्नपारिषोमृतो व्रतेः द्युमा व्यये
 सुभागवतयातनामृतोसुतुखला ४१ व्रतबधेऽष्टवह्नि फुवर्जिता शोभना सुभा धन्विषुहायेखला पूर्णगोककस्याविधुस्त-
 नी ४२ विभाधीरोगभागवत्याकुजाकाराभ्यान्व्यानामाथधीशोविशाच शूद्राणां श्वात्पजानारानिःस्थान्छारवशाः स्युजीविरुक्कर
 सौम्या ४३ कौव्ययेअथसौ स्ताः पापग्रहा लनाष्टमपचमस्थानेषुस्थिता अथमाः ४१ अथसामान्यनोलनमनुषुमाह व्रतबधेइतिरुभग्रहाः अ-

समपष्टहादयस्थानस्थिताश्चेत्स्युर्नशोभना अन्यस्थाने व्रतबधेशोभना खलाः पापतृतीयधैकादयस्थानेषुशोभना स्यु गोककैतिपूर्ण शंक्रुपक्षी
 योविधि द्यपमस्य-ककस्थभतनीयदिभनेतदासत्शोभना नान्यथायुक्त चंद्रलम्नेभिरास्य स्यात्सयपेगीसिततरे शंक्रुपक्षेभवेद्यज्यास्वभेतुंगोविशेषत
 इति कस्यपक्षुत्रस्थचंद्रसदाएवपथेयन् वर्धमानोपिवापूर्णश्चंद्रोयदिक्लम्नग. नि स्वकरोतिव्रतिनलम्नगः क्षयरोगिणमिति रुचस्थसपथिनो परस्यो
 ईशानारतोव्यथस्थास्वगृहगष्टुउत्तम मतहृये ४२ अथपर्णसयास्त्रेगान्शालिन्याह शिमाधीरागिति शलकृहस्पती ब्राह्मणाधीशीभीमसूर्योऽसिधि

याणांस्वामिनौ ओषधीशश्चंद्रौ वैश्यानांस्वामीबुधः शूद्राणांस्वामीशानिरंत्यजानांचांडालानांस्वामी ऋग्वेदोथयजुर्वेदः सामवेदोल्हाथर्वणइतिवेदक्रमा-
 ज्जीवशक्तकारसौम्याः शार्वेशाः स्यु ऋग्वेदस्थगुरुः यजुषः शक्रः साम्नोभौम अथर्वणोबुधः स्वामी ४३ वर्णेशार्वेशयोः प्रयोजनं वसंततिलकयाह शार्वेशेति-
 यः स्वशारवाधिपत्तस्यवारस्तनुलुग्नं च वीर्यबलगोचरप्रकारेणस्वगृहाद्यवस्थितत्वेनवाबलत्वं च त्रतर्षधेः तीव्रशस्तं यथागुरुः ऋग्वेदीनामीशतोगुरुवारैर्गुरुलने
 धनुर्मीनारव्येगुरुबलेसतिउपनयनमतीचश्रुभं एवं सर्वत्रविज्ञेयमूनारदः शारवाधिपतिवारश्चशारवाधिपबलं शिशोः शारवाधिपतिलग्नं च त्रितयंदुर्लभं व्रते शार्वे-
 तिशारवावेदस्तस्येशः स्वोक्तेः जीवेइति जीवेभृगोचकाराच्छार्वेशेवर्णेशेवाविजितेयुद्धे पराजितेनीचराशिस्थे च सति व्रते नानुष्ठिते न सतावेदशास्त्रविधिनावे-

शार्वेश्वारतनुवीर्यमतीचशस्तं शार्वेशसूर्यशशिजीवबले व्रतंसत् जीवेभृगोरिषुगृहे विजिते च नीचे स्थाद्वेदशास्त्रविधिनार

हितो व्रतेन ४४

दाध्ययनविधिनित्यनैमित्तिकश्रौतस्मार्तकर्मनुष्ठानारब्धस्तेषांसमाहारद्वंद्वस्तेनरहितो व्रती स्यात् वसिष्ठः शार्वेशगुरुशक्रकायांभौ
 द्येबालेन च वार्द्धको नैवोपनयनं कार्यवर्णेशे दुर्बले सतीतितेन भौमबुधयोरस्ते सामगार्थवर्णशाखिनोरुपनयनादिनभ्रचतीतितत्वम् तत्रनीचाद्यवस्थितत्वेऽपि
 शार्वेशेपरिहारमाहवसिष्ठ शत्रुनीचाधिपशत्रुस्थेस्वार्थेस्वार्थेवास्वोगभागे शार्वेशेवागुरीश्रुकेननीचफलमश्रुतइति शक्रकस्थशत्रुराशिस्थत्वं पृषभस्थेऽर्के कदा
 वित्संप्रवति नीचगत्वं शरदिवैश्यमुपनयेदिति वैश्यापनयनमसंभवतीतिज्ञेयम् ४४ अथजन्ममासादेः प्रतिप्रसवमाह जन्मक्षेति जन्मनक्षत्रेजन्ममासेजन्म
 लग्ने आदिशब्देन जन्मतिथीविप्राणां ब्राह्मणानां आद्यगर्भेऽपि अपिशब्दात् द्वितीयगर्भादावपि व्रती बालो व्रते यज्ञोपवीते विद्याधिकः स्यात् क्षत्रादीनां क्षत्रिय
 वैश्यानां पुनरनादिमे द्वितीयगर्भादिबालके सति जन्मर्क्षमासलग्नादौ विद्याधिको व्रती स्यात् आद्यगर्भे तु तेषां सर्वथानिषेध एव शौनकः जन्मोदये जन्मसुतार

कासु मासेतद्यान्मविषौनद्रासौ ब्रणेनविप्रोल्पपरिश्रुतोभिमाज्ञोपिरोष प्रथितं पृथिव्यागर्भोष्टमेगर्गपराशराद्यैः फलचदुक्तं ध्रतवधनेतु गतोधिकं जन्मसकतार
 क्तसु मासेयवाजन्मनिबाडवानाम् विप्रधूरेचवाड्वा इत्याभिधानात् प्रथमदशमैकोनविरानक्षत्राणाग्रहगार्धजन्मसु तास्कास्वित्युक्तम् जन्ममासासनिषेधसु मास्यग
 भविष्यत्सत्रिपत्रैरपयोः शिवाणप्रतुवाड्वानामिति विशेषोक्तेराद्यगर्भानाद्यगर्भसाधारणजन्ममासे उपनयनम् जन्ममासादौ रास्त्विति शेषम् ४५ अथसुरुच
 मतुष्टमाह बहुकन्धेति बहुरुपनयनाधिकारी तथासून्यास्त्विति जन्मराशेर्नवपत्न्यैकादशार्दित्तीयसप्तमस्थानस्थितोगुरुः श्रेष्ठउत्तम दशवद्वृतृतीय
 प्रथमस्थानस्थितोगुरुः पूजायापूजाविधानेनानुष्ठितेनमेष्टः अन्यत्रचतुर्षोष्टमद्वादशस्थानस्थानिद्योमिषिद् इत्यर्थे नारदः बालस्यबलहीनोपिशात्यस्त्रीनो

जन्मदर्शनासलरनादीभ्रतेविद्याधिकोव्रती आद्यगर्भेपि विभागासत्रादीनामनादिमे ४५ बहुकन्याजन्मराशेस्त्रिकोणायद्विससस्य

बलप्रदं यथोक्तवत्तरेत्पर्यमनुक्तेनोपनापनम् इतिष्ठः उक्तेपिषर्पेनगुरुर्बलीनेच्छात्प्राप्तस्तत्रनवपत्न्यैः भद्रुक्तवर्षेसुवत्प्रदोपिनेतयोरद्भ्यबलगरीपइति
 गगोः अत्रपथेविवाहेनप्रतिषायापरियेयत् गोर्बरेणैवकर्तव्यवेधादिकमकारणमिति वेधस्तु व्ययेपक्षेस्त्रिके शोके स्वर्गनदैः सरेवशरैः रात्रेः रुद्रैर्ग्रहेः विद्येयुस्तु
 शुद्धोक्तमोन्मुथा प्राच्यास्तुगोर्बरेवकाभारेः शुक्रवर्गमाहुः रात्रमार्तरेः अष्टवर्गीविरुद्धेः पुरुसगीनारुत्मानुपु मतोहाहीतु कर्तव्योगोचरणकदानेति म
 न्यच्च अष्टवर्गेणयेरुद्धास्तारिद्राः सर्वकर्मसु सूस्वाष्टवर्गसकृत्स्नुलाफक्षिसुगोचरं तत्रगुरोरष्टवर्गो बृहज्जातकेदिकृत्वाद्याष्टमदायवधुपुकुजा
 स्वात्सभिकेऽवगिराः सूर्याः त्वात्रिनपेषु धीस्वनपदिग्वाभारिगोभार्गेवात् साध्यापार्थिवनात्मनेशुहिमगर्भेदाब्धिपरधीव्ययेदिग्धीपत्स्वस्तस्वामपूरनपगो
 शालास्मरेः पूटयान् वषाहः प्रजाभिलाषं प्रतिभिस्यूहपि कुर्याद्गुरोराहः रक्षिषिपनितेपि बरस्यकाभेरुत्तमद्विपाहवदतिगर्गच्यवनादि सुख्याः अभ्यतुर्थाष्ट

मद्वादशस्थानस्थितत्वेनगुरोर्द्विगुणत्रिगुणादिकांपूजांविधायविवाहव्रतबंधादिशक्तभूमितिसंप्रदायविद्. ४६ अथगुरुदौष्ट्यापवादमनुष्टुभाह स्वोच्चइ-
 ति गुरुश्वतुर्थीदिनिघस्थानस्थितोपिस्वोच्चैर्केस्वभेधनुर्मिनि स्वभेदेभेषसिंहदृश्रिके स्वांशोधनुर्मिननवांशो वर्गोत्तमेनवांशेयथादृषराशौदृषनेवाशेशुगुरुवर्गो-
 त्तमइति वर्गोत्तमलक्षणम्वर्गोत्तमानवाशाश्रवादिसुप्रथममध्यांताइति एषुस्थितोगुरुः इष्टः शक्तभफलदाता अन्येषुएतादृशोगुरुः अतीवशक्तभः भुज-
 बलः वर्गोत्तमेस्वभवनेभवनेथमैत्रेमित्रांशकेस्वभवनोच्चनवांशकेवा जन्माक्षरिः फरिपुरवात्रिचतुर्थगोपिजीवः सुस्वार्थस्करवदृष्टिकरोविवाहेनचिति नी-
 चंमकरः अरिस्थः मिथुनकन्यातुलादृषराशिस्थः शक्तमोष्यसन् अनिष्टफलदातेत्यर्थः उक्तंच उच्चस्थ. स्वगृहेकट्टेद्भवनगोवाचस्पतिर्नित्यशः पूर्णायुर्वि-

श्रेष्ठोगुरुः खषट्च्यद्वाद्योपूजयान्यत्रानिदितः ४६ स्वोच्चैस्वभेस्वभेत्त्रेवास्वांशेशोवर्गोत्तमेगुरुः

विधार्थसौरव्यजनकोजन्माष्टमस्थोपिचेत्तनीचस्थोरिगृहेदिवाकरकरच्छाथानुगामीसपापिषोः निष्टफलं ददातिनियतंवैधव्यदुःखास्मदंअत्राष्टमस्थोपि
 चेदित्यपिशब्देनचाष्टमंलक्षणंप्रपूजयेदिति विधानात्पूजामनीहमानेष्युपनयनादिशक्तभंस्यात् द्वादशचतुर्थस्थानस्यतुद्विगुणपूजाभिच्छतः तथातृती-
 यादिस्थानस्यपूजामात्रापेक्षस्यगुरोः शक्तभफलदातृतास्तीतिकिवक्तव्यमिति कैमुतिकन्याथसूचनार्थोपिशब्दः नचाष्टमंलक्षणंपूजयेदिति शत्रु-
 गृहस्थितगुर्वसिप्राथम्यम् अस्यापवादोरत्नकोशेगोन्वराष्टकवर्गाभ्यांयस्यशक्तिर्नलभ्यते तस्योपनयनकार्येचैत्रेमीनगतेरवौ हरोसिंहाशगेजीवेनी-
 चर्क्षेनीचभागे मौजीबंधः शक्तभः प्रोक्तश्चैत्रेमीनगतेरवौ पाठांतरम् जन्मभादष्टकसिंहेनीचेचाशत्रुगुराविति अर्थश्चैत्रेभेषगोकोनिषिद्ध. तथाचोक्त-
 म् सौम्यायनेव्रतकार्येचैत्रेमासिविशेषमज्ञषोर्ननिघोयदिफाल्गुनेस्यादजस्तुवैशाखगतोर्ननिघः मध्वाश्रितौह्रावपिवर्जनीयावित्यादिवाचाम्यप्येवं

कसुमासेतमान्मनिषीचिद्राशौ व्रनेनविप्रोल्पपरिश्रुतोविद्याज्ञोविशेष प्रथित पृथिव्यागर्भाष्टमेगर्गपराशराद्यैः फलयदुक्तव्रतबंधनेतु ततोधिकं जन्मसकतम्
 कासुमासेयचाजन्मनिबाडवानाम् विप्रभूतेववाक्याः स्थाभिधानात् प्रथमदशमैस्त्रैभिराश्रयज्ञानसुतारकास्त्रित्युक्तम् अन्यमासासनिषेधस्तु आद्या
 भृगुपुत्राह बहुकन्येति बहुरुपनयनाधिकारि तस्यास्त्यात्स्वजात्यपत्वं जन्मराशेर्नवपेनमेकादशारितीयसप्तमस्थानस्थितोगुठ श्रेष्ठउत्तम दशषट्पृतीय
 प्रथमस्थानस्थितोगुरु पूनयापूजाविधानेनानुष्ठितेनश्रेष्ठ अन्यचवर्तुर्बाह्मदशस्थानस्थानिद्योनिधिद्वइत्यर्थ नारसुः बालस्यबलहीनोपिशात्याज्ञो
 जन्मर्क्षमासलगनादीव्रतेविद्याधिकोव्रती आद्यगर्भेपिप्राणाक्षत्रादीनामनादिमे ४५ बहुकन्याजन्मराशोस्त्रिक्रोणायद्विसप्तम

वलप्रदः यथोक्तवत्सरेकार्यमनुक्तेनोपनायनम् इतिष उक्तेविषयेनगुरुबन्धीनेच्छाप्रशस्तव्रतवपकर्म अनुक्तवर्षेषुबलप्रदोपिर्नैतयोरब्दबलंगरीयइति
 गर्गे व्रतवधेविबाहेवप्रतिषायाविशेषत गोचरेणैषकर्तव्यवैधादिकमकारणभित्तवेषस्तु अयेपक्षेस्त्रिगोशैः स्वर्गेनर्दे स्तरेशरैः रभ्रेरुद्देर्गहि विद्योगुस्त
 रुदोरकमोन्यथा प्राच्यास्तुगोचरवत्वाभाषेः शुकवर्गमाहुः राजमार्तद आष्टवर्गविराहोपुरसगीनारुभासुषु व्रनोहाहीनुकर्तव्यैगोचरेणकदाचनेति सा
 न्यच अष्टवर्गेषुयेः फुदाल्लफुदर सर्वकर्मसूस्माष्टवर्गस्यफुदस्तुलाकडिस्त्रुगोचरे तत्रगुरोरष्टवर्गोऽहज्जातकेदिकृस्ताद्याष्टमदायवंधुषुकुजा-
 त्वात्सधिकेज्वगिराः सूर्पा त्त्रिनयेषु धीस्त्रनवदिस्ताभारिगोभार्गवान् मायापार्षेनवात्सनेषुहिमगोर्मदास्त्रिपव्धीव्ययेदिग्धीषट् स्वकस्याययूरनवगो
 शात्सम्भरेः पूदयान् वराहः पूजाभिलाषप्रतिभिसृहेपिक्रुपर्पाद्वीररुडिषिषन्नितेपि वरस्यसाभेररुमदविषाहवदंतिगर्गेच्यवनादिसुख्त्वाः अग्रन्वतुर्धीष्ट

बुधभाह राजसेवीति केंद्रेसूर्यादिरवेचरैः प्रत्येकसहिते क्रमादिदं फलज्ञेयम् अन्यत्सप्तम् अत्र लग्नस्थं चंद्रकेंद्रस्थं शनिं च विना सर्वे ग्रहाः शक्रभाइत्यवगम्य
 ने मुनिभिस्तु केंद्रपापानिषिद्धा इत्युक्तम् नारदः स्फूर्जितमूकेंद्रगे भानौ व्रतिनो वंशनाशनकुजितं केंद्रगे भौमे शिव्याचार्यविनाशनम् अत्र स्वगृहोच्चाद्यवस्थिताः
 पापाः केंद्रस्थाः शक्रभफलदातारः अन्यथानेति विरुद्धार्थवचनयोर्विषयविवेकः ५१ अथान्यदाह शक्रेति शक्रके जीवे चंद्रे प्रत्येकं सूर्ये संयुते प्रतीनिर्गुणः स्यात्
 भौमसंयुते क्रूरचषः क्रूराहिसनशीलान्चेष्टायस्यतादृशः स्यात् तथा शनिसंयुते निर्घृणो निर्लेज्जो निर्दयो वा स्यात् तथा तस्मिन्नेव जीवेशक्रके चंद्रे वा प्रत्येकसद्भिद्युते

क्रूरो जडो भवेत्पापः पटुषट्कर्मकृद्दुः अथार्थभाकृतधामूर्खो रव्याद्यंशे तनौ क्रमात् ४९ विद्यानिरतः शक्रभराशिल्वेपापांशगते हिद
 रिद्रतरः चंद्रे स्वलवे बहुदुःस्वेयुतः कर्णादिति भोधनवान् स्वलवे ५० राजसेवी वैश्यवृत्तिः शास्त्रवृत्तिश्च पाठकः प्राज्ञो र्थवान् म्लच्छसेवी-
 केंद्रसूर्यादिरवेचरैः ५१ शक्रके जीवे तथा चंद्रे सूर्यभौसाकि संयुते निर्गुणः क्रूरचषः स्यान्निर्गुणः सद्युते बटुः ५२ विधौ सितांशगे सितेभि
 कोणगंतनौ गुरौ समस्तवेदविद्वन्तीयमांशगतिनिर्घृणेः ५३ शक्रविशक्रकपौषितपसादिगन्धिकसंख्यसिततिथयः भूतादित्रितया

ष्मसीसक्रमणचप्रतेष्वनध्यायाः ५४ बटु सर्वविद्यानिर्गुणः स्यात् ५२ अथान्यत्प्रामाणिकयाह विधौ शितांशगेति चंद्रेशक्रकांशगे शक्रके त्रिकोणगे
 गुरौ तनौ लग्ने च सति व्रती बटुः समस्तांश्चतुरो वेदान् वेत्तीति समस्तवेदवित् एवं च मांशगे शनिनवांशस्थिते चंद्रे सतिलग्नगुरौ च सति त्रिकोणगे सति अति
 निर्घृणः कृतघ्नः स्यात् महेश्वरः जीवलग्नमधिष्ठिते भृगुसुकते धर्मात्मजस्थे विधौ शक्रकांशोऽशिलवेदविद्रविस्तस्यांशे कृतघ्नोऽधमइति नारदः लग्नं सर्वगुणोपे
 तलभ्यतेऽन्यदिनेन सत् दोषाल्पत्वं गुणाधिक्यं बहुसमतमिष्यते दोषबहुष्टोहिकालोयः सगृहीतुं न शक्यते दोषावेधादयो माहादोषा इत्यर्थः ५३ अथानध्याया

युक्तिरिति इदं गणेशदेवज्ञैरभ्यधायितात्तिसूत्रमिषप्रतिष्ठातिमूलवाक्याभावात् ४७ भयव्रतवधेवर्त्मनिनुष्ठुभाह कृष्णोतिपुत्रतवधोनेष्ट कृष्णोप्रथमत्रिभा
 रहितेकृष्णोपसेप्रदोपेयस्मिन्दिनेसध्याकृतेप्रदोपोमेवेदत्तदिवसे प्रदोषकसगमर्कतर्केत्याप्येवस्यति अनध्यायेवस्यमाणे निशीति अगर्गकलिगेपुंसी
 गदुमगघेपुन तीर्थयात्राभिनागच्छन्नुच्छसस्कारमर्हतीविपुन सस्कारप्राप्तौभित्तानतरमेवनेभित्तकमितिन्यायेनयादिरात्रिसद्वावस्तदोपनयनमाभूदिति
 रात्रिपदोक्तिः तथाप्राक्सध्यामावसाध्यातस्यागभित्तमेषशब्दे वसिष्ठः व्रतोहिपूर्वसध्यायावारिदोषदिगर्जति तद्विनस्यादनध्यायव्रतमविकर्जयेदिति भषरा
 के क्षीणेचद्रेः स्मेरककेनिरथैवेभास्करे कर्तव्यनोपनयनानध्यायेमलमहे शोः प्रथमत्रागस्थनिरशा सूर्यउच्यते तद्यगलमहे ग्लयहनाहशुरु त्रयोदस्वा
 रि फाटतुर्थेगोपीध्येनीचारिस्थ शक्तोप्यसन् ४७ कृष्णोप्रदोयेनध्यायेशनोनिस्थपराणहके प्राक्सध्यागभित्तेनेशेव्रतवधो
 गलमहे ४८

दिनत्वारिसप्तम्यादिदिनत्रयम् चतुर्थैकतमोक्त्यअष्टाचितेगलमहाः देवज्ञमनोहरेप्रदोपेनिष्पूनध्यायेमदेकृष्णोगलमहे मधुक्लिोपनीत
 सुपुनः सस्कारमर्हति गलमहेप्रदोपेस्त्वत्यापुस्तमजायतेइति ४८ भाषाराफलमनुष्ठुभाह करानहइति कर्कसाणि यजनमाजननेवतपादानप्रतिग्रहो
 अध्यापननाध्ययनवर्गैकमार्थभागूह्जिइति अन्यस्यसुम् ४९ अथचद्रनाराश फलत्वनयोसाययावतज्जौलगुरुयदमोदनकभित्तिलक्षणंलक्षिते
 नमोदनकच्छदसाह विद्यानिरतइति यस्मिन्कस्मिन्राशौचद्रोपदिकमप्रहराशिनवीशेनेचदाव्रतीविद्यानिरतो मयेत् यदिपापप्रहराशिनवीशे चद्र
 स्तदादरिद्रतर धनरहितः यदित्वत्तरेकर्करोस्यात्तदावहदुःखसहितोभवेत् अथस्वारागतर्वेद्रस्यापवादमाह कर्णतिकर्णेभ्रवणे भदितीपुनर्वसौनर
 त्रेउपनयनेस्तारोचंद्रः स्यान्दाधनवान्प्रवेगमारद भवणादिति नक्षत्रेकर्कारास्येनिराकरे तदाव्रतीवेदशास्त्रधनधाव्यसमृद्धिमान् ५० केंद्रस्थानेफल्कम

चैकावदकालसुनयोविदुरितिकालवृष्टौतुतत्कालमकालेत्रिरात्रकम् अतिसात्राथवाष्टिर्नाधीर्थातदिनत्रयम् आपस्तम्बः उल्कायामन्युत्पातेचसवासा
 विधानामाकालिकमितिमनुः चौरैरुपपुत्रेग्रामेसंग्रामेचान्कारिते अकालिकमन्यायविद्यात्सर्वी हुतेषु रुधिरादितुष्टिषु वासिष्ठः उपलरुधिरप्रपातेभ्यहमि
 तिस्मृत्यंतरेविद्युद्गर्जितवृष्टीनांसन्निपातोद्यदाभवेत् कालवृष्टौतुतत्कालमकाले तु त्रिरात्रिकमित्यादि नैमित्तिका अनध्यायाय दामेखलावंचात्प्रागुत्पन्नास्त
 दात्रतबधोनकायएव यदातुमेखलाबंधादनंतरं ब्रह्मोदनपाकात्प्रागुत्पन्नस्तदाजातोपिनप्रवर्तते ५४ अथप्रदोषलक्षणमनुष्टुभाह अर्केति तदग्निमेरका
 दितिथिषुप्रदोषः स्यात् यथाद्वादश्यामर्धरात्रात्प्राक्त्रयोदशीप्रवृत्तौप्रदोषः षष्ट्यास्त्रार्धप्रहरमध्येसप्तमीप्रवृत्तिस्तदाद्वादोषः तथातृतीयायांप्रहरमध्येचतु

अर्कतर्कत्रितिथिषुप्रदोषः स्यात्तदग्निमैः रात्र्यर्द्धसार्धप्रहरयाममध्येस्थितैकमात् ५५ प्राग्ब्रह्मोदनपाका द्रुतबंधानंतरंथदिचेत्

उत्पातानध्ययनोत्पत्तावपिशातिपूर्वकतत्स्थ्यात् ५६ अग्निप्रवेशेप्रदोषः अत्रहितीयप्रहरस्यचरमघटिकातृतीयाप्रहरस्याद्यावाघटिकेत्येवंघटि-
 काद्वयमितः कालः स्थूलोरात्र्यर्धशब्दोवाच्यः तेनसमांशवाचित्वाभावादर्थेनपुंसकमिति एकदेशिसमासाभावः ५५ अथ्यत्रतबंधानंतरंसायंका लेबध्वां ब्रह्मो
 दनारब्धः संस्कारोभिहितस्तत्रार्थयाविशेषमाह प्राक्ब्रह्मोदनेति स्पष्टार्थं उक्तंचतृसिंहप्रसादे ब्रह्मोदनधिधेः पूर्वप्रदोषेगर्जितंभवेत् तदाविघ्नकरंशेयंब
 दोरध्ययनस्यतत् तस्यशांतिप्रकारंतुवक्ष्ये शास्त्रानुसारतः स्वस्तिवाचनपूर्वतुहवनंकारयेद्बुधः प्रधानंपायसंसाज्यंद्रव्यंशांतियजौभवेत् सूक्तवृहस्प
 तेर्विद्वान्पठेद्विद्या समृद्धये गायत्रीयुजतोमंत्रः प्रायश्चित्तंतुसर्पिषा धेनुंसवत्सकोदद्यादाचार्यायपयश्चिनीम् शिलां होमविधेः पश्चात्स्थापयेत्तत्रसंसादि
 ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चात्ततो ब्रह्मोदनचरदिति ५६ अथवेदविशेषेणानक्षत्राणिवत्ततिलकयाह वेदेतिमृगाश्लेषाद्रहस्तत्रिचास्वातीमूलपूर्वात्रयेषुअग्ने

नृजपनचपत्नार्ययाह शक्तिरुक्तेति अनध्यायाः आपाटशुक्लदशमी जेषशुकृद्वितीया पौषशुकृत्कादशी माघशुकृद्द्वादशी एतेअनध्याया भूतभ्वतु
 गी तदारिनृतयचतुर्दशीषूणिमाप्रविपद रुष्यापक्षेअभाषास्यातन्मध्येअष्टमीचतयो समाहारः तथासक्रमणसूर्येस्यभिरयनसञ्चतिदिन चकारान्मन्वा
 स्त्वित्यीमिषादिव्यादिनोक्ता तत्रापाटशुकृद्दशमीपौषशुकृद्द्वितीयामाघशुकृद्द्वितीयापक्षेअष्टमीचतयो समाहारः तथासक्रमणसूर्येस्यभिरयनसञ्चतिदिन चकारान्मन्वा
 दिनेशासशुकृत्तृतीयायुगास्त्रितीययापितेउभेनृतीयेनानध्यायो तथैयफाल्गुनरुष्याद्वितीयाचतुर्मास्यद्वितीयापिनानध्यायतासाप्राशस्त्याप्रिधानात्
 धानशशिष्ठ यानचनेशाससिता नृतायमप्रत्यससम्यथफाल्गुनस्य रुष्योद्वितीयोपनयेप्रशस्तामोकाभरद्वाजवसिष्ठपुरव्यैरितिअन्यासायुगादिमन्वा
 नात्रनवप अतसगादेयअग्रहण कृतिदानार्थी यार्चैभ्रकेशारेवितवर्नलित्वापित्वेच्छयानागीकुर्वेति तत्रशपथमाभ्रमवप्रमाणेनपर्यामइत्यल तन्म
 तृतीयेअनध्यायत्वेनशेषेयत्रतेव्विनिपदमावयस्तेघोतनार्थं गौतम पक्षद्वयेचतुर्दश्यामष्टमीद्वितयेतथा पक्षादावपिपक्षाते ब्रह्मनाधीयतेनरे फल
 च अष्टमीहस्तुपाध्यायशिव्यहंतिचतुर्दशी अमावास्याभयहतिप्रतिपत्ताठनाशिनी मनु चातुर्मास्यद्वितीयास्तु मन्वादिषुषुगादिषु अष्टकाद्युचसं
 तोरायनेबोधनेहरे अनध्यायनकुर्वान्तयत्सापपदास्त्विति चतुर्मास्यद्वितीयागर्गणोक्ताआपाटफाल्गुनेर्जेषुयाद्वितीयाविधुस्ये चातुर्मास्यद्वितीया
 स्ता प्रवदतिमहर्षय मन्वाद्युषोषुगाद्यभपूर्वसुक्ता सिताज्येष्ठेद्वितीयाचआश्विनेदशमीसिता चतुर्थाद्द्वादशीमापेएता सोपपदाः स्मृता नैमित्तिकाअन
 ध्यायास्तुस्मृत्यर्थसारे निर्णयभूकपालानिपतनादिसर्वाद्भूतेष्वफालिकानध्याया अग्न्युत्यातेनाः कालदृष्टीवा आर्द्रादिज्येष्ठातात्कालान्यथाकालदृष्टि
 मायसध्यागर्तनेरुदधानोः नध्याय अर्धरात्राद्भूर्ध्वर्गनेअर्धरात्रेनाआक्यलिकोनध्यायमात सध्यागर्तनेत्वसोराघमिविकारुंमर्षादीरुत्सेत्याफालम् अक
 नेभवआफालिकः यस्मिन्कालेनिमित्तमुत्सन्नंतरारभ्यद्वितीयदिनेनत्कचपर्यंतमित्यर्थे स्मृतिरस्त्राबल्या अनुराधर्षमारभ्यषोडशार्क्षेषु भास्कर यापचरति

चैकावदकालमुनयोविदुरितिकालवृष्टौतुतत्कालमकालेत्रिरात्रकम् अतिमात्राथवारुष्टिर्नाधीर्यातदिनत्रयम् आपस्तम्बः उल्कायामन्युत्पातेचसवासा
 विधानामाकालिकमितिमनुः चौरैरुपपुत्रेग्रामेसंग्रामेचानिकारिते अकालिकमज्जआर्यविद्यात्सर्वी हुतेषुरुधिरादितुष्टिषु वासिष्ठः उपलरुधिरप्रपातेभ्यहमि
 तिस्मृत्यंतरेविद्युद्गर्जितवृष्टीनांसन्निपातोयदाभवेत् कालवृष्टौतुतत्कालमकालेतुत्रिरात्रिकमित्यादिनैमित्तिकाअनध्यायायदामेखलावंचास्त्रागुत्पन्नास्त
 दाप्रतबंधोनकार्यएव यदातुमेखलाबंधानंतरंब्रह्मोदनपाक्यागुत्पन्नस्तदाजातोपिनप्रवर्तते ५४ अथप्रदोषलक्षणमनुष्टुभाह अर्केति तदग्निमेरका
 दितिधिषुप्रदोषः स्यात् यथाद्वादश्यामर्धरात्रात्साकृन्नयोदशीप्रवृत्तौप्रदोषः षष्ट्यास्त्रार्धप्रहरमध्येसप्तमीप्रवृत्तिस्तदाद्वादोषः तथातृतीयायांप्रहरमध्येचतु

अर्कतर्कत्रितिधिषुप्रदोषः स्यात्तदग्निमैः राभ्यर्द्धुसार्धप्रहरयाममध्येस्थितैकमात् ५५

उत्यातानध्ययनोत्पत्तावपिशांतिपूर्वकतत्स्यात् ५६ श्रीप्रवेशेप्रदोषः अत्राहुतीयप्रहरस्यचरमघटिकातृतीयाप्रहरस्याद्यावाघटिकेत्येवंघटि-
 काद्वयमितः कालः स्थूलोराभ्यर्धशब्दोवाच्यः तेनसमांशवाचित्वाभावादर्थेनपुंसकमिति एकदेशिसमासाभावः ५५ अथैवतबंधानंतरंसायंका लेबध्वंवांग्रहो
 द्नारब्धः संस्कारोभिहितस्तत्रार्थयाविशेषमाह आकृब्रह्मोदनेति स्पष्टार्थं उक्तंचतृसिंहप्रसादेब्रह्मोदनधिधेः पूर्वप्रदोषेगर्जितंभवेत् तदाविघ्नकरंशेयंब
 दोरध्ययनस्यतत् तस्यशांतिप्रकारंतुवक्ष्येशास्त्रानुसारतः स्वस्तिवाचनपूर्वतुहवनंकारयेद्बुधः प्रधानंपायसंसाज्यंद्रज्यंशांतियजौभवेत् सूक्तंबृहस्प
 तेर्विद्वान्पठेद्विद्या समृद्धये गायत्रीयुजतोमंत्रः प्रायश्चित्तंतुसर्पिषा धेनुंसवत्सकोदद्यादाचार्याथपयश्चिनीम् शिलांहोमविधेः पश्चास्थापयेत्तत्रसंसदि
 ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चात्ततोब्रह्मोदनंचरेदिति ५६ अथवेदविशेषेणनक्षत्रापिबक्षततिलकयाह वेदेतिमृगाश्लेषाद्रहस्तचित्रास्वातीमूलपूर्वात्रयेषुअग्ने

राध्यापिनारे बत्नीहस्तानुराधा मृगपुष्यरोहिण्युत्तराश्रयेपुष्यपुष्यवेदाध्यापिनाम् अश्विनीधनिष्ठापुष्यहस्तोत्तराश्रयाद्रिअवणेपुसामवेदाध्यापिना मृ
 रे बत्नीपुष्याश्विनीहस्तानुराधा षनिष्ठासुनर्वसुपु अयववेदाध्यापिनापूर्वश्लोकस्तु र्गुणतत्परामृष्टपुनपनसत् शुभभित्यर्थं ठक्त्व मूलेहस्त
 श्रयेस्मर्शौवेपूर्वाश्रयेतथा मृगवेदाध्यापिनाकार्यमेखलावधननुषैः पुष्यपुनर्वसोपीष्णोहस्तेमैत्रेशशाकभे ध्रुवेपुचप्रशस्तस्वाधनुषामौनिबधनम्
 पुष्यपासयहस्ताभिरिकर्णात्तराश्रयम् प्रशस्तमेखलावधेचदूनासामगाधिना मृगमैधाश्विनीहस्तरे वत्यादिति वासवम् अथर्वपाठिनाशस्तोभग
 यत्रतापणे ५० अथान्यंशिशेषमतुष्टुभाह नदीश्राद्धेति नदीश्राद्धरुद्धिश्राद्धनक्तत्स्नानतरपदिसस्कार्यमातु पुष्येस्जोदर्शनेजाते सति लग्नां तस्त्वास
 वेदक्रमान्छशिशिबहिकस्त्रिमूलपूर्वसुषोष्याकरमैत्रमृगाद्वितीज्ये ध्रुवेपुचाश्विवक्त्रपुष्यकरोत्तरेशाकर्णेमृगात्यल्युमैत्रधनादि

तोसत् ५१ नदीश्राद्धात्तरमातु पुष्यलग्नांतरेनहि धात्याचीलं व्रतपाणिग्रह कार्याऽन्यथानसत् ५८ वितदावस्थकर्तव्यत्वेधर्मशास्त्रो
 क्ताशान्तिविधायचैत्थमोपरीतरिवाहश्चकार्यं अन्यथासमीचीनलज्जातरलेसविचौलादिनसत् दुष्टफक्कमित्यर्थं मेपाविधि चैत्थव्रतर्धेचविषाहेवत्रफ
 र्मेणि पत्नीरजस्वलायस्यमायत्तस्यनशेषेभनम् स्मृत्यंतरेमासमभ्युदयग्राह्युभसस्कारकर्मणि पत्नीरजस्वलानानकार्पातास्त्रिजातदेवि तस्त्रितेविनादि
 श्राद्धकर्तृरुपलक्षणम् अतो ज्येष्ठश्याश्रादिनाकरिव्यभाणनादीश्राद्धात्कारुतत्पत्नीरजस्वत्यनेभदानादीश्राद्धनिषेधान्मगलनकार्यमेवसस्कार्यिमातरिभस्व
 लायातुसाभिहितलग्नानुरासभेशान्ति कृत्यातदानीमेवतन्मगलकार्य आरब्धत्वान्नस्मृत्युक्तदोषा अपशकुननिरासार्थशांतिं कुर्याठक्त्वचध्रुवरान्यनरस्प
 जननीचिद्रजस्वला सपूर्णतुबलेषामेकूर्यानत्याणिपीठनमिति बलेग्रहबलेन वास्यसारे अन्नाभेकमुहूर्तस्यस्नोदोषेतुपस्थिते श्रियसपूज्यश्रिधिवत्ततोमग

लमाचरेत् हेमीमाषसितांपद्मांश्रीसूक्तविधिनार्चयेत् प्रनृचपायसंहुत्वाभिषिच्यहितमाचरेत् यदातुकृतेपिमंगलेमंडपोद्वासनात्प्राकृमातरिरजस्वलायां
शांत्यादिककार्यमंगलस्थ्यासमासत्वात् यदातु ज्येष्ठश्राद्धात् परंतत्पत्नीरजस्वलाचेत्तदानकोविदोष. अन्योपिविशेषस्तत्रैवउपवा-
सेनशुद्धतिनार्थः सद्योरजस्वलाः एकाकिन्यौविवाहादौदेशभगेषुवायदीति ५८ अथछूरिकाबंधनमुहूर्तेअनुष्टुभाह विचैत्रेति चैत्रवर्जितेषुपनयनमासेषु
माघफाल्गुनवैशाखज्येष्ठेवित्यर्थः आदिशब्देनप्रतबधोक्ततिधिनक्षत्रजन्मलग्नादीनाग्रहाणांवाकीदृशेप्रतमासादौविभौमास्तेभौमास्तरहितेगुरुशुक्रका
स्तादिसामान्यनिषेधादेवसिद्धम् तथाविभूमिजेभौमवाररहितेसूर्यादिवारेनृपाणांक्षत्रियाणांविवाहनः पूर्वछूरिकायाअल्पशस्त्रविशेषस्यबंधनमूकद्व्यादिति

विचैत्रप्रतमासादौविभौमास्तेविभूमिजे छूरिकाबंधनंशस्तंनृपाणांप्राग्विवाहतः ५९ केशांतपोडशेवर्षेचौलोकदिवसेशुभम्

शेषः तच्छस्त्रहितम्विवाहात्प्रादित्युक्तेः अवधित्वातिश्रयात्समावर्तनानंतरंकार्यम् अन्यथोपनयनानंतरंकार्यमित्येवब्रूयात् ५९ अथकेशांतसमावर्तनमुहूर्ता
वनुष्टुभाह केशांतमिति षोडशेवर्षेचौलोकदिवसेमुहूर्तेगोदानापरपर्यायकेशांतसंज्ञकर्मशुभंस्यात् गावः केशादीयंतेखड्गंतेयस्मिस्तद्गोदानम् गोदानंपोडशे-
वर्षेइत्येतद्ब्राह्मणाविषयम् क्षत्रियविशो. द्वाविंशेचतुर्विंशेचविरोधात् तथामनु. केशांतपोडशेवर्षेब्राह्मणस्यविधीयते राजन्यबंधोर्द्वाविंशेवैश्यस्यह्यधिकेत्ततइति
आश्वलायनः प्रथमंस्यान्महानाम्नीद्वितीयंचमहाव्रतम् तृतीयंस्थादुपनिषद्गोदानारब्धततःपरं अत्रजाताधिकाराद्गोदानजन्माद्यब्देतुषोडशेइति वृत्तिकारवच
नात् त्रयोदशेमहानाम्ब्यादिभवति त्रयोदशेमहानाम्नीचतुर्दशेमहाव्रतम् पंचदशेउपनिषद्गतंषोडशेगोदानमिति एवंक्षत्रियविशोरपिउक्तगोदानकाला
त्प्राग्वर्षेचतुष्टयक्रमेणमहानाम्ब्यादीनिभवंति व्रतोक्तेति हिनिश्वयेनयज्ञोपवीतोक्तदिवसे आदिशब्देनवारनक्षत्रतिथिलग्न्यांशकेषुसमावर्तनकर्मेभ्यते

उद्वाहगणकं वेदयेत् गतिबुद्धीत्यादिना कर्तुः कर्मत्वम् कीदृशंगणकं स्वस्थचित्तं अद्याकुलांतः करणाम् स्वस्थचित्ते बुद्धयः सभवंतीत्युक्तेः उत्पलः मष्टामणिकनक
 युतेः फलकुसुमेराशिचक्रमभ्यर्च्य पृच्छेद्यथाभिलषितं भक्त्या विनयान्वितः प्रश्नम् दिगिति यदि प्रश्नलग्नाद्दशमैकादशतृतीयसप्तमपंचमानामन्यतमे स्थाने स्थित
 चद्रोजीवेन गुरुणादृष्टः सद्यः शीघ्रं परिणयनकरः स्यात् वा अथवा गोलुलेति दृषतुलाकर्कणामन्यतमं प्रश्नलग्नं स्थानञ्च रक्तभग्नैर्युतमविलोकितं वा भवेत्तरप-
 रिणयनं विदध्यात् २ अन्यास्ययोगद्वयं द्रुतविलंबितेनाह विषमभाशगतविनिस्यस्यार्थम् ३ अथ प्रश्नलग्नाद्द्वैधव्ययोगत्रयं शालिन्याह षष्ठाष्टस्थइति

आदौ संपूज्यरत्नादिभिरथंगणकं वेदयेत् स्वस्थचित्तं कन्धोद्वाहं दिगी शानल्लह अविशिरवे प्रश्नलग्नाद्वादीदुः दुष्टोजीवेन सद्यः परि
 णयनकरो गोलुलाकर्कटारव्यवास्यात्प्रश्नलग्नश्कभ्रश्चरयुतुल्लोकितं तद्विदध्यात् २ विषमभाशगतौ शिशुभागवौ तनुगृहबलि
 नौ यदि पश्यतः रचयंतो वरलाभिमौ यदा युगलभाशगतौ युवतिप्रदौ ३ षष्ठाष्टस्थः प्रश्नलग्नाद्वादीदुलग्नैः क्रूरः सप्तमवाकुजः स्यात् सूतवि
 दुः सप्तमेतस्य भौमोरंडासास्यादष्टसंवत्सरेण ४ प्रश्नतनोर्थदिपापनभोगः पंचमगोरिषुदृष्टशरीरः नीचगतश्चतदारवलुकन्यासाकु

लटात्वथवा मृतवत्सा ५

चद्र प्रश्नलग्नात्षष्ठाष्टमस्थस्तदा कन्याष्टसंभवत्सरेण विवाहवर्षाद्द्रं डाभर्तुनाशिका स्यात् अथवालनेयः कश्चिद्वृत्तः
 स्यात्ततः सप्तमे कुजो भवेत्तदाष्टवर्षमध्ये रंडा स्यात्केचित्सप्तमे पिपाप एवं प्रश्नेतिषेधंति करयपः एको लग्नगतः पापोत्पन्नः सप्तमराशिगः आसप्तमाब्दान्मरण
 पुरुषस्थनसंशयइति तेषामते सप्तमे वा खलः स्यादिति पाठः अथवा मूर्त्तौ लग्ने चंद्रः तस्य सप्तमे भौमो भवेत् तदा ऽष्टवर्षेण रंडा स्यात् ४ अथ प्रश्नलग्नात्कु-
 लटामृतवत्सायोगदोधकवृत्तेनाह प्रश्नतनोरिति स्पष्टार्थः करयपः स्वनीचगः शत्रुदृष्टः पापः पंचमगोयदा मृतपुत्रां करोत्येव कुलरां वानसंशयइति ५

भत्रकस्यपेनचैत्रोवर्जितः नैचमासस्त्रिजैषुमापादिपुचपचसु एतच्चगादानानंतरविवाहात्प्राकार्यम् कुर्वात्समावर्तनकर्मपश्चाद्गोदानतः पाणिपीडना
 त्प्रागिविवासिषोक्तेः क्वचित्द्वितीयवर्षे तन्निषेधोक्तः षूष्मप्रेषाव्रतमोक्षणत्वयुसांपुनर्दारपरित्रहन्व नाब्दे द्वितीयेषिदधीतपीमान्वदतिगर्गाभिवचिशिष्ठसु
 र्व्याइवितन्निर्मूलत्वाहुपेक्ष्य परिकरोलकारउत्सर्गापवादरूपशेषस्यष्टम् ६० इतिश्रीदेवज्ञानतंस्कृतः प्रमिताक्षरायापचमसस्कारप्रकरणसमा
 सप्तम् ५ ७ अथविवाहप्रकरणव्याख्यायते तन्मानाग्रमीनतिष्ठेतेत्यादिबचनान्नात्समावर्तनानंतरसर्वाश्रमाणासूपकारकत्वाद्ब्रह्मस्माभ्रमएवमुख्य
 सचकुरीलक्यधीनशीलकृत्तगनाधीनमित्यतोत्तरशुद्धिकथनं च सततिलकयाप्रतिजानीते भार्येति शुभभर्त्रादेरनुकूलं शीलस्वभावोपस्थान्सा

त्रतोक्तदिवसादौहिसमावर्तनमिष्यते ६० इतिमुहुर्तेनितामणौपचमसंस्कारप्रकरणंसमास ५ ७ अथविवाहप्रकरणप्रारम्भः
 सार्यात्रिचूगकरणशुभशीलयुक्तशीलंशुभभवेतिलग्नवशेनतस्या तस्माद्ब्रह्महसमयपरिचित्यतेहितन्निभतासुपगतासु
 तशीलधर्मा १ भिर्गत्पधर्मार्थकामरूपस्यकरणमतिशयेनसाधनम् तस्या सकलग्नवशेनशीलशुभभुववि यतासुतशीलधर्मा तन्निप्रतारिवा

हाधीनताम् अधीनोनिप्रआयचइत्यमरोक्तेः उपगता प्राप्ताः अतोद्गीतिनिश्रयेनविवाहसमयापरिचित्यतेविचार्यतइतिनुजन्मकालीनग्रहमनितंरक्तभार
 भद्रतिक्रममितिषिवाहलनान्वास्वामिविचेन्न ज्योतिषस्तृत्यावेदितशुभसमयार्थधिन्नन्यापूर्वमनितंरक्तभफलेनजन्मोत्पीयदुदितृजसोभरतीत्ये
 वमर्थतयासार्थक्यान् अतएवसत्यान्वार्थं शुभस्तणक्रियारभजनिता पूर्वसभवा सपद् सर्वलोकानोन्योतिस्तत्रप्रयोजनभितिसर्वत्रइयम् १ अथप्रभ
 लन्नाद्ब्रिवाहयोगद्वयत्वगधरभाह्मअथशब्दोमगत्प्रार्थो आदौसपूज्येति आदौगणकन्योतिषिंदिरस्मादिभिः मणिवरूपफलादिभिः सपूज्यतत प्रधाकन्याया

त्वाथ्यंशमीस्थानेयद्वावदरिकाश्रमे आलवालं प्रकुर्वीत विपुलं मृदु कर्षितं कुमार्थाचार्यनिर्दिष्टं कृत्वासंकल्पमादरात् करकांबुप्रपूर्णेन सिचनं प्रतिवासरं चैत्रे
 वाश्विनमासेचातृतीयाऽसितपक्षतः यावत्कृष्णातृतीयायामासमेकं यथाविधि ब्राह्मणानां तथास्त्रीणां पूजनं च समास्रत् तदा शिष्यामुयात्कन्यासोभाग्यं च-
 स्वरवान्वितम् प्रतिमां पार्वतीनाम्नीवैष्णवे भाजने च येत् चंदनाक्षतदूर्वाद्यैर्विल्वपत्रैर्यथाविधि उपचारैर्यथाशक्त्या नैवेद्यैः प्रतिवासरं एवं व्रतप्रभावेण बाल-
 वैधव्यनिष्कृतिः जायते कन्यकानां च ततः पाणिग्रहक्रिया इत्यश्वत्थव्रतम् अन्यमापि वैधव्ययोगपरिहारमाह वारह इत्यादिना अथ चारह एकांते अच्युतसु-
 तिरिर्विष्णुप्रतिमापिप्यलघरौ प्रसिद्धौ एषां मध्येन्यतरेण सह संसृग्नेवक्ष्यमाणदोषरहिते सौभाग्यगुणान्वितं च विवाहलग्ने विवाहं कारयित्वा पश्चात्तां कन्या

ससृग्नेऽच्युतमूर्तिपिप्यलघरैः कृत्वा विवाहं स्फुटं दद्यात्तां चिरजीविनेऽन्नभवेदोषः पुनर्भू भवः ७

स्फुटं लोकप्रसिद्धयथाभवति तथा चिरजीविने वराय दद्यात् पित्रादिकः तदुक्तं मार्कण्डेयेन बालवैधव्ययोगेपिकुं भद्रुप्रतिमादिभिः कृत्वा लग्नं रहः पश्चात्कन्यो
 द्वात्स्येति चापरे इति कुंभ इति मथन्या अभ्युपलक्षणदुर्वृत्तेश्चत्थ एव प्रतिमा विष्णोः सौवर्णिकरशिरो वयवादि साहिता नशालग्रामादिरूपा तत्र कुंभ विवाहः सू-
 यारुणसंवादे विवाहात्पूर्वकाले तु चंद्रताराबलशुभे विवाहोक्तेन मथन्या कुंभेन च सहो हहेत् पितासंकल्पवात्स्यविधिपूर्वकम् सूत्रेण वैष्ये पश्चाद्दश-
 तंतुविधानतः कुंभमालं कृतं देहं तयोरेकांतां मंदिरं ततः कुंभं विनिःसार्य प्रभज्य सलिलाशयं ततोऽभिषेचनं कुयात्सं पल्लववारिभिः तत्सर्वं वस्त्रपूजाद्यं ब्राह्म-
 णाय निवेद्य च कन्यालंकारं वस्त्राद्यं ब्राह्मणाय निवेद्येत् प्रार्थना वरुणांगस्वरूपं संजीवनानां समाश्रयं पतिं जीव-
 यकन्यायाश्चिरं पुत्रान् सुखं वरं देहि विष्णुवरानंदं कन्यापालयदुःखत इति इति कुंभविवाहः अश्वत्थविवाहोपि तत्रैव हिजान्मुक्तं तद्वन्मारीमंगलोच्चारणैः स

अथविवाहभगयोग्युष्मिताग्रयाह यदिति सिताविरिक्तपक्षेकृष्णपक्षेयदित्त्वं सभगशिशुवृषककौटिसुगतः सनृतशुश्रूतः प्रभ्रलानादारिरभ्रेषषष्टमेवा
 स्थानेस्थितपापप्रह्ववलोकितोभ्रवतितदाथयोगोविवाहस्थविनाशकारकोभ्रवति ६ एवप्रभ्रलानाद्विधुव्यादियोगमभिपायेदानजिन्मकानादापिचालवैष
 व्ययोगविचारमपिदिरानृतत्परिहारशाद्वैलरिक्तीदितेनाह जन्मोत्थमिति प्रभ्रलानाद्यथारिधवायोगोविचारितस्तथाजन्मोत्थजन्मोत्थजन्मोत्थजन्मोत्थजन्मोत्थ
 वापोगजानकरात्मानुवास्त्येविधवाभ्रमिपतिसुखकारिवाकरतस्ये सीरेपापैर्दृष्टेकन्यैषजरासमुपधाति तथा लग्नेव्ययेचपातालेजाभिन्नेनाष्टमेकुजे
 कन्याभ्रनृनिनाशपमताकन्याविनाशद इत्याद्युक्तेष्वेभ्रविधवायोगरिनायवस्थमाणव्रतवैधव्यपरिहारकरकारयेदित्यन्वयः तन्मवैधव्ययोग परिहरामा

यद्विभवतिसिताविरिक्तपक्षेनुशुहृत समराशिग शशाक, अश्रुभ्रवचरवीक्षितोरिरभ्रेभवति विवाहविनाशकारकोऽयम् ६
 जन्मात्थचत्रिलोक्यचालविधवायोग विधायव्रतसाभिन्नाऽतर्पेप्पलद्विस्तनथादद्यादिसाधारह व योगोभाक् स्वाभिट्टुशेषुतोवासीन्वैष

स्थानस्यतस्यास्तित्त्वरिसिसतमस्थानस्तस्यामिसौम्येक्षितेनेद्वरनितदाभ्रतुस्त्वभवतीवि अन्येस्त्रीणा महत्यरिष्ठायोगेभ्रतुभ्रस्त्वयेऽरिष्ठायोगेनत्यरि
 हारमाहः अपवापरिहार्यवैधव्ययोगेभ्रतीकारमाह विधायेद्विरहद्विगवस्थमाणमिहापिपोष्यम् पिष्वादिः स्तुतथाकन्याकुलारहृकातेहिनिभ्रयेनसाभिन्ना
 व्रतविधायपभ्रादिमाकन्याविरज्जीरिनेवरायदधान् तदुक्तमनत्सदे साभिन्नादिव्रतादीनिभ्रन्त्याकुर्वेविधाः स्त्रियासीमाग्यनसुहृत्स्वभ्रवेत्तासांस्तुसतवि
 रिनि व्रतमहणमकारस्तन एवावगतव्यः पिप्पलवृत्तमज्ञानभास्करेष्वल्पद्विपयापोगेथाल्येसर्वमृगीदृशाम् पितारहसिकुर्वतितद्भृगयास्त्रसमतम्
 सुदिनेकमनश्चैत्रेचंद्रनाराचत्तान्विवे भ्रवैधव्यकरैर्योगैर्लभेद्यद्बलान्विते व्रतारभ्रप्रकर्षतितवाळवैधव्यनाशकसुस्नाताविभ्रवसर्वाकन्यापितृशुहाद्वि

विदउत्तरः तृतीयो अग्निष्टेपतिस्तुरीयस्तेमनुष्यजाइति अतोदैवतभोग्यानांकन्यानापुरुषविवाहेनदोषः पुनर्भुवः तथात्रापि अतएव मंथन्याभास्करो-
यत्मात्कृतवानुद्दिहिदुर्धिंधिरेपुकोपित्वकन्यायास्तस्त्वाहचकारसइतिविधानखडेभिधानात् अतएवपित्रामात्रातथाप्राजादत्ताथातोयधारया विप्राग्नि
स्कृदासाक्ष्यकृत्वासोद्दिहिदुर्धिंधिरेपुकोपित्वकन्यायास्तस्त्वाहचकारसइतिविधानखडेभिधानात् अतएवपित्रामात्रातथाप्राजादत्ताथातोयधारया विप्राग्नि
थान्यत्स्वग्निण्याह प्रभलग्नक्षणेति तत्रज्योतिर्वित्समीपेयादृशापत्ययुक्त्यादृशापत्यमेवविवृणोतिकन्यकासतादि शेषंस्पष्टम् ८ अथसामान्यतोनिमि

प्रभलग्नक्षणेयादृशापत्ययुक्तस्वेच्छयाकामिनीतत्रचेदाद्भ्रजेत् कन्यकावास्तनोवातदापंडितैस्तादृशापत्यमस्याविनिर्दि
श्यते ८ शश्वभेरीविपंचीरवैमगलजायतेवैपरीत्यतदालक्ष्येत् वायसोवारवरःश्चासुगालोपिवाप्रभलग्नक्षणेरोरौतिनादय
दि ९ विभ्वस्वातीवैष्णावपूर्वात्रयमेत्रैवस्वाग्नेयैर्वाकरपीडोचितत्रक्षैः वस्त्रालंकारादिसंमतैः फलपुष्पैः सतोष्यादौस्यादनुकन्या
वरणाहि १०

सवशेनशभाशक्तप्रश्नस्त्रग्निण्याह शश्वभेरीतिविपंचीवीणाच एतेभारवेः प्रभलग्नेश्रुतेर्मंगलजायते उपलक्षणत्वान्मनोल्हादितु
रगगज छत्रादिसान्निध्येपिशभम् अथाशक्तभयोगाः वैपरीत्यमितिवायसः काकः रवरोर्गर्दभः श्वाश्वानः सुगालः प्रसिद्धः यदिप्रभलग्नक्षणेचवायसा
दिनार्दशब्दकरोति तदावैपरीत्यमशक्तं लक्ष्येत् उपलक्षणादुलूकोष्टमहिषनादोष्यशुभः अन्यशक्तभयोगाः शौनकादिभ्योज्ञेयः विवाहबृदायनेउपश्रुतिरप्यु
क्ता आरोप्यासतपूरितेगणपतिप्रस्थादिपात्रेशनैः संमार्जन्याधिवेष्टितेयुवतयस्तिस्त्रः सकन्यानिशि निर्योतारजकादिवेशमस्करेकृत्वा तमभ्यर्चितंया
वान्मृणुयुस्तदर्थसदृशीलोकेकिलोपश्रुतिः तन्मंत्रश्च उपश्रुतिमहादेविचाडालगृहवासिनि यथार्थं ब्रूहिदेवित्वं शक्रराज्यप्रवर्द्धिनि ९ अथकन्यावरणमुहूर्तमन्त्र

म आहृषोद्गाहकाले च रम्यसूस्मीनमहृषे गत्ताप्रणाम्यगौरीनिगणनाथनभूरुद्र मबार्नन्वेवमथार्नीपितामधमुदीरयत् उद्गाहायिव्येविधिषवभ्रथ्येनमनोह्वरो
कन्यासौभाग्यसौरव्याधेतेवेहृदिजोत्तमाः नमस्तेषिष्युस्ताभजगदानदेहेतवे शितृदेवमनुष्माणामाभ्रभायनमोनम वनानापतयेतुभ्यविष्युत्तुपायसू
कह नमोभिरिलपापीघनाराजनायनमोनमा पूर्वजन्मकृतपापबालवैधव्यकारकम् नारायाशक्तस्त्वदेहिकन्यायाममधूरुह इत्यन्वत्यश्रिवाहेसकल्पप्रा
र्थन श्रिवाहसुकुम्भयिषाहृषिय एनमेवसौवर्ष्यापिष्याप्रतिमयासहश्रिवाहेषिभाप्रमतिमाम्रासृणायदघातु दानप्रकारस्तत्रैव श्रुमेमासेसितेपक्षेसा-
तुकुन्तप्रदेदिने ब्राह्मणसाधुमामत्र्यसपूज्यविधिषाहृर्गे तस्मैदद्याद्द्विधानेनविष्योर्मूर्तिचतुर्भुजासु शम्भुवर्णस्त्वर्णेनविचरन्तन्याथवापुनाः भिर्मिता
रुतिरोशस्वगदानक्रास्रस्युताम् वधानावाससीपीतेकुमुदोत्पलमाळिनीम् सदक्षिणांचतांदद्यान्मत्रमतमुदीरयेत् यन्मयापूर्वेजनुषिप्तत्वापतिसमा
गमम् श्रियोपशिरास्त्राद्यैर्हतोपाऽतिरिक्तया प्राव्यमाणामहाघोरमशः सौस्मधनापहम् नैधव्याद्यनितुरवोपनाशाभस्त्वलब्धयेमहासौभाग्यलब्धयेच
महाधिष्णोरिमातनुम् सौपर्णाभिर्मिकाराज्यानुभ्यसमदेद्विज अनपालहमस्मीतिभिवारंमवेदिति एयमस्त्वितिषाशीगृहीत्वास्वगृहविशेत् ततोर्विवा
हिकृतातोर्विधिकुयान्मृगीदराम् इतिप्रतिमादानविधि एवषदादिभि सहश्रिवाहृएकालेपिभायपश्चाद्वादित्रयप्रचोषपुर सरपिन्नादिः कन्यामायुष्मते-
वरायदद्यान् अत्रपुनर्विवाहाद्युनर्षुत्वदोषोनभयति यतोर्विधानसंब्रह्मस्वर्णांबुपिप्यलानाचप्रविमाविष्युरूपिणीतयासहश्रिवाहेचपुनर्षुत्वनजायते इत्यु-
क्तान् चकारात् एतस्यापिलक्ष्मीत्वासदाफन्याहरिरूपसदाजलम् हरदेवंचयदानंवाद्यापापहरसदा लक्ष्मीनारायणप्रीत्येयादताकन्यकाबुधि-
तारयेत्सकलदातु कुलंपूर्वापरसदा चंद्रयत्पुर्णपर्वशिरियसोमस्मराइमे पतय कन्यकानोचथान्यात्संतिसदेवते तद्गृहविधिर्येलात्कृतीनो ननयेद्य
म् यथाळिभुक्तकमलदेवानापुजनान्यैर्बर्हभयतिसर्पं नतथाकन्यां नृणामवेत् श्रुतावपिसोमादिभिः सहश्रिवाहोऽभिहितः सोमः पथमोविश्विदेगंधर्षो

धिदउत्तरः तृतीयो अग्निष्टेपतिस्तुरीयस्तेमनुष्यजाइति अतोदैवतभोग्यानां कन्यानां पुरुषविवाहेनदोषः पुनर्भुवः तथात्रापि अतएव मंथन्याभास्करो-
 यत्नात्कृतवान्दुहितुर्विधिः रेणुकोपित्थकन्यायास्तस्मिन्हाहचकारसइतिविधानखडेभिधानात् अतएवपित्रामात्रातथात्रात्रादन्नाथातोयधारया विप्रान्नि-
 स्कृहदासास्यकृत्वा सोद्गाहितो भवेदितिकाल्ययनादिपरिभाषितत्वादेकदाकन्यापुरुषविवाहं निर्वर्त्य पुनर्द्वितीयपुरुषविवाहे जाते सा पुनर्भूरेवेत्यलम् ७ अ-
 थान्यत्स्वग्निष्याह प्रश्नलग्नक्षणेति तत्रज्योतिर्वित्समीपेयादृशापत्यशुक्र्यादृशापत्यमेवविवृणोतिकन्यकासकतादि शेषं स्पष्टम् ८ अथसामान्यनोनिमि

प्रश्नलग्नक्षणेयादृशापत्यशुक्रस्वेच्छयाकामिनीतत्रचेदाश्रजेत् कन्यकावास्तनोचातदापंडितैस्तादृशापत्यमस्थानविनिदि-
 श्यते ८ शंखभेरीविषं चीरवैमंगलजायते वैपरीत्यतदालक्षयत् वायसावारवरः श्वासुगालोपिवाप्रश्नलग्नक्षणे रौतिनादय-
 दि ९ विभ्वस्वातीवैष्णवपूर्वात्रयमेत्रैर्वस्वाग्नेयेवाकरपीडोचितक्रक्षैः वस्त्रालकारादिसमेतैः फलपुष्पैः सतोष्यादौ स्यादनुकन्या-
 वरणाहि १०

तत्रशेनशक्रभ्रमभ्रंस्त्रग्निष्याह शरवभेरीतिवियंचीवीणाच एतेभारवेः प्रश्नलग्नेश्रुतेर्मंगलजायते उपलक्षणत्वान्मनोल्हादितु-
 रगगज छत्रादिसान्निध्यैपिश्रमम् अथाश्रमयोगाः वैपरीत्यमितिवायसः काकः रथरोगदिभ्रः श्वाश्वानः सुगालः असिद्धः यदिप्रश्नलग्नक्षणेनवायसा-
 दिनादशब्दं करोति तदा वैपरीत्यमश्रमं लक्षयेत् उपलक्षणादुलूकोष्टमहिषनादोष्यश्रुमः अन्यश्रमयोगाः शौनकादिभ्यो ज्ञेयः विवाहं द्वादयेनेउपश्रुतिरप्यु-
 क्तः आगोप्याक्षतपूरिते गणपतिप्रस्थादिपात्रेशने. संमार्जन्याधिबेष्टिते युवतयस्तिस्त्रः सकन्यानिशि निर्यातास्जकादिवेशमस्ककरेकृत्वा तमभ्यर्चिनं या-
 वाचंशृणुयुस्तदर्थसदृशीलोकैकिलोपश्रुतिः तन्मंत्रश्च उपश्रुतिमहादेविचाडालगृहवासिनि यथार्थं ब्रूहि देवित्वं शक्रराज्यप्रवर्द्धिनि ९ अथकन्यावरणमुहर्नमन्त

मयूरच्छदसाह विम्बस्तातीति उजरा पाठादिनक्षत्रैरुपलसिते काले वल्बालकारादि शब्देन स्वाद्यादि मधुरवस्तुभिः सहितैः फलपुष्पैः आदौ कन्यासतोष्यते
पयित्वाऽनुपत्रात्कन्यावरणद्विनिश्चयेन स्थात् कन्यावरणेन स्वयानि सासुद्रिक्रम्यायादवगंतव्यानि १० अथवरवरणमुद्रन्तेमाह धरणिदेव इति धरणिदेवो
ब्राह्मणपुरोहितादि चण्डेश्वरः सूतीभित्तयमाग्नेयसुतराभित्तयेतया रोहिणीतत्रवरणे भगण शस्येषेसदाऽपवीतफल्सुष्यरात्सांसिभिधिधानि च देयं वराय वर-
णे कन्याभ्रात्राद्विजेनेयेति ११ अथकन्याविवाहकालग्रहकृद्द्विचवसतमाठिका उदसाह गुरुशुक्रवरोनेतिकन्यानोपिमाह षष्ठ्यकापरिष्ठात् षड्दशोति क्रम
नेतरसामवर्षेषु सुगमवर्षेषु सप्तवत्सरबद्धकन्यासन्मराशोरित्याद्युक्तयुक्तकौ सत्याषिबाह्वः शष्पः अर्थात्सुकयाणां विषमवर्षेषु गोनचद्रमकरणोक्त शक्तिशुद्धी स

धरणिदेवोऽथषाकन्यकासोदर शुकमदिने गीतवाद्यादिभिः सस्युत वरवृत्तिवत्त्वयज्ञोपवीतादिनाभ्युपसृतैर्वन्दिपूर्वात्रयैराचरेत्
११ गुरुशुक्रविवशोनकन्यकानासमवर्षेषु षडब्दकोपरिष्ठात्

विगदितो वरस्यैव करग्रहे नन्मस्थेन द्वितीयस्येपंचमेसममेपिषा नवमेभास्करे पूजाकुर्यात्पाणिमहोत्सवे चतुर्थराष्टमस्यैवद्वादशे भास्करे स्थिते वरपचत्व
मामोविकृते पाणिमहोत्सवे इति यत उक्तम् षड्बद्धमध्ये मोद्वात्कन्याचषेष्टयमृततः सामोद्युक्तेऽथगधर्वस्ततः पश्चाद्दत्ताशन इति व्यास बहुवर्षी भवेद्वीरि-
नववर्षी च रोहिणीदशावर्षी प्रवेत्कन्याऽत ऊर्ध्वं स्वस्वला वस्त्यः द्वादशोष्टपत्नीस्मृतेति गौरीदेदद्द्वल्लोके सवित्रराहिणीदिदत्त् कन्यादत्तत्वर्गलोकमत्तः परम
सद्वतिम् प्राप्नोतीति शेषं गान्द्युग्मेष्टेऽनून्मत्तः स्त्रीणारुभद्रपाणिपीडनमित्युक्तत्वात् पुननषवर्षीयारोहिण्या अयुग्मवर्षे युग्मे तु मासत्रयमेव यारत् विवाहः कृद्द्विप्रचदति संतोषात्स्पादयोगेन वराहसुरव्या इत्यतो नववर्षे स्व्यासु
त्यव्यवस्थामाहृथीपतिः मासत्रयाद्दूर्ध्वमयुग्मवर्षे युग्मे तु मासत्रयमेव यारत् विवाहः कृद्द्विप्रचदति संतोषात्स्पादयोगेन वराहसुरव्या इत्यतो नववर्षे स्व्यासु

ऽमत्वनिषेधोऽष्टवर्षानंतरं मासत्रयपर्यंतमेव तदनंतरंतु स्रवेन विवाह इत्यविरोधः एवं च षष्ठवर्षानंतरं जन्मतो विषमवर्षीयामासत्रयानंतरं न च मासाः
 शतमाः समवर्षे आद्यमासत्रयचेति गर्भतोयुग्मवर्ष इति निष्कृष्टोऽर्थः उभयोरिति स्त्रीपुंसयोश्चंद्रविशुद्धीतो विवाहः शतभः उभयोश्चंद्रबलभावश्चकामि
 त्यर्थः शतद्विगोचरेणाभिहिता गोचरबलाभावा अष्टकवर्गादिबलं आद्यमित्याह नारदः गोचरं वेद्यं न च षष्ठवर्षं जं रूपं जंबलम् तथोत्तरे बलाधिक्यस्थूलं
 गोचरमार्गजमिति व्यासः कन्यायागृहं शतद्विंशदशवर्षाधिस्मृतादशवर्षव्यतिक्ता ता कन्या शतद्विंशदशवर्षानां शतद्वीपाणि त्रयो मत्
 इति १२ अथ विहितान् मासान्द्रुतविलंबितेनाह मिथुनेति अलिर्दृश्रिकः एतद्राशिगते रवौ सति तत्रापि मिथुनस्थिते रवौ सति शतचः आषाढस्य त्रिलवेत्

रविशतद्विवशाच्छुभोनराणामुभयोश्चंद्रविशुद्धीतो विवाहः १२ मिथुनकुंभसृगालिवृषाजगोमिथुनरोपिरवौ त्रिलवे शतचः -

तीयांशे आषाढशतद्वप्रतिपदमारभ्य दशमीपर्यंतं करपीडनं विवाहो भवति अर्थादितराशिगे सूर्ये आषाढशतद्वदशम्यनंतरं मिथुनराशिगेऽर्के पिहरिः
 शयने च विवाहो न स्यात् अलीति एतद्राशिगे सूर्ये कार्तिकपौषमधुष्वपिकरपीडनं स्यात् दृश्रिके कार्तिके मकरे पौषे मेषे चैत्रपित्यर्थः इदंतु सौरमासग्रहण
 मतम् श्रीधरोपि पौषेपिकुर्यान्मकरस्थितेर्के चैत्रे भवेन्मेषगते यदा स्यात् प्रशस्तमाषाढकृतं विवाहं वदति गर्गामिथुनास्थितेऽर्के इति यत्तु चाद्रमासानेवा
 हुनारदादयः माघफाल्गुनवैशाखज्येष्ठमासाः शतभप्रदाः मध्यमः कार्तिको मार्गशीर्षे वैनिदिताः परे इति तेषामते फाल्गुनो विहित इति तत्र मीनसंक्र
 मणसद्भावपिशतभः चैत्रो निषिद्ध इति मेषसंक्रमणसद्भावे ज्येष्ठशतभः तदुक्तं वृंदावने झषेन निघोयदि फाल्गुने स्यादजस्तु वैशाखगतो न निघः मध्या-
 श्रितौ ह्यावपि वर्जनीयाविति अजस्तु वैशाखगतो न निघ इति निर्मूलमेव वस्तु तस्तु वसिष्ठेन उभयमासविधानात्सौरचांद्रमासैरचांद्रमासैक्ये उक्त

मयूरच्छदसाह विन्धस्वानीतिउजरापादादिनक्षत्ररूपलक्षितेकालेवस्मालकारादिशब्देनस्वाद्यादिमधुरवस्तुभि सहितै फलपुष्पै आदौकन्यासतोष्यतो
 पयित्वाऽनूपन्नात्कन्यावरणद्विनिम्बयेनस्यात् कन्यावरयोर्नक्षणानि सामुद्रिकम्ध्यायादवगतत्वानि १० अथवरवरणसूक्तमेमाह धरणित्वेवइति धरणित्वेयो
 ब्राह्मण पुरोहितादिचहेम्बरःपूतीभितयमाग्नेयमुत्तराभिवयेतथा रोहिणितत्ररणेभगण शस्यणसदाउपवीतफलपुष्पवासांसिबिधिधिधानिच देयवरायवरन
 णेफन्याआत्राह्रिजेनवेति ११ अथकन्यारिवाहकालग्रहशुद्धिस्वसतमालिका छदसाह गुरुशुद्धिवशेनेतिकन्यानोबिवाह षडब्दकापरिष्ठात् षडुपोतिक्रम
 नंतरंसमवर्षेषुसुगमवर्षेषु सप्तवत्सरबटुकन्याजन्मराशोरित्साद्युक्तगुरुशुद्धौ सत्सांषिवाहःशुभः अर्थात्सुरुपाणापिभमवर्षेषुगोत्तरमकरणोक्त रात्रिशुद्धौ स

धरणिदेवोऽयथाकन्यकासौदरः शुभमदिनेगीतवाद्यादिभिः सद्युत वरपृतिवस्त्रयज्ञोपवीतादिनाद्युषसुतेर्षन्दिपूर्वीत्रयैराचरेत्
 ११ गुरुशुद्धिवशेनकन्यकानोसमवर्षेषुषडब्दकापरिष्ठात्

निगदितोवरस्यैवकरग्रहे नन्मस्थेनद्वितीयस्थेपंचमेसममेपिषा नवमेभास्करेपूजाक्रुयात्साणिग्रहोत्सवेचतुर्येगाष्टमेचैवद्वादशोभास्करेस्थिते वरपंचत्व
 मामोतिकृतेपाणिग्रहोत्सवेइति यत्तुक्तम् षडुब्दमध्येनोद्वाह्याकन्याचषडुग्रमृततः सोमोयुक्तेऽथगधर्वस्तत पश्चात्तुत्ताराशानइतिव्यास अष्टवर्षाभिवेदीरि-
 नववर्षाचरोहिणीदिशवर्षाप्रवेत्कन्याज्जत्कञ्चस्जस्त्वावात्स्यःद्वादशेषुषड्योस्मृतेतिगौरीदत्तुद्दुहस्तोकेसविभरोहिणीदत्तु कन्यादत्त्वर्गलोकमतपरम
 सद्गतिम् प्राप्नोतीतिशेष आत्रयुग्मेवेज्जुन्मताःस्त्रीणारुद्रापाणिपीठनमित्सुकत्वात् पुनर्नववर्षीयारोहिण्याअभुग्मवर्षेत्वादिवाहनिषेधः प्राप्नोती
 त्यत्रयवस्थामाहश्रीपति मासभयाद्ब्रूमयुग्मवर्षेषुग्मेतुमासत्रयमेवधारत् रिवाहशुद्धिप्रवदतिसतोधात्स्यादयोगेनराहसुरत्या इत्यतोमवर्षस्यास

स्माविवाहः शुभः राजमार्तेद तृतीय षष्टगन्धैवदशमैकादशास्थितः राविःशम्भो

क्तं अथेति द्वितीयजनुषोरनाद्यगर्भयोश्चेद्विवाहस्तर्हि सकतप्रदो विबुधैः पंडितैः शस्यते अत्राद्यगर्भराहित्यं सर्वथा विवक्षितं अथवाचेदनाद्यजनुषोरिति पठि-
 तव्यं तथा च न्यवनः जन्मर्क्षे जन्ममासे वा तारायामथ जन्मनि जन्मलग्ने भवेद्दोषा पुत्राद्यापति वल्लभेति एतच्चाद्यागर्भविषयम् आद्यगर्भे साक्षान्निषेधान् १४
 ज्येष्ठमासे विशेषशालिन्याह ज्येष्ठद्वंद्वमिति पुत्रोज्येष्ठः कन्याजेषामासोपि ज्येष्ठः इत्येतच्चिज्येष्ठयत्कदापि नैव युक्तं न प्रशस्तम् ज्येष्ठमासे ज्येष्ठयोर्विधुवरयो-
 र्धिवाहो नैव कार्य इत्यर्थः यदात्वे कतरज्येष्ठत्वे ज्येष्ठमासो भवति तदा मध्यमं संप्रदिष्टं अगतिविषयकमित्यर्थः एकज्येष्ठं अन्यद्वयमज्येष्ठं तदा शक्यमेव वराहः
 द्वीज्येषामध्यमौ प्रोक्ता वेकज्येष्ठः शक्यभावः ज्येष्ठत्रयं न कुर्वीत विवाहे सर्वसंमतम् अस्यापवादमाह केचिदिति सत्यावश्यकत्वे सूत्रे वह्निगंकुत्तिकाश्चैत्ये क्लज्ये

**आद्यगर्भसकतकन्ययोर्द्वयोजन्ममासभतिथौ करग्रहः नोचितोऽथ विबुधैः प्रशस्यते चेद्वितीयजनुषः सकतप्रदः १४ ज्येष्ठद्वंद्वमध्य-
 मंसंप्रदिष्टं त्रिज्येष्ठं च नैव युक्तं कदापि केचित्सूत्रे वह्निगप्रोत्पद्याहुर्नैवान्योन्यज्येष्ठयोः स्वीर्द्विवाहः १५**

विवाहः शक्य इति केचिदूक्तुः एतच्च ज्येष्ठापत्यस्य न ज्येष्ठे इति समान्यतो मंगलकृत्यनिषेधे पिद्रष्टव्यम् भरद्वाजः ज्येष्ठे ज्येष्ठस्य कुर्वीत भास्करे चानलस्थिते सो-
 त्स्वादीनिकार्याणि दिनानि दशवर्जयेदिति अत्र ज्येष्ठपुत्रदुहितो ज्येष्ठमासवत् मार्गशीर्षे पिंगलकृत्यनिषेधमाह भरद्वाजः मार्गशीर्षे तत्राज्येष्ठे क्षौरं परिण-
 यन्नतसू आद्यगर्भदुहितोस्तु यत्नेन परिवर्जयेदिति स्वयमपि ज्येष्ठापत्यस्य न ज्येष्ठे कैश्चिन्मार्गेषु न इत्युक्तं प्राक् केचिद्ग्रहणं शिष्टाचाराभावादिति सूनि-
 धितुं नैवान्योन्यमिति ज्येष्ठायाः कन्यायाः ज्येष्ठपुत्रेण सह विवाहो नैव स्यात् गर्गः ज्येष्ठायाः कन्यकायाश्च ज्येष्ठपुत्रस्य वैमिथः विवाहो नैव कर्तव्यो यदि स्यान्नि-
 धनं तथोरिति १५ अथान्यं विशेषं हरिणीच्छंद्रसाह सकतपरिणयादिनिजकुले इति देहली दीपव्याख्यानत्रापिसंबध्यते निजकुले स्तत्रं चोक्तस्य पुत्रस्य परि

मोविवाहः एकतरपक्षाभ्रयेणमध्यम दिनाधिपेपत्पाक्लिकुभृनुयुगमनकर्कघटक्षसस्ये माघद्वयेमाधवशक्रयोश्चमुख्योथवाकार्तिकसौम्यधोभेदि
 अथप्रसगास्तीरचाद्रमासविषापकषननानितितेषांजवस्थाचलिस्व्यते तत्रकध्यभृगु विवाहव्रतयज्ञेषुसौरमानविधीयते गार्ग्येपि विवाहोत्सवयज्ञेषु
 सौरमानप्रशस्यते वृद्धगर्गे विवाहादौस्मृतः सौरोयज्ञादौसाधन स्मृतः इत्येवानादीनिसौरमासविषयकषनानि अथचांद्रमासविषयकानि तयान्ववसि
 ष्ट उद्ग्राहयज्ञोपनयनप्रतिष्ठातिथिव्रतस्तीरमहोत्सवाद्य परिक्रियावास्तुगृहप्रवेशा सर्वेहिचाद्रेणविगृह्यतेतत् नारद यान्नोद्ग्राहव्रतसौर तिथिवर्षे
 शभिर्णयम् परेवास्तूपषासादिक्वक्चूचाद्रेणगृह्यते इत्यादीनि तत्रैकतरमासावलंबने अपरैष्वर्थस्मादित्यत्रसमाधीयते यत्रसौरचाद्रमानाम्यामास-

अलिमृगाजगतेकरपीडनभवतिस्वतिकपौषमधुष्वपि १३

शरदिरुपलभ्यते सद्यतमोभिवाहः एकतरपक्षाक्लबनेमध्यमइत्युक्तप्रकृ मध्यमपक्षाक्लबनंचअवस्यदेयाकन्याविषयवेदितव्य अपरेपुनर्देशविवाह
 यो वथातापिनीकृष्णयोर्मध्येचादोमास प्रशस्यते अन्येषुसर्षदेशेषुसौरोप्रतविवाहयाः तथानिध्याद्रेदक्षिणेभागेवांदोमास प्रशस्यते उद्गभागेतुवि
 ध्यस्यसौरमानविधीयते अन्येषुसर्षदेशेषुमिथमानप्रकल्मयेदिति १३ अथमासप्रसंगान्जन्ममासादिप्रसुक्तनिषेधविधीन् रयोद्धतयाह आद्येति य
 स्मिन्चाद्रेमासेजन्मसजन्ममासः जन्मविषमारस्यमिथिष्यात्सकोमासोऽजन्ममासः यत्रमासेजन्मसजन्ममासइत्सुकथ्यते पक्षद्वयमध्येप्रथमप्रकरणेण
 प्रतिपादितम् जन्मनक्षत्रजन्मनिधिः समाहारद्वह जन्मशुभ्रौपि तत्राप्यगर्भयोः सज्जकून्ययोर्द्वयो क्लृपद्येविवाहोऽनोपित भिषिष्टः पसिष्टः स्वजन्ममा
 ससतिथिक्षणेपुत्रेनासिकागुक्षणेपुत्रैवम् नोद्ग्राहमासाभ्युदयाभिकास्तीरैवापगर्भरितथकराबिन् पूजदपखादेशभिमानदिदिपतेयसिष्ठ इत्यादिक्वक्चू

क्तं अथेति द्वितीयजनुषोरनाद्यगर्भयोश्चेद्विवाहस्तर्हि सकतप्रदो विबुधैः पंडितैः शस्यते अत्राद्यगर्भराहित्यं सर्वथा विवक्षितं अथवाचेदनाद्यजनुषोरिति पठि-
 तव्यं तथाच च्यवनः जन्मर्क्षे जन्ममासे वातारायामथ जन्मनि जन्मलग्ने भवेद्दोषा पुत्राद्यापतिबल्लुप्तेति एतच्चानाद्यगर्भविषयम् आद्यगर्भे साक्षान्निषेधात् १४
 ज्येष्ठमासे विशेषशालिन्याह ज्येष्ठहंडमिति पुत्रोज्येष्ठ कन्याजेषामासोपि ज्येष्ठ इत्येतच्चिज्येष्ठयत्कदापि नैव युक्तं न प्रशस्तम् ज्येष्ठमासे ज्येष्ठयोर्विधूवरयो-
 र्धिवाहो नैव कार्य इत्यर्थः यदालेकतरज्येष्ठत्वे ज्येष्ठमासो भवति तदामध्यमं संप्रदिष्टं अगतिविषयकमित्यर्थः एकं ज्येष्ठं अन्यदूथमज्येष्ठं तदा शक्यं भवेत् वराहः
 द्वौ ज्येष्ठौ मध्यमौ प्रोक्तावेकज्येष्ठ शक्यभावहः ज्येष्ठत्रयं न कुर्वति विवाहे सर्वसंमतम् अस्थापवादमाह केचिदिति सत्यावश्यकत्वे सूखं वह्निगंकृत्तिकास्त्रैस्त्यक्ताज्ये

**आद्यगर्भसकतकन्ययोर्द्वयोर्जन्ममासमतिथौ करग्रहः नोचितोऽथ विबुधैः प्रशस्यते चेद्वितीयजनुषः सकतप्रदः १४ ज्येष्ठहंडमध्य-
 मसंप्रदिष्टं त्रिज्येष्ठं च नैव युक्तं कदापि केचित्सूखं वह्निगप्रोत्थचाहुर्नैवान्योन्यज्येष्ठयोः स्वीर्द्विवाहः १५**

ष्टमासे विज्येष्ठवरस्य कन्यायाः
 विवाहः शक्य इति केचिदूतुः एतच्च ज्येष्ठापत्यस्य न ज्येष्ठे इति सामान्यतो मंगलकृत्यनिषेधेऽपि द्रष्टव्यम् भरद्वाजः ज्येष्ठे ज्येष्ठस्य कुर्वति भास्करेऽनलस्थिते सो-
 त्सवादीनिकार्योणिदिनादि शवर्जयेदिति अत्र ज्येष्ठपुत्रदुहितो ज्येष्ठमासवत् मार्गशीर्षेऽपि मंगलकृत्यनिषेधमाह भरद्वाजः मार्गशीर्षे तत्राज्येष्ठे क्षौरपरिण-
 यत्रतस्तु आद्यगर्भदुहितोऽस्तु यत्नेन परिषर्जयेदिति स्वयमपि ज्येष्ठापत्यस्य न ज्येष्ठे केऽस्मिन् मार्गे विनैव्यत इत्युक्तं प्राक् केचिद्ग्रहणां शिष्टाचाराभावादिति सूनि-
 धितुं नैवान्योन्यमिति ज्येष्ठायाः कन्यायाः ज्येष्ठपुत्रेण सह विवाहो नैव स्यात् गर्गः ज्येष्ठायाः कन्यकायाश्च ज्येष्ठपुत्रस्य वैमिथः विवाहो नैव कर्तव्यो यदि स्यान्नि-
 धनंतयोरिति १५ अथान्यं विशेषं हरिणीछंदसाह सकतपरिणयादिति निजकुले इति देहलीदीपन्यायेन तत्रापि संबध्यते निजकुले स्वदेशे सकतस्य पुत्रस्य परि

ण्यान् पणमासात् पणमासमध्ये सक्ताकरपीठिनकन्याविवाहो न स्यात् नारद पुत्रोद्वाहास्यत्र पुत्रीविवाहो नक्तु नये ननयोर्भ्रतमुद्वाहान्मडनादपि मुंढमभि
 नि नद्वदिति भिन्नकुले त्रिपुरुषमध्ये पुत्रस्य कन्या पाचामडनादिवाहात्सुडनरोळोपनयनसमावर्तनादिवात्तदुत्तु पणमासमध्ये नकार्यम् अथि कुले ऋतुत्रय
 द्वागमद्वान्मन्तुमुडनम् प्रवेशान्निर्गमचैरनकुयोन्मडनत्रयमिति अवशिष्टेषु शास्त्रिये व्रतसमावर्तनकसौख्यकशातमगानि वदति तन्त्रः सौरपुरस्क
 सभननिपस्मावत्वारितस्मादिदसुडनानि बुद्धासीमतेके शातविवाहोपनयान्युधा गुरुमडलमित्याहुस्तदन्यद्व्यपुमगजम् ज्येष्ठकुलशातुपणमासं नकुपाल्यपुम
 गलम् कुर्वन्निमूनयकनिदन्वस्मिन्नपिषल्लरेलपुवामगलकार्यकार्यनिमित्तिकहितु पुत्रोद्वाहप्रवेशस्य कन्याहादस्तु निर्गम मुंडनपीठमित्युक्तं तत्र तोद्वाही तु मग

सुतपरिणयात्पणमासात् सक्ताकरपीठिनननिजकुले तद्वा मडनादपि मुडनम् नच सहजयोर्देये भ्रात्रो सहोदरकन्यके सहज
 सक्ताद्वाहो व्दार्धिशरभेनपितृक्रिया १६ तम् चैतमुडनमपीकवर्जशेदूरणात्परम् भोजीतृप्तयत कार्यापतोभोजीनमुडनम् अभिन्नेवत्सरेपि स्यात्त
 दहलप्रभदपत् अभेदेदिवसस्यापिन कुयादेकमदपे इति एषासमूलनेरे शक्यल संकटे सति चोद्व्यम् उत्तं एकोदरयोर्द्वयोरेकदिनोद्वाहने भवेन्नाश नद्यंतर
 एवैकेदिनेप्याहु संकटे च शरभम् नप्रतिपिद्वलनसमासेसकटेमहति एकोदरसभयोरैकाहं भिन्नमदपेकाले इति नच विसहजयोः सोदरयोर्भोजो सहोदर
 न्यकेन देयेनोहात्पे नारद वचिकञ्जन्मनो पुसोरेकान्ये तु कन्यके नूनफदानिहुद्यत्येनेक्यामुंढनह्यपिमिति अत्र च करोः नुकसपुष्यपार्थलेनेकस्मीवरापसहाद
 रकन्यादयमपि नदेयम् नपुत्रीद्वयमेकस्मै प्रदद्यात् कदाचनेति च सिद्धोक्ते नसहजकतोद्वाहो व्दार्धे इति सक्तम्यसक्तोच सक्ताचकते सत्प्राणाभेकरोष इत्ये
 करापः सक्तासुतोचपुमान्स्त्रियेत्येकशेष सक्तौ न सक्तान सक्तेन सुनीवेति सक्ता इति कृतेकरोषेण हेदेपुमान्स्त्रियेत्येकरोष सटजाप्यनेकताप्यनेककणाभ्या

कर्मधारयः तेषांसोदरभ्रातृणां विवाहः अल्दार्धेषण्मासमध्येनकार्यः उद्वाहइत्युपलक्षणम् ततश्चैकमातृजयोः पुत्रयोः कन्ययोर्वासमानसंस्कारो नकार्यइत्यर्थः बृहस्पतुः एकमातृजयोरेकवत्सरे पुरुषस्त्रियोः नसमानां क्रियां कुर्वान्मातृभेदे विधीयते समानक्रियां मुंडनादिकाभिन्नामातृजयोः समानक्रियायां नदोषः नारदः समानापिक्रियाः कार्यामातृभेदे तथैव च विवाहो दुहितुः कार्येन विवाहः श्वतुर्दिनमिति भिन्नामातृदुहितुर्विवाहः समानक्रियायां यदि दिनचतुष्टयमध्येन कार्यइत्यर्थं वसिष्ठेन विशेष उक्तः एकोदरप्रसूतानानात्रकार्यत्रयं भवेत् भिन्नोदरप्रसूतानानेति शातातपो भवेदिति चैलोपनयनविवाहरूपकार्यत्रयम् आदौ चैलततो मौजी विवाहश्च श्रमप्रदः मातृभेदे बुधैरुक्तो मातुरैक्येन कर्हिचित् एवं सति भिन्नोदरमगलमायश्च कल्पेग्रहभेदात् एकग्रहे आचार्यभेदाद्वा कार्यम् वसिष्ठः द्विशोभनत्वेकगृहे न चेश्वश्रुभंतुपश्चान्मवाभिर्दिनेस्तु आवस्यकशोभनमुत्सवावाहारेण वाचार्यविभेदतो वेति यमलजातयोस्त्वयमपि निषेधो नास्ति एकस्मिन्वत्सरे चैव वासरे मंडुपे तथा कर्तव्यमगलस्वस्वोर्भात्रोये मलजातयोः तत्रापि ज्येष्ठानुक्रमेण कार्यम् ज्येष्ठानुक्रमस्तु गर्भोत्पत्तिक्रमेण तथा च भ्रागवते तृतीयस्कंधे हिरण्यकशिपूत्पत्तौ प्रजापतिर्नाम तयोरकार्षीद्यः प्राक् स्वदेहाद्यमयोरजाग्रत तवैहिरण्यकशिपुर्विदुः प्रजायतं हिरण्यकक्षमसूतसाग्रतइति तथा वैद्यके आत्रेयसहितायाम् यदा विशेषो द्विधा भूतं बीजं पुष्यपरिक्षरत् तदा भवेद्विधा गर्भः सूतिर्वेशविपर्ययात् तेन प्रथमं जातः कनिष्ठः अनंतरं जातो ज्येष्ठः अतएव यमयोश्चैव गर्भे तु जन्मतोज्येष्ठतामतेति मनुना गर्भे जन्मत इत्युक्तं जन्मज्येष्ठेन चास्त्वनंस्क ब्रह्मण्यास्वपि स्मृतमिति तु मनुवचनम् एककोशजातयमलविषयसू तथान्च देवलः यस्य जातस्य यमयोः पश्यति प्रथममुखम् सतानः पितरश्चैव तास्मिन् ज्येष्ठं प्रतिष्ठितमिति संतानो वशाः यदा तु पुंसो बलादिशयाद्रेतसो द्विधा पातः तदा कोशद्वये वमलोत्पत्तिः यदा तु गर्भवायुना एकस्मिन्नेव कोशे तसो द्वैधीभावस्तदा एककोशे एव युगपद्यमलं जन्मते ननु स्त्रीणां विवाह उपनयनस्थान इति स्मृतेः कन्याविवाहस्य पुत्रोपनयनस्थवसमानत्वमिति

णयात् षण्मासात् षण्मासमध्येसक्ताकरपीठनकन्याविवाहोनस्यात् नारद पुषोरद्वात्प्रां पुषीविवाहोनभक्तु त्रये नतयोर्ध्रतमुद्वाह्यन्महनादपिमुंढमि
 नि तद्भूदिति किञ्चकुळे त्रिपुरुषमध्येपुत्रस्यकन्याधावामहनाद्विवाहान्मुठनचौलोपनषनसमावर्तनादिवात इत् पुण्मासमध्येनकार्यम् अग्निः कुळे ऋगुत्रया
 दवांगमहान्नुतु मुडनम् प्रवेशान्निर्गमनैव न कुर्यान्मडनत्रयमिति अत्रपिशोफ शार्ङ्गिये ब्रवसमावर्तनकसचीळकेशातमेतानि वदवितज्ज्ञाः सौरसुरस्व
 त्याभवनिघस्माच्चत्वारितस्मादिह तुडनानि पूढासीमतके शतविवाहोपनधान्युभाः गुरुमठलमित्याहुं सैदन्यद्व्युपुमगळम् ज्येषु कृतानुपण्मासं न कुपास्युपुम
 गळम् कुर्वनिसुनय करिदन्यास्मिन्नपिषत्सरेलधुवाभगलकार्यकार्येन भिनिकहितु पुत्राद्वाहः प्रवेशास्वर्ग कन्याद्वाहः सुक्तप्रतोदाहोतुमग

सुतपरिणयात्पुण्मासात् सक्ताकरपीठनचभिजकुलेतद्वाहामहनादपिमुडनम् नचसहजयोर्देषेध्यात्रो सहोदरकन्यकेसहज
 सक्तोद्वाहोव्दार्थे शभेनपितृक्रिया १६

लम् चीलमुडनमेवोक्तवर्जयेदुरणात्परम् मोजीपूण्यत कार्णपतोमौलीनमुडनम् अग्निन्नेषत्सरोपिस्थान्त
 दहलप्रभेदयत् अमेदेदिवसस्थापिनकुर्यादेकमदपेरिति एषासमूक्तेदे शक्यन संकटे सविषोद्व्यम् उक्तं एकोदरयोर्द्वयोरेकदिनोद्वाहनेमवेन्नाशा नर्धनर
 एवैकेदिनेप्याहु संकटेचशक्तम् नमतिपिद्वलानसमासेसकटेमहति एकोदरसभयोरैकाहे भिन्नमद्वयेकाले इति ननेतिसहस्रयो सोदरुयोभोत्रो ससोदरक
 न्यकेनदेयेनोद्वाह्ये नारद नचैकजन्मनो पुंसोरेफ्तन्येवृकन्यके नूनकदाविदुद्यत्थेनैकदापुंढनद्वयमिति अमनक्तोऽमुक्तसमुच्चयार्थेनेनैकस्मैवरायसहाद
 रकन्याद्वयमपिनदेयम् नपुषीद्वयमेकस्मैप्रदद्यात्तु कदाधनेविषसिद्धोके नसहजकतोद्वाहोव्दार्थे इति सन्नम्सक्तौ च सत्तन्वसक्तेसक्त्याण मेकशोप इत्ये
 कुरापः सक्तासुतोचपुमान्त्विषेत्येकशोप सक्तौ च सक्तान सक्तेन सुतोवेति सक्ता इति कुलेकशोकेण द्वेद्वयमान्त्विषेत्येकशोप सहजाधने सक्त्याध

श्येसतिगुणद्वयम् मध्ये एकोगुणः वैरेगुणाभावः २३ अथताराकूटमनुष्टुभाह कन्यक्षार्शोदिति कन्यानक्षत्राद्वरनक्षत्रयावद्गणयेत् तथावरनक्षत्रादपि
 कन्यानक्षत्रगणयेत् ततोवशिष्टकेनवभिर्भक्ते यदवशिष्टं तच्चेत्त्रिपचसप्तमितं भवेत्तदाऽसदभुभंस्मृतम् अन्यथाएकद्विचतुः षडष्टनवमितं चेत्तदाशकभम् उ-
 भयत्रापि त्रिपंचाद्रिमितेशेषेतारामैत्रीनास्त्येवगुणाभावः एकत्रचेत्तदाष्टमैत्रीतदासाङ्गैकोगुणः उभयत्रापिचेत्त्र्यादिशेषाभावः तदापूर्णमैत्रीगुणत्रयम् २४ अ-
 थयोनिकूटशार्दूलविक्रीडितद्वयेनाह अश्विन्यंबुपयोरिति अश्विनीशततारकयोर्हयोऽश्वोनिरुक्तः एवंस्वातीहस्तयोः कासरोमहिषः लुलायोमहिषोवाह द्विष-
 त्कासरसैरिभाइत्यमरोक्तेः वर्णः श्रवणः अंबुपूर्वाषाढातयोर्वानरोमर्कटः चांद्रमृगः अश्विनोनिर्ब्रह्मातद्द्रोहिणीतयोरहिः सर्पः कुरंगोहरिणः अनुराधाज्येष्ठयोः

हित्वामृगेंद्रं नरराशिविष्याः सर्वतथैषां जलजाश्वभद्र्याः सर्वेपिसिंहस्थवशो विनालिङ्गेऽनराणां व्यवहारतोऽन्यत् २३ कन्य
 क्षार्श्वरभयावत्कन्या भवरभादपि गणयेन्नवदृच्छेषे त्रिष्वद्विभमसत्स्मृत २४ द्वाशंभविशास्त्रावित्रयोर्द्विघ्नः बुध्यार्सेऽत्तराभाद्र

पदा अथमोत्तराफाल्गुनीतथोगोयोनिः अन्यत्प्लष्टम् फलमाह पादगयोरिति एकस्मिन्पादेत्तरणेगतयोरुक्तनक्षत्रयोन्योः परस्परमहावैरं भवेत्
 यथा अश्विन्यंबुपयोर्द्विन्योनिगदितः स्वात्यर्कयोः कासरइतिपादः तत्रोक्तयोर्भयोन्योरश्वमहिषयोर्महावैरम् एवंसिंहहस्तिनोरित्वादि एतत्फलमा
 ह अत्रिः एकयोनिषुसप्त्येदपत्याः संगमः सदा भिन्नयोनिषुमध्यः स्यादरिभावो नचेत्तयोः योनेरथोवैरभावः सप्तुकार्यैर्वियोगदः राशिवश्यचय-
 द्यस्तिकारथेन्नतुदौषभाक् अत्रातिवैरवैरोदासीनसैत्रातिमैत्रक्रमेणगुणविभागः गोच्याघ्रादीना अतिवैरं तत्रगुणाभावः शकनकमार्जारदीनावै
 रंतत्रैकोगुणाः अश्वमेषादीनामौदास्यम् तत्रगुणद्वयम् गोमेषादीनामैत्रं तत्रगुणत्रयम् एकयोनी अतिमैत्रं तत्रगुणचतुष्टयम् २५ २६ अथग्रह

स्तमविवक्षितन्योविनिषधेमीकीचयनानतरमूलाश्लेषादोषोनास्तीत्युक्तं मूलव्यालोद्भवादोषा पुसामौल्याभिनश्यतीति भूपालवल्लभचरनादिति तन्न
 मूलाश्लेषादोषः मूदविषयः पर्यवस्यति तथाज्यषोत्सन्न पुमान्मूल्ययजमप्रजावाहति विशारखोत्सन्नअपत्यनुजमनुजामुहति उक्तं च कलत्रपदलेपत्यप्र
 जामयजवाहविक्रयषडक्षज पुमान् तथाभार्यनुजीचैवातुज इति द्विदैक्कइत्युक्तम् तत्परिहारअतत्रैव मूलात्सपादजोअष्टौ तथाश्लेषापपादजो हीशात्स पाद
 जो दुशीतद्वन्त्येष्टात्सपादजाधिति ज्येष्ठाविशारखोत्सन्नपुमः दोषतत्परिहारनिरूपणमधेष्वट्टत्वादुपेक्ष्यम् २० अथाष्टकृतानोनामान्यद्युद्गमाह वर्ण

हीशाद्यपादत्रयजाकन्यादेवरसौरव्यदा मूलात्सपादसापूर्थिजातैस्यो शरुभौ २० वैर्णोत्त्रश्यतथातारायोनिअग्रग्रहभैत्रक गणभैत्रम
 कूटचनाडीचैतगुणाधिका २१ द्विजास्रवालिककटास्ततो नृपाविशोऽग्निजा वरस्यवर्णतो अधिकावधूर्नशास्यतेवृधे २२ इति एतेवर्णोदि

मैन्यासत्स्यारुणाधिकाः स्यु यथावर्णमैन्यामेकोगुणा वश्येद्वारित्वादि २१ तत्रादीवर्णकूटप्रमाणिकमाह द्विजाइति मीनकूर्कदृष्टिकाहिजा ब्राह्मणाः नतो
 नेतरमन्येमेपसिहधनुरायो नृपाः सत्रियाः वृषकन्यामकरविशोवैश्या भिसुनतुलाकुभाः भद्रिजा मूद्रा तत्रवरवधुसर्पोवर्णाः शोलावरस्यवर्णतो ब्राह्मणापि
 कायधूरधिकज्येष्ठवर्णतुर्धेनशास्यते कितुसमाहीनावाशास्यत इत्यर्थः एकागुणाः सदृश्वर्णे तथावर्णोत्तमेवरे हीनवर्णवैश्वेभूत्येकेष्याहुः सदृशोदलमिति २२
 अथनरयकूटमिद्वज्जयाह हिलेतिनरारायो भिसुनकन्यातुलाएषामेषादयः सर्वेपिसिहत्स्यत्कृवश्याः ननु कलचराणोसद्मानवस्यात् रुधेचशयकद्वत
 ब्राह्मजठगास्तु भस्याइति एषानराराीनात्मलजाः मकरशुभ्रमीनकन्याः इति २३ अथद्विजाः इति २४ अथद्विजाः इति २५ अथद्विजाः इति २६ अथद्विजाः इति २७
 स्याः अन्यदतुक्तं च धृष्यदानाजलचराणावश्यावर्यनराणाः

श्वेसतिगुणद्वयम् मध्ये एकोगुणः वैरेगुणाभावः २३ अद्यताराकूटमनुषुभाह कन्यक्षादात कन्यानक्षत्राद्वरपदा न पापम
 कन्यानक्षत्रगणयेत् ततोवशिष्टकेनवभिर्भक्ते यदवशिष्टं तच्चेत्त्रिपचसप्तमितं भवेत्तदाऽसदश्रुभंस्मृतम् अन्यथा एकद्विचतुः षडष्टनवमितं च तदा शकभम् उ-
 भयत्रापि त्रिपचाद्रिमितेशे तारामैत्रीनास्त्येव गुणाभावः एकत्र चेतदाह्रुमैत्री तदा साह्रुको गुणः उभयत्रापि चेत्यादि शेषाभावः तदा पूर्णमैत्रीगुणत्रयम् २४ अ-
 थयानिकूटं शार्दूलविक्रीडितद्वयेनाह अभ्विन्यंबुपयोरिति आश्विनीशततारकयोर्हयोऽश्वो निरुक्तः एवं स्वातीहस्तयोः कासरो महिषः जुलायो महिषो वाह द्विष-
 त्कासरसैरिभा इत्यमरोक्तेः वर्णः श्रवणः अबुपूर्वाषाढातयोर्वानरो मर्कटः चांद्रमृगः अजयो निग्नह्मातद्रं रोहिणीतयोरहिः सर्पः कुरंगो हरिणः अनुराधाज्येष्ठयोः

हित्वामृगेंद्रं रराशिवभ्याः सर्वे तथैवांजुलजाश्रुभद्व्याः सर्वेपिसिंहस्यवशे विनालिंज्ञेयं नराणां व्यवहारतोऽन्यत् २३ कन्य
 क्षाह्रभंयावत्कन्याभवरभादपि गणयन् नवहृच्छेषे त्रिष्वदिभमसत्स्मृतं २४ द्वाशभं विशारवाचित्रयोर्द्वीघ्रः बुध्याह्रुत्तराभाद्र

पदा अर्थमोक्षराफाल्गुनीतयोगौगोयोनिः अन्यत्प्लष्टम् फलमाह पादगयोरिति एकस्मिन्वादे चरणगतयोरुक्तनक्षत्रयोन्योः परस्परमहावैरं भवेत्
 यथा अभ्विन्यंबुपयोर्द्वयोनिगदितः स्वात्यर्कयोः कासरइति पादः तत्रोक्तयोर्भयोन्योरश्वमहिषयोर्महावैरम् एवं सिंहहस्तिनोरित्वादि एतत्फलमा
 ह अत्रिः एकयोर्निषुसपत्स्येदंपत्योः संगमः सदा भिन्नयोर्निषुमध्यः स्यादरिभावो न चेतयोः योनेरथोवैरभावः सतुकार्थे वियोगदः राशिवश्यचय-
 द्यस्तिकारथे न तु दोषभाक् अत्रातिवैरवैरोदासीनसैत्रातिमैत्रक्रमेण गुणविभाग गोव्याघ्रादीना अतिवैरतत्रगुणाभावः शकभमाजारादीनावै
 रंतत्रैकोगुणः अभ्वमेषादीनासौदास्यम् तत्रगुणद्वयम् गोमेषादीनामैत्रतत्रगुणत्रयम् एकयोर्नो अतिमैत्रं तत्रगुणचतुष्टयम् २५ २६ अथग्रह

स्तमपिवाक्षिनन्धोविर्निषधेमैत्रीविधनानतरमूल्यश्लेषादोयोनास्तीत्युक्तं मूखव्यालोद्भवादोषा पुंसामौल्यारिभिरनश्यतीति भूपालकलभवननादिति तन्न
मूलाश्लेषादोषाः मूढविषयः पर्यवस्यति तथान्येसोत्पन्नं पुमान्यल्यग्रजमग्रजापाहंति विशारखोत्पन्नप्रपत्यनुजमनुजा महति वक्तव्यं कलत्रपदलेपत्यग्र
जामग्रजाहनिष्यस्रक्षजापुमान् तथाभार्यावृजाचैरातुजइति हि देवजइत्युक्तम् तत्परिहारश्च तत्रैव मूल्यात्पदादजोअ धीतआश्लेषाद्यपाद्यजो हीरात्प पाद
जो दुष्टो न ह्यन्येषात्पदात्पदायिति न्येषाविधारोत्पन्नपुस दोषतत्परिहारनिरूपणयथंशुद्धत्वादुपेक्ष्यम् २० अथाष्टकृतानोनानामान्यशुद्धमाह वर्ण

हीराद्यपादत्रयजाकन्यादेवरसौरव्यदा मूलात्पपादसापृथजाक्लेशो रक्तमौ २० वैर्णोवृथतथातारायोनिश्चग्रहमैत्रकं गणमैत्रभ
कूटननाडीचैतशुणाधिकाः २१ द्विजाद्वापालिककटास्ततो नृपाविशोऽग्निजा वरस्यवर्णताधिकावधूर्नशास्यते बुधे २२ इति एतेवर्णोदि

मैत्र्यासत्यांशुणाधिकाः स्यु यथावर्णमैत्र्यामेकोगुणः वरपेद्धारिणादि २१ तत्रादौवर्णकूटममाणिक्याह द्विजाइति मीनं कूर्कं दृष्टम्भिकाहिजाः त्राहंणाः नतो
नेतरमन्येमेपसिहधनुरारायो नृपा क्षत्रिया वृषकन्यामकरविशोवैरया मिश्रुनतुवाकुभा भंग्रिजा मूढा तन्मवरवधूरशयोवर्णोसा त्वावरस्यवर्णतोवाह्यणापि
क्रायधूरपिकृत्येस्रवर्णावैर्नशास्यते किमुसमाहीनिवाशास्यत इत्यर्थे एकागुणः सदृगवर्णेनथावर्णोत्तमेवरे हीनवर्णे परेशून्येकेप्याहुः सदृशोदलमिति २२
अथनरपकूटमिद्रवज्वयाह हिलेतिनरारायो मियुनकन्याधृवाएषामपादयः सर्वेपिसिहत्यत्स्रयश्याः ननुकलत्रराणांसाहानवस्थान् कथंनप्रयकत्वत
नाहजलजालुभस्याइति एषानरराशीनाजलजा मकरकुम्भमीनफकोस्तुमस्याः किंपुनर्वरयादिति सूत्रादिति सूत्राब्दः सिद्धस्यालेश्चभ्रिकं विना ष-
रयाः अन्यदसुक्तचतुष्पदानाजलचरणायश्यावरषनराणामनुप्याणाव्ययदारतोक्षेपय पश्यकृत्वावर्णमैत्र्यामेकोगुणः भेदेनमित्या ममपयवर्णोत्तमेवरे

श्येसतिगुणद्वयम् षष्ठ्ये एकोगुणः वैरेगुणाभावः २३ अथताराकूटमनुषुभाह कन्यक्षार्त्तदिति कन्यानक्षत्राहरनक्षत्र्यावद्गणयेत् तथावरनक्षत्रादपि
 कन्यानक्षत्रगणयेत् ततोवशिष्टकेनवाभिर्भक्ते यदवशिष्टं तच्चैत्रिपचसप्तमितं भवेत्तदा ऽ सदशुभं स्मृतम् अन्यथा एकद्वित्तु षडष्टनवमितं चेत्तदा शतभम् उ-
 भयत्रापि त्रिपंचाद्रिमित्तेशे तारामैत्रीनास्त्येवगुणाभावः एकत्रचेत्तदार्द्धमैत्रीतदा सौद्धैकोगुणः उभयत्रापि चैत्र्यादिशेषाभावः तदा पूर्णमैत्रीगुणत्रयम् २४ अ-
 थयोनिकूटं शार्दूलविक्रीडितदूथेनाह अश्विन्यंबुपयोरिति अश्विनीशततारकयोर्हयो ऽश्वोनिरुक्तः एवंस्वातीहस्तयोः कासरोमहिषः झुलायोसहिषोवाह द्विष-
 क्तासरसैरिभाइत्यमरोक्तेः वर्णः श्रवणः अंबुपूर्वाषाढातयोर्वानरोमर्कटः चांद्रमृगः अज्योनिर्ब्रह्मातद्रं रोहिणीतथोरहिः सर्पः कुरंगोहरिणः अनुराधाज्येष्ठयोः

हित्वामृगेंद्रं रराशिवश्याः सर्वतथैवांजुलजाश्रभश्याः सर्वेपिसिंहस्यवशो विनालिंज्ञेयं नराणां व्यवहारतो ऽन्यत् २३ कन्य
 क्षार्त्तारभ्यावत्कन्याभवरभादपि गणयेन्नवदृच्छेषे त्रिष्वद्रिभमसत्स्मृत २४ द्वीशभं विशारवाचित्रयोर्द्विघ्नः बुध्यर्क्षोत्तराभाद्र

पदा अर्थमोक्षराफाल्गुनीतथोगौयोनिः अन्यत्स्पष्टम् फलमाह पादगयोरिति एकस्मिन्पादे चरणगतयोरुक्तनक्षत्रयोन्योः परस्परमहावैरं भवेत्
 यथा अश्विन्यंबुपयोर्द्विन्योनिगदितः स्वात्यर्कयोः कासरइतिपादः तत्रोक्तयोर्मयोर्न्योरश्वमहिषयोर्महावैरम् एवंसिंहहस्तिनोरित्यादि एतत्फलमा
 ह अत्रिः एकयोनिषुसप्त्येदपत्योः संगम सदा भिन्नयोनिषुमध्यः स्यादरिभावो नचेत्तयोः योनेरथोवैरभावः सतुकार्थेवियोगदः राशिवश्यचय-
 द्यस्तिकारथेन्नतुदौषभाक् अत्रातिवैरवैरोदासीनसैत्रातिमैत्रक्रमेणगुणविभाग गोव्याघ्रादीना अतिवैरं तत्रगुणाभावः शून्यकमार्जारादीनावै
 रं तत्रैकोगुणः अश्वमेधादीनासौदास्यम् तत्रगुणद्वयम् गोमेधादीनामैत्रं तत्रगुणत्रयम् एकयोर्नो अतिमैत्रं तत्रगुणचतुष्टयम् २५ २६ अथग्रह

स्तमविचक्षितव्योतिर्नियेधेमीनीचिधनानतर मूलाश्लेषादोषो नास्तीत्युक्तं मूळमालोद्भवादोषा पुसामौल्योविनश्यतीति भूपालक्लृभवचनादिति तन्न
 मूलाश्लेषादोषः मूढविषयः पर्यवस्यति तथा ज्येष्ठोत्पन्न पुमान्यत्युग्रजमग्रजावाहति विशारखोत्पन्नश्च पत्यनुजमनुजामुहविदक्तं क्लृभ्यपरलेपत्यग्र
 ज्ञानग्रजपाहति ग्यष्टज पुमान् तथा मार्यासुजाचैरातुन इति द्विदेवन इत्युक्तम् तत्परिहारश्च तत्रैव मूलात्पादजोश्च हीतथाश्लेषापापपादजो हीशात्प पाद
 जो दुदोत इ ग्न्यश्लात्पादजाभिति ज्येष्ठाविशारपोत्पन्नपुस दोपतत्परिहारभिरूपणग्रथखट्टत्वादुपेक्ष्यम् २० अथाष्टकूदानानामान्यत्वबुभाह कर्ण

हीराघपादुभ्रयजाकन्यादेवरसौरव्यदा मूलात्पपादसार्पाद्यजातौषो शकौ २० वेंणोवृषतथातारायोनिश्च भ्रह्मैधक गणभैचभ
 कूटचनाडीचेतगुणाधिका २१ द्विजाश्लेषाधिकेकटास्ततो नृपाविशोऽग्निजा वरस्यवर्णतो धिकावधूनशास्यते बुधे २२ इति एतेवर्णोदि

मेव्यास्त्यागुणाधिकाः स्युः पपावर्णोमैत्र्याभेको गुणाः वश्येहाविस्वादि २१ तत्रादीवर्णकूटप्रमाणिकयाह द्विजाइति मीनकूर्कं तदृम्भिकादिनाः ब्राह्मणाः तत्र
 नतदमन्मेयसिहपशुरारायो नृपा क्षत्रिया वृषकन्यामकरविशोवैसा मिसुनतुलाकुभाः भंग्रिजा मूढा तमवरवधुराशपोवर्णोशो लावरस्यवर्णतो ब्राह्मणादि
 कापधूरपिकार्येष्ववर्णतुधेनैरास्यते कितुसमाहीनावाशास्यत इत्यर्थे एकागुणाः सद्वर्णेतथावर्णोत्तमेवरे हीनवर्णोचरेभून्त्येकेप्याहुः सदशोदलमिति २२
 अथनश्यकूटमिद्वज्जपाह हिलेतिनरारायो मिसुनकन्याशुलाएषामपादकः सर्वेषिसिहत्यत्कावश्याः ननुकलचराणोसहानवस्थान् कथंचशयकः कृत
 ब्राह्मजनान्मनुभस्मा इति एषानररागीनाजलजा मकरकुभमीनकर्कास्तुसस्या कितुनचरेषान् तिसूचयि चतुशब्दः सिहस्यान्किंयुष्मिकमिनासर्पक
 स्याः अन्यदतुक्तं नृप्यदानजलचराणापरश्यावरयनराणा म

नीलघृनिअश्विनीपुष्यहस्ताः एतानिनवभान्यमरगणोदेवगणानि २९ निजेति स्वस्वगणोविद्यमानयोः स्त्रीपुरुषनक्षत्रगणयो रन्तु नमाप्रीतिः स्यात्
 अमरमनुजयोर्देवमनुष्ययोः स्त्रीपुरुषयोः परस्परं प्रीतिर्मध्यमास्यात् अस्करमनुजयोराक्षसमनुष्ययोः स्त्रीपुरुषयोर्मृत्युरेवप्रदिष्टः प्रबलदुर्बलन्यायेन म
 नुष्यगणस्थैवनाशः शाडीयैरक्षोगणः पुमान्चेत्स्यात्कन्याभवतिमानवीकेपीच्छतितदोहाहं व्यस्तकोपीहनेच्छति एतमुत्थन्याथाद्वेवराक्षसयोः पिद्रष्टव्य
 म् अस्यापनादमाहर्गः रक्षोगणोचदासुसाकुमारीनृगणाभवेत् सद्भूतं रवगप्रीतियोनि शकृं शकभंतदेति अत्रेयं गुणकल्पना नररक्षसोर्महद्वैरं तत्र

मित्रेचास्थरिपुः शशीशुरुशानिद्वस्माजाः समागीष्यते मित्राण्यर्ककुजेंदवो बुधासितौ शत्रूंसमः सूर्यजः मित्रेसौम्यशानीकवेः शशिरवी
 शत्रूकुज्यौसमौ मित्रेशकृत्रुधोशनेः शशिरविद्वस्माजाद्विषोऽन्यः समः २८ रक्षोनरामरगणाः क्रमतोमथाहिवस्विद्रमूलवरुणानलत्
 क्षराधाः पूर्वोत्तरात्रयविधावृथमेशभानिमैत्रादितौ दुहरियौ घामरुह्युनि २९ निजनिजगणमध्ये प्रीतिरत्युत्तमास्थादमरमनुजयोः
 सामध्यमासंप्रदिष्टा अस्करमनुजयोश्चैन्मृत्युरेवप्रदिष्टादनुजविबुधयोः स्याद्वैरमेकांततोऽत्र ३० मृत्युः षडष्टकैज्ञेयोऽपत्यहानिनैवा
 ल्मजेद्विर्द्वादशेनिर्धनत्वं द्वयोरन्यत्रसौरव्यकृत् ३१ गुणाभावः देवरक्षसोर्वैरं तत्रगुणाभावः देवमनुष्यत्वेत्वारः गणैकत्वे षड्गुणा ३० अथराशिकूट

मनुषुभाह मृत्युरिति स्त्रीपुरुषयोः परस्परषष्ठाधमराशित्वे सति मृत्युर्ज्ञेयः एवं नवात्मजेन वपंचमेऽपत्यानां हानिः एवं द्विद्वोदशेनिर्धनत्वं दारिद्र्यस्यात् अन्यत्र
 तृतीयैकदिशेनतुर्धदशमेसमसमेवासिसौरव्यं कृत्वाणि पीडवस्यात् ३१ अथास्यदुष्टमकूटस्थपरिहारशार्दूलविक्रीडितेनाह प्रोक्ते इति स्त्रीपुरुषरा
 श्मोद्वयोरैकाधिपत्ये सति एकस्यामिकत्वे सति प्रोक्ते दुष्टमकूटे षडष्टकादाचपि विवाहः शकभोगदितः तथा षष्ठश्रिकयोः तुलावृषभयोर्वा नवपंचमेत्वेकाधिपत्या

मैत्रीशादूलविक्रीडिताभ्यामाह मित्राणीति मित्रेचेतिद्युमण सूर्यस्थभौमशुरुचद्रा मित्राणिशक्रशनीअस्यवैरिणौअस्यसौम्योबुध सम विधो
 नैदत्यनुधैरवीभिनेपुनरस्मविधोर्द्विषत् शत्रुर्नास्ति मंगलशुरुचक्रशानय समाएव अथभौमस्यशुरुचद्रसूर्या मित्राणिवुध शत्रु शक्रशनीसमौ अथश
 शभृत्सूना बुधस्यसिनाहस्करौ शक्ररबीमित्र अस्यबुधस्यशरीशत्रु शुरुशानिभौमा समा अथगीष्यतेयुरो सूर्यसौम्यद्रा मित्राणिवुधशक्रौशत्रूसू
 र्यजःशनिःसम अपकचे शक्रत्यबुधशनीमित्रेचद्रसूर्यशत्रुकुचशुरुसमीअथशने शक्रबुधौमित्रेविकचंद्रभीमाद्विषोवैरिण अन्योशुरु सम अत्रगुण

अश्विन्यवुपयोर्हयोनिगदित स्वात्यर्क्यो कासर सिंहोवस्त्रजपाद्भो समुदितोयाम्यात्ययो कुजर मेघोदेवपुरोहितानलभयो
 कर्णाबुनोवानरःस्याहैश्वामिजिनोस्तथेवनकुलश्वाद्राभयान्यारहि २५ ज्येष्ठाभित्रभयो कुरंगउदितोमूलाद्रया श्वातथामार्जारोदि
 तिसापयारथमपायान्यास्तथेवादुरु व्याघ्राहीशभृत्त्रयोरपिचगौर्यम्याबुभ्यर्क्षयोर्थाणि पादगयो परस्परमाहावैरभयोन्वा
 स्त्यजेत् २६ मित्राणियुमणे कुजेज्यशारिण शक्रार्कजोवैरिणोसौम्यश्वाशिवसमाविधाबुधरवीमित्रेनचास्यद्विपन् शोथाश्वास्यसमाकु
 अस्यसकहृदत्रद्रज्यसूर्यावुध शत्रु शक्रशनीसमौचशशभृत्सूना सिताहस्करो २७

ममित्रत्वेचत्वारःउभयसमलेत्रयोयुगाः मित्रवैरेयुणद्वयसमवैरेयुण परस्परवैरेयुणाभाव २७ २८ अथगणकूटवसतनिककयाशाालिन्यात्वाह
 रक्षोनरेति किजभिजेति क्रमतोरक्षोनरामरगणा पावत्रयेणोच्यंते तस्मिन्निभाराधाविरारथा मथादि एतत्पर्यंतनक्षत्राणिरक्षोगणपूर्वात्रयमुत्तरात्र-
 यविधातारोहिणी यमोभरणीईशआर्द्राएतानिमित्राभिनरगणोमनुष्यगणः भेषमत्तराधात्मदिति पुनर्बभुः हृदुर्भुग हसि अचणःपौष्करेवर्तामरुक्त्वा

तीलघृनिअश्विनीपुष्यहस्ताः एतानि नवभान्यमरगणो देवगणा इति २९ निजेति स्वस्वगणे विद्यमानयोः स्त्रीपुरुषनक्षत्रगणयो रस्युत्तमाप्रीतिः स्यात्
 अमरमनुजयो देवमनुष्ययोः स्त्रीपुरुषयोः परस्परं प्रीतिर्मथ्यमा स्यात् अस्तरमनुजयो राक्षसमनुष्ययोः स्त्रीपुरुषयोर्मृत्युरेव प्रदिष्टः प्रबलदुर्बलान्यायेन म
 नुष्यगणस्यैव नाशः श्राद्धीयैरक्षोगणः पुमान् चेत्यात्कन्या भवति मानवी केषीच्छतितदोहाहं व्यस्तं कोपी हनेच्छति एतमुत्थन्यायाद्देवराक्षसयो रपिद्रष्टव्य
 म् अस्यापवादमाह गर्गः रक्षोगणो यदासुं सांकुमारी नृगण्यामवेत् सद्भ्रुकृतं रवगप्रीतियोनि शक्रं शक्रभं तदेति अत्रेयं गुणकल्पना नररक्षसोर्महद्वैरं तत्र

मित्रे चास्थरिपुः शशीसुरशानिदमाजाः समागीष्यते मित्राण्यर्ककुजं देवो बुधसितौ शत्रू समः सूर्यजः मित्रे सोम्यशनी कवेः शशिरवी
 शत्रूकुजेज्यौ समौ मित्रशक्रबुधौ शानेः शशिरविदमाजा द्वेषोऽन्यः समः २८ रक्षोनरामरगणाः क्रमतो मघाहिवस्विद्रमूलवरुणानल्लत
 क्षराधाः पूर्वोत्तरत्रयविधा तृयमेशभानि मैत्रादितींद्रहरिपौष्णामरुह्लूयूनि २९ निजनिजगणमध्ये प्रीतिरत्युत्तमा स्यादमरमनुजयोः
 सामध्यमासंप्रदिष्टा अस्तरमनुजयोश्चैन्मृत्युरेव प्रदिष्टो दनुजविबुधयोः स्याद्द्वैरमेकांततोऽत्र ३० मृत्युः षडष्टकैज्ञेयोऽपत्यहानिर्नवा
 पृजो द्विर्द्वादशो निर्धनत्वं द्वयोरन्यत्र सौरव्यकृत् ३१ गुणाभावः देवरक्षसोर्वैरं तत्र गुणाभावः देवमनुष्यत्वे च त्वारः गणैकत्वे षड्गुणाः ३० अथराशिकूट

मनुषुभाह मृत्युरिति स्त्रीपुरुषयोः परस्परवषाष्टमराशित्वे सति मृत्युर्ज्ञेयः एवं नवात्मजेन वपंचमेऽपत्यानां हानिः एवं द्विहोदशो निर्धनत्वादरिन्द्यं स्यात् अन्यत्र
 तृतीयैकादशे चतुर्थदशमे समसप्तमे वासतिसौरव्यं कृत्वा णिपीडनं स्यात् ३१ अथास्थदुष्टमकूटस्थपरिहारशार्दूलविन्कीडितेनाह प्रोक्ते इति स्त्रीपुरुषरा
 श्चो द्वयोरैकाधिपत्ये सति एकस्यामिकत्वे सति प्रोक्ते दुष्टमकूटे षडष्टकादावपि विवाहः शक्रभोगादितः तथा मेव षट्श्विकयोः तुलावृषभयोर्वानवपंचमेत्वेकाधिपत्या

भाव द्विद्विद्विरोमकरकृमयो अथषाराशीश्वरयोः राशिस्वामिनो सोहृदेर्भेत्त्रेपियदिनाडीनसत्रयोः शकृद्वेधोनभवेत्तदापिदुष्टकूटकेविवाह शकृम,
 ययापद्माएकेमीनसिंहाराशेर्नचपनमेपधनुयोर्द्विहार्दशेमीनमेपयोरित्यादितथाच्वसिष्ठ द्विहार्दशेवानक्षपचमेवापद्माकूटकेराक्षसयोषिवावाएक्यपि
 पत्येभ्रनशमेत्रेशुभायपाणियहणविशेषामिति अन्यच्च विपमात्कन्यकाराशे पद्यपञ्चाष्टकनसत् समात्यष्टशुभज्ञेयविपरीतनशोभनम् अन्यर्क्षे
 शपयोरिति अन्यर्क्षप्रीतिपद्काष्टकादिभ्योऽन्यराशौराशिस्वामिनो परस्परशत्रुत्वेवासति अशपयोस्तद्राशिनवांशस्वामिनोर्बलित्सस्वितेस्या
 ताम् बलित्तनसस्वित्तानप्रथमाद्विवचनानपदवक्तित्वेऽच्चादिस्थानस्थितत्वेनसबलत्वं सस्वित्तापरस्परभैत्रीतेऽभेचेद्भूतः तथानाहुयर्क्षशकृद्वेधोना

प्रोक्तेऽष्टभकूटकेपरिणयस्त्वेकाधिपत्येशुभोयोराशीश्वरसौहृदेऽपिगदितोनाहुयर्क्षशकृद्विर्येदि अन्यर्क्षेशपयोर्बलित्स
 स्वितेनाहुयर्क्षशकृद्वीतथाताराशकृद्विषशेनराशिचशताभावनिरुक्ताबुधे ३२

शिवशनाभाषेत्तराशिनश्यत्वेनसनिदुष्टभकूटकेपिनिवाह शकृमोनिरुक्त उक्तजगन्मोहनेवसिषेनराशिनाथेविरुद्धेऽपिसबलावशकाधिपौ नन्मैत्रेपि
 चकनेर्ज्यदपन्थोः सस्तमिच्छतेति अन्यच्च तस्मिन्नेवप्रकल्णवसिषषाक्यम् राशिनाथेविरुद्धेऽपिमिप्रत्वेच्चारानापयो विषाहकारयेद्दीमान्दपत्यो सौरु
 नर्द्धनामिति अन्यच्चतस्मिन्नेरप्रकरणेवसिषषाक्येषु अन्यतरवान्म्यानर्थस्यापनेरूपसेहारन्यायेनप्रवर्त्तते तेनावश्यबाक्यद्वयस्यभिन्नार्थत्वान्म
 म् नत्रकस्यकोर्षिद्वितिसदेहेन्यूनार्षेद्वितीयवचनेकेरलयह वैरापवादकनुत्थञ्चलत्वात् औरानाथसबलत्यामिधायक प्रथमवचनम् उभयपनिरोधस्य
 यद्वेत्तराशिवैररूपस्यापवादकम् तेनराशिनाथेविरुद्धेत्यग्रराशीपनाथेनएतेपासमाहाराशिन्याय तस्मिन् राशिनाथे तथावापमच्छ राशिोविरु

क्षौषद्राष्टकादिना नाथो विरुद्धो कथोरित्याकां क्षायाम् ययोः षड्द्वैष्टकादिविचारस्तयोरेव सान्निहितत्वान् ग्रहणं नयोः समुचिते सति विवाहः शतभः नन्व-
 स्मिन्वाक्ये क्लिष्टव्यारख्याने किमानम् उच्यते अंशनाथसबलत्वस्याधिककरणमेव तच्च युगपदुत्पन्नस्य दोषहे विध्यस्य राशिधरो धग्रहविरोधरूपस्य
 परिहारकरूपमित्यवगम्यते अन्यस्मिन्नपि पक्षे नाडीसुद्धिस्ताराशुद्धिः राशिवशताचापेक्षिता इति ३२ अथ दुष्टानां गणकूटभक्तानां परिहारशा-
 लिन्याह मैत्र्यामिति स्त्रीपुरुषयोः राशिस्वामिनो मैत्र्यासत्यातथाराशिनवाशनाथयोः द्वंद्वस्यापि मैत्र्यासत्यादुष्टगुणानां दोषो न स्यात् अत्रिः राशीशयोः
 क्लृप्द्राशेभिन्नत्वे चांशनाथयोः गणादिदोषेभ्यो द्वाहः पुत्रपौत्रप्रवर्द्धन अथ सप्तद्रुकूटं तृतीयैकादशादिकं रवेदारित्वं गृहवैरकृतं न दोषं नाशयेत् एवमेव रवेद-
 प्रीतिः ग्रहमैत्रीचापि दुष्टं भक्तदंषडष्टादिकं नाशयेत् असप्तद्रुकूटे गुणाभायः भक्तदोषापवादे च त्वारोगुणा इ ३३ अथ नाडीकूटस्त्रगंधयाह ज्येष्ठारौद्रे विज्ये

मैत्र्यां राशिस्वामिनो रंशनाथ द्वंद्वस्यापि स्वाद्गुणानां न दोषः रवेदारित्वं नाशयेत् सप्तद्रुकूटं रवेताप्रीतिश्चापि दुष्टं भक्तदं ३३

धारौद्रमार्द्रा अर्थसोत्तराफाल्गुनी अंशः पतिर्वरुणः शततारका एष्योनक्षत्रेभ्यो युगद्वयम् ज्येष्ठा मूलम् उत्तराहस्तः आर्द्रा पुनर्वसुः शततारापूर्वाभाद्रप-
 दा दोस्तभमशिवनीच एतन्नक्षत्रनक्षकपरस्परमेकनाडीत्युच्यते पुष्यमृगचित्रानुराधाभरणी धनिष्ठापूर्वाषाढापूर्वाफाल्गुनी उत्तराभाद्रपदा एतन्नक्षत्रा-
 नक्षकं मध्यानाडीत्युच्यते अथ वाय्वग्निव्यालविश्वोद्भुयुगयुगं वायुः स्वातीतद्युगद्वयं स्वाती विशारवा अग्निः कृत्तिका रोहिणी ज्येष्ठः आश्लेषा मवाशिशो-
 दुयुगं विष्वे उत्तराषाढाश्रवणश्च पौष्णमं रेवती एतन्नक्षत्रनक्षक अपरातृतीयैकनाडीत्युच्यते एतत्फलमाह दंपत्योः स्त्रीपुंसयोः एकनाड्यां परिणयनमस-
 त् इष्टफलं स्यात् मध्यनाड्यां हि निश्चये मृत्युर्हयोरपि स्यात् नारदेन तु विशेष उक्तः चतुस्त्रिंशत्तन्निभोत्यायाः कन्यायाः क्रमशो शिवभात् बन्दिभादिदुभान्ना

शीघ्रिचतुःपञ्चपर्वसु गणयेत्सरव्ययाचैकनाडीविवाहश्रगुणैः सर्वैः समन्वित वर्जनीय प्रपत्नेनदपत्योर्निधनयतइति आसुम
 र्पत्यसमाहर्गो चतुष्पात्कन्यफ्रक्रस्रगणयेदारिन्नादिकम् विभसव्यापसव्येनमिन्नपर्वश्रभाषहम् कन्यकाभत्रिपञ्चेत्स्याद्गणयेत्कनिक्वादिकम् चतु-
 र्निपवमित्सद्ददमित्तिनारकान्वितम् कन्यकसर्षद्विपाञ्चेत्स्याद्गणयेत्सौम्यभादिकम् पंचभिस्त्वयरोहेतुपचमागुच्छिषार्जितम् आसन्नात्वेकनाडीस्याद्द
 सन्नमृतिदापिनी दूरुत्साचैकनाडीस्याद्दूरस्थानिएकारिणीति नाडीधित्वारेचैदेभर पृष्ठमध्येरुतससमन्वितभोगः क्रोदेवनिताविज्ञविभोगः मध्येरेव
 भवतिविवाहउत्सपामरणपदतिपराह अश्व्यादिनाडीषेपदोक्रमात्सप्तद्वितीयकम्याम्पादितुर्पेवृचकस्तिस्प्रदिद्विषकम् अन्यत्र अर्केदुजसावितनून

ज्येष्ठारौद्रार्थमाप्तुपतिमृगशुगदास्त्रभर्चैकनाडीपुव्येदुत्ताष्टमिचातकवस्तुजलभयोनिबुध्येचमध्या वाख्वनिव्यालवि
 श्वाद्दुगुगसयोपौष्णाभ्रनापरास्थाद्पत्योरकनाड्यापरिणामसन्मध्यवाड्याहिमृत्यु ३४

सौराजन्मादिनाडीधितयेरुता स्युः श्रुमेऽश्रुमसादश्रुमेरुतमनतद्यथाकर्क १ १० १२बुध २ ११ २० मंगल ३ १२ २१ बृहस्पति ४ १३ २२ केतुः
 ५ १४ २३ शुकः ६ १५ २४ राहो ७ १६ २५ चंद्र ८ १७ २६ राकि ९ १८ २० श्रुमपहनाडीनसम्भ्रुतसकर्म्यकुप्याश्वान्नाश्रुमग्रहनाडीनसुभ्रइत्यफेन
 तुर्नाडीत्वहल्यायापाकलेपननाडिका विनाडीसर्वदेरोपुवर्जनीयाप्रयत्नइति मृत्युसु अहल्येष्टपशुनाडीसभोगः कालमृत्युदःश्रयोमोः न्यदेद्यु अपमृत्यु
 फलप्रद पचनाडीसमापोग शन्वालेकालददद इतरत्रसमापोगोपु स्वदारिद्र्यादोपकृत् विनाड्यातुषमाभोगः सर्वानिषकारकइति आबन्धकत्वसुठ
 दोषापनुत्तयेनाड्यामृत्युज्जयत्पारिकम् शिषापत्राश्रुणाभ्रवर्षयेत्यचनादिना हिरण्मर्षीदक्षिणाब्दघाहर्णादिकृत्के गावो नवसभंहेमसर्वदोषापका

रकमिति अन्त्यच्च षट्पृष्ठकेगोमिथुनं प्रदद्यात्कास्यं सरूप्यं नवपंचमेपि वस्त्रप्रदेयं कनकं च शक्त्या द्विद्वीदशे त्राह्मणतर्पणं चेति ३४ अथेद्रवज्जयापूर्वमध्यापरभा-
 गयोगिनीभान्याह षोष्णोति षोष्णाद्रेवत्याः षट्भम् भानिजात्यभिप्रायमेकवचनम् पूर्वार्द्धयोगिनीज्ञेयानि आर्द्रोदिद्वादशमध्ये भागयोगिनीज्ञेयानि ज्येष्ठादीनि
 व अपरभागयोगिनी फलमाह भर्ताप्रियइति अयं भावः राज्ञामंतः पुरस्थस्त्रीसमागमे गणिकादिसमागमे वा पूर्वोद्धेयुजिनक्षत्रे सति स्त्रीणां भर्ताप्रिय मध्य-
 भागयुजिभे परस्परं प्रीतिर्भवेत् परे परभागयुजिभे स्त्रीनृणां प्रिया भवेदिति एवं वधूवरयोर्नवसमागमेपि ज्ञेयमिति रत्नमालाटीकायामहादेवेनोक्तं भागमपि
 ३५ अथ प्राण्ड्यसंमतं वर्गकूटमार्थमाह अकचटति अवर्गो वर्गसज्ञकः कुचुडुतु पुइति पंचवर्गो एकोथवर्गोऽन्यः शवर्गः एवमष्टौ वर्गाः तत्र अवर्गः स्वर्गेशस्य गरुड

षोष्णो शशाक्राद्रससूर्यं नदापूर्वार्द्धमध्यापरभागयुग्मम् भर्ताप्रियः प्राग्युजिभे स्त्रियास्यान्मध्ये द्वयोः प्रेमपरे प्रियास्त्री ३५ अ-
 कचटतपयशवर्गाः स्वर्गेशमाजारासिहशरुनाम् सर्पाश्वमुगावीनां निजपंचमवैरिणासष्टौ ३६ राशये कचे द्विन्नमृक्षद्वयोः स्थान्नक्ष-
 त्रैव्येराशियुग्मतथैवनाडीदोषो नोगणानां च दोषो नक्षत्रैव्यपादभेदशतं स्यात् ३७

स्थ कवर्गोमार्जारस्थचवर्गसिहस्थदवर्गः शतनः तवर्गः
 सर्पस्य पवर्गो आरवोर्मूषकस्य यवर्गो मृगस्य शवर्गोऽवेर्मेषस्य अन्ननिजात्स्वस्मात् पंचमवैरिणोऽप्येपाते तथोक्तः गरुडसर्पयोः मार्जारसूषकयोः सिंहमृगयोः श्वमेष-
 यो परस्परं महावैरमित्यर्थः स्त्रीपुंसयोः नक्षत्रं भक्ष्यवर्गे चित्तदा अशुभयदालेकवर्गे तदाशतभम् एतच्च स्वामिसंबकयोरपि चिचार्यम् २६ इदानीं नक्षत्रराशैके वि-
 शेषं शालिन्याह राशैकोचेदिति द्वयोर्वधूवरयोः एकराशित्वे सति त्रिदिभिन्नमृक्षं स्यात् तद्वानाडीदोषो गणानां च दोषो न स्यात् यथा शततारापूर्वाभाद्रपदापाद-
 न्यच्च तथैव नक्षत्रैक्येराशियुग्मं राशिद्वयं चेत्स्यात्तदापि प्रागुक्तो दोषो न स्यात् यथा पूर्वाभाद्रपदापादत्रयं चतुर्थे चरणे च अत्रापि विशेषमाह वर्गः एकराशौ पृथ-

पिष्पयेपुनाराप्रथमाभवेत् अतीवशोभनाप्रोक्तास्तीनारानेत्त्वशोभना अप्यैकराशिनक्षत्रैक्येऽपचादमाह नक्षत्रैक्येइति यत्पूर्वयोत्तराखेकोनक्षत्रैक्येच
 यदित्तरणभन्तल्लटापिरुप्रस्थान् मन्मनक्षनाज्ञानेऽपयमाह वसिष्ठ अज्ञानजन्मनानृणानामभेपरिकल्पना तेनैवचितयेत्सर्वराशिकूटद्विजन्मवत् जन्म
 मन्मन्मपिष्ययनयामभनामधिष्यन्त व्यत्ययेनपदाद्येज्यदपत्योर्निधनप्रदमिति ३७ सेषकादिभस्यस्वाभ्यादिभात्पूर्वत्वेविशेषवराततिलकथाह सेव्याथ
 मंणेनिस्पर्साथेम् नयाबोक्तडामरसग्रह भाभिनीजन्यनक्षत्राद्वितीयपविजन्मभम् नरकमंभर्तृनाशायकथितत्रह्रथामले मयमसेव्यजन्मसर्द्धितीयसेव
 कस्यच नसयात्कास्थिरातस्यजलबुहुदवद्वियति अगयाहकमन्मसंप्रथमंक्षणदस्यभात् द्वितीयंक्षणसंबंधेनकर्तव्यं कदाचन कदाचिद्ब्रुव्यलोभेन

३२ व्याथमर्णयुवतीनगरादिसन्नेत्पूर्वहिसृष्ट्युनिमर्तुपुराद्विसृष्टात् सेवाविनाशधननाराणभर्तृनाशामादिसौरव्युत्पदि
 दुकमशाप्रदिएम् ३८ कुजरकक्षसाम्यशाशिसूयचंद्रजा कविभामजीपशानिसौरयागुरु इहराशिपार्णक्रियमृगास्यतोलिकेकहुम
 ताननारापिधिकच्यतेयुक्ते ३९ समगृहमध्येशाशिरविहोरा वियमभमध्येरविशशिनो सा ४०

क्रियतेनेवलभ्यते पार्वतीप्राणानाये
 नयाक्तडामरसग्रह प्रामत्तत्रथमयस्पद्वितीयजन्मभभवेत् नयात्प सर्वयात्रामोयतः प्राप्यार्थनारादइति ३८ अयराशिस्वामिनोमजुभापिप्याह कुज
 शक्रेति स्वसार्य क्रियमृगास्येति क्रियोमेप मृगास्यमकर तौलिकसूक्त ईदुमर्क एभ्योराशिभ्योवुर्षेनवाशाविधिरुच्यते मेपेमेपादेच रुपमकरान् मि
 युननुत्तान कृकृकृदेषएवसिद्धेमयान् एवकन्यादिपुमकरादिभ्य एवमयधनुरादिष्वपिमेपादिभ्यएव ३९ अयहोरागायत्री लुदाभूदेनराशिवदनारुत्ते
 नाह समग्रहेति पनदगाभागमितिकेकाहारा तत म्मराशिमध्येप्रथमात्रेद्रस्वद्वितीयासूर्येस्परिपमराशिमध्येप्रथमारनेरपरान्द्रस्येन्मथः ४०

अथत्रिंशाशद्रेक्काणां श्रवणसुततिलक्याह शक्रेति समराशिमध्येक्रमेणप्रथमतः पंचांशानांशक्रः स्वामीततः शैलांशानां सप्तानां बुधः ततो ऽष्टानां गुरुः ततः पंचानां शनिः ततः पंचानां भौमः ततः पंचानां शनिः ततो ऽष्टानां जीवः ततः सप्तानां बुधः ततः पंचानां शक्रः अयं त्रिंशांशकसप्तद्रेक्काणका इति अस्थप्रमाणं दशांशाः तत्र प्रथमदशांशाः प्रथमो द्रेक्काणः सप्रथमस्य स्वाधीशस्य ततो दशांशाः विंशतिभागपर्यंत द्वितीयो द्रेक्काणः सः स्वराशित पंचमराशिश्चरस्य ततो विंशतिविभागानंतरदशांशास्तृतीयो द्रेक्काणः सः स्वराशेर्नवमार्धाश्वरस्य थामेषे प्रथमद्रेक्काणो भौमस्य द्वितीयः सूर्यस्य तृतीयो गुरोरिति ४१ अथ द्वादशांशषड्गोपसंहारं च सफलं वसंततिलक्याह स्याद्द्वादशांश इति इह षड्गोपद्वादशांशः राशि

शक्र इज्जीवशानिभूतनयस्थबाणाः शैलाष्टपंचविशिर्वाः समराशिमध्ये त्रिंशांशको विषमभेविपरीतमस्माद्रेक्काणकाः प्रथमपंचनवाधिपानाम् ४१ स्याद्द्वादशांश इह राशित एवगेह होराथ दृक्कनवमांशकसूर्यभागाः त्रिंशांशकश्च षडिमक सौम्यैः शक्रभभवति च शक्रभ मेव पापैः ४२

तः स्वराशेरेव सार्द्धभाग द्वात्सको ज्ञेयः मेवस्य मेवादिः दृषस्य दृषादिरित्यर्थः गंहहोरादृक्कः नवमांशद्वादशांशत्रिंशांशः इमे षड्गोः कथिताः एते वर्गाः सौम्यग्रहाणां चैद्भवति तदा शक्रभम् पापानां चैदशक्रभम् मित्राश्चेदधिकवगसदृशं फलम् अत्र नारदादिभिरेकविंशतिर्महादोषा उक्ताः यथा पंचागशक्रद्विरहितो मेवस्वाद्यः प्रकीर्तितः उदयास्तशक्रद्विरहितो द्वितीयः सूर्यसंक्रमः तृतीयः पापषड्गोभृगुः षष्ठः कुजाष्टमः गंडातं कर्त्तरिः फषड्लेदुश्चसग्रहः दंपत्योरष्टमलग्नराशीर्विषघटीतया दुर्मूर्हूर्तो वारदोषः रवार्जूरिकसमांघ्रिभम् ग्रहणोत्पातभंक्रुरविद्धक्षंक्रुरसंयुतम् कुनवांशोमहापातो वैद्यतावेकविंशतिरिति अन्यैस्तु दशादोषा उक्ताः वेधश्चलत्तान्च तथा च पातः रवार्जूरयोगदशायोगचक्रम् पुनश्च जाभिन्नमुपग्रहा-

अत्राणास्यवज्जोदराचैव दोषा इति अथग्रथकृतालक्षणस्य पृथग्वक्तव्यत्वाद्दोषनामानि नोक्तानि तत्रपचागरादिदुर्भूतवार्तापत्रहगात्प्रातनक्षत्र
 दोषा आद्येऽनुत्तराप्रकरणेनिरूपिता एवेति पुनर्नोच्यते दुर्भूतवार्तादोषयो पुनरभिधानप्रयोजनं तत्रैव वक्ष्याम तत्रपापपद्मगास्व्योदोष कुजशक्रेत्यादि
 भिन्नतुर्भिश्चोकेनिरूपित इति अथग्रहातदोषादुक्तविन्कीर्तिनाह ज्येष्ठापीष्णोति गद्गतनामसधि विशेष सत्रानेकविध नक्षत्रतिथिलानसधि तथायो
 गकरणवर्षायननुमासपक्षादिनरात्रिमध्यान्द्वात्र सायनि शीयसधिम्रेवि तत्रनक्षत्रतिथिलानसधिर्गडातसज्ञादुच्यते ज्येष्ठापीष्णा भरेचतीसार्पणमा
 भ्येपाएतेपामत्सपटिकाहृतयथा मूलाश्विनीमघानामादौपटिकाहृतयत्तदस्य नक्षत्रस्थगंघ्रातज्ञेयम् यथा रेवत्याम्बिन्योराश्लेषामपयोर्ज्येष्ठा मूलयो रतराल

ज्येष्ठापीष्णा भस्मार्पणस्य यदि कायुग्मचमूलाश्विनीपित्र्यादौ घट्टिकद्वयनिगदिततद्दस्य गडातकम् कर्काल्प्यदुजभाततोऽर्घ
 घट्टिकासिहाश्रसपादिगापूर्णाताद्वट्टिकाल्पकत्वश्रुभदनंदातिथेभ्यादिस ४३ वर्तिपट्टिचतुष्टयन क्षत्रगडातमश्रुभदमित्यर्थः अथल
 नगद्गानकर्केतिकर्कः अल्बिन्धिक अहजोमीन मीनोचैसारिणोऽनुजद्वयसिधानात् एषाल्पगनामत्ततोर्ध्वपट्टिकासमस्यर्चतसि अंतर्ध्वपट्टिकातथासिहमेपी
 प्रसिद्धौ ज्येष्ठापीष्ण एषाल्पगनाभादिगतार्ध्वपट्टिकाल्पगद्गानम् यथाकर्कसिहयोमीनमेषयोर्द्विभिकधनुषोऽत्रोतरालवर्तिन्येकापट्टिकाल्पगडातमश्रुभदमि
 त्यर्थो पूर्णातादिनिर्णयो पशमीदशमीपस्वदस्यस्तासामवेघट्टिकस्य तथा नदाः प्रतिपत्पक्षेकादृश्य तासामादिगतेस्वपट्टिकातिथिगद्गानाम यथा पत्स
 पष्ठपो दशम्येकादशयो पशदशीमनिपदो विष्योरतरालवर्तिपटीद्वयं तिथिगद्गानमश्रुभमित्यर्थ एवगद्गानसज्ञ संधिस्तुजयान्येपिसधयोचसिहेनोक्ताः प
 क्षोऽब्दसधित्तिदिनचमाससधित्तिनाड्याः स्वलुसध्ययोश्च नाड्यत्रतस्वस्तिपिभ्रस्ययोगसधित्तदर्थकरणस्यसधिः पक्षोतेपुत्रनाश स्यान्नासातेतुपनर

यः वर्षान्तेवर्गनाश स्याद्गृहणात्सर्वनाशनमिति आवश्यकत्वेतु नक्षत्रयोगतिथिसंधिषुनाडिकैकातिथ्यष्टविंशतिपलैः साहितोभयत्रककालिमीधतनुसंधिषु
 दिक्मलानिवर्ज्यानिशेषविवरेषुचंपंचपंचेति वासनासिद्धकेशवार्कवाक्यमनुसर्तव्यम् गंडातपरिहारमाहवसिष्ठः गंडांतदोषमस्विलं सुहूर्ताभिजिदाक्वयः हानियद्
 न्मृगव्याधः पक्षिसंघमिवाखिलमिति ४३ अथकर्त्तरिदोषमनुषुभाह लग्नात्पापत्रहोऽज्वनृजूलग्नान्नाह्यार्थस्थोद्वादशस्थः पापत्रहोऽज्व-
 मार्गाद्वितीयस्थः पापोऽनृजुर्वकीस्थान्दूकर्त्तरिनामदोषः स्यात्तृप्त्युदारिन्द्यशोकदाभवेत्कर्त्तरीकारकोऽग्रहोऽभावपिवक्रिणोऽशीग्रगोवातदाकर्त्तरीनेत्याह
 वसिष्ठः लग्नस्यपृष्ठाग्रयोरसाधोः साकर्त्तरीस्थाहजुवक्रगत्योः तावचशीघ्रौअदिवक्रचारौनकर्त्तरीचेतिपितामहोक्तिरिति इयंकर्त्तरीचंद्रस्यापिद्रष्टव्या कश्य

लग्नात्पापात्ज्वनृज्वव्याथस्थौ यदा तदा कर्त्तरीनामसाज्ञेयामृत्युदारिद्र्यशोकदा ४४
 चंद्रसूयादिससुक्तेदारिद्र्यमरणशुभम् सौरव्यसापल्यवैराग्यपापद्वययुतमृतिः ४५+

प. चंद्रस्थकर्त्तरीतद्वच्छुभदृष्टानदोषदर्दति परंतु लग्नस्थचंद्रस्थवाकूरमध्यगतत्वदोषोस्थेवकर्त्तरीतः स्वल्पफलः कन्यानाशकरत्वात् कूरग्रहमध्यगतेलग्नेच
 द्रैथवाकरग्रहणंतेयमसंदनाभिसुखगमननेच्छति कन्यायादतिवसिष्ठोक्तेः कर्त्तरीदोषापवादमत्रेपिस्वयंवक्ष्यति ४४ अथग्रहदोषमनुषुभाह चंद्रेति सूययु-
 क्तचंद्रेदारिद्र्यस्थान्त् एवंपौमादिषुमरणादिफलक्रमेण स्यादित्यर्थः पापद्वययोगेचंद्रस्थमृतिः स्यात् नारदादिभिर्बुधगुरुशहिल्यफलमेतत्तुभमुक्तम् अत्रतु
 श्रीपतिवाक्यानुरोधात्त्वसिधेनचकेचिन्मतेशुभत्वोक्तेश्चशुभमुक्तम् श्रीपतिः शुकभंचदंभोलिभृदीज्यविद्भ्यामिति वसिष्ठः दारिद्र्यंरधिणाकुजेनमरणंमौ-
 म्येननस्युः प्रजादौभांग्यगुरुणासितेनसहितेचंद्रेससापल्यकम् प्रब्रज्यार्कस्फतेनसद्बहुजोवोछतिकेचिच्छुभंह्नाद्यैर्मृत्युरसद्बुहैः शशियुतेदीर्घैः प्रवासः शुकभे

रिति एतत्परिद्वारो नारदेनोक्तं स्वक्षेत्रगे स्त्रोत्रेणामित्रक्षेत्रगतेयदि युतिदोषायन भवेत्तदपत्योः श्रेयसे तदेति ४५ अथाष्टमलग्नदोषसापवादमनुष्ठमाह
जन्मलग्नभयारिणि जन्मलग्नजन्मरारिसवधिनीमृत्युराशी अष्टभराशी विवाहः लग्निकरग्रहोनेष्ट अत्रजन्मलग्ने जन्मराशी विवाहः नारदा जन्मराशेरुह
भेनेपजन्मलग्नोदयः शक्तः तयोरुपचपस्थानयदिलग्नगतशक्तम् अष्टमलग्नापवादमाह एकैति जन्मराशिजन्मलग्नयोरन्यतरस्य रिबाहलग्नस्य स्वाभ्य
न्येसति यथा मेपष्टभिकयो तथातयाराशीश्चरयोर्भेसति यथासिंहमीनयो एतादृशो विषये अष्टमलग्नदोषोनस्यात् ४६ अथोत्तराष्टौक्तमेवार्थे स्पष्टमुपजा
तिक्रपाह मीनोक्षेति उरोग्रगः स्त्रीकन्याएतेरारायीयद्यष्टमलग्नेस्युस्तदाष्टमलग्नमवेत् यथासिंहानमीनइत्यादि कुतइत्यत आह अन्योन्यमिति फ-

जन्मलग्नभयोर्मुदुराशौनष्टकरग्रहः एकाधिपृत्येराशीशोभैत्रेवूनैवदोषकृत् ४६ मीनोक्षकर्कोक्षिसृगस्त्रियोष्टमलग्नयदा
नूष्टमगहदोषकृत् अन्यान्यमित्रत्ववशानत्सावधुर्भवेत्कृताशुर्गृहसौरव्यभागिनी ४७ मृतिप्रवनाशायादिवविलग्नो गदधिपति
वापशक्तकर स्यात् व्ययप्रवनावा प्रवतितदशस्तदधिपतिषो कलहकर स्यात् ४८ रिद्वारातरमाहगुरुः लग्नादष्टमराशीया केद्रग

कृमवीक्षितो यद्यथाष्टमलग्नोत्पदोपमारक्यपोहति रघ्नेशान्नक्रमाशस्थस्त्रुगस्त्रक्षेत्रमित्रग अष्टमस्थानदोषोद्विभिनरयदिमसंशयइति ४७ अनान्यदा
विभित्रा उदसाह मृतीति अष्टमभवननवाशायादिलग्नैस्थादयवाष्टमलग्नस्यान्तवाशक्तकरोनस्यात् अष्टव्ययप्रवनाशोभ्याहदश
प्रपनम् अपवाव्ययप्रवनाशा अयवात्पामीयदिलग्नैस्थात्ताकलहकृत्स्यात् करपप दपत्योरष्टमलग्नेराशीवापितदंशकेत्तरीशोचालग्नगतेतथोर्मु
त्युर्नसद्यपइति तथेपहादशोलग्नैतदंशोरातदीश्वरे विवाहलग्नगेनैर्कर्मनित्य स्यात्कलहोहयोरिति ४८

अथविषघटिदोषवशस्थाभ्यामिंद्रवज्जयाच्चाह स्वरासेतिमनोरितिमूलेइतिरेवती पुनर्वसू कृत्तिकांमघानक्षत्रेषुस्वरामतः त्रिंशद्घटिकोत्तरंरुताश्र्वतस्वोष
टिकाः विषनाडिकाशुभकार्येवर्ज्याः स्युरितितृतीयश्लोकेनान्वयः एवसर्वत्रत्यारब्धेयम् केरोहिण्यां अजभेपूर्वाभाद्रपदायाम् तदेवषष्ठिघटिकात्मके
नक्षत्रभोगेभ्रुवकाउक्ताः न्यूनाधिकत्वेस्पष्टीकरणमाह अथोइति विषनाडिकाध्रुवाः स्वरामतइत्येवमादयः इष्टनक्षत्रभोगेनिष्ठाः स्वतर्काःषष्ठिभाजि-
ताः सतः विषनाडिकाः अपिभोगेनिष्ठाः षष्ठ्याभाज्यलब्धाः स्पष्टा भवेद्युरित्यर्थः परिहारमाह गुरुः चंद्रोविषघटीदोषहंतिकेद्रत्रिकोणगः लग्नाधिनाशरुभे

स्वरामतो ३० त्यादितिवह्निपित्र्यभेरववेदतः ४० केरुदत ३२ श्र्वसार्पभे रवबाणतो ५० श्वेद्युतितो १८ यमांबुपेक्षते २० भंगत्वाष्ट्र
भविश्र्वजीवभे ४९ मनो १४ द्विंदवानिलसौम्यशाक्रभेकुपक्षतः २१ शैवकरेष्टि १६ तोजभे युगाश्वितो २४ बुध्मभतायत्राम्यभेसू-
चेद्रतो १० मित्रभवासवः श्रुतो ५० मूलगवाणा ५६ द्विषनाडिकाः कृतावर्ज्याः शुभभाथोविषनौडिकाध्रुवाः निष्ठाभभोगेनरवतक

६० भाजिताः स्फुटाभवेयुर्विषनाडिकास्तथा ५१ दृष्टः केंद्रेवालग्नपस्तथेति विषनाड्युस्थितंदोषहंति सौम्यर्क्षगः शशीभिन्नदृष्टोथवास्वीय-
वर्गस्थोलग्नपोपिवेतिदेवज्ञमनोहरेतिथिवारविषघटिकाउक्ताः तिथिषुनागाद्रिगिरीपुवारिधिर्गजाद्रिदिक्याचकदिग्विभास्कराः सुनीभसंख्यः प्रथमातिथिः
क्रमत्परविषंस्थाङ्घटिकाचष्टयम् १५ ५८ ७७ ५ ४ ८ ७ १० ३ १० १२ ७ ८ नरबाह्व्यद्वादशदिक्चरौलावाणाश्र्वतत्त्वानियथाक्रमेणसूर्यादिवारेषुपरं
चतस्रोनाड्योविषंस्थात्सर्वेषुवर्जनीयम् २० २ १२ १० ७ ५ २५ ॥ ४९ ५० ५१ अथदुर्मुहूर्तदोषंविषक्षरादौदिवामुहूर्तान्मालिनी छंदसाह गिरिशेति-
अथबाणचंद्राइत्युक्तेर्दुर्मुहूर्तस्थापार्थेक्मेनलक्षणंनोक्तम् इंद्रानलौ इंद्राग्नीएतेवासरेपचदशमुहूर्ताः स्युः ५२ रात्रिमुहूर्ताननुषुभाह शिवइति प्रथमस्तु

हूर्तस्वामी शिष्य एव अन्वोजपादादौ भ्रशाः नक्षत्रस्वामिनो मुहूर्तशाः स्युः यथा अनपादः अहिर्बुध्याः पूषा अश्विनीयमः अग्नि ब्रह्मासोम इत्यष्टौ ततो द
 शम मुहूर्तादिति जीयोगुरु विष्णुर्कलापुमरुताः प्रसिद्धाः एते सर्वे निशिसुहूर्तोः प्रकीर्तिताः अन्तः पंचदशो भागो मुहूर्तो यतथा निशीतिकश्यपेके ५३ अथ
 दुर्मुहूर्तान् पुंज गमपातनाह रशायमेविरवौ अर्थमा मुहूर्तो निषिद्धः एष सोमं प्रह्वरसः हृदकत्वप्रह्वरसः स्वामिकौ मुहूर्तो निषिद्धौ अन्धत्सपष्ट ५४ अथ गेयविच
 सुप्रहितने सत्रादिकमभिनिम्नानच प्रहर्षिण्याह निर्वेधैरिति वेधरहितैर्भृगादिनसंके विवाह शक्रभारिकेतितिरिक्तामा ४ ९ १४ ३० आभिवर्जिततिथिषु ३

गिरिशामुजगमित्राः पित्र्यवस्तुभिन्वेभिजिदुयचविधातापीद्रुद्रानलौच निर्भनितिरुद्रकनायोप्यर्थमाथोसग स्युः क्रमराइह सुह
 तोचासुरेषाणचद्रा ५३ शिवोजपादादौ स्युभेराअदितिकीचके विष्णुवर्कत्वा इमरुत्सुहूर्तो निशिकीर्तिता ५३ रशायमाग्रह्वरसो
 अस्सामकुञ्जवन्दिपित्र्यवुध्त्वाभिजित्स्यात् गुरोताचरसो भृगोश्चसपित्र्येरावावी शसाषामुहूर्ता निषिद्धा ५४ निर्वेधे शशिकरमूलमे
 व्यपित्र्यत्राह्यात्पारपवनैः शक्रो विवाह रिक्ताभारहित विद्यारक्तभन्दिवैश्वभ्रात्याघ्निः शुक्तिविधिभागतामिजित्स्यात् ५५ ४२

भेन्दि शक्रप्रग्रहोरेविवाह शक्रभः अग्निजिषसणमाद् अयरेभ्येति वैन्नुत्तरापादातस्यमात्वाश अर्जु र्यचरणः भुतेः अरणस्यतिथिभाग पंचदशारोमिति
 त्याभिजिद्भागस्यान् ५६ अयवेप्रदोर्पंपरगताकाचकाद्द्वारनैरपेस्यस्यष्टमूयादौ लरिक्तीदितेनाह वेधेन्योन्यभिति निरिन्व्याभिमितो रोद्विण्यभिमितोर्भेहकृता
 वेधोः न्योन्यप्ररस्परं भवेत् रोद्विणीस्थेमाहेः भिनितिसोहिणीपिद्वा एवं संप्रव्यारत्येयम् चरणेषपमाह रेवेदइति तन्नतस्मिन्नसंधेभियमानेपहेसमि ययिन
 तुर्यापादेत्लितदापरनसत्रस्यममपादस्यवेध यदितृतीयपादतदाद्वितीयचरणस्यवेध एषंभ्यः द्विकोपपादेतदानृतीयपादस्यवेधः चरित्र्यमपादेतवान्

तुर्थपादस्यवेधइत्यर्थः अयंचरणवेधः सौम्यग्रहपरएव नारदः पादमेवंशतभैर्विद्धमशक्तभैर्नैवकुल्लभतइति कूरविद्धंयुतंधिष्यंक्रुराक्रांतंचकुल्लभम्
 मणिहेममयंहर्म्यभूलाक्रांतमिवत्यजेदिति श्रीपार्निः वधूप्रवेशनेदानेवरणेपाणिपीडने वेधः पंचशलाकारव्योऽन्यत्रसप्तशलाकइति ज्योतिर्निबंधेगर्गः सधा
 याः प्रथमेपादेमूलस्यप्रथमेतथा रेवत्याश्रचतुर्थैशोविवाहः प्राणनाशनइतितद्गंडांतरंज्ञेयम् ५६ अथविवाहादन्यत्रअज्ञोपवीतादौकैश्चिद्विवाहेपिसप्तशलाका
 चक्रवेधोपज्येउक्तस्तदर्थवक्रन्यासंविनेवसप्तशलाकावेधंशार्दूलविक्रीडितेनाह शान्केज्येइति कुभृद्रेखिकेसप्तशलाकान्चक्रेशान्केज्यज्येषापुष्यनक्षत्रेमि
 थः परस्परंक्रुराधिष्ठितत्वेविद्धेज्ञेयम् एवंजलशिवेपूर्वाषाढाद्राइत्यादिव्यारव्येयम् दीपिकायाम् यस्याः शशीसप्तशलाकचक्रेपापैरपापैरथवाविवाहे उद्वाह

वेधोन्योन्यमुसौविरिन्व्यभिजिनोर्याभ्यानुराध क्षयोविश्वेद्वाहूरिपिव्ययोगहृहृकृतोहस्तोत्तराभाद्रयोः स्वातीवारुणयोर्भवेन्निक्रमति
 भादित्योस्तथापत्ययोः खेटतत्रगतेतुरीयत्तरणाद्यार्वातृतीयाहूयोः ५६ शान्केज्यशतमानिलजलशिवेपोष्यायमक्षेवसुहृशिविन्वसु
 धांशक्तभेहयभगेस्सापानुराधेमिथः हस्तोपांतिभभधियातृधिभिभूमूलादितोत्वाष्ट्रभाजाप्रीयाम्यमघकृशासुहरिभेविद्धेकुभृद्रेखिके ५७

वस्त्रेणसकसंवतांगीरमशानघूमिकदतीप्रथातीति ५७ अथक्रुराक्रांतादिदोषसापवादभनुष्टुमाह क्रक्षाणीतिकूरअहेर्विद्धानितथाकूरैर्मुक्तानित्यक्तानि
 आदिशब्दात्कूरयुतानिकूरगतव्यानिचकाराश्रिविधोत्सातदूष्रितानिचनक्षत्राणितानियदिचद्रेणमुक्त्वासुक्तानितदाशुभाहर्षाणिशुभकर्मार्हाणिशिविवाहादौ-
 योग्यानिबुधाः प्रत्क्षतेकथयंति ५८ अथलत्तादोषमुपजातिकथाह इराकृति गोनवजातयो ह्वाविंशतिः शराः पंच एतैर्मितंभस्वाक्रांतनक्षत्रात्तराहुपुर्णे-
 दुसिताः स्वपृष्ठेसंलनयंते अथबुधः ससमंरहुनधमराहाः सदावक्रगत्वान्मवभगणनाक्रमेणैवकार्या यथाश्विन्याराहुराश्लेषालस्यतीति पूर्णेंदुः पूर्णिमांतंचद्री-

ह्यत्रिगम् नद्य कृष्णपक्षेपनम्यारिविद्योनभवति शुक पचगस्त्रपृष्ठे लजयतीत्यर्थः अकरानीज्य भौमा क्रमेणपुरस्तादिशेसूयाधतर्काग्निमितसंलत्तपतेय
याम्युक्त्वाक्रान्तनक्षत्राद्वादशमुरानिरदमयुरु पक्षम् भौमस्त्वृतीयमूनसूत्रअग्रतोलजयतीत्यर्थः चराह रविलज्जवित्तहारिनित्यकैजीविनिर्दिशेन्मरण
म् नदीनाशकुर्याद्वेधीनाशरदत्येव सौरीमरणकथयति बहुविनाशरहस्पतर्लजा मरणलजाराहोः कार्यविनाशप्रगोचर्दतीनि ५९ अथपातदोषपथ्यायिय
ह हर्षणति व्यतीपामकद्रविन्वार्थक हर्षणेन्यादिपइयोगानामतेयन्क्षनभवेत् तत्सावेनचडीराचद्वापुधारव्येननिपातितस्यात् ६० अथक्रातिसाम्यापरप

ऋत्वाणिऋरविद्वाणिकुडसुकादिकाभित् सुक्काचद्रेणमुक्तानिरुभाह्राणिप्रचक्षते ५८ इराहूपूर्णेदुसिता स्वपृष्ठेभ
सप्तगजानिशरमित्तिहि सलन्तयतेऽकशनीज्यभामाः सूयाधतर्काग्निमितपुरस्तात् ५९ हर्षणवद्यु तिसाध्यव्यतीपातकग
डशूलयोगानाम् अंतयन्नक्षत्रपातननिपातिततल्यात् ६० पंचास्याजोगामुगतौलिकुभौकन्यामीनोकक्यलीचापसुग्मे
त्वमित्तिलमत स्वाजूरमकाह्विपमेशाशीचित् ६१ व्यायानगडव्यतिपातपूर्वशूलात्पवज्मपपरिघातगडे व्योगेविरुद्धे

क्रमण्युदुक्त्मेपावस्थितपोभ्रद्रभान्तोः काविसाम्यनिरुक्तनन्मगलेषुनोरुक्तमस्यात् अनेनक्रातिसाम्यसप्तमाश्रंसूचिनम् नदानयनसूर्यासिद्धताद्रामवि
नोदाहास्पदशेषम् ६१ अथराजार्जुरदोषेस्केषोपमिद्रबन्ध्याह व्यापानेवि अन्योविधति यस्मिन्दिनेष्यापातादिकेनिरुद्धेदुष्टयोगेसति अर्कादिकेनसभाम्
शरीरदोऽभित्तिसमेतोषिपमेधिपमसत्त्वाकेननक्षत्रेस्यात् तदाग्वाजूरस्योदोषस्यात् यदासमेस्यात्तदानदोषइत्यर्थः एकार्गकोशदृष्टिगतव्याभिमि

संबितदोषराशिहत्वादातिबहुशःस्वरवमेवचंद्रइति ६७ अथैकार्गलादिदोषाणामपवादंसाक्षाद्वासिष्ठवचनमेवेद्रवज्ज्याह एकार्गलेति चंद्रार्कगलोपपन्ने-
 स्वोच्चैर्मित्रादिराशिस्थितत्वरूपेचसति एकार्गलादयोदोषानशयति यथाकार्कभ्युदयेदोषारात्रिनश्यति ६८ अथकेभांचिदोषाणां दशविशेषेण परिहासमुपजात्याह
 उपग्रहर्क्षनिसास्मिष्ठार्थम् अन्यच्चलत्तामालव वेदेशेपातः कौसलकेतथा एकार्गलं तु कार्कशरीरेवेधसर्वत्रवर्जयेत् युतदोषो भवेद्गोडे जा मित्रस्य च यामुने वेधदो
 षस्तुधिंध्यारव्यदेशेनान्येषुकेचनेति ६९ अथदशदोषयोगमुपजात्याह शशांकेति चेद्यदिचंद्रसूर्यनक्षत्रयोर्युतेर्योगात् भौ. समविशतिभिर्भक्ताद्य. शेषस्तस्मिन्
 न्यूनैकचतुर्षट्दशैकादशपंचदशाष्टदशैकोनविशतिविशतिसंख्याकेसति एकैकाः दशदशयोगसंभवा भवति शिष्ठानां दशानामकानामभिहितत्वाद्दशयोगइत्य

एकार्गलोपग्रहयातलत्ताजामित्रकर्तयुदयास्तदोषाः नश्यंति चंद्रार्कबलोपपन्नोलूगनेयथाकार्कभ्युदयेतुदोषाः ६८ उपग्रहर्क्षैकुरुवा-
 ल्हैकेषुकलिंगवशेषुचपातितभम् सौराष्ट्रशाल्वेषुचलसितं भृत्यजनुविद्धं किलसपदेशे ६९ शशांकसूर्यक्षयुतेभशेषैरवभूयुगांगा
 निदशेशतिथ्यः नागदवैकेदुमितानरवाश्वेद्रवतिवेतदशयोगसज्ञाः ७० वाताभ्याग्निमहीपचोरमरणारुग्ज्जवाद्क्षतियोगाकेद-
 लितेसमेमनुयुतेऽशौजेनुसैकधिते

न्यथासंज्ञा ७० अथदशयोगफलंतदपवादंचशार्दूलचिकीडितेनाह वाताभ्येति शून्येषेषेवातदोषः स्यात् एकशेषेष्वा
 त् चतुःशेषेऽग्नेः षट्शेषे महीपात् दशशेषे चोरात् एकादशस्कमरणं पंचदशसुकृ अष्टादशस्कवज्जम् एकोनविंशेषुवादः कलिः संकटकइत्यर्थः विंशतिशेषेक्षतिः द्र
 व्यनाशः अथापवादः योगाकइति खंभूयुगादिरूपयोगांकेसमेयुगसंख्याकेसति दलितेअर्धीकृतेमनुभिश्चतुर्दशभिर्चुक्तेयोंकः स्यात् तद्द्वारुआश्विनीती भंन
 क्षवंस्यात् अथौजेनुसैकधिते योगांकेअजेविषमेसैके अर्धिते अश्विनीतः संनेक्षत्रस्थान् यथासंज्ञाकाः दशअर्धिताः ५ मनु १४ युतः १९ मूलं नक्षत्रजातम् ओ

का म्युपधातिरवौ १४ चंद्रो २ सोमि १० बुधे ८ गुरो ६ शुक्रे ४ शनी २ राधावेने निरेकाकार्याः यथारवौ १३ चंद्रो ११ सो ९ बु ७ गुरु ५ श ३ रा १ शनौ तु भक्त्यो
 दिग्भे पशुदशोदिमुहूर्तं कुलिक एतेभिदिता एतेषामर्षयामादिदोषाणापुनर्निस्तपिणारिबाहेअथस्यवर्ज्यत्वार्थशीघ्रोपस्थित्यर्थेनेतिकुलिकापचादेगुरु
 गोरोमर्षेनेवापिधनाप्यन्तगर्भमे कृत्तिकोदयोपस्तुधिनस्यतिनसशय वाराधीशेवल्लोपेतेरिधीवावलसयुते अर्धप्रहरसप्ततोदोषानिवानविद्यते शभे
 कद्रगनचंद्रेकभोगेराशभेदित नगगसवलवारिकुलिकसुबिलीयते अर्धप्रहरपूर्वार्धमध्यतुषमपटजम् कुलिकात्वाशेकभमाचरेदिति ६५ अथदग्धनि
 ध्याब्धदारविद्वव्यपाह चापान्येनि तत्तद्राशिद्वयस्थितेपतगेसूयद्वितीयाप्रसुराउभयपक्षसाधारणत्समा सख्याकालिय्योदग्धासु यथाधनुर्मानगतेसू
 राक्राकेदिग्बस्करसाव्यसिन् कुलिकारवु शनौनिरेकास्तिय्यशा शनौचाऽत्योपिनिदिता ६५ चापात्यगेगोघटगेपूतगेककी
 जगत्स्त्रीमिथनेस्थितेस्र सिहालग्नकघटेसमास्युस्तिथ्याद्वितीयाप्रसुरवाश्रदग्धा ६६ लग्नाच्चद्रान्मदनप्रचनगरेखटनस्य्यादि
 हपरिणायनम् शिवावाणारागगमितलवगजामिथस्यादशकभकरमिदम् ६७ र्भद्वितीयादग्धाएपकुंभगेषुहूर्थिकेकेमेथगेपषीकन्यामिसुनगे
 धनी तिरदृष्टिकगदागमी वृनामकरगेरुद्रादुरागग्धाइत्यर्थे मासदग्धाश्रमिथयोमध्यदेशोषर्गिताइतिपरिहारः ६६ अथजामिथदोषभ्रमरशिलसितेनाह
 नन्नादिति विषाह्नग्नाचद्रादासामभवनगतमहेपरिणयनमूनस्यात् अस्यापवाद क्थियेति यद्वापि शितनयोशामारभ्यषाणाराग ५५ मितलयगेपचपे
 चोपान्तिनपारागेनद्रेन्गनेरातामिब्रसूस्मस्यात् यथापेरेस्त्वमनयोभौमोस्तितस्मानुलापापनमभवमाशस्यर्नदोनिपिदोऽन्येषीनयोशाः शकभा एवशि
 पमूस्ममादिचपिदंभरात्मकरस्यात् भस्यापरादोग्यपद्मायेञ्चये स्वोषेपयात्वभरनेस्करदशकान्क सीम्याल्लपेद्विक्रमपदेरक्तभपर्गेगोवा आमिथक्वादिपा

संचितदोषराशिंहत्वादातिबहुशहस्करवमेवचद्रइति ६७ अथैकार्गलादिदोषाणामपवादसाक्षाद्दसिष्वचनमेवेद्रवज्जथाह एकार्गलेति चंद्रार्कगलोपपन्ने-
 स्वोच्चैर्मित्रादिराशिस्थितत्वरूपेचसतिएकार्गलाद्योदोषानशयति यथाकर्कभ्युदयेदोषारात्रिनश्यति ६८ अथकेषांचिदोषाणां दशविशेषेणपरिहारमुपजात्याह
 उपग्रहक्षेपिसास्मष्टार्थम् अन्यच्चलत्तामालव वेदशेषातः कौसलकेतथा एकार्गलंतुकाशरीरेवेधंसर्वत्रवर्जयेत् युतदोषोभवेद्गोडेजाभिन्नस्यचयामुने वेधदो
 षस्तुविध्यारब्धदेशानान्येषुकेचनेति ६९ अथदशदोषयोगमुपजात्याह शशांकेति चेद्यदिचंद्रसूर्यनक्षत्रयोर्युतेर्योगात् भौ. समविशतिभिर्भक्ताद्य. शेषस्तस्मिन्
 न्यूनैकचतुर्षट्दशैकादशपंचदशाष्टदशैकोनविशतिविशतिसख्याकेसति एकैः काः दशदशयोगसंभवा भवति शिधानां दशानामकानामभिहितत्वाद्दशयोगइत्य

एकार्गलोपग्रहयातलत्ताजामित्रकर्तयुदयास्तंदोषाः नश्यंतियंचंद्रार्कबलोपपन्नोलूनेयथाकर्कभ्युदयेतुदोषाः ६८ उपग्रहक्षेपिकुरुषा-
 ल्हिकेषुकलिंगवंशेषुचपातितभम् सौराष्ट्रशाल्वेषुचलसितंभत्यजनुविद्धंकिलसवदेशे ६९ शशांकसूर्यक्षयुतेभशेषैरवभूद्युगांगा
 निदशशतिथ्यः नागेदवोकेदुमितानरवाश्र्येद्रवंतिवैतदशयोगसज्ञाः ७० वाताभ्राग्निमहीपचोरमरणरुक्वज्जवाद्क्षतियोगाकेद-
 लितैसमेमनुयुतेऽद्योजेतुसैकधिते

न्यथासंज्ञा ७० अथदशयोगफलतदपवादंचरार्द्रूलविक्रीडितेनाह वाताभ्रेति शून्येशेषेवातदोषः स्यात् एकशेषेभा
 त् चतुःशेषेऽग्नेः षट्शेषेमहीपात् दशशेषेचोरात् एकादशस्कमरणं पंचदशसुकृ अष्टादशस्कवज्जम् एकोनविंशेषुवादः कलिः संकटकइत्यर्थः विंशतिशेषेक्षतिः द्र
 व्यनाशः अथापवादः योगाकइति खंभूद्युगादिरूपयोगांकेसमेद्युगसंख्याकेसति दलितेअर्थीकृतेमनुभिश्चतुर्दशभिर्मुक्तेयोकः स्यात् तद्द्वार्याभ्विनीती भ्रंन
 क्षत्रं स्यात् अथैजेतुसैकधिते योगांकेआजेविषमेसैके अधिते अश्विनीतः संनेक्षत्रस्थान् यथासमाकाः दश अधिताः ५ मनु १४ युतः १९ मूलं नक्षत्रं जातम् ओ

का सुयथादिनेरौ १४ तदो १२ सोमि १० बुधे ८ गुरो ६ शुक्रे ४ शनी २ राभावेनेनिरैका कार्या यथारवौ १३ चंद्र ११ सौ ९ बु ७ गुरु ५ श ३ श १ शनौ तु भस्वो
 विराभे पयदरोपि सुहर्त कुलिका एतेभिदिता एतेषामर्धयामादिदोषाणापुनर्निस्तपिणारिषाहेअवस्यवज्यत्वार्थशीघ्रोपस्थित्यर्धनेतिकुलिकापवादगुरु
 वारेरोसवलेबापिचनादपेलगनेरुभे कुलिकोदयोस्तुपिनरपतिनसशृय वारापीशेवलोपेतेरिधीवावलसयुते अर्धमहरसधूतोदोषनिवात्रविद्यत रक्षे
 केद्रगतेनद्रेरुभाशोरुभेसिते लगनेसवलेवापिकुलिकसुविलीयते अर्धमहरपूर्वार्धमध्यतुयमपटजम् कुलिकत्वाशेरुभमाचरेदिति ६५ अथदग्धति

शक्रार्केदिग्वस्करसाव्यस्विन कुलिकारवु रात्रौनिरैकास्तिथ्यशा शतौचाऽत्योपिनिदिता ६५ चापात्यगेगोषट्गेपूतगेकर्क
 जगद्व्रीमियनेस्थितेऽसिहालगनकपूटसमास्त्युस्तिथ्याद्वितीयाप्रमुरवाश्चदग्धा ६६ लग्नाश्चद्वान्मदनप्रचनगरखटनस्य्यादि
 हपरिणायनम् किवावाणारुगमितलवगेजामिथस्यादशकमकरमिदम् ६७

ऽष्टमी सिंहवाभिकगेदशमी तूलामकरगेकडादुशीदग्धाइत्यर्थे मासदग्धाश्रतिषयोमध्यदेशोवर्गिताइतिपरिहार ६६ अथजामिथदोषत्रमरभिलासितेनाह
 लनादिति पियाहनग्नाश्चद्वान्मदनप्रचनगतमहेपरिणायनम्नस्यात् अस्यापवादः क्वियेति महापिषितनवाशमारभ्यषाणाशान्मा ५५ मिनलषगेपनपे
 यशान्मितनवारगेनद्रेलगनेजामित्रसूक्ष्मस्यात् यथामेयेप्तमनवाशेभीमोस्तितास्मानुलायापनमनयमाशस्यनेदोनिविदोऽन्येषीनपीशाः शरभा एवधि
 धसूक्ष्मजामित्रमिदमरुतमकरस्यात् मस्यापवादोव्ययहायेच्चथे स्तोत्रेषयास्वमपमेस्फुरदशान्मा ५७ सौम्यालयेद्विगतपहेरुभपयर्गगेपा जामिथकादिपरि

काष्ठचतुर्भिराद्यासंयोज्यांकेनवभिस्तष्टासति यदापंचशेषायस्मिन्स्थलेपंचशिष्यंतेतत्कमेणरुगादिबाणोद्देश्यः यथाआदौपंचशेषेरोगबाणः द्विती
 येपंचशेषे ऽग्निबाणः तृतीयेराजबाणः चतुर्थेचौरबाणः पंचमेमृत्युबाणः तस्मान्मध्येभवतीत्यर्थः अयंबाणः शल्यसहितः नेनस्वल्यदोषः तदपवादभूतः स
 शल्योबाणउच्यते नवेति यानिप्रागागतानिशेषाणितेषामैक्येनवदृतेपश्चाच्छरशेषेसतिसशल्य साहितोबाणः स्यात् पंचव्यतिरिक्तशेषशल्यरहितोदुष्ट
 इत्यर्थः अन्येस्तुतिथिवारभलग्नांकोरसाग्न्यञ्जालवेदयुक्तं नदासपंचशेषेरुग्न्दिराट्चोरमृत्युकृदिति ७३ अथसमयभेदेनवारभेदेनकर्मभेदेनचत्रिवि
 धं बाणपरिहारशादूलविक्रीडितेनाह रात्रौचोरिति चौररुजौबाणौरात्रौत्याज्योदिवानरपतिः राजबाणस्त्याज्यः वह्निबाणः सदादिवारात्रौत्याज्यः संध्य

रात्रौचौररुजौदिवानरपतिर्वह्निः सदासंध्ययोर्मृत्युश्चाथशनौनृपोविदिमृतिर्भौमेऽग्निचौरौरवौ
 रोगोथप्रतगहगापनृपसवाथानपाणिग्रहवज्याश्वक्रमतोबुधैरुगमलक्ष्मापालचौरामृतिः ७४ ध

योः सायंप्रातःसंध्यायोःमृत्युबाणस्त्याज्यं ज्योतिःप्रकाशेरोगचौरंत्यज्येद्रात्रौदिवाराजन्यपंचकम् संध्ययोर्मृत्युदंत्याज्यंसर्वदावह्निपंचकमिति अथचारभे
 देनपरिहारः अथेशानिवारनृपबाणः विदिबुधवारेमृतिबाणः भौमेऽग्निचौरौबाणौरवौरोगबाणस्त्याज्यः उक्तचरवौरोगकुजेवह्निशनौचनृपपंचकम् वं
 ज्यपुनःकुजेचौरंबुधवारेचमृत्युदम् अथकार्यभेदेनपरिहारः अथतिक्रमत एषुशुभकर्मस्फुटेवाणाः वज्याः यथाप्रतेयज्ञोपवीतेरुक् अहस्याच्छादने
 ऽग्निः नृपसेवायाराजबाणः यौनेचौरः पाणिग्रहमृतिर्बाणोवज्यः उक्तचनृपारब्धंनृपसेवायांग्रहगोपेऽग्निपंचकम् यौनेचौरंघ्नतेरोगस्त्यजेन्मृत्युकरग्रहइति ७४
 अथग्रहदृष्टिमुपजातिकयाह व्याशामितियेखेदा यस्मिन्स्थानेस्थिताःतस्मात्कथ्यमानानिस्थानानिचरणभिचृच्छ्यापश्यति तद्यथाव्याशतृतीय दशम

जंकेयथापिपमाके १५योग सैरुः ३५ अर्पितम् ८पुष्यनक्षत्रजात अथानतरमुनिमिः समिताअनुर्दशरेरासिर्चकृकमात्सलिस्वेत्तत् अनेनपकारण
 यन्सूत्रमागतततआरभ्यसाभिनिन्नसूत्र नृद आस्मिन्नकेकेरस्यतन्त सत्रेग्रहा स्याप्या दिननक्षत्रचंद्रः स्याप्य ततएकरेखास्ययोः परस्परबलौकनस्त
 पोवधानरक्तभद्र उक्तं ज्येति सारसागरे विध्यगपेदेकदिगूनभवाष्टादशानि रासरत्ना इहा इनासूर्ययुतो इनान्नयोगादमीने दशयोगदोषाः मरु
 न्मपानिभूगान्तोरमृत्युरुजाराणि कलित्यंविदिष्टादोषात्प्राज्याः स्मृ सवथापुपै योगाकेरिपमेसैकेसमेसपस्कलोचनेदकिकृतास्मिन्पूर्विदशयोगमुदाहृतम्

भद्रात्सादयसमितास्तुमुनुभीरेदुवा क्रमात्सलिरवेद्भुपोस्मिन्महत्सूत्रयोर्नशुभद्र स्यादेकरेखास्ययो ७५ लग्नेनादधायातक्रिय्या
 कनसा शोपेनागह्युष्यितकवृत्सख्य रोगोपन्हीरक्तनौराचमृत्युवीणाश्रायदाक्षिणात्यप्रसिद्ध ७३ इत्सुपुराशिनागाब्द्याद्वयसं
 क्रान्तियाताशकामितिरयत्तदाकैयदापचशेषा रुगनलनृपचौरामृत्युसहाअबाणानवहृतशारशोपशपकैस्यचशाल्याः ७३- ७४

योगेमहानक्रेपमादायधिरिधने कूरी सौम्यपहैर्वापिदपस्योरेकनारानमिति दशयोगापबादातरमाह भरद्वाज गुरौत्तनाधिपेरक्तसवीर्यलन्केद्रगे दशरोषाणि
 श्रयतिपथान्नौमूलरथायव्यास गुरुणाष्टगुणावापिसद्युनेदधुमेवच दशयोगसमायुक्तमपिलग्नरक्तभाषद्रुम् ७१ अथपचकारव्यवाणदोषशाकिन्याह लग्नेने
 नि शक्रूपधादिकास्तिघपापर्तमानलग्ननाद्या युक्ता अर्कनेत्राभिस्तथा शोपेनागसस्ये अष्टसंख्येसागारव्योबाण एवद्विसख्यशोपेपन्थारव्याः चतुःसरव्ये
 रात्तारव्य पदसस्येचौराव्यः एकरसस्येभृत्युसशोबाणअएतेबाणा दाक्षिणात्येपुमाहाराष्ट्रेपुपसिद्धा ७२ अथव्यासमतेनबाणसापयावमालिन्याह रसगुणे
 नि रसगुणराशिनागाब्धिभिराड्यानासौसक्रान्तियाताशकामिनिश्रैति कर्मधारय सूर्यमुक्तारानीमितिः संख्यापचधास्याप्याकन्नादिकमुपे श्यक्रमेणपवृत्ते

काष्टचतुर्भिराढ्यासंयोज्याकैर्नवभिस्तष्टासति यदापंचशेषायस्मिन्स्थलेपचशिष्यते तत्कमेणरुगादिबाणोज्ञेयः यथाआदौपंचशेषेरोगबाणः द्विती
 येपंचशेषे ऽग्निबाणः तृतीयेराजबाणः चतुर्थेचौरबाणः पंचमेमृत्युबाणः तस्माद्भयेभवतीत्यर्थः अथबाणः शल्यसहितः तेनस्वल्यदोषः तदपवादभूतः स
 शल्योबाणउच्यते नवेति यानिप्रागागतानिशेषाणितेषामैक्येनचतृतेपञ्चाच्छरशेषेसतिसशल्य साहितोबाणः स्यात् पंचव्यतिरिक्तशेषेशल्यरहितोदुष्ट
 इत्यर्थः अन्यैस्तुतिथिवारभलग्नांकोरसाग्न्यञ्चाष्टवेदयुक् नंदासपचशेषेरुग्यन्हिराट्चोरमृत्युकृदिति ७३ अथसमयभेदेनवारभेदेनकर्मभेदेनचत्रिवि
 धं बाणपरिहारंशादूलविक्रीडितेनाह रात्रौचोरेति चौररुजौबाणौरात्रौत्याज्योदिवानरपतिः राजबाणस्त्याज्यः वह्निबाणः सदादिवारात्रौत्याज्यः संध्य

रात्रौचौररुजौदिवानरपतिर्वह्निः सदासंध्ययोर्मृत्युश्चाथशनौनृपोविदिमृतिर्भौमे ऽग्निचौरैरवौ
 रोगोथप्रतगहगोपनृपसंवाधानपाणिग्रहवज्याश्वक्रमतोबुधैरुगमलक्ष्मापालचौरामृतिः ७४ ध

योः सायंप्रातःसंध्ययोःमृत्युबाणस्त्याज्यः ज्योतिःप्रकाशेरोगंचौरंत्थज्येद्रात्रौदिवाराजन्यपंचकम् स्रेध्ययोर्मृत्युदंत्याज्यंसर्वदावह्निपंचकमिति अथचारभे
 देनपरिहारः अथेतिशानिवारनृपबाणः विदिबुधवारमृतिबाणः भौमे ऽग्निचौरैर्बाणौरवौरोगबाणस्त्याज्यः उक्तचरवौरोगंकुजे वह्निशनौचनृपपंचकम् व
 ज्यपुनः कुजेचौरबुधवारचमृत्युदम् अथकार्यभेदेनपरिहारः अथेतिक्रमत एधुशभकर्मस्करंतेबाणाः वर्ज्याः यथाप्रतेयज्ञोपवीतेरुक् ग्रहस्थाच्छादने
 ऽग्निः नृपसंवायांराजबाणः यौनेचौरः पाणिग्रहमृतिर्बाणोवज्यः उक्तच नृपारब्धंनृपसेवायांग्रहगोपे ऽग्निपंचकम् यौनेचौरं व्रतेरोगस्त्यजेन्मृत्युकरग्रह इति ७४
 अथग्रहदृष्टिसुपजातिकयाह न्याशमिति येसेदाः यस्मिन्स्थानेस्थिताः तस्मात् कथ्यमानानिचरणभिष्टब्धानिचरंति तद्यथा न्याशतृतीय दशमं

चरुकरणहृष्ट्यापरयति अनेनतत्तद्ब्रह्मोद्भवफलत्वरणाभिवृद्धौषभवतीतिसूचितम् मद्इतिमद् शानैश्वर स्वस्थानात्त्र्याशसपूर्णहृक्त्वतुश्ररण
 ष्टिः पूर्वगुरुत्विकोणेपूर्णेहृक्सुमिसक्तश्रुतुरश्वेपूर्णेहृक्परैः क्वद्रुधुधशक्त्याः ससमेपूर्णदृशा ७५ अथोदयास्तशुद्धिः शिरवरिणीभुमगप्रधानाभ्याम
 यालगनायोशइति नरेशोलबमिविलग्नेशालनाशस्तस्येशः स्वामीलग्ननशाशस्वामिलवनवीशंपरयति बाधवानवीशेनसहयुतोभवेत्तदाबोहूर्वरस्थानल्पशु
 साप्लरपरयति यथा मेपलग्नेमिधुनाशस्तदीरोपुषत्तुलायामिधुनपरयति तत्रतिष्ठतिषा अथमुदयोशशुद्धे प्रथमप्रकार तदभावेतुलग्नाशोरास्तमुलग्न
 परयति लग्नेनसह्युतोभवेत्तदापिषोदुः शक्तमफलमनल्पस्थात् ययामेपलग्ने एवमिधुननवीशस्वामीषुधोमकरेनशाशनपरयति फितुलग्नपश्यति अथसा

त्र्याशभिकोणचतुरस्रमस्तुपरयतिखेत्तश्ररणाभिवृत्त्या मदोशुरुर्धूमिसक्तपरेत्त्वक्रमेणसपूर्णदृशोभवति ७५ यदालग्न
 शोशोलयमथृतनुपरयतियुतोभपद्वायवाद् शक्तमफलमनल्परचयति लवधूनस्वामीलवमदनभैलग्नमदनप्रपश्येद्वावध्याः शक
 अभितरथाशियमशक्तमम् ७६ मेपएयतिष्ठति अथमुदयशब्देद्वितीयप्रकारः लवधूनस्वामीलवान्नवाशात् दूनससमनवाशः तत्स्वामीत्वमद
 नभलुवान्मदनभससमनवीशपरयतिनेनसहयुतोवाभेत्त् वदावध्या अनल्पबहु शक्तस्त्वयति यथामिधुननवीशान् ससमोधनुशः तदीशोशुरुर्धमेषा
 परयति तत्रतिष्ठतिवा अथमस्तशब्दोप्रथमप्रकारः वदलाभेतुलवधूनस्वामीलग्नान्मदनससमभवनपरयति युतोवाससमभवनतदावध्याः शक्तमयथा
 गुरु कर्केस्वनशाशनपरयति किंतुससमभवनतुलांपरयति अथवातुलायाभेवास्ति तदावध्याः शक्तमम् अथमस्तशब्देद्वितीयः प्रकारः इतरपीवियदालग्न
 शोशोलवतनुवानपरयति तपयुगोपानस्थात् तदावरस्याशक्तमएवंलवधूनस्वामीनवीशससमंवाशनपरयति तत्रयुतोवानस्थात् तदाकन्याया अशक्तमम् का

श्यपः स्वस्वे शीनोदयास्तां शौवीक्षितौ वाथ संयुतौ लग्नं वा स्तद्गृहं तत्तदंशे शोने क्षितं युतमिति ७६ लवेशा इति नवांशस्थामी नवांशप्रपश्यत् लग्नस्वामालग्न
 प्रपश्येत्तदा वरस्य शक्रं एवं लवघ्नपौनर्वांशात्स समनर्वांशस्वामी अंशं घ्नं अंशसप्तमराशिं पश्येत् लग्नपौलग्नस्वामी अस्मिन्लग्नसप्तमभचनं पश्येत् तदा
 कन्यायाः शक्रं स्यात् वामिथः अंशसप्तमाधीशौ लग्नसप्तममीक्षेते लग्नसप्तमाधीशश्चांशसप्तममीक्षते तदापिकन्यायाः शक्रं स्यात् अत्राध्यन्थ्यात्वेदं प्रत्यो
 रशक्रमित्यर्थः नारदः लग्ननवांशकौ स्वस्वपतिनावीक्षितौ युतौ नचेद्द्वान्योन्यपतिनाशक्रमित्रेण वा तथा वरस्य मृत्युः स्यात्ताभ्यां सप्तमसोदवांशकौ एवतौ वी-
 क्षितयुतौ मृत्युर्बध्वाः करग्रहे इति ७७ अथ पूर्वोक्तप्रकरणोदयास्तशब्दे रभावे तृतीयः प्रकार उच्यते मालिनी छंदसालवपतीति शक्रं च तन्मित्रचेतिकर्मधार
 यः लवपतेर्लग्ननवांशो शस्य शक्रमग्रहः चंद्रबुधगुरु शक्राणामन्यतमभ्येन्मित्रं स्यात्सचेदंशनवांशतनुं च वीक्षते तदा परिणयनकरस्य शास्त्रदृष्टं पुत्रा

लवेशो लवं लग्नपौलग्नगोहं प्रएरथेन्मिथो वा शक्रं स्याद्दूरस्य लवघ्नपौंशं घ्नं लग्नपौंस्तं मिथो वेक्षते स्याच्छुभं कन्यकायाः ७७
 लवपतिरशक्रमित्रं वीक्षितेशतनुं वा परिणयनकरस्य स्याच्छुभं शशास्त्रदृष्टम् मदनलवपमित्रं सौम्यभंशं घ्नं नवातनुमदनगृहं चेद्दीक्षितेशर्मव-
 ध्याः ७८

विप्रासिरूपं शक्रं फलं स्यात् एवं मदनलवपस्यास्तां शोशस्य मित्रं सौम्यं तत्रांशम् घ्नूनअशास्त्रं नवांशाच्छूनं सप्तमनवांशचेद्दीक्षते अथवा तनुम
 दनगृहं लग्नसप्तमभचनं चेद्दीक्षते तदा वध्वाः शर्मकल्याणं स्यात् यद्युभयत्रापिनवांशास्वामिनो मित्रं पापग्रहश्चेत्तस्य दृष्टिरशक्रं चेति फलितोर्थः वराहः शक्रदि
 प्तिवहस्यान्मथदोदयांशो लग्ने नवास्तांश उपैति शक्रद्विम् तदा स हस्तौम्यनिरीक्षितोयः शक्रमायसः स्यात्सर्वदंति संत इति केचिद्विवाहे वज्रयोगं निषिद्धमाहुः ता
 हंक्षणम् तिधिवारं च न क्षत्रं न व भिश्च स मन्वितम् सप्तभिश्च हरेद्रागं शोषांके फलमादिशौ च विशेषेणु जलं विद्यात्वं च शोषे प्रभंजनः सप्तशोषे वज्रपातो ज्ञेयं वज्र-

स्यलक्षणमिति ७८ अयार्कसंक्रमणदोषकृत्प्रभाषिण्याह विषुवायनेद्विविधे विषुवतुलाभेषसंक्रान्ति चतसृषुसंक्रान्तिषुपरपूर्वमध्यमान् गतागामिसर्वतमा
 नान् दिवसान्त्सुपः शक्रक्रियाविधौविबाह्यदौत्यजेत् इतरसंक्रान्तिषुसंक्रमणकालान्परतोऽत्रेपूर्वभाषणेषोऽशयत्किमिति ७९ अयमसंगात्सकलग्रहपासकाविधदीरनुग्रुभाह देवेति यथाक्रमे
 णसूर्योदे संक्रमणेऽपटापटिकाकर्त्याः ययारोधाकूपम्नाभ्यस्त्रिशद्वटिकास्त्राज्या चद्रस्थेऽभीमस्थनवसुधस्यपद्गुरोरष्टाशौअष्टाशौलि शक्रस्थर्षाकानकरा

विषुवायनेषुपरपूर्वमध्यमादिवसास्त्यजेदितरसंक्रमेद्युहि घटिकास्तुप्रेहशशक्रप्रक्रियाविधौपरतोविपूर्वमपिसंत्यजेद्युधः ७९
 देवह्नकतवाशुधानाहयोका स्वनृपां क्रमात् वज्र्या संक्रमणोऽक्रेदे प्रायार्कस्यातिनिदिता ८० घस्त्रेतुलालीवधिरोमुगाभ्योरामो
 चर्मिहाजट्टपादिवाधा कन्यातृपुक्केटकानिशधादिनेयरोत्योनिशिशपगुसज्ञ ८१ वधिराधन्वितुलालयोऽपराणहुमिषुनकर्केटकैग
 नानिशधापा दियसाधाहरिगाक्रेयास्तुक्कुम्भामृगकुम्भाविमभानिसध्ययोहि ८२ दारुिद्यवधिरस्तनोदिवाधलरनवैधेभ्यशिशुमरण
 निशाधलग्नेपरवगेभितिलधनाभिनाशामापुःसर्वाधिपगुरुद्विभिर्नदोष ८३ कामुकतौलिककन्यापुग्मलचेद्मपगेषा

नोखनृपाय-

स्यपिक शतमिति ८० अथपन्नधयधिरास्थान्नदोषानुपजानिकयाहपन्नइतिपत्नेदिवसेतुलादृश्रिकीवधिरसशकौ रात्रीमकरपनुवीवधिरसशौरोवस्पष्ट
 म्प्रसिद्ध तुलारदृश्रिकश्चैवदिवसेवधिरौगयापनुभ्रमकरभैवधिरौनिशिकीर्तितौ मेघोष्पामृगेद्रश्वदिवसाधामकीर्तिवा नृपुक्केटकन्याभ्रराभावाः प्र
 कीर्तिताः कुम्भनीनेचपंगुरौदिवाराशौपषाक्रममिति अनेनतस्मिन्कालेऽपटिलानानिवर्ज्योनीत्यर्थः ८१ अथकेचिन्मनमाहगधिराधन्वीभिस्यद्यर्थम् ८२ अथ

प्रयोजनं सापवादं प्रहर्षिष्याह दारिद्र्यमिति पंग्वगेपंगुलग्ने अन्यत्सप्तमम् ८३ अथविहितनवांशाश्चित्रदाच्छंदसाह कार्मुकेति युग्ममिथुनं एषानवांशाः इष-
 भेषामीनवांशो विकल्पेनवाशाब्दएकयमतसूचनार्थः एष्वंशेषु यद्द्विउपयामोविनाहोभवे चर्हिकन्यासतीपतिव्रताभवेत् ८४ अथनिहितनवांशोक्त्रिभिषेधं श्रीच्छंद-
 साह अह्यनवाशेति विहितनवाशेष्वपियथामेषलग्ने धनुर्नवमांशातिमा इत्येवंविधे विषयेकाचनकन्यानपरिणयानविचार्या परंपुवर्गोत्तमममिति मनवांशोहित्वा
 तत्रविवाहउचितएवयथा मिथुनलग्ने मिथुननवांशो अंत्याशका अपि श्रेष्ठाय दिवर्गोत्तमा क्वा इति कश्यपोक्तेः नोचरलग्नइति तौलिमृगस्थे तुलामकर-

यर्हिभवेदुपयामस्तर्हि सतीरवलुकन्या ८४ अंत्यनवांशेनचपरिणोयाकाचनवर्गोत्तममिहहित्वा नोचरलग्नेचरलवयोगंतौलि
 मृगस्थेशशिशुमृतिकुयात् ८५ व्यथेशानिःस्वेऽवनिजस्तृतीयभृशुस्तनोचंद्रखलानशस्ताः लग्नइकथिग्लोश्चरिपोमृतीग्लोलग्नेइभु
 भाराश्चमदेचसर्वे ८६ त्र्यायाष्टषट्स्करविकेनुतमोर्कपुत्रास्त्र्याथारिगः क्षितिसुतोद्विगुणायगाञ्जः सप्तव्यथाशरहितोइगुरु
 क्षितोष्टत्रिद्वूनषड्व्यथगृहान्परिहृत्यशस्तः ८७ स्थेचंद्रेचरलग्नेविहितचरलचयोगनोकुर्यात् यथामेषलग्नेतुलांशइति ८५ अथलग्नमं-

गमुपजात्याह व्यथेशानिरिति द्वादशेशानिर्नोशस्तः स्वेदशमेऽवनिजोभौमोनशस्तः तृतीयेशक्तोनशस्तः लग्नेचंद्रखलाः चंद्रः पापग्रहाश्चनशस्ताः लग्नेद्वलग्न-
 स्वामीकविः शुक्रोग्लोश्चंद्रश्चरिपोषष्ठेनशस्तोग्लोश्चंद्रः लग्नेद्वलग्नस्वामीशक्तभाबुधगुरुशक्तकारोभौमश्चएतेमृतावधुमेनशस्ताः मदेसप्तमेसर्वग्रहानशस्ताः
 ८६ अथरेखाप्रदावसतिलकयाह आयेति स्पष्टार्थम् ८७ कर्तार्यादिमहादोषाणामपवादंशादूलविकीडितनाह पाषौकर्त्तरिकारकाविति कर्त्तरिकारको
 ग्रहोरिषुगृहेशत्रुगृहेस्थितोनीचेनीचराशिगौअस्तगौअस्तगौतदाकर्त्तरिदोषेनैवस्थात् कश्यपः पापयोः कर्त्तरिकर्त्रीः शत्रुनीचगृहस्थयोः यदावास्तगयोर्वोपि

कर्तरीनेवदोषदति अथसितेरुक्तेऽरिनीचगेराशुगृहगेस्वनीचगृहगेबासतितत्पुत्रदोषोपिनस्यात्कृषप नीचराशिगतेरुक्तेराशुक्षेत्रगतेपिवा भृगुप
 इस्थिवोदोषानास्तित्रन्सशयइवि भीमेस्तेअस्मगतेरिपुनीश्विगेराशुगृहेनीचगृहेवाऽष्टमभीमोदोषकृन्स्यात् कश्यप अस्मगेनीचगेभीमेशशुक्षेत्रगते
 पिवाकुम्भाष्टमेद्रुदोषोदोषोनकिनिदविषिषवे अथराशिनिचद्रेनीचनीचनवाशकेबासतिहादशाष्टमषष्ठस्थानस्थितचद्रेदोषोपिनस्यात् नीचराशिगतेचद्रेनी
 चराशुक्कगतेपिवा चद्रेषष्ठाष्टरिःकस्थेदोषोन्वास्तिनसशयइतिकरयपोक्ते दट अथाब्ददोषाघनेकदोषापवाद रसतविलकपाह अब्दायनेतिषिद्रुकसितेयुवै
 द्रकोणसप्तस्थानरहितेषुसत्कृपेदोषा नस्पतिकरयप अब्दायनतुमासोत्या पक्षनिध्यर्थसप्तवा कणाधनपिरेद्रुता दग्धत्कननियेर्षरा अकालमाश्व

पापौकूर्त्तरिकारुक्तेरिपुगृहेनीचास्तगौकर्त्तरीदोषोनेवसितेऽरिनीचगृहगेतत्पुत्रदोषोपिन भीमेस्तेरिपुनीचगेनहिभवेदोषोदोषोदोष
 कृन्नीचनीचनवाशकेराशिनिचिःकाष्टारिदोषोपिनदट अब्दायनतुविधिमासमपक्षदग्धतिथ्यघकाणबधिरोगामुस्वाश्वदोषा
 नशयतिषिद्रुकसितेव्विहकेद्रुक्काणत ह्रस्वपापविधुयुक्तनवाशदोषा द९ नीचररिपुत्सात्प्रसभवा परिषेपतिसूर्य रुक्कापध्वजादप

दोषप्रदामगलेपुष्पतशाश्रेन्वदोषदा गुरुस्कोपिकद्रस्प शश्रेषोबायदिराशुप हरेः स्मृतिर्यथाहतिवृहदोषास्त्रिकोणग लजोपग्रहनडोरुचद्रजाभिन्नसभवान्
 तत्कद्रुगोरुहदिसकपर्णोप्यन्गानिष तद्भवति मयायदिपापाःकृता रिपुश्रुद्रुस्त्रैयुन्त्रेयानवाशास्तदोषोपिनस्पवि उक्त्य सकुरराशररुभोनवाशः प्रोक्तःसप्तपौ
 पिरितन्मसस्पः भिक्षेणकेंद्रेपुगुरुः सितोवापदासापकमौऽभिरास्तद्विद९ अथान्यानपरिहारान्शाठिन्याह केद्रेकोणेइति केद्रेससभरहिते १४ १०
 स्त्रेणेनचपचयेपातभगुरोसविसर्वेयेगानाशमाथाविकरयपः क्वाब्धेगुरोषासौम्येरायदाकेंद्रभिक्षेणगे नारापत्प्रस्त्रिन्वान्दोषान्याथानीबहुरिस्मृतिः अथपाआर

एकादशैरवौ सति सर्वदोषानाशमायांतिवालनेचंद्रे वावर्गो नमेराशिनवांशशुक्ते सति यथा मिथुने मिथुनानवाशस्तदापदाशः १६ तापश १७
 सुख्यार्थत्वात् चंद्रो लनादुपन्त्ये सर्वदोषविनाशकः उक्तं च यत्रैकादशगः सूर्यो दोषानाशययुस्तदा स्मरणादेवरुद्रस्य पापं जन्मशतोद्भवम् वर्गो नमगतं लने सर्वदो-
 षालयययुः चंद्रो वाप्यथवा ये पिभीष्मे कुसस रितो यथा चंद्रेति एकादशे चंद्रे सति दुर्मुहूर्तौ शोषाः दुर्मुहूर्तारवायर्थमेत्यादयः अंशदोषाः पापग्रहनचांशारव्याः ते सर्व-
 तद्दुन्नाशमायांति कश्यपः सुहूर्ते लग्नपङ्कगकुनवांशयहोद्भवाः ये दोषास्तान्निहंत्येव यत्रैकादशगः शशी ज्योतिर्निबंधेन क्षत्रदोषं कुनवांशदोषं गंडांत दोषं च मु-
 हूर्तदोषम् विरुद्धपंचांगविरुद्धदोषं निशाकरोला भगतो निहंति ९० अथ सामान्यतो दोष समूहपरिहारं शिखरि एथाह त्रिकोणे सप्तमरहिते केंद्रे यदि सौम्यो

केंद्रे कोणे जीव आथे रवौ वालने चंद्रे वापि वर्गो नमेवा सर्वदोषानाशमायांति चंद्रे लाभे तद्दुर्मुहूर्तौ शोषाः ९० त्रिकोणे केंद्रे
 वामदं नरहिते दोषशतकं हरेत्सौम्यः शक्रको द्विगुणमपिलक्ष्मरगुरुः भवेदाथे केंद्रं गपुतलव शीथिदितदा समूहदोषापादहन-
 इव तूलशमयति ९१ द्वौ द्वौ शशृग्वोः पंचदौ रवौ सार्द्धं त्रयो गुरौ रामं दारुके त्वार सार्द्धं कैकं विशेषकाः ९२

बुधस्तिष्ठेत् तदा दोषशतकं ह-
 रेत् उक्तस्थानस्थितो गुरुरपिलक्षदोषानुहरेत् भवेदिति अंगपो लग्नस्वामी उत वार्थे लगे तनवाशनाथो वा आथे केंद्रे यदि भवेत्तदा सर्वदोषानुहरेत् दोषाणां
 समूहं नाशयति यथा दहनो ग्निस्तूलकापासमि वलने दलग्नां शनाथो वा आथगः केंद्रं गोपि वाराशिं निहंति दोषाणां मिथुना नीवपावक इति ९१ अथ लग्नविशेष-
 काननुष्टुभाह द्वाविति शशृग्वोरे स्वाप्रदयोः सतो द्वौ द्वौ विशेषोपकौ एवं पिथे चंद्रं पंचसूर्ये सार्द्धं त्रयः ३० गुरोरामास्त्रयः मंदः शनिः अगूरुः कंतुः आरोभीमः एषु
 प्रत्येकं सार्द्धं मेकैकम् १ ३० विशेषोपकाः श्याः ९२ ग्रहवशेन श्वशरादि विभागं सप्रयोजनमुपजात्याह श्वशूरिति सितः कन्यायाः श्वशूरः तनुर्लंगनतनुः

अथविवाहात्प्राकर्तव्यानामावश्यककृत्यानांदिनशुद्धिपृथ्वीछंदसाह विधोर्बलेतिअत्रचंद्रबलमावश्यकत्वेनविचार्यम् चारकोमंगलकलशः गृहभूषणंचित्रलं
 खनादि अंगणविभूषणमसंमार्जनगोमयाघालेपः अथचवेदिकाचत्वरं वधूवरोपवेशनार्थस्थलविशेषः मंडपोगृहाच्छादनंकटादिनावितानादिनावा बहु
 वचनात्कटाहाधारेपणहरिद्राचंदनकांजकाधारणादिसकलशुभारभान् उद्गाहत् पूर्वविवाहोक्तैरुडुभिर्नक्षत्रैः पंचांगशुद्धिसहितेदिनेरचयेत् उपल
 क्षणत्वान्नक्षत्रै रूपनयनादावधिपूर्वशुभकर्मप्रारंभान्विरचयेत् तथाइदंकार्यजातं त्रिनवषण्मतेदिनेपूर्वनआचरेत् चित्राविशाखाशततारकाश्वि
 नीज्येष्ठाभ्रपूर्योशिवभाच्चतुष्टयंहित्वाप्रशस्तफलतैलवेदिकाप्रदानकंडनमंडनादिकमितिदैवशमनोहरोक्तैः तत्रैव मूलदुरुद्रश्रवणार्कपौष्ठाविश्वेशा-

विधोर्बलमवेक्ष्यवादलनकंडनंवारकंगृहांगणविभूषणान्यथचवेदिकामंडपान् विवाहविहितोडुभिर्विरचयेत्तथोद्गाहत्तोनपूर्वमिद
 माचरेन्निनवषण्मिमेतेवासरे ९६ हस्तोच्छ्रायावेदहस्तैः समंतानुल्यावेदीसद्मतीवामभाग युग्मद्यस्त्रषष्ठीनेचपंचससाहस्थान्मंडपो

द्वासनसत् ९७ चित्रानलरेयतीषु संस्थापनकंजिककुंडिकायावारेरेभूमिसूतस्यशस्तमिति ९६ अथवेदीलक्षणंमंडपोद्वासनेदिननियमंनशा-
 लिन्याह हस्तोच्छ्रायेतिस्पष्टार्थः नारदः हस्तोच्छ्रितानुहस्तैश्चतुरस्यांसमतत. संभैश्चतुर्भिः सल्लक्ष्णैर्वामभागेस्वसद्मतः मंडपोद्वासनकार्यसमेतुदिवसेषुर्धैः
 षष्ठतुविषमनेषुसुरेकापंचमससमाविति ९७ कैश्चित्तैलादिलापनेसरव्यानियमउक्तस्तमाह मेषादिराशिजेतिस्पष्टम् देशविशेषेओडीछादौप्रसिद्धम् ९८ अथ-
 प्रासशिष्टसंमतंमंडपादौस्तभनिवेशनमिंद्रपञ्चयाह सूर्येति कन्यातुलासिंहगतेऽर्केशैवेईशानकोणेविवाहादौस्तंभः स्थाप्य वृश्चिकधनुर्मकरस्थितेवास्तु-
 कोणे मीनमेषकुस्रस्थितेनिर्ऋतिकोणे वृषमिथुनकर्कस्थितेआनिकोणेस्तंभः स्थाप्यइत्यर्थः ९९ अथगोधूलीप्रशंसांमंदाक्रांतयाह नास्यामिति स्पष्टार्थ

शरीरस्थान् जामित्रपासममाधीशोदयिनोमर्तामन चंद्र एतेषां कुरुष्वदीनाचलं किंचित्कार्यतात्रिक सिद्धयत्पेताविवाहलोषिवाहानतरम्भरुरादीनां स्वरुस्थान्दि
निप्रवेदेत् केचिद्दिशोपतरमप्युक्तं सूष्यत्यनि स्थीनविधोस्तथा राहिनस्कुत्तगुरोश्च धर्मसितादकं कृतान्चषेरमधूयात्समुहाह विधौस्त्वयुच्येति ९३ अथ
सकीर्णजातीनां विशेषमन्त्रमपूरुच्छं दसाह कुब्जापसइति कुब्जापक्षेयनिभीमाकेशरशिवाह्यज्जक्षत्रमिन्ननक्षत्रेषु चकाराहु सुयोगेजपिसंघिर्णानामनुल्लोमप्रनिच्छे
मजानामपि यदिकरपीडापिवाह स्यात् तर्हि साकरपीडाकृतानुर्धनलाभप्रोविश्रास्यैभवति स्वास्थिति चाग्रहणान् तदभावे प्रागुक्तरिनेपि पिबाहः कार्यइति ९४

अथ सितोक्तं सुररस्तुत्सुहृत्सोभिचप स्यादृधितोमन शशी एतद्दुलसप्रतिभाव्यतात्रिकलेषु स्वरुसप्रभवेद्विवाहत ९३ कुब्जाप
क्षेसारिकुजाकुपित्वारवज्यनक्षत्रेयदिवास्यात्करपीडा सर्काणानानहिसुतानुर्धनलाभप्रोतिप्रास्यैसाभवतीहस्थितिरेषा ९४
गाथर्वादि विवाहकाद्दृष्टनेत्र श्युणे श्रुदव १ कु १ युगो भगा ६ नि ३ सू १ रामा ३ स्त्रिपद्यामरुमा श्रमा ९५

मनुशुभाह गाथर्वानीवि प्राजापत्यमाहूद्वैचार्यसज्ञाः विवाह्युक्तफाले एतकार्या गाथर्वाकरराक्षसपैशाचकास्याः सर्वकाले कार्या श्रीपतिप्राप्तापत्यब्रह्मदैर्घ्यसं
शाकालेषु क्तेष्वेव कार्या विवाहा गाथर्वास्यन्मास्तुराक्षसम्पैशातोषासर्वकालविधेयइति तत्र केचिदकं त्सूर्यनक्षत्रान्पेदेनेत्रादिसुक्रमेण सत्स्यात् अयमर्थः सू
योक्त्वन्सामारस्यन्तलापेषुभानि ततो दे श्रुते ततस्त्रीण्यमुभानीतिक्रमेण त्रिपद्यात्रयाणापदानांसमाहारस्त्रिपदीतस्याब्रह्मविष्णुरुद्रपराभिधन्वकत्र
ये इत्यर्थे एकस्मिन्नपिपदेयदशभतदश्रुभमेव पदत्रयेयच्छ्रुभतच्छ्रुभम् इति कृत्वा अश्रुभरुमानिक्रमेण पठितानि एते पदत्रयाणी सुख्यायै कथयन्त
पृथकयनानुपयोग तयाचपदत्रयमुक्तं भूपालब्रह्मणे एते पदत्रये यच्छ्रुभनक्षत्रदापयेत्कथी गाथर्वास्यपिशायराक्षसेषु चिन्तितोदिति ९५

मासद्रावान् तथासौरेशानोसार्केसत्येवगोधूलिः श्रुमानत्वस्तानंतरकुलिकसद्भावात् क्रांतिसायमपित्याज्यम् तथालग्नात्सायकालामलग्नात्
मृद्यावष्टमेरिपु भवनेषष्टेवालने एववाचंद्रे सतिकन्यानाशः स्यात् लग्ने इतिलग्नस्थे मदनस्थे मृत्युस्थे वा भौमे सति चोद्वरस्थनाशः स्यात् शेषं स्पष्टम् १००
अथसूर्यस्पष्टगतिभिद्रवज्याह मेधादिगति मेधादिद्वादशराशिषु स्थूलाकलात्मिकास्पष्टागतिरित्यर्थः १०३ सूर्यस्यतात्कालिकीकरणमनुहुभाह संक्रांति
यातेति पंचांगेयद्दिनेयावतीपु घटीषु च संक्रांतिस्तत आरभ्य स्वाभीष्ट दिवपर्यंतयावतिदिनानि चटीपलानि भवंति ते मेधादिद्वाराशिस्योः केस्यस्पष्टगतिरु
णनीयाषष्ट्याभाज्यायल्लब्धतेशाः अचशिष्टं कलादि अंशा अवयवास्ते आदिशब्दवाच्याः तैर्यातर्क्षेयातराशिः सूर्यधुक्तमेधादिराशिशुक्तः सन्तात्कालि

पिंडीभूतेदिनकृतिहेमंततोस्यादष्टारिस्तेतपुसमयेगोधूलिः संपूर्णास्तेजलधरमालाकालेत्रेधायेज्योसुकलशतमेकार्योदौ १०१
अस्तथातेरु रुदिवससौरैसाकेलग्नान्मृत्योरिपु भवनलग्नेचंदौ केन्यानाशस्तनुमदमृत्युस्थे भौमे चोदलाभे धनसहचंद्रसौरध्यम् २
मेधादिर्गेकः दशरा ५८ नगाक्षाः ५७ सप्तर्षवः ५७ सप्तशरा ५७ गजाक्षाः ५८ ॥ गीक्षाः ५९ स्वतर्काः ६० कुरसाः ६१ कुतर्काः ६१ केंगानि ६१ षष्टिः
६० नवपंच ५९ भुक्तिः ॥ १०३ ॥ संक्रांतियाजघस्वाद्यैर्गतिर्निर्धारवषट् ६० तृता लब्धेनाशादिनायो ज्ययातर्क्षेस्पष्टभास्करः १०४ कः स्पष्टभास्करः

स्यात् १०४ अथलग्नानयनमाह तनोरिति लग्नस्यक्रियमृगास्येत्यादिनायोनवांशोविचारितः सयावत्संस्थ्याभागच्छेत्पूर्वनवांशायावत्तः स्युस्तेदशागुणाः रामै-
स्त्रिभिरासायल्लब्धअंशाद्यं अंशकलाविकलात्मिकं ततनोरिष्टकालिकं मुक्तं स्थानेन कृत्वा प्रागुक्तकुजशतक्रसौम्येत्यादिप्रकारेण षड्गसायनस्यात् १०५ अथ
वंसाधिताभ्यारविलग्नान्भ्यांघटिकानयनं शालिन्याह अर्कादिति अयनांशसहितसूर्यात् राशिभोग्यांशैः सायनसूर्याक्रांतराशैः स्वदेशीयउदयाः मेधादि

म् गोपूल्यापिकारिण आह नारदः प्राच्यानात्र कलिगानामुख्यगोपूळिकस्मृतम् गांधर्वादि विषाहेषु वैश्रोहो हेच योनयेत् शूपाळवल्लुभे विप्रेषु घटिकावासेदान
 व्यं गोरजनुधै सक्रीर्णगोस्त्रं शस्त्रपरेषु द्दितय रत्नम् घटिकाळगनाभावकार्ये विप्रेस्त्रुगोरजोलग्नमिति महादोषान्परित्यज्य प्रोक्तान्पिष्पणारिकेषु च कारयेद्गोर
 जायावलावल्लग्नं कृत्वा वदमिति देवशमनो हरे कुलिकृत्वा तिसाम्यचमूर्तेषु षष्ठाष्टगं शशीपचगोपूळिकेत्याज्या भन्त्येदोषा शक्रभाषहाइति वज्रगोपूळिकाल के
 शारार्कणोक्तं भत्रोपयप्रघटिकादलमिष्टमाहुरिति केचित्तु यावद्दिनाते निशि पश्चिमायापभ्यन्तृतीयर विविभभागम् तस्मात्तरनाडिकुपुगममेके गोपूळिकाल

मेपादिराशिजवधूवरयोर्वतोश्चतैलादिलापनविधौ कथिताऽत्र सुरब्धा शैलादिशुः शारदिगक्षनगाद्रिवाणाबापासवाणगिरयो
 ७ १० ५ १० ५ ७ ५ ५ ५ ७ विबुधैस्त्रुकेऽश्वित् ९८ सूयगनासिहघटेषु शर्वस्तपूालिकृद्दडभृगुषु वायौ मीनाज्जकुभे निःकृती
 विवाहे स्थाप्यो ग्निकोणे घृषयुगमकर्के ९९ नास्यामृदान्तिथिकरणे वलग्नस्य चित्तानोवावारानचलवविधिनेऽसुहृत्सस्यन्त्वा मे
 षायोगानचमृति भवननेषजाभिचदोषीगोपूळि सामुनिभिरुदितासर्वकार्येषु शस्ता १००

ठाउदसाह पिडीभूतइति हेमतर्तीशानकाले मार्गादिमासत्रुघुपेदिनकृति सूर्योपिदीभूते गोलकसदरोसध्यायानीहाराचतलेन निष्प्रभेरत्यर्थं तस्मिन्समये गो
 पूळिर्ज्ञेया त्रयानपसमये उष्याकाले चैत्रादिमासत्रुघुपे अधोस्तेऽर्धे विषस्य दृश्यते गोपूळि जलधरामेषास्तेषामालासमूहस्तथात्वादके वर्षो काले च्युत्तणा
 दिमासत्रुघुपे सूर्यसपूर्णास्त्रोऽद्रो नयस्थानाद्दरोसतिगोपूळि जलधरमालाकृत्वासापिसूचितम् नकेवलमियविवाहे कितु सकलरात्रमेकार्थोदीशेषा
 अथगोपूळिसमये ऋषयः पचर्ज्यानि चैत्रे देवी संतसाटखन्ने णने इति गोपूळिरित्यनुवर्तते क हस्यति चारे सूर्ये अस्तं चाने गोपूळिः कृत्वा स्यात् ननु प्रथमं अर्धे च

सुनयोवदति १०० अथगोपूळिभेदजलधरमा

मासद्रावात् तथासौरेशनोसार्केसत्येवगोधूलिः शक्रभानत्वस्तानंतरं कुलिकसद्भावात् क्रांतिसाम्यमपित्याज्यम् तथालग्नात् भायंकालीनलग्नात्
 मृद्यावष्टमेरिपु भवनेषष्टेवालने एववाचंद्रे सतिकन्यानाशः स्यात् लग्ने इतिलग्नस्ये मदनस्ये मृत्युस्ये वा भौमे सति चो दुर्वरस्थनाशः स्यात् शेषं स्पष्टम् १००
 अथसूर्यस्पष्टगतिभिद्रवज्याह मेषादिगोति मेषादिद्वादशराशिषु स्थूलाकलात्मिकास्पष्टागतिरित्यर्थः १०३ सूर्यस्थतात्कालिकीकरणमनुष्टुभाह संक्रांति
 यातेति पंचांगेयद्दिनेयावतीषु घटीषु च संक्रांतिस्तत आरभ्य स्वाभीष्टदिनपर्यंतं यावतिदिनानि घटीपलानि भवन्ति तैर्मेषादिष्टराशिस्थोः केस्यस्पष्टगतिगु
 णनीयाषष्ट्या भाज्या यल्लब्धं तैः शाः अवशिष्टं कलादि अंशा अवयवास्ते आदिशब्दवाच्याः तैर्यातर्क्षया तराशिः सूर्यभुक्तमेषादि राशिर्भुक्तः सन्तात्कालि

पिंडीभूते दिनकृतिहेमंततो स्यादष्टौ रस्ते तपुसमये गोधूलिः संपूर्णास्ते जलधरमालाकाले त्रेधा योज्योसुकलशतमेकार्योदौ १०१
 अस्तथातेरु रुदिवससौरैसाकेलग्नान्मृत्योरिपु भवनलग्नचैदीकन्यानाशस्तनुमदमृत्युस्ये भौमे चोदलाभयनसहचंद्रसौरव्यम् २
 मेषादिगोकेऽष्टशरा ५८ नगाक्ष्माः ५७ सप्तैर्षवः ५७ सप्तशरा ५७ गजाक्ष्माः ५८ ॥ गीक्षाः ५९ स्वतकाः ६० कुरसाः ६१ कुतकाः ६१ कृगानि ६१ षष्टिः
 ६० नवपंच ५९ भुक्तिः ॥ १०३ ॥ संक्रांतियातघस्याद्यैर्गतिर्निर्मावषट् ६० तृता लब्धेनाशादिनायोज्ययातर्क्षस्पष्टभास्करः १०४

कः स्पष्टभास्करः

स्यात् १०४ अथलग्नानयनम्माह तनोरिति लग्नस्य क्रियमृगास्येत्यादिना योनवांशो विचारितः सद्यावत्संख्या आगच्छेत्पूर्वनांशायावंतः स्युस्ते दशगुणाः रामै-
 स्त्रिभिरासायल्लब्धं अंशाद्यं अंशकलाविकलात्मिकं तनोरिष्टकालिकभुक्तस्थानेन कृत्वा प्रागुक्तकुजशक्रसौम्येत्यादि प्रकारेण षड्गुर्गसाधनं स्यात् १०५ अथै-
 वंसाधिताभ्यारविलग्नान्म्यांघटिकानयनशालिन्याह अर्कादिति अयनांशासहितसूर्यात् राशिभोग्यांशैः सायनसूर्यांक्रान्तराशैः स्वदेशीयउदयाः मेषादि

राशीनाकलात्मकप्रमाणगुण्यस्ताग्निभिस्विगतामक्तालध्यानिभोग्याभिवृत्तपलाभिस्युः। एबल्लगनात्सायनाग्रात् शुक्ताशीः स्वादयोरुण्यः रवाग्निभक्कोलध्यानि
 मुक्तमिपलानि एवजातानामोग्यमुक्तपलानामैक्यकार्यतत्सायनाशक्तमूर्क्योरंतरालोदयपलैरुक्तकार्यपस्थाभक्तसूर्योदयादिदृष्टिकाभवेयुः १०६ विर
 पैयाडिन्याह रल्लगनाकाविति सायनाशीठग्नार्को एकराशीभवतस्तयोर्बिन्दुपोऽंतरारात्तैरुणितः स्वदेशीयउदय तत्र रवाग्निभक्कोलध्यामिष्टकाल सूय
 दद्यात्स्यात् तत्रयदाकात् सायनादेकराशिस्थितलग्नमूनस्यात् तदाप्रदृक्कलजागताः समूर्थादयात्साक्रात्रिशेषोभवेत् अथमर्थः आगतदृष्टकाल पल
 तनोरिष्टाशकात्पूर्वनवीशादशस्युणा रामासालब्धमशाद्यतनोर्वर्गादिसाधने १०५ अर्कल्लगनात्सायनाद्गोस्युधुक्तैर्भागेर्निघ्नात्सो
 दयात्त्वानिभक्तात् मोग्यमुक्त्वांतरालोदयाद्वेषुयाभक्तस्त्वेधुनाकृधो भवेयु १०६ चल्लग्नार्कोसायनावेकराशौतद्विभ्लेबध्नादयत्त्वा
 निभक्तः स्पष्टः कालोलग्नमूर्तयदाकर्ध्रात्रीराषेऽकालसपट्टभानिशाया १०७

त्रप्रपात्यभादिनीयसूर्योस्तानंतरमेतावाभिष्टकाल अपराचीविशेषमानीने इष्टकालेअशुभवृत्ते पषपत्यानियत्स्यानिइतिसंभदाप तत्समयेपरस्परदुरांशक
 रल्लकृते तदुच्छस्तेरलभयुतेरभ्रविभ्रमावह पके मरुत्सहोदपवीस्यजलपात्रेविनिक्षिपेत् तत्रममः यन्मणामुस्त्वयंभ्रत्वभिषियायापुराकृतसौभाग्यमायुराणे
 म्यस्युवापनहेतवे अलयत्रकमेतस्मादिसृष्टिसिद्धिप्रदंभवेत् अथवासाधयेत्कालंरादरागुलशकुनेति शकृपटिज्ञानंरामपिनोरेमयोक्तं तत्र एवशेषेयम् १०७
 अथविषाहादौशक्तभकार्येऽवश्यवन्त्यानिविस्मरणार्थेशादृक्विच्यदितत्रय्येणाह उस्तामानिति सैवच्छेजेति करारफलागमिभित्त उस्तानाशीम्लकृष्टहेविषादेयज्ञाप

वीतादौ शक्रभक्तमस्फुत्त्यजेदिति तृतीयश्लोकेनान्वयः उत्यातान्दिव्यभौमांतरिक्षान् लक्षणया तत्संबन्धिसप्तवर्ष्यान् दिवसान् पातो महापातः अंगतिसाम्य
 मितियावत् दग्धतिथयश्चापात्यगेघटगे इत्यादिनोक्ताः एते सह उत्यांत्यजेदित्यर्थः तथा दुष्टान् व्यतीपातादियोगान् चंद्रगुरुशुक्राणामस्तमग्रमस्तम् ति
 थ्या क्षयार्धतिथिसंयतिषु च्छिन्नं गंडांतिथिनक्षत्रलग्नानां विविध विधिर्भद्रासक्तमदिनं संक्रमलाकाहुभयतो वर्ज्यघटिकाअयनेषु वेचपूर्वापरदिनस-
 हितसंक्रान्तिदिनं ज्ञेयम् तन्वशापास्तंतुर्लग्नअंशः लग्नगतो विहित नवाशः तौपातः तौतन्वंशपौतयोरस्तं लग्ने शास्तलग्ननयांशस्वाम्यस्तं च तथा तन्वं-

उत्यातान् सहपातदग्धतिथिभिर्दुष्टांश्वयोगांस्तथा चंद्रज्योशनशामथास्तमग्रनंतिथ्याः क्षयार्द्धी तथा गंडांतंचसविष्टिसंक्रमदिनं
 तन्वंशापास्तं तथा तन्वंशेशविधूतथाष्टरिपुगान् पापस्थवर्गास्तथा १०८. सेंदुक्कर रवगोदयाशमुदयास्तासु छिन्नं चंडासुधान् स्वाजूरद

शयोगयोगसहितं जा मित्रलत्तौ व्यधम् शेशविधून् लग्नेशनवाशेशचंद्रान् अष्टमषष्ठस्थानगान् तथा पापग्रहवर्गान् १०८ सेंदुक्कर रवगोदयाश
 म्दुसहितलग्नं लग्नांशंचक्रूरग्रहसहितं लग्नं लग्नांशंचेत्यर्थः उदयास्तशुद्धि उदयाशुद्धि मस्ताशुद्धि च इतरथा ज्ञेयमशक्तमू चंडासुधदुर्षणवैद्यनि
 साध्येत्यादिनोक्तं स्वाजूरव्याघातगंड इत्यादिनोक्तम् दशयोगः सूर्यर्क्षचंद्रक्षयुते भौशेष इत्यादिनोक्तं योगो ग्रहयतिः तत्सहितजा मित्रलत्ता व्यधजा मित्रलग्न-
 जा मित्रंचद्रजा मित्रंच लग्नांच्चंद्रान्मदनभावनगे इत्यादिनोक्तम् लत्ताशराहु पूर्णदु सित इत्यादिनोक्ता व्यधपंचशलाकासप्तशलाकोक्तं च बाणाः पंचकम् उ-
 पग्रहः प्रसिद्धः शराष्टदिकृशक्रनगेत्यादिपापकर्तरीसमाहर ऋद्धे कचचनम् विथ्यर्क्षवारो स्थितं दुष्टयोगंतिथिनक्षत्रवारैः कृत्वो स्थितमुत्पन्नं दुष्टयोगं य-
 थातिथिनक्षत्रात्थसापेक्षादश्यावैश्वमादिम इत्यादि तिथिवारोद्भवसूर्यस्थपचेत्यादिनक्षत्रवारोद्भवं आस्यत्वा प्रमित्यादि तिथिनक्षत्रवारोद्भवं हस्तार्कं पंच

राशीनाकलात्मकप्रमाणगुण्यराशिनिमित्तित्वात् अत्राशौभोग्यानिचपलानिस्तुः एवतन्नात्सायनायात् शुक्राशौः स्वादयोगुण्यः रवान्निभक्तो लब्धानि
शुक्लनिपलानि एषमातानाभोग्य शुक्लपलानामैस्यकार्यतत्सायनाशक्त्यार्कयोरतरालोदयपलैर्युक्तकार्यपष्ट्याभक्तसूर्योदयादिष्टयदिकाभवेयुः १०५ विरो
पंशाळिन्याह बह्वन्नाकोशिवि सायनाशौक्यनाकोशैकशशौभवतस्तथोरिक्लेषोऽतराराशौगुणितः स्वदेशीयउदय तत रवान्निभक्तो लब्धा मिष्टकाल सूय
दष्टात्स्यात् तत्रयदाकात् सायनादेकराशिस्थितं लग्नमूनस्यात् तदायश्चकाल आगताः ससूर्योदयात्प्राकरात्रियेषोभवेत् अथमर्थ आगतइष्टकालः

तनोरिष्टाशाकालपूर्ववशादशासगुणा रामासालब्धमशाद्यतनोर्वर्गादिसाधने १०५ अर्काहृगनात्सायनाद्भोग्य भुक्तेभोगीर्भिमात्त्वो
दयात्त्वाग्निभक्तात् भोग्यभुक्तचतरालोदयाद्व्यषष्ट्याभक्तस्त्वेष्टनाड्योभवयु १०६ चहृगनाकोसायनावेकराशौतद्विष्टलेषमोदयत्त्वा
ग्निभक्तः स्वेष्टकालोलग्नमूर्तयदाक्यद्रात्रीशेषऽकालसयद्भूमिशाय्या १०७

तु प्रपात्यमादिनीयसूर्यास्तानतरमेतावानिष्टकाल अथरात्रीविशेषमानीने इष्टकाले अशुभघृते पषपत्यानिषोष्यानि इतिसप्रदापः तत्समये परस्परदर्शनक
थमित्याह करयप अन्योन्यवीक्षणसम्यक्फलमेकारथेत्सदेनि सत्तन्साधनपरिकायत्रेणसाधनतत्रपटीस्थापनेनारद तान्मपात्रेजुलैः पूर्णैर्गंधपुष्पै
रलकृते तदुत्स्थेरलसुतेरत्नविभूमानहः पते मंडलाद्योदयवीक्ष्यजलपात्रेभिसिसेत् तत्रमत्रा यथाणामुस्वयचंत्वमिषायाप्रापुराकृतसौभाग्यमापुरारो
ग्यसपुत्रपणहेतवे जलयत्रकमेतस्मादिष्टसिद्धिप्रदं भवेत् अथवासापयेत्काले द्वादशायुक्तशकुनेति शकुपटिज्ञानंरामभिनोदेमयोक्तं ततएवमेवम १०७
अथविषाहादौरुमकार्येऽथपयस्यनरिस्मरणार्थेयादेकदिग्दिग्नेणाह उस्यानानिनि संदुफुरेति कुर्याक्यतमिदिग् उत्यानादीनक्यमाहैः विषाहीपुष्पैः

कार्यः अक्षवर्षादिति पंचवर्षादनंतरं विषमवर्षादिनियमो नास्ति किंतु दोषरहितकाले वधू प्रवेशो विधेयः उक्तं च विवाहमारभ्य वधू प्रवेशो युग्मे दिनेषो षोडशवा
सरांतः उर्ध्वततोऽब्देऽयुजिपंचमांते पुनः पुरस्तान्नियमोनवास्तीति १ अक्षत्रशक्रदिमनुष्ठभाह ध्रुवेति ध्रुवादिनक्षत्रेषु वधू प्रवेशः सन्नृश्रभफलः शिकाराकारे रि
क्ता ४ ९ १४ आरेभौमे अर्करवौनइष्ट. अर्थादल्प्यतिथिषु रविभौमव्यतिरिक्तवारेषु शस्तइत्यर्थः अपरैर्बुधवारेपिनेष्टः २ अथविशेषं महद्रवज्ययाह ज्येष्ठेषु
तिज्येष्ठमिति विवाहतो विवाहानंतरम् आदिमेज्येष्ठे मर्तृगृहे स्थिता वधूः पतिज्येष्ठं हति आदिमे अधिकपति मतीरं हति आदिमे शक्रवावाषाढेष्वश्रुं मर्तृजननीं हं
ति आदिमे सहस्येषुषेभ्वशर भर्तुः पितरं हति आदिमे क्षयमासे भर्तृगृहे तिष्ठतीतनुं निजं शरीरं हति म्रियत इत्यर्थः तथा आदिमे मथौ चैत्रे तातगृहे पिच

अथ वधू प्रवेशप्रकरणं प्रारंभः समाद्रिपंचांकदिने विवाहाह वधू प्रवेशो ऽष्टिदिनांतराले शक्रभूः परस्तु द्विषमाब्दमासदिने क्षवर्षा
त्परतायथेष्टम् १ ध्रुवाक्षिप्रसूदुश्रौत्रवसू मूलमघानिले वधू वशः सन्नेष्टारि कारार्के बुधपरः २ ज्येष्ठपतिज्येष्ठे मथ्याधिकपतिह
त्यादिमे भर्तृगृहे वधूः शक्रवौ भ्वश्रुं सहस्येष्वशर क्षयतनुं तातमथौ तातगृहे विवाहतः ३ इति सु० सप्तमं वधू प्रवेशप्रकरणं समा-

सम् ७ ६ गृहे तिष्ठतीतातंपितरं हंतीत्यर्थः यदि पित्राद्यभावः तर्हितन्मासितत्रगृहावास्थितौ सत्यामपिनकोपि दोष इत्यर्थः ३ नभयंतेषाभावे इत्यु
क्तेः ज्योतिर्निबंधविवाहात्प्रथमपौषे आपाटे चाधिसासके नसा भर्तृगृहे तिष्ठे चैत्रे तातगृहे पिच आषाढे ज्येष्ठोपलक्षकः ३ इति सुहर्तन्वितामणौ प्रमिता-
क्षरायासप्तमं वधू प्रवेशप्रकरणं समासम् ७ ६ अथ द्विरागमनप्रकरणं व्याख्यायते तत्र वधू प्रवेशानंतरं परासृत्यापितृगृहं प्रासाथावध्वाः पुनर्भितृगृहे
प्रवेशो द्विरागमनशब्दवाच्यः तन्सुहर्तन्प्रिययचामरच्छंदसाह चरेदिति अथानंतरं पुलघुधुचादिनक्षत्रेषु भोजहायने विषमवर्षे प्रथमवृत्तीयादिवर्षे तत्रा-

कार्यः अक्षवर्षादिति पंचवर्षादनंतरं विषमवर्षादिनियमो नास्ति किंतु दोषरहितकाले वधूप्रवेशो विधेयः उक्तं च विवाहमारभ्य वधूप्रवेशो युग्मे दिनेषोऽशुभा-
संरांतः उर्ध्वततोऽब्देऽयुजिपंचमंते पुनः पुरस्ताद्विनियमोनवास्तीति १ असत्र शक्रि मनुष्याह ध्रुवेति ध्रुवादिभ्रमत्रेषु वधूप्रवेशः सन् शक्रभफल रिक्ताराके रि-
क्ता ४ ९ १४ आरेभौमे अर्करवौन इष्ट. अर्थादन्यतिधिषुरविभौमव्यतिरिक्तवारेषु शास्त्र इत्यर्थः अपरैर्बुधवारे विनेष्ट. २ अर्थाविशेषं महेंद्रवज्याह ज्येष्ठप-
तिज्येष्ठमिति विवाहतो विवाहानंतरम् आदिमेज्येष्ठे भर्तृगृहे स्थिता वधूः पतिज्येष्ठं हति आदिमे अधिकपति सत्तारं हति आदिमे शक्रवावाषादेभ्यश्च भ्रमर्वजननीह-
ति आदिमे सहस्येषौषेभ्यश्चरं भर्तुः पितरं हति आदिमे क्षयमासे भर्तृगृहे तिष्ठतीतनुं निजं शरीरं हति म्रियत इत्यर्थः तथा आदिमे मथोत्तरे तैत्रे तातगृहे तिष्ठ-
ति आदिमे सहस्येषौषेभ्यश्चरं भर्तुः पितरं हति आदिमे क्षयमासे भर्तृगृहे तिष्ठतीतनुं निजं शरीरं हति म्रियत इत्यर्थः तथा आदिमे मथोत्तरे तैत्रे तातगृहे तिष्ठ-

अथ वधूप्रवेशप्रकरणं प्रारंभः समाद्रिपंचांकदिने विवाहाद्बुधप्रवेशोऽष्टिदिनांतराले शक्रभः परस्ताद्द्विषमाब्दमासदिने क्षवर्षा-
त्परतोयत्रेष्टम् १ ध्रुवक्षिप्रमृदुश्रोत्रवसू मूलमृगशिरिकाराके बुधपरैः २ ज्येष्ठपतिज्येष्ठमथाधिकपतिह-
त्यादिमे भर्तृगृहे वधूः शक्रवौ भ्रमश्चूंसहस्येष्वशरक्षयेतनुतातमथौतातगृहे विवाहतः ३ इति सु० ससमं वधूप्रवेशप्रकरणं समा-
सम् ७ ६४ गृहे तिष्ठतीतातं पितरं हंतीत्यर्थः यदि पित्राद्यभावः तर्हि नन्मासितत्रगृहावस्थितौ सत्यामपिनकोपि दोष इत्यर्थः ३ न भयंतेषाभावे इत्यु-

क्तैः ज्योतिर्निबधे विवाहात्प्रथमपौषे आषाढे चाधिमामसके नंसा भर्तृगृहे तिष्ठे तत्रैत्रे तातगृहे तिष्ठे आषाढे ज्येष्ठे पलक्षकः ३ इति सुहूर्तं चिंतामणौ प्रामिता-
क्षरायांससमं वधूप्रवेशप्रकरणं समासम् ७ ६४ अथ द्विरागमनप्रकरणं व्याख्यायते तत्र वधूप्रवेशानंतरं परावृत्त्यपि तृगृहं प्रासायावध्याः पुनर्भर्तृगृहे
प्रवेशो द्विरागमनशब्दवाच्यः तन्सुहूर्तं प्रियंवचामरच्छंदसाह चरेदिति अथानंतरं शुक्लधुमुवादिनक्षत्रेषु भोजहायने विषमवर्षे प्रथमतृतीयादिवर्षे तत्रा-

पतालमेपगेरवोफुभे वृश्चिकेमेपेरवौस्मति तयावरस्परबीज्यशुद्धियोगत शुभमद्रहस्ववारे भियुनमीनकन्यातुलावृषाणामन्यतमेकनेशुभसुतदृष्टे
 मविलपुशुयवराणाप्रसिद्धानि अल्पपोमूलमृदुनिप्रसिद्धानि एतेपुद्विरागर्मन्वेतुकुयीन् अम्रसामान्यत गुरुशुक्रास्तादिविचार पूर्वोक्तएवश्रेयः १ अथ
 समुत्तरशुभद्रोपेप्रहर्विष्याह देसेत्येव्यइति देसेज्यः शुक्रः गंतव्यदिगामिसुरेगंशुदक्षिणसागेवास्थितः स्यात्तदाशिशुषालकः गर्भिणीगर्भिनीनचोटा
 नूतनपरिणीताएतानगच्छुः यद्विप्रतिशुक्रेगच्छे मुस्तदेत्याह बालइति चेद्बालो गच्छतितदाविपद्यते विपद्ये नचोदाचेद्भ्रजवि तदावध्या आपत्सर्षभाष

अथद्विरागमनप्रकरणप्रारभ चरेदथौजहायनेघटालिसेपगेरवौरवीज्यशुद्धियोगत शुभमद्रहस्ववासेरे नृयुगमुमीनकुन्धका
 तुलावृषविलग्नकेद्विरागमूलपुशुवेचरस्त्रपेभुदृडाभिः १ देसेज्योत्यमिसुरवदक्षिणेयदिस्याद्गच्छेसुनुद्विशिरुगर्भिणीनपोटाः
 बालश्चेद्भ्रजवितिषिपद्यतनवादाचूद्बुध्याभवतिचैर्गर्भिणीत्वगभी २ नगरभ्रंशविषयापुपद्रवेकरपीडनायिबुधतीर्थयात्रया नृप
 पीडनेनववपूत्रवेशानप्रतिभागवासयतिदोषकृन्निहि ३

नारहितास्यात् गर्भिणीचेद्भ्रमति तदा अगर्भगर्भस्त्वतीस्यात् यदिशुक्रः पूर्वस्यासु
 दित पूर्वांगतुः समुत्तरः उत्तरांगतुर्दक्षिणः पश्चिम्भंगतुः पृष्ठे दक्षिणागतुर्गर्भेस्थान् तदापूर्वोत्तरेदिशेनगच्छेत् यदिपश्चिमायासुदित शुक्रः तदापश्चिमांगतुः स
 मुत्तः दक्षिणागतुर्दक्षिणः पूर्वांगतुः पृष्ठे उत्तरांगतुनाम तदापश्चिमदक्षिणदि शीनगच्छेत् केचिरीपोत्सपत्रभिपदिनसप्रादिनिपमरिनेषवपूत्रवेशोवाछवि उक्त
 च अल्पगनेतुरोशुक्रेकसिहस्थतादृश्यतीदीपोत्सपदिनेचैवकन्याभर्तृदृष्टिषोदिति २ अथप्रतिशुक्रापवादमंशुभाषिण्याह नगरभ्रंशेति विषयोदेशः आ
 दिराद्येनग्रामाः तत्स्योपद्रवैरान्यरत्नकृतोपद्रवैर्दुर्मिसाधुपद्रवैवात्सनिगंतव्यदिशिप्रतिशुक्रदोयोनस्ति करपीडनेरिचाहेदेवतीर्थोद्देशेनयात्रायासत्यांशुः

देवास्तेषांयात्रा अथानगरकोटयात्रा तीर्थयात्राप्रयागादिकातयोः नृपपीडनेराज्ञः सकाशात्पीडावाग्दंडादिकृतायांसत्वाम् नववधून्तनपरिणीतानवधूः
 तस्याः प्रवेशेप्रतिभागिव. समुरवशुक्र. दोषकृन्नाहिभवति भागिवः स्वभवनपुरप्रवेशेदेशान्वाविभ्रमेतथोद्वाहेनूतनवध्वागमनेप्रतिशुक्रविचारणंनास्ति ए-
 कग्रामेपुरेवापिदुर्भिक्षेराजविपूवे विवाहेतीर्थयात्रायांप्रतिशुक्रंनदुष्यतीतिवादरायणोक्तेः ३ अथप्रौढस्त्रीणांद्विरागमनंतथागोत्रपरत्वेनचप्रतिशुक्रापवा
 दान्तरमिद्रवंशयाह पित्रेगृहइति पितुरिदंपित्रंचतस्मिन्पित्रेगृहे कुचोत्सनी पुष्यमृसुस्तत्संभवः स्थानदास्त्रीणांप्रतिशुक्रसंभवोदोषोनास्तीत्यपिज्ञेयम्
 चंडेश्वर. पित्रागारेकुचकुसुमयोः संभवोवायदिस्यात्पत्युः शुद्धिर्नभवतिरेवः संमुखोवायशुक्रः शुक्रकेलगनेगुणवतिथ्यौचंद्रताराविशुद्धौस्त्रीणांयात्राभा

पित्रेगृहेचेत्कुचपुष्यसंभवः स्त्रीणांनदोषः प्रतिशुक्रसंभवः भृगुंबंगिरोवत्सवशिषुकश्यपात्रीपांभरद्वृजमुनेःकुलेतथा ४ इति

मु० अष्टमद्विरागमनप्रकरणसमाप्तम् ८ ६ वतिसफलासेधितुं स्वामिसद्य अथभृगुः अंगिरावत्सवसिषुकश्यपात्रीणांभरद्वृजमुनेःकुले
 कीर्थः एतदंशोत्पन्नानांप्रतिशुक्रसंभवोदोषोनास्तिवादरायणः कश्यपेषुवसिषेषुभृगुच्यंगिरसेषुच भारद्वाजेषुवत्सेषुप्रतिशुक्रंनदुष्यतीति अयंचापवा
 दोयात्रामात्रसाधारणः केचिदमुमपवादेषुधसमुखेषुतुः महेश्वरः तीर्थानांगमनेतथैकनगरेआमचसौम्यंत इति ४ इतिदे० प्रमिताक्षरायांद्विराग-
 मनप्रकरणंसमाप्तम् ८ ६ अथान्याधानप्रकरणव्याख्यायते यत्रतुकालनियमोन्वाधानादिविहितंनमसुहूर्त्तवित्थारः सदातुकालनियमाभा-
 वस्तदामुहूर्त्तविचारस्तद्वसंतिलकयाह स्यादग्निहोत्रविधिरिति उत्तरगेदिनेशेउत्तरायणगतेसूर्येसतिमिअेकृत्तिकाविशाखे ध्रुवाणिरोहिण्युत्तरा
 त्रयंअत्यदेवती शशीमृगः शक्रोज्येष्ठा स्मरेज्यधिष्यंपुष्यः एषुनक्षत्रेषुअग्निहोत्रविधिः स्यात् रिक्तासुभोकार्यम् चंद्रमंगलगुरुशुक्रकेसुनीचगतेअ

स्तगने विजिते ग्रहातेरे पुतभाशशुभ्रहास्थितेषु अग्न्याधाननोकार्यम् १ अथलग्नरक द्विचसततिलकपाह नाकैकति कर्कमकरमीनकुभानानपाशेल
 ग्निवाग्न्याधाननोकार्यम् लग्नेचंद्रे सति नोकार्यम् चंद्रोपलक्षणताक्वृक्केपिनोकार्यम् यस्यचाधानलग्नस्येचंद्रे नभृद्युनदने उपैणितस्यजाताः ग्निनिर्घोणर
 ततकुले इतिकर्यपोकेः रविशशीन्मेति सूर्यचंद्रगुरुभीमेषुत्रिकोणैकेद्रसूपद्विभवगसु भवगेएकादशस्ये एतत्स्थानस्थितेषु सक्त परेवुधशक्तशनि
 राहुकेतुभिः त्रिकाभयदशस्थितैः तृतीर्यैकादशषष्ठशमस्थानस्थितैः सद्दि आधानदिनस्यात् निधनेति अष्टमस्थानकड्रेलानअष्टमस्थानेशतभग्रहो
 पिनरुभाः अपवा निधनरुह्दइति निधनमष्टमलग्नकस्मादित्साधानकर्तुर्जन्मराशिलगनाभ्यामष्टमलग्नमित्स्वर्थाः तस्यरुह्दत्तदभाव इतियात्तत्

अथाग्न्याधानप्रकरणप्रारभु स्यादाग्निहोत्रविधिरुत्तरगेदिनेशोमिअभ्रुवात्सशशिशकसुरेड्याघ्नियये रिक्तासूनोशशिकुजेज्य
 भृगीननीचिनास्तगतेन विजिते नत्वशुगोह १ नोककनकद्रपुकुभनवाशलग्नेनाऽअेतनोरविशरीज्यकुजेत्रिकोणे केद्रक्षषट्टनि
 भवगेचपरिस्त्रिलाभेयदृस्वस्थिते निधनसुद्वियुते विलग्न २ चापजीवितनुस्थेवामेयेप्रौमऽवरधुन षट्त्र्यायेअेरवौवास्याज्जातानि
 यंजतिभ्रुवम् ३ सनयुक्तेलग्ने इत्यर्थ अमव्यारव्यानहूयेपिप्रमाणसद्भावात्सूयभृपिसुकम् अमनिधनसुद्विभ्रताभ्यायुतेलग्न इत्यर्थ २ अथाग्न्याघ
 नकर्तुराधानलग्नवशाधागकवृत्त्वयोगाननुष्टुभाह नापइति जीवेशुरीचापेधनुस्थेल्ग्नगसति आधानलग्नेधनुराभ्येगुर्षधिष्ठितेसतीत्यर्थ अयमेक्षेयो
 अथनाभीमेमपलग्नस्थिते सति अपद्वितीयोगः अथवा आधानलग्नादृशमेससमेवाभीमेसतियोगहूपमेतत् अथपाअजेचंद्रे पठवृतीयेकादशस्थानर
 सतियोगनयमेतत् अथवापदृभ्यायेरौसूर्येसधियोगत्रयमेतत् एवविधे लग्नेयोजाताग्निहोत्रकर्तृभुवनिश्चयेनजयति ज्योतिष्तोमादियगाकरोती
 त्यर्थो ३

इति श्रीदेवज्ञानतप्तसुतदेवज्ञरामवि० प्रमिताक्षराचार्यानवममग्न्याधानप्रकरणसमाप्तम् ९ अथराज्याभिवेकप्रकरणं व्याख्यायते तत्रकालशतद्विमिद्रवज्ज-
 ग्राह राजाभिवेकइति उन्नरायणगतेसूर्यसतितथागुर्विदुशक्तैः बृहस्पतिचंद्रशक्तैः सद्भिः तथाभौमाकौप्रसिद्धौ लग्नेशोजन्मलग्नेशः दशशोवर्तमान
 जातकीयमहादशातर्दशयो स्वामिनोः जन्मपोजन्मराशिस्वामीएतैर्बलान्वितैः उच्चस्वगृहादिगृहस्थैः सद्भिः राजाभिवेकः शरभः उक्तः नोचैत्रिति चैत्रमासः
 रिक्ता ४ ९१४ आरोभौमः निशारात्रिः मलिन्मुचोधिमासः एषुराजाभिवेकनोकार्यः कुत्रचित् भौमवारउक्तः ससेनापत्याभिवेकपरोद्देश्यः भौमस्थसेनापति-
 त्वात् गोविप्रराज्यपितृकर्मचतुष्यदेपीतिचतुष्यदेराज्याभिवेकउक्तः सोमावास्यायां भवत्येभवेति १ अथाभिवेकेनक्षत्राणिलग्नशुद्धिंचेद्रवशयाह

इति श्रीमहर्त्तवितामणौनवममग्न्याधानप्रकरणं समाप्तम् ९ ६ अथराजाभिवेकप्रकरणप्रारंभः राजाभिवेकः शुभउत्त
 रोयणोगुर्विदुशक्तैरुदितैर्बलान्वितैः भौमाकलग्नेशदशेशजन्मपेनोचैत्ररिक्तारनिशामलिन्मुचै १ शाक्रश्रवः क्षिप्रमृदुध्रुवाडुभिः
 शीर्षोदयेवोपचयेशरभेतनौ पापैस्त्रिविधैः केंद्रत्रिकोणायधनत्रिसंस्थितैः २ पापैस्त्रिनौरुद्धिः धनेमृतिः सुतपुत्रातिरर्थव्य

यगैर्दरिद्रता

शाक्रः श्रवेति शाक्रोज्येष्ठाश्रवः श्रवणः क्षिप्राण्यश्विनीपुष्यहस्ताः मृदूनिचित्रामृगरेवत्सूरधाः ध्रुवाणिरोहिण्युत्तरात्रयम् एतैर्नक्षत्रैरा
 जाभिवेकः शरभ अत्रचित्राग्रहणमृज्येष्ठाश्रवः क्षिप्रमृदुध्रुवेषुसौम्यग्रहस्थान्दितिथीचरिक्ताइतिमहेश्वरवचनानात् अन्यग्रथेनदभावात् शीर्षोदयइति शीर्षो-
 दयोमिथुनकन्यातुलारृश्चिककुंभारब्धाः एषुअभिवेकलग्नेषुअथवाउपचयेस्वजन्मलग्नात्स्वजन्मराशेर्वाउपचयेत्रिषडेकादशदशमानामन्यतमैलग्नेसति
 सुभेसुभग्रहेतनौलग्नेगतेसतिदृष्टेवासतिअभिवेकः शरभः कश्चपः जन्मराशेरुपचयेलग्नेशीर्षोदयेस्थिरे शरभग्रहेक्षितसुतेनयुतेवाक्षितेपरैरिति पापैरि-

त्रयोगधिलग्नसिनीशयोगेच्चिति तत्रयात्राधिकारिणाः प्रहर्षिण्याह यात्रायासिति प्रविदितच्छायाघटिकादिनाज्ञातजन्मलक्षणयातत्कालीनलग्नकुडलि
 कास्यशुभाशुभग्रहसूचितशुभाशुभफलोदके ज्ञानयेषांतेषांनृपाणांयात्रायांदिवसंदातव्ययात्रादिनेदेयमित्यर्थः यदाहवराहः विदितेहोराशौस्थाना-
 दिबलंग्रहाणां आयुषिचपरिज्ञातेशुभमशुभंयातुरिहमाय्यमिति ननुयस्यजन्मकालेनज्ञातस्तस्यकथंयात्रास्यादित्यतआह अबुद्धमज्ञातंजन्मका
 लोयेषातेषामपिप्रश्नाद्यैः पृष्टोयः श्रुत्यादिभिरशुभशुभेविज्ञातेसतिबुधोयात्रादिवसंप्रपद्यात्कीदृशैः प्रश्नाद्यैः उदयोलग्नंनिमित्तं शकुनादि एतदादीनि

जननलग्नराशितनूयादिलग्नगे तद्धिपौयदिवान्तएववा त्रिरिपुरवायगृहंयदिवोजयेविजयएवभवेदसुधापतेः २ रिपुजन्मलग्न
 भ्रमथाधिपौतयोस्ततएववोपचयसद्मचेद्भवेत् हिबुकेद्युनेयशुभवर्गकस्तनीयदिमस्तकोदयगृहं तदाजयः ३ यदिपृच्छतनीवसुधारु
 चिराशुभवस्तुयादिश्रुतिदर्शनगम् यदिपृच्छतिचादरतश्चशुभग्रहदृष्ट्युतंचरलग्नमपि ४

मूलभूतानिनिदानकारणानियेषांतेः प्रश्नोदयनि-
 मित्ताद्यैस्तेषामपिफलोदयइतिनारदोक्तः १ अथप्रश्नादेवफलंहुत्तविलंबितेनाहजननेति अत्रयद्यपिजन्मलग्नजन्मराशिज्ञानंवर्ततेतथापिजातकोक्तंशु
 भफलदग्रहदशानवगमादज्ञातजन्मत्वज्ञेयम् अतएवराशिलग्नानामभावेयदिपृच्छतिप्रश्नंवक्ष्यतिजननंजन्मतत्संबंधिनीराशिलग्नयेथादिप्रश्नलग्नगतं
 स्यातामृजन्मराशिजन्मलग्नवायादिप्रश्नलग्ननेस्थानदावस्तुपतेराज्ञोविजयएव वाअथचातदाधिपौलग्नगे स्यातामृजन्मराशिपतिर्जन्मलग्नपतिर्वोय
 दिप्रश्नलग्ननेस्थानथापिराज्ञोविजयएव अथवा ततएवताभ्यामेवजन्मलग्नजन्मराशिभ्यामेवत्रिरिपुरवायगृहंतृतीयषष्ठदशमैकादशानामन्यतमगृहं
 यद्युदयेलग्नंस्थानत्तदापिविजयएवस्थादित्यर्थः २ अथान्यंप्रश्नंमंजुभाधिण्याह रिपुजन्मलग्नभंजन्मलग्नभंजन्मराशिश्च

स्तगने विजिते युहातेरे सुतभाशशुभहस्थितेषु अग्न्याधाननोकार्यम् १ अथलग्नरुहद्विसततिलकपाह नार्कृति कर्मकरमीनकुभानानबाधेल
 ल्नेनान्याधाननोकार्यम् लग्नेचंद्रे सतिनोकार्यम् चंद्रोपलक्षणलाङ्कुकपिनोकार्यम् यस्यचाधानलग्नस्थेचंद्रे चमृद्युनदने उपैवितस्यजातोऽग्निभिर्बोणर
 ततकुल्लुतिकर्यपोक्तेः रविशशीन्मेति सूर्यचंद्रशुरुभीमेषुत्रिकोणैकेद्रक्षेपट्त्रिभवेगु भवगेएकादशस्थे एतत्स्थानस्थितेषु सक्त परैर्वुधशक्रशनि
 रशुकृमि त्रिकामषट्त्रयस्थितैः तृतीयैकादशषष्ठशमस्थानस्थितैः सद्भि आधानदिनस्याव् मिथनैति अष्टमस्थानरुद्धेलग्नअष्टमस्थानेशतभद्रहो
 पिनरुभा अथवा निधनशम्हृषि निधनमष्टमलग्नफस्मादित्वाधानकर्तुर्जन्मराशिलग्नान्त्वामष्टमलग्नमित्यर्थे तस्यरुद्धत्वंतदभावइधियत्न

अथाग्न्याधानप्रकरणभारम् स्यादग्निहोत्रविधिरुत्तरगेदिनेशोभिन्नाधुवात्पशशिशिक्रसुतेज्याधिष्यये रिक्तासनीशशिकुजेज्य
 मृगौननीवेनास्तगतेन विजितेन च शुभ्रगोह १ नोककनक इप्रकुंभनवाशलग्नेनोऽदेतनौरविशरीज्यकुजेत्रिकाणे केद्रक्षषट्त्रि
 भवगेचपरैस्त्रिलाभेषट्त्रयस्थिते निधनसुद्वियुते विलग्न २ चापजीवितनुस्थेवामेषभौमेऽवरधुने षट्त्रयायेअरवौवास्याज्जातानि
 र्यजतिध्रुवम् २ तनसुकैलाने इत्यर्थे अथव्याख्यानद्वयोपिप्रमाणसद्भावान्द्रथम्पिसुकम् अभनिधनसुद्विभ्रताभ्यायुतेलग्न इत्यर्थे २ अथाग्न्या
 नकतुराधानलग्नशशापागकर्तृत्वयोगाननुष्णाह चापइति जीवेगुरीचापधनुस्थेलग्नगसति आधानलग्नेधनुरारब्धेगुर्वधिष्ठितेसतीत्यर्थे अथमेक्षेयो
 अथनाभीमेमपलग्नस्थिते सति अयद्वितीयागः अथवा आधानलग्नाद्दशमसप्तमेवाभीमेसतियोगहृयमेतत् अथवाअअेचंद्रे पषट्तीयेक्षदरास्थानर
 सतियोगप्रथमेतत् अथवाषट्त्रयायेरवीसूर्येसतियोगप्रथमेतत् एतेषुषे लग्नेयोजातामिरग्निहोत्रकतीभुवनिश्रयेनजयति ज्योतिषोमादिषागकुरोती
 त्यर्थो ३

त्रयोगधिलग्नक्षितीशयोगोच्चिति तत्रयात्राधिकारिणाः प्रहर्षिण्याह यात्रायासिति प्राविदितच्छायाघटिकादिनाज्ञातजन्मलक्षणयातत्कालीनलग्नकुंडलि
 कास्थशुभाशुभग्रहसूचितशुभाशुभफलोदके ज्ञानंयेषांतेषानृपाणांयात्रायांदिनंदेशमित्यर्थः यदाहयराहः विदितेहोराराशौस्थानाना-
 दिबलंग्रहाणांच आयुषिचपरिज्ञानेशुभाशुभंयातुरिहभाष्यमिति ननुयस्यजन्मकालोनज्ञातस्तस्यकथंयात्रास्यादित्यतआह अबुद्धमज्ञातंजन्मका
 लोयेषातेषामपिप्रश्नाद्यैः पृष्टोयः सुत्यादिभिरशुभाशुभेविज्ञानेसतिबुधोयात्रादिवसंप्रपद्यात्कीदृशैः प्रश्नाद्यैः उदयोलग्नंनिमित्तं शकुनादि एतदादीनि

जननलग्नराशितनूयदिलग्नगेतद्धिपौयदिवाततएववा त्रिरिपुरवायगृहंयदिवोजयेविजयएवभवेद्दसुधापतेः २ रिपुजन्मलग्न
 भमथाधिपौतयोस्ततएववापचयसद्मचेद्भवेत् हिलुकेद्युनेयशुभवर्गकस्तनौयादिमस्तकोदयगृहतदाजयः ३ यदिपृच्छतनौवसुधाक
 त्रिराशुभवस्तुयादिश्रुतिदर्शनगम् यदिपृच्छतिचादरतश्चशुभग्रहदृष्ट्युतंचरलग्नमपि ४

मित्ताद्यैस्तेषामपिफलोदयइतिनारदोक्तेः १ अथप्रश्नादेवफलंद्रुतविलंबितेनाह जननेति अत्रयद्यपिजन्मलग्नजन्मराशिज्ञानंचतेतेतथापिजातकोक्तशु
 भफलदग्रहदशानवगमादज्ञातजन्मत्वज्ञेयम् अतएवराशिलग्नानामभावेयदिपृच्छतिप्रश्नंवक्ष्यतिजननंजन्मतत्संबंधिनीराशिलग्नयेयदिप्रश्नलग्नगते
 स्थातामूजन्मराशिजन्मलग्नवायादिप्रश्नलग्ननेस्थानदावस्तथापतेराज्ञोविजयएव वाअथवातदधिपौलग्नगेस्थातामूजन्मराशिपतिर्जन्मलग्नपतिर्वाय
 दिप्रश्नलग्ननेस्थान्नापिराज्ञोविजयएव अथवा ततएवताभ्यामेवजन्मलग्नजन्मराशिभ्योमेवत्रिरिपुरवायगृहं तृतीयषष्ठदशमैकादशानामन्यतमंगृहं
 यद्युदयेलग्नंस्थान्नापिवापिवापिजयएवस्थादित्यर्थः २ अथान्यंप्रश्नंमंजुभाषिण्याह रिपुजन्मलग्नभंजन्मलग्नभंजन्मलग्नजन्मराशिश्च

निते पापग्रहेः तृतीयपक्षे कावशास्थानस्थिते शक्रग्रहेः प्रथमचतुर्थसप्तमदशमनवमर्षनमैकादशद्वितीयतृतीयस्थानस्थितैराज्ञाभिपेकः शक्र २
अथविशेषेसापवादमिद्वक्त्रपाद् पापैरिति तनोलनस्थिते पापेग्रहे रूकरोग स्यात् राशुइतिशेष मिथनेऽष्टमेपापग्रहेः मृत्तिः स्यात् स्फुटपंचमैपापग्रहे
दुर्लभकोणस्थिते द्वितीयपादशमीपापैरिद्विद्रतास्यात् स्वदेशमेपापैरलसोतिरुद्योग स्यात् पुनाबुगीसप्तमचतुर्थस्थानस्थे पापग्रहे च
दुर्लभकोणस्थिते कर्कशुके सर्वत्राशुक्तदुष्टफलशमंशुभोदकेस्यात् ३ अथविशेषशुभगप्रधानेनाह
स्यत्स्वेलसोभ्रष्टुपदोपुनाबुगी सर्वशक्रमकेद्रगते शक्रग्रहेः ३ युर्लुग्नकोणे कुजोरोसितः रवेसराजासदामोदते राजल हस्यात् तृतीया
यगोसौरिसूयोस्वर्ध्वोरुश्रुद्धरित्रीस्थिरास्यान्तृपस्य ४ इति मूह च चिनामणीदशमराजाभिपेकप्रकरणसमाप्तम् ॥ १० ॥ ६९
अथयात्राप्रकरणप्रारम्भः यात्रायाप्रविदितजन्मनानृपाणादातव्यदिवसमहुच्छजन्मनाच ग्रन्थाद्यैरुदयानिभित्तमूलभूतैर्विज्ञातेद्यशुभ
शक्रभेषुध मदद्यात् १ योरज्ञाऽभिषिच्यतेसप्तदशसर्वकालरज्यल हस्यामीदते भयमेकोयोग सौरिसूयोतृतीयायगौस्याताम् यथासस्यशानि
तृतीयैरिरेकादशोरुः खबध्वोः स्वदेशमेवधौचतुर्थैवानेदुरु स्यादेवविषयोगेऽभिषिक्तस्यनुपस्थधरित्रीपृथ्वीस्थिरासदाहस्तगमास्यात् ४ इति श्रीदेवद
प्रमित्नासरायादशमराजाभिपेकप्रकरणसमाप्तम् १० २ अथयात्राप्रकरणव्याख्यासाप्तमान्यासा प्रवेद्विधिषा ऋथिगतविधासर सेष्वभिमतफलद्वयमभेद्यसमान्यासमराज्ययात्र
विषयोऽनयायगतुसमरविजयाख्या निस्वित्वापरयात्रायासामान्यासा प्रवेद्विधिषा ऋथिगतविधासर सेष्वभिमतफलद्वयमभेद्यसमान्यासमराज्ययात्र

अथ प्रश्नलग्नविशेषभुजंगप्रयातेनाह त्रिकोणेकुजादितिकुजान्मंगलत्रिकोणेनवपंचमेसौरिशक्रज्ञजीवाश्वत्स्युः अथवा एकोपिवासौरिशक्रज्ञजीवा
 नानामन्यतमश्रेत्रिकोणस्थानदाप्युद्विष्टगमननस्थादेववा ऽथवा ऽकच्छशीत्रिकोणेचेत्स्थानदाप्युद्विष्टदिगमननस्थादेवतर्हिकस्याद्विशिगमनस्मादि
 त्यतआह बलीयानिति तयोरधुनोर्कोद्विष्टदिक्प्रतिबंधकारकयोर्ग्रहयोर्मध्येयात्रहोबलवान्स्यात्सः स्वकीयांदिशंप्रत्युत्साप्रतंनयेत् ६ अथयोगान्तरंमद
 लेखयाह प्रश्नेतिगम्यादिगीशात्गंतुंइष्टयादिकृतस्याईशः स्वामीप्रश्नलग्नेयत्रस्थानेस्थात्ततःपंचमेस्थानेयोत्रहोयोभूयात् तदा ऽसौग्रहः स्वामाशांदिशंन
 यतेप्रापयति ७ अथयात्राकालंभुजंगप्रयातेनाह धनुर्मेषसिंहस्थेरवोयात्राप्रशस्ताभुमफलदा शनिज्ञोशनोराशिगमध्यामकरकुंभमिथुनक

त्रिकोणेकुजात्सौरिशक्रज्ञजीवायदैकोपिवानोगमोर्काच्छशीवाबुलीयांस्तुमध्येतयोर्योग्रहः स्यात्स्वकीयांदिशंप्रत्युत्तासौनयेच्च ६
 प्रश्नेगम्यादिगीशात्सैतःपंचमगीयः वोभूयाहलयुक्तः स्वामाशानयतेसौ ७ धनुर्मेषसिंहबुधात्राशस्ताशानिज्ञोशनोराशिगोचैवमध्या

न्याद्यषतुलागतेरवोयात्रामध्यास्यात् कर्कमीनालिसंस्थेरवौदीर्घबिहुकालसाध्यायात्रानसफलेत्यर्थः वराहः यात्राजसिंहतुरगोपगतेवरिष्ठा मध्याशनैश्वर
 बुधोशनसांगृहेषु भानौकुलीरद्यषट्श्रिकगेतिदीर्घाशस्तश्वदेवलमते ऽध्वनिपृष्ठगोर्कइति देवलमते ऽध्वनिपृष्ठगतः शस्तःपृष्ठगतत्वंतुवसंतरांजो
 कश्चमणवशेनेतिकेचित् यथादग्धादिगौशीज्वलितोदिगौंद्रीधूमान्वितवानलदिक्प्रभाते इत्येवमेवग्रहराष्टकेनभुक्तेदिशाताइति अनेनअमरप्रकारेणयस्मि
 न्ग्रहरे भ्रमणसमयः सादिकसूर्यसंमुखोच्यते तत्पंचमीदिकसूर्यपृष्ठगतेसुच्यतेइत्याहुः वस्तुतस्तुद्वादशराशिभ्रमवशेनयस्यादिस्यर्कः स्थितः तांपृष्ठनः कू
 त्वायायादित्यर्थः यथा लग्नस्थे ऽर्केपश्चिमादिशंगच्छेत् चतुर्थेदक्षिणाससमेपूर्वाभूद्दशमउत्तरामित्यर्थः यदाहदेवलः लग्नस्थेवरुणाशांदिबुकस्येदक्षिण

तस्य आद्विबुके च तुर्धे घूने सप्तमे वा स्यात्तदा यज्ञो जयो भवेत् अथवा त्रयो यत्रुजन्मलग्नराशोरपि पौसाभि नौ प्रभलग्नानाद्विबुके घूने वा स्यात्तातदा-
 विभिनय एव अथवा तत एव ताभ्याशभोजन्मलग्नजन्मराशिभ्यामेवोपचय गृहं ३ ५ १० ११ प्रभलग्नानाद्विबुके घूने वा स्यात्तदा पिजमप्यव अथवा
 प्रभलग्नगे शक्रप्रवर्गक कृष्णग्रहाणापङ्कगिक्रेत्स्यात्तदा पिजमएव अथवा यदि मत्तकोदया शीर्षोद्गमराशय प्रभलग्नगताग्नेत्स्युत्तदा पिजमप्यव परा
 ह- उदयमुदयपषाजन्मभजनमपवातदुपचय गृहवासी ह्यलने पियासो विनिहतमारिपक्षविद्विश्रान्तिदशाद्विबुके गृहसमेत पृच्छतोऽस्तस्मितवे विर
 अथान्यमभनोरेकेनाह यद्वीचि अत्र च कथापतर्जपइत्यलुवर्तते यदि पृच्छतनी प्रभलग्ने वस्तुभा मूमीरुचिरा स्यात् अथवा यदि क्रमचस्तुमगलवस्तुम
 गलवस्तुभाभिरयादिसुतिदेशनगश्रवणागोचरम् दर्शनमभवाक्षपम् अथवा प्रसा आदरतोदैवशंपृच्छति तदा पिक्कथापतर्जय स्यादिति सर्वत्र व्याख्येयम्

विधुक्कुजयुतलग्ने सीरिदृष्टे च त्रे मृतिभमदनसस्थे लग्ने मास्करेपि द्विबुकनिधनहोराघूने गेवापि पापे सपदि भवति भग प्रभकस्तु
 स्तदानामीम् ५

अथवा चरलग्ने पककतुलामकरास्थयाद्विप्रभलग्नक मप्रहै दृष्टयुतवातदा पिजयएव ४ अथवा शुभफलदप्रभमालिन्याह विभु
 जेति चद्रमगलपुके लग्ने सीरिणाशनिना दृष्टे तदा प्रभकस्तु मगः पराजयोनाशो वा स्यात् अथच त्रे मृतिभमदनसस्थे च त्रे अष्टमे सप्तमे बालानसूये स-
 ति एवपि योगे प्रष्टु-सपदि भगः स्यात् अथावधानामनेकार्थत्वात् अपियब्दो विपर्ययार्थं तथा हि मास्करमृतिभमदनसस्थे च त्रे लग्ने गेव सति एव
 विधेयोगेपि प्रष्टु भगः स्यात् उक्तवराहेशच त्रे सस्थिरे लग्ने भगः सूधीत्सजसिते घूनेने धनगे च त्रे लग्ने याते दिवाकरे विपर्यये वा या नस्थयात्रा भगव
 धागमाइति वाऽथवा पापमहचतुर्थ्याष्टमलग्नसप्तमानामन्यतमस्य सति प्रष्टु भगः स्यात् ५

अथप्रश्नलगनेविशेषंभुजंगप्रयातेनाह त्रिकोणोऽकुजादितिकुजान्मंगलात्रिकोणेनपंचमेसौरिशक्रइजीवाश्रुत्स्युः अथवाएकोपिवासौरिशक्रइजीवानामन्यतमश्रेत्रिकोणस्यात्तदाप्युद्विषगमनस्थादेववाऽथवाऽकर्च्छशीत्रिकोणेचेत्स्थात्तदाप्युद्विष्टदिग्गमनस्थादेवतर्हि कस्यादिशिगमनस्यादित्यतआह बलीयानिति तयोरधुनोक्तोद्विष्टदिकप्रतिबंधकारकयोर्ग्रहयोर्मध्येयोत्रहोबलवीनृस्यात्मः स्वकीयादिशंप्रत्युतसामतनयेत् ६ अथयोगांतरमदलेखयाह प्रश्नेतिगम्यादिगीशांतरं तुंइष्टयादिकृतस्याईशः स्वामीप्रश्नलगनेयत्रस्थानेयोत्रहोयोभूयात् तदाऽसौग्रहःस्वामाशांदिशंनयतेप्रापयति ७ अथयात्राकालंभुजंगप्रयातेनाह धनुर्मेषेति धनुर्मेषसिंहस्थेवौयात्राप्रशस्ताशुभफलदाशनिज्ञोशनोराशिगमध्यामकरकुम्भमिथुनके

त्रिकोणोऽकुजात्सौरिशक्रइजीवायदैकोपिवा नोगमोर्कर्च्छशीवा बलीयांस्तुमध्येतयोर्ग्रहः स्यात्स्वकीयांदिशंप्रत्युतासौनयेच्च ६ प्रश्नेगम्यादिगीशात्वेतःपंचमगोयः बोभूयाहलपुक्तः स्वामाशांनयतेसौ ७ धनुर्मेषसिंहपुयात्राप्रशस्ताशनिज्ञोशनोराशिगनेवैवमध्या

न्याएषतुलागतेरवौयात्रामध्यास्यात् कर्कमीनालिसंस्थेवौदीर्घाबहुकालसाध्यायात्रानसफलेत्यर्थः वराहः यात्राजसिंहतुरगोपगतेवरिषामध्याशनैश्वरबुधोशनसांगृहेषु म्पानौकुलीरएषट्श्रिकगेतिदीर्घाशास्तत्र्यदेवलमतेऽध्वनिपृष्ठगोर्कइति देवलमतेऽध्वनिमार्गसूर्यः पृष्ठगतः शस्तःपृष्ठगतत्वंतुवसंनराजोक्तश्चमणवशेनेनित् यथादग्धादिगोशीज्वलितोदिगौद्रीधूमान्चित्रावानलदिकप्रभाते इत्येवमेवग्रहराष्टकेन भुंक्तेदिशाताइति अनेन चमणप्रकारेणयस्मिन्प्रहरे भ्रमणसमयः सादिकसूर्यसंमुखोच्यते तत्पंचमीदिकसूर्यपृष्ठगतेत्युच्यते इत्याहुः वस्तुतस्तुदादराशिशिवमवेशनयस्यादिश्यर्कः स्थितः तांपृष्ठतः कुत्वायायादित्यर्थः यथा लग्नस्थेऽर्केपश्चिमांदिशंगच्छेत् चतुर्थेदक्षिणासमेपूर्वामुदशमउत्तरामित्यर्थः यदाहदेवलः लग्नस्थेवरुणाशांदिबुकस्यदक्षिणं

करत्रहदिनेशुद्धिः कुरेपिपापिनां भवति सोम्येप्यनुपचयस्येन भवति यात्राशुभायात्तरिति तस्मान्नाथेनारोक्तइत्युक्तम् ८ अथवारभूलंनक्षत्रं
 भूलचपृथ्वीछिदसाह नपूर्वदिशीति शक्रमेज्येसायांपूर्वादिशिनप्रजेत् तथाविद्युसौरिवारेसोमशानिवारेपिपूर्वदिशिनप्रजेत् अजपदमेपूर्वाभाद्रपदाया
 तथागुरुवारेपियमादिशिनप्रजेत् रविशक्रयोवारेतथाधातृभेरोहिण्यांशादिशिपाशीवरुणः नदिशिपञ्चिमदिशिनप्रजेत् कुजबुधवारतथायमर्क्ष-
 उत्तराफाल्गुन्यासौम्यककुक्षि उत्तरदिशिनप्रजेत् कः स्वजयजीवितार्थीबुधः स्वंधनंजयः शत्रुपराजयपूर्वकः स्वात्कर्षः जीधितमायुष्यएतानिअर्थयते अ
 सोनप्रजेत् वारभूलपरिहारमाहगुरुः सूर्यवारेघृतंप्राश्यसोमवारेपयस्तथा गुडमंगारकेवारेबुधवारेनिलानपि गुरुवारेदधिप्राश्यशक्रवारेयवानपि मा

नपूर्वदिशि शक्रभेनविद्युसौरिवारेतथानचाजपदभेगुरीयमादिशीनशक्रार्कयोः नपाशिदिशिधातृभेकुजबुधेयमर्क्षेतथानसौ
 म्यककुक्षिप्रजेत्स्वजयजीवितार्थीबुधः १० पूर्वाणहेद्युवमिअभेननृपतयात्रानमध्यान्हकेतीक्ष्णारखरपराणहकनलघुभेनोपूर्वरात्रतथा
 मित्राख्येनचमध्यरात्रिसमयेचोद्येस्तथानोचरेरात्र्यतेहरिहस्तपुष्यशाशिभिः स्यात्सर्वकालशुभा ११ वानभुक्ताशनेवारेगच्छन्भूलंनदोषभा

क तांबूलचंदनंमृच्चपुष्परधिद्युतंतिलाः वारभूलहरण्यकर्त्स्मरणादपिवानिशि १० अथवारभूलंशार्दूलविक्रीडितेनाह पूर्वाणहेइति शुवारख्यैर्मित्राख्यै-
 श्वभिः पूर्वाणहेयात्रानशुभास्यात् तीक्ष्णारख्यैर्मिध्यान्हेनस्यात् अपराणहेलघुनक्षत्रैः पूर्वरात्रेभैआख्यैः मध्यरात्रिसमयेउग्रनक्षत्रैः तथारात्र्यतेरात्रितृतीय-
 भागेचरनक्षत्रैर्यात्रानस्यात् तत्रविशेषः हरिहस्तपुष्यशाशिभिः अवणहस्तपुष्यमृगैः सर्वस्मिन्नपिकालेयात्राशुभास्यात् ११ अथतत्रापिकालविशेषम-
 ध्यमानानिषिद्धानांचक्रियतांभानांचर्ज्यघटिकाइद्रवज्यथाह पूर्वेतिपूर्वात्रयेप्रथमाः षोडशनाड्योनिषिद्धाः कनिकायामेकविंशतिः सधायामेकादशपरण्या

वीयायात् ससमगेपूर्वाशामेपुरणसस्थितेसौम्यामिति एषविद्विस्वविज्ञेयम् यथाद्वितीयवृत्तीयस्थितेः केनेर्भ्रतीम् पचमेपष्ठे आग्नेयीम् अष्टमेनव
 रैरशानीम् एकादशोद्वादशैकैचयव्यागच्छेदिति अद्यताराभिषेधमाह जनुरितित्वनन्मनसत्राद्दिनसत्रयत्सरव्यस्यात् तस्मिन्नवभक्ते अपशिष्टा
 त्पमसमपचमवृत्तीयास्वास्ताराश्रित्सुस्तदानेष्टानिषिद्धा ऽ अथतिथ्यादिरुद्धिर्जुगप्रयातनाह नवष्टीति सितार्थातिथिः शकृपक्षप्रतिप
 ऽ आस्तुतिभिपुयाप्रामप्रशस्तेत्वर्योः नारदः पष्ट्यष्टमीद्वादशीत्वरिक्ताभावनितास्तत्र यात्रा शकृप्रतिपदिनिधनायाधनायचेति हयोश्विनी आदित्यपुन
 स्मभित्रेपुराभाइहुमृग जीवः पुष्यः अक्षरैरथनीहस्तभ्रवणधमिष्ठाः एतेनवभिर्नक्षत्रैः यात्राप्रशस्तोत्तमा मध्यानिनिषिद्धानिचभानिवसिष्ठश्चाह तिलोत्तरत्वा
 रवौकृकमीनालिसस्येतिदीर्घोजुनु पचससत्रिताराचनेष्टा ऽ नवष्टीनचद्वादशीनाष्टमीनोसितार्थातिथिः पूर्णिमाऽ मानरिक्ता हयादि
 त्यमंत्रदुजीवात्यहस्तभ्रवोषासवैरेवयात्राप्रशस्ता ९

कानीति तिलोत्तराइत्वार्य सधि ननुवासिधेनवाराऽक्त्य स्तेज्यदैत्वेज्यशशादुजानांवाराश्रपर्गाः शकृमदा प्रयाणे आदित्यभूसूत्राने अराणावाराश्र
 वर्गान् शकृमप्रदा स्युरिति अत्रकुतोनाम्बइतिचेन्नारुदादिभिरुक्तत्वात् वसिष्ठादिभिरुक्तपापग्रहवारशूलनिषेधवैयर्थ्याच्च दोषाधिक्ये सूचनार्थेन
 दिनिचेन्नभिन्नकवृकेषुभिर्मथसुनिवचनानां वैयर्थ्या नहत्वावैविभागतिरुक्तिना नलेककवृकेऽथे तत्र द्विपूर्वापरयिरोपे अथोत्तरवाकार्यम् ग्रथांत
 रेणज्ञहैकवाक्यतावाक्यातत्रापवसिष्ठवाक्यस्वरसाः सुहिनकरमदवार इतिवाक्यात् पापग्रहवारनिषेधेर्गौण इत्यनुमीयते तस्यगतिस्त्वेव यदात्वज
 म्पराशेरुपचयेयोग्रह शकृमोषाऽ शकृमोषाभ्रवत्ससर्बदिद्विहितः परंशुएकदिशोविषययदात्वनपचयस्का सन्नकुम्भापिनहितः यदाहरान्नमार्तिका उपवक्

शुभं शुकं स्यात् यथाशान्तरिव्यमाणो देहि प्रबलः प्रस्तां द्राहु भतः पंचदशसंख्याकात्कतरीराक्कां तं शुकं शुकभकरं स्यात् याथीनियोरान्जावैरि
 णमुदीश्याजिगमिषुः सयाथीतत्त्वामीचंद्रः यश्च स्वदेशे दुर्गदुर्गं कृत्वा तिष्ठति सस्थाथीरविः स्थितिमान् स्थाथीराज्ञः स्वामी तो द्वो सूर्याचंद्रमसौ जीवगौजी
 वपक्षगतौ तयोः राज्ञोः स्थाथियाथीराज्ञोः जयकरो रविश्चेज्जीवपक्षगः तदास्थाथिनो जयः चंद्रश्चेज्जीवगौ तदासधिक
 री अर्थाद्वाचपिचेन्मृतपक्षगो उभयोः पराजयकरो अत्र बहुविचारः स्वरोदयादवगतव्यः १५ अथाकुलकुलाकुलकुलगणवसततिलकाशादूलविकिडि

मातंडे मृतपक्षगे हिमकरश्चेज्जीवपक्षे शुकभायात्रास्या द्विपरीतगे क्षयकरी द्वौ जीवपक्षे शुभा ग्रस्तर्क्षमृतपक्षतः शुकभकरं ग्रस्तात्तथा
 कर्त्तरीयार्थादु स्थितिमान् रविर्जयकरो तो द्वौ तयो जीवगौ १५ स्वात्यंतकाहिवसकपोष्ठाकारानुशाधादित्यध्रुवाणि विषमास्तिथयोऽकुलाः
 स्युः सूर्यदुर्गमदगुरवश्चकुलाकुलज्ञो मूलाबुपेशविधिभदशषट्द्वितिथ्यः १६ ताभ्यामाह स्वात्यंतकाहीति पूर्वश्वीतिचस्वाती अंतकं भरणी

आश्लेषाधनिष्ठारे वतीहस्तानुराधापुनर्वसुध्रुवाणि उत्तरात्रयरोहिण्यः एतानि द्वादशभाषानि विषमास्तिथयः प्रतिपचृतीयापंचमीसप्तमीनवम्येकादशी
 त्रयोदशीपंचदश इत्येतिथयः शानिवेद्रसूर्यबृहस्पतिवाराः चत्वारः एते प्रत्येकमकुलसंज्ञाः अथज्ञो बुधवारः मूलं अंबुपंशततारका ईशआर्द्रा विधिभम-
 भिजित् चत्वारिभानि दशषट्द्वितिथ्यः दशमीषष्ठीद्वितीयातिस्वस्तिथयः एते प्रत्येककुलाकुलसंज्ञाः स्युः अथपूर्वास्तिस्मः अश्विनीपुष्यमघाद्दुर्गः कर्णः
 श्रवणः दहनः कृत्तिका द्विशविशोरवाज्येष्ठाचित्राएतानि द्वादशभाषानि शुकभौमवारो अकोष्टेद्रवेदेभिनाः द्वादश्यष्टमीचतुर्दशीचतुथीसंज्ञाश्चतस्त्रस्तिथ-
 यः प्रत्येककुलसंज्ञकाः स्युः फलमाह यात्रीति अकुलसंज्ञकतिश्चिचारनक्षत्रवारगणेशमरेत्युद्भारंने सति यात्रीराज्ञो जयी स्यात् अदिकुलसंज्ञके ति-

समर्थादिका त्वन्यादित्यर्थं स्वातीविरारवास्त्रेपाज्येष्ठानामाद्याभ्रदुर्देशापटिकात्पान्या चतुर्भुजं परप्यासमपटिकवन्दिभेचैकरिशतिः एकदशपरीषिन्धे
 भिपूर्वास्त्रपोठशस्वातीसार्पेशारराद्रन्येष्ठास्त्रचतुर्वृषास्त्रयेदेतापटिकायाथायाकप्रदामताइति १२ अथमतातरेणचन्धत्वमिद्रवल्नयाह पूर्वार्द्धमितिस्प
 यार्थं १३ अपभानानीवपक्षादिकाः संशयुजगप्रयावेनाह तमोमुक्तेवितमोराद्दुर्वकीयह तेनधुक्तामुक्तएवविधाविश्वसस्यास्त्रयोदशसख्यास्तारानस
 प्राणिनीवापसः सजीवपक्षसज्ञाविरक्तभकराणिभोग्याः राहुण्यन्तनक्षत्रान् भोग्यानिगन्धानित्रयोदशभानिमृतोमृतपक्षसज्ञानिवदांक्रान्तभवेनराहुणा
 क्रान्तभतेनराहुकर्तरीत्येवनामकस्यात् यथाराहुर्हस्त्रनक्षत्रेभनसुक्ताभिनिआस्वातीप्रमुत्बानिपूर्वाभाद्रपदाताविप्रयोदशजीवपक्ष तदाक्रान्तभाद्रस्तात्येचद

पूर्वाग्निफिथ्यातकृतारकाणाभूपप्रकृत्ययतुरगमास्तु स्वातीविरारेवेद्रभुजगमानानाढ्योनिपिक्वामसुसमिताम् १२ पूर्वार्द्धमामे
 यमघानिलानात्यजद्विविधाहियमात्तरार्द्धम् नृप समस्तागभनजयार्थीस्वातीमघाचोरानसामतेन १३ तमाभुक्ततारा स्मृतोविश्वस
 स्यात् शक्रभोजीषपक्षीमृगत्रापिसोग्या तदाक्रान्तभकतरीसज्ञमुक्तततोक्षेदुसरत्यभवेद्रस्तनाम १४

तेनराहुणाभोग्यानिज्जराकात्तुनीपूर्वाकात्पुनीमपाच्छेपापुष्यपुनर्वसुआर्द्राभुगरोहिणीकृत्तिकाप्ररणीअश्विनीरेवत्यारव्यानिमृतपक्षः षष्ठसुकर्तरीय
 स्त्रमित्तिच १४ अथजीवपस्वातीनाफ्लशार्दकपिकीरितेनाह मातृडइति मृतपक्षमार्तेइत्पूर्वसविचद्रमेक्कीषपक्षेस्यात्तदायाभारुभास्यान् विपरीतगे
 मार्तेडेजीवपक्षगेसतिचद्रमेन्मृतपक्षयः तदायात्राफियमाणायानु ह्यपकरीस्यात् यैसूर्याषट्मसौवेज्जीवपक्षेस्थामोतदाशक्रमारुभकरेत्यर्थं अर्था
 दुभौमृतपक्षेस्यातीतदथाभाऽविक्षपकरीस्यान् अर्थास्पापवारमाह धस्त्रसीमिति मृतपक्षनक्षत्राध्यक्षराहुणाक्रान्तभान्पचबशसंख्यं

यिनसयेवारेगणेसवि स्थायीगजान इज्जयीस्थान कुलाकुलेसज्ञकेतिथिचारनसप्रगणेसुअतोसुइकुर्वतो मूमीशयोरान्तो परस्परसधि स्यात् १६ १७
अथपथिराहुचकस्रुधरपद्म स्युर्भेदिति अग्निपुष्यान्धेयापनिषारशततारक्यविशारवातुराभास्व्यानिमानिधर्मैधर्मस्थानेलेख्यानि अथभरणीपूर्वाभाद्रप-
दाज्येष्ठाभ्रब्रणपुनबसूमपात्तात्थारव्यानिमानिअर्थेस्यु अथकनिकाद्रोत्तरापूर्वाभाद्रपदाविभ्रामूढाग्निगित्पूर्वाफल्गुनीनिसन्धाणिकायेस्यु; अथरोहिण-
आप्यपूर्वाषाढाशुक्लरेवमी चिन्मुनराषाढाअर्थमभउत्तराफाल्गुनीह सास्व्यानिमानिमोक्षेस्यु प्रथिराब्दमारिरेस्पतादृशराहोपथिराहाविल्यर्थे चके

पूर्वाञ्चीज्यमपेदुफरिहनुहीशेद्रचित्रास्तथा रक्तचरीकुलसप्तकात्रुत्रिययोर्कर्षेद्रेद्रवेदैर्मिताः यायीस्यादकुलेजयीन्वसमरेत्थायी
चतइडकुलेसधि स्यादुभयो कुलाकुलगणे मूमीशायोपुष्यतो १७ स्युधर्मवत्सपुष्यारगवसुजलपद्मशमत्राणयथार्थेयाम्याजोघ्रीड्रकेणा
दितिपितृपवनोदुन्यथोमानिकामे बन्त्याद्रोभ्रुभ्रुत्रिकृतिविधिभगारव्यानिमाक्षयरोद्रिण्याप्यदृत्सक्षिन्वार्थमभदिनकरद्वाणिपे
थादिराहो १८ धर्मगेसास्करवित्तमोक्षेशरीवित्तगेधर्ममासस्थितिः शस्यते कामगेधर्ममासाथीगः शोभनामोक्षगेकेवलधर्मगप्रोन्व

इतिविशेषमभाहार्यम् १८ अथलघ्विण्यात्फलमाह धर्मगेसास्करइति धर्ममार्गस्थिते सास्करेसतिचेद्वित्तमोक्षेशरीअर्थमार्गेमोक्षमार्गेवारा
शीस्यत्तदारोभन अथवित्तगेमार्गसास्करेसति धर्ममार्गगाः मोक्षमार्गगाः शरीरोभनः अथकामगेसास्करेसतिधर्मार्थमोक्षमार्गगाः शरीरोभनःअथ
गोक्षमार्गसास्करेसतिधर्मगः शरीरोभन अर्थीद्विपरीतास्थितयोर्दोषो सूर्योर्भेद्रमसोरक्तमत्तस्थान् १९ अथतिथिनकरप्रलिन्याह पौषेइति अथपौ
ादिनः प्रतिमासेहादराकोष्टकाकेरव्याः एवकृतेचतुश्चत्वारिंशदधिकंयतकोष्ठकाजायंते तत्रत्रयकृतिः यवान्यासाप्राग्लिखिता तत्रपक्षस्पष्टरूपस्य

कृष्णापक्षस्थवापक्षतिः पक्षमूलप्रतिपत्तदादिकालः प्रथमंपौषेमासेप्रतिपदादिकाः द्वादशतिथयोऽधोधोलेख्याः माघादौमाघादिमासेपुद्द्वितीयादिकान्ति
 श्रयोलेख्याः यथामाघेद्वितीयादिकाः फाल्गुनेतृतीयादिकाः चैत्रेचतुर्थ्यादिकाः वैशाखेपंचम्यादिकाः ज्येष्ठेषष्ट्यादिकाः आषाढेसप्तम्यादिकाः श्रावणेऽष्ट-
 म्यादिकाः भाद्रपदेनवम्यादिकाः आश्विनेदशम्यादिकाः कार्तिकेएकादश्यादिकाः मार्गशीर्षेद्वादश्यादिकाः सर्वास्तिथयोद्वादश्यादिक्याः अर्वाशीष्टस्था
 नानिप्रतिपदादिभिः पूरणानिकामान्तिस्त्रइतिकामात्रयोदशीचतुर्दशीपंचदशस्तृतीयादिवत्सुः त्रयोदशीतृतीयावत् चतुर्दशीचतुर्थीवत् पंचदशी
 पंचमीवत्सुरित्यर्थः फलार्थमतिदेशोयम् तत्रप्रतिपदादौपूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरास्तुदिक्षुयानेचिकीर्षिनेसतिफलशुभाशुभसौरव्यक्तेशइत्यादिनाष्ट

पौषेपक्षत्यादिकाद्वादशैवतिथ्योमाघादौद्वितीयादिकास्ताः कामान्तिस्त्रःस्तुस्तृतीयादिवच्चयानेप्राञ्च्यादौफलतत्रवक्ष्ये २०सौ
 रव्यक्तेशोर्षीतिरर्थगमश्चभून्त्येनैःस्वनिःस्वतामिश्रितान्च द्रव्यक्तेशोदुःखमिष्टातिरर्थोलाभःसौरव्यमंगलवित्तलाभः २१ धः

नत्रयेणचक्ष्येकथयिष्यामि २० फलानिशालिनीत्रयेणाह सौरव्यमिति लाभइति सौरव्यमितिच श्लोकत्रयस्यप्राथमेव तत्रपौषप्रतिपादिदिक चतुष्टयेसौ-
 रव्यक्तेशोर्षीतिरर्थगमश्चेनिफलचतुष्टयंक्रमेणज्ञेयम् एवंद्वितीयादिष्वपिश्लोकचतुर्थीशोक्तंफलस्यात् २१ २२ २३ अथसर्वाकज्ञानं वसततिलकयाह
 तिथ्यर्क्षेति तिथयोत्रशक्तेप्रतिपदादितोग्राह्याः तत्रतिथिनक्षत्रवाराणायुतिः स्थानत्रयेस्थाप्याक्रमेणसप्तभिरष्टभिःस्त्रिभिश्चतष्टाभन्नावशिष्टासति प्र-
 थमस्थानेवियतिशून्येसति अतिदुःखीयात्राकर्त्तव्यात् मध्येद्वितीयस्थानेधननाशः चरमेद्वितीयस्थाने शून्यमृत्युः स्यात् स्थानत्रयेकयुजिअंकयुतोसौ
 रव्यजयौषपेताम् २४ अथाडलेपत्रमणेप्रमाणिकयाह रवेर्भतइति सूर्येनक्षत्रात् ७अभस्यचन्द्रभस्योन्मिर्गणनाकार्थीसानगैः सप्तभिरवशेषिता

1	का	3	ख	3	ग	4	घ	5	ङ	6	च	7	छ	8	ज	9	झ	10	ञ	11	ट	12	ठ	13	ड	14	ढ	15	ण	16	त	17	थ	18	द	19	ध	20	न	21	प	22	फ	23	ब	24	भ	25	म	26	य	27	र	28	ल	29	व	30	श	31	ष	32	स	33	ह	34	ळ	35	क्ष	36	फ	37	य	38	व	39	श	40	ष	41	स	42	ह	43	ळ	44	क्ष	45	फ	46	य	47	व	48	श	49	ष	50	स	51	ह	52	ळ	53	क्ष	54	फ	55	य	56	व	57	श	58	ष	59	स	60	ह	61	ळ	62	क्ष	63	फ	64	य	65	व	66	श	67	ष	68	स	69	ह	70	ळ	71	क्ष	72	फ	73	य	74	व	75	श	76	ष	77	स	78	ह	79	ळ	80	क्ष	81	फ	82	य	83	व	84	श	85	ष	86	स	87	ह	88	ळ	89	क्ष	90	फ	91	य	92	व	93	श	94	ष	95	स	96	ह	97	ळ	98	क्ष	99	फ	100	य	101	व	102	श	103	ष	104	स	105	ह	106	ळ	107	क्ष	108	फ	109	य	110	व	111	श	112	ष	113	स	114	ह	115	ळ	116	क्ष	117	फ	118	य	119	व	120	श	121	ष	122	स	123	ह	124	ळ	125	क्ष	126	फ	127	य	128	व	129	श	130	ष	131	स	132	ह	133	ळ	134	क्ष	135	फ	136	य	137	व	138	श	139	ष	140	स	141	ह	142	ळ	143	क्ष	144	फ	145	य	146	व	147	श	148	ष	149	स	150	ह	151	ळ	152	क्ष	153	फ	154	य	155	व	156	श	157	ष	158	स	159	ह	160	ळ	161	क्ष	162	फ	163	य	164	व	165	श	166	ष	167	स	168	ह	169	ळ	170	क्ष	171	फ	172	य	173	व	174	श	175	ष	176	स	177	ह	178	ळ	179	क्ष	180	फ	181	य	182	व	183	श	184	ष	185	स	186	ह	187	ळ	188	क्ष	189	फ	190	य	191	व	192	श	193	ष	194	स	195	ह	196	ळ	197	क्ष	198	फ	199	य	200	व	201	श	202	ष	203	स	204	ह	205	ळ	206	क्ष	207	फ	208	य	209	व	210	श	211	ष	212	स	213	ह	214	ळ	215	क्ष	216	फ	217	य	218	व	219	श	220	ष	221	स	222	ह	223	ळ	224	क्ष	225	फ	226	य	227	व	228	श	229	ष	230	स	231	ह	232	ळ	233	क्ष	234	फ	235	य	236	व	237	श	238	ष	239	स	240	ह	241	ळ	242	क्ष	243	फ	244	य	245	व	246	श	247	ष	248	स	249	ह	250	ळ	251	क्ष	252	फ	253	य	254	व	255	श	256	ष	257	स	258	ह	259	ळ	260	क्ष	261	फ	262	य	263	व	264	श	265	ष	266	स	267	ह	268	ळ	269	क्ष	270	फ	271	य	272	व	273	श	274	ष	275	स	276	ह	277	ळ	278	क्ष	279	फ	280	य	281	व	282	श	283	ष	284	स	285	ह	286	ळ	287	क्ष	288	फ	289	य	290	व	291	श	292	ष	293	स	294	ह	295	ळ	296	क्ष	297	फ	298	य	299	व	300	श	301	ष	302	स	303	ह	304	ळ	305	क्ष	306	फ	307	य	308	व	309	श	310	ष	311	स	312	ह	313	ळ	314	क्ष	315	फ	316	य	317	व	318	श	319	ष	320	स	321	ह	322	ळ	323	क्ष	324	फ	325	य	326	व	327	श	328	ष	329	स	330	ह	331	ळ	332	क्ष	333	फ	334	य	335	व	336	श	337	ष	338	स	339	ह	340	ळ	341	क्ष	342	फ	343	य	344	व	345	श	346	ष	347	स	348	ह	349	ळ	350	क्ष	351	फ	352	य	353	व	354	श	355	ष	356	स	357	ह	358	ळ	359	क्ष	360	फ	361	य	362	व	363	श	364	ष	365	स	366	ह	367	ळ	368	क्ष	369	फ	370	य	371	व	372	श	373	ष	374	स	375	ह	376	ळ	377	क्ष	378	फ	379	य	380	व	381	श	382	ष	383	स	384	ह	385	ळ	386	क्ष	387	फ	388	य	389	व	390	श	391	ष	392	स	393	ह	394	ळ	395	क्ष	396	फ	397	य	398	व	399	श	400	ष	401	स	402	ह	403	ळ	404	क्ष	405	फ	406	य	407	व	408	श	409	ष	410	स	411	ह	412	ळ	413	क्ष	414	फ	415	य	416	व	417	श	418	ष	419	स	420	ह	421	ळ	422	क्ष	423	फ	424	य	425	व	426	श	427	ष	428	स	429	ह	430	ळ	431	क्ष	432	फ	433	य	434	व	435	श	436	ष	437	स	438	ह	439	ळ	440	क्ष	441	फ	442	य	443	व	444	श	445	ष	446	स	447	ह	448	ळ	449	क्ष	450	फ	451	य	452	व	453	श	454	ष	455	स	456	ह	457	ळ	458	क्ष	459	फ	460	य	461	व	462	श	463	ष	464	स	465	ह	466	ळ	467	क्ष	468	फ	469	य	470	व	471	श	472	ष	473	स	474	ह	475	ळ	476	क्ष	477	फ	478	य	479	व	480	श	481	ष	482	स	483	ह	484	ळ	485	क्ष	486	फ	487	य	488	व	489	श	490	ष	491	स	492	ह	493	ळ	494	क्ष	495	फ	496	य	497	व	498	श	499	ष	500	स	501	ह	502	ळ	503	क्ष	504	फ	505	य	506	व	507	श	508	ष	509	स	510	ह	511	ळ	512	क्ष	513	फ	514	य	515	व	516	श	517	ष	518	स	519	ह	520	ळ	521	क्ष	522	फ	523	य	524	व	525	श	526	ष	527	स	528	ह	529	ळ	530	क्ष	531	फ	532	य	533	व	534	श	535	ष	536	स	537	ह	538	ळ	539	क्ष	540	फ	541	य	542	व	543	श	544	ष	545	स	546	ह	547	ळ	548	क्ष	549	फ	550	य	551	व	552	श	553	ष	554	स	555	ह	556	ळ	557	क्ष	558	फ	559	य	560	व	561	श	562	ष	563	स	564	ह	565	ळ	566	क्ष	567	फ	568	य	569	व	570	श	571	ष	572	स	573	ह	574	ळ	575	क्ष	576	फ	577	य	578	व	579	श	580	ष	581	स	582	ह	583	ळ	584	क्ष	585	फ	586	य	587	व	588	श	589	ष	590	स	591	ह	592	ळ	593	क्ष	594	फ	595	य	596	व	597	श	598	ष	599	स	600	ह	601	ळ	602	क्ष	603	फ	604	य	605	व	606	श	607	ष	608	स	609	ह	610	ळ	611	क्ष	612	फ	613	य	614	व	615	श	616	ष	617	स	618	ह	619	ळ	620	क्ष	621	फ	622	य	623	व	624	श	625	ष	626	स	627	ह	628	ळ	629	क्ष	630	फ	631	य	632	व	633	श	634	ष	635	स	636	ह	637	ळ	638	क्ष	639	फ	640	य	641	व	642	श	643	ष	644	स	645	ह	646	ळ	647	क्ष	648	फ	649	य	650	व	651	श	652	ष	653	स	654	ह	655	ळ	656	क्ष	657	फ	658	य	659	व	660	श	661	ष	662	स	663	ह	664	ळ	665	क्ष	666	फ	667	य	668	व	669	श	670	ष	671	स	672	ह	673	ळ	674	क्ष	675	फ	676	य	677	व	678	श	679	ष	680	स	681	ह	682	ळ	683	क्ष	684	फ	685	य	686	व	687	श	688	ष	689	स	690	ह	691	ळ	692	क्ष	693	फ	694	य	695	व	696	श	697	ष	698	स	699	ह	700	ळ	701	क्ष	702	फ	703	य	704	व	705	श	706	ष	707	स	708	ह	709	ळ	710	क्ष	711	फ	712	य	713	व	714	श	715	ष	716	स	717	ह	718	ळ	719	क्ष	720	फ	721	य	722	व	723	श	724	ष	725	स	726	ह	727	ळ	728	क्ष	729	फ	730	य	731	व	732	श	733	ष	734	स	735	ह	736	ळ	737	क्ष	738	फ	739	य	740	व	741	श	742	ष	743	स	744	ह	745	ळ	746	क्ष	747	फ	748	य	749	व	750	श	751	ष	752	स	753	ह	754	ळ	755	क्ष	756	फ	757	य	758	व	759	श	760	ष	761	स	762	ह	763	ळ	764	क्ष	765	फ	766	य	767	व	768	श	769	ष	770	स	771	ह	772	ळ	773	क्ष	774	फ	775	य	776	व	777	श	778	ष	779</
---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	-----	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	-----	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	-----	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	-----	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	-----	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	-----	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	-----	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	----	-----	----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-------

सतीद्व्यगा द्विशेषमितासप्तशेषमितावाप्तवेत् तदामाहाडलोदोष स्यात् अनशस्यते प्रागुक्तप्रकारेणयदित्रिषमिताषट्शेषमितावास्यात्तदाभ्रमो
 भ्रमणारव्योदोष स्यात्सोपिनशस्यते एतन्निर्मूलम् तत्रभ्रमणेयात्रामिवत्यजंति आडलेबहूनिकार्याणित्यजंति उक्तंच यात्रायत्रहलप्रवाहसमरेचौर्येचसंश्रौत-
 थाकृपारामतडागबंधनविधौपापद्धिदुर्गग्रहे अश्वेभोष्टुरथादिरोहणविधौत्याज्यंसदैवाडलयत्नान्नात्रशुभेषुमंगलविधौदोषेनतस्यकचिदिति २५ अथ
 द्वैधरख्ययोगमुपजातिकयाह शशांकभ्रमिति स्पष्टार्थ प्रसगात्घबाडमपि सूर्यभाद्रपाथेच्चांद्रत्रिगुणंतिथिसंयुतस् सप्तभिस्तुहरेद्भागंत्रिशेषस्थाद्द्विबाडक

लाभोद्रव्यासिर्धनंसौरख्यमुक्तंभीतिलाभोमृत्युरर्थागमश्च लाभःकष्टद्रव्यलाभौस्वरवंकष्टंसौरख्यंकृशलाभौस्वरवंच २२ सौरख्यंलाभः
 कार्यसिद्धिश्चकष्टंकृशःकष्टासिद्धिरर्थोधनच मृत्युर्लाभोद्रव्यलाभश्चभून्यभून्यसौरख्यमृत्युरत्यतकष्ट २३ तिथ्यक्षवारश्रुतिरद्रिग
 जाग्नितष्टास्थानत्रयेत्रविद्यतिप्रथमोतिदुःखी मध्येधनक्षतिरथोचरमेमृतिःस्यात्स्थानत्रयकश्रुजिसौरख्यजंथोनिरुक्तौ २४ रवेर्म
 तोअभोन्मीतिनगावशेषपिताह्रगाः महाडलोनशस्यतेत्रिषमिताभ्रमोभवेत् २५ शशांकभंसूर्यभतोत्रगण्यपक्षादितिथ्यादिनवा
 सरेण युतंनवातंनगशेषकंचेत्स्थाष्टैवरंत द्रमनेतिशस्तम् २६ म् एतच्चहैवराच्छुभंज्ञेयम् एतत्सर्वदक्षिणात्याविचारयंतीति अत्रप्रसंगात् ग्रं

थांतरस्थसंग्रहः सूर्यभाद्रणयेच्चांद्रंतिथिवारंचमिश्रितम् सप्तभिस्तुहरेद्भागपंचशेषतुतेलकम् सूर्यभाद्रणयेच्चांद्रंतिथिवारंचमिश्रितम् अर्कसंख्यैर्हरे
 द्भागंनवशेषतुगौरवेम् प्रवेशोगौरचंद्राग्निर्गमेहैवरंतथा तस्करेतेलकदद्याद्दृष्टाष्टाडंसर्वकर्मस्त इतिज्योतिर्निबंधे २६ अथघातचंद्रंशालिन्यात्तरिहा
 र्चानुष्टुद्धेनाह भूपंचेति आग्नेयेतिरूपरूपनीतिचमेषादिराशीनांभूपनाकेत्यादिकोघातचंद्रोद्वेय. यथाभेषस्यप्रथमोमेवएव एषस्यपंचमः कन्यास्थः मिथु

नस्मनयमः कर्केद्वितीयः सिंहेषठा कन्यायादयम तृलायास्तृतीयः श्मिकस्यसप्तमः धनुषश्चतुर्थः मकरस्याष्टमः कुमस्यैकादशः मीनस्यद्वादशः स
 द्वायजसेवापारिवादप्रतिवादिनासहकलहेयुष्मद्येआदिशाब्दान्मृगायादिषुवर्ज्यं अन्यत्रविवाहान्नप्राशानादिमगलकृत्येनवर्ज्यं उक्तचतुर्दशैवैवैषिप
 कुमारीपूजनतया राजसेवानाहनादीघानचद्रत्विबर्जयेत् तीर्थयात्राविवाहानप्राशनोपनयादितु मागल्यसर्वकार्येषुपातचद्रनभितयेत् अत्रलापवार्थभात्वपु
 त्रेणगोविद्यपद्याम् मेपकन्यापदहरिनकपुग्मधतर्तृषा मीनसिंहपनुकुंसापातचद्राञ्जादितइति पातचद्रेमेपादिराशिषुकनिक्रमदिमानान्तरणाएतेवर्ज्य

भूपचाकह्यगद्विष्वन्दिहससेवेदाष्टेशार्काश्रथातारव्यचद्रः मेपादीनाराजसेवाविवादेवर्ज्यायुक्ताद्येचनान्यत्रवर्ज्यः २७ आग्नेयत्वापुज
 लपवित्र्यवात्सवरोद्रमे मूलश्राह्मजपाद्रक्षकित्यमूलाजभृकमात् २८ रूपहृग्न्यनिभूरामह्यव्यग्न्युभिहुगानय घातचद्रेविष्यप
 दाभेपाह्वन्यामनीषिभिः ३९ गोस्त्रीस्रपघातविषिसुपुणासद्राद्रुपुक्ककटकथनंदा कव्याजयोर्नभृपदेचरिक्कजयाधनु कुमहरीनश
 स्ता ३० नकेभीमोगोहारिल्मीपुमदश्रद्रोहहृः कोजमिश्रकके कक कोदहालिमीनेपुलुभकूकेजीवोघातवारानशस्ता ३१ छ

इतिकेरिहृदनि २७ २८ २९ पातविधिसुपनातिकयाहृगोस्त्रीकन्यास्रपोमीनापुत्रद्राशिसूतिनरेपूणी पचमीदशमीपंचदशीचघाताविधिकौपीवृषि
 कः अजोभेपः एतयोर्नदानतिपत्सख्येकादशीषतियिचकपटेमकरतूलयोः रिक्ताचतुर्थनिबमीषतुदधीचघातविधि धनु कुमसिहानाजपातृतीयाश्रमीभयोत्
 शनिपाततिययः सत्राद्वितीयाससमीद्वादशीमिसुनकर्केचघाततिययोयाघादीनशस्ता ३० पातवारान्शालिन्याहनफमीसइति मकरराशिमतिपुठयेभोभो
 पातवार दपसिहकन्यास्कमद शनिपातवार दद्विमियुनेषद्रः अनेमेपेऽर्कः कर्केषुधः धमुमीषिचमिकेपुशकवारः अरुस्तूल्यकुंगतूरुयोर्नीबोयुरुधानवारद्वक

र्थः घातवारा अपियात्रादौ न शस्ताः ३१ अथ घात नक्षत्राण्यनुष्टुभाह मघेति स्पष्टार्थम् एतदपियात्रादौ न शस्तम् ३२ अथ घातलग्नान्याह भूह्यर्थात् स्पष्टार्थः तदपियात्रायां वर्ज्यम् ३३ अथ योगिनी जीर्णास्तास्तिथीनादौ षमाह नवभूम्य इति एतास्तिथयः पूर्वतः पूर्वदिशमारप्य अष्टदिक्षु ज्ञेयाः यथा पूर्वस्थानवभूम्यः नवमी प्रतिपच्च आग्नेय्यां शिववन्द्यः एकादशी तृतीया च एवमग्नेपि एतास्तिथयो योगिन्य इति जीर्णास्तास्तिथयः संमुखवामगानशस्ताः यथा प्राच्यांगतुः प्रतिपत्समुखी दक्षिणांगतुर्वीमगा प्रतीच्यांगतुः पृष्ठगा उदीच्यांगतुर्दक्षिणा एव सर्वासु दिक् सवास्तिथयो विचार्यस्तत्र संमुखवामगानश्वतिथयो न शकभाः

मघाकर स्वातिमैत्रमूलशुल्यं बुपांत्यभम् याम्यब्राह्मेशसांपंचमे षादेर्घातभंनसत् ३२ भूमि १ ह्य २ ध्य ४ द्वि १० कसूर्या १२ गा ६ षां ८
 के ९ शा ११ नि ३ सायकाः ५ मषादिघातलग्नानियात्रायां वर्जयेत्सुधीः ३३ नव ९ भूम्यः १ शिवा ११ वन्द्यो ३ क्ष ५ विश्वे १३ के १२ कृताः ४ श
 क्र १४ रसा ६ सुरंग ७ तिथ्यः १५ द्वि २ दिशो १० सा ३० वसव ८ श्व पूर्वतः स्युस्तिथयः संमुखवामगानशस्ताः ३४ कोवेरीतो वैपरित्येनका
 लो वारे ३ काद्य संमुखे तस्य पाशः रात्रावैतो वैपरित्येनगण्यो यात्रा युद्धे संमुखे वर्जनीयो ३५ अर्थाद्दक्षिणा पृष्ठगा श्वरुभाः उक्तं च पृष्ठतो दक्षि

णे वापियोगिनी गमने हिता वाम संमुखयोर्नष्टा वायुमेवं विचिंतयेदिति ३४ अथ काल पाशयोगं शालिन्याह कोवेरीत इति कोवेरी उत्तरादि कृतस्य धिपरीतदिक्षु
 अर्कघेनारे कालः स्यात् तद्यथा रवा उतर दिक्षिकालः दक्षिणो पाश इत्यर्थः चंद्रवायव्यां कालः आग्नेयां पाशः एवं भौमादिष्वपि रात्रौ कालदिशि पाश इति वैपरी-
 यज्ञेयम् एतौ यात्रा युद्धादि संमुखे वर्ज्यो उक्तं च स्वरोदये वारोत्थ पूर्वदिग्भागे ततः सव्ये नमं दगः यत्र स्थस्तस्य कालः स्यात्पाशस्तस्य तु संमुखः दक्षिणस्थः श
 कालः पारो वामदिगा अथ यात्रायां समरे अष्टस्ततो ३ न्यत्र नशां मन इति प्रसंगादर्थं यामाराहुरपि स्वरोदयस्थो लिरव्यते इन्द्रवायुयमरुद्रतो याग्निशाशि

क्तानिगुरुः पूष्याश्विहस्तमैत्राणिषोष्णवेष्णावसौम्यमम् वासवंसर्वदिक्ष्वाशुत्रायांशोभनानिहीति वराहः सर्वद्वारिकसंज्ञितानिगुरुभंहस्ताश्विमैत्राणिच
 श्रेष्ठान्येदवषोष्णविष्णुवस्तुभात्याद्यैः सहाष्टौसदतिवक्त्रीग्रहइति वक्त्रीग्रहोयादिकेंद्रगः स्यात्सगमेयात्रायांनिषिद्धः अथवास्थवक्त्रीग्रहस्थलगनेवर्गः षड्गश्वे
 त्सोपिगमनेनिषिद्धः वास्थवक्त्रीग्रहस्यदिनवारोपिगमनेनिषिद्धम् ३८ अथायनशूलमिंद्रवज्रयाह सौम्यायनेति यदिसूर्यचंद्रौसौम्यायने उत्तरायणेगती-
 स्यातांतदाउत्तरांप्राचीमुवाव्रजेत् तद्विड्भुखायात्रापुभेत्यर्थः यदितुरथिचंद्रौदक्षिणायनगतीस्यातांतदाप्रतीचींदक्षणांवाव्रजेत् अथतयोर्भिन्नायनत्वेअय
 नभेदेसतिदिवानिशंव्रजेत् यथा सूर्योयास्मिन्नयनेतांदिशंदिवाव्रजेत् चंद्रोयस्मिन्नयनेतांदिशंराशौयायात् अत्रोत्तरस्यापूर्वस्याअंतर्भावः दक्षिणस्यां

सौम्यायनेसूर्यविधृतदोत्तरांप्राचींव्रजेत्तौयदिदक्षिणायने प्रत्यायमाशांन्वतयोर्दिवानिशांभिन्नायनत्वेथवधोन्यथाभवेत् ३९उ
 देतियस्यांदिशिथत्रयातिगोलभ्रमाद्वाथककुब्भसघे त्रिधोन्वतेससुरवएवशक्रकोयत्रोदितस्तानुदिशनयायात् ४० पश्चिमायाइति

रत्नकोशेदिनकरकरत्तसामकरादाशुत्तरामृचपूर्वाच्च यायाञ्चकर्कटादौयाम्यामाशांप्रतीचींचेति अथोन्यथाचेत्कुर्यात्तदावधोभरणंभवेत् भिन्नायनत्वेसतिसूर्यो
 यस्मिन्नयनेतांदिशांयत्रौगच्छेत् चंद्रोयस्मिन्नयनेतांदिवागच्छेत्तदायातुर्वधोभवेदित्यर्थः ३९ अथसंसुरवशक्रदोषमुपजात्याह उदेतीति शुक्रोयदिय।
 स्यांदिशिप्राच्यांप्रतीच्यांवाकालवशेनोदयंकरोतितत्रंगंतुः पुंसः शक्रः संसुरवःअथमेकःप्रकारः अथवागोलभ्रमवशनयन्नयस्यादिशिउत्तरस्यांदक्षिणस्या
 वायदिगच्छेत्तत्रंगंतुः पुंसःसंसुरवः शक्रः स्यात् अथद्वितीयःप्रकारः अथयत्रककुप्भसंघेप्राच्यादिदिशिकुनिकादिन्यासवशेनयाद्दिङ् नक्षत्रेचरति तत्रदि
 शिगंतुःससुरवः शक्रः स्यादित्ययंतृतीयःप्रकारः स्यात्अत्रिः यदिगतःसमुदयेद्विचरेद्यत्रगोलके यद्द्वारंभेषुविचरेन्निविधं प्रतिभागवेमिति यत्रोदितइति

यस्यादिरपुदिता शुक्रोदरयोतेवारिशयेरनगच्छेत् अन्यदिरपियथास भवनेयात् मूढेरुक्केकार्पहाभि प्रतिशक्रपरानजय इतिनारदोक्ते अवरपकर्तव्येग
 मनेरातिमाहवसिस्र मृगुल्लम्नेष्टुगोवारे मृगुवर्गेष्टुगूदये उषोव्यष्टुगुवारेपियापच्छु फोदयंप्रवि रजतेनेव शरुदेनकारयेत्यतिमाधुगोः स्त्रिवेदष्टदलंपद्म
 कांस्यपानेचवदुलोः शक्रसूस्त्रावरेर्वष्टपमतिमीममपूजयेत् शक्रपुव्यासवैर्गेर्षेसु काहारेर्विनिमित्ते उपचाराणि कार्याणि शक्रकृतेभ्यन्वदित्स्त्रुवा तन्मन्त्रे
 णजपकुर्यात्सम्यगसोत्तराणम् कमीतेतेनमयेणमन्त्रम्याचम्यप्रदापयेत् स्वेतगभासतेपुष्पे क्षीरमित्रेणवारिणा देत्यमघ्रीदिषावशचिोरानाभार्गवि कवि
 स्वेतोयमडवीकाव्योभिधिस्थोभृगुवेनम दलेत्यर्घ्यप्रयत्नेन प्रायेयेदेवमक्तिता अनेनेवतुमित्रेणप्रोज्जलिप्रयात स्थिता सत्वजयानपाककसेसुरसत्वसमुद्भव

वक्रास्तनीन्चोपगते मृगोः सुते राजाव्रजन्यातिवशाहिविद्विषाम् बुधेचुकूलोयदितत्रसेच लन्रिपुजयेन्नेवजयप्रतीदुजे ४१

दोषधिनारायसिप्ररसभातेजसान्निधे इविश्राध्यप्रयत्नेनप्रतिमाभूपणप्रव्वितादैवज्ञायैषदातव्याम्बेताभ्यसहितैवसा शिष्टेभ्योदक्षिणावद्यापथापिचालुसा
 रत ब्राह्मणान्भोजयेत्पञ्चाल्त्वयंमुञ्जीनवपुंसि इतरेपामहाणान्पूजाकुर्यात्सफलतः तत्तत्संमुखजोदोपस्तत्क्षणादेवनस्याति दीपिकायातुरानमेरोक्तम्
 सितमम्बसितच्छमद्देममौक्तिकसमुत्तम् ततोद्विजातयेदद्यात्प्रति एकप्रयातयइति ४० अथपक्रास्तादिदोषेसापवादमुपजात्याह वक्रास्तेति मृगोः सुते
 शक्रेवक्रोपगते अस्तापगतेनीचोपगतेषुपलक्षणत्वात् महद्युष्टपराङ्मिन्वर्णरहितेवासतिरासापरराष्ट्रमृजन्सन्निहिनिम्बयेन द्विषिषाशामृणावशया
 ति वद्धोभवनीत्यर्थं मरहाजा विवर्णेविजितेनीचेवक्रितेवासितेस्तगे शमुक्षेभगतेषापितदशेतन्निरीक्षिते भोमाशामीमस्युक्तेमदारोमदसंभुते याधानियम
 कुर्वन्तिलक्ष्म्यायुर्वलहाभिदेति बुधइति तत्रशुक्रस्तेषादिबुधोद्युक्ल पृष्ठदिकसस्योमवेतदासचन्तन्सन्राजारिपुन्शम्बन्जयेत् नीचेति प्रतीदुःखेषु

सुरवेसनिगंतूराज्ञोनैवजयः किंतुपराजयः अयंतुप्रतिशक्तविचारो नृणां प्रथमगमने राज्ञानुसमरयात्रायामाहुः रैभ्यः प्रतिशक्तकादिदोषयंतूननेगमने नृणाम्
 राज्ञाविजययात्रायां नान्यथादोषमर्हतीति ४१ अथविशेषशालिन्याह यावच्चंद्रइति चंद्रोयदापूषमाद्रेवतीनक्षत्रादारभ्यकृत्तिकाद्योपादेरेवत्यश्विनीप
 रणीकृत्तिकाप्रथमचरणेयावत्तिष्ठति तावच्छुक्रकोंधोज्ञेयः दृष्टोपिशक्रकोंधोज्ञेयः यः तदेवाहनदुष्टइति अधोयदा अत्रेसंसुरवेदक्षेदक्षिण
 भागेचदुष्टोनस्यात् मध्येमर्गइति सुसुहूर्तेप्रस्थितोपिराजामध्यमार्गमध्येयदि शक्रास्तोभवेत्तावत्कालतस्मिन्नेवप्रयाणेतिष्ठेत् यावच्छुक्रादथा
 भवेत् यादिगच्छतोराज्ञोदैवात्संसुरवः शुक्रश्चेत्तावदस्यशक्तस्यसंसुरवत्वेपितास्मिन्नेव प्रयाणेतिष्ठेत् उपलक्षणत्वाद्दुरावप्येवंप्रियेद्रष्टव्यम् पराशरः जीवः

यावच्चंद्रः पूषभात्कृत्तिकाद्योपादेशक्रकोंधोनदुष्टोऽग्रदक्षे मध्येमार्गभार्गवास्तेपिराजातावत्तिष्ठेत्संसुरवत्वे
 पितस्य ४२ कुंभकुंभाशकौल्याज्यौसर्वथायत्नतौ बुधैः तत्रप्रयातुर्नृपतेरर्थनाशः पदेपदे ४३ ४४ ४५

शशांकः शक्रोवामार्गमध्येऽस्तगोयदि तत्रैवविवसेद्राजायावदभ्युदितो भवेदिति मार्गमध्ये बुधास्तेन दोषः यदातु मार्गमध्ये बुधोदयो भवेत् सचपुनः संसुरवोभ
 वेत्तदानुपुनर्दोषएव वसिष्ठः संसुरवश्चंद्रजो अत्रमार्गमध्येदितोयदि यावदस्तंगते तस्मिंस्तावत्तत्रैवसंवसेदिति ४२ अथानिषिद्धलग्नमनुष्टुभाह कुंभकुंभाशके
 तिस्पष्टार्थः ४३ अथान्यन्मजुभाषिण्याह अथमीनलग्नइति मीनलग्ने लग्नांतरे वामीनां शकेचलितराज्ञोवर्त्मवक्रस्थात् जनीति जनिर्जन्मकालीनलग्न
 जन्मभंजनमराशिः तयोर्जन्मलग्नराशयोः पतीस्वामिनौ शक्रभग्रहौ चैव दुदधलग्ने भवतः तदागमोगमनं शक्रभंस्थात् जन्मलग्नं जन्मराशिश्च यात्राल
 ग्नगशक्रभमिति प्रागेवाभिहितम् जननराशितनूयदिलग्नगइति अर्थोज्जन्मलग्नजन्मराशिस्वामिनौ पापग्रहौ यात्रालग्ननेस्थातांनदातादृशेलग्नगमनं शक्रभफ-

लमित्यर्थः वसिष्ठः जन्मराशौलग्नगतेतदीशोवाविलग्नगे अमीष्टफलदायाआराशीशम्बेच्छुभग्रहः दृष्टनारदेन जन्मराशुद्रुमेनैवजन्मलग्नोदयः शु-
 भात्तयोरुपचयस्थानयदिलग्नगतशुभमिति जन्मराशिर्पात्रालनेनिषिद्धोक्तः समन्तराशोः पापग्रहस्वामित्वेनेप शुकमस्वागमिलेभारुक्वसिष्टवाक्य-
 स्तरसस्यात् एवजन्मलग्नोदयः शुभमइत्यत्रापिजन्मलग्नस्यशुभस्वामित्वे शुकमफलतानपापस्वामित्वे इति व्याख्येयम् ४४ अथान्यद्रथोद्धृतथाहजन्म-
 राशितनुतइति स्वजन्मपरोर्भन्मलग्नान्नात्रपाष्टमेराशौलग्नस्थितेसति तथारिभान्जिगमिषतः शत्रोर्भात् राशौलग्नस्थितेसति तया-
 रिभान् जिगमिषतः शत्रोर्भात् राशौलग्नस्थितेसति तथारिभान् जिगमिषतः शत्रोर्भात् राशौलग्नस्थितेसति तया-

अथमीनलग्नपुतवातदशकेचलितस्यचक्रमिहवृत्तज्ञायते जनिलग्नजन्ममपतीरुक्तग्रहोभवत्तत्तदानददयेरुभोगम ४४
 जन्मराशितनुतोऽष्टमः यथास्वारिभाञ्चरिपुभेतनुस्थिते लग्नगास्तदधिपायदाथवास्युर्गतं हिनृपतेमृतिपदम् ४५ ४६ ४७
 ति अथयानेपास्तराशिलग्नभाष्या अष्टमभवनेस्वराशुराशौजन्मराशिलग्नभाष्याषष्ठभवनेएवास्वामिनोयान्मलग्नगता स्युर्पदानदाराशोमृतिपदा ४८
 अथान्यच्चतुष्टमलग्नशाकिन्याह अनेचइतिमीनकुम्भारिषजिते कस्मिन्मिष्लुग्नेवर्गोन्मनवाएत्येअथयान्चद्रेवर्गोन्मस्येसतियात्राचोछितार्थस्यमनोभी-
 शार्थस्यैस्व अद्वितीयादाधी कार्मोराशाविति अलग्नशौलग्नगतेसति अथयान्चद्रेवर्गोन्मनवाएत्येअथयान्चद्रेवर्गोन्मस्येसतियात्राचोछितार्थस्यमनोभी-
 धान्यादिवपन्वयाह दिग्द्वारभेइति पूर्वादिदिक्कमेषाया क्रमादिग्द्वारराशयइति दिग्द्वाराशुगतव्यादिगचस्थितेपुससुत्मायात्राप्रशक्ता प्रशस्तत्वमाह अ-
 र्धदाधीजयकारिणीचेवि ययामेपपूर्वस्याम् चूपोदक्षिणास्याम् विपुनः पश्चिमायाम् कर्कउत्तरस्याम् एवसिहादयोपनुरादयश्चपूर्वादिपुज्ञेयाः हानिमिति

दिकृप्रतिलोमलग्नेष्विपरीतदिगवस्थितेलनेयथापश्चिमायां मेष उत्तरस्यां वृषः पूर्वस्यां मिथुनः दक्षिणस्यां कर्कः एवं पुनः पश्चिमादिषु सिहादयो धनुरादयश्च श-
 या तादृशेषु लगेणु यात्राहानिद्रव्यनाशं शत्रुतोभयं च कुर्यात् दिग्द्वारभेलग्नगतेयात्रार्थी विजयप्रदालनेदिकृप्रतिलोमेसाहानिदाशत्रुभीतिदेतिवराहोक्तः ४७
 अथशरभलग्नानिवसंततिलकयाह राशिरिति गंतु पुंसः स्वजन्मसमये यो राशिः शरभग्रहे अंशं द्रबुधगुरुशरकैः सद्युतोस्ति सराशियात्रालग्नोपगः शरभः अथवा
 स्वारिभान् स्वशशुजन्मराशिजन्मलग्नादष्टमो यो राशिः सचेद्यात्रालग्नोपगतः शरभः स्यात् अथयोराशिवैशिसंज्ञः जन्मसमयेसूर्योक्रान्तराशोर्द्वितीयोराशिवै-

लग्नेचंद्रेवापिवर्गोत्तमस्थेयात्राप्रीक्तावांछितार्थैकदात्री अंभोराशौवातंशेप्रशस्तंनौकायानं सर्वसिद्धिप्रदायि ४६ दिग्द्वारभेलग्न-
 गतेप्रशस्तायात्रार्थदात्रीज्यकारिणीच हानिविनाशरिपुतोभयचकुर्यात्तथादिव्यप्रतिलोमलग्ने ४७ राशिस्वजन्मसमयेशरभस-
 द्युतोयोयः स्वारिभान्निधनगोपिचवैशिसंज्ञः लग्नोपगः सगमनेज्यदोथभूपयोगेर्गमोविजयदोमुनिभिः प्रदिष्टः ४८ सूर्यः सितो
 भूमिसक्तोथराहुः शनिः शशीश्चश्वबृहस्पतिश्च प्राच्यादितोदिक्षुविदिक्षुचापिदिशामधीशाः क्रमतः प्रदिष्टाः ४९ शिसंज्ञः सचेद्यात्राल-

ग्नोपगः स्यात् तदागमनेज्यदः स्यात् अथवाभूपयोगेर्जातकोक्तैराजयोगैर्यात्रालग्नस्थितैर्गमोमुनिभिर्विजयदः प्रोक्तः जातकेराजयोगाद्रष्टव्याः ४८ अथदिकृ-
 स्वाभिनउपजातिकयाह सूर्यः सितइतिस्पष्टार्थम् ४९ अथादिगीशप्रयोजनमध्याह्नं दसाह केंद्रेइति तस्मिन्दिगीशोलालादिनीसतिअरिसेनांनेयात् नगच्छे-
 त् ५० अथलालादियोगान्शार्दूलधिक्रीडितेनाह प्राच्यादाविति प्राच्याद्यष्टदिक्षुक्रमेणविलग्नसदनात् एतेषुभावेषुसूर्यादिग्रहास्थितालालादिकाः स्यु-
 रितिवाच्यार्थः यथातनौलग्नस्थैः तरणिः सूर्यः प्राच्यांगतुर्लालादिकः एवंभृगुसुतोलाभव्येथाग्नेय्यां कर्मस्थोभूसुतोदक्षिणस्याम् तमोनवाष्टमगृहेनेर्क-

त्यामसोरि सममेपम्भिमायाम् नंद्रं शतुग्रहात्मजेवापय्याम् शुभ पातालगज्जतरस्यामृगीप्यतिर्विज्जभातृगृहेईशान्यागतुल्लाटिकइत्यर्थं करयपेनतुसूर्य
 राशिघोनलाटिकउक्तास्त्रेययादिनेराशिघितोराशिर्षदातन्नगतस्तदा अतुर्मुत्सुप्रदः प्राच्यादिशिसूर्यो ललाटगः सूर्यस्यराशिवस्तस्माद्वावरोलग्नगेगृहे
 एकादशेवाभ्रानेप्या दिशिरात्मो ललाटगः ललाटगः कुजोयाम्येदंमेलम्नगेगृहे लन्गनभमेराशवष्टमेवापिनैर्ऋते ललाटगः सैहिकेयोभातुद्रोद्रोद्रिधमप्रदः ल
 ग्नेसममेराशाशनि प्रत्यग्दलाटगः पधराशीलग्नगतेपचभेवापिनंद्रमा ललाटगोवायुदिरियातुर्मुत्सुप्रदस्तदा चतुर्थराशीलग्नस्येषुभाः सौम्येसंकाटगः राशौत्तु

केद्रदिर्गधीरोगच्छेदवनीशु लालाटिनितस्मिन्नेयादरिसेनाम् ५० प्राच्यादौतरणिस्तनौ मृगुक्तनोलाभव्यर्थेभुक्तं कर्मस्योभंतमो
 नयाष्टमगृहेसौरिल्लियाससमं चंद्रं शतुगृहसुत्सुजेपिचवृषः पातालगागीप्यतिर्विज्जभातृगृहेईशान्यागतुल्लाटिक इतिर्ऋतेः ५१ मृ
 गेगलाशिवास्थित्वादिगच्छन्जयाद्रूपं मंत्रप्रस्थापराक्रेहिस्थित्वा मूलेग्रजंस्तथा ५२ प्रस्थापयहस्तंनिलतक्षधिष्येस्थित्वाजया-
 र्थप्रिवसद्विदेवै वस्त्यपुष्येभिजसोस्त्रिचैकरात्रोपितः क्ष्मालभतवनीश ५३

विनारादशनि अत्रतत्तारव्यनिरिक्तकंठकस्थानेयदिदिग्धीरास्त्रिष्ठनिसदापत्त्राकृष्णा अन्यथात्पथोभनेतिजत्वम् ५१ अयपर्वूपितयात्रायोगचतुष्टयमनुपु
 भद्रवज्रयानाह मृगेनिप्रस्थायेतिचगृहेत्सगृहापातव्यदिग्भिमुत्सुप्रस्थानेयदिदिष्टस्यगृहेगत्वाप्रस्थापभाद्रोयातस्मिन्नेगृहेस्थितोपितादिनीपुनर्चसौगच्छ
 नृत्तदृहंयत्स्त्रयाभाहृदिरेवगच्छन्निर्घ्नृत्सुत्सुजयेन्अयमेकोयोगः एवमेवातुराधायाप्रस्थापराक्रेज्येष्टायास्थित्वा मूलेग्रजंनृत्तभाजयेदित्यर्थं अयद्वितीर
 योगः ५२ तथाहस्त्रेप्रस्थापान्नतक्षधिष्येस्वानीभिन्नेस्थित्वादिदेवेविरारवायंजयाधर्षिभूपादिः प्रबसेदृरागरगच्छेत् अर्धतृतीया वस्त्रमनुष्येपुनिजमी

स्वर्गप्राप्तेप्रस्थितः सन् यद्येकरात्रौषितः स्यात्तदाऽवनीशोराजाक्ष्मांभूमिशत्रोरिति शेषः लभते जयेन प्रामोतीत्यर्थः अयंचतुर्थोयोगः ५३ अथसमयबल
मनुषुभाह उषः कालइति सन् शब्दश्चरणत्तुष्टयेपिसंबध्यते उषः कालः पूर्वाविनायानेयात्रायांसन् एवं सर्वत्र वराहेण तु दिग्विशेषः समयविशेषप्रशस्तोभि-
हित यथापूर्वाणहेतूत्तरांगच्छेन्मध्यान्हेपूर्वतोत्रजेत् अपराणहेत्रजेद्याम्याधर्मरात्रेतुपश्चिमामिति ५४ अथलग्नादिभावानां संज्ञा अनुषु भाह लग्नाद्वावा-
दिति त्दन्मनः स्वातहन्मानसमनइत्यभिधानान् आगमः प्राप्तिः अन्यत्स्पष्टं एवंविधसंज्ञाकथनप्रयोजनतुक्करसाहित्येतत्तद्भावानां पीडाशतभयहसाहित्ये
तत्तद्भावानां शतभमित्यर्थः ५५ अथशालिन्याविशेषफलमाह केंद्रेकोणइति शतभयहः अतिकेंद्रेकोणे १४ ७ १० ९ ५ स्थुस्तदायानेशतभफलदाः स्थुः पापाकृष्ण

उषः कालोविनापूर्वगोधूलिः पश्चिमांविना विनोत्तरांनिशीथः सन् यानेयाम्यांविनाभिजित् ५४ लग्नाद्वावाः क्रमाद्देह १ कोश २ धानु-
ष्क ३ वाहनम् ४ ॥ मंत्रो ५ रिधर्मो ७ आशुश्व ८ द्द ९ ह्यापारा ११ गमां ११ व्यथाः १२ ॥ ५५ ॥ केंद्रेकोणसौम्यरवदाः शतभाः स्थुयाने पापाकृष्णा
यषट्खेषुचंद्रः नेशोलग्नान्त्वारिरंध्रेः स्वः स्तेशुक्रोलगनेट् नगंत्वारिरंध्रे ५६ योगात्सिद्धिर्धरणिपतीनामृक्षगुणैरीपिभूदेवानाम्
चौराणामपिशक्रभशकुनैरुक्ता भवति सुहृतादिपिमनुजानाम् ५७

यषट्खेषु ३ ११ ६ १० शक्रफलदाः स्थुः चद्रोलग्नान्त्वारिरंध्रे १ १२ ६ ८ नेष्टः अशक्तफल
दः शनिः खेदशमेनेष्टः शक्रोऽस्तेससमेनेष्टः लगेनेडिति लगेनेष्टः ससमद्वादशषष्ठाष्टमेषुचेत्तदानेष्टः अशक्तफलदइत्यर्थः गुरुः लग्नपो
मृत्युदोयानेरंध्रास्सारिव्ययोपगः केप्याहुर्भयदोधर्मेशेषस्थानेशक्रभावइति ५६ अथयोगयात्राव्याख्यायते तदारंभप्रयोजनपादाकुलकेनाह योगादिति
धरणीपतीनाराज्ञांयोगाद्दक्षमाणयोगयात्रालग्नवशाहुषेतिथ्यादोसिद्धिर्वोछितकार्यनिष्यन्तिः स्थान् भूदेवानां ब्राह्मणानां क्रक्षगुणैर्नेक्षत्रगुणैश्चंद्रव

लताराचक्रविहितनक्षत्राणि सिद्धिर्भवति अपिशब्दात्पचागशक्त्यादिपनावश्यकताचीराणायस्यमार्णे शुभसूचकशकुने सिद्धिर्भवति एतद्विज्ञानां
मनुजानामुहूर्तान् गिरिराजगमिन्नाइतिविहितनक्षत्रामिकमुहूर्तास्त्रिभवति ५७ अथयोगयाभालग्नमज्जुभाषिष्याह सहजेरभिरि रवि सहजे
तृतीयेस्यान् शशीचंद्रोदशमभेद्रामस्थानेशानिमंगलौरिपुमूहेपशुस्थानेस्यातासितः कृतेपशुमेबुधोहिसुकेचतुभैरुरपिठग्नगन्धेत्स्यान् एवविधेयोगेरा
आमनलितः अनिरात्त्वत्यकालेनैपारीन्जयतिवशीफरोतीत्यर्थे ५८ अथयोगांतरगाथयाह आतारिसौरिरिति आतारितृतीयेशानि वैरिणिपक्षभूमिसुते
मग्नः अर्कआयगतेएकादशेएवंविधेयोगेराज्जुनयोभवेत् वैदृत्यगुरु शक्रोनुकृच्छः यातव्यदिकृपृष्ठवर्ताभवति ५९ अन्ययोगांतरगाथयाह तनैज्जो

सहजेरविदेशुमभेशशीतयाशानिमगलौरिपुगृहेसितःकृते हिसुकेषुधोरुरुरूपीहलग्नग सजयत्यरीन्मचुलितोऽविरान्नुप-
५८ आतारिसौरिभूमिस्कतावैरिणिलग्नदक्षगुरु अयगतकेशशुक्रायम्बदत्तकुलाद्रत्यगुरु ५९ तनैज्जीवईदृमृतावैरिगोकं प्रया
तामहद्रोजयत्येवशत्रून् ६० लग्नगत स्याद्वैवपुरोधाः लाभपनस्थे शोफनभागे ६१ घूनचंद्रसमुदयगकज्जीवैरुकेविदिधनसस्ये
इदृगयागचलतिनरेशोजितारात्रून्गरुहोऽहीन् ६२

स्धिरारिपुत्राहिनीवि ६० अथान्ययोगपत्त्याह लग्नगतास्यात् लग्नेगुरु स्यात् अन्यत्रहालाभधनस्था एकादशद्वितीयस्थाम्बेदेवविधेयोगेराज्ञोविजय
६१ अन्ययोगपनयाह घूनेइति चंद्रेसप्तमस्थेसतिभक्तसमुदयगेलग्नगोसति जीवेरुकेविदिधुधेएतेषुभिषुपशुः संस्थेषुसत्सुएवविधेयोगेनरेशम्बेत् चलति
नदारापूरनेतानेप्यति कःकानिचगरुहोहीन् सर्पान्यथानयति ६२ अथान्ययोगनिषपदयाह विचगचंद्रेभि बुधोद्वितीये वासरना षः सूर्यस्त्वृतीयेशुकेन

म्रगेएवंविधेयोगेचेद्राजाचलनितदाशत्रवोरानानः शलभाइवस्युः यथाशलभाअग्नौस्वयमेवगत्वापनंति तथाशत्रवोपिगंतुराजप्रतापानलेपतिव्यंतीत्यर्थः ६३ अथा
 न्ययोगंगाथयाह उदधेरधिरिति उदधेरवि शानिः षष्ठः चद्रोदशमः स्यात् एवविधयोगेवसुधापतीराजायदियातितदारिपुवाहिनीशत्रुसेनावशमेति ६४ अथान्य
 द्योगदूयजलोद्धतगत्याह तनीशानिकुजाविति इत आरभ्यवसुधापतिर्यदियातिरिपुवाहिनीवशमेतीत्युत्तराह सहजेकुजे इत्येतत्पर्यंतमनुवर्तते तेनयत्रानिर्देशो
 नास्ति तत्रजिगमिषोराज्ञोविजयः स्यादितिवाक्यार्थोज्ञेयः तनौलग्नस्थोशानिमंगलोस्यातामृरविर्दशमेबुधोलाभदशमेस्यात् भृगुसक्तोचालाभेदशमेस्या

वित्तगतः शशिपुत्रोभ्रातरिवासरनाथः लग्नगतेभृगुपुत्रेस्युः शलभाइवसर्वे ६३ उदधेरविधेदिसौरिरिगः शशीदशमेपि वस्क
 धापतिर्यदियातिरिपुवाहिनीवशमेति ६४ तनौशानिकुजोरविर्दशमभेबुधोभृगुसक्तोऽपिलाभदशमे त्रिलाभरिपुभेषुभूस्कत-
 शनीगुरुज्ञभृगुजास्तथाबलसुताः ६५ समुदयेगेविबुधगुरोमदनगतेहिमकिरणे हिवुकगतीबुधभृगुजोसहजगताः खलखचराः
 ६६ त्रिदशगुरुस्तनुगोमदनेहिमकिरणोरधिरायगतः शितशशिजावपिकर्मगतोरविस्कतभूमिस्कतोसहजे ६७ देवगुरोवाशाशि-
 नितनुस्थेवः सरनाथेरिपुभवनस्थे पंचमगेहेहिमकरपुत्रः कर्माणिसौरिः स्रष्टृदिसितश्र ६८ त् एवंविधयोगेप्रचलितस्यराज्ञोयमेकोयोगः

अथद्वितीयः त्रिलाभरिपुभेषु ३ ११ ६ एष्वन्यतमेस्थानस्थितौभूस्कतशानिः स्याताम् यस्मिन्कास्मिंश्चित्स्थानेगुरुज्ञभृगुजाबलसुताः स्युस्तदाएवंविधेयोगे
 तथाराज्ञोविजयइत्यर्थः ६५ अथान्ययोगंत्वरितगतिश्र्वनजनगैरित्यनेनछंदसाह समुदयेगेलग्नस्थेषुहस्पतोसति हिमकरणेचंद्रेमदनगतेसप्तमस्थेसति चतु
 र्यस्थौबुधशक्रौस्याताम् खलखचराः पापग्रहाः सहजगताः वृतीयगाः स्युः एवविधेयोगेवसुधापतिर्यदियातितदारिपुवाहिनीवशमेति ६६ अथान्ययोगंसंमुख्या

नमनजगैर्गहिनास्रत्वनिलक्षणलक्षितयाह भिदशागुरुभिनि वृहस्पतिलक्ष्मिनेचंद्रः सप्तमे रुक्कपुष्योदशमेनूर्यएकादशेराशिभगल्लैसहजगतीवृतीये एष्विधेयोगे
 गनूराशाभिजपण ६७ अथान्ययोगस्वादुनुकुलाभतनगम्बेनिलक्षणलक्षितयानु कुलयाह देवगुराभिनिगुरीचंद्रेचालनेसतिसूर्येपष्ठपुष्य ५ नमस्थानेशभिदरा
 मरुक्रुद्रतु यम्यान् एष्विधेयोगजिगमियाराशोरिनयाएव ६८ अथान्ययोगननरपरितानुमंदाकिनीतिलक्षणलक्षितयामदाकिन्याह हिमकिरणइतिपुष्येच
 श्रिनेमनौलनेम्यानुदीभिनित्रयेन वृहस्पतिश्वेल्केद्रगणः यादिनिर्वलोनीचाद्यशुभाधिकारश्रासोबलरहितः सनुद्वादशतृतीयषष्ठनवमानामन्यतमस्थानस्थश्रै

हिमकिरणसुकनोवलीत्रेचनोत्रिदशापतिगुरुदिकेद्रस्थित व्ययगृहसहजारिधर्मस्थितो यदि भवति निर्वलश्रद्रमा ६९ अशुभस्वगेरु
 यामुदनस्यैदिवुकस्तहादरोलाप्रगृहस्य कुर्विरिहकद्रगगीष्यतिहृशवस्तुचयलाभकरः रवलुयोगः ७० रिपुलक्ष्मकमहिबुकेशशिजेपरि
 वीक्षितशुभनभागमने व्ययलक्ष्ममन्मयगृहपुजय परिव्रजितेव्यशुभनामधरे ७१

मिनचताभरसनजजापश्रुतिलक्षणलक्षितेनामिनवतामरसच्छंदसाह अशुभरवैरिति अशुभमर्हे अनपाष्टमदनस्यै नवमाष्टमसप्तमस्थानव्यतिरिक्तस्या
 नस्ये रुकि रुक्क वतुर्थनृतीयेकादशस्थानस्य केद्रगतोगीप्यतिरुक्तेनदष्ट एवविधेयोगेवस्तुवयोद्रव्यसमूहस्तस्यलाभकर स्यात् ७२ अथान्ययोगया
 मालग्नप्रमिनाक्षरासुजससैरुदितेनिलक्षणलक्षितयाप्रमितासराच्छंदसाह रिपुलक्ष्मनेतिपुष्येचंद्रशमनतुष्योनामन्यतमस्थानस्येपुष्येचक्रमनमोगम
 रुमाग्रहे परवीक्षितेदृष्टेसनिहूदशलग्नसप्तमस्थानव्यतिरिक्तस्थानस्थितेरुक्कमनामधरे पापग्रहैरुपलक्षितेसतिपवविधेयोगेजिगुमिपोराशोरिनयए
 व ७३ अथान्ययोगहूपत्वीत्योमणिमालाच्छिन्नागृहचक्रेरितिलक्षणलक्षितयाह लक्ष्मेश्रुतिलक्ष्मनेरुक पापग्रहाप्यदिक्षाभेएकादशेकर्मण्यपिदशमेपिने-

तस्यु एवंविधयोगे प्रचलितस्य राशौ राजाधिगमः राज्यप्राप्तिः स्यात् अथवा द्यूने सप्तमे बुधशक्रौ स्यातां चंद्रो हि बुको चतुर्थे स्यादेवं विधयोगे सर्वे मुनिवर्धेस्तद्वत्क
 लसुकं राज्याधिगमः स्यात् ७२ अथान्यद्योगत्रयननतगुरुभिश्चैद्रिकाश्चतुर्भिर्द्विलक्षणलक्षितेन चंद्रिका छंदसाह रिपुरिति अत्रस्थानां ग्रहाणां च सा-
 म्याद्यासंख्यमन्वयः यथारिपौषशेषशक्रलग्ने जीवः अष्टमे चंद्रः एवंविधयोगे गतूराज्ञो विजय एव अयमेको योगः अथा द्वितीयः बुधभृगुजौ तु र्थे गेहस्थितौ चतुर्थे
 स्थानस्थौ स्याताम् चंद्रमामदन भवनगः सप्तमस्थानस्थश्चैदेवं विधे योगे गंतुराज्ञो विजय एव अथ तृतीययोगः वाचंद्रमा अंबुगः चतुर्थगः शशिसुत भृगुजयो-
 रंतर्गतत्वं एकराशावे वज्ञेयम् अन्यथा चतुर्थस्थानस्थं चंद्रस्थबुधशक्रकृत्तदुरधरायोगमेवावक्षत् ७३ अथान्यद्योगद्वयसप्तमसगौचकधिकः कलहसइ

लग्नेयदिजीवः पापायदिलाभे कर्मण्यपि चेद्राज्याधिगमः स्यात् द्यूने बुधशक्रौ चंद्रो हि बुके वा तत्कलसुकं सर्वे मुनिवर्धेः ७२ रिपुरितु-
 निधने शक्रज्जीवंदवो ह्यथ बुधभृगुजौ तु र्थे गेहस्थितौ सदन भवनगश्चंद्रमा वांबुगः शशिसुत भृगुजा तर्गतश्चंद्रमाः ७३ सितजावभा-
 मबुधभानु ननूजास्तनुमन्मथारि हि बुकत्रिगृहे चैत् कमतारिसोदररवशात्रवहारा हि बुका योगे गुरु दिने खिलरवदः ७४ ति लक्षणल-

क्षितेन कलहं सच्छंदसाह सितेति लग्नेशक्रः सप्तमे जीव षष्ठे भौमः चतुर्थे बुधः तृतीये शनिः एवंविधयोगे गंतूराज्ञो विजय एव एको योगः अथान्यः गुरुदिनेष्टह
 स्वतिवारे अखिलरवदः समस्तग्रहे सूर्योदिभिः क्रमसोरिसोदरेत्यादिस्थानस्थितैर्यथा षष्ठेः तृतीये चंद्रः दशमे भौमः षष्ठे बुधः लग्ने गुरुः चतुर्थे शक्रः एकाद-
 शेशनिः एवंविधयोगे पि गंतूराज्ञो विजय एव ७४ अथान्यद्योगद्वयसप्तमसगौचकश्चिन्नाप्रबोधिंके तिलक्षणलक्षितप्रबोधिका छंदसाह सहजे इति तृतीये
 भौमः अष्टमेशक्रः सप्तमे बुधः षष्ठे सूर्यः लग्ने गुरुः एवंविधयोगे गतूराज्ञो विजय एव अयमेको योगः अथान्यः अथेति ईज्यसितभावो गुरु शक्रसूर्याः जलनि

न जन जगैर्गहिनास्तत्स्वातिलक्षणलाक्षितयाह त्रिदशगुरुरिति शृहस्मत्तिलगनेचद्र सप्तमे रुकवुधोदशमेसूर्यएकादशेनिमगल्लैसहजगतीतृतीये एवविधेयोगे
 गनुराशौचि जपण ६७ अध्यानयोगत्वादुसूला मत्तनगगम्बेतिलक्षणलक्षितयातु कुलयाह देवगुराभितिगुरोचंद्रेबालम्बेसतिसूर्यपष्टुध पंचमस्थानेराभिर्देश
 मरुत्तत्रतुपेम्ब्यान् एवविधयोगजिगमिपोराशौरिमयएव ६८ अध्यानयोगननरपरदितानुमदाकिनीनिलक्षणलक्षितयामदाकिन्याह हिमकिरणइतिपुधोब
 ध्रिनेननीलनेम्ब्यातुदीनिनित्रयेन वृहस्पतिभेत्केद्रगतः यदिनिर्वलोनीचायकमाधिकारमातोबलरहितः सन्द्वादशतृतीयपद्युनचमानामन्यतमस्थानस्थभ्र

हिमकिरणसूक्तोपलीचेत्तनोत्रिदशपतिगुरुहिकेद्रस्थित व्ययगृहसहजारिधर्मस्थितोयदिभूवतिनिर्वलत्रद्रमा ६९ अशुभस्वगेरन्
 वापमृदनस्यैर्हिबुक्तसहादरोलाभगृहस्य कुर्विरहकेद्रगगोख्यातिदृष्टावस्तत्रयुलाभकरः रवलुयोग ७० रिपुलम्नकर्महिबुकेशशिशिजेपरि
 वीक्षितेशुभभनभागमने व्ययलनमन्मयगृहपुजय परिव्रजित्वशुभनामधरे ७१

इत्तमैवविधेयोगेगनुराशौरिजायएव ६९ अयान्ययोगभा
 भिनवतामरसनजजापइतिलक्षणलाक्षितेनाभिनयतामरसच्छेदसाह अशुभरर्गेरिति अशुभप्रहे अनपाष्टमदनस्यै नवमाष्टमसप्तमस्थानव्यनिरिक्तस्या
 नस्ये करि शक्रः नतृथतृतीयैकादशस्थानस्य केद्रगनेगीप्यतिगुरुत्वेनदृष्टः एवविधेयोगवस्तत्रयोद्रव्यसमूहस्तस्यलाभकर स्यात् ७० अध्यान्ययोगया
 आलम्नत्रमिताक्षरासजससैरुदितेनिलक्षणलक्षितयाप्रमित्ताक्षराच्छेदसाह रिपुलनेनियषलम्नदशमचतुर्थानामन्यतमस्थानस्येनुधेशुभनभोगमने
 रुमप्रहे परवीक्षितेदृटेसतिद्वादशलानसप्तमस्थानव्यतिरिक्तस्थानस्थितेर रुभनामधरे पापमहेरुपलक्षितेसति एवविधेयोगेजिगमिपोराशौरिजनयए
 व ७१ अयान्ययोगद्वयत्वीत्योमणिमान्वाच्छिन्नागुरुषुक्त्रेरितिच्छक्षणलक्षितयाह लम्बेइतिलगनेगुरु पापप्रकायदित्वाभेएकादशेकर्मप्यविदशमेपिने-

तस्यु एवंविधयोगे प्रचलितस्य राशौ राजाधिगमः राज्यप्राप्तिः स्यात् अथवा द्यूने सप्तमे बुधशक्तौ स्यातां चंद्रो हि बुको चतुर्थे स्यादेवं विधयोगे सर्वैर्मुनिवर्थैस्त इत्क
 लसुक्तं राज्याधिगम स्यात् ७२ अथान्यद्योगत्रयं न तत्तु रुभिश्चंद्रिकाश्चतुर्भिर्द्विलक्षणलक्षितेन चंद्रिका छंदसाह रिपुरिति अत्रस्थानां ग्रहाणां च सान्
 म्याद्यश्चासंख्यमन्त्रयः अथारिपौषष्ठेशक्तलग्ने जीवः अष्टमे चंद्रः एवंविधयोगे गंतूराशौ विजय एव अयमेको योगः अथ द्वितीयः बुधभृगुजौ तु र्यगे हस्थितौ चतुर्थे
 स्थानस्थौ स्याताम् चंद्रमामदनभवनगः सप्तमस्थानस्थश्चेदेव विधयोगे गंतूराशौ विजय एव अथ तृतीययोगः चान्द्रमा अंबुगः चतुर्थे गः शशिसुतभृगुजौ यो-
 रंतर्गतत्वं एकराशावे वज्ञेयम् अन्यथान् चतुर्थस्थानस्थं चंद्रस्य बुधशक्त कृतदुरधरायोगमेवावक्षत् ७३ अथान्यद्योगद्वयं सप्तमसगौचकधिकः कलहस इ

लग्नेयदिजीवः पापायादिलाभे कर्मण्यपि चेद्राज्याधिगमः स्यात् द्यूने बुधशक्तौ चंद्रो हि बुके वा तत्फलसुक्तं सर्वैर्मुनिवर्थैः ७२ रिपुतनु
 निधने शक्तजीवे दवो ह्यथ बुधभृगुजौ तु र्यगे हस्थितौ सदनभवनगश्चंद्रमावांबुगः शशिसुतभृगुजौ तर्गतश्चंद्रमाः ७३ सितजाविभा
 मबुधभानुननूजास्तनुमन्मथारिहिबुकत्रिगृहचेत् क्रमत्पौरिसोदरखशात्रवहाराहिबुकायोगे गुरुदिने खिलरवटः ७४ ति लक्षणल-

क्षितेन कलहं सच्छंदसाह सितेति लग्नेशक्तः सप्तमे जीव षष्ठे भौमः चतुर्थे बुधः तृतीये शनि एवंविधयोगे गंतूराशौ विजय एव एको योगः अथान्यः गुरुदिने षट्
 स्वतिवारे अखिलरवटेः समस्तग्रहे सूर्यादिभिः क्रमत्पौरिसोदरेत्यादिस्थानस्थितैर्यथा षष्ठेः तृतीये चंद्रः दशमे भौमः षष्ठे बुधः लग्ने गुरुः चतुर्थे शक्तः एकाद
 शेशनिः एवविधयोगेपि गंतूराशौ विजय एव ७४ अथान्यद्योगद्वयं सप्तमसगौचकश्चित्तप्रबोधिका छंदसाह सहजे इति तृतीये
 भौमः अष्टमेशक्तः सप्तमे बुधः षष्ठे सूर्यः लग्ने गुरुः एवविधयोगे गंतूराशौ विजय एव अयमेको योगः अथान्यः अथेति ईज्यसितभावबो गुरु शक्त सूर्याः जलनि

राताक्षर्यवृत्तीयस्थानस्याः सौरिकृषिरोशानिमगलीपञ्चस्थितौएवविधेयोगेहिनिधितराज्ञोजय स्यात् ७५ अथनामविधेषपुरस्कारेणयोगत्रयसफल
 शार्दूलोचकीडितेनाह एकइति शैल्यसितेषुवृधगुरुशक्रेएकोपिबुधोनागुरुर्थाशक्रेचानेत्सचमतप केद्रेषुतदायोगारव्यायोग तथामेषुद्वैज्यसितेषुद्वैचिन्तु
 धगुरुभुधशक्रेगुरु शक्रेचानेत्सचमतप केद्राणामन्यतमस्थानभेदेनस्थानेस्वान्नास्थितोस्यातातदाधियोगारव्योयोग सकला शैल्यसिताएषु
 चमतप केद्राणामन्यतमस्थानेषुस्थानभेदेनस्थानेस्वान्नास्थितात्तदायागाधियोगारव्योयोग फलमाह योगइति योगेव्रजन् राजशेमकुशललभतेकु
 शलेनगतागतकरोतीत्यर्थे अथापियोगेव्रजन् राजाक्षेमयशोषनीश्वकारात्पशुवपचलभते अ

सहजेकुजोनिधनगश्चभागवोमदूनेषुभोरशिरौतनौगुरु अथनेत्सुरीज्यसित्भानवोजलुत्रिगताहिंसोरिरूषिरोरिशुस्थिते ७५
 एकोइज्यसितेषुपचमतप केद्रेषुयागस्तथाहूचतेष्वधियोगएषुसकलायागाधियागःस्मृत यागक्षेममथादियागगमनेक्षेमरिपूणा

वधन्वायोक्षेमयशोवनीश्वलभतयोगाधियोगेव्रजन् ७६ ऋषिसिद्धादिभिर्षड्भूनिचाबालम्भानि अभिहितानितानिद्वयेभ्यएवावधार्याणि ७६

अथान्येपियाभ्रायोगालित्वाने कस्यपः पंचमेशोरणि पञ्चमतेनवमेगुरु साग्ययोगाभिधेयोगेनिहतोवैरिणासदा १ गुरु केद्रेभिकोगेवारविलासितकर्म
 नि कल्याणयोगेषूपस्ययातु कल्याणकृद्देवत् २ दिगीयोदिवृत्त्येत्स्यत्सुनेयस्यसत्सुष्टादि विजयोनामयोगोपयात्पराजानयीभवेत् ३ अत्रि सहजस्य
 नगोत्तमो साग्यस्यश्वहस्पति विनामणिसमारव्यार्ययातु सकल्यपूरकः ४ लनेशकः षशीपयोकर्मस्थानगुरुयदाभुगेद्रयोगोभिरभ्यातोयानुः सपे
 र्यसाधक ५ लनेभौमोगुरुच्छिद्रेपुसस्थानेचभास्करः मृसुनयसमात्म्यार्थसर्वशानुनिवर्हण ६ आपोह्रीमगतेचंद्रेकेद्रस्यस्करप्रसिते योग केद्रइतिस्व्याते

यातुरिद्वार्यसिद्धिदः ७ चंद्रोदयेगुरुश्चास्तेलग्नेवास्करपूजिते योगः पारावतोयातुः शक्रोवालग्नकेन्द्रगे प्रबलेयद्वियोगोसौगमनेसर्वसिद्धिदः ८ ९ रविः षष्ठे-
सितश्छिद्रेतृतीयेभूमिन्दनः पिनाकियोगोधिरव्यातोयातुर्धिजयकारकः १० अन्यान्यक्षेत्रगावेकक्षेत्रेवाकविभास्करो मृत्युयोगोयमारव्यातोयातुर्मृत्युप्रदाय
कः ११ उच्चक्षेत्रगत श्रद्धोद्घाक्षीणश्रवरविर्गुरुः संजीवनसमारब्धाय मृत्युयोगोपहारकः १२ एकक्षेगोजीवशक्रौस्यातामन्योन्यसप्तगो भयंकरारब्धयोगो
यंयातुर्भीतिप्रदः स्मृत १३ उच्चमूलत्रिकोणेषुवर्ततेगुरुभागवौ अभयाभिधयोगोयंभयंकरविनाशनः १४ भार्येशोव्ययगोनीचपुत्रस्थानेशनैश्वरः
विदारिकसमारब्धोययातुः पत्नीनिहत्यसौ १५ मार्गेशः शनिसंयुक्तः सप्तमेऽस्तंगतोग्रहः विदारिकमिमंमन्येयातुः पत्नीविनाशकम् १६ सप्तमेचंद्रमास्त-
स्मात्सप्तमेनीचरेवचरः कुटुंबहारकोयोगोयातुः प्रियतमाहरेत् १७ दुर्बलोयदिमार्गेशोभिवसेत्पापमध्यगः पापकुंजरयोगोययातुः पत्नीनिहत्यसौ १८
मार्गेशात्सप्तमेभानुःपचमेकूररेचरः विदारिकारब्धेवासौभार्यामरिवशंनयत् १९ रचोच्चमूलत्रिकोणस्थः सौम्यः पापविवर्जितः आनंदार्णवयोगोयं
धर्मणैवजयावहः २० रत्नबाल्याम् उभयारिभस्तलगोदिनकृत्यमशीतकरैः नभवंत्थरयोभिसुखाहरिणाइवकेसरिणः २१ देवज्ञवल्लभे ज्ञेसितेन
साहितेस्तगेविधौबुधुगेप्रवसतामहीभुजां संगरेरिसुगणौधिकीयतेतूलराशिरिवमातरिश्वना २२ मूर्तिविनसहजेषुसंस्थिताः शक्रचंद्रसिततिगमरश्म
यः यस्थयानसमथरणगणेतस्थयातिशालभाइवारयः २३ यात्राशिरामणौ योयातिजीवेतनुगेमहीशः क्रूरस्थितेव्योन्मथवाथसर्धैः तस्यात्रतः संयति
वैरिसेनांप्रीतिर्नृपाणामिवनास्थिरास्थान् २४ राजमार्तडः लाभारिदुश्चिक्थगतीयमारौबलान्विताभार्गवजीवसौम्याः यस्थप्रथाणोविलयंप्रयांति
तस्थद्विषः सर्वरसयथाप्यु २५ फलप्रदीपे लाभविक्रमस्वरस्थितेकवीकटकस्थगुरुणानिरीक्षिते द्यूनरंप्रभववर्जितैः खलेः स्याद्गतोभिमनसिद्धि
भाइप २६ सौम्यग्रहेः केंद्रतपः सुतस्थैः क्रूरैस्त्रिलभाारिगतैर्गताये कोपानलः शांतिमुपैतितेपांविरोधिनारीनयनांबुपानैः २७ वराहः एकोपिजीवाकः

कुन्तार्कजानासोच्चेविलम्बेस्वर्गहेयदीदु यातस्यथात्यभपरा प्रणाशमह्यकुलानीयकुदुषभेदे ३८ चद्रेस्तगेदेवगुरोविलग्नेज्ञशक्रया कर्मणिळाभगे
के सीरारयोध्रानुगयोभयातोतृप स्वभृत्यानिषशास्तिशत्रुन् ३९ नारद स्वोच्चस्थेलग्नगेजीपेचद्रेषायगतेयदि गतोरजारिपून् हतिपिनाकीत्रिपुरस्य
मा ३० शक्रत्रिक्षणेकेद्रस्थेलग्नेचंद्रेषवारवी शत्रून् हतिगतोरजाब्रह्मदूष कुल्यथा ३१ पापास्तृतीयेद्विबुकेसितशौजीषोविलग्नेमृतलम्बनोस्त
मस्योद्गतस्यापिवलरिपूणा कृतकृतमेष्विवयातिनाश ३२ यस्योदथास्तुरित्तुस्त्रिसस्था शक्रोऽगिरंगारकसोम्यसौराः द्विष हलस्त्वीवदनानितस्य
कृतानिकानक्लिकयति ३३ पूर्वोक्तयोगेपनगेषुधन्वेचक्रशाकसूर्योत्तदशायसस्थौ भस्मिन्गतस्यालिकुलोपगीतानानावनस्थाद्विरदाभवति ३४
वराहः भ्रियण्णयात्येज्वबलाशशाकषुभोबलीयश्चगुरुश्वकेद्र तस्मारिषोषाभरणे विथाणिप्रियाप्रियाणाजनयतिसेन्ये ३५ चद्रोबल बुधोवलिउभौ
चभ्रियण्णवात्येज्वेव भयतस्तदायोग केद्रोपगतेनवीक्षितेगुरुणारवायतुयोगेसितेपापैरनबाष्टसप्तगैर्वस्त्रकितन्नयदामुद्यान्प ३६ पष्ठाष्टगौरुक्त
बुधोप्रियाणेकरेशापूज्योगनेयदिस्मात् रिसुप्रणाशविषमपुसौरव्यमामोतिकिर्षिर्विपुलान्चभोगम् ३७ दुश्चिक्वलाभारिगतेर्कपुत्रेचतृथेगैदित्यगुरो
प्रयाति यदानुमान्साद्विरेद्रयातकीर्तियश सिद्धिसहस्रमेति ३८ केद्रस्थानेकरपतिगुरीकटकस्थेसुरेज्येच्छिद्रेसौम्येभवसत्त्रिचयदत्वस्वमेदुयदित्या
त् येनादुरारिधुसङ्गगाराहुकेतुचमनवासु कीर्तिद्विषिणमतुलतेलभनेयशम्ब ३९ मूर्तोऽकक्रीकरपतिगुरोश्चिन्नगेषात्रिकोणेकेद्रस्थानेराभिराधिकुजाळा
भगेयायदित्सुः येभूपायातिशत्रुविपुलधनमथोसेन्यनाशरिपूणाकीर्तिशुद्धियशम्भमयितरिपवस्तेकरत्वादाप्रजति ४० होयसस्थेकरपतिगुरोभ
गविकटकस्यपष्ठेचद्रभ्रजनियद्विधाकार्ययोगात्सितीश प्रामोत्यप्रकनकचुरगरत्पारत्मादिकोरामासुकीर्विजयतिचतदामत्तमातगपुत्रम् ४१ लग्ना
रिक्र्महिवुकेषु कभेक्षितेषुपूनात्वलग्नरहिषेज्वरुभमहेषु यातुर्भयनभ्रयविप्रतस्त्वमुद्रयद्यशमनापिकिसुतारिसमागमेषु ४२ एक्येतरक्षेभृगुनक्त

जाह्वासीम्येस्थितेसूर्यसुताद्रोर्वा प्रध्यस्थतेऽरिर्निविराद्रतस्यवेषाधिकोभृत्यइवेश्चरस्य ४३ शक्राद्दोमाह्वासीराज्जीवाहाबुधः एकांतेरतृतीयस्था
 भेयत्रकुत्रस्थानदायोगः निरंतरेयदिभवनेषुपंचसुग्रहाः स्थितादिवसकरेणवर्जिताः धियासतोयदिवभवंतिपृष्ठतस्तदापरान्वलभिदिवाशकृतंति ४४
 प्राक्पालस्थेगृहेः पश्चिमादिशिपृष्ठगतत्वं अपरकपालस्थैः प्राच्याखमध्यस्थैरुत्तरदिशि अधरात्रस्थैर्दक्षिणादिशिबुधभागवमध्यगतेहिमगौहिबुको-
 पगतेचनृपः प्रवसेत्सुरुहृत्तदिशंयदिवांतकृतः पुरुहूतयमंप्रति ४५ सितेंदुजौचतुर्थगौनिशाकरश्चसप्तमेयदातदागतातृपः प्रशास्वरीनुवितारणात्
 ४६ शुक्रवाच्यतिबुधैर्धनसंस्थैः सप्तमशशिनिलगगतेर्के निर्गतोनृपतिरेतिकृतार्थवर्षेति यदरीन्विनिहत्य ४७ सूर्येदुबलवर्जितोबलयुतौलग्नेशजन्म
 श्वरोपूतालेदशमेपिवाशशिसुतोलग्नस्थितोवाक्यतिः षट्सप्ताष्टमवर्जितेषुभृगुजः स्थानेषुयस्यस्थितोयातुस्तस्यनविद्विषोरणमुखेतिष्ठंति योबाइ
 त ४८ सौरेभीमेलग्नगेर्केस्वमध्येकर्मण्यायेभार्गवेचंद्रजेवा यायान्द्रूपः शत्रुगेहनिहंतुं तृप्तशत्रुकालवक्रूरवेषः ४९ गुरोर्विलग्नयेदिवाशाशांकेषष्ठे
 रवौकर्मगतेर्केषुत्रे सितशयोर्बेधुस्कतस्थयोश्चयात्राजनित्रीवहितानिधत्ते ५० त्रिनिधनेतनुसप्तमारिसंस्था कुजसितजीवबुधारविश्रयस्य रवलजन
 जनितेवलोकयात्रानभवति तस्याचरायशत्रुसेना ५१ कुजइधिजयुतेऽ रिभेगताजलसहजायगतैः सितार्केजीवैः परबलमुपयातिनाशमाशुश्रुतम
 धनस्यकदुंबन्वितयेव ५२ भृगुपुत्रमहेद्रुस्त्रुगमनेसहितौयदिभंयुःगपलजतः इगुरुयदिवांशकमेकगतौत्समरेऽ मरराडिवभाति तदा ५३ द्वि-
 तितनययुतान्भवांशकायदिशतमेभृगुजोथवागुरुः शतगुणमपिहत्थरेर्बलंविषमिवकायमसृक्पथोपगम् ५४ स्वोच्चोपगेर्जीवकुजाकैरेभिस्त्रि
 भिर्वाकथितैरेकलग्ने राज्ञः प्रणाशंसमुपैतिशत्रुः सौरव्यं द्विभार्थस्यथाधनस्य ५५ शतांशकादूर्ध्वमवस्थितेषुर्धेयमारयोस्तत्रगतस्यभूभृतः त्रया-
 तिनाशंसमरेर्द्विषहूल्यथात्रिभाषोपगतस्यगौरवम् ५६ भीमाधितिष्ठिननवांशाद्यदिबुधोनवांशकशतादूर्ध्वेतिष्ठति एवशनेरपि

सिद्धान्तान्निमित्तानामृगककेन्द्रेण त्वेशांनिताप्रतियस्यशान्तिश्चलन् तत्सौमिका. परबलक्षपथनियानुमूर्धस्वपित्तमिवचारणचट्टमदा ५७ चट्टाधुर्ता म
स्वाध्वनीकवादिनः अथसमरथाचा गुणैर्धीयकद्रसुतेषुपेवाप्तुनन्दने विजयोनामयोगोययातुर्जिभदः सदा ५८ स्वराधिगेषुपेल्गनेसितेवास्करबदिते नद्य
नर्ताद्वयोयागोयानुरिशार्थसिद्धिदः ५९ स्वारासस्थेषुपेल्गनेरुकेवास्करपूजिते शरवसद्वाक्क्योयोगोयातु क्भिर्निप्रदः सदा ६० स्वराशीत्वायगोसौम्यैल्गन्
म्येनामृगो स्तन जैतेवात्रजयोगोययातु यानुपिनाराकृत् ६१ अधिमिथाशर्गसौम्येसितेनाथस्कराभिते लग्नेगोमातृयोगोययत्रूणासंपिकृत् सदा ६२ यत्रैका
दशगन्त्रद्राभानुवाप्रबलः रश्मः अभयानामयोगोयमरिभूतिविनाशकृत् ६३ त्रिकोणगेरुभेरेटेसबलेवाह्नितीयगे कल्पाणसशोयोगोपथाथिनामगल
नदः ६४ चत्रसोत्रगतत्रद्वेल्गनादेकादशस्थिता जयतोनामयोगोयशत्रुपक्षरिनाशकृत् ६५ वर्गेन्निमगतेलग्नेरुभेवाथबलान्धिते ररुभप्रहसुते क्रेद्रैर्धोर
पसिद्धिदायकः ६६ पृथेवायगतेसूर्यतामगेहरसशंके योगोमहारणे शत्रुपक्षदायकरः सदा ६७ उच्चस्थेलाभगेरुकेत्रिपष्टेदेवपूजिते सदर्शनोमहा
योग शत्रुध्वंसकरोरणे ६८ लग्नान्यकद्रुगेनद्वेल्गनस्थेदेवपूजिते महाशरराक्योयोगप्रतिपसाध्यमानदः ६९ भूसूक्तैस्त्रोच्चगेलाभेभ्रुगकुभगतेयमे न
द्यावताक्योयोगोरणे शत्रुनृणानठ ७० मेगोभ्रास्करेपथेलाभगेस्त्रोच्चगेयमे नक्षत्रपादयोगोयशत्रुमेधानिलोरणे ७१ भौमस्वराशिगलनेसौम्येकेद्र
त्रिकापगे पुष्ययोगोरिविपिन कुम्हार सगरागणे ७२ एकातरेगतेलग्नाच्छुभसेटेयचाऽशुभे नापीयोगस्त्वरित्राततिमिरोषदिवाकर ७३ भाविश्य
केतथायानेसौम्योस्त्रेभिधनेपिषा व्रतेदर्कादयेस्त्रेवामध्यान्हेवाप्यशक्तिः ७४ प्रभृष्टमुनितारकास्तुटितटीप्राचीभवेन्निर्मलातीषद्रक्तुषिळोहितानधव
लादेवे सदापाठिता नोपारनतिर्पिनत्पापिकरणलग्नचनार्पे सनेहृत्वादोपसहृत्वाकचयमुखाभ्युत्पन्नतिम् ७५ मध्यव्योमप्रयातेस्फुरदनलानि
भेकेसरराफेपिबेछायासाध्वनिरुताप्रवळतिपुरुषेयत्रतत्सादलग्ना ताबल्लोरिर्निविष्टिकुञ्जकृतमरुभनेचक्र क्षनयोग समानारोग्यसपत्सितिमभ्युव

नितत्रगंगालभेत ७६ यावत्सिंदूरवर्णगगनतलगतमानु विबंचनास्तंयावन्नोदिक्षशांतिं प्रजतिखुरपुटैरुद्ध तोरेणुसंघः तावन्नेवास्तिदोषः प्रभव-
 तिनचसाङ्करदृष्टिर्यहाणांयात्रायावाविवाहे सकलशुभवरी सर्वकार्येषुसिद्धः ७७ इत्यलंनंधविस्तरण इतिआत्रालग्नराजयोगाः अथविजयादुशमी
 संज्ञकसिद्धिमुहूर्ततादकेनसगुणंचतुष्टयेनाह इषमासीतिस्पष्टार्थः कश्यपः मासीषेशुकूदशमीसर्वदाविजयाभिधा विजयस्तत्रयातृपांसाधिया
 नपराजराइति ७७ अथान्यदूसततिलकथाह चेतोनिमित्तेति चेतोतःकरणम् निमित्तमगस्फुरणादि शकुनानिवध्यमाणानिएतैः सप्रशस्तैःसद्भिः-
 खलुनिश्चयेनलग्नबलं ज्ञात्वा उर्व्यधिपोराजाप्रयाति तदासर्वसिद्धिर्वोछितसिद्धिर्भवति यदानु लग्नाबलसत्यापिनिद्यानिशकुनाभिस्त्युः तदाथात्रानि

इषमासिसितादशमीविजयाशुभकूससिद्धिकरीकथिता श्रवणार्क्षेयतासुतरांशुकभदानृपतेस्तुगमेज्यसंधिकरी
 ७७ चेतोनिमित्तशकुनेरतिस्प्रशस्तज्ञात्वाविलग्नबलमुर्व्यधिपःप्रयाति सिद्धिर्भवदथपुनः शकुनादितापिचतावि
 शरुद्धिरधिकानचताविनेयात् ७८ व्रतबंधनदेवताप्रतिष्ठाकरपीडात्सवसूतकासमाप्ता नकदापिचलेदकालविद्युद्धन
 वर्षातुहिनेपिससरात्रम् ७९ विद्वेष वसिष्ठः अशुभानिपिमिचानिउत्पातशकुनानिच यात्राकालेनृपांतेषानिधनायाधनायचेति यदातु-
 देवान् शंकुनलग्नादीन्धानिचेतोविशरुद्धिश्चनास्त्येवात्रकस्यप्राबल्यमित्याह अथेति शकुनादितोपिसकाशाचेतोविशरुद्धिरधिकातांचेतोविशरुद्धि
 विनानेयात्नगच्छेत् कश्यप निमित्तशकुनादिभ्यः प्रधानंहिमनोजयः तस्माधियासतानृणाप्रधानंहिननोजयइति ७८ अथयात्रामवश्यनिषिद्धनि
 मितानिवसतमालिकाछंदसाह तल्लक्षणविषमससजगौसमेचेत् सभरथश्चवसनमालिकासाविषमसमचरणेव्रतबंधनेति व्रतबंधनंयज्ञोपवीतम्दे

वननिष्ठाप्रसिद्धा करपीडाविनाह उक्तबोहोलिकादिसूतकमरणासूतकत्र एषाशाल्मोक्तपाचद्विनसमाप्यानामसमाप्तौ समाप्तिविनाकदापिनै
 वचलेनृगच्छन् नारद उक्तबोपनयोहाहप्रनिष्ठाशौचसूचके असमाप्तेनकुर्पेनियान्नांतमज्जिजीविषुरिति अकलेनिविद्युत्प्रसिद्धा घनोभेपगजिनम्
 यपादष्टि मुहिननीहारः एषुपदार्यज्जकालेषुसक्तससराभदिभसमकेनचकेन् नारद अकाल्जेषुनृपतिर्विद्युद्गजितचाष्टिषु उत्यानेषुभिषिपेषुसस्तम्ब
 ननुत्रजेदिति ३९ अथैकदिनसाध्येगमनप्रवेशेषिशेषाह महीपतरितिस्पष्टार्थः यथाधारणसीस्थानाच्चरणादिनगरप्रवेशा तत्रैतान्
 दोषान्पंडितोनेपविचारयेत् ८० अथैकदिनमध्येनिर्गमप्रवेशारब्धरूपेकार्येषिविचिकीर्तितिकिचिन्नार्थमाह यद्येकस्मिन्नितिस्पष्टार्थम् ८१ अप

महीपतेरेकदिनेपुरासुरेयूदासुरेयागमनप्रवेशकौ भवारशुलुप्रतिशुक्कयोगिनीविचारयेनैवकुदापिपंडित ८० यद्येकस्मिन्
 दिव्समहीपतेनिर्गमप्रशुशौस्तु तर्हिविचार्यःस्तधियाप्रवेशकालेनयात्रिकस्तत्र ८१ प्रवेशान्निर्गमतस्मात्प्रवेशनचमे
 नियो नशेभचनधाचरनेवकुथाङ्कदान्चनु ८२ अग्निहुत्वादेवतीपूजयित्वानत्वाविमानर्चयित्वादिगीशम् दत्त्वादानंद्वाह्मणे
 भ्योदिगीशाध्यात्वाचित्तभूमिपालाधिगच्छत् ८३

पुनश्चगमनदिवसान् नवमेतियौगृहप्रवेशनकुर्यात् एवंदशत्रेचगमनक्षत्रान्प्रवेशनेक्षेत्रेगृहप्रवेशम् तथागृहप्रवेशानक्षत्रा नवमनक्षत्रगमननक्ष
 र्मात् शारेचगमनवारान्प्रवेशनवारैर्गमननक्षत्रान्प्रवेशम् गृहप्रवेशवासरान्प्रवेशनवारैर्गमननक्षत्रान्प्रवेशनम् नवमेपातुर्नो
 कुर्याद्विष्येयारैतिभावपीति ८२ अथयात्रादिनीयविधिशास्त्रिन्याह अग्निहुत्वेतिस्पष्टार्थम् ८३ अभनस्तमदोहदान् शादूलविचिकीर्तनाह

कुल्मायानिति अत्रचतुर्थचरणेप्रियंगवपूयेत्यत्रछंदोभंगोस्तिसगणप्रक्षेपाकरणात् सत्यंनेहेवेतिपिंगलसूत्रेणपकारेरेफसंयोगंचप्रावर्णस्यलपुत्रा
 भिधानात् सगणधक्षापएव तथाचकालिदासः गृहीतप्रत्युद्गमनीयवल्भेतिहयादृक्षेअश्विन्यादिसप्तविंशतिभेषुकुल्माषादिकनक्षत्रदोहदम् इदंभक्ष्य
 भक्षवर्णभेदेनदेशभेदेनविचार्यम् भक्षसंभवेभक्षयेत् अक्षसंभवेभक्षयेत् आलोकयेत् पश्येत्पृशेद्वेतिध्ययम् यथाश्विन्याकुल्माषानक्षत्रश्विनमाषान्
 भरण्यातिलमिश्रतंडुलान् कृत्तिकायांमासान् रोहिण्यांगजम् गोरसंचदधि मृगगव्यंमाज्यघृतम् आद्रायादुग्धगव्यमेव पुनर्वसोवेणमांसंहरिणमा
 सं पुष्येमृगस्थरक्तम् आश्लेषायांपायसम् मघायांचाषस्यपलमांसम् पूर्वाफल्गुन्यांमृगस्येदमांसम् उत्तराफल्गुन्यांशाशस्येदं शाशमांसं हस्त

कुल्माषांस्तिलतंडुलानपितथामाश्वगव्यंदधित्वाज्यंदुग्धमथैणमांसमपरंतस्यैवरक्तं तथा तृहत्पायसमेवचापपल्लुमार्गंच
 शाशंतथाषाष्टिक्यंचप्रियंगवपूपमथवाचित्रांडुजांसत्फलम् ८४ कौर्मसारिकगोधिकचपल्लुशाल्यंहविष्यहथादृक्षेस्यात्क
 सरान्नमुद्गमपिवापिष्टंयवानां तथा मत्स्थान्नंरवलुचित्रितान्नमथवादध्यन्नमेवक्रमाद्द्रक्ष्याभक्ष्यमिदंविचार्यमतिमान्भ

क्षेत्तथालोकयेत् ८५ षाष्टिक्यंषष्टिकान्नम् चित्रायांप्रियंगुः फलिनीएकेस्वात्यामपूपं विशाखायांचित्रान् नानावर्णानंडुजानीक्षणम् अ
 नुराधायांसत्कलुत्तमफलमन्नादिकम् ८४ ज्येष्ठादिदोहदंशार्दुलविक्रीडितेनाह कौर्ममिति ज्येष्ठायांकूर्मस्यकच्छपस्येदं कौर्ममांसं मूलेसारिका
 याःपक्षिण्या इदंसारिकमांसं पूर्वाषाढायांगोधायाः इदंगोधिकंमांसं उत्तराषाढायांशालस्यपाक्षिण इदंशाल्यंमांसंश्वापिचुशाल्यमित्यमरः अभिजिति
 हविष्यंमुद्गादिश्रवणेकृत्सरान्नंश्विचडिका धनिष्ठायांसु द्धान्नमुद्गौदनं शतभेयवानांयवपिष्टं पूर्वाभाद्रपदायांमत्स्थान्नंमत्स्थमिश्रितमोदनम् ८

नरभाद्रपदायास्त्रिभान्बवर्णमोदनम रेवत्यादध्यन्तदपिभक्तमिति नारद कुन्त्यापाम्बनिष्ठान्माषान्दधिगव्यरुतपय मृगमासत्पयत्तारप्रथसत्पाष्टकमृगम् शरामासत्तृपाष्टिक्य
 प्रियशुकमपूपकम् त्रिचाडुजान्कलभूर्मसारिगोपांच शल्यकम्हविष्येहत्तरत्नंचमुद्गान्जंफवापिष्टकम् मस्थान्नेषित्रितान्चदध्यन्नदक्षभात्फमादिनिशुक अळभ्याल
 भ्यमसाथास्यूत्वायतान्घ्नजेत् गत्तामिह्दिमपामोनिदुष्टमात्सुमुपता दोहदेषुअन्तरेभेदकनचिन्मोक्षेय ८५ अथादिग्दराहनमनुष्टुमाह आज्यमिति आज्यरुतंपूर्वस्य
 त्तिभिम्यमादनदाशिणस्थाम् म्स्थपपम्बिमाया पयोदुधमुत्तरत्यादिशिभर्गेशियएनदोहदंअक्षयेत्तत पूर्वोपामाशाव्रजेत् ८६ चारदह्कदमनुष्टुमाह स्सालामिविरसाला

आज्यतिलोदनम्लस्यपुष्यत्रापिपथाकममूमस्येद्येहदंदिश्रमशापूर्वादिकव्रजेत् ८६ रसालापयसकंजीभित्तदुग्धतथादधि पयोश्रितं
 तिलान्बचभक्षयेद्द्वारदोहनम् ८७ पसादितैर्कदलतदुलवारिसार्फे श्राणाहविष्यमपिहमजलत्वपूप शुक्लाव्रजेद्वृचकर्मबुचधेनुमूत्रयावा
 न्पपायसगुडान्नसृगन्नमुद्गान् ८८ शक्त्वादधिमरोत्तकपूरैकास्तसृत्वालोक्त्रेशित्वरिणीति प्रसिद्धातारविवारेपायससोम्वारे कौजीप्रसिद्धातोभौम्वारेभित्तप

ऋदुग्धबुधेदधियुरी अश्रितअपघदुग्धरक्तैर्विष्कम्पिमोदनशनिर्गरेएतद्द्वारदोहदंरविचारादौकमणभक्षयेत् स्याद्रसालानुमाजितेत्पमर ८७ अथतिथिदोहदंवसता
 न्कत्याह पसादिवशति पसादित नान्पदमारभ्यपुष्यदशतिथिपुष्येणतिथिदोहदंशुक्लाव्रजेत् यथापदिपदिअर्कस्यप्रसिद्धत्पदलानिपर्णानिद्विनीयायातदुलवारी प्र
 द्रानिततदुलजलम् तृतीयायसापिधेनमृष्टुध्याथागायत्रागू पंचम्यहविष्यान्नमुद्गादि षष्ठ्याहेमजलप्रसाहितसत्तर्णजलम् सप्तम्योअपूपे अष्टम्योरुचकवीजपुरफेष्ठम् स्त
 न्पेथीजपुराकरत्पमर न्तम्योअंशुजंशाम्मापेनृपुष्यम् स्तभरस्याथरान्नंपचपिष्करम् द्वादश्यापक्ष चयेदश्यागुहमिसुक्तिकारम्चतुरेभ्यास्तुक्त्वाधिरे पचरस्यामन्नमुद्गान् भन्नामिभित्तसु
 न्मुक्त अर्कवभरपत्तुःप्रथमाथातुमशुंगाम् द्वितीयाथामेपातुमेस्पततदुल्लेदकम् तृतीयाथीतथस्तापिर्नवागूस्थतन्परम्पचम्यात्वदविष्यस्यासक्यावाकत्तनोत्कम् अपुष्यशुक्ति सप्तम्याम
 म्याबीजपुराक न्बम्यातापक्षनस्या द्वापुष्यतुनन परम् - एकादश्यायथानघाएदश्या पायसप्रचेत्

लेख्यं रुधिरं स्याच्च तुर्दशे सुद्रोदनं भवेद्भोज्यं पंचदश्यांश्चियासतुः पक्षयोरुभयोरिवं यात्रायोगे विधिः स्मृत इति अत्र दुष्टमादिषु दोहदक्षणे न दाषापाकरणं
 क्तं विधिकरणं तु व्यर्थमिति चेन्न आवश्यकं गसने महादोषाणामपि पारिघदंडविरुद्धं ताराकुरसाहित्यादीनां दोषवारणाथ दोहदोहेः सार्थक्यात् एवं विहित
 मिति दोहदाभिधानं योगिन्यादिदोषनाशार्थं चारदोहदोहोक्तिरपि वक्तव्यं हवासरारशूलादिदोषहान्यासार्थका ८८ अथ गमनसमये विधिप्रहर्षिण्याह उत्सृ
 ख्येति राजा गमनसमये एव प्रथमं तोदक्षिणां प्रिदक्षिणं चरणमुद्धृत्य पश्चाद्वा द्वात्रिंशत्परिमितां भूमिं गत्वा दिशयानं वक्ष्यमाणं हस्त्यादियानं आरोहेत् ति
 लेति आरोहणसमये एव च तिलघृतहेमसहितं ताम्रपात्रमादौ गणकधराय ज्योतिर्विच्छेद्येष्टाय च कारादन्येष्वपि ब्राह्मणेभ्यो यथाशक्ति दानं दत्वा प्रगच्छे

उत्सृत्य प्रथमत एव दक्षिणां द्विंशत्परिमितां च त्रिंशत्परिमितां च पश्चात्तद्वत्त्वा दौ गणकधराय च प्रगच्छेत् ८९
 प्राच्यां गच्छेद्भजेनैव दक्षिणस्थारथेन हि दिशि प्रतीच्यामभ्वेन तश्चादीच्यानरनृपः ९०

त्र ८९ अथादिशयानमनुष्ठुभाह प्राच्यामिति नरे
 नरावाद्यैः सरवासनादिभिः अन्यत्स्य शार्थम् ९० अथनिर्गमस्थानानि पादाकुलकच्छं दस्माह देवगृहादिति देवगृहादेवपूजागृहागृहात् गुरोरध्यापक
 स्य गृहात्कुलगुरोर्वा स्वगृहात् स्वशयनगृहात् बहुस्त्रीत्वसंभवे मुख्यकुलत्रगृहपट्टराज्ञीतद्गृहाहाह विष्यप्राशयमक्षयित्वा विप्रैर्ब्राह्मणैरनुगतः मंगलद्रव्यं
 मनोभीष्टं पश्यन् शृण्वन् सन् एयात् गच्छेत् ९१ अथप्रस्थानवस्तुनिवर्णकमात् स्मविण्याह कार्याद्यौरिति किंचिदावश्यककार्येनाभूदिति चेद्गमनस्यधि
 लंबस्थानत्वाविधारितया चालने ब्राह्मणादिभिरितानिवस्तूनि आशुचालनीयानि यथा ब्राह्मणेनोपवीतं क्षत्रियेणाशुधं वैश्येन मधु शूद्रेणामलफलना
 रिकेलादिराजमार्तंडः प्रस्थाने ब्राह्मणादीनां यज्ञसूत्रमथाशुधं मध्यामलफलं चैव प्रशस्तं दृष्टिकारणमिति वाऽथवासवेषां वर्णानां यदेवदत्तत्प्रियमनोभी-

पतदेवप्रस्थापनीयम् वसिष्ठः श्वेतानपत्रध्वजचामराभविभूषणोष्णीपगजावराणि आदोलिकारत्नरथान्श्चचारान्शौभ्यासनाग्रंमनसस्तत्तन्नीचिभिति
 ९२ अप्रान्च्यमतेनप्रस्थानपरिमाणमदाफातथाह गेहादिति स्वगृह्णत्तरगृह्णन्मत्तिसमीपवर्त्यपितत्रापिनेद्रमस्यात्तर्हिवाभाजातेविगर्गं कथ्यन्तेअथ
 रास्वसीमामुसुध्वसीमामाप्यवसेदितिभूगु कथयते अथनामहवायोत्त्रस्ववलेनसिष्यमाण शरोथाचट्टरगच्छतितारन्मात्रंप्रस्थानस्यादिति शर
 द्वाजः कथयते अथवापुरातनगरात् वहिः यात्राकार्येतिवसिष्ठः कथयते ९३ अथमुनिमतेनप्रस्थानपरिमाणंवसततिलकथाह प्रस्थानममेति ए

देवगृह्णाद्वागुरुसदनाह्यस्वगृह्णान्मुख्यकलत्रगृहाद्वा प्रारम्भहविष्यविप्रानुमुतः पश्यन्मृण्वन्मगलमेयात् ९१ कार्यीद्यौरिहगमनस्य
 चेद्विषयोभूद्वादिभिरुपवीतमायुषेन सौद्र्चामलफलमारुत्नालनीयसर्वेषांभवतिचट्टेवृद्धद्वियेवा ९२ गेहाद्गृह्णत्तरमपिगम-
 स्तर्हियात्रेविगर्गंसीन्न सीमातरमपिभूगुषोणविशेषमात्रम् प्रस्थानस्यादितिकथयतेसोभरुद्वाजएवयात्राकार्याषड्विहुरा
 त्तस्याहसिष्ठोब्रवीति ९३ प्रस्थानमत्रभनूपाहिरातानिपचकेचिच्छतद्वयमुशतिदशैबन्वान्ये संप्रस्थितोयद्दहमदिरत प्रघातोगतञ्चदि
 क्षुतदापिप्रयतेनकार्यम् ९४

नुःप्रमाणत्रयं कस्य तारशानाधनुषापचराज्ञानिहस्तसहस्रह्रममितिपापत् स्वगृहात्पातद्वस्तेषुप्रस्थानस्यादितिकेचि
 द्वाः अन्येषुतादृशानाधनुषाशतद्वय अथौरातानिहस्तास्तावत्प्रस्थानमित्याहुः अपरेतुद्दहयात्राकालेमदिरत स्वगृहादूरीवपमुंभिनत्वारिशाल्वा
 स्तावद्दूरेमास्मिन्कः प्रयात एषशोयमित्याहुः प्रस्थानथतुषापचरातान्यत्रणतद्वयम् स्वदेवसदनाह्यपिदशभिः प्रस्थितोद्दतइतिषसिष्ठोक्ते गतज्यदि
 क्ष्वितितदापिप्रस्थानं प्रयतेनसावधानेनराज्ञागतव्यदित्कथस्यादिरिशिगमनचिकीर्षिततत्तद्विगभिमुखं कार्यं गतञ्चदेशाभिमुखेप्रदेष्टुप्रस्थानमाहु

शुभदंनराणामितिराजमार्तडीकेः ९४ अथान्यदपिस्रग्धरयाह प्रस्थानेभूमिपालइति भूमिपालोराजाप्रस्थानेदशदिवसमाभिव्याप्यदशाहोरात्राणिनवसेत्
 सामतोमांडलिकश्चतुर्द्वारिक एकस्थप्रस्थानेससरात्रंनवसेत् तदितरमनुजोब्राह्मणादिस्तथैवएकत्रप्रस्थानेपंचरात्रंनवसेत् यदिदेवाह्रसेत्तदाकिंकुर्वा
 द्वित्यतआह ऊर्ध्वमिति अवधिविद्वसातिक्रमानतरं पुनर्गहमागत्यशुभाहेपूर्वोक्तप्रकारेण विचारितेशुभदिवसेगच्छेत् क्वचिद्विग्विशेषणप्रस्थानेदिवस
 नियमोभिहितः राजमार्तडः प्राच्यामहानिमुनयः प्रवदंतिससयाम्यामतीवशुभदानिदिनानिपंचत्रीण्येवपाश्चिमादिशिक्षितीनायकानां प्रस्थानकेषुदिवस

५ उर्ध्वगच्छेच्छुभाहेप्यथगमनदिनात्ससुरात्राणिपूर्वंचाशक्तौतद्दिनेसौऽरिपुविजयमनामैथुनंनैवकुर्यात् ९५ दुग्धंत्याज्यंपूर्वमे
 वन्निरात्रक्षौरत्याज्यंपंचरात्रंचपूर्वम् क्षौद्रतैलंवासरऽस्मिन्वसिश्चत्याज्ययत्नाद्भूमिपालेननूनम् ९६ ह्यसुत्तरस्यामिति अथप्रस्थान

कर्तुर्नियममाह अथेति असौराजादि रिपुविजयमानाः शत्रुजयकृतांतः करणोयात्रादिनात्पूर्वससरात्राणिमैथुनंसंभोगंनैवकुर्यात् च्यवनः त्रिरात्रं
 वजयेत्क्षीरंपंचाहंशुरकर्मच तदहश्चावशेषाणिससाहंमैथुनत्यजेत् वाअथवा अशक्तौससाह मतिकामितयास्थातुमशक्तौतद्दिनेयात्रादिवसेमैथु
 नंनैवकुर्यात् गर्गः यात्राकाले तु सप्तासेमैथुनयोनिषेवते रोगार्तः क्षीणके शश्चसनिवर्तेतवानवेति यदातुप्रथमदिनेरुन्नीक्रतुस्नात्वाभूवतिंगमनेचवश्य
 कनातत्रनिर्णयमाह च्यवनः आत्यधिककार्यपातेपुष्पस्नातासमागमंकृत्वा सुर्दितोगच्छेच्छुभतेमनोरथानचिरकालेनेति यदापुनर्गमनार्थकालातर
 मस्ति तद्दिनेमैथुनंकृत्वा कालांतरे कलनेयाथादित्यर्थसिद्धम् ९५ अन्यद्रपिशालिन्याह दुग्धमिति अस्मिन्वासरेयात्रादिने क्षौद्रमधुभक्ष्यत्वेनेते
 लंतैललापनंत्याज्यम् वमिश्चदेवोद्भूताशरीरशोधनार्थंबलात्कारकृतावायात्रादिनेभिषिद्धा ९६ अन्यदपिगीत्याह सुत्केति यदितैलपक्वानिवट-

कादीनि गुंडमिश्रुषिकारं क्षारसलवणम् पक्वमासानियोगुत्कागच्छति सरुजानिरुणोरोगसहितोनिभिषर्तते गर्गं कर्तुतेत्वगुड क्षारपक्वमासा
 तथा सुत्कापोथत्यसीमोह्मद्भाषितसन्निवर्तपइति मासदुग्धादिनिषेधोदोहृदव्यनिरिक्तविषय स्त्रीबहिजश्वतयो समाहार स्त्रीबहि-
 जेअरमान्यधिकृशब्दताडनादिनामानभगकृत्वागच्छत पुंसोमरणस्यात् गर्गं यस्तुसप्रस्थितोयात्राभाषीनेषाभिर्नदवि भाषीवानाभिर्नदेतनसप्रति-
 निवर्तते परकीयास्वकीयावास्त्वियधुरुपमेवचताहयित्वानुयोमोहात्तदेतस्यजीवितम् यावायाप्रस्थितोयत्तुब्राह्मणानचमानयेत् नस्तोप्रतिभिर-
 तेततदेततस्फजीवितम् केचिच्छुभाशुभशब्दान्याकलेकृष्ण प्राकृतसूचकानाहु क्लृप्तापयगच्छवर्जयनिर्गच्छप्रजससारेतिसिद्धिकरा सल्वे

धृत्कागच्छतियदिचेत्तैलगुड क्षारपक्वमासानि विनिवर्ततेसरुण स्त्रीबहिजमवमान्यगच्छतोमरणम् ९७ यदिमा सुचतुर्षु
 पीपमासादिषुवृद्धिर्भवदकालवृष्टिः तेष्वप्यपिकाप्रमोदजयजीवणव्यञ्ज्य मागास्तिष्ठनिर्वर्तयक्वगम्यतेमूदुमेतेमोहात् यात्रानेच्छतिनुषा-

कृष्णकामिनप्रीतशब्देऽपि कासितनोगतीवनिर्हिक्कादि ९७ अथाकालवृष्ट्यारम्भदोषसततिलकयाह यदीति पीपभाषकान्युनक्तिपुचतुर्षुमासेषुय-
 दिष्टदिभवेत् साकालवृष्टिः पीपादिनवुरोमासान्भासादृष्टिरकृज्जेतिषचनान् तत्राकृच्छृष्ट्याज्जातापापदिषक्तधापृष्ठीयावत् पश्यरोगवादाय मत्स्यो
 दय तेषापदैभरणैरंकिनाभिन्हितानभषतितावदकालवृष्टेदोषोपास्ति यदिपक्वचरणौकितास्मान्शरीरोऽस्यनञ्जन्मात्राभ्या अल्पवृष्टीकर्म्यादिराहुत्प्यात्
 असत्यादृष्टिदोषापनमहतीतिषदति तत्रषुदुष्टधाम्दभापाकरणाम् तत्राभिसादीमार्गशीर्षेत्यप्रविपट्विसेनया पूर्यापादागतेचद्रेगर्भाणाधारणसवेदिनि
 करयपोक्तेर्मार्गादिमासागर्भग्रहणकालस्त्रवृष्टिरपरशकी यदाहवराह पचनसक्चिनिषुद्रनिताभ्यान्नितोयः समचतिषहुतोयः पंचरूपसुमेपइति तत

श्रवणमग्रहणयोग्या अल्पाद्यष्टिर्नदोषदा महतीष्टिस्तु गर्भगलनम् अतोवराहेणोक्तं गर्भसमयेतिष्टिर्गर्भोभावायनिमित्तकृतेति निमित्तशक्रास्तादिकम्
 साधिकृति विद्युत्पथीयमानदोषमुपधुनुयान् एतावतामहादृष्टेरेवदोषवत्वम् अतएवभृशक्षरं तोजलदानशस्ताइतिष्टहद्यात्रायामुक्तम् तस्मादत्यल्पयाया
 नकालदृष्टौदोषाभावः अल्पायांत्वल्पदोषः महत्यातुमहादोषइतिसचप्राक्षरात्रिकइत्युक्तम् प्राक्एकेनैवमहःश्रोक्तं द्वितीयेनत्रिरात्रकम् तृतीयेनतुपंचाहंदशरा
 त्रमतःपरम् पीषेत्तुत्रिदिनचर्ज्यमाघमासेदिनद्वयम् फाल्गुनेदिनमेकंतुत्रैत्रे तुघटिकाद्वयमितितु आवश्यककायविषयम् १८ पूर्वोक्तमेवार्थस्यष्टीकुर्वन्नाव
 श्यक्यात्रायांतच्छातिकं दुष्टशकुनशांतिकं चातिशक्त्यागाथाछंदसाह आल्पायामितिस्पष्टार्थः प्रथमचरणम् अतोभित्साध्यः पठति तावत्प्रथाणादिषु

पशुर्मर्त्यपदांकितानथावहसुधास्थान्नहितावेदवदोषः ९८ अल्पायां वृष्टौ दोषोत्पद्योभूयस्थान्तोषोभूयान् जीमूतानां निर्धोषेषु वृष्टौ वाजा
 तायाभूयः सूर्येर्दोषेषु वृष्टौ विप्रैश्चोदद्यात् दुःशाकुन्यसाञ्चं स्वर्णदत्वागच्छेत्स्रच्छाप्तिः ९९

भूपतीनामकालवृष्टिः प्रकरोतिदो-

षम् यावद्भवेत्संचरसंचनानातथापशूनांचरणकितामूरितितर्निमूलत्वादुपेक्ष्यम् स्वयंप्रस्थानेसतिमार्गमध्येनास्त्ययंदोषः आवश्यकयात्रायादानमाह जी
 मूतानामिति जीमूतानामेषानानिर्धोषेषु शब्दे अकालवृष्टौ वाजातार्यासूर्येर्दोषेयाशक्त्यासौवर्णनिर्मितेर्दोषेषु कृत्वा भ्राह्मणेभ्यो दद्यात्ततः स्वेच्छयागच्छत्
 प्रसंगादुष्टशकुनानादानमाह दुःशाकुन्ये इति शकुनस्यभावः शाकुन्यं दुष्टं च तच्छाकुन्यं च दुःशाकुन्यं तस्मिन्दुष्टे शकुने प्रस्थानकाले संभूते सति साञ्चं-
 सद्यतस्वर्णसुविप्रैश्चोदत्यास्वेच्छाभिर्गच्छेत् ९९ अथशक्रभसूचकशकुनान्शादूलविक्रीडितेनाह विप्राभवेति विप्रावहवोद्दोषानत्वेकः अश्वः प्रसिद्धः ईभोह
 स्त्रीअनुन्मनः फलान्नदुग्धदधीनिप्रसिद्धानिगौः धेनुः सिद्धार्थः सर्षपः पद्मं कमलं अंबरं वस्त्रं स्वच्छं वेश्यागणिका वाद्यं मदलादिमयूरचाषौपक्षिणो नकु

लंपाप्रसिद्धां वद्वैकपत्रं रज्ज्वादिबरोहपादिः आमिपमासम् सहाक्यकार्येसिद्धिरस्त्वित्यादिकं कुस्मादीनिपत्रकादीनि इह्यु प्रसिद्धं सकलं नतुरां उतः
 जलपूर्णकलशः समुत्सवः स्वप्रसिद्धम् मृषिभक्त्याकुमारी स्तुत्याणिस्थादिः उष्णीपशिरोवेष्टनम् सियोसः श्वेतवृषः अथमवद्वापि मद्यमवद्वापि मद्यमवद्वापि मद्यमवद्वापि
 पुत्रास्त्रीदीप्तोज्ज्वलन्यमानो गिरिः १०० अन्यच्छादकृषिर्भक्तिनेनाह आदर्शजिनेति आदर्शोदपेण अंजनकज्जलम् घौतवक्यउज्ज्वलीकृतवत्पोरुज-
 क्तः वरुनिर्गंफामीनो मत्स्यः आज्यघृतसिंहासनदेवादे शकमेवशापमृतकंपृष्ठमाभिचोकपेदनरहितम् भजापताका मधुक्षीद्रम् छागोमेष अस्तधनु-
 रादिगोरचनप्रसिद्धम् मारुजः पकासी नृथानसुत्वासनादिः क्वेद्विनादेवेदध्वनिः मागल्यप्रसिद्धम् गौषगानम् अकुशोहल्लिनिवारणार्थमरुम् एने

विप्राश्वेभफलाग्नदुग्धदधिगोसिद्धार्यपद्मावरवेश्वावाद्यमयूरचापनकुल्यवद्वैकपत्रवामिपम् सहाक्यकुस्मेक्षुपूर्णककुशच्छत्रा-
 णिमृत्कन्यकारलोष्णीषासिनोक्षमधससुतस्त्रीद्वीसर्वमानराः १०० आदर्शजिनधौतवस्वरजकोभीनाज्यसिंहासनं शाररोदनवर्जि-
 तध्वजमधुच्छागासुगोरोचनम् मारुजः नृथानवदनिनदाभागल्यगीतोऽनुभाहृष्टा सत्सुद्धा प्रयाणसमयेरिक्तो घटास्वानुग १०१

पदार्थां गतुर्भूपते प्रयाणसमयेसंमुखेऽस्यमानाः सत्सुद्धा शकमफळदा तथा रिक्तो बलरहितो घटाः कुम्भः स्वानुगः स्वस्य पद्माद्भागामीसोऽपि कुम्भफळ-
 करयप कार्येसिद्धिर्भेषुष्टेशोरोदनवर्जिते प्रवेशोरोदनयुत शरस्यास्तु शिवप्रदं कसतराजः आदाय रिक्तकलशजचार्याय दिवते लोपिसहाध्वगेतम्
 समादाय निवर्तते सीपयाकृतार्थेऽपि कस्तथैवेति अथकेऽम्बिलुमवरो नराफुलाडका उल्लवाकृपतिशक्राणां ब्राह्मणः संसुत्वाः स्त्रियाः शुभशक्तीनि केद्र-
 स्वीसवत्सागीः प्रहस्यते षड् सूर्यत्रमचतिदरामस्योयद्यप्या दीपादर्शोस्मनसी रजकोभौतपास्सा कलस्थानेयदासौम्ये ह्येषोषरस्तुसंमुखः चंद्रोऽपि

अथसहजेश्वरानोवासांगभागतः सर्वकर्मार्थनवमेभारद्वाजोयनाकुलः चाषस्थदर्शनवास्थाद्दामांगेत्वंतदुलभम् आदित्याराहुसारचिसहजस्थाकुमारिका-
 प्रोटानास्कभगानांवादर्शनसर्वकामदम् षष्ठेचतुर्थीयेकर्मार्थेभौमश्वेत्तत्फलंभवेत् दास्योवैश्या सरामांसलाभश्चैवस्फुनश्चितः ससाष्टपंचमेथस्थजीयोशोवात्र
 वर्तते आदर्शश्वलाभदः राहुभौमिश्वमदश्वलग्नाद्यादिवृत्तीयगाः उद्धृतंगोमयंपश्येच्छीघ्रलाभधनंदिशेत् इत्यादयःशकुनाः शकुनत्रयभ्योज्ञेयाविस्तारभया
 दिहनोक्ता १०१ अथापशकुनान्शादूलविक्रीडितेनाह वंध्येति वंध्याप्रसिद्धा चर्मप्रसिद्धम् तुबंधान्यादितुषम् अस्थिसर्पलवणानिभ्रसिद्धानिअंगारोनिर्घ्र
 मोन्निपिंडः इधनंपाकयोज्यम् क्लीब. षंढ. विट्उच्छृताविद्या अस्त्रीविद्याविमोसमावित्यमरः तैलप्रसिद्धम् उन्धन्तौमध्यभूताद्यावेशवान् वसाशरीरांतर्थातु-

वंध्याचर्मनुषास्थिसर्पलवणांगारेंधन्क्लीबविट् तैल्लोन्धन्तवसौषधारिजटिलप्रद्रादृत्तृणत्व्याधिताः नगनाभ्यक्तधिसुक्तकेशपतिता
 व्यंगक्षुधाती असृक्स्त्रीपुष्यंसरटः स्वर्गहृदहनमार्जारुद्धक्षुतम् १०२ काषार्थीगुदुत्क्रपकृषिधवाकुआः कुटुंबेकलिवस्त्रादेःस्वल
 नंलुलायसमंरुष्णानिधान्यानिच कापासवमनचर्गदभैरवादक्षेतिरुद्रभिणीमुंडाद्रौबरदुर्वचोऽधर्बधिरादक्यानदृष्टाः शक्रभाः १०३ ।

विशेषः औषधंप्रसिद्धम् अरि शत्रुः जरिलोजटावान् प्रद्रादृसन्यासी तृणंप्रसिद्धम् व्याधितोऽधिकित्स व्याधिमान् नग्नः अपरिहितवस्त्रः कुमारव्यतिरिक्तः अव्य-
 क्तः कृततैलाभ्यंगोस्नान विमुक्तकेशः असंयतकेशः पतितोमद्यपानाद्याभिशापवान् व्यंगश्छिन्ननाशिकादि. क्षुधार्तः क्षत्पीडितः असृक्कृधिरम् स्त्रीणासृ-
 तुः सरटः कृकलास. स्वर्गहृदहनम् स्वर्गहेनिदाहः मार्जारसुर्यप्रसिद्धम् सुतंशिक्षा १०२ अन्यदपिशार्दूलविक्रीडितेनाह काषार्थीति काषार्थारागविशेषः तेन
 रक्तवस्त्रंकाषार्थम् तद्दान्गुहत्क्रप्रसिद्धेपंकः कर्दमः विधवाकुओप्रसिद्धौकुटुंबेकलिः पुत्रादिभिः कलहः वस्त्रादेः आदिशब्देनकमंडलुच्छत्रादेःस्वलन-

निनिमित्तस्वहस्तात्पतनम् हुलायामहिषास्तेपासमरसुद्ध कृष्णवर्णानिभान्यानिमापादीनिकार्पासतूलवमनवातिम् दक्षेदासिगभागोर्दुष्प्र
 तिरुत्त्रेधापिक्यम् गर्भिणीगर्भवती सुखोसुहितशिरस्क आर्द्रांबट आर्द्रवस्त्रः दुर्पचः स्वमुत्तोत्यपरसुत्तोत्यबादुष्ववाफ्यम् ओषधधिरोप्रासङ्गी उ
 दक्यास्त्रजस्वलास्त्री एतेप्रदार्था गणु पुसः यानसमयेदृष्टः सगेनरुमा कितुमशरुभफुदा नारद सयदिदकक्षुतेनेषुभोक्तमरणप्रदम् अफळ
 तच्छुवशक्यदृक्षुपीनसर्केवैरिति औपधेयानमारोहविबादे शयनेऽशने विद्यारभेबीजवापे क्षतससक्तशोभनामिति १०३ अन्यान्यच्छकुनशादूल
 विन्नेद्विनेनाह गोधाजाहकेविगोधात्राणिविशेष गोहइतिभाषया जाहकोगात्रसक्येवीप्राणिविशेष सूकर प्रसिद्ध अहि सर्पःशराक प्रसिद्ध यानसमये

गोधाजाहकसूकराहिशशकानाकीर्तुनशोभननोशब्देनथिलोफनचकपित्ररक्षाणामतोव्यत्यय नहुत्तारभयप्रवेशस्मरेनशार्थस
 वीक्षणव्यत्यस्तोः शकुनानृपक्षगाविषीयात्रोदिता शोभनाः १०४ वामागकोकिलापल्लीपोतकीसूकररीरत्ना पिगलासुष्टुकाश्रेष्ठाशिवा
 पुरुषसहिता १०५

एषागोधादीनाकीर्तनस्वसुखेनान्यमुखेनचेत्चरणशुभम् ननुनरेसेपागोधादीनाशब्दोक्तम् अथवाथिलोकनदर्शननिषिद्धम् कपिभ्र
 क्षाणाकपीनारानरादीनाकसाणामङ्गुकादीनाम्नतोगोथादिभ्योव्यत्ययोसेया यथावानराणाभङ्गुकानाकीर्तननिषिद्धम् तेषामेववशनशब्दितवाननिषिद्ध
 म् शुभमित्यर्थं मधुचारइति नद्यागगादेरुत्तारणे मयेभयसबधिनीकार्षेक्लाभनादिके प्रवेष्टेप्रहभवेशे समरेसंश्राभनशार्थस्थनदृव्यस्यसंवीक्षणेग
 वेषणेमागुक्ता शकुना व्यत्यस्तापिपरीताज्ञेया कृमिशकुनाप्रिभ्राभ्वेत्सादथोशुभाज्ञेया वध्याचर्मत्साद्यशुभशकुना कृमफळदाज्ञेया नृपेतिनृपदर्शना
 र्थंगमनेधात्राशामुदिनाप्रिभ्राभ्वेत्सादक कृमोष्ठेयाः नृपाबलोकनेशकुन प्रयाणबदित्युक्तोराजदर्शनस्यभयस्थानत्वादपथादोषम् १०६ अथान्यदव्यसुष्टुमाप

ह वामागे इतिको किलापह्यो प्रसिद्धो पोतकीदुर्गति सूकरीजात्यपटिकारलापक्षिविशेषः पिंगलाभैरवीछुछुकाछुछुदरी शिवासृगाली पुरुषसंज्ञितापुन्चाम्नः
 कपोतखंजनतिन्निरीहेसादयः एतेगच्छतारजादीनां वामांगे वामभागे शस्ताः स्युः १०५ अन्यदप्यनुष्टुभाह छिक्कर इति छिक्करो मृगजातिः पिक्ककः पक्षिवि
 शेषः भासः श्रीकंठः वानराः एते प्रसिद्धाः रुरुर्मृगविशेषः स्त्रीसंज्ञकाः स्त्रीनाम्ना मृगपाक्षिणः दक्षिणभागगाः शरुभाः शेषाः प्रसिद्धाः १०६ अथोक्तव्यति
 रिक्तानां मृगपाक्षिणाम् सामान्यतः प्रदक्षिणेन शकुनमनुष्टुभाह प्रदक्षिणगता इति रुरुव्यतिरिक्तमृगाः पाक्षिणश्च यात्रायां प्रादाक्षिण्येन गताश्च लिताः श्रेष्ठाः
 शरुमफलदाः स्युः परंतु ओजामृगाविषमसंख्यास्त्रिपंचसप्तादयश्चैद्भ्रजंतो हृष्टास्तदाऽतिधन्याः स्युः वामे इति स्ववामभागे रवरचनो गर्दभशब्देति धन्यः अथ

छिक्करः पिक्कको भासः श्रीकंठो वानरो रुरुः स्त्रीसंज्ञकाः काकः शरुभाः १०६ प्रदक्षिणगताः श्रेष्ठा यात्रायां मृगप
 क्षिणः ओजामृगा प्रजतोति धन्या वामे रवरस्वनः १०७

शकुनानां कियतां कालविशेषैर्नैवेत्यमाह वराहः नत्रामेरण्यगोत्रात्स्यो नारण्यात्रामसंस्थितः
 दिवाचरो नशर्वथानचक्रो दिवा हूद्ररोगार्दितस्तत्र कलहामिषकां क्षिणः आपगांतरितामत्तान आत्त्याः शकुनाः क्वचिद् रोहिताश्वाजवालेयकुरंगो मृगगाः शशा
 निष्फलाः शिशिरे ज्ञेयावसंते काकको किलौ ननु भाद्रपदे आत्त्याः सूकराश्च वृकादयः शरद्यासादगौः कौंचाः भावणे हस्तिचातकी व्याघ्रद्वानर द्वीपमाह वासवि
 लेशयाः हेमंते निःफला ज्ञेयावाला सर्वे धिमानुशा इति प्रभग्नशरुक्कद्रुमकंठकीषु शमशानमस्मास्थितेषु प्राकारशून्यालयजर्जरीषु सौम्योपि पापैः शकु
 नप्रकल्यः देवज्ञानो हरे वरश्च ये दुर्जनकालसर्पौ चरं क्षिपे ह्याप्रमुखे स्वभंगं वरंतरे द्वारिनिधिं मुजाभ्या नोल्लघयेद्दुः शकुनं कदापि १०७ अथावश्यककार्ये
 विरुद्धशकुने जाते विपरिहारमनुष्टुभाह आद्य इति आवश्यककार्ये विरुद्धशकुने जाते एकादशप्राणान् स्थित्वा एकादशप्राणपरिच्छेदं कालं स्थिते त्यर्थः

नत समीचीने शकुने क्रजेत् तत्रापि पिरुद्धे शकुने सृजोपोदशासत्स्यात्कान् प्राप्नान् स्थित्स्म शकुने सृजने सृजने कश्चिदपिन
 जेत् किन्तु परिहृत्य ब्रह्म गच्छेत् दशगुचक्षरे प्राण इति कर्येपेन तु प्राणायामत्रयमवप्रती स्थुमित्कृत्तम् यापीरिल्लु शकुनमादौ हस्त्राप्रकृतं प्राणायाम
 मत्रयकृत्या द्वितीये दिगुणचरेत् तृतीये पुनरावृत्तशांत्याया पादितार इति १०८ अथ यात्रा निवृत्तौ गृहप्रवेशसु फजात्साह चाबानिवृत्ता विभि मृदूनि विचानु राध
 मृगदेवत्या घृणाणि रोहिण्युत्तरात्र एभिर्नक्षत्रैः राशो यात्रा निवृत्तौ प्रवेशनमूरुमदम् क्षिप्तचरेर्नक्षत्रे आश्विनीसुष्यहस्ताभिजिद्रि श्रवणधनिष्ठाशतन
 रापुनर्षुत्तानीभिश्च भवेद्येने पुनरपि गमो यात्रा स्यात् तस्मादेतानि मध्यमा निहोशादि नक्षत्रेषु प्रवेशो क्रमान् ख्यादीनां नाश यथाविशास्वाचा प्रवेशास्ति

आद्येप शकुने स्थित्वा प्राणानेकादश क्रजेत् द्वितीयेपोदश प्राणास्तृतीयेन च विद्वजेत् १०८ यात्रा निवृत्तौ शकभद्रप्रवेशनं मृदुभु
 वैक्षिप्तचरे पुनर्गम हीशोऽनलेदारुणभेगथोयत्र भस्वी गेहपुत्रात्मविनाशन क्रमात् १०९

यथाज्ञानाशा कृत्तिकाया प्रवेशो ग्रहनाशो गृह
 गधस्यात् दारुणभेमूलं ज्येष्ठाद्यं श्रेयास्तु प्रवेशो पुनस्थनाशा उग्रभेपूर्वात्रयभरणी मघास्तु प्रवेशो अत्मना स्वस्थैवराशो नाश स्यादित्यर्थ लग्नादिभिव्यारोग
 हभवेद्यत्र करणाऽज्ञेया अथेद्विचार्यम् यत्रमासेयात्रा कृता तन्मासान्नभमेमासियात्रादिना न्नवमदिने च प्रवेशो न विधेय गुरु निर्गमान्नवमेमासिप्रवेशो न
 च शोभनः नवमेदिवसे चैव भवेद्यो नैव कारयेदिति १०९ अथ विवाहप्रकरणोक्तदोषातिदेशप्रशुक्तदोषात्र शिष्याणामविस्मयार्थमनुभाविष्याह अयन
 ति एनेअयनशुलाद्यो दोषा विवाहप्रकरणोक्तदोषात्रयात्रायनेष्टाः तत्रायनशुल सौम्याग्नेसूर्ये विभूतदोत्तरामिति मासोद्भव शुचोद्विषिप्रग्रथानरो
 क्रः रूपादिभिराशुष्वकंप्राच्यादिदिक्नगं नव्यमित्येक कपाटकंठकादिभ्यहितीय स्वरोवयेत्रयत्थयोत्तरपाद्याश्च पूर्वोशादिदुर्घे क्रमान् राधयोहादशेव

मेवांनाःस्टष्टिमार्गत. यत्रपूर्वादिकाछायां वषराश्यादिगोरविः सादिशास्तामिताज्ञेयातिस्त्रः शेषाः सहोदिताइति कपाटकंठकादियथाकपाटपूर्वतोज्ञेयं
 कार्तिकादित्रिकंतथा नभस्यतोवास्तुमधोरेकेनकंठकइतिज्योतिषार्कवचनान् नक्षत्रशूलः नपूर्वविधिशक्रभेनविधुसौरिवारेतथेति तिथिशूलः यागि
 नी नवभूम्यइति संसुखासिनज्ञादिक्पाः संसुखः संसुखोबुधः संसुखोदिकस्वामीललाटी भृगुवक्रतादिआदिशब्दान् क्षणित्वास्तमितत्वपरा-
 जिनत्वबाल्यादिकमूत्रास्सनीचित्युक्तम् परिधारव्यदंडः पूर्वादिपुत्रुर्दिस्वित्युक्तः रूयुतुजाद्यशौचम् स्वस्त्रीक्रतुज्जातवस्नानकालपर्यंतम् आशौचं
 जननाशौचंमरणाशौचंच उत्सवोदीपोत्सवाः आदिशब्देनविवाहव्रतबंधादिरिति ११० अन्यदपिमंजुभाषिणीछंदसाह मृतपक्षेति मृतः पक्षः तमोभुक्त

अचनर्क्षमासतिथिकालवासूरोद्भवशूलसंसुखसितज्ञादिक्पाः भृगुवक्रतादिपरिधारव्यदंडकश्चतुजाद्यशौचमपिचोत्सवादि
 कम् ११० मृतंपक्षरिक्तः रवितर्कसरव्यकास्तिथयश्चसौरिरविभौमवासरः अपिवामपृष्ठगविधुस्तथाडलोवसुपचकाभिजिदथा

पिदक्षिणे १११ तारा स्मृताविश्वसंख्याइत्याद्युक्त. रिक्तरवितर्क्यसंख्याकाः चतुर्थनिवमीचतुर्दशीद्वादशीषष्ठयस्तिथय. उपलक्षणत्वादष्टमीपूर्णि
 मामावास्थाशुक्लपक्षप्रतिपदः सौरिभौमरविवारा. वामपृष्ठगविधुः अजरवभमिथुनकुलिराइत्यादिजातकोक्त्यावामपृष्ठराशिगतः आडलोस्वेर्भतोअभौ
 न्मितिरिति भ्रमणमपिज्ञेयम् वसुपचकधनिष्ठोत्तरार्धात्यंचनक्षत्राणि अभिजिन्सुहूर्तश्चदक्षिणेवर्ज्यः एतेपंचांगदोषाः १११ अथलग्नदोषानुस्तरधरथा
 हलग्नेइतिजन्मराशेर्जन्मलग्नाद्वाऽष्टमगृहेअहितर्क्षाच्छत्रुजन्मराशेर्जन्मलग्नाद्वाषष्ठम् जन्मलग्नांथात्रालगेतदीशाः तेषांजन्मराशिजन्मलग्ना
 भ्यामष्टमभवनयो. स्वामिन. रिपुजन्मराशिजन्मलग्नाभ्यांषष्ठमवनयोः स्वाभिर्नोर्वायात्रालगनेकुभमीनयोर्नवलवोनवाशंलग्नेचपृष्टोदयागोजास्विक

किंदिद्युना समृगानिशारव्या पृष्टोदयाधिमिपुना इत्याद्युक्ता पृष्टाशासस्थमृक्षगतव्यादिपिलोमलग्नदशमेरानि सप्तमेकव्य शक्र केंद्रेवक्रा वनि ॥३
 हा वंकिप्रहयाराभ एतेदोषा विबाहोक्तदोषा उत्तानान्सहपानदपविशिमिस्माद्युक्ताः तेसर्वथात्राथाचर्ज्याः नचसप्तमशक्रक्यतिरिक्तोअमिभदाशान्नास्ती
 तिदोषम् ११२ इतिप्रमिताक्षराथायाभाप्रकरणसमाप्तम् ७ अथवास्तुप्रकरणव्याख्यायते गृहनिर्माणप्रयोजनं भविष्यपुराणे गृहस्थस्यक्रियाः स
 नोनसिद्धमिति गृहविना यतस्तस्माद्गृहारभमवेशसमयौशुभे गृहस्वसनाफम् नसिक्वतिनि फलाभवंतीत्यर्थे इत्याद्यर्थमनस्थालोच्यग्रामादिपुस्वस्य
 शक्रमारुभलाभालाभादिधिनारशादूलविधिडितेनाह यद्भूमिति नामभात् व्यावाहारिकनामभात् व्यवहारिकनामराशोर्देश्विकारव्या यस्यग्रामाद्

लनेजन्मर्क्षतन्योर्भृतिगृहमहितर्क्षत्रिषष्ठतदीशावाष्टनेकुभमीर्क्षनवलवतनुवापिपृष्टोदयच पृष्टाशामृक्षसस्थदशमशानि
 रयोसप्तमेचापिकाव्यः केंद्रवक्राभवकीग्रहदिवसविवाहाक्तदाथाश्चनेष्ठा ११२ इतिमुद्गतनितामणाथाभाप्रकरणसमाप्तम् ७
 अथवास्तुप्रकरणप्रारम्भ

भयथा चरणाद्रिसप्तकोग्रामराशि मीनारव्य सचेद्वितीयोनचमः पचम एकादशसख्योदशमश्चस्थानदासौग्राम
 स्वस्यशुभ स्यात् अन्यथानरुभइत्यर्थः यथानीलरुठराशोर्दृष्टिभिक्षारव्या तत्त्वचमोमीनराशिश्चरणान्द्रेतरश्चरणान्द्रिर्नलिकठस्थवासयोग्य नामर्क्ष-
 केच अन्ननामयोरेवमात्य काकिण्णयावर्गशुद्धी चरादे धूनेत्सरोदयेमत्रेपुनर्धूवरणेनामराशो प्रधानतइति अथग्रामात्सनीरुत्तमणीधिमत्वचाद् संव
 गमिति वर्गोस्तुअस्तत्तपपशपर्गा स्वनेशुमाज्जोरसिहयूनासपारुपुटुगावीमानिजपचषधैरिणामद्यैइस्तुक्ता तन्नचस्यपुसोयत्सारव्याकावगागरु
 दिस्तद्गसख्याद्विगुणविधाय परस्यग्रामान् वर्गनुरव्ययादधानरुत्ताना पुस काकिण्योज्ञेया एवग्रामादेरपिबर्गसख्याद्विगु

णीकृत्वा परस्यपुंसोवर्गसरव्ययादथांकृत्वागर्जे भजेदवशिष्टाः ग्रामस्थकाकिण्यो भवन्ति एवमनयोः पुरुषग्रामयोः काकिणीनां विवराद्यस्थाधिका अवशि-
 व्यन्तेसोर्धदः परस्यलाभदः यथानीलकंठस्यवर्गः सर्पः तत्सरख्या ५ द्विगुणः १० चरणाद्विवर्गः सिंहः ३ तत्सरख्यायुक्ताः १३ गजभक्तावशेष ५ नीलकंठस्यका
 किण्यः एवंग्रामवर्गसरख्या ३ द्विगुणा ६ नीलकंठवर्ग ५ संख्ययायुक्ताः ११ अष्टभक्ताशेष ३ ग्रामस्थकाकिण्यः द्वयोरन्तरशेष २ नीलकंठस्थाधिकत्वेन दातृत्वाद्द्रव्य
 हानिरित्यर्थः उक्तचस्ववर्गद्विगुणीकृत्यपरवर्गेण योजयेत् अष्टभिस्तुहरेद्भाग्योधिकः सन्नणी भवेदिति अष्टद्वारवेशनमाह अथेति द्विजादिराशीनां पुसांक-
 मेणपूर्वतः ग्रान्यादिकचतुष्टयेद्वारहितम् यथा द्विजराशीनां कर्कटद्विजराशीनां पूर्वदिशि वैश्वराशीनां पूर्वदिशि वैश्वराशीनां पूर्वदिशि शूद्रराशीनां

यद्द्वं कसुते शदिद्विभ्रतमसौ ग्रामः शरभो नाम्मात्स्ववर्गद्विगुणं विधाय परवर्गद्व्यंगर्जेः शेषितम् काकिण्यस्त्वनयोश्चतुर्द्विवरतोय
 स्याधिकाः सार्थदाथद्वारद्विजवैश्यशूद्रनृपराशीनाहित पूर्वतः १ गोसिंहनक्षत्रमिथुननिवसेन्नमध्ये ग्रामस्थपूर्वककुभो लिङ्गभागनाश्च क
 र्कटिनस्तुलभमेषघटाश्चतद्वर्गः स्वपचमपराबलिनः स्युरेन्द्राः २ मिथुनतूलाकुंभानां पश्चिमदिशि नृपराशीनां मेघसिंहघनुषां उत्तरदिशि द्वारहि

तम् १ अथराशिपरत्वेन ग्रामनिवासे निषिद्धस्थानानि वसंततिलकयाह गोसिंहेति वक्तुमिष्टस्य ग्रामस्थवस्त्रविभागवन्वधाविभागकृत्वा मध्ये विभागे गोसिंह
 नक्षत्रमिथुननिवसेत् वृषसिंहमकरमिथुनराशिमंतः पुरुषानवसेयुः अथपूर्वककुभः पूर्वदिशानोऽष्टदिग्गतोष्टदिसुअलिर्ष्विकः तदाविराशिमंतः पुरुषानवसेयुः
 यथापूर्वस्थां वृश्चिक आग्नेय्याद्भवोमीनः दक्षिणस्थां कन्यानैर्ऋत्यां कर्कः पश्चिमायाधनुः वायव्यां तुला उत्तरस्थां मेघः ईशान्यां कुंभः नवसेदित्यर्थः यथा अवर्गः
 पूर्वस्थाम् कवर्ग आग्नेय्याम् चवर्गो दक्षिणस्थाम् दवर्गो नैर्ऋत्याम् तवर्गः पश्चिमायाम् पवर्गो वायव्याम् यवर्गो उत्तरस्थाम् शवर्गो ईशान्याम् बलीदित्यर्थः कीदृ

शाधर्गा स्वपचमपराः स्वस्मात्सन्म पर शत्रुर्येषाते यथाअर्ग पूर्वस्यावली अनेन पश्चिमायाद्द्वारनिवासो न विधेय एवकवर्गादीनामपि चाधव्यादोद्द्वारनिवा
 सोचनविधेय २ अथेष्टनक्षत्राभ्या इष्टभूम्या विस्ताराया मिद्रक्जेद्रवशापूर्वहिनाह गकोनितेति स्वधायेति च तभराशीकूटादिदक्स्फेरिवर्तितयेद्वितिव
 सिधोक्तेः यदेव नक्षत्रव्यवहारनाम्ना विवाहोक्तमेवापकपि पिनाशप्रदस्थात् तदेव स्वष्टमकल्यम् यश्च धजाघाष्टायेषिषमआयर्द्धिमित स्यात्स एवष्टा
 पा कल्यम् ताभ्या विस्तारायामज्ञान यथानीलकठस्थानुराधानक्षत्रतस्य रोहिण्यासद्भुमेलापक सभ्रवतीतीष्ठ भ्ररोहिणी कस्मितम् तत्सरब्बा ४ एको
 नितेष्टर्षि ३ अनेन द्वितिय्यो १५२ हता ४५६ इष्टाय सिद्धकल्पित तृतीय रूपो नित इष्टाय २ अनेनेदुनागा ८१ गुणिता १६२ युताः ६१८ धर्मेभ्य १७ युता
 ६२५ भूपाश्चिभि २१६ र्षिभक्त २१३ इदमेवदोषफलग्रहस्थ इष्टाय फलक्षमभयम् अथकल्पितैर्धर्म २९ अनेन भक्तेष्वभ्यो विस्तार ७ अथकल्पितविस्तृति ७

एकोनितेष्टर्षिहताद्वितिय्योरूपो नितेष्टाय हतेदुनागौ युक्ताधनैश्चापिसुताविभक्ताभूपाश्चिभि शेषमितोहिपिडम् ३

मन्कोलव्यर्ष्य २९ अत्रगोपीरानाचार्यकृतम् सूत्रम् विष्णुव्येकापगोशु १९ हतिभयुक्तिफलगोपिरानो भरोपात्साधयेष्टाष्टिहग्न्या २१ द्युतमहि ८ हुताष्ट
 कृ २ प्रकृत्या २१ रव्यविश्वे १३ बाणा ५ सिद्धा २४ ष्टि १६ नागा ८८ २७ त्रिष्टुति १९ गिरिश ११ आ ३ कूर्नी २८ १४ तु ६ तत्वा २५ त्यस्य १७ क ९ क्ष्मा १ नरव २०
 ना १२ र्णव ४ विकृति २३ दिना १५ च्या ७ कृति २६ मेदु १८ काष्ठा १० गोपीराज कर्षयति विष्णु गोभूहति युजिसति अहिहता ६ कृ प्रकृत्यारव्यविश्वदय फ
 लआह विगत एको यस्मात्सव्येका सवासौ आयश्च व्येकाय धजादिरिष्टाय सवगो सुवभ एषा परस्परगुणाना व्येकाय गोभूहतिश्च सव्येकाय गो
 भूहतिभेकयोषुकव्येकाय गोभूहतिभयुक्तस्मिन् सति भरोपात् २७ र्षिके सति यच्छेषम् तस्माद्विष्णुनामान शिव्य अहिहता अष्टगुणिता ८ कृदो प्रकृ

त्वारव्या एकविंशतिः विश्वे त्रयोदशेत्यादि योगुहक्षेत्रफलम् सायं इष्टाय सहितम् आहवदति अत्रोदाहरणम् इष्टायः ३ व्येकः २ गोभू १९ हति ३८ इष्टस्य
 रोहिणी तत्सरव्याया ४ युतम् ४२ अस्माद्दे. २७ शेषं १५ एतत्सरव्याया फलम् २५ अहि ८ हतम् २०३ इदं स्वेष्याय नक्षत्र भवक्षेत्र फलं पूर्वसप्तमे
 व महद्गृह प्रमाणमाह वेतिवा अथवा इष्टाय सहितं जात यत्क्षेत्र फलम् अष्टिदृष्ट्येषु युतं अष्टिदृष्ट्येषु युतं अष्टिदृष्ट्येषु युतं अष्टिदृष्ट्येषु युतं अष्टिदृष्ट्येषु युतं
 गुणितोय इष्टः एकद्विध्याद्यं क तेन युक्तं कार्यमित्यर्थः अत्रैवाचार्यप्रपोत्रगोपिराजस्यापि पद्यम् इष्टक्षेत्रयुतं अष्टिदृष्ट्येषु युतं अष्टिदृष्ट्येषु युतं अष्टिदृष्ट्येषु युतं
 ति शोध्यमष्टसहितं च्छेवं त्रिदृत्सात्रकम् चेत्स्यादिष्टयुतं यथा तुतद शेषं स्यादथोरामदृत्सात्रात्ताद्वाहिकरान्विता फलस्य भीष्मायर्क्षजं जायते सिद्धैर्भक्तः स्या
 त्करादिष्टदीर्घमानार्थैकादिति धान् भोगान्तावद्यायत्प्रक्षिपेदिष्टभानि विस्तारः स्यादिष्टदक्षेण भक्ते ३ अथोत्तरार्द्धे न ध्वजाद्यायानाह आर्यैर्वेण परत्वे-

ध्वजादिकाः

स्वेष्टाय नक्षत्रभवो थदैर्घ्यं दृत्त्स्याद्विस्तृतिर्विस्तृतिर्दृत्त्वादीर्यता आयाध्वजो धूमहरिश्च गोरुर्भ्रुवक्षकाः पिंड इहाष्टशेषिते ४ ध्वजादिकाः
 सर्वदिशि ध्वजमुखे कार्यहरो पूर्वयमान् चरे तथा प्राच्यावृषे प्राग्रयमयोगजे तथा पश्चादुदकथूर्वयमे द्विजादितः ५ नच हारनिवेशनमुपजात्याह आ-

या इति ध्वजादिका इति पिंडे क्षेत्र फले अष्ट शेषिते यदयसिष्टतत्परिमिता ध्वजादिका आया स्युः ध्वजधूमो मसिद्धो हरिः सिंहः श्वाकुक्षुरः गौरुषः खरोगर्दभः इमोहः
 स्तीध्वाक्षः कालः स्वार्थक ४ सर्वदिशीति ध्वजारव्ये आये सर्वदिशि दृक्चतुष्टयो पिगृह द्वारकार्यम् नपश्चिमांदिशितथावृषारव्ये प्राच्यादिभ्ये वह्नारं कार्यमृना न्यदिक्षु
 गजारव्ये आये प्राग्रयमयो पूर्वदक्षिणादिश्यो ग्रहद्वारं कार्यम् आयानाप्रयोजनमाह विश्वकर्मावृषसिंहगजचैव सुंदेकपटकादयोः द्विपः पुनः प्रयोक्तव्यो वापी कुपस
 रः सत्त्व सुग्रेद्रसासने दद्याच्छयने शुगजपुनः वृषभोजनपात्रेषु च्छत्रादिषु पुनर्ध्वजम् अग्निवेशमसु सर्वेषु गृहे वन्द्युपजीविनाम् धूमनिवेशयेत्केचित्स्थानं स्तेछा

दिजातिषु सरोबेरयागृहे रास्त्रोभासुश्चापिकुटीषु च वृषसिंहजम्बापिप्रासादपुरवेश्मनि गजायेवाध्वनायेवागजानासदनशुभम् अश्वालयध्वजाये
 चरेटायेवृषपेपिवा अमत्रशस्त्रयस्त्राणावृषायेवाभजेपिवा पादुकोपानहीकायसिंहारयेप्रथवाजजेउक्तानामप्यनुक्तानो सर्वेपंचध्वज रत्नभद्रिति अथ
 ब्राह्मणादिबर्णपरत्वेनह्यारनियेशानमाह अथयेति द्विजादितोत्राह्मणादिवर्णविभागेनपश्चादुदक्यूर्वयमेयथात्राह्मणस्यपश्चान्नुस्वम्सत्रियस्यादुदमुख
 म् वैश्यस्यपूर्वमुखम् शूद्रस्यदक्षिणामुखमित्यर्थं श्रीपति ध्वजेमतीचीमुखमद्रजानामुदुङ्मुखमिधुतानसिंहे विशोत्रुपेयागवदनगजेतु शूद्रस्ययाम्बा
 यनसामनतीति ५ अथगृह्यारभेभिशिष्यकारुणिकेधमुपजात्याह गृहेयेति अर्केहीज्यशक्तविवलेनिर्बलेअस्तेअस्त्रगतेर्नत्तिनीचराशिगतेसतिक्रमात्त्रय

गृहेरातल्नीस्करवित्तनाशोऽर्केहीज्यशक्तेविवलेऽस्तनीचे कर्तुं स्थितिर्नोधिषुवास्तुनाभंपुरस्थितेपृष्ठगतेरवनि स्यात् ६ हेरातल्नीसु
 त्रवित्तनाशोभवति यथा सूर्वेनिर्वलेनीचस्थितेगृहेरास्त्रनाश इदौचद्रेनिर्वलेअस्त्रमितेनीचगतेवागृहशस्यल्नीनाशा गुरौइज्येनिर्वलेऽस्तगेनीचगतेवागृ
 हेरास्यस्करवनाशा शक्तेनिर्वलेऽस्तगेनीचगतेवाचित्तनाशा वसिष्ठस्तु नीचेराशुगतेजीवेशक्तेऽष्टऽथवारवौ निर्मितसदनराश्वदतिकि सत्वमाभुयादिति
 अस्तदोषोऽथनयाद्य प्रातिदिवसिकोबुधैर्नास्तिवोपः सदाचद्रेनमैत्रऽअस्त्यनीचतइति कर्तुरिति मन्त्रक्षेत्रेदिनचद्रस्तद्विषुभम् यद्गृहस्यविस्तारायामव
 शादुत्पन्नभतद्गृहमतस्मिन्पुरस्थितेसतिकर्तुंमहनिर्माणकर्तुंस्तद्गृहेस्थितिर्निवासानस्यात् पृष्ठगतेवाधिषुवास्तुनोभेसविरवनिःस्वनचोरकृतायद्वार
 तद्वशात्सर्वस्वहानि स्यादित्यर्थे पुरपृष्ठस्थितत्वचदिद्वारभक्रमेण यथागृहद्वारयस्यादिशिशिषिततार्द्रिद्वक्षेत्रेचगृहद्वारभोनकार्यं वामदक्षिणत्वं
 त्रेपुगृहद्वारंभ स्करेनकार्यः तदुक्तमसराशुना एहायत्तव्यक्तसेचयन्नक्षेत्रेचद्रमा शक्ताकासमकेदेपकृत्सिकादिक्रमेणच वामदक्षिणभागेतत्पशास्तशांति

कारकम् अत्रपृष्ठनदातव्यं यदीच्छेच्छ्रेय आत्मनः ऋक्षत्वं द्रस्यवास्तोश्च अत्रपृष्ठेन शस्यत इति अयमाशयः कनिकादिसप्तनक्षत्रेषु अनुराधादिसप्तसकवा
 ग्रहनक्षत्रे चंद्रनक्षत्रे च सति पूर्वद्वारं पाश्चिमद्वारं वा न कार्यम् तत्र चंद्रः पृष्ठस्थितो ऽत्रास्थितो वा भवति एवं मघादिसप्तसकधनिष्ठादिसप्तसकवाग्रहनक्षत्रे चंद्रनक्ष
 त्रे वा सति दक्षिणद्वारं सुत्तरद्वारं वा न कार्यमित्यर्थः ६ इदानीं व्ययकथनपुरःसरं फलमशकज्ञानं उपजात्याह भूमिति प्रायुक्तदिशा कल्पितयद्गृहभंतत्रना
 भेरष्टभिस्तष्टं अवशिष्टं व्ययं इति यद्यारोहिणी भं ४ अयमेव व्ययः असेव्ययः ध्रुवादिनामाक्षरसुकुध्रुवादिनामान्यधुनैव वक्ष्यति यत्र या निदिक्षुनामा
 निदिक्षु द्वाराणि चिकीर्षिता नितदनुरोधेन यदागतं ध्रुवादिनामतदक्षरसंख्यया युक्तः ततः सपिंडः प्रागानीतपिंडाद्युक्तः गुणैस्त्रिभिस्तष्टौ भक्तावसिष्ठः एकदि

मन्नागतं वृष्यय ईरितो सौ ध्रुवादिनामाक्षरयुक्तसूपिंडः तष्टोगुणैरिंद्रकृतांत भूपात्संशाभवेयुर्न श्रुभोः तकोत्र ७ दिक्षु पूर्वोदितः

शालाध्रुवाष्टौ दृक्तागजाः शालाध्रुवाकसंयोगः सैको वै शमध्रुवादि कम् ८

तृशेषेण इंद्रग्रमराजसंज्ञकास्त्रयोऽशाः स्म्युः अत्रगृहारंभेऽतकोय
 मारव्योऽशकोनश्रुभ अर्थादिद्रराजानौ श्रुभफलदौ ७ अथशालाध्रुवाद्यानयनमनुष्टुभाह दिक्ष्विति प्राच्यां द्वारचिकीर्षिते शालाध्रुवाक एकः दक्षिणस्यां द्वौ
 पश्चिमायां कृताश्चत्वार उत्तरस्थागजायष्टौ अथादिकुपरत्वेन यावति द्वाराणि एकद्वौ त्रीणि चत्वारि चिकीर्षिता नितवतां शालाध्रुवाकानां संयोगः सैकः एक
 युतः सन् ध्रुवादि कम् वै शमगृहस्यात् यथा पूर्वस्यां पश्चिमायां द्वारे अभीष्टे शालाध्रुवौ १। ४ अनयो र्योगः ५ सैकः ६ गृहजांतकां तारव्यम् एवं पूर्वदक्षिणोत्तरं दि
 क्षु शालाक्रवाणाम् १। २। ८ संयोग ११ सैकः १२ धनदारव्यं ग्रहम् दिक् चतुष्टये विजया रव्यगृहं षोडशमिति ८ अथ ध्रुवादीनां नामाक्षरसंख्या यथा चक्रं छंदसाह
 तिथ्यर्कं ति दिक्षु पूर्वोदित इत्यादिनायत् ध्रुवादि वै शमसमागतशालाध्रुवाकसंयोगः सैको वै शमेत्युक्तदिशा संख्यामवधारयेत् सान्वत्सरव्यापचदशीद्वादशी

षष्ठमर्के शेषं ३ सिंहायो जात एवं सर्वेष्व्यानीताः इमेवार ७ अंशकः ५ द्रव्यम् ४ ऋणम् १ नक्षत्रं ४ रोहिणीतिथिश्चतुर्थी ४ योगः २ प्रीतिः आयुः ६४ उत्कंच
 गो ९ क ९ त्वे ६ छट गुणा ३ छट नागट जलधि ४ व्याले ८ हंत भूफलनागाट नद्यं ७ क ९ दिवाकरा १२ छट १२२ ७ तिथि १५ योगैः २७ स्वसूर्यैः १२ भजे
 तु ११ आयवारमथांशकधनमृणं तारांतिथिचिंतयेद्योगंचायुसितीहशेषकपदेभागेत्तते तां त्रिकैरिति अथैषांप्रयोजनम् विषमायः शक्रभायैव समायः
 शोकदुःखदः वाराणां सूर्यवारारराशंशाः सदावृद्धिप्रयप्रदाः यथागणितगतो भौमवारः सनिंद्यः तद्राशीमेषवृश्चिकौतौनिंद्यौ तदंशायास्मि क्रस्मि-
 श्रिष्टुग्नेमेषवृश्चिकनवांशानिषिद्धाः एवं सूर्यवारोपि अन्येषांचारराशंशाः शक्रभाः अंशानांचगृहस्थागतनक्षत्रं ताद्विराश्यात्मकं यदि तन्नवाशवशात्

रिपुदंविचदनाशेचाक्रंदं विपुलं विजयारव्यं स्यात् १० पिंडेनवांकांगजगज्जाग्निनागनागाब्धिनागैरुणितैः क्रमेण विभाजितै
 नागनगोकसूर्यनागर्क्षतिथ्यर्क्षखभानुभिश्च ११ आयोवारोशकोद्रव्यमृणमृक्षतिथिर्युतिः आयुश्चाथगृहेशर्क्षगृहभैक्यमृति

प्रदम् १२ ब्रजातव्यसर्वदागृहमिति कृत्तिकाद्विराश्यात्मिकावशेषे मेषः इयादिशेषेषुः मृगेष्वधिकेशेषे मेषिथुनम् अन्यथावृषः पुनर्वसावप्यंश-
 कत्रयंयावन्मिथुनम् अन्यथाकर्कः एवमुत्तरफाल्गुन्यादिषुद्विराश्यात्मकेषूहनीयम् नतुनिःसदिग्धेष्वश्विन्यादिषु धनर्णयोश्च धनादिकं गृहं वृद्धौ निर्धन
 म् घट्टणाधिकमिति नक्षत्रस्य विपत्पदाविपत्ताराप्रत्यराप्रतिकूलदा निधनारव्यातारकालुसर्वदानिधनप्रदा अस्थार्थः गृहकर्तुर्नक्षत्राद्गृहभसख्त्वा
 नवभक्तवशिष्टं यदिविपत्तारादिकं स्यात् तदातद्गृहमनिष्टं स्यात् अन्यथाशक्रभातिकश्यपः दनेदुःखं तृतीयर्क्षे पंचमर्क्षे यशः क्षयम् आयुः क्षयं सप्त-
 मर्क्षं कर्त्तभाद्यादिसप्तममिति यदातुगृहकर्तुगृहस्थैकमेव नक्षत्रं तत्र स्वयमेव निर्णयमाह गृहेति गृहेशर्क्षे स्वामिनक्षत्रप्रागुक्तप्रकारेणानीनग्रह

धनम् श्रीभून्व्यं च दारिद्र्यमृतिः क्रमेणेति अथैतस्य निष्कृष्टार्थमाहवेति अर्कधिष्यथादश्वैः सप्तभैरसत्फलम् ततो रुद्रैरेकादशधिष्यथै सत्फलम् त
 तोदिग्भिर्दशानक्षत्रैरसत्फलम् स्यादिति निष्कृष्टार्थः उक्तं चरविभात्सप्तनेष्टानि शतभान्येकादशाष्टभात् दशशेषाण्यनिष्टानि साभिजिह्वेषवास्तुनीति १३
 १४ अथसूर्यचंद्रमासैक्येन प्रागादिदिक्द्वाराणि गृहनिर्माणनक्षत्राणि च स्वग्रहयाह कुंभेर्कइति कुंभस्थे सूर्ये फाल्गुने च मासि प्रागपरसुखं गृहं प्राङ्मु
 खपश्चिमसुखं वा गृहं सत्शुभफलं स्यात् आचणे मासि सिंहकर्मिंशं क्रान्त्योश्च प्राङ्मुखं पश्चिमसुखं वा गृहं स्यात् पौषमासेन क्रमेण संक्रांतौ च प्रागप
 रसुखं गृहं स्यात् अथगोजगेऽर्केष्टमे षण्णैः सूर्ये राधे वैशारे ये मासि आयोत्तरसुखं सदनं शतभं स्यात् मार्गमार्गशीर्षे जूकालिगे तु लाट्टश्विकगते सूर्ये स

कुंभेर्कफाल्गुने प्रागपरसुखं गृहं आचणे सिंहकर्मयोः पौषे नक्षत्रे आयोत्तरसुखं सदनं गोजगेर्केचराधे मार्गे जूकालिके सत्शु
 खं मृदुवरुणस्वातिवस्वर्के पुष्यैः सूतीगे हत्वदित्या हरिभधिति भयोस्तत्र शस्तः प्रवेशः १५

तियास्योत्तरसुखं सदनं दक्षिणसुखं उत्तरसुखं
 वा सदनं गृहं स्यात् नारद गृहसंस्थापनं सूर्ये मेषे शतभं भवेत् एषस्थे धनवृद्धिः स्थान्मिथुने मरणं भ्रुवम् कर्कटे शतभं द्रोके सिंहे भृत्यविवर्धनम् कर्म्या
 रोगतुलासौरव्यं एश्विके धनवर्धनम् कार्मुकेषु महाहानिर्मकरे स्याच्छुनागमः कुंभे तु रत्नलाभाः स्थान्मिथुने सद्मं भयावहमिति चांद्रमासानाह श्रीपतिः शो-
 को धान्यमृतिपशुत्तीद्रव्यवृद्धिर्विनाशो युद्धं भृत्यक्षतिरथ धनं श्रीश्ववन्ते भयं च लक्ष्मीप्राप्तिर्भवति भवनारंभकर्तुः क्रमेण चैत्रादूचे मुनिभिरिति फलं वा
 सुशास्त्रोपदिष्टमिति अत्रसौरचांद्रमासानां महानूशतभं फलविरोधः अत्रचिकीर्षितगृहद्वारा तु कूलरविसंक्रमसमीचीनविहितमासेष्वेव वै-
 शारवादिषु गृहारंभः कार्यइति विरोधाभावइति तथैवोपनिबद्धम् द्वारनिधममाह श्रीपतिः कर्कनक्रहरिकुंभगतेः कर्कपूर्वे पश्चिमसुखानि गृहाणि तौ

निमेषवृषत्रिकयोगेदशिणोत्तरसुराभिनिकुर्षान् अन्यथायदिक्रोतिदुर्मतिर्व्याधिशोकभयनाशमशुने मीनत्वापमिथुनागनागतेकारयेत्तुगृहमेवभा
 स्करेइति तथकुम्भार्कसहितेकाल्नुनेभागपद्मुरागृहमूकार्थम् उभयोर्विहितयोरेकवाक्यताअयणात् एवमग्नेपिसर्वत्र जगन्मोहनेपापाणलकादि
 केहानिर्घमासनकारयेत् नृपादारुगृह्यारभेमासदायानविद्यतेइति अथनस्नाण्याह धुवेति ध्रुवाणिरोहिण्युत्तराभयम् मृदनिमृगरेयतीभिन्नानु
 राधा वरुण शतनारकास्वामी वसुधैनिष्ठा अर्कहस्त पुष्यश्रवणभुगृहभिमीणासतृकमस्यात्गर्ग श्रुत्तरेपिचरोहिण्यापुष्येभैत्रेकरह्ये धनिष्ठा-
 ङ्गियेपौष्णेगृह्यारभः प्रशास्यतइति अभमृगोनोक्त तदुक्तिश्चमहेश्वरायुक्ते सूतीगेहमिवि आदित्यापुनर्वसोसूतिकागृहनिर्माणप्रशस्तम् नत्रेति त
 मेसूतीगृहेहारिभविधिमयोः श्रवणाभितयोर्नक्षत्रयोर्भवेशः शस्त लल्ल पुनर्वसो नृपादीनक्तर्वयम्सूतिकागृह श्रवणाभितोर्मध्येप्रवेशतत्रकार
 येदिनि अभनृपपदादानान्ब्राह्मणानापूर्वोक्तनक्षत्रमेवकार्यम् आपश्यकतेतुश्रवणाभितोर्मुहुर्न तदुदयोवाप्रात्य तच्चसूतीगृहनेर्भत्याकार्य
 म् नैकस्यासूतिकागृहमितिषसिधोक्ते वराहेणात्रानेकनक्षत्राण्यप्यमिहितानि हस्तादित्यशशाकपुष्यपवनब्राह्मन्वमित्रोत्तरानित्राश्वित्रवणेपुष्टश्रिस
 यतीदित्वाभिरिकेतियो रुक्मन्नायेशनैश्वरशराशिनावारेरुकुलेविधौ सद्भिर्परमनिःसूतिकागृहविधिःक्षेमकरः कीर्त्यतेइति नथममासिसूतिकाग्रहप्र
 वेशःकार्यगर्ग मासेतुनपमेभासेपूर्वपक्षेरुमेदिते सूतिकासभेफालेसद्यपवृप्रवेशात् रोहिण्यैदवपौष्णेपुस्वातीचारुणयोरपि पुष्येपुनर्वसोहस्ते
 धनिष्ठाश्रुनरास्तत्र मन्त्रोपैत्याभिन्यासूतिकागारवेशनम् सर्वेशुभग्रह्यः कन्द्रेपापाश्रमिपहायगा शुभशोशुभसदृशसूतिकावेशनरुभमिति
 १५ अथप्रागभिहितानासौराणानाद्राणामासानामकारानरेणैकवाक्यताशादौलविक्रीडितेनाह केन्द्रिदिति पूर्वदिग्द्वारवशेनैकवाक्यतोक्तइदा
 नीमेषस्येरीमधोर्ध्वममासेगेहभारव्यरुभस्यात् तयावृषस्येसूर्येज्येष्ठमासेकेकस्थेशुभनाचापादोसिहगतकेकभाद्रपदेमासि पदेतुन्मास्यरवो भाव्य

शुद्ध्यामाश्विनेमासेअल्लोवृश्चिकस्थेऽर्केऊर्जेकार्तिकमासेमृगेमकरस्थेऽर्केषौषमासेनक्रधटेमकरेकुंभेर्केमाघेप्रारब्धंगृहंशभंस्यादित्यर्थः इतिके
 श्विन्निगादितम् अनेनमेषेकेचैत्रेपिशुभंगृहं यस्तुचैत्रनिषेधः समीचीनार्कविषयः वृषस्थेर्केज्येष्ठेपिशुभम् यस्तुज्येष्ठनिषेधः समिथुनार्केविषयः क
 र्केस्थेर्केआषाढेपिशुभम् आषाढनिषेधस्तुमिथुनार्कविषयः सिंहेर्केभाद्रेपिशुभम् भाद्रनिषेधस्तुकन्यार्कविषयः श्रावणस्तुतत्रविहितलादेवशुभम् वृ
 श्विकेर्केकार्तिकेपिशुभनिषेधस्त्वयमेववक्ष्यति मागशीर्षस्तुविहितएव मकरस्थेर्केषौषशुभं साहित्येसौष्यशुभः मकरकुंभस्थेर्केमाघेपि-
 शुभम् निषेधस्तुधनुर्केविषय एवसौम्यफाल्गुनवैशाखमाघश्रावणकार्तिकाः मासाः स्युगृहनिर्माणेषुत्रारोग्यधनप्रदाइतिनारदवाक्यम् मासासष
 स्यतपसिमाधवेनभसिखिषेऽर्जेनगृहनिर्माणेषुत्रषौत्रप्रवर्धनमितिवसिष्ठवाक्यं च आश्विनकार्तिकमाघानाशुभत्वप्रतिपादकं तुलावृश्चिकमकरकु
 भार्कराहित्येप्राशस्त्यपरवचनातरैरबोधितनिषेधः प्रागुक्तविषयएव एवंफाल्गुनस्यशुभं कुंभार्कविषयम् कुंभार्कराहित्येतुनिषिद्धः ननुकार्तिकमा
 घमासौश्रीपतिनानिषिद्धौ तयो कोविषयइत्यतआह अथेति ऊर्जेःकार्तिकोमासःकन्यागतेर्केनसत्नशुभः चपुनः तथाभाघमासः धनुष्यपि धनुर्केनस
 त्नन्वेतदयुक्तम् यत शुकूादिचाद्रमासेचेत्रादिमाससंज्ञाः संतितत्रकार्तिकेकन्यासंक्रांतिमासेधनुः संक्रांतिश्रकदापिनसंभवति अतआह कृष्णादिमा
 सादिति मासोद्विविधः शुकूादि कृष्णादिश्च तत्रचैत्रशुकूादिःकृष्णाप्रतिपदारभ्यामावास्यापर्यंतंशुकूादिःकृष्णाप्रतिपदमारभ्यपूर्णिमापर्यंतं कृष्णादिःउभयत्रा
 पिशास्त्रेव्यवहारः आश्वयुक्कृष्णपक्षेनुश्राद्धं कुंभार्कद्विनेइति मासिभाद्रपदेष्टम्याकृष्णपक्षेऽर्कानके भवेत्सोषपदेगासिजयंतीनामसास्मृतेतिच अत्र-
 यदित्दशानोमासोविवक्ष्यतेतदा भाद्रपदकृष्णपक्षेआचणेमासेचेत्यंशूयात् तदेतन्मासस्य कृष्णादित्येप्रमाणम् तगाश्विनपूर्णिमातः कार्तिकपूर्णि
 मानकृष्णादित्वेनव्यवहारान्त्रकन्यासंक्रांतिसंभवान्निषेधउपपन्नोभवति एवमेवमाघेगासिधनुर्केसंभवेननिषेधसार्थक्यमित्यलम् १६ अथति

शिपरत्नेन द्वारनिपेधमुपाजानिकयाह पूर्णेदुजइति पूर्णेदुत पूर्णिमात कृष्णाष्टमीपर्यन्त प्राङ्मुखमग्रहमुरुभनवदति कृष्णानवमीत चतुर्दशीपर्यन्तक्रिय
माणामुनरास्थनरुभम् अष्टदशोदितः शक्राष्टमीपर्यन्तपश्चिमास्यगृहनरुभम् शक्रु नवमीत चतुर्दशीपर्यन्तदक्षिणास्यगृहमुरुभनवदति तास्रुतास्रुति
धिपुननद्विष्टुस्वगृहनकर्तव्यमित्यर्थं व्यग्रहारेत्येव पूर्णिमातो ऽष्टमीयावत्पूर्वोस्ववर्जयेद्गृहम् उत्तरास्यनकुर्वीतनवम्यादिवत्पूर्वशीम् अमायात्राष्टमी
यावत्पश्चिमास्यरिक्जयेत् नवम्यादोदक्षिणास्ययावत्सुकुचतुर्दशीमिति चेधादिक्विचारो न लिखित ग्रथगीरवात् १७ अथपञ्चागशकृद्विलग्न शकृद्विच

कैश्चिन्मेपरबौमधीष्टपभगेज्येष्ठे शक्तो कर्कटे भाद्रे सिंहगते घटेऽस्य शुक्लित्जलो मृगे घोषके माघे नक्षत्रे षष्ठे शुभनिगादितगे हेतयोर्जे
नसत्कन्यायाचतयाधनुर्व्यपिनसत्कृष्णादिमासद्भवेत् १६ पूर्णेदुत् प्राङ्मुखदुननवम्यादिपूत्तरास्यत्वथपश्चिमास्यम् दर्शादिति
शक्रुकुदलेनवम्यादौदक्षिणास्यनरुभमवदति १७ भौमाकर्कटो विपंचकं व्यष्टास्यस्थे शक्रभैरगे हारं भरुष्यायारिगे

स्वले १८ नष्टभाह भौमाकर्कति भौमाकर्कषारौरिक्काश्रप्रसिद्धा अमावास्या आदित यत् उपलक्षणात्वादष्टम्यापि एतैस्त्रनेकाले तया च राराशिभेषक
कितुकामकरे रहिमीसग्नेस्थिरेद्विस्वभापे तथापि पंचकेरुगनलनृपचोरमृत्युसंशकपंचकरहिते इत्यर्थे उक्तवदारिन्द्रप्रतिपत्तुर्धाञ्चतुर्थीधनहारिणी
अष्टस्युच्चाटनवैवनवमीरास्वघातिनी दशरत्नभयत्तये मूतेदारिणाशनमिति माडअनस्तभाचद्रये धनिष्ठापर्यन्तकेनैव कुपन्ति भसमुच्छ्रयः सूत्र
धारशिखान्यासप्राकारादिसमारभेदिति व्यष्टात् इति अष्टम द्वादशास्थानव्यतिरिक्तस्थे शक्रभैरगे पौषसूतीये क्वाद्दशपष्ठं स्थानस्थे श्रौपलाक्षिते ल
निगृहारभाकार्ये १८ ७

अथ देवालयादौ विवक्षुराहुः सुरमिद्वंश आह देवालया इति अत्रयथा संख्यं संबन्धः देवालयाप्रारंभे राहुसुरं मीनार्कतस्त्रिराशयवस्थिते सूये ऐशानी लो वि-
लोमतो विपरीतं विदिक्षुः कल्यायव्यादिपुराहुः सुरवंस्थात् यथामीनमेष वृषराशयवस्थिते सूये ईशान्यां राहुसुरवम् मिथुनसिंहकर्कस्थितोर्के वायव्याम् कन्यातू-
लाष्ट्रश्विकस्थितेर्के नैऋत्याम् धनुर्मकरकुंभस्थेः के आग्नेय्यां राहुसुरवमित्यर्थे एवं गृहारंभेऽपि सिंहार्कतस्त्रिराशयवस्थितेर्के विलोमतः ईशान्यां राहुसुरवस्थात्
वृश्चिकादित्रिभेवायव्यां कुंभादित्रिभे नैऋत्यां वृषादित्रिभे आग्नेय्यां राहुसुरवमित्यर्थः तत्राजलाशयप्रारंभेऽपि मकरतस्त्रिराशयवस्थितेर्के विलोमत एशान्यां रा-
हुसुरवंस्थात् मेषादित्रिभेवायव्याम् कर्कादित्रिभे नैऋत्याम् तुलादित्रिभे आग्नेय्यां राहुसुरवंस्थादित्यर्थः फलमाह रयाते इति देवालयादि विषयके रयाते भू-

देवालये गेहविधौ जलाशये राहोर्मवंशं भुदिशो विलोमतः मीनार्कसिंहार्कमृगार्कतस्त्रिभे रवाते सुरवात् पृष्ठविदिकुशुभो भवेत् १९
कूपे वास्तोमध्यदेशोऽर्थनाशस्त्वैशान्यादौ पुष्टिरेभ्य र्यदृष्टिः सूनोर्नाशः स्त्रीर्विनाशो सृतिश्च संपरीडाशत्रुतः स्थाञ्च सौरख्यं २० ६९

मिशोधने कर्तव्ये सति राहुसुराक्रान्तादिशः सकाशात् पृष्ठवर्तिनी विदिकुशुभा भवेत् अथैशान्यां राहुसुरवंतत्पृष्ठदिगाग्नेयीतस्यां प्रथम रयातारंभः शुकभफ-
लदः एवं वायव्यां राहुसुरवन्तत्पृष्ठविदिगे शानीतस्यां रयातारंभः एवं सर्वत्र उक्तं च ईशानतः सर्पनिकालसर्पो विहाय सृष्टिगणये द्विदिक्षु शेषोऽस्य वास्तोर्मुख
मध्यपुच्छत्रयपरित्यज्य स्वने चतुर्थम् वृषार्कोदित्रयं चैद्यां सिंहदिगाग्नेये गृहे देवालये च मीनादि तडागे मकरादिकमिति रयातारंभादि नक्षत्राण्यथाह माण्डव्यः
अधोमुखैर्भौर्धिदधीतरयात शिलास्तथैवोर्ध्वमुखैश्च पट्टम् तिर्थेऽभुखैर्द्वारिकपाददानं गृहप्रवेशो मृदुभिभ्रुवक्षैरिति १९ अथ गृहे कूपनिर्माणदिगावस्थि-
त्याफलशालिन्याह कूपे इति वेशमधूर्वास्तुरस्त्रियामिति वास्तुशब्दः पुल्लिङ्गः वास्तोर्गृहस्य मध्यभागे कूपे जलकूपे सति स्यामिनोऽर्थनाशः स्यात् अथैशान्यां-

द्विदुस्तृदिभार्यादिदकपुष्टिरित्यादिफल यथैशात्याकूपेपुष्टिः पूर्वस्यामैष्यर्यरुद्धि आग्नेय्यापुत्रनाशा दक्षिणस्यास्त्रीभिनाशा नैर्ऋत्यागृहपतेर्मृनि
 पाप्यभापांसपत् वापय्याशत्रुता मफारात्पीडास्थात् उग्रस्थाकूपस्तरभगृहस्ताभिनपत्र वामिष्ठ ऐश्वर्येपुत्रहानिश्चस्त्रीनाशोभियनभवेत् संपञ्चतु
 मपसौरव्यपुष्टि प्रागादिता क्रमात् फूलेकृतेमाध्यमेतुपनहानिहियास्तुनीति अथफुपरभ्रैचक्रमाह कूपेकूपान्मध्यगतस्त्रिभिर्भिः स्वावुदकपूर्वदि
 क्षिभिक्रिभैः खडजलस्त्राडुजलजलक्षपस्त्राडुदक क्षारजलशिलाश्चजलक्षारजलमिष्टक्रमा द्वेहासूयभाञ्चिभित्तैः शुभारुभमित्ति २० अथ
 दिक्परत्वेनउपकरणगृहाणिपराततिलफयाह त्मानस्येतिपूर्वतः पूर्वाद्यष्टदिक्तत्वनतः गृहाणिस्तु यथा पूर्वस्थांस्तानगृहम् अग्नेय्यापाकगृहम्
 स्तानान्निपाकशयनात्म मुनेश्चधान्यभाडारदैषतगृहाणिपूर्वतः स्तु तन्मध्यतस्तुमथनाज्यपुरीषविद्याभ्यासास्वयरोदनर
 तोपधसर्वधाम २१

दक्षिणस्याशयनगृहम् नैर्ऋत्यागृहम् पश्चिमाया गोननगृहम् वायव्याधान्यसग्रहगृहम् उत्तदुस्याभाडारकीशगृ
 हम् ऐशान्यादेवनगृहम् वसिष्ठ ऐत्यादिशित्त्वागृहमाग्नेय्यापचनालयम् आभ्याशाशयनैरमर्कत्थामग्रन्थमदिरम् शरुणगाभोजनगृहवायव्याधा
 न्यमदिगम् उदीच्याहाटकसम् ऐशान्यदेवमदिरमिति नारदस्तु भाडारारगृहस्त्रावायव्यापशक्तमदिरमिति पूर्वाद्यष्टदिक्तत्वन्यध्यतः तयोर्दिविदिशो
 र्मध्येऽसकस्याकेमपनाद्यसौगृहाणिस्तु यथा पूर्वाग्नेययोर्मध्यलोडनस्यगृहंस्पात् आग्नेयीदक्षिणयोर्मध्ये आग्नेयस्यगृहस्य दक्षिणैर्ऋत्यो
 र्मध्येपुरीषस्यविहात्यागस्यगृहम् नैर्ऋतिपश्चिमयोर्मध्येविद्याभ्यासस्य पश्चिमपायव्ययोर्मध्येउन्नत्योदनस्यगृहम् वायव्योन्नरयोर्मध्येरतस्यसभोगस्य
 गृहम् उत्तरेशान्ययोर्मध्येऔपधस्यगृहम् ऐशानीमान्बोर्मध्येऽक्तव्यतिरिक्तसर्वस्त्रना धामगृहकसर्पस्वादित्यर्ध वसिष्ठ इंद्राग्न्योर्मथनमध्येयाम्या

ग्व्योर्घृतमंदिरेषु चमराक्षसयोर्मध्येपुरीषत्यागमदिरम् राक्षसंभुपयोर्मध्येविद्याभ्यासस्थमंदिरेतत्. कामोपभोग
 सदनवायुकोविर्मध्यमे कोबेरैशानयोर्मध्येचिकित्सांदिरेसदा गृहंहरिशयोर्मध्येसर्ववस्तुषुसंग्रहम् सदनंकारयेदेवंक्रमानुक्तानिषोडशोति २१ अथवि
 शेषउप नातिक्याह जीवार्कैति अत्रयोगद्वयेग्रहस्थानयोर्थथासरव्यसंबंधः यथाजीवोलग्ने अर्कोऽरौषष्ठेविदुधोजामित्रे सप्तमे शक्रकश्चतुर्थेशानिस्तृती-
 येएवंविधे लग्ने प्रारब्धस्य गृहस्थस्थितिरब्दशतवर्षशतं स्यात् अयमेकोयोगः सितोति शुक्रोलग्ने अर्कस्तृतीये आरः षष्ठेऽर्ज्यः पंचमेएवंविधे प्रार-
 ष्ठस्य गृहस्थस्थितिद्विशते वर्षे शतवर्षं स्यात् २२ अथान्यद्योगद्वयमिंद्रवशायाह लग्नांबराद्यैषिति अत्रापियोगद्वयेस्थानग्रहयोर्थथा सरव्यसंबंधः लग्ने-

जीवार्कविच्छुक्कशनेश्वरेषुलग्नारिजामित्रस्करवत्रिगेषु स्थितिः शतं स्याच्छुद्धरदांसिताकारेज्येननुअंगस्फुनेशते द्वे २२ लग्नांबराद्ये
 षुभृगुज्ञभानुभिः केद्रेगुरोवर्षशतायुरालयम् बंधोगुरुव्याब्जिशशीकुजार्कजोलाभेतदाशीतिसमायुरालयम् २३ शक्रः दशमेबुधः

एकादशेसूर्यः लग्नव्यतिरिक्तकेद्रगुरुः तदैवंविधेयोगे प्रारब्धआलयः गृहवर्षशतमायुरवस्थानं च स्यात्तद्दशं स्यात् अथद्वितीयः बंधाविति चतुर्थेगुरुः
 दशमेचंद्रः मंगलशनेश्वरावेकादशे तदा गृहमशीतिसमावर्षाण्यायुर्यस्यताद्दशं स्यात् २३ अथान्यद्योगत्रयमनुषुभाह स्वोच्चइति स्वोच्चस्थेमनिस्थेश-
 क्रैलग्नगतेअथवास्वोच्चस्थेगुरोचतुर्थस्थानगते सति अथवास्वोच्चस्थेतुलास्थेशनो एकादशस्थानगते सति चिरं लक्ष्म्या युक्तं गृहं स्यात् यदास
 मुदायो भवेत् तदायतनावधिलक्ष्यायुतस्यात् २४ अथ गृहस्थपरहस्तगामित्वयोगमनुषुभाह द्युनांबरइति एकोपिग्रहोत्पुत्कृष्टशतभफलदा-
 तापराशस्थः सन् यदिद्यूने सप्तमे स्यात् अथवाअंबरेदशमे स्यात् तदासंग्रहः तद्गृहप्रारब्धे अर्द्धांतः वर्षमध्ये एगपरहस्तस्थ अन्वहस्तगामिकुर्यात्

निदूर्णप प्राह्मणादिवर्णस्वामी विनाधीशो मार्गवेज्यावित्पाद्यभिहित सचेदवस्तु स्यात् यदा स्ववर्णधीरा सबल स्यात्तदा परहस्तगामिनस्वादित्यये २५
 अपान्यविशेषवसतनिलकयाह पुष्पेति पुष्य भुवाणित्रासिद्धानि इह मृगा हरि श्रवण सर्पाञ्जलेपञ्जलपूर्वापाठा एते नक्षत्रे सजीवि गुरुयुक्ते तदा स
 रेण गुरुगामरेण ठनकमुंभारव्यगृहस्तान् पुत्रान् राज्यनददावितादशस्यात् अत्र समतिर्वैसिष्ठनारदवाच्यत द्वीशोति द्वीशविशारवा अभिनीतक्ष स्त्रि
 वसुधमिष्ठा पाशीरातभम पित्राद्रो एते नक्षत्रे सरुक्ते शक्रसहिते सितस्वरुक्स्यवासेरेन रुतगेहम् धनानि रुवर्णानि धान्यानि इत्यादीनि ददाति
 दशगृहस्यान् तयान्वारद श्रवणापाटयोश्चरोहिण्यानोत्तराश्रये गुरुवारे कृतवैशमराज्ययोगमिदोच्यते तद्गृहे जातपुत्रस्वराज्य भवति निश्चयात् अत्र

स्वौचैश्रुकेलरनगेवागुरौ वैश्रुमगनेयवा शनौ स्वोच्चैलाभगेवालुत्स्यासुर्कृत्विरगृहम् २४ धृन्नावरेयदेकोपिपराशस्थोयहोगृहम् अ
 ह्यात् परहस्तस्थकुर्याच्चैदूर्णपोऽबल २५ पुष्यमुवहुहरिसर्पजले सजीवित्तद्वासरणत्तकृतस्तराज्यदस्यात् वसिष्ठवाक्येन सामा-

धिस्यतदनुसारेण मूलेन सूत्राभिधाने ज्योतिरात्रयाहृदिष्युपातृजलोद्गु गुरुणा सहिते ज्वेषु कृतगेहे प्रियान्ति मितिवसिष्ठोक्ते अभिनीशततारासुभि
 शारवाचाद्रिविवेकयनिष्ठा रातभे रक्तसधुक्ते शक्रपासरे तद्वरमनुभवानस्तु कुवेरसदृशो प्रपैत् अत्रापिनक्षत्रभेदाप्राग्बत्समाधिः २६ अथान्वयोग
 ह्यमिद्रवज्जयाहसारेरिति हस्तपुष्यरेवतीमिपापुनापाटामूले सारैर्मंगलसहिते कोजे मीमसबधिनि आन्दिबारे कृतगृह अग्निसकतातिर्द अग्निपीडा
 कृतपीडाददाति तादशास्यान् उक्तच मूरुतरे बतीवैष्कनिकापाटमेव एषु मीमेने युक्तेषु चारे तस्यैव निर्मितम् अग्निनादत्यते कृत्स्न पुषनाय अभजापतइ
 ति सत्तोरितो हिण्यसिन्नुत्तराफल्गुनी निचाहस्ते सशेषुधयुक्ते ज्ञास्यन्वारे कृतगृहं सत्त्ववपुत्रदचस्यान् उक्तच क्लार्पमत्वापृदास उत्तरास्योद्गुभे

पिवा सवुधे बुधवारेचधनपुत्रस्वरप्रदमिति २७ अथान्ययोगमनुष्टुभाह अजैकपादिति पूर्वाभाद्रपदोत्तराभाद्रपदाज्येष्ठानुराधास्वातीभरणीनि
 क्षत्रेः समदे शनेश्वरदुक्तेः मंदस्थेववारेचप्रारब्धगृहंरक्षोभृतेश्वयुतंस्यात् २८ अजपाद्वितथेयाम्यमित्रेद्रानिलभेपिवा समदेमंदवारेचगृह्यनेयक्षरा
 क्षसेः पुत्रेजातेथवातास्मिन्गृह्यतेयक्षराक्षसैरिति अत्रायनिष्कृष्टार्थः पूर्वगृहारंभनक्षत्राप्यवधेयानि ततोदृषवास्तुचक्रेशोध्यानिपश्चादिदयोगपंच
 कनिचार्यम् एवंगृहारंभः शुभफलदोभवेत् २८ अश्वकेषांनिन्मतेनद्वारचक्रसफलंशार्दुलविक्रीडितेनाह सूर्यर्क्षोदिति सूर्योधिष्ठितनक्षत्रात् युगभै
 श्वनुभिर्निक्षत्रैः शिरसिउपरिअवास्थितैः फलंकर्तुः लक्ष्मीप्राप्तिः स्यात् ततः नागभैः अष्टभिः कोणगैः कोणेष्ववस्थितैः उद्धसनंजनावासराहितस्या

शिशाश्वितक्षवस्फाशि शिवैः सशक्रैर्वीरेसितस्यचगृहंयनधान्यदंस्यात् २६ सारैः करेज्यात्यमघांबुसूलैः कौजेन्हिवेश्मानिस्त्रा-
 तितंस्यात् सज्ञैः कदास्वार्थमतक्षहसैर्ज्ञस्थैववारेस्वपुत्रदस्यात् २७ अजैकपादहिलुभ्यश्चक्रमित्रानिलातकैः समदेमंदवारस्या
 द्रसोभूतयुतंगृहम् २८ सूर्यस्याद्युगभैः शिरस्यथफललक्ष्मीस्ततः कोणभैर्नागैरुद्धसनततो गजमितैः शारवास्सौरव्यभवेत् देह-
 ल्यागुणभैर्मृतिगृहपतेर्भ्यस्थितैर्वेदभैः सौरव्यचक्रमिद्विलोक्य सुधियाद्वारविधेयशुभम् २९

तत्तदग्रभैर्गजमितैरष्टमितैर्द्वारशारवा
 वास्थितैर्गृहस्वामिन सौरव्यंस्यात् तदग्रिमैः गुणभैस्त्रिभिर्नक्षत्रैर्द्रहल्यामवस्थितैर्गृहस्वामिनोमृतिः स्यात् ततस्तदग्रिमैर्वेदभैश्चतुर्भिर्निक्षत्रैः मध्यरूपेअवका-
 शोस्थितैः सौरव्यंस्यात् फलितार्थमाह चक्रमिति इदंचक्रं बिलोक्य सधियाशुभं शुभफलदं द्वारविधेयं कर्तव्यमिति अनेनोपसंहरति २९ इतिमुहूर्तचिंता
 मणिटीकायाम्मिताक्षरायाद्वादशाष्टारंभप्रकरणसमाप्तम् १२ ७ अथगृहप्रवेशप्रकरणव्याख्यायते तत्रप्रवेशश्वतुर्था अपूर्वप्रवेशः हंद्वाभयप्रवेशः

वंप्रभवेश्चतितत्रयपूप्रपेशस्यान्वर्थसश्चक्त्वाह्लक्षणनोक्तम् सच्चप्रागभिहितं अन्येपालक्षणमाह वसिष्ठः अपूर्वसत् प्रथमप्रवेशोपात्रावसानेन
 अपूर्वसज्ञा इह्यभषस्त्वग्निमयादिजातस्त्वेवप्रवेशस्थिविषः प्रदिष्टइति नचग्रहनिर्मायय प्रथम प्रवेश सोपूर्वसज्ञा प्रवेश यस्तुयात्रानिरत्यनतर
 प्रहप्रवेश सप्तपूर्वसज्ञा यस्तुआग्निमयेनाग्निदाहेन आदिशब्देनभुम्बेनराज्ञापातितेनगृहनाशस्तद्गृह यदापुनःसपाद्यतेतस्मिन्ने प्रवेशसहृद्वाभय
 इत्युच्यते अन्यर्थसज्ञाचैय इह्यपीतोष्णम् अत्रपीवेयब्देनजलम् उष्णशब्देनाग्निरुच्यते लक्षणयानेलाप्लेषेनानवरतवृष्टिपानेनवागृहपातस्तुजलम
 यम् अग्निरुतदाहेनयोगृहनाशत्वदग्निमयम् तस्मान्च्छीतोष्णान् इह्यास्तुनरुत्यापनेनयवभयमित्युच्यते इह्यभयविध्यते तस्मिन्नित्यय आदि

इतिमुहूर्तचितामणौचास्तुप्रकरणसुमाम् ६३ अथगृहप्रवेशशुक्ररुणप्रारभ सौम्यायनेज्येष्ठतपोत्यमाथवेयात्रानितृत्तौ
 नृपतेनवगृहे स्याद्देशानक्षस्थमृदुभुबोडुभिजन्मक्षलनोपचयोदयस्थिर १

तत्रापूर्वसपूर्वनेवराया कालरुह्यादिभिद्रवशायाह सौम्यायनेइति एतुसीन्यायनेइत्यादिकेषुपदार्थेषुसत्कनृपतेर्यात्रानितृत्तौअथवाननेनृततोत्
 तेगृहेवैरानमवयनस्थान् अत्रसौम्यायनइतिमदबुद्धीनाशीप्रप्रतिपत्यर्षे ज्येष्ठेति ज्येष्ठमायकास्तुनर्षशाखेपुमवेशानशुभम् नारद अपिसौम्यायने
 कायनपवेशमवशानम् राज्ञायात्रानि इत्तौचेति तयामापफक्त्युनेचैरारखन्येष्ठमासेषुशोभनः प्रवेशोमध्यमोशीयः सौम्यकार्तिकमासयोरिति मध्यमो
 क्रियवर्ष्यकपिपया ह्यस्येति यस्मिन्गृहप्रवेशः कर्तुमिष्यतेतस्ययस्यादिशिशुस्त्वतहिङ्गुसत्रैशूर्पोदिपुत्रपूर्विदकससससागलदंतइत्यापुत्रैः ८८
 वनक्षेत्रे प्रवेशनंस्थान् यदिकुहारमदिरतहिगृहैरुतर्सेस्यात्सप्रवेशोनसर्षैरनिषसिष्वाके अन्यदापिनर्षयअर्कानिलापार्पादितिवल्लभिष्णुक्क्षेम

कन्यायादवगम्यते न्योतिः प्रकाशे प्रवे शो नूतने हर्म्य भुवैभिर्भिः स्रुवासयेषु व्यस्वातीयुतैस्ते स्रुजीर्णेषु स्याद्भ्रुवद्वयेति नाचरयामिति भवेवविधेजीर्णे
गृहे अग्न्यादिभयाननेषु आनरपकमस्तादिविचारणाशुक्रास्तुवस्तबाल्यवार्धकसिहस्थगुवादिदोपाणाविचारणाविचारोनास्ति अस्तादय कालदो
षा सतुमात्रासतु तथापि गृहप्रवेशः कार्यः सोपिपत्रागरादिमात्रमंगीकृत्यविहितनक्षत्रेष्वेचकार्कल्योति प्रकाशेनित्ययाने गृहे जीर्णे प्राशने परिधानक-
नपूत्रवेशो मागल्यनमोत्थगुरुशुक्रयो रिति वसिष्ठ नक्षत्रवेशोत्पथकालसिद्धिर्न हहसौपुतिकथा कदाचित् प्रवेशपत्रागदिने सकलग्निवास्वर्नने पूर्ववदेव
कुर्यात् पूर्ववदेवनूतनप्रवेशपदाबास्तु पूजानया हहसौ पूर्विकयोरपिकार्येत्यर्थं नारदेन तु यात्राविधिनिसिद्धिर्न प्रवेशो कालशुक्रादिपुंसितैवेतितद्वाक्ये प्राग-
मिहिततदेवतयोपाम्ययोरावश्यकनवरथत्वेन व्यपस्था अत्राधिविधेपि प्रवेशो प्रवेशानक्षत्रशुक्राफतशुक्रविद्धासर्वथाकन्यम् यसिष्ठ कुरुगृहाधिभि
तरिहृभत्वविकर्मनीयधिविधेप्रवेशे शङ्कति २ अथ गृहप्रवेशादिनात्प्राक्कृत्यवास्तु पूजाविषयकस्तन्नक्षत्राणि उपजातिकापूर्वाङ्केनाह मृदुभुवैति पशुस्त-
नदशक्तनक्षत्रेषु वास्तुपुरुषस्मान्नघृतवस्त्रिकारयेत् गृहपतिर्वास्तु पूजाचकुर्यात् पुरोहितो वास्तु पूजाचकारयेत् शुक्रेकारन्यतरस्यामित्यणौ कर्तु क-
र्मतम् वास्तु पूजाचकारमाह यसिष्ठ निर्माणे मंदिराणां प्रवेशो विधेयेषु च वास्तु पूजाप्रकर्तव्यायस्मात्ताकथयाम्यत् गृहमध्ये हस्तमात्रसमनात्तदुल्लो
परि एकाशो विषयकार्यं पल्लस्तुत्येकशोभनम् एकद्विविपदा पत्रचत्वारिंशत्संख्याविताः द्वाविंशद्वास्तुतोचक्ष्यमाणान्नातस्त्रयादश तेषां स्मानामिनामा
निवस्थामीश्वरकोणत तन्मात्रां शतकोणस्थस्तसौषिकपदेश्वरः आकाशात्चापुरयवः क्रमादेकपदेश्वरी एषमाभ्यानवद्वात्वालेवमेयान्यदिशुच आ
यमात्सावेकपदेश्वरी द्विपदा पंचमध्यगा शिस्त्याद्यष्टावाक्कारोनाः अमराः पूर्वभागगा आयश्चात्यावेकपदेश्वरी द्विपदा पंचमध्यगा पूषाद्यष्टीयमाता स्सुरमरा
षाण्यभागगा आयश्चात्यावेकपदेश्वरी द्विपदा पंचमध्यगा अदौपितृगणाधीराष्टपापामाः पञ्चिमेसुराः आद्यतीक्ष्णवेकपदो द्विपदा पंचमध्यगा रोगादि-

दित्यंतकरा सतसौम्यादिशिक्रमात् तत्राथस्थचतुः कोणेत्वीनाशादिषुचक्रमान् आपः सावित्रविजयरुद्राश्वैकपदेश्वराः मध्येनवपदो ब्रह्मातस्यैशाना-
दिकोणगाः आपवत्सोथसविताविबुधाधिपसप्तकः राजयक्ष्माचत्वारः सराश्वैकपदेश्वराः ब्राह्मणः पूर्वतोदिक्षत्रिपदाश्वामराअमी अर्थमानचविवस्वांश्र
मित्रः पृथ्वीधरः क्रमात् स्वस्वस्थलेषु देवेषुस्थापितेष्वीदृशंभवेत् कोणेषुपंचचैवचतुर्थैकपदाः सुराः प्रागादिदिक्षुद्विपदाः पंचपंचयथाक्रमम् ब्राह्मणः पूर्व
तोभूयादपिनेधीदृशंभवेत् कोणेषुपंचपंचै क्षुद्विपदाः स्युः समीपगाः हिरण्यरेताः यजन्योजयंतः पाकशासनः सूधः सत्योभृशाकाशौवासुः पूषाचवे तथा गृह
क्षंतः पितृपतिर्गिर्धर्वो भृंगराजकः यमः पितृगणाधीशस्तथा दौवारिकाह्यः सग्रीवः पुष्पदंतश्चजलाधीशो निशाचरः शेषः पापश्वरोगो हिर्मुखो भल्लाटए

मृदुध्रुवक्षिप्रचरेषुमूलभेवास्त्वर्चनंभूतबालिंचकारयेत् त्रिकोणकेंद्राद्यधनत्रिगैः शक्रभैरवनेत्रिषष्ठाद्यगतैश्चपापकैः ३

वच सोमसर्पोदित्यादितीढान्निशदमरा स्मृताः आपश्चैवापवत्सश्चजयोरंधस्तथैवच मध्येनवपदो ब्रह्मातस्यैतस्यसभीपगाः प्रान्धाद्यंतरितादेवाः परितो ब्र-
ह्मणः स्मृताः अर्थमासविताचैवविस्वान्बिबुधाधिपः मित्रोथराजयक्ष्माचतथापृथ्वीधरः क्रमात् आपवत्तोष्टमः पंचचत्वारिंशत्करोत्तमाः शालैवंस्थानमाना
निब्रह्मणासहितान्यजत् वास्तुज्ञोवास्तुमंत्रेणगंधपुष्पाक्षनादिभिः प्रणवेनार्चयेद्वापिअथवास्वस्वनामभिः शकृवस्त्रयुग्दद्याद्दूपदीपफलैः सह अपूर्वैर्भू
रिनेवैधेर्वाद्यैः सहसमर्चयेत् तांबूलंचततोदद्यादेवेभ्यश्चपृथक्पृथक् दत्त्वापुष्पांजलिकर्ताप्रार्थयेद्वास्तुपूरुषम् वास्तुपूरुषनमस्तेस्तुभूशय्याभिरतः प्रभो म-
द्वहंधनधान्यादिसमृद्धं कुरुसर्वदा इतिप्रार्थयतोदद्याद्दक्षिणामर्चकायच विप्रैभ्योभोजनंदत्त्वास्वयभुजीतबंधुभिः एवंयः कुरुतेसम्यग्वास्तुपूजाप्रथलतः
आरोग्यंपुत्रपौत्रादिधनधान्यलभेन्नरः वास्तुपूजामकृत्वाद्यः प्रविशेन्नवमंदिरम् रोगान्गानाधिधान्केशानश्नुतेबहुसंकटम् इतिवसिष्ठसंहितायां वास्तुशां

ति नारदादयः पचागनुदिमानं युक्ते पूर्वदिने एव वा षष्ठ्युजा माहुः विषायपूर्वदिनसेवास्तु पूजाय विख्यामिति तृतीयश्लोकार्थस्य रीका ३ अथ उच्यते
 शक्तिनिधि वारशक्तिचोपजातिकोत्तरार्थनेद्रक्वयाह त्रिकोणिति शुक्याधुरध्रुव इति नवमपंचमप्रथमचतुर्थसप्तमदशमेकादशद्वितीयतृतीयस्थानानामन्य
 तमस्थानस्थितेः एकमेकपन्नक्षिते तद्यातृतीयषष्ठैकादशस्थानस्थेषु पापग्रहरूपलक्षितेषु तद्यानुचतुर्थस्थानरेध्रमष्टमस्थानतस्मिन् ऋतुसर्वग्रहरहिते
 बुरोभ्युस्मिन् तादृशोत्पन्नैर्ग्रहविशेषैः कीदृशोत्पन्नैः प्रथममृत्वीप्रशशिल्पिनः जनुर्भेताभ्यामृत्युरष्टमभवनधनुर्भेताभ्यामृत्युः विगतो जनुर्भेता
 लुप्यस्मिन् सन्नन्मल्लान् सन्नन्मराशयोः सभराशोः प्रवेशात्तन्नेन प्रेक्षत इत्यर्थः पुनः कीदृशोत्पन्नैर्व्यकाररिक्ता चरदर्यैः अर्काश्रीयासिद्धो वारो रिक्ता ४९

शक्यां वुरधे विजनुर्भे मृत्वी व्यकाररिक्ता चरदर्यैः अर्धेषु पूर्णकलशाद्विजाश्च कृत्वा विशेषेण द्वैरममकूटरशुद्धम् ४

णलाहृथनिधिपोषि चरलान्मानि मेषकर्कतूला मकराभ्या नितदशाश्रदशाः मावास्या चैत्रमास विगता अर्कदयो यास्मिन् अर्कादयः प्रवेशा
 दा इत्यर्थः अत्र शनिग्रहप्रवेशात्समये जलपूर्णकलशास्वसमुत्पन्नैः कृत्वा प्रेशमशुहविशेषैः कसिष्ठ कृत्वा शक्तिपृष्ठतो वा मुतो
 न्पूज्या नयतः पूर्णकुसुमम् रम्यहृत्स्य तोरणस्य विधानैः स्त्रीभिः स्वर्गातीनवाधे विशेषेण दिवि अयविधिः प्रवेशे साधारणः कीदृशवेरमः प्रकूटरशुद्धमकूटरप
 षाष्टकादिउपलक्षणलाद्विनाहृप्रकरणोक्तवर्णावशयतया तरेत्सादिकं च वेनापिशुद्धम् कसिष्ठः राशिकृदादिकसर्वदपत्योरिव चितयेदिति ४ अथैवाय
 गनार्कज्ञानपूर्वादिमुखग्रहप्रवेशे चंद्रवरायाह वामोरनिरिति अष्टमपत्रमद्वितीयैकादशस्थानेभ्यः पञ्चसुस्थानेषु स्थिते रषीसतिमागवदनादिके मविरुम
 भेष्टव्ये गृहप्रवेशाक्तु वामोरनिर्णयः यथा तस्मिन्ने गृहप्रवेशे कर्तुमिष्यते तस्मादष्टमपत्स्थानततो पंचसुस्थानेषु कसिष्ठो भिसुखे प्रेक्षप्रवेशाकर्तुर्नाम

सूर्यः स्यात् तथालगनाद्यसंचमस्थानंततः पंचसुस्थानेषुरवोस्थाने दक्षिणाभिमुखे वामोर्कः तथैवलगनाद्याद्वितीयस्थानंततः पंचसुस्थानेषुरवोस्थाने
पश्चिमाभिमुखे वामोर्कः तथैवलगनाद्यादेकादशस्थानंततः पंचसुस्थानेषुसूर्ये स्थिते उत्तराभिमुखे गृहे प्रवेशकर्तुं वामः सूर्य इत्यर्थः उक्तंचरं द्वात्पुत्राङ्क
नादायात्पंचस्वर्कस्थिते क्रमात् पूर्वाशादिमुखे गृहे विशेषो द्वाभो भवेद्यत इति पूर्णातिथौ पंचम्यादशम्यां पूर्णिमा
यां चाप्रवेशः नंदादिके तिथिगणोयाम्यजलोत्तरानने गृहे प्रवेशः शक्रमः यथा दक्षिणाभिमुखे गृहे नंदाया प्रतिपदिषष्ठ्यामेकादश्यावाप्रवेशः शक्रमः जलप
श्चिमादिक् तद्विज्मुखे गृहे भद्रायां द्वितीयायां सप्तम्यां द्वादश्यावा प्रवेशः शक्रमः उत्तराभिमुखे गृहे जयायां तृतीयायामष्टम्यां त्रयोदश्यावा प्रवेशः शक्रमः गुरुः न

वामोरविर्मूलकसुतार्थलाभतोऽर्के पंचभे प्राग्बदनादिमंदिरे पूर्णातिथौ प्राग्बदने गृहे शक्रभोनंदादिकेयाम्यजलोत्तरानने ५

दायां दक्षिणद्वारं भद्रायापश्चिमाभिमुखं जयायामुत्तरद्वारं पूर्णायां पूर्वतो विशेषत् इति ५ अथ गृहप्रवेशकलशवास्तुचक्रं शार्दूलविकीर्णदिनेनाह वक्रेशू
रिति गृहप्रवेशसमय इति सर्वत्रापि संबध्यते कुंभे कलशाकृतिवास्तोरविभात् सूत्रोक्तं तनक्षत्रात् ल्यब्लोपे पंचमीराधिभमारभ्य कलशस्थसुरवे भूरेकं
सूर्यां क्रांतनक्षत्रमेवस्थाप्यं तत्फलं गृहस्थ्याग्निदाहः ततः सूर्यभात्कृताः अग्निमाणिचत्वारिभानि प्राच्यांस्थाप्यानि फलमुद्बसनजनवासशून्यगृहं
स्यात्ततः कृतायमगता तदाग्निमाणिचत्वारिभानि दक्षिणेस्थाप्यानि फलं गृहपतेर्लाभः द्रव्यप्राप्तिः ततः कृताः पश्चिमे तदाग्निमाणिचत्वारिभानि पश्चिमा
यांस्थाप्यानि फलं गृहपतेः श्रीप्राप्तिः ततो वेदाउत्तरे तदाग्निमाणिचत्वारिभानि उत्तरस्थाप्यानि फलं कलिः लोकैः सह गृहसंबन्धिनिर्गृहकोवादः इ
कटः स्यात् ततो युगमितास्तदाग्निमाणिचत्वारिभानि गर्भे कलशमध्येस्थाप्यानि फलं विनाशो गर्भस्थैवेत्यर्थः ततो रामास्तदाग्निमाणित्रीणि भानि गुदे बु

क्षणत्वादश्वादिभिर्वाअर्चयेत् पूजयेत् अत्रविशेषमाहवसिष्ठः यद्वास्तुपूजाराहितंत्वदत्तबलित्वनाच्छन्नगृहं विरूपम् कपादहीनंनविशेषद्यतस्म-
 त्स्वीऽपदामालयमेवतत्स्यादितितस्मात्सकषोटसुपरिष्ठात्छादितकृतवास्तुपूजादत्तबलिमेवगृहंन्रविशोत् प्रवेशोत्तरविधिमाह श्रीपतिः ततोन्नृपो
 विप्रकृत्तत्पुरोधस शिल्पज्ञभूगोलविदश्चलिंगिनः धनेश्वरलैः पशुभिः समर्चयन्सदांधदीनान्युरवासिनस्तथेति ७ इतिश्रीसुहूर्तविं० गृहप्र
 वेशप्रकरणसमाप्तम् ४ अथग्रन्थसमाप्तौपितामहवर्णनंशादूलचिकीडितेनाह असीदिति धर्मपुरेनर्मदातीरग्रामविशेषेप्रसिद्धचिंतामणि-
 रासीत् किंभूतेधर्मपुरेषडंगानि शिसादीनितामि विद्यतेथस्यएतादृशोयोगमोवेदस्तद्धेतारोयेद्विजाब्राह्मणादयस्तेर्मडितेभूवितेकीदृशः
 चिंतामणिः ज्योतिर्विलक इवतिलक ज्योतिर्विच्छेष्ट इत्यर्थः पुनः कीदृशः फणीन्द्रः शेषनागः तद्रचिते भाष्येमहाभाष्येकृतोतिअमोऽत्यभ्यासो-

एवंकलग्नेस्वगृहंप्रविश्यवितानपुष्यश्रुतिघोषशुक्तम् शिल्पज्ञदेवज्ञविधिज्ञपौरान् राजाऽर्चयेद्भूमिहिरण्यवस्त्रैः ७ इति

श्रीदेवज्ञ० सुहूर्तचिंतामणौ० त्रयोदशग्रहप्रवेशप्रकरणसमाप्तम् १३ ४४ येनपुनः कीदृशाश्रिंतामणिः तच्चज्जातकसंहिताग-
 णितकृत् ताभितानिस्वल्पवृहदादिभेदेनानेकविधजातकानिजातकशास्त्राणिसंहिताः संहिताशास्त्राणिकरोतितादृशः गणितानिगणितशा-
 स्त्राणिकरोतितादृशः पुनः कीदृश महाभूसुजामान्यः पूज्यः पुनः कीदृशः तर्कलंकारितिवेदवाक्यविलसहृद्धिः तर्कान्यायशास्त्रंअलंकृतिः अलं-
 कारशास्त्रम् वेदवाक्यवेदवाक्यविचारप्रतिपादकोत्रयोमीमांसाशास्त्रंवेदांतशास्त्रंनतेषु विलसतीतिविलासशुक्लासुद्धिर्यस्यसः ८ अथक्रम
 प्राप्ततात्पर्येणनतेनैववृत्तेनाह ज्योतिर्विदिति तत्सूत्रस्तस्यचिंतामणिदेवज्ञसूत्रः सुत्रानंतइतिनाम्नाप्रथारख्यातिमाधिगतः प्राप्तआसीत् की

2218

इति सुहृत्संचितासृणिः समाप्तोऽयम्

